JIŘÍ MAREK

panoptic de oameni păcătoși

JIŘÍ MAREK

Panoptic de oameni păcătoși

JIŘÍ MAREK

PANOPTICUM HŘÍSNÝCH LIDÍ

Mlada Fronta, Praha, 1971

Toate drepturile asupra acestei versiuni
sînt rezervate EDITURII UNIVERS.

JIŘÍ MAREK

Panoptic de oameni păcătoși

În românește de Margareta și Jean Grosu

București, 1977
• EDITURA UNIVERS •

Coperta de MIHAI MĂNESCU

(1)

O ÎNTÎMPLARE DIN TIMPUL VACANȚEI

ce cuprinde mai puțin din
atmosfera voioșiei estivale
și mai multe mistere
decît s-ar potrivi într-o vacanță de vară,
astfel că de odihnă pe malul apei
sau în brațele munților
nici vorbă nu poate fi.

Ori de cîte ori îi venea în minte ultima sa vacanță de vară, domnul Bouše spunea că numai dracul și-a vîrît coada să i-o strice, deși adevărul nu era tocmai acesta. O stricase, mai bine zis o organizase doamna Boušová, cu acea minuțioasă încăpățînare feminină, capabilă să împingă lucrurile spre asocieri neașteptate, în ciuda faptului că acestea nu se leagă între ele cîtuși de puțin. Numai că femeii nu-i poți scoate niciodată din cap așa ceva și astfel domnul Bouše a trebuit să plece și el tocmai la frontiera cu Germania, într-o regiune de dealuri ce nu-l interesa de fel, în mijlocul unor oameni cu care nu putea să schimbe o vorbă, și asta pentru simplul motiv că soția sa își făcuse socoteala cît de ieftine aveau să fie toate acolo, fiindcă, vorba ceea, într-o asemenea văgăună de munte, banii mai au încă valoare; în afară de asta avea să facă și dulceață de merișoare, iar domnul Bouše avea să fie departe de orice implicații profesionale, ca să nu mai vorbim de faptul că fiul lor va avea posibilitatea să se dedice limbii germane, ceea ce, fără doar și poate, îi va fi de mare folos atît la școală cît și în viitoarea profesiune:

— Cîte limbi cunoști de atîtea ori ești om, spunea povățuitor doamna Boušová, în timp ce domnul Bouše așezat pe un scaun în grădinița din fața casei mormăia, spunînd că de sfatul acesta ar trebui să țină seama și cei care nu cunosc decît o limbă.

Pînă la urmă ieși la iveală că viața acolo nu era chiar atît de ieftină, bineînțeles că junele Bouše, intrat în gașca

feciorilor de jandarmi și feroviari din localitate, vorbea cehește, iar în germană o mai scălda atunci cînd izbutea să se întîlnească pe coridorul îngust cu pistruiata Grete, fata gazdelor, care avea niște sîni ce amenințau să-i spargă bluza subțire. Merișoare în anul acela nu prea se făcuseră și, colac peste pupăză, pajiștile din împrejurimi, nu demult cosite, îi ofereau domnului Bouše, veșnic guturnărit, excelenta ocazie de a strănuta de moarte.

Singurul punct luminos în toată povestea îl constituia împrejurarea, cu totul nebănuită, că pentru blestematul acesta de guturai, stîrnit și mai mult de minunăția miresmei de fîn cosit, unicul leac se dovedi a fi rachiul servit în cîrciuma „Zur Forelle" de cîrciumarul, care o mai rupea pe cehește și căruia domnul Bouše îi spunea cu blîndețe și bunăvoință: Domnule Forel! Ei bine, acest bărbat nesuferit vindea ieftin un rachiu, făcut probabil din niște burueni excelente pentru vindecarea bolilor de stomac, dar care era și un leac nemaipomenit pentru guturai.

Domnul Bouše își petrecea concediul plictisindu-se în lege. În principiu, considera orice concediu drept o prostie fără margini, căci, vorba ceea, pentru ca să plece liniștit în concediu un inspector al secției de criminalistică ar trebui să intre în vacanță toți spărgătorii și toți borfașii, și ar trebui să mai plece la odihnă și puștamaua aceea de Krajcingr, care de curînd s-a apucat de jefuitul trenurilor, și multe alte poame bune ca el, pe scurt, ar trebui să ia vacanță întreaga „garnizoană" a răufăcătorilor din Praga și nu numai domnul Bouše, căci, în felul ăsta, peste trei săptămîni n-o să-și mai recunoască propriul sector. Gîndul la cele ce se puteau întîmpla la Praga în lipsa lui, îi tulbura bucuria zilelor de vară în această regiune deluroasă de frontieră.

În afară de asta, nu găsea aici nimic, dar absolut nimic interesant; discuțiile atît de îndrăgite, din cîrciumile pragheze, care-i dezvăluiau întotdeauna atîtea lucruri prețioase, au dispărut aici cu desăvîrșire. Așa că, nu-i rămîneau decît jandarmii din localitate, care însă nu-i ofereau nimic deosebit, pentru că singurul lucru mai important ce se petrecea aici era contrabanda, și asta ține de departamentul vămilor; se mai putea vorbi de răspîndirea manifestelor naziste și de tot felul de întruniri și parăzi ale tineretului

kenleinist în ciorapi albi, dar toate astea nu constituiau nimic interesant pentru un criminalist. La gară a cunoscut trei feroviari, dar șeful de stație era neamț, și apoi ce lucru deosebit îți pot spune niște feroviari dintr-o mică stație aflată undeva la mama dracului și unde — datorită unui capriciu de femeie — e silit să moară de plictiseală un încercat inspector de poliție?

Și totuși în pădurea de la marginea satului, domnul Bouše a descoperit, în cele din urmă, o clădire interesantă; ceva ce aduce deopotrivă a castel dărăpănat și a fermă părăginită; numai că, în afara unui lătrat de câine nu se auzea de acolo nici o altă manifestare de vietate, iar pe zidul lung ce despărțea această misterioasă construcție de restul lumii, se putea citi o inscripție ștearsă de ploaie și de vînt: *Maschinentischlerei*, deasupra căreia se vedea și o firmă în limba cehă, adică: *Tîmplărie mecanică*.

Mai tîrziu, șeful de post, încercatul și înțeleptul bărbat în uniformă, îi relată domnului Bouše că tîmplăria aceea mecanică nu era de fapt decît o întreprindere falimentară, dar asta e lesne de înțeles, căci dumnealor primiseră dispoziție ca afacerile lor să meargă cît mai prost, potrivit zicalei: cu cît mai prost, cu atît mai bine. Acum nu mai locuiește acolo decît vechiul proprietar, un oarecare Poltz, iar acesta îl ține pe lîngă el pe sașiul Sepl, și numai din cînd în cînd mai angajează cîțiva lucrători ca să fabrice bastoane.

— Bastoane? se minună domnul Bouše.

— Da, nici nu v-ar veni a crede ce articol grozav e. Un asemenea baston, cică ar fi o adevărată artă să-l faci. Pentru asta e nevoie de un lemn extra, iar lemnul ăsta trebuie hărțuit, muiat și prelucrat multă vreme, pînă se încovoaie. Eu unul nu mă pricep; noi, jandarmii, nu purtăm baston, ci sabie...

— Consilierului nostru îi place uneori să poarte un baston frumos, spuse cu nostalgie detectivul. Știți, e vorba de șeful meu, consilierul Vacátko; oare ce-o fi făcînd acum cînd eu mă aflu în concediu!?

Ideea cu frumosul baston pe care ar putea să i-l aducă domnului consilier, nu-i mai ieși apoi din minte. Și domnul Bouše se cramponă de ea cu atîta îndîrjire, ca și cînd justificarea zilelor irosite aici fără nici un rost, ar fi constat

tocmai în faptul că avea să ducă la Praga bastonul după care domnul consilier tînjește în zadar de atîta vreme: un baston negru, de promenadă, ușor și elegant, așa cum îl descrisese nu de mult consilierul Vacátko într-o discuție. I se părea ciudat că la Praga nu puteai găsi în zilele noastre un baston ca lumea, dar moda asta e pe cale de dispariție, persoanele *șic* nu mai poartă baston, ci umbrelă-baston, și, de bunăseamă, domnul consilier disprețuiește umbrela-baston. Din discuția purtată cu domnul consilier a mai desprins ce deosebire e între un baston de promenadă și cel noduros de toate zilele, între bastonul de bambus și cel de abanos autentic. Și nutrea speranța, că poate aici, unde nu se găsește nimic de Doamne-ajută, s-ar putea să descopere, în atelierul cu pricina, un asemenea baston, pe care domnul consilier o să-l agite de probă, cu fireasca-i îndemînare, și, aruncîndu-i domnului Bouše o privire plină de laudă, să spună ceva în sensul că ăsta e, într-adevăr, un baston cum scrie la carte...

Și dintr-o dată ciudata clădire de la marginea satului începu să i se pară o așezare mai puțin ciudată, ba, mai mult, pînă și accentele și căciulile de pe scriitura cehă încetară să-i mai scoată din sărite;

Spre sfîrșitul concediului — după ce trase pe gît două pahare zdravene din rachiul tămăduitor al domnului Forel — detectivul Bouše o porni voinicește spre atelierul cu pricina.

Nu era ușor să pătrunzi acolo; poarta mare era închisă, iar cînd crăpă un pic portița alăturată, din spatele ei își arătă nasul un cîine uriaș și fioros. Domnul Bouše n-avea nici un chef să-l cunoască mai de aproape. Animalul lătră fără încetare pînă cînd, după un timp destul de îndelungat, în portiță își făcu apariția șașiul Sepl, mormăind, din nou, ceva de neînțeles. Detectivul arboră zîmbetul cel mai drăgălaș cu putință și solicită o convorbire cu patronul întreprinderii. Așa stînd lucrurile, șașiul se răți la cîine făcîndu-l să amuțească, după care o porni înainte spre a-l conduce pe străin.

Ciudată curte, nimic de zis: iarba crescută pînă mai sus de brîu, nicăieri o scîndură ca lumea, așa cum s-ar cuveni într-un atelier de tîmplărie mecanică, nicăieri miros de lemn. Totul era învăluit aici într-o tăcere mohorîtă și

apăsătoare, iar dintr-un colţ al curţii se uita la străin dulăul — un dog cu pete negre şi albe — care nu mai putea de necaz că nu fusese lăsat să-l devoreze pe intrus.

Domnul Poltz binevoi să se obosească şi ieşi în faţa clădirii dominată de un balcon circular susţinut de nişte stîlpi vechi şi scorojiţi. Nu părea deloc binevoitor, dar cel puţin nu privea saşiu şi astfel domnul Bouše se încumetă să-i adreseze doleanţa sa. Începu prin a-i împărtăşi înţelegerea că aici nu-i magazin de desfacere, de vreme ce-i fabrică, insistînd însă că e vorba de o excepţie, de un dar pentru însuşi consilierul superior de poliţie, de al cărui nume s-ar putea ca domnul Poltz să fi auzit...

— Pe mine nu mă-nteresează domnii de la poliţie, îl întrerupse domnul Poltz într-o cehă guturală cu accent nemţesc. Ce nevoie are un asemenea domn de baston? Pe cîte ştiu, poliţaiul poartă baston de cauciuc, *nicht wahr?*

Domnul Bouše scoase un oftat. Îi explică pe scurt că, într-adevăr poliţia are bastoane de cauciuc, dar că nici el, nici domnul consilier nu ţin de acest gen de poliţie, pentru că ei se ocupă de alte treburi, şi ar ajuta mai mult de-o grămadă să te prezinţi cu bastonul de cauciuc în faţa ucigaşilor sau a spărgătorilor; pe ăştia trebuie să-i iei cu o anumită isteţime, dacă ştie domnul fabricant ce va să zică asta.

(Da, pînă acolo a trebuit să se coboare domnul Bouše încît îl făcu şi fabricant pe acest necioplit, dar iluzia superbului baston izbutise să-i frîngă caracterul).

Domnul „fabricant" Poltz rînji, vrînd poate prin asta să sugereze că asemenea deosebiri lui nu-i spun nimic, deoarece *tschechische Polizei* e pentru el din principiu o instituţie nesuferită, însă cu voce tare spuse că, într-adevăr, firma lui fabrică bastoane, dar nu le vinde cu amănuntul, iar în depozit nu are ceva deosebit, ce ar putea să intereseze.

Şi spunînd acestea „fabricantul" se retrase puţin pe coridor. Domnul Bouše zări acolo un fel de stelaj cu bastoane, din care patronul alese unul şi veni să i-l arate. Era un baston obişnuit, destul de urît, aşa cum poartă unchieşii atunci cînd merg prin pădure, ori măcelarii cînd mînă vitele la abator.

— Ăsta v-ar conveni?

— Mie, să zicem că da, dar domnului consilier nu, răspunse detectivul.

Domnul Poltz făcea o mutră de parcă ar fi vrut cu bastonul acela să-l altoiască zdravăn pe oaspetele nepoftit dar, cine știe, poate că nici n-avea un astfel de gînd, ci așa era el, fioros numai la vedere.

În timp ce părăsea „întreprinderea", domnul Bouše mai cercetă o dată curtea și cu acest prilej observă că din coșul înalt ce se ridica deasupra unei clădiri scunde ieșea fum; de bunăseamă ticăloșii ăștia fabrică, dar de vîndut nu vînd nimănui nimic, și cu atît mai puțin unui ceh oarecare.

Uriașul dog îl urmărea cu ochii săi sîngeroși, silindu-l pe vizitator să întindă bine pasul.

Ajuns afară, domnul Bouše bägă de seamă că dinspre clădirea amintită, înainta o linie îngustă de cale ferată, năpădită, ca mai toate pe-aici, de iarbă și buruieni. Porni încet peste traversele șubrede, și, mergînd așa, se trezi deodată la gară. Ehei, asta trebuie să fi fost o mare întreprindere de vreme ce-și transporta lemnăria de la gară cu mijloace proprii!

De la un feroviar cumsecade află că pe vechea linie se mai transportă și acum niște materiale, care sosesc din cînd în cînd în stație. Atunci, șașiul Sepl vine cu o rablă de locomotivă, un fel de rișniță veche, de care atașează două vagoane mici, și cum terenul spre hardughia lor coboară în pantă, nu se întîmplă niciodată să nu ajungă cu ele la destinație.

— Și, cam ce crezi dumneata că transportă?

— Ei, asta nu mai știu, dar oricum ce altceva ar putea să care în butoaiele acelea, decît baiț; se spune că pentru bastoane e nevoie de așa ceva.

Domnul Bouše mormăi, admițînd că pentru bastoane, fără doar și poate, dar nu și pentru bîtele acelea urîte din care domnul Poltz, patronul întreprinderii, îi oferise și lui una.

Așa se face că domnul Bouše nu izbuti să transforme un concediu nereușit într-un prilej de mare plăcere și bucurie. Suferi ultimele zile degustînd și savurînd cu sîrguință rachiul tămăduitor în circiuma „Zur Forelle", timp în care soția sa, în ciuda recoltei proaste, apucă să facă atîtea borcane de dulceață, încît abia izbutiră să le ducă; în

ceea ce privește progresele junelui Bouše în limba germană, lucrurile nu erau prea clare, dar în ciuda faptului Grete s-a uitat îndelung în urma lui în timp ce se îndepărtau, de unde se poate desprinde concluzia că măcar băiatul lor, înalt și uscățiv, s-a ales din această vacanță cu o amintire frumoasă.

Cînd pași pe coridorul întunecos al Direcției a patra și trase în piept mirosul învechit al bătrînelor ziduri, domnul Bouše începu să se simtă iar în apele lui.

În biroul detectivilor, colegii apreciară așa cum se cuvine avantajele rachiului tămăduitor adus de domnul Bouše, și pînă și domnul consilier binevoi să bea un păhărel, ca apoi să clatine din cap în semn de aprobare.

— Credeam, domnule consilier, c-o să vă aduc alt fel de amintire, dar nu mi-a ieșit socoteala așa cum îmi închipuisem eu. Acolo, oamenii nu sînt prea săritori!

Consilierul flutură din mînă și se retrase, iar detectivii se angajară într-o discuție aprinsă, despre veșnica problemă germană. Bărbații aceștia încercați, pe care vederea unui cadavru nu-i impresiona cîtuși de puțin, erau totuși îngroziți de complicata situație politică.

Vara se apropia de sfîrșit, veni toamna. În viața politică pregheză izbucni așa-numitul scandal al acoolului, și domnii detectivi urmăreau cu interes lupta pentru majorarea prețurilor la acest articol de larg consum, cerută de partidul agrarienilor, care se străduia să demonstreze că fabricanții de spirt din Cehia sînt o categorie socială grav afectată de politica prețurilor.

Domnul Brůžek bodogăni ceva în sensul că toți agrarienii sînt niște burtoși îmbuibați, drept care, domnul doctor Soukup, tînărul și proaspătul funcționar de poliție se simți dator să explice, cum stau de fapt lucrurile cu amintitul produs. Pentru ca piața să fie aprovizionată cu spirt de uz casnic la prețul de două coroane, el trebuie supus unui proces de denaturare foarte costisitor, altminteri, la acest preț oamenii s-ar apuca să-l bea. În lumea haotică din zilele noastre, procesul de denaturare a spirtului e aproape mai costisitor decît producția în sine, și astfel, pentru asigurarea unui echilibru, băuturile spirtoase trebuie să fie vîndute la un preț cu mult mai ridicat.

Domnul Brůžek căzu de acord, admițînd că lucrurile sînt cît se poate de clare, întrucît, după părerea sa, oamenii sînt o bandă de ticăloși; el își aduce aminte — și desigur și domnul Bouše — de povestea aceea de la Žižkov, începută cu o femeie care venise la cabinetul de urgență să-și trateze un dinte și deodată s-a apucat să strige îngrozită că nu mai vede. În primul moment medicii au crezut că face pe nebuna de frică, fiindcă e știut că femeile sînt în stare de orice, dar pînă la urmă, s-a dovedit că sărmana era oarbă de-a binelea, și abia atunci au găsit cu cale să-i facă la iuțeală spălături stomacale și să-i ia sînge. Nici nu se stîrnise bine balamucul ăsta cînd poliția din Žižkov a fost chemată în strada U Bulhara, unde, într-o casă particulară, fuseseră descoperite dintr-o dată trei cadavre ce zăceau de-a lungul unor mese pe care mai prisoseau resturile unui ospăț de nuntă, vesel și îmbelșugat.

Și astfel, legînd firele ca întotdeauna, poliția constată că doamna, pe care începuse s-o doară dinții, fusese și ea înainte cu o zi la nunta amintită, unde toți meseni se intoxicaseră cu alcool metilic; scăpaseră de acest necaz doar mirele și mireasa deoarece ei nu băuseră, hotărîți să se dodice altor plăceri, așa cum le stă bine unor tineri căsătoriți. În schimb amîndoi socrii se duseră în lumea celor drepți și pe lîngă ei și un unchi; întîmplător tocmai acela care adusese cele cinci sticle de rachiu mai ieftin.

— Dacă lumea n-ar fi în halul ăsta de depravată, judecă domnul Brůžek, un rachiu de bună calitate ar putea să coste cîteva coroane; dar vedeți, oamenii sînt atît de decăzuți încît ar bea pînă n-ar mai ști de ei; ce mai, omenirea s-a ticăloșit pînă acolo, încît are nevoie de supraveghere.

— Fiți bucuros, domnule Brůžek interveni cu înțelepciune tînărul funcționar — căci altfel ne-am pierde cu toții pîinea.

Domnul Bouše nu participase prea activ la această discuție, dar acasă, în timp ce zăcea tolănit sub plapumă, își aduse aminte că la cină mîncase un mușchi de vacă excelent, care fusese probabil atît de bun, fiindcă nevastă-sa îi pusese la el, drept garnitură, dulceață de merișoare proaspătă...

Și astfel, mintea lui, pe cale să adoarmă, rătăci înapoi spre comuna aceea îndepărtată de la granița germană, și

ceva, ca un vierme parcă, începu să-i roadă creierul, un gînd stăruitor, de-a dreptul obsedant, care nu-l mai lasă pe om în pace. De mult dormea domnul Bouše, dar gîndurile continuau să-i roiască prin cap, în chip de vis, iar el, în această haotică dar în esență minunată visare, își amintea cu plăcere de colosalul rachiu din circiuma „Zur Forelle".

A doua zi dimineața, cînd se trezi și află din ziare că pentru ocrotirea fabricanților de spirt fusese votată în parlament o lege cu privire la amestecarea alcoolului cu benzina, își spuse în sinea lui, că se vor găsi, desigur, oameni care vor începe să bea benzină... Posomorît de această știre porni spre birou. Nici el nu înțelegea de ce-i atît de intrigat; în definitiv ce-i pasă lui cine ce bea, căci, vorba ceea, în „garnizoana" delincvenților din Praga sînt și nababi care beau eter.

Spre seară, îl trase de-o parte pe tînărul funcționar Soukup și-i spuse:

— Domnule doctor, dacă am înțeles bine, în benzină n-o să se apuce să toarne spirt denaturat, pentru că denaturarea n-ar face decît să scumpească prețul de cost, n-am dreptate?

— Bineînțeles că aveți, domnule Bouše, îi răspunse tînărul doctor în științe juridice. În prelucrarea industrială se folosește spirtul curat și ieftin.

Detectivul amuți un timp, meditînd intens, apoi spuse oftînd:

— Vă mulțumesc, domnule doctor, vă mulțumesc respectuos, și dacă doriți vreodată să vedeți un prostănac desăvîrșit, demn de trimis la expoziție, atunci uitați-vă la mine. Ei drăcia dracului, cum văd sînt un bou fără pereche, sau un înger nerod, cum ar spune băiatul nostru. Mintea mea e cam înceată, și asta, în serviciul poliției, e tot ce poate fi mai prost!

Funcționarul ar fi vrut mai întîi să-l întrebe de unde se adunase în el, așa din senin, o autoapreciere atît de drastică, dar în cele din urmă preferă să tacă. Își dădu apoi seama că domnul Bouše cu greu i-ar fi putut răspunde, căci pornise pe coridorul nesfîrșit, clătinînd din cap, mirat parcă de propria sa persoană.

Cînd omul începe să aibă singur îndoieli asupra lui, înseamnă că ori și-a pierdut mințile, ori, dimpotrivă, e foarte aproape de un anumit adevăr.

Sînt un neghiob, își repeta întruna în sinea lui detectivul Bouše, și dacă domnul consilier ar afla ce mi s-a întîmplat și-ar frînge mîinile de uimire. Da, sînt un neghiob, un neputincios... Firește, numai dacă în toată afacerea asta nu mă înșel cumva... Și dacă mă înșel, tot un neghiob sînt, așa că, oricum aș întoarce-o, pentru mine tot prost o să iasă. Și nu pot vorbi cu nimeni despre povestea asta, să mă sfătuiesc cu cineva, pentru că în viață sînt anumite lucruri în care omul trebuie să pătrundă singur, chiar dacă presimte că-și va frînge gîtul.

Gîndurile sumbre, care-i tulburau mintea și nu-l lăsau să doarmă, iar acasă făceau din el un bădăran necioplit ce se înfuria pe propria lui soție, trebuiau cumva risipite. Pentru asta nu rămînea decît o singură cale:

Să plece din nou în satul acela idiot de munte, unde își petrecuse concediul de vară.

Simbătă după-amiază se urcă în tren, iar seara ajunse la destinație.

În gara pustie îl întîmpină unul din cunoscuții săi feroviari:

— Iar în concediu, domnule inspector? îl întrebă zgomotos.

— Nu, am venit doar să schimb și eu o vorbă, mormăi domnul Bouše nemulțumit, trăgîndu-l pe limbut în biroul gării. Aici îl întrebă ce se mai aude, dacă *henleiniștii* își mai fac de cap, ca în cele din urmă să se intereseze dacă fabrica de bastoane mai lucrează.

— Cum să nu, mereu le sosește aici niște marfă și tot șasiul acela de Sepl vine s-o ridice!

— Și n-ați putea să-mi arătați și mie, așa, neoficial, foile acelea de transport? Știți, eu sînt cam curios din fire...

Feroviarul ținu să amintească, ce-i drept, că una ca asta nu se cade, dar dacă e vorba de domnul inspector, lucrurile se schimbă, și-l pofti să se uite.

Drept care domnul Bouše se uită, ba, mai mult, în timp ce cerceta cu atenție foile de transport incriminate, își notă niște cifre și zîmbi satisfăcut.

Apoi îi spuse că se abate puțin pe la circiumă să bea un păhărel din renumitul rachiu pentru stomac. Feroviarul îl aprobă, adăugînd că această băutură era de altfel singurul lucru bun ce se mai putea găsi prin partea locului, și cu asta își luară rămas bun. Numai că domnul Bouše nu porni spre circiumă, ci o luă de-a lungul liniei ferate năpădită de buruieni, îndreptîndu-se spre misterioasa clădire.

Nu se grăbea, hotărîrea lui era să aștepte, căci pentru intenția sa avea nevoie de adăpostul nopții.

De bună seamă, greșea, dar greșea cu bună știință. Potrivit legii ar fi trebuit să se ducă acum la postul de jandarmi și să anunțe acolo bănuielile pe care le împărtășea. Mergînd însă de unul singur pe traverselo șubrede și năpădite de iarbă ale vechii linii ferate, își asuma de la sine toată răspunderea. Dar atunci cînd omul se bate pentru o idee fixă ce-i aparține numai lui, cu greu poate cere postului de jandarmi să-l ajute s-o lămurească. A doua greșeală comisă de domnul Bouše fu aceea că înainte de a porni în acțiune nu se uitase cum trebuie în jurul lui. Dacă ar fi procedat astfel, ar fi văzut că în spatele gării sta șasiul Sepl care-l urmărea cu cea mai mare atenție.

În esență, planul detectivului era cît se poate de simplu. După lăsarea întunericului trebuia să pătrundă în misterioasa fabrică de bastoane, care deși nu producea bastoane, comanda totuși mari cantități de materii prime. Și mai știa domnul Bouše că fabrica era păzită cu strășnicie de cîinele acela afurisit și asta îl obliga la multă prudență. Cîinele însă e ținut afară, în curtea din față. De aceea el trebuie să pătrundă în fabrică prin grădina din spatele clădirii, cu alte cuvinte, exact din partea opusă celei prin care intrase în timpul verii.

Întunericul căzu cu repeziciune, zilele erau acum scurte și se anunța o noapte vîntoasă de toamnă. În calea sa, detectivul nu întîlni nici o făptură vie, și asta era cum nu se poate mai bine.

A doua presupunere a detectivului se dovedi a fi și ea întemeiată: drumul prin grădină era practicabil, în măsura în care omul nu se sinchisește prea mult de gardul de ostrețe. Străbătu grădina prin bezna adîncă. În fața lui se înălțau niște clădiri întunecate, nicăieri nici umbră de lumină. S-ar putea ca simbăta să fie ziua cea mai potrivită,

își spunea în sinea lui; te pomenești că în casa asta nu locuiește nimeni... Firește, asta ar fi ideal!

Înaintînd de-a lungul unui fel de hambar, din păcate închis cu lacăt, ajunse în dreptul clădirii propriu-zise. Avea zidurile groase, iar ferestrele mici erau prevăzute cu gratii: își pierdu aproape speranța că ar putea pătrunde prin partea asta.

Se uită cu precauție de după colțul clădirii și se asigură că dulăul fioros nu era acolo. De altfel, înainte de a se sălta peste gardul grădinii avusese grijă să se înarmeze cu o bîtă zdravănă. Porni deci mai departe de-a lungul zidului și deodată dădu de o portiță. Apăsă pe clanță, numai de încercare, și spre marea sa surprindere portița se deschise numaidecît.

Domnul Bouše răsuflă ușurat. Asta zic și eu noroc! Acum se pune întrebarea, unde dă această portiță. Probabil că nu spre obiective importante, altminteri cu greu ar fi uitat ei s-o închidă. Dar, oricum, o scurtă incursiune în această lungă clădire de piatră i-ar putea furniza multe amănunte folositoare.

Intră cu băgare de seamă. Mirosul îmbîcsit de mucegai al coridorului îl izbi drept în nas, portița scîrțîia nesuferit și se deschidea anevoie. Cine știe, s-ar putea ca, într-adevăr, cîndva demult să fi uitat cineva s-o încuie și a rămas așa.

Detectivul avea asupra lui o mică lanternă de buzunar. O scoase și o aprinse. Conul de lumină aluneca încet pe pereți. Peste tot se vedeau pînze de păianjen legănîndu-se ușor în adierea slabă a aerului. Pardoseala de piatră era prăfuită, de bună seamă nu mai călcase nimeni pe aici de multă vreme.

Deodată, în bezna aceea adîncă, auzi în spatele lui un scîrțîit strident.

Pe domnul Bouše îl trecură fiori de gheață. Portița se închisese singură! Să fi fost vîntul? Se întoarse într-acolo. Portița era... încuiată!

Ei, drăcie, își spuse în șoaptă, asta s-ar putea să fie o întîmplare, după cum, la fel de bine, s-ar putea să nu fie! Te pomenești c-o fi o capcană? Zadarnic căută în ușă vreo clanță de care să poată trage iar, în sus sau în jos. Ușa nu se clintea. Nu-i rămase decît să-și continue drumul pe coridor. Acesta se termina în dreptul unei scări pe care

se putea merge numai în sus. Ușa mare cu canaturi, de la etajul întîi, era deschisă. Pătrunse într-o încăpere spațioasă; cîndva trebuie să fi fost un salon de festivități; pe pereți atîrnau numeroase portrete vechi, și totul arăta aici ca într-un vechi castel. Era limpede că nimeni nu locuia și nimeni nu venea pe aici. Lumina lanternei era molatecă și nici pe departe nu izbutea să lumineze totul, darmite să-i dea domnului Bouše sentimentul că ar fi stăpîn pe situație.

Se apropie de o fereastră. Zări curtea, în fundul ei un gard de tufiș și lîngă el niște butoaie. Și mai zări ceva alb... Dogul! Alerga în voie pregătit parcă pentru eventualitatea în care cineva s-ar hotărî să sară pe fereastră și să dispară prin curte.

De undeva se auzi un sunet scîrțîitor. Pași!?

Vîntul izbi fereastra de perete. Domnul Bouše își simți fruntea brobonită de sudoare.

Stinse lanterna și se lipi de zid. Era însă singur în încăpere; numai chipurile morocănoase de pe tablourile în culori sumbre îl priveau de pe pereți în bătaia stranie a lucirii nocturne care cădea aici prin geamurile înalte și prăfuite. De bună seamă, afară tocmai răsărise luna.

O teamă înfiorătoare îi încleștă ceafa, nu îndrăznea să facă nici o mișcare și zadarnic se străduia să se convingă singur: nu, nu-i nici un motiv de panică sau de îngrijorare, nu se întîmplă nimic deosebit. Trebuia doar să fi contat pe faptul că n-avea să se aștepte aici la o plimbare de agrement.

Ieși din salonul mare într-o mică anticameră și, spre mirarea lui, la lumina slabă a lanternei îi fu dat să constate că ușa anticamerei era deschisă spre o scară ce ducea în jos. Asta ar însemna că pe aici ar putea să ajungă la clădirea în care se află instalat atelierul, iar de acolo se poate ieși în curte fără probleme. Nu venise totuși aici ca să viziteze obiectele istorice ale acestei bătrîne hardughii și nici încăperile mohorîte pe ai căror pereți atîrnau portretele strămoșilor. Îl interesa cu totul altceva. Scara înainta tot mai adînc, zidul de piatră din jur era tot mai jilav și detectivul înțelese deodată că pătrundea într-o pivniță. Începu să șovăie. Își dădea perfect de bine seama că se afla aici mult prea singur și dacă, întîmplător, cineva ar

închide din nou ușa în urma lui, nimeni n-ar trebui să descopere vreodată unde anume și-a dat, fără nici un rost, obștescul sfîrșit curiosul inspector Iosef Bouše de la secția de criminalistică a poliției pragheze.

Aerul umed îl irita și-l făcea să strănute — caraghioasă poveste în această tăcere fantomatică, în care nu se auzea decît tîrșitul pașilor săi tărăgănați, dar n-avu încotro, își înăbuși strănutul cu mîneca hainei și totuși strănută cu putere, iar explozia aceasta avu darul să-l mai înveselească un pic.

Pe jos foșnea ceva, era parcă un zgomot de pași mărunți, însoțiți de un fel de zgîrieturi. Aprinse repede lanterna și surprinse deodată niște spinări linse de șobolani care fugeau de zor, speriați de lumină. Se cutremură.

Avea din nou senzația că nu se afla aici singur, că zgomotul acela nu era stîrnit doar de forfota șobolanilor, ci pe undeva, cineva trecuse, totuși, cu adevărat: în anumite momente i se părea că aude chiar o răsuflare, dar cine știe, poate că nu era decît o închipuire.

Cobori totuși încet, apropiindu-se tot mai mult de bezna aceea jilavă, căutînd cu nerăbdare o ușă care să-l ducă undeva. La un moment dat scara făcea un cot. Domnul Bouše aprinse lanterna să-și lumineze drumul, dar în aceeași clipă simți ceva apăsîndu-i grumazul. Scoase un strigăt înăbușit, de groază. În secunda următoare cineva îl izbi cu putere peste braț și lanterna îi scăpă din mînă, prăvălindu-se pe scară în jos, iar în bezna ce-l învăluise simți deodată cum își pierde echilibrul și se duce și el la vale rostogolindu-se după ea pe treptele de piatră. Era o cădere dureroasă, înspăimîntătoare chiar, căci pretutindeni în jur nu sălășluia decît întunericul și tăcerea, și numai sus în capul scării răsună în cele din urmă un hohot de rîs netăinuit.

Se ducea de-a dura pe scări, se lovea de piatră dureros, și totuși, un lucru nu-i scăpa de loc din vedere: lanterna care zăcea în văgăuna de sub el și nu înceta să răspîndească lumină.

În sfîrșit se întinse s-o ridice și în clipa aceea simți cum durerea chinuitoare de la rădăcina nasului se intensifică gata — gata să-l arunce în brațele leșinului; dar pînă la urmă izbuti să apuce lanterna și încercă să se cațere

înapoi pe scară, în ciuda faptului că era năuc de-a binelea. După un timp, își dădu seama ce anume se întîmplase: în locul cu pricina, unde o persoană tainică făcuse să-i zboare lanterna din mînă, treptele scării erau rupte. Fusese deci înșfăcat de o mînă omenească, rîsul acela nu-l născocise el, aici mai fusese cineva.

Ajunse din nou pe coridor și o luă înapoi pe drumul pe care venise; dădu mai întîi de o ușă încuiată, apoi de alta, deschisă. Ieși afară împleticindu-se și o boare proaspătă îi mîngîie obrazul. Era în curte!...

În celălalt capăt al curții zări umbra albă a uriașului dog. Nu-i rămîne nimic mai bun de făcut decît să alerge cît mai repede spre gard. Și o rupse la fugă.

În clipa aceea cineva aprinse lumina și deodată întreaga curte deveni albă ca ziua, doar o umbră de om, întunecată, se foia pe acolo, însoțită din urmă de un cîine uriaș. Totul era luminat acum, ca o scenă mare pe care se prezenta o hăituială hazlie.

Domnului Bouše nici prin minte nu-i trecu să încerce dacă poarta era descuiată; se apucă de gard și cu un ultim efort se căță pe el. Cînd se lăsă în partea cealaltă simți că e la capătul puterilor. Mîini ochii. Din spatele gardului cîinele mîrîia întunecat și amenințător. Detectivul se uită cu oarecare recunoștință la grilajul gros ce-l despărțea de fiara înfuriată. Un lichid dulceag și lipicios îi năpădi deodată gura. Sînge, își spuse în sinea lui, și își pierdu cunoștința.

— Asta nu trebuia să iasă teafăr de aici, îi spuse în clipa aceea șasiul Sepl patronului său, după ce urmăriseră de la o fereastră întunecată cumplita vînătoare.

— Asta știu și eu, idiotule, îi răspunse domnul Poltz. Dar tu singur ai spus că l-ai văzut stînd de vorbă cu feroviarul. Bănuiesc că l-a informat unde se duce, nu crezi? În felul ăsta e dincolo de gard, și-o să-i treacă pofta să-și mai vîre nasul acolo unde nu-i fierbe oala. S-a săturat pînă-n gît...

Numai că domnul Bouše avea totuși o constituție mai solidă, decît s-ar fi putut crede judecînd după înfățișarea sa de unchiaș. Nasul lui era ce-i drept, bine aranjat, dar nu de moarte și peste puțin timp încercatul detectiv se puse din nou pe picioare. Își lipi batista de față și, cu pas

șovăielnic, porni spre sat. La postul de jandarmi trebuie să fie cineva de serviciu, își spunea în sinea lui.

Tînărul brigadier fu atît de uluit de apariția lui încît, înainte de toate se repezi să-și cheme comandantul.

Între timp domnul Bouše se spălă la lavoar și își lipi pe nas un plasture de toată frumusețea. Cînd sosi șeful de post, îl întîmpină cu un aer de vinovăție.

— Am făcut o mare timpenie, domnule șef. Nu, nu, să nu-mi spuneți nimic, așa a fost să fie, altfel nu se putea. Am vrut mai întîi să fiu singur. Autorizație de percheziție n-aveam, deci nu era nimic de făcut...

— Întotdeauna e ceva de făcut! îl întrerupse șeful de post, pufnind pe nas. Mergem acolo imediat, eu n-am nevoie de nici o autorizație, pentru că aici e veșnic deschisă povestea cu manifestele împotriva statului. Îndată începe să se crape de ziuă. Cred că ar fi bine să plecăm chiar acum. Firește numai dacă nu doriți cumva să vă întindeți puțin.

— Nici gînd de așa ceva, mai cu seamă dacă brigadierul dumneavoastră îmi face o cafea pe cinste, spuse domnul Bouše, pe un ton aproape vesel. Dar să știți că manifestele puteți să vi le scoateți din cap, ținu el să precizeze. Acolo e vorba de spirt.

— Spirt? se minună șeful de post, holbînd ochii cît cepele.

Detectivul răsfoi prin carnetul său de însemnări, apoi reluă:

— Abia azi am notat aici, ceea ce ar fi trebuit să notez încă de astă vară. Livrările de materie primă pentru așazisa tîmplărie mecanică. Uitați-vă: acum două luni șase hectolitri, luna trecută opt, iar luna asta zece butoaie! Și numai spirt. Furnizor: Fabrica de spirt din Krásné Březno nad Labem, poftim, aici scrie și pe nemțește: Schönpriessen an der Elbe.

— Și cum, de spirtul ăsta n-au nevoie pentru... fabricație?

— Ba da, bineînțeles, că au nevoie, dar cel mult de un hectolitru pe lună! Cel mult! Dumnealor însă nu fabrică acolo de multă vreme nici un fel de bastoane... Asta ar fi trebuit să-mi dea prin minte mai demult, dar, ce să-i faci, mintea mea nu judecă întotdeauna așa cum s-ar cuveni. Știți, domnule plutonier major, eu mi-am dat seama

de cum am ajuns la Praga că sînt un mare nătărău, și mi-am zis să viu înapoi să-mi îndrept greșeala. Numai că, vedeți, aici am săvîrșit o nouă prostie, și, făcîndu-le jocul ticălos am căzut în capcană. M-au hăituit ce-i drept, de-au scos și sufletul din mine, dar, de fapt, în felul ăsta s-au dat de gol. Căci, vorba ceea, dacă n-ar fi fost nimic în joc, nu văd de ce mi-ar fi pregătit o asemenea primire!??

Mașina jandarmeriei sosi la fața locului în revărsatul zorilor și, trezit din somn, domnul Poltz era foarte mahmur. Nu pricepea despre ce-i vorba, nu pricepea ce caută aici domnul cu plasture pe nas, nimic nu pricepea.

— Acolo am fost, nu-i nimic interesant, spuse domnul Bouše în timp ce Poltz voia să-i conducă pe coridor. Deschideți ușa care dă în atelier.

Patronul o deschise, continuînd totuși să facă o mutră cît se poate de nevinovată și de nedumerită.

Cîteva mese de tîmplărie scoase din uz și praf cu duiumul era tot ce se putea vedea în această încăpere.

— Aici fabricați bastoanele? întrebă domnul Bouše cu ironie. Vă amintiți că am vrut și eu să cumpăr unul?

— Nu-mi amintesc, mormăi domnul Poltz și abia în clipa aceea se mai trezi un pic: O să mă plîng autorităților. N-aveți autorizație de percheziție.

— Noi nu facem percheziție, ci căutăm doar o făbricuță secretă de rachiu, asta-i tot, îi răspunse detectivul, calm.

Și, deodată, se opinti cu toată forța într-o ușă ce dădea dintr-un colț al atelierului, undeva, nu se știe unde. Domnul Poltz ar fi vrut să se repeadă la el, dar pe de-o parte era prea tîrziu, iar pe de alta tînărul brigadier îl și înșfăcase cu destulă asprime, și-l ținea lipit de perete.

Ușa ceda trosnind. Încăperea în care dădu buzna domnul Bouše nu era prea utilată, de fapt pentru producția de rachiu din alcool de bună calitate, nici nu-i nevoie de prea multe. Mirosul însă trăda că încercatul detectiv nu se înșelase. Se aflau la locul cu pricina.

Un fel de umbră țîșni pe fereastră afară, și în clipa următoare se auzi un bubuit metalic.

— Butoaiele cu spirt sînt bineînțeles în curte! le spuse domnul Bouše jandarmilor. Iar cel care a luat-o la sănătoasa era șeșiul Sepl.

— Nu-i nimic, puneam noi mîna pe el, mîrii șeful de post. Ei, ce ziceți, domnule Poltz, de data asta nu v-a mai mers, ați avut ghinion! Destul ne-ați dus de nas! Acum însă vi s-a înfundat.

Domnul Bouše însă nu mai intenționa să piardă vremea de pomană, voia cu orice preț să vadă de la fereastra pe care fugise Sepl, unde era acesta, dar în clipa aceea în spatele geamului fulgeră o flacără albastră, care strălumină hambarul învecinat.

Domnul Poltz strînse capul între umeri și se întoarse într-o parte. A înțeles că devotatul Sepl încerca să salveze ce se mai putea.

— Repede! strigă detectivul, dar era prea tîrziu. Cîteva explozii răsunară una după alta cu o repeziciune uimitoare.

Ochiurile de geam din ferestrele atelierului zburară în aer spulberîndu-se, iar jandarmii, cu domnul Poltz cu tot, se văzură nevoiți să se retragă iute în siguranță.

De afară, printre trosnetele pîrîitoare ale incendiului se auzi deodată un urlet înfiorător, apoi acoperișul hambarului se prăbuși în flăcări, și flăcările începură să cuprindă atelierul.

— Păcat de cîinele ăla domnule Poltz, aruncă, furios, șeful de post.

— Dar și mai păcat de șasiul Sepl, interveni detectivul Bouše, suspinînd. A rămas și el acolo, și fără nici un rost! Căci, vorba ceea, văzusem și așa destul!

Ar fi fost zadarnic să încerci să stingi ceva; în cele din urmă jandarmii, domnul Bouše și arestatul Poltz scoaseră din casă doar lucrurile cele mai necesare. În haosul acela, detectivul descoperi un stelaj cu mostre de bastoane. Era într-adevăr o colecție frumoasă, și acum el însuși le azvîrli în curte.

Casa arse în cea mai mare parte, căci spirtul fusese mult prea mult, iar pompierii sosiră, ca de obicei, mult prea tîrziu. Dar pe meleagurile acestea pustii și părăsite, pierderea nu însemna cine știe ce.

— Domnule inspector, i se adresă cu admirație șeful de post detectivului Bouše, în timp ce se îndepărtau de locul incendiului, spuneți-mi, de fapt cum ați dibuit toată povestea asta?

— Întîmplător, bineînțeles. Dar un pic și datorită faptului că mi-e drag consilierul nostru, și pentru că mi-a plăcut atît de mult rachiul acela tămăduitor, care se vinde atît de ieftin în circiuma din localitate. Da, acum însă bănuiesc că n-o să mai fie așa de ieftin. La drept vorbind e păcat, dar vorba ceea, justiția își are căile ei și n-ai ce-i face, cum obișnuiește să spună consilierul nostru.

Domnul Bouše privi spre cele cîteva bastoane ce zăceau pe jos aruncate în neștire. Cele mai multe erau rupte în două de roțile pompei de incendiu, care trecuseră peste ele, doar unul mai era întreg și nespus de frumos.

Detectivul îl ridică:

— Ce-ați zice dacă l-aș lua, domnule șef de post? Știți, dacă ne gîndim bine sînt rănit și, cine știe, s-ar putea să am nevoie de un sprijin.

— Da bineînțeles, se grăbi să-i răspundă jandarmul. Și ne abatem niței și pe la circiumă, nu? Căci, vorba ceea, ar fi păcat ca restul acela să ni-l bea străinii!

În ziua următoare, la direcția poliției, detectivul Bouše îi înmînă solemn bastonul șefului său.

— Dumneata ai înnebunit, domnule Bouše, i se adresă consilierul cu amabilă asprime. Ce-i drept, frumos exemplar, un adevărat *Spațirștoc**, dar povestea asta putea să se sfîrșească mult mai rău decît cu un nas stîlcit! Ai greșit!

— Uneori omul e dator să facă o nouă greșeală, dacă vrea s-o repare pe cea veche, replică detectivul Bouše, și-i trase un strănut pe cinste. Precum binevoiți a vedea, nasul a început iar să mă slujească, în ciuda faptului că-i lipit cu plasture.

Și așa se face, că pînă la urmă, din concediul cu pricina fiecare s-a ales cu ceva: domnul Poltz cu cinci ani de pușcărie, detectivul Bouše cu o cicatrice pe nas, iar consilierul Vacátko cu un frumos baston de promenadă.

Justiția își are, într-adevăr, căile ei.

---

*Baston de promenadă (lb. germ.)

(2)

BĂILE DE SOARE

sînt binefăcătoare
pentru piele și nervi
și alină durerile reumatice:
dar de îndată ce în
clădirea lor e găsit
un cadavru,
pînă și razele tămăduitoare
ale soarelui împroșcă umbre primejdioase.

Moarta fusese găsită la orele înaintate ale zilei și abia după aceea se repeziră să anunțe cazul la comisariat; a mai durat un timp pînă să vină poliția, care la rîndul ei chemase secția de criminalistică, și pînă să ajungă domnii detectivi la capătul liniei douăzeci și unu, și pînă să mai urce și povîrnișul împădurit, presărat cu vile și grădini, se lăsase întunericul.

Ei bine, prin această beznă umblau acum, împleticindu-se, domnii Mrázek și Brůžek, înjurînd și blestemînd pe înfundate, căci povestea asta nu era deloc pe placul lor. Amîndoi duceau cîțiva anișori în circă și nici unul nu dorea să-și istovească puterile bătînd niște locuri pe unde nu puseseră piciorul în viața lor.

— Ce mai, în pustietatea asta măturată de vînturi, omorul e obligatoriu, spunea domnul Mrázek ori de cîte ori se oprea la cîte un cot de drum ca să-și mai tragă un pic sufletul.

— Omorul ca omorul, poate nici nu-i obligatoriu, dar damblaua nu se poate să nu-l lovească pe om cînd urcă această pantă, îl corectă la un moment dat, cu gravitate, domnul Brůžek.

— Așa-i tot raionul nostru, ținu să precizeze polițistul de la comisariatul circumscripției în cauză, cu evidentă mîndrie în glas; îl ungea la inimă faptul că domnii de la secția de criminalistică gustă și ei o dată din amarul pe care e nevoit să-l înghită un gardian de rînd pînă să-i mijească

speranța la o avansare neînsemnată. Desigur, ar fi fost mai comod pentru dumneavoastră dacă ați fi mers cu tramvaiul pînă la Krč și de-acolo în sus, spre Lhotka, dar era nițel cam peste mînă. Ăsta e un cartier nobil domnilor, pe aici oamenii au mașină mică.

În sinea lor, detectivii își spuneau că și ei au mașină mică, numai că luxul de a o folosi nu și-l pot permite decît atunci cînd sînt însoțiți de domnul consilier. Cînd li se comunicase cazul era tîrziu și domnul Brůžek hotărîse să nu mai tulbure liniștea bătrînului șef, cine știe, s-ar putea să fie un caz cît se poate de banal, și e mai bine să meargă ei înainte să vadă despre ce-i vorba.

În sfîrșit, ajunseră pe culmea dealului și deodată întunericul deveni mai rar. Părăsiră drumul îngust ce lega, de bună seamă, intrările tuturor grădinilor și vilelor, și se treziră în fața unei porți înalte de fier, prin care, așa cum se menționează de obicei în procesele verbale, se pătrundea spre locul crimei.

Era o vilă nouă, cu o înfățișare stranie, acoperită de o uriașă cupolă de sticlă ce strălucea la lumina lunii.

— Ăsta-i un observator astronomic, nu-i așa? spuse domnul Mrázek, cu aerul omului inițiat.

— Nu, acestea-s băile Soarele-dătător-de-sănătate.

— Cum? ripostă intrigat detectivul.

— Așa le spune, reluă calm gardianul, și se grăbi să deschidă poarta.

— O crimă la baia de soare, mormăi domnul Brůžek.

— Ce-o să se mai minuneze mîine domnul consilier!

Deocamdată însă se minunau domnii detectivi. Gardieni erau aici cu nemiluita. Pentru comisariatul unui cartier, aflat la marginea capitalei, omorul e un mare eveniment; așa se face că veniseră aici toți acei care fuseseră de serviciu în ziua respectivă.

Detectivii intrară mai întîi într-o hală rotundă și ciudată, cu multe uși de jur împrejur; de aici, gardianul îi conduse la etajul întîi, sub cupola aceea de sticlă pe care era aprins un singur bec ce-și arunca lumina palidă peste două șiruri de paturi, despărțite între ele de un perete din scîndură subțire. La capătul unuia dintre șiruri, pe un pat îngust, zăcea un trup omenesc acoperit cu un cearșaf.

Într-un colț al spațioasei încăperi stăteau doi oameni îmbrăcați în halate albe, un bărbat și o femeie, zdruncinați de cele întîmplate, care așteptau cu înfrigurare să vadă ce miracol aveau să săvîrșească domnii cu gambetă neagră.

Numai că în intenția celor doi detectivi nu era să facă nici un fel de miracol. Veniseră pur și simplu să vadă cum stau lucrurile, pentru a-i putea prezenta dimineața un raport amănunțit șefului lor. Și unul și celalt nutreau într-un colț al inimii o speranță firavă, pe care bineînțeles nu și-o împărtășeau: anume, că ar fi grozav dacă o dată cu raportul i-ar putea comunica șefului, așa, ca într-o doară, că ucigașul a fost găsit, și la porunca domnului consilier, poate fi adus oricînd... Asta ar fi o lovitură nemaipomenită și amîndoi se gîndeau la ea cu înverșunare, în ciuda faptului că arborau un aer liniștit.

— Sînt sergentul major Trîmbiță, tună deodată o voce puternică în spatele lor, și cei doi tresăriră. Raportez că domnul Šulc, patronul băii, aici de față, ne-a chemat să ne spună că au găsit aici o femeie moartă, iar doamna Šulcová, patroana băii, aici de față, ne-a confirmat că azi la orele șase seara, cînd de obicei baia se închide, pe una din sofale cineva nu se ridicase, iar dumneaei, adică patroana Šulcová, aici de față, acolo în colțul încăperii, s-a dus să vadă mai de aproape și... Și restul o să vă spună dumneaei personal. Patroană Šulcová, apropiați-vă!

Doamna în halat alb suspină zgomotos și la chemarea aceasta atît de gravă și atît de solemnă, înaintă cu pas tremurător spre mijlocul uriașei încăperi.

Domnii Brůžek și Mrázek îi mulțumiră bravului sergent-major clătinînd doar din cap și preferară să vadă mai întîi cadavrul.

Era o femeie între două vîrste, cu o față destul de frumoasă; părea că doarme; numai pe frunte avea o rană mică, rotundă, puțin însîngerată.

Un tînăr medic din cartier, care venise să constate decesul, se făcu auzit cu sfială:

— Doctorul dumneavoastră o să vă explice, fără îndoială, mai bine; ceea ce pot eu să vă spun e că doamna în cauză e moartă de cîteva ceasuri. Niciodată n-aș fi crezut că o perforație de proiectil poate provoca o rană atît de curată.

— Într-adevăr, frumoasă rană, încuviință domnul Mrázek. Numai că aici nu-i vorba de o perforație...

Și se grăbi să ridice, cu băgare de seamă, capul decedatei. Perna era curată, fără nici o pată de sînge; glonțul nu străpunsese craniul ca să iasă prin ceafă.

Domnul Brůžek se întoarse să vadă unde ar fi putut să stea făptașul. Probabil în spatele peretelui de scîndură ce înjumătățea spațioasa încăpere rotundă, despărțind astfel secția bărbați de secția femei. A tras, fără doar și poate, peste paravanul de scîndură, ceea ce înseamnă că a stat în picioare pe sofaua din partea cealaltă. Fără voia lui, detectivul se uită ceva mai sus, dar acolo nu mai era decît sticla cupolei, în spatele căreia apăruseră primele stele.

— Mda, ia să vedem noi cum s-au petrecut lucrurile. Cînd ați auzit focul de armă doamnă... hm... Šulcová? întrebă detectivul Mrázek.

— Eu, mă rog frumos, n-am auzit nimic, răspunse femeia încet, dar categoric. Știți, eu nu stau tot timpul aici.

— Dar soțul dumneavoastră?

— Nici eu n-am auzit nimic, mormăi bărbatul, dș undeva dintr-o parte a încăperii.

— Așadar, nici dumneavoastră n-ați fost aici tot timpul... Bun... Atunci cine a auzit focul de armă?

Se așternu o tăcere adîncă.

— Cineva a trebuit totuși să-l audă, nu? repetă întrebarea detectivul. Dacă nu mă înșel se aflau aici niște oameni...

Și din nou o tăcere și mai adîncă.

— Probabil că nimeni n-a auzit nimic, mormăi din nou patronul.

Domnul Mrázek își roti privirea în jurul lui.

— Unde era sofaua? Exact în locul unde se află acum? se adresă el patroanei.

— Da, răspunse femeia.

— Și de ce mă rog nu era aliniată cu celelalte?

— Era! ripostă cu fermitate patroana.

— Dar acum nu e! Cine a mișcat-o?

— Probabil atunci cînd am încercat s-o ridicăm, mormăi pentru a treia oară soțul din colțul său.

— Cum? Dumneavoastră ați ridicat-o? De ce? Te pomenești că ați și dus-o ceva mai încolo, nu-i așa? interveni domnul Brůžek.

— Mai întîi, ca să zic așa, am vrut s-o trezim, adică eu, începu să povestească băiețița; dar văzînd că nu se mișcă i-am tras de pe față cearșaful... În clipa aceea, Dumnezeule Hristoase, parcă ar fi dat trăsnetul în mine!

— Un moment, spuneați că avea fața acoperită... De ce?

— Așa fac unii pacienți, să se ferească de soare. Dumneaei nu era decît puțin acoperită...

Domnul Mrázek apucă de un colț al cerșafului: era găurit.

— Arătați-ne, întocmai, cum stătea cearșaful.

Băiețița se apropie de moartă cu groază în ochi. Încercă să-i pună cearșaful pe față dar mîna îi tremura de spaimă.

— În afară de această doamnă, cine a mai fost aici?

— Azi a fost multă lume, rosti cu o voce dogită băiașul. Spre seară, bineînțeles, s-a mai împuținat. Doamna a venit... știți pe doamna asta noi o cunoaștem de mai multă vreme, doamna Wintrová e de cîteva luni clienta noastră permanentă... Adică... era... Deci, dumneaei a venit pe la două după-amiază și, mă rog, s-a întins la soare... Pe urmă, s-a dus o dată jos în camera de odihnă, asta știu precis, și după un timp s-a întors aici... știți, aici e foarte cald, și din cînd în cînd doamnele și domnii se duc să se întindă puțin la răcoare... Și cum vă spuneam, a venit înapoi și n-a mai plecat... O fi adormit.

— Pe vecie, îl completă domnul Brůžek, înnegurîndu-se la față.

Domnul Mrázek își înălță privirea:

— Așadar, nici unul dintre dumneavoastră n-a auzit împușcătura!... Și totuși, femeia asta a fost împușcată aici, în această încăpere... Nu vi se pare ciudat? Nu? Mie însă mi se pare ciudat. Și încă foarte ciudat!

Și din nou se așternu tăcerea sub misterioasa cupolă de sticlă, și toată lumea se uita atent la cei doi în halat alb.

— Cine a mai fost aici în afară de... moartă? Să ne dați o listă exactă a tuturor acelor care au fost aici. Ați înțeles?

Băiețița dădu din cap aprobator, dar soțul ei se grăbi să intervină bodogănind:

— Da ce, parcă îi cunoaștem pe toți?

— Undeva trebuie să aveți trecut numele lor, nu?

— Unde să le avem? Ați mai auzit dumneavoastră vreodată să se înscrie numele oamenilor, atunci cînd se duc, de

pildă, la bazinul de înot? La fel e și la băile de soare... Pe unii îi cunoaștem, pe alții nu... Aici vine cine vrea...

Detectivii făcură un scurt schimb de priviri. Ehei, așa cum stau lucrurile aici, se pare că nu vor avea prilejul să-i prezinte domnului consilier raportul cu privire la săvîrșirea crimei și totodată să i-l servească și pe făptaș. Nu, nu, situația e mult mai complicată decît își închipuiseră ei. Toată baia asta e, într-un fel, ciudată... Ca să nu mai vorbim de cei doi în halat alb!

Domnul Mrázek se duse repede să telefoneze. Nu era nimic de făcut, trebuia chemat medicul legist, fotograful, ce mai, toată echipa de serviciu a secției de criminalistică; domnul Brůžek poate să stea de vorbă cu băiețița, între timp el își va nota numele clienților de care băiașul își aduce aminte că au fost aici în această după amiază. Va fi desigur o treabă anevoioasă și de lungă durată.

Cînd tîrziu, după miezul nopții, cei doi detectivi părăseau misterioasa clădire a băilor de soare și se poticneau de rădăcinile copacilor, rătăcind printre gardurile vilelor și grădinilor de pe povîrnișul împădurit ce domină cartierul Podolí, domnul Brůžek spuse oftînd:

— Cum văd, pe bătrîn, ce-i drept, n-o să trebuiască să-l trezim, dar nici mîine dimineață n-o să-i spunem mare lucru.

Domnul Mrázek, pe care colac peste pupăză îl mai strîngeau și pantofii, adăugă cu întristare:

— Da, băiete, adevărul e că ni se cam urcase la cap!

Și tăceau amîndoi, meditînd adînc, fiindcă-și dădeau seama că și unul și celălalt avuseseră de fapt aceeași intenție: să i-l aducă domnului consilier pe ucigaș „aport", ca pe un iepure vînat la iuțeală.

Constataseră, în afară de orice îndoială, doar numele și pronumele moartei, apoi ciudata împrejurare că nimeni din personalul băii nu auzise nimic, același lucru fiind de bună seamă valabil și pentru clienții din ziua respectivă; de asemenea faptul că femeia fusese ucisă cu un foc de armă drept în frunte, și că dintre persoanele ce se aflaseră în ziua aceea la băile de soare, pot fi găsite deocamdată doar patru, ale căror nume și adrese aproximative le cunoștea băiașul. Mai constataseră în plus, că sofaua pe care zăcea cadavrul fusese mutată de la locul ei și, abia după un șir întreg de tocmeli îndelungate au izbutit s-o plaseze, chipurile, la locul ei,

așa cum se aflase inițial. Și celelalte sofale fuseseră mișcate, băiețița afirmînd că se prăbușise peste ele de atîta groază, în clipa în care a găsit-o pe doamna Wintrová moartă, dovedind acest lucru cu o vînătaie mare pe picior.

Nu încape nici o îndoială că asasinul și-a împușcat victima în încăpere, căci părea cu neputință s-o fi adus acolo gata moartă. Unicul moment în care omorul putea fi comis a fost probabil atunci cînd toți clienții plecaseră și ea rămăsese acolo singură. Firește, în măsura în care, la plecarea oaspeților, mai era încă în viață...

După ce lămuriră toate astea împreună, domnul Brůžek declară solemn că se duce la o ciorbă de burtă matinală, căci nu mai avea nici un rost să meargă acasă să se culce, ca să nu mai vorbim de faptul că, probabil, somnul nici nu s-ar mai fi lipit de el. Pînă și un copil de țîță își poate da seama, că, la un loc, nu aflaseră mai nimic. Iar domnul consilier nu-i un copil de țîță.

Domnul Mrázek aprobă cu entuziasm intenția colegului său și, înainte de ciorbă, trase pe gît un rom mare, căci precum se știe, alcoolul face mintea mai ageră. După aceea, ținu să sublinieze că încă nu-i totul pierdut, deoarece întunericul îi împiedicase să cerceteze lucrurile așa cum s-ar fi cuvenit. De pildă, nu știu încă nimic despre doamna Wintrová și de aceea nici n-au cum să bănuiască cine anume ar putea fi interesat de moartea ei.

— E greu al dracului să anchetezi un caz numai așa de mîntuială, și ucigașul să-ți pice pleașcă în mînă. Ce mai, asta-i situația, băiete. Chilipirul nu-i de noi. Pînă nu ne scoatem sufletul umblînd, nu aflăm nimic.

Drept care, mai traseră cîte un rom, apoi se duseră la direcție să întocmească raportul pentru domnul consilier. Dimineața devreme, domnul Mrázek porni în căutarea adreselor indicate de patroana băii, iar domnul Brůžek se întoarse la vila cu pricina, pentru a încerca să găsească pe lumină de zi acel capăt de fir de care ar fi putut eventual să tragă. Mrázek îl luă cu el pe colegul Bouše și se îndreptară mai întîi spre locuința domnului Winter. Le deschise un domn somnoros care-și trase la iuțeală peste cămașa de noapte un halat de casă; avea fața mototolită, iar privirea lui era tulbure și împrăștiată. Părea că adormise abia spre dimineață.

După ce domnii detectivi își întoarseră reverul hainei, domnul Winter clătină din cap:

— Da, am înțeles, ați venit din pricina soției mele, nu-i așa?

Domnul Mrázek începu să adulmece bănuitor:

— Cum? Dumneavoastră știți?

— Tocmai că nu știu, răspunse domnul Winter și le făcu semn să pătrundă în casă. Îi conduse într-o cameră de oaspeți, cu un bufet mare, de pe vremuri, și îi pofti să ia loc pe canapeaua cu spetează îmbrăcată în catifea.

— Nu știu de ea, dar îmi închipui... reluă amfitrionul, petrecîndu-și mîna peste față, cu un aer obosit.

— Ce vă închipuiți? întrebă la obiect domnul Mrázek. La orice s-ar fi așteptat detectivul, dar în nici un caz la calmul cu care vorbea acest om despre soția sa moartă. În acest timp domnul Bouše își arunca ochii prin odaie.

— Îmi închipui că a fugit, răspunse liniștit domnul Winter.

— Cum? izbucni detectivul, uluit. Cine a fugit? Soția dumneavoastră?

— Firește că soția mea. La drept vorbind mă și așteptam la acest lucru.

— Avea, ca să zic așa, vreun motiv?

— Bineînțeles că nu. Dar a înnebunit. Ca să fie clar, e nebună după altul.

Domnul Bouše se ridică de pe scaun, și începu să umble agitat, în timp ce stăpînul casei îl urmărea cu dușmănie.

— Care-i odaia soției sau... dormitorul dumneavoastră?

— Ce doriți să vedeți acolo?

— Nimic, decît să ne uităm, atîta tot. Poate găsim ceva care... hm... ar confirma... ca să zic așa, spusele dumneavoastră.

Domnul Winter își pierdu, vizibil, siguranța de sine și se ridică în picioare:

— E mare dezordine acolo... Am încercat să adorm și...

— Ați reușit? îl întrebă, compătimitor, detectivul Mrázek. Luați loc, vă rog, colegul se duce singur să se uite. Spuneți-mi, soția v-a lăsat vreun mesaj?

— Nu mi-a lăsat nimic. Dar ieri n-a dat deloc pe-acasă. Așa că... e limpede.

— Și unde credeți că a fugit? La părinți, cum fac de obicei cucoanele?

— N-are părinți. Cred că, pur și simplu, a fugit... și atîta tot. De altfel, voia să divorțeze de mine...

— Pentru cine?

— Ei, dacă aș ști! L-aș...

— Ce profesiune aveți?

— Sînt reprezentantul firmei Singer — mașini de cusut...

— Asta e o profesiune pașnică, spuse domnul Mrázek, încercînd să-i zîmbească întristatului și miniosului soț.

Domnul Bouše se întoarse din dormitor aducînd cu el un vraf de hîrtii.

— Stăpînul casei roșii:

— Cum ați dat de ele?

— Ei, obișnuința... Vasăzică, erați în corespondență cu soția dumneavoastră...

— Da, nu vorbeam, și de aceea ne scriam.

— Remarcabil procedeu. Mulți soți v-ar invidia pentru asta, spuse detectivul Bouše, dintr-o convingere profundă.

— Da... într-adevăr... soția mea a înnebunit. Închipuiți-vă că povestea asta ține de vreo jumătate de an sau cam așa ceva. Dintr-o dată parcă s-ar fi schimbat, și nici nu mi-a ascuns faptul că inima ei aparține de-acum încolo altuia. Am crezut că-mi pierd mințile. Am încercat s-o iau cu binele...

— Dar și cu răul, îl completă domnul Mrázek, cu serviabilitate.

— Nu mi-am permis nici un act de violență, deși socotesc că, în cazul meu, bărbatul ar fi trebuit... Și domnul Winter strînse pumnii cu atîta putere de i se albiră degetele la încheieturi. Părea să fie un om aprig la mînie.

— Unde ați fost ieri? aruncă deodată domnul Bouše, ca din pușcă.

— Unde să fi fost? se minună interogatul. Într-o călătorie de afaceri.

— Și astăzi de ce nu sînteți?

— Pentru că la noi nu se pleacă în fiecare zi. Și în afară de asta am așteptat-o și, văzînd că nu vine... Știți, am avut o noapte îngrozitoare, spre dimineața abia, am înțeles că nu se mai întoarce... Vă dați seama că n-am mai fost în stare să plec să vînd mașini de cusut într-o asemenea situație. Ca să vinzi mașini de cusut e nevoie de liniște și concentrare.

— Domnule Winter, vă rog să vă îmbrăcați și să mergeți cu noi la direcția poliției ca să întocmim un proces verbal.

Stăpînul casei se ridică de pe scaun, făcu o uşoară plecăciune, apoi se retrase în dormitor.

Domnul Mrázek, postat în pragul uşii întredeschise, întreţinea cu el o conversaţie obişnuită. Îl întrebă cum merg afacerile, afirmînd că după felul cum arată casa, domnul Winter trebuie să fie, fără îndoială, un om înstărit; îl întrebă apoi dacă soţia era cheltuitoare... Nu-l interesau cîtuşi de puţin răspunsurile domnului Winter, ci pur şi simplu, dorea să-l audă, ca în felul acesta să fie sigur că amfitrionul nu încearcă să fugă. Dar, de bună seamă, domnul Winter era mult prea întristat ca să se gîndească la aşa ceva. Reveni îmbrăcat cu acea eleganţă prin care excelează reprezentanţii comerciali ai marilor firme, şi, declară că se află întrutotul la dispoziţia domnilor detectivi.

În vestiar, pe unul din pereţi, atîrna o sabie şi o cască militară veche. Domnul Bouše se opri în dreptul lor cu o privire întrebătoare, iar stăpînul casei se grăbi să-l lămurească:

— O amintire din timpul războiului.

După care ieşi pe coridor şi încuie uşa cu grijă.

La direcţia poliţiei, domnul Mrázek găsi un mesaj: să-l cheme de urgenţă pe colegul Brůžek, care se afla de dimineaţă la băile de soare.

— Ceva nou? îl întrebă cu înfrigurare.

— Da. Am numele şi adresa bărbatului despre care se spune că ar fi fost amantul decedatei. În orice caz, un lucru e sigur: se întîlnea cu ea la această baie. În rest, nu-mi place băiaşul nici soţia lui.

— Mie, deocamdată, nu-mi place nimic, încheie convorbirea domnul Mrázek, şi puse receptorul în furcă.

După aceea porni în căutarea lui Jan Rákos, amantul doamnei Wintrová, domiciliat în cartierul Smíchov.

Îşi închipuise că lucrurile vor merge tot aşa de simplu cum au mers cu domnul Winter. O să stea un pic de vorbă cu el, pe urmă îl invită să meargă la direcţie. Numai că domnul Rákos, un bărbat de treizeci de ani, funcţionar la societatea de asigurări Slavia, era, cum se spune, ţintuit la pat. Mama lui confirmă că fiul ei nu fusese în stare cu o zi înainte să meargă la serviciu, deoarece avea ameţeli şi totul se învîrtea cu el; de aceea a dat fuga după doctor, căci băiatul voia cu orice preţ să se dea jos din pat, dar avea o temperatură atît de mare, încît ea nu l-a lăsat.

Domnul Mrázek era neîncrezător, și totuși doamna părea demnă de toată încrederea, în afară de asta, mai pretindea că în cursul după-amiezii de ieri venise pe la ei un domn de la societatea de asigurări să se intereseze de soarta băiatului. În timp ce detectivul stătea pe un scaun lîngă patul tînărului, veni și doctorul care confirmă că gripa îl doborîse pe pacient cu o zi înainte. Peste o săptămînă însă, va fi iar pe picioare și bine dispus; o asemenea boală, spre sfîrșit de primăvară, nu e nimic deosebit.

— Dar, pe cîte știu, dumneavoastră faceți destul de des băi de soare, nu-i așa? întrebă domnul Mrázek.

Bolnavul dădu din cap aprobator, la care doctorul se grăbi să menționeze că bronzatul acum e o mare prostie, de pe urma căreia te poți alege, cel mult, cu o răceală zdravănă. De bună seamă, în calitatea sa de medic de cartier nu știa nimic despre băile Soarele-dătător-de-sănătate.

După plecarea lui, domnul Mrázek îl întrebă pe bolnav:

— Spuneți-mi, vă duceți singur la aceste băi?

— Da.

— Și tot singur plecați?

— Da, dar de ce...

— Și cu cine vă întîlniți acolo?

Tînărul Rákos tăcu un timp, apoi rosti, arborînd un aer de om nefericit:

— De ce vreți să știți?

— Asta o să aflați. O cunoașteți pe doamna Wintrová?

Bolnavul încuviință, dînd din cap.

— În intimitate?

Bolnavul se văzu silit și de data asta să dea din cap aprobator.

— Și abuzați de faptul că soțul ei nu știe de existența dumneavoastră, nu-i așa?

— Ba știe. Toni e o femeie foarte cinstită și i-a mărturisit totul. Dacă el ar fi acceptat divorțul, de mult am fi aparținut unul altuia! Fiindcă, știți, noi doi ne iubim.

Rostise aceste cuvinte cu mîndria îndrăgostiților, încît detectivul, îndurerat, clătină din cap în semn de compasiune.

— Și, spuneți, nu v-a trecut niciodată prin minte că ar fi mai bine că această legătură să înceteze... adică să nu mai fie, mă înțelegeți, nu-i așa?

— Nu, nu vă înțeleg. Eu... eu sînt bucuros că ea... e așa cum e.

— Dar, știu eu, uneori poate că vă deranja un pic să vă știți mereu urmărit de un soț gelos și să fiți veșnic obligat să vă ascundeți. Ce-i drept, acolo, la baie, e destul de frumos, dar nu cred că era totuși un loc prea agreabil.

— Într-adevăr, nu era. Deocamdată însă n-avem altă posibilitate. Știți, mama mea... Cum să vă spun... Pe scurt, nu pot s-o aduc aci. Eu sînt un om onorabil și ea la fel!

— Mda, domnul Winter e și el o persoană onorabilă, așa că avem de-a face cu un superb triunghi... onorabil... Și asta e tot ce poate fi mai rău, adăugă domnul Mrázek, ca un om cu experiență: Spuneți-mi, nu ați avut cumva ieri o întîlnire cu doamna Wintrová?

Tînărul se făcu roșu ca para:

— Da... știți... trebuia. Ca de obicei. Dar eu... eu n-am putut să mă duc. Sper că a înțeles... Dar de ce mă întrebați de toate astea? Am fost cumva denunțat de soțul ei?

— Nu, nici vorbă de așa ceva. Îi anchetăm însă pe toți care frecventau băile de soare. Deocamdată, vă las cu bine!

— La cricumscripția de poliție, domnul Mrázek ceru atenție sporită asupra locuinței domnului Rákos, și se asigură ca medicul să-l viziteze zilnic pe bolnav. Dacă s-ar întîmpla să nu-l găsească acasă, să înștiințeze numaidecît poliția.

Partea mai proastă era că la direcție nu-l mai găsi pe domnul consilier, care, potrivit informațiilor, plecase personal la locul crimei. Asta însemna că domnul Mrázek avea să bată iar drumul acela nenorocit și primejdios, printre grădini, pînă sus, pe culmea dealului unde era instalată baia de soare.

Ajuns la destinație, consilierul găsi pe poartă un bilet, întocmit cu propria-i mînă de detectivul Brůžek:

DIN MOTIVE OFICIALE
AZI BRONZATUL SE SUSPENDĂ.

Făcuse asta, spre marea mîhnire a patronului și a soției sale, furios un pic pe faptul că nu aflase de la ei nimic de Doamne ajută.

Domnul consilier ascultă cu atenție o expunere din care reieșea că acest ciudat sanatoriu fusese construit de un anume

domn Habinger, entuziast adept al tratamentului cu raze solare, şi că mai construise dumnealui asemenea clădiri şi în străinătate. Admiraţia lui pentru radiaţia solară a fost însuşită întru totul de salariaţii şi discipolii săi, actualul patron şi soţia acestuia, care au ţinut să-i declare domnului consilier că numai un încuiat ar putea să nu simtă că toată sănătatea e ascunsă în binefăcătoarea radiaţie solară, care vindecă toate bolile şi în primul rînd cele de piele şi reumatismul articular; sub cupola de sticlă ea dă naştere unei călduri de-a dreptul tropicale şi în acelaşi timp nu produce nici un fel de arsuri. Clienţii băilor Soarele-dătător-de-sănătate se remarcă printr-o vioiciune neobişnuită şi prin aceea că nu se înnegresc ca toţi zăpăciţii ce aleargă pe malul rîului în costum de plajă. Aici, bineînţeles, oaspeţii se expun la soare despuiaţi şi atunci cînd obosesc se înfăşoară în cearşaf şi se duc jos, în sala de odihnă, unde se servesc şi băuturi răcoritoare.

— Ca de pildă? întrerupse domnul consilier instructiva şi interesanta expunere.

— De pildă... ce comandă clientul. Cel mai frecvent însă apă cu sirop. Sau vin.

— Interesant, spuse consilierul, şi-l îndemnă pe patron să continue.

— Oaspeţii îşi au aici cabinele lor, întreţinute într-o curăţenie desăvîrşită, precum se poate convinge personal domnul consilier de poliţie. Aici clientul se dezbracă, iar sub cupolă se expune razelor binefăcătoare ale soarelui, asigurîndu-şi astfel o sănătate de fier...

— Ori e găsit mort, cu fruntea găurită, interveni consilierul.

— Un caz regretabil, bolborosi patronul. Ştiţi e prima dată cînd se întîmplă aşa ceva.

— Ei, da, asta ar mai lipsi, să se întîmple de mai multe ori! Şi... mai departe?... Ce urmează după ce clientul a zăcut destul la soare şi, eventual, şi-a stins setea, pe săturate?

— Ştiţi, la noi se bea cu sobrietate... Cum vă spuneam, oaspetele se duce în cabina lui.

— Unde, eventual, primeşte o vizită!

— Vă rog, asta... asta e... aproape exclus.

— Aproape! Dar nu absolut. Doamna Wintrová se întîlnea aici cu domnul Rákos. Da sau nu?

— Da... Dar... ştiţi... numai ei!

— Ba și ceilalți, numai că în alte cazuri povestea nu s-a încheiat cu o crimă, rosti cu asprime consilierul. Unde aveți restul personalului?

Restul personalului se alcătuia dintr-un grădinar prostănac și totodată slugă la toate, de la care nu aflară prea mare lucru, și dintr-o femeie bătrînă ce venea aici numai seara la curățenie și care în ziua precedentă se prezentase la servici după ce povestea se consumase.

Consilierul nu prea avea motive de mare bucurie. Zadarnic umblase domnul Brůžek prin jurul clădirii, zadarnic îi chestionase el pe vecini, nimeni nu știa nimic, nimeni nu auzse nimic, de altfel aici e veșnic forfotă și animație, oamenii vin și pleacă, unii cu mașina, alții chiar cu trăsura.

Domnul consilier se plimba de colo pînă colo pe sub cupola de sticlă uitîndu-se morocănos la peretele de scîndură nu prea înalt, care despărțea secția bărbați de cea a femeilor, și care, fără îndoială, oferea destule prilejuri ca domnii și doamnele să se vadă reciproc.

— Așa ceva nu era îngăduit, mă rog frumos, aici veneau persoane onorabile, ripostă ofensată patroana, după ce consilierul îi împărtăși observațiile sale.

— Scumpă coniță, aici a venit și ucigașul, iar pentru mine ucigașul nu-i deloc o persoană onorabilă, vă rog să binevoiți a lua act de acest lucru. Și, în general, binevoiți a lua act că toți cei de față sînteți bănuiți de omor, pentru că mie mi se pare de-a dreptul straniu și neverosimil faptul că nimeni nu știe nimic și nimeni n-a auzit nimic, cu toate că această femeie a fost împușcată și, iertat să-mi fie, focul de armă se aude al dracului, nu credeți?

Patroana își făcu semnul crucii de-a adevăratelea și așa n-avu darul să-l impresioneze prea plăcut pe domnul consilier. Experiența îi spunea că indivizii care arborează aerul cel mai cucernic și cel mai nevinovat sînt întotdeauna cei mai mari ticăloși.

Sosi și domnul Mrázek și îi prezentă șefului său un raport foarte temeinic, de natură să-l bucure nespus pe consilier. De fapt, se bucurase el de azi dimineață pentru că subalternii îl lăsaseră peste noapte să doarmă. Acum, mulțumirea lui crescu și mai mult, și cuvintele de laudă adresate fără zgîrcenie celor doi detectivi, îi făcură pe aceștia să se împurpureze la față, de fericire.

— Asta zic și eu anchetă, dădu din cap, satisfăcut consilierul Vacátko: Deci, un triunghi de toată frumusețea, desenat parcă pe hîrtie. Cu alte cuvinte, avem acasă tot ce ne trebuie, nu credeți?

Detectivul Brůžek se răsuci neliniștit:

— Eu, dacă mi-ați permite, n-aș crede că lucrurile stau chiar așa, domnule consilier.

Consilierul clătină din cap, în semn de încuviințare.

— Nici eu, dragul meu, nici eu. Și dacă îmi dați voie, vă spun și eu ceva interesant. Femeia asta a fost împușcată cu o armă de calibru mic, — uneori i se spune „flobertka" — iar focul n-a fost tras din imediata apropiere, ci, dimpotrivă, de la distanță.

Și făcînd această afirmație, consilierul se uită la peretele de scîndură despărțitor; apoi, urcîndu-se pe patul opus, privi pe deasupra sofaua, pe care, cu o zi înainte, fusese găsită femeia moartă.

— De aici... eventual... Cine poate ști! Specialiștii noștri pretind că perforația de la distanță mai mare a fost posibilă numai datorită faptului că respectivul n-a tras cu pistolul ci... cu puşca. Da, domnilor, cu puşca! Și știți ce înseamnă asta, să te strecori pînă aici cu o puşcă ascunsă sub cearșaf, să împuști o femeie, în așa fel încît nimeni să nu vadă și nimeni să nu audă nimic, și apoi s-o ștergi cu puşca așa cum ai venit? Gogomănie mai mare nici că se poate.

Își șterse fruntea de transpirație, căci sub cupolă era o căldură zăpușitoare, și le făcu semn detectivilor să-l urmeze. Fără să scoată o vorbă ieșiră toți trei în grădină.

— Și-acum, ce facem, domnilor?

Detectivul Mrázek oftă:

— Eu unul, nu mai am nimic de adăugat la cele ce am spus. Într-adevăr, persoanele care au fost ieri aici, nu știu nimic. Iar doi dintre ei au fost chiar după amiază, de unde se poate deduce că povestea s-a întîmplat abia tîrziu, spre seară.

— Mda, numai că această presupunere nu corespunde, răsuci din cap consilierul. Doctorul nostru, Vejvoda — și acestuia putem să-i dăm crezare, — pretinde că moartea s-a produs mai curînd în primele ore ale după-amiezii. Și a mai spus că glonțul găsit în creierul femeii era ca un bob de mazăre, dar suficient ca să omoare un om. Precum vedeți,

moartea nu-i pretenţioasă domnilor, se mulţumeşte totdeauna cu puţin.

— Domnule consilier, obiectă, după un scurt timp de reflectare, detectivul Brůžek; pe cîte ştiu, arma de calibru mic e demontabilă. Dacă îi scoţi ţeava te mişti cu ea foarte uşor, oriunde.

— Bine, bine. Dar aş vrea să ştiu dacă dumneata îţi poţi imagina că un individ care vrea să ucidă, începe, cu puţin înainte de a comite fapta, să-şi demonteze puşca într-o încăpere, în care, din clipă în clipă, poate da buzna cineva?!? Sau mai bine zis, într-o încăpere în care se mai află cineva?!?

Detectivul oftă neputincios.

— Mda, şi întrucît a fost vorba de un triunghi, avem în rezervă doi suspecţi, nu-i aşa? reluă consilierul.

— Ca întotdeauna în astfel de cazuri, se grăbi să încuviinţeze, cu serviabilitate, detectivul Mrázek: soţul şi amantul.

— Şi pe care l-ai lua dumneata în consideraţie?

— E greu, domnule consilier. În cazul acesta trebuie mers pe urma alibiului, şi, din păcate, îl au amîndoi; amantul are chiar unul solid.

— În măsura în care mama lui poate fi crezută că, într-adevăr, feciorul ei n-a dat o fugă pînă aici ca să-şi omoare iubita.

— Da, aveţi dreptate, asta e, ca să zic aşa... factotum... Dar ştiţi, şi soţul putea să se întoarcă din voiaj, pe neaşteptate...

— Şi să se repeadă pînă la baie ca s-o ucidă. Perfect. Numai că pe amant personalul băii îl cunoaşte şi toţi pretind că ieri nu l-au văzut venind aici. De domnul Winter i-aţi întrebat?

— Pînă acum n-am avut prilejul, piui sfielnic detectivul Brůžek.

— Ei, atunci să vă spun şi eu ceva, domnii mei, rosti pe un ton solemn consilierul Vacátko, dar n-apucă să spună nimic, fiindcă în clipa aceea ieşi din clădire băiaşul, şi fără a ţine seama de faptul că domnii discutau în secret, porni ţintă spre ei.

— V-aş ruga, respectuos, dacă se poate, să dăm jos biletul acela de pe poartă. Ştiţi, noi ţinem localul cu chirie şi dacă nu profităm de sezon, ieşim în pierdere. Noi sîntem nevinovaţi!...

Consilierul își înalță sprîncenele, semn cunoscut al nemulțumirii lui, dar, deodată, făcu un semn cu mîna și spuse:

— Bine, dați-i drumul, deschideți prăvălia!... Domnul Brůžek rămîne aici, pentru orice eventualitate.

Băiașul se îndepărtă făcînd o plecăciune adîncă și bolborosind cuvinte de mulțumire.

— Dumneata, domnule Brůžek, tragi cu coada ochiului pe aici, faci cunoștință cu oamenii care frecventează baia și... mă rog... ascultă; n-ar fi exclus ca individul să fi aruncat pușca pe aici pe undeva. Vezi, poate o găsești!

— M-am gîndit și eu la treaba asta, domnule consilier, și mi-am și aruncat privirea primprejur: știți, ferestruica de la pivniță nu e complet închisă; o să-l iau cu mine pe grădinar și-o să scormonim nițel prin cărbuni. Cine știe...

— Da, cine știe, suspină consilierul Vacátko. Partea mai proastă e că nimeni nu știe nimic. În asta constă toată nenorocirea. Oamenii nu știu nimic, pentru că n-au auzit nimic. Noi, ce-i drept, am auzit multe, dar tot nimic nu știm. Eu mă întorc la direcție, iar dumneata, domnule Mrázek, mi-i aduci acolo pe soț și pe amant. Gripă, negripă... nu mă interesează... Iar dumneata, domnule Brůžek, mi-l trimiți diseară pe patron cu soție cu tot.

După care, consilierul duse ușor mîna la gambetă, ceea ce voia să însemne că ședința de lucru luase sfîrșit. Și, totuși, înainte de a porni, se mai întoarse o dată spre oamenii săi:

— Băieți, ar mai fi un lucru de care nu trebuie să uităm. Femeia avea fața acoperită cu un colț de cearșaf, ca mai toți acei ce se bronzează aici. Ucigașul a tras prin cearșaf. Sper că vă dați seama ce înseamnă asta...

— Bineînțeles, răspunse domnul Mrázek, cu toate că nu știa nimic.

Colegul său Brůžek se făcea că se uită în jur, și tăcea chitic.

— Asta înseamnă că asasinul știa precis unde se afla întinsă femeia aceea! spuse consilierul, pe un ton triumfal.

— Sau, dacă îmi permiteți, o cunoștea după ceea ce nu era acoperit, replică detectivul Brůžek.

La care, consilierul dădu din cap admirativ:

— Ei, drăcie... La asta nu m-am gîndit... Cum văd, dumneata ai experiență, nu glumă!...

Şi nu era clar dacă vorbele lui erau de laudă, sau de un uşor reproş.

La direcţie îl aştepta un plic de la Institutul medico-legal. Doctorul Vejvoda îi aducea la cunoştinţă că ulterior s-a constatat un amănunt de care va trebui să se ţină seamă în decursul cercetărilor ce vor urma: Doamna Wintrová era gravidă. Durata gravităţii estimată la trei luni.

Interogatoriul fu condus de însuşi consilierul Vacátko. Cel dintîi fu chemat domnul Winter. Se prezentă de data asta foarte neliniştit, să vii de două ori în aceeaşi zi la secţia a patra nu-i deloc plăcut pentru un reprezentant al firmei Singer.

— Ştiţi, soţia dumneavoastră e moartă, începu consilierul Vacátko, cu o voce întunecată.

Domnul Winter se făcu palid la faţă, şi ridicîndu-se de pe scaun, strigă înspăimîntat:

— Soţia mea e moartă? Dumnezeule! Vasăzică... Dar, bine, nu trebuia! Pînă la urmă aş fi fost de acord să divorţăm!...

Consilierul îl cerceta cu atenţie. Omul ăsta ori e un actor extraordinar, ori... ori nu-i amestecat în această afacere!

Deocamdată nu-i spulberă domnului Winter convingerea că soţia lui s-a sinucis, şi continuă interogatoriul.

După un timp ieşi la iveală un amănunt de natură să-l neliniştească. Doamna Rákosová, mama bolnavului, recunoscu în persoana domnului Winter pe funcţionarul societăţii de asigurări care în ziua precedentă venise pe la ei să întrebe dacă domnul Rákos e acasă. N-a intrat, s-a mulţumit cu răspunsul că băiatul ei e bolnav la pat.

— Aşadar dumneavoastră nu ne spuneţi adevărul, domnule Winter! se răsti la el consilierul. În primul rînd nu ne-aţi vorbit despre un lucru destul de interesant şi anume, că în timpul războiului aţi fost ofiţer. Pe urmă, n-aţi vrut să rămîneţi ofiţer activ şi v-aţi retras din armată.

— Într-adevăr, aşa e, dar dacă nu v-am vorbit despre acest lucru, e pentru că n-am fost întrebat, ripostă bărbatul, şi consilierul se văzu silit să încuviinţeze că de data asta cam avea dreptate.

— Dar să trageţi cu arma vă pricepeţi, nu-i aşa?

— Să trag cu arma? Pentru ce, mă rog? Sigur, în timpul războiului am ştiut să trag... Am fost locotenent pe frontul

italian. Dar, ca să vă mărturisesc cinstit, nu prea m-am omorît cu trasul. Treaba asta o făceau pentru noi artileria alpină și mitralierele... Și după ce-și petrecu palma peste frunte, domnul Winter reluă: Aș putea să vă întreb cum... cum și-a făcut seama soția mea?

— M-ați înțeles greșit domnule Winter. Soția dumneavoastră nu s-a sinucis. A fost împușcată... Acum veți înțelege, sper, de ce sîntem obligați să vă chestionăm atît de amănunțit...

Omul din față se uită la el de parcă în clipa aceea ar fi văzut înaintea lui o stafie.

— Împușcată?!? Cum așa!?!... Cine? Și unde?... Și, deodată, domnul Winter sări din nou de pe scaun și începu să amenințe izbind cu pumnii în aer: El! Sînt sigur că el i-a făcut-o! Amantul ei!...

— Îl cunoașteți?

Domnul Winter păli. Se lăsă înapoi în fotoliu și spuse cu voce șoptită:

— Puțin...

— Știți cum îl cheamă și știți și unde stă, nu-i așa?

Interogatul dădu doar din cap, în semn că da.

— De ce-ați fost ieri să vă interesați de soarta lui, la el acasă?

— Eu... Eu...m-am întors ieri mai devreme ca de obicei și, negăsindu-mi soția acasă, mi-am zis... mi-am zis... că trebuie să fie cu el...

— Cu alte cuvinte, gelozie, nu-i așa?...

Bărbatul tăcu.

— Iar gelozia v-a împins mai departe. Știați unde e... și v-ați dus la băile cu pricina, așa-i?

— Ce băi? Nu știu de nici o baie.

În privința asta s-ar putea ca domnul Winter să fi spus adevărul. Atît băiatul, cît și soția sa au declarat că nu-l cunosc pe acest domn, și nu-și amintesc să-l fi văzut vreodată prin localul lor. În orice caz, ieri n-a fost pe acolo, și asta, categoric.

Mai rămăsese neinterogat domnul Rákos.

Cînd i s-a adus la cunoștință că doamna Wintrová e moartă, reacția lui a fost întocmai cu a domnului Winter. Era convins că s-a sinucis. Apoi, aidoma domnului Winter a declarat că, ucigașul nu poate fi nimeni altul decît soțul ei.

Era limpede că cei doi bărbați aveau unul despre celălalt aceeași părere și că nu intenționau cîtuși de puțin să renunțe la ea sau să facă vreun rabat. De altfel, tînărul Rákos s-a arătat și mai distrus decît domnul Winter, izbucnind, pînă la urmă, în hohote de plîns.

— Am iubit-o, domnilor, am iubit-o nespus de mult... Era o femeie atît de fină și de gingașă! Cine altul putea fi interesat de moartea ei, decît el? Nu-i dorea nici un pic de fericire. De cîte ori nu mi-a spus, săracuța, că ticălosul ar prefera s-o vadă moartă, decît s-o știe cu altul! El, numai el a ucis-o, sînt sigur...

— Nu spuneți asta, domnule Rákos. De altfel, să știți că domnul Winter spune același lucru despre dumneavoastră. În felul ăsta nu realizăm nimic.

— Dar ce motiv aș fi avut eu să săvîrșesc o asemenea faptă, de vreme ce și ea mă iubea și voia să fie cu mine? Și eu cu ea... Pentru mine povestea asta înseamnă o mare nenorocire...

După terminarea audierilor, consilierul Vacátko începu să umble agitat prin biroul său, în timp ce detectivii stăteau respectuoși în picioare, într-un colț al odăii. Aveau în față o situație neclară și foarte încurcată. Era limpede că cei doi bărbați n-au mințit; încercații detectivi au înțeles acest lucru după comportarea lor în timpul interogatoriului.

— În cazul ăsta, mai există și un al treilea, domnilor, declară în cele din urmă consilierul: cuvintele lui avură o rezonanță înălțătoare, dar asta însemna că întreaga anchetă trebuia luată iar de la început! De unde?

Și faptul era cu atît mai întristător, cu cît domnul Brůžek nu găsise nicăieri nimic, nici o urmă de armă, nici un semn care să indice vreo suspiciune.

— Dacă-mi permiteți, domnule consilier, eu m-am întins chiar sub cupola aceea de sticlă... E o căldură acolo, de mă lua tot timpul cu somn. Ca să nu adorm a trebuit să mă duc să beau două halbe.

— Deconcează-le, spuse lapidar și cu sobrietate consilierul, dar, deodată pocni din degete și-l privi pe detectiv cu o atenție neobișnuită.

— Dacă vrei să știi, ai făcut foarte bine! Mîine o să fac și eu la fel. Domnul Mrázek o să meargă cu mine — și

Bouše, ca să-şi vindece guturaiul. Principala noastră greşeală e că nu sîntem în stare să ne dăm seama cum merg treburile în localul acestor băi!...

...A fost de fapt o zi agreabilă de odihnă în toată legea. Domnii detectivi şi-au lăsat gambeta şi hainele în cabinele lor, apoi înfăşuraţi în cearşafuri albe s-au urcat sub cupola de sticlă. Dacă nu i-ar fi reţinut respectul faţă de şef, ar fi izbucnit, fără îndoială, într-o explozie de rîs, căci despuiat de rangul său şi înfofolit în cearşaf, domnul consilier avea, în cel mai bun caz, un aer caraghios. Firește, nici domnii detectivi nu puteau, în această ţinută, să bage spaima în careva. Mai cu seamă uscăţivul Mrázek, care tîra după el un colţ de cearşaf ca pe o trenă era pur şi simplu irezistibil...

Pe urmă, instruiţi de patron care le dădu sfaturi cu privire la puterea radiaţiei solare, s-au întins în spatele peretelui de scîndură, la secţia bărbaţi, lăsîndu-se pradă acţiunii binefăcătoare a razelor... Domnul Bouše se despuie de-a binelea abia după ce făcu acest lucru şi domnul consilier; respectul şi disciplina de serviciu nu i-au îngăduit să-şi permită una ca asta înaintea superiorului.

Afară era o zi frumoasă, cu cer senin; sub acoperişul de sticlă începu însă curînd să fie o căldură înăbuşitoare. Domnul consilier îşi şterse sudoarea de pe frunte şi îşi întinse oasele, cu voluptate. În partea cealaltă a peretelui se auzeau paşi; o doamnă se ducea spre sofaua ei, oftînd zgomotos:

— E adevărat, doamnă Šulcová, că aici la dumneavoastră a murit cineva? întrebă deodată femeia de dincolo.

— Cum adică, doamna revizor? Se poate? La noi să moară cineva!... Soarele e dătător de sănătate, nu de moarte, îi răspunse patroana, care pe de o parte apăra prestigiul firmei, iar pe de altă parte ştia perfect de bine că în spatele peretelui despărţitor se aflau domnii de la poliţie. Vizita acestora avea darul s-o indispună la culme şi pentru nimic în lume nu era în stare să priceapă ce căutau ei, de fapt, aici; dacă pînă la urmă ar deveni clienţi, mă rog, ar fi foarte bine, dar cine poate şti dacă bărbaţii ăştia atît de aprigi la înfăţişare, iubesc soarele! Interogatoriul de ieri i-a pricinuit o insomnie cumplită şi n-a dormit toată noaptea..

Lîngă polițiști se așează curînd un domn mai în vîrstă. De bună seamă că știa cum se procedează aici, și, cu vădită plăcere, se lăsă brobonit de o sudoare abundentă.

— Dumneavoastră veniți mai des pe aici? începu consilierul să înnoade cu el o conversație.

— Da... Eu cred în puterea soarelui. Nicăieri nu-mi fac mai bine sudația ca aici, îi răspunse domnul, cu amabilitate.

— După aceea, băutura are mai multă savoare, nu-i așa?

— Sînt vegetarian și abstinent, îi replică vecinul cu asprime. Au însă o apă gazoasă excelentă.

Consilierul aprecie pozitiv cele spuse. Probabil că aici vin din acei ce cred în viața de apoi și în respirația dirijată. Prea mare distracție nu poate fi aici. Dacă tînărul Rákos s-a decis să se întîlnească într-un asemenea loc cu domnița lui, înseamnă că într-adevăr, n-avea altă posibilitate.

Cînd i se urî prea mult de atîta zăcut, consilierul se ridică în capul oaselor și spre marea sa uimire constată că detectivul Bouše dormea buștean, Brůžek moțăia, iar Mrázek transpira cu disperare. Ieși cu domnul consilier și coborîră amîndoi într-o sală de odihnă întunecoasă. Aici domnea o răcoare plăcută. Fără să scoată o vorbă, patronul se grăbi să le aducă două sticle de bere Staropramen, la care domnul consilier dădu din cap în semn de înaltă prețuire.

— Ați descoperit ceva? întrebă respectuos detectivul Mrázek, cînd rămaseră singuri.

Consilierul trase mai întîi o dușcă zdravănă de bere, apoi răspunse:

— Da, am descoperit că aici omul se poate timpi de-a binelea... De cît timp ne tolănim acolo?!? De cîteva clipe doar, și ai văzut? Bouše e în lumea viselor, iar lui Brůžek nu-i lipsește mult. Asta înseamnă că dacă ar trage cineva un foc de armă în toată legea, nici măcar nu s-ar trezi.

Detectivul clipi agitat, și după un scurt răstimp de gîndire se repezi pe coridor și aduse de acolo o scîndurică mai lungă.

— Dacă n-aveți nimic împotrivă, să facem o experiență. Eu o să frîng scîndura asta, care, bănuiesc că nu trosnește mai tare ca un foc de „flobertka". Ce ziceți?

Consilierul își dădu încuviințarea și după ce se mai odihniră un pic porniră împreună înapoi spre bolta de sticlă însorită. În drum îl întîlniră pe severul domn, care, scăldat

de transpirație, se grăbea nevoie mare să bea un pahar cu apă gazoasă.

— Povestea asta trebuie repetată de trei ori! De trei ori, domnule, pentru că trei e cifra magică, îi spuse consilierului, îmbietor.

— Eu credeam că șapte e cifra magică, îi replică domnul consilier, pe un ton categoric.

Bărbatul rămase o clipă înmărmurit, dar numaidecît dădu din cap aprobator:

— Bineînțeles, de două ori trei, plus unu... E clar, nu?

— Aștia care vin aici sînt într-adevăr nebuni, spuse în șoaptă consilierul, cînd ajunseră sus sub cupola de sticlă, unde căldura devenise infernală.

Domnul Mrázek sprijini scîndura de un scăunel și numaidecît sări în sus căzînd pe ea cu toată puterea. Scîndura crăpă, provocînd zgomotul obișnuit. Domnul Bouše tresări doar, în timp ce Brůžek deschise ochii și zîmbi cu un aer de vinovăție:

— Eu... eu nu dorm, domnule consilier...

— Văd. Dar de auzit, ai auzit ceva?

— Nu... Adică, da. A căzut ceva, nu-i așa?

Consilierul dădu din cap, apoi o trimise pe patroană la doamna din spatele peretelui despărțitor s-o întrebe dacă nu cumva liniștea ei fusese tulburată de ceva.

— Zice că n-a auzit nimic, veni cu răspunsul patroana; știți, dumneaei e clienta noastră permanentă.

Consilierul îi mulțumi pentru bunăvoință, apoi îl zgîlți zdravăn pe domnul Brůžek:

— Acum, cel puțin, știm și noi pe ce lume trăim: oamenii aceia chiar dacă au auzit ceva, n-au acordat faptului nici o atenție, atît erau de toropiți. N-am spus eu că trebuie să venim aici ca să ne dăm seama ce și cum?

Domnul Brůžek încuviință clătinînd mahmur din cap, și consilierul îl trimise jos să bea o bere. Apoi se întinse pe o sofa, cu sentimentul că acum odihna i se cuvenea cu prisosință.

Localul băii începu să geamă de lume; clienții nu mai conteneau să sosească, unii erau nevoiți chiar să aștepte și patronul băii se grăbi să-l trezească pe domnul Bouše, spunîndu-i că nu e bine să acumuleze prea multă fierbințeală solară. Detectivul strănută în lege și răspunse că de

multă vreme nu s-a mai simțit atît de bine. Consilierul — bucurîndu-se probabil de protecție — căpătă un alt cearșaf, căci primul era ud leoarcă de atîta transpirație.

— Așa se duc bolile pe pustii, ținu să precizeze cu acest prilej patronul, zîmbind satisfăcut. Soarele e dătător de sănătate.

Consilierul era mult prea agitat ca să mai poată sta tolănit pe sofa; se ridică în capul oaselor și-l întrebă pe patron de toate bolile ce pot fi tratate aici. În cele din urmă îi spuse:

— După-amiază însă sub cupola asta trebuie să fie o atmosferă de nesuportat, nu-i așa? Oamenii asudă... și știți, mă gîndesc că nu-i un miros prea plăcut!

— Nimeni nu-l mai simte, răspunse cu înțelepciune patronul. Iar cînd se face prea cald, deschidem o fereastră.

Și, socotind că domnul de la poliție dorește cu ardoare acest lucru, se duse repede să tragă de un șnur, făcînd astfel să se deschidă un ochi al cupolei prin care se strecură înăuntru o adiere de aer proaspăt.

Consilierul Vacátko cercetă cu atenție deschizătura din bolta de sticlă.

După un timp se înfășură în cearșaful uscat și urcîndu-se încet pe sofaua lui, cu ochii veșnic îndreptați spre fereastra deschisă, se întoarse brusc spre secția femei. Patronul privi gestul lui cu o anumită doză de indignare. Acum, domnul consilier vedea peste peretele despărțitor, dar cele două doamne mai virstnice, care-și expuneau trupul razelor binefăcătoare, nu avură darul să-l ispitească pe încercatul polițist. Se uită un timp, ca vrăjit, la sofaua liberă din marginea șirului, apoi își întoarse privirea din nou spre fereastra deschisă.

— Asta e domnilor, strigă în gura mare. Gata, toată lumea în picioare și după mine.

După care, învești mîntat în cearșaf ca un senator roman, porni grăbit în jos, spre sala de odihnă.

— Sala de sub cupolă să fie evacuată imediat! Nu mai rămîne nimeni aici, în afara domnilor de la poliție! îi spuse din mers patronului.

Acesta bolborosi ceva, dar nu îndrăzni să se împotrivească.

Răsuflînd din greu și ștergîndu-se de sudoare, detectivii își trăgeau hainele pe ei, în timp ce Bouše buimac încă de somn, nu era în stare să-și revină.

Cînd în sfîrșit, cu chiu cu vai, izbutiră să se îmbrace ieșiră cu toții în fața clădirii unde îi aștepta șeful lor. Consilierul ceruse între timp să fie adusă o scară de mină.

— Domnule Brůžek, dumneata te urci pe galeria aceea din jurul cupolei, te postezi în fața ferestrei deschise și de acolo ne spui ce vezi, s-a înțeles?

Gîfîind și icnind, detectivul se cățără pînă la locul indicat, și de-acolo, raportă că vede toată încăperea de sub boltă. Cel mai bine însă se vede o sofa din capătul secției femei.

— Eram sigur, spuse calm consilierul. Poți coborî, domnule Brůžek, și, numaidecît i se adresă patronului: Spuneți-mi, fereastra asta o deschideți de fiecare dată?

— Numai cînd e nevoie.

— Și se mai pot deschide și alte porțiuni ale acoperișului?

— Nu, asta nu.

— Unde se află lănțișorul cu care se deschide fereastra?

— Aici. Așa cum îl vedeți acum, așa stă întotdeauna.

Consilierul le aruncă o privire semnificativă oamenilor săi. Aceștia, la rîndul lor, își priveau șeful cu ochii plini de admirație.

— D-l, domnilor. Precum vedeți, ucigașul nici n-a trebuit să fie în încăpere. A putut pur și simplu să deschidă singur fereastra, să urce pe galerie și de-acolo să tragă înăuntru. Victima, întinsă pe sofa, era pentru el o țintă perfectă. Împușcătura de-afară cu greu a auzit-o cineva de sub cupolă; în afară de asta, știm că acolo, mai tot timpul oamenii moțăie sau dorm buștean... Ajunge?...

Cîteva clipe detectivii tăcură mîlc. Într-adevăr era de ajuns. Dar nu întru totul.

— Nu vă supărați domnule consilier, obiectă în cele din urmă Brůžek, dacă ar fi stat cineva acolo sus, pe galerie, așa cum spuneți dumneavoastră, nu se putea să nu fie văzut dinăuntru.

Consilierul se întunecă la față, dar numaidecît dădu din cap aprobator.

— Mda, cam așa e. În cazul ăsta, înseamnă că și-a ales momentul în care nu se mai afla nimeni acolo, în afară de victimă.

— Da, dar atîta timp cît nu te cațeri sus, n-ai cum să știi dacă sala e pustie sau nu.

— Doar dacă a așteptat să plece toți... ca pe urmă să iasă afară, să se urce pe acoperiș și... gata...

— Da, numai că în ziua aceea nici domnul Winter, nici amantul n-au dat pe aici! continuă cu obiecțiile detectivul Brůžek.

Consilierul ridică un deget și spuse:

— Între noi fie vorba, eu unul nici nu contez prea mult pe aceștia doi. După mine, aici a fost un al treilea.

— Domnule consilier, domnule consilier... șopti deodată buimacul Bouše, privind undeva în fața sa. Uitați-vă un pic la molidul acela, sau știu eu, poate o fi brad...

Consilierul răsuci capul într-acolo și în minte măsură distanța aeriană dintre cupolă și copacul amintit.

— Scara, domnilor! ordonă el oamenilor săi, și ca un comandant destoinic porni repede înainte, vrînd parcă să ia arborele cu asalt. Detectivii goneau în urma lui cu scara.

— Domnule Bouše, dumneata te cațări în copac pînă în locul de unde se poate vedea interiorul cupolei.

Detectivul începu să se cațăre, în timp ce colegii săi îl urmăreau cu răsuflarea tăiată.

— Aici e, domnule consilier, strigă deodată Bouše. O linie dreaptă de toată frumusețea. Prin fereastra deschisă duce direct spre sofaua cu pricina.

Consilierul le aruncă subalternilor săi o privire triumfătoare:

— Vedeți, nici un cățărat pe galerie! Nici o primejdie de a fi văzut de cineva! Da domnilor, în copac! Acolo putea să aștepte în liniște pînă cînd fereastra avea să se deschidă...

În clipa aceea se auzi de sus:

— Domnule consilier, am impresia că aici scoarța copacului e cam zdrelită. Cineva s-a cățărat...

— Ba bine că nu! îl întrerupse consilierul. Dacă nu pentru altceva, atunci cel puțin pentru faptul că de-acolo se vede perfect înăuntru. În definitiv un pat în secția femei ajunge cu prisosință, nu credeți? Poți să cobori, domnule Bouše...

Apoi îi făcu semn patronului să se apropie și-i spuse:

— Știați că din copacul ăsta se vede înăuntru?

— Știam, răspunse respectuos patronul, dînd din cap afirmativ. Dar vă rog să mă credeți că nimeni nu se urcă în el. Eu personal supraveghez din cînd în cînd, ca să împiedic acest lucru. La noi e o ordine desăvîrșită... O dată, ce-i drept, am avut aici o mică neplăcere, dar asta a fost acum un an... Știți, vecinii din partea aceea au un băiat cam nătîng. Un flăcău cît muntele, dar din păcate, e cum se spune un debil mintal... Ei bine, ăsta avea obiceiul să mi se cațăre în copacul acela. O dată l-am dat jos chiar eu cu mîna mea.

Și băiașul molfăi ceva în surdină, rușinîndu-se parcă să spună cu voce tare că fusese silit cu acest prilej să facă uz de violență.

— Pe urmă povestea a ajuns la comisariat, căci dumnealui, adică tatăl băiatului, a depus o plîngere împotriva mea. Dar să știți că n-a avut dreptate, pentru că băiatul mai avusese și înainte tot felul de încurcături din pricina nebuniei lui de a trage cu arma.

— Cum ați spus? izbucni deodată consilierul.

— Da! Băiatul ăsta avea o armă cu aer comprimat. Vara trecută, în vila învecinată avea loc o nuntă, și ce să vă spun, în toiul petrecerii nuntașii s-au trezit deodată cu toate becurile sparte. La început au crezut că e vorba de o glumă, pe urmă însă l-au găsit și s-au dus să-l denunțe... Descreierat, descreierat, dar are un ochi nemaipomenit! Nici o pasăre nu-i rezistă prin partea locului. Acum taică-su i-a interzis să mai pună mîna pe armă.

Consilierul se uită la băiaș cu o privire plină de furie și uimire în același timp.

— Și unde spuneați că locuiește această pramatie?

— A treia vilă de aici. Se vede coșul...

Domnul consilier îi mulțumi patronului clătinînd din cap, apoi se întoarse spre oamenii săi și aceștia citiră din ochi ce aveau de făcut. Mrázek și Brůžek porniră glonț spre vila ascunsă printre copaci.

— Dumneata domnule Bouše, dai fuga pînă la comisariat... Să mi se trimită imediat actele respective, sau să vină cineva care cunoaște bine cazul.

După care consilierul Vacátko le permise clienților însetați de soare să se întoarcă la locurile lor. El însă restitui

cu mulțumirile de rigoare cearșaful; se simțea destul de înviorat. Totuși, nu refuză un pahar de bere.

În grădina vilei împrejmuite, cei doi detectivi dădură peste un tinerel de vreo douăzeci de ani, cu capul neobișnuit de mare și cu privirea tulbure; sta liniștit și tăia cu briceagul o cracă mare dintr-un copac. Tatăl său, un domn mai în vîrstă, ținu să precizeze că băiatul fusese nu demult la comisia de expertiză medicală și că doctorii constataseră la el o vădită evoluție în bine. Informațiile de la comisariat veniră să confirme talentul ieșit din comun al acestui băiețandru în arta tirului. Tatăl său îi cumpărase mai întîi două puști cu aer comprimat socotind împușcatul păsărilor o distracție nevinovată; de altfel pe băiat altceva nici nu-l distra. Gardianul de la comisariat își mai amintea și acum de precizia cu care știa să tragă flăcăul. La nunta aceea toate focurile au nimerit în plin, și într-o jumătate de minut nuntașii au rămas pe întuneric. Iar bătrînului gardian Somek i-a smuls țigara din gură dintr-un foc...

În cele din urmă ieși la iveală faptul, că alaltăieri, debilul mintal îi furase tatălui său o pușcă de calibru mic, pe care acesta o ținea încuiată în pod și unde băiatul se furișase fără știrea părintelui, prin ferestruica de pe acoperiș. Părintele a descoperit isprava lui abia după amiază și s-a grăbit să-l deposedeze de armă pe iscusitul trăgător.

Cînd fu adus lîngă arborele cu pricina, băiatul zîmbi fericit și dintr-un colț al gurii începură să-i curgă balele. Se cățără în copac cu o agerime nemaipomenită, nici scară nu-i trebui, și în clipa în care, din ordinul domnului Brůžek, în fața lui se deschise fereastra cupolei de sticlă, din pieptul băiatului țîșniră niște răcnete de bucurie.

Consilierul Vacátko se uită în sus, cu fața încruntată, apoi se întoarse spre oamenii săi și spuse oftînd:

— Să vină să-l ia de la Kateřinky!

Își luă rămas bun de la patron și de la soția acestuia, care într-un acces de admirație și recunoștință încercă să-i sărute mîna domnului consilier.

La secția a patra nimeni nu se arătă surprins de faptul că în laborator se constatase între timp, că proiectilul descoperit în capul victimei fusese tras cu pușca de calibru mic găsită la acest debil mintal, înzestrat cu un incontestabil talent de trăgător.

Ceva mai tîrziu, în timp ce se străduia să lege cît mai frumos panglicele dosarului cu acest caz, detectivul Brůžek i se adresă deodată consilierului:

— Nu vă supărați, domnule consilier, dar știți, doamna aceea, după cum se știe, era gravidă. Ați întrebat care din cei doi a fost de fapt... mă înțelegeți...

Consilierul Vacátko tăcu un timp mai îndelungat, rotezînd în liniște vîrful unei țigări de foi. Abia atunci cînd norul de fum îi învălui obrajii se învrednici să răspundă:

— Știi, domnule Brůžek, pe măsură ce înaintez în vîrstă crește și respectul meu față de moarte. În fața ei multe dintre suferințele omenești apar absolut inutile. Află deci, că despre povestea asta nici nu le-am pomenit celor doi...

(3)

JANDARMUL ÎNDRĂGOSTIT

** * * sau povestea unei iubiri*
adînci dar batjocorite,
împotriva căreia un om rău
urzește și unelteste, pînă cînd
iubirea și un inspector
de poliție ți vin de hac.

N-aveți ce face, nu-i așa, obișnuia să spună cu tristețe domnul Bouše ori de cîte ori colegii săi — cînd într-adevăr n-aveau ce face și stăteau înghesuiți în biroul lor — începeau să-l tachineze întrebîndu-l cum arată, după părerea lui, un logodnic de profesie uns cu toate alifiile.

E cazul să precizăm că aceasta a fost multă vreme singura distracție, — ce-i drept nevinovată — a domnilor detectivi în orele de serviciu la direcție. De fiecare dată cînd era întrebat, domnul Bouše, potrivit obiceiului și necesității, smiorcăia mai întîi din nas, apoi clătina din cap cu un aer dojenitor.

— Un asemenea escroc sentimental stă de obicei cu domnișoara într-un local, începea, mai întotdeauna, domnul Brůžek.

— Da, și o ține de mînă și se uită drept în ochii ei, îl completa domnul Mrázek.

— Și are dinți de aur, sau măcar unul, cel din față pentru că aurul trezește încrederea.

— Și nu e nici prea tînăr, dar nici prea bătrîn, într-un cuvînt, e *comme il faut*.

— Da, exact de vîrsta voastră, mormăia domnul Bouše, înfruntîndu-și răutăcioșii colegi, și, trîmbițînd zgomotos în batistă, declara solemn că iar începe să-l supere guturaiul.

Dar domnilor detectivi nici prin gînd nu le trecea să se angajeze într-o discuție de ordin medical, ci, dimpotrivă, stăruiau în analiza logodnicului de profesie.

Necazul în această poveste era că, odată, detectivul Bouše intrase într-adevăr mesa, lăsîndu-se păcălit de un om care

stătea cu o domnișoară într-un local, ținînd-o de mînă și uitîndu-se fix în ochii ei, și domnul Bouše l-a înhățat....

În definitiv, oricine poate păți ceva asemănător. E de ajuns să amintim că pînă și încercatului detectiv Mrázek i s-a întîmplat să aducă la direcție doi făptași garantați sută-n sută: o dată un cofetar din Kobylisy, iar a doua oară chiar pe un funcționar de bancă din Vynohrady.

Însuși domnul consilier Vacátko obișnuia să spună:

— Domnilor, mai bine trageți două focuri alături, decît să nu trageți deloc.

Firește, se gîndea la figurat, căci sub domnia consilierului Vacátko arma putea fi folosită numai în cazuri extreme și chiar și atunci mai mult de ochii lumii, decît de-a adevăratelea, fiindcă sub domnia lui se mergea întotdeauna la sigur și cînd se merge la sigur nu mai e nevoie să tragi.

Bineînțeles că și domnul Bouše a mers la sigur atunci cînd a căzut victimă unei cîndate întîmplări, care, fără îndoială, l-ar fi indus în eroare pînă și pe cel mai experimentat detectiv.

Într-o bună zi se afla singur în birou, ceilalți colegi fiind plecați pe teren. Nu se întîmplase nimic deosebit, doar două-trei cazuri în curs de cercetare, în rest liniște și pace.

Dar, de ce să mințim, liniște și pace e un fel de a spune, căci în secția domnului consilier nu era niciodată liniște. De pildă, tocmai în momentul acela, detectivii aveau misiunea secundară, dar de lungă durată, de a-l urmări pe un oarecare Houza, a cărui descriere personală lipsea din fișierul poliției, întrucît nimeni dintre polițiști nu-l cunoștea. După unele mărturii era chel, după altele, dimpotrivă, avea un păr des, negru și cîrlionțat. Și tot așa: ba avea mustăcioară, ba nu avea, ba are un costum bleumarin, ba unul sport, pe scurt indicații neclare menite să-i zăpăcească pe detectivi, ca atunci cînd la poliție depun mărturie femeile. Da, afirmația pare cîndată, dar femeile nu știu să fie martore, căci toate văd lucrurile mai altfel și parcă anapoda.

Acest Houza era logodnic de profesie și faptul, firește, n-ar fi trebuit să aibă nici o legătură cu echipa de criminalistică a domnului consilier Vacátko, dar ce să-i faci dacă tot acest Houza era bănuit că ar avea pe conștiință uciderea unei servitoare din Karlín. Deci, să fie limpede: nu era decît o simplă presupunere; amîndouă servitoare își ridicase toți

banii şi fusese auzită de alţii că s-ar duce să-şi cumpere mobilă împreună cu stăpînul ei, o persoană cu o înaltă poziţie în societate. De aici se născu bănuiala că acest misterios Houza ar putea fi făptaşul crimei, iar domnii de la poliţie începură să umble pe urmele lui.

Foarte bine; încercaţi însă să daţi de urma cuiva despre care nu ştiţi nimic, nici cum arată, nici măcar dacă Houza e numele său adevărat!!!

Tocmai în acest timp se nimeri ca nefericitul Bouše să fie singur de serviciu pe direcţie, şi cînd se aştepta mai puţin, fu chemat de jos, spunîndu-i-se că la poartă se află o femeie ce venise să facă un denunţ. Coborî deci, să vadă despre ce-i vorba şi doamna cu pricina apucă să-i spună, încă de pe coridor, că Dášenka, o nepoată de-a ei, mai îndepărtată, care sosise la ea în vizită dintr-un oraş de provincie, se întîlneşte din cînd în cînd cu un individ cu care ea, în calitate de mătuşă, nu poate fi de acord, deoarece n-a venit să se prezinte personal, ci, dimpotrivă, de îndată ce nepoata apare în Capitală el o ademeneşte să se plimbe împreună prin Praga, iar ea, fetiţă proastă, îl urmează ca un mieluşel. Şi chiar acum i-a telefonat cineva, că nepoata ei, adică Dáša, se află cu individul la localul Podrum. Persoana care a chemat-o la telefon n-a vrut să-şi dea numele, în schimb i-a spus că se miră de faptul că ea, în calitate de mătuşă, o lasă pe Dáša să umble cu un asemenea escroc sentimental. Aşa se face că ea, în calitatea ei de mătuşă, a venit cu sufletul la gură ca să-i roage pe domnii de la poliţie să intervină imediat, să meargă să-l aresteze sau să-l spînzure pe ticăloş, alegerea pedepsei fiind desigur o chestiune care n-o priveşte, ea, ca mătuşă, neavînd nici un amestec în treburile poliţiei.

La început, detectivul Bouše fusese încredinţat că avea s-o expedieze acasă, elegant, dar categoric. De îndată însă ce femeia pomeni de escrocul sentimental, auzul lui se ascuţi, şi în cele din urmă, se convinse în sinea sa, că într-adevăr era vorba de vinăria Podrum şi de nepoata Dáša Pospíšilová.

— Binevoiţi a vă duce acasă, distinsă coniţă, şi aşteptaţi-vă liniştită nepoata, căci, aşa cum vă spun, se va întoarce acasă în cea mai mare viteză, pe chestia asta puteţi pune mîna în foc!

După care se urcă în primul tramvai şi porni spre vinăria Podrum. Cunoştea localul, nici vorbă că-l cunoştea: are trei

încăperi, iar escrocul și fata trebuie să fie, fără îndoială, în salonul al treilea, căci acolo sînt boxe... Unde în altă parte ar fi putut să se instaleze!?!

Domnul Bouše avea o experiență îndelungată, și nu-l cuprinse deloc mirarea cînd, într-adevăr, îi găsi pe cei doi așezați într-o boxă. El, un bărbat în floarea vîrstei cu fruntea destul de lată, părul în retragere, lăsînd loc unui început de chelie, elegant, așa cum îi stă bine unui logodnic de profesie, ținea fata de mînă și se uita galeș în ochii ei. Căci logodnicii de profesie nu sînt impertinenți, nu-și permit și nici nu încearcă să pună mîna acolo unde nu trebuie, căci doamna în cauză trebuie să cîștige impresia că respectivul se va despăgubi pentru toate abia în căsnicie.

— Domnișoara Dáša Pospišilova? întrebă sobru și lapidar, detectivul Bouše.

Domnișoara sări ca arsă de pe scaun, și se aprinse toată. Inspectorul nu mai trebui să se legitimeze, lucrurile fiind cît se poate de clare.

— Gata, domnișoară, acăsică, te așteaptă mătușa. Iar domnul....

— Cum vă permiteți? izbucni domnul jignit la culme, dar așa se obișnuiește întotdeauna în asemenea cazuri, și, ca să-l liniștească, detectivul își întoarse reverul, arătîndu-i insigna de serviciu.

Domnișoara începu să clănțăne din dinți, iar domnul se îmblînzi numaidecît:

— Vă rog să mă iertați, dar la mijloc trebuie să fie o eroare, o eroare, ca să zic așa, fatală!

— Fatală, nefatală, domnișoara merge acasă, iar dumneavoastră mă urmați imediat, vă rog, nu mă țineți în loc.

Domnul, ce-i drept, scoase o legitimație, dar în clipa aceea gestul lui nu putea să-l impresioneze cîtuși de puțin pe domnul Bouše, care era încredințat că o întîmplare fericită i-l aruncase în brațe pe misteriosul și mult căutatul Houza. Și astfel, îl înhață fără nici o discuție pe simpaticul domn care pretindea că e vorba de o eroare fatală, și lucrurile se lămuriră abia la Direcție unde, domnul Vondra, șeful casei de depuneri din Svitavy, fu pus în libertate, cu scuzele de rigoare. Într-adevăr, o eroare fatală. A doua zi detectivul Bouše se prezentă în biroul șefului său:

— Domnule consilier, îmi permit să vă atrag atenția că ieri s-a întîmplat o eroare...

Consilierul se duse mai întîi și închise ușa cu grijă, apoi spuse:

— S-a întîmplat o prostie, domnule Bouše! O prostie colosală, care, firește se poate întîmpla, dar numai la nivelul unei secții raionale de jandarmi. Și iată, prostia asta s-a întîmplat la noi! La direcția poliției pragheze! Rușine!

Pleoștitul Bouše își suflă nasul zgomotos și tăcu. Tăcu și domnul consilier.

Ei bine, acesta era, deci, păcatul domnului Bouše și sursa permanentă de distracție în biroul detectivilor.

Și întrucît viața merge înainte, încîlcindu-se mereu, în felul ei, nu făcu nici de data asta o excepție și merse înainte chiar și la prefectura poliției din Praga. Demult îl găbjiseră detectivii pe misteriosul Houza, demult se ocupau ei de alte crime, dar pe bunul lor Bouše tot îl mai tachinau, în virtutea inerției.

În altă ordine de idei, nevinovatul domn de la casa de depuneri raională își vedea mai departe vesel și bine dispus de funcționăria lui, și, de bună seamă, avea grijă să nu călătorească prea des la Praga. Se șușotea pe seama lui că întreține legături cu o anumită văduvă din înalta societate, dar într-un orășel de provincie se șușotește mereu, altfel nici nu se poate.

Bineînțeles, domnișoara Dáša a trebuit atunci să plece acasă, însuși tatăl ei a venit s-o ia, declarînd mînios că domnul Vondra nu-i place deloc, căci un bărbat cuviincios nu se întîlnește cu o fată cuminte, pentru care nutrește intenții cît de cît serioase, într-un local din Praga, atîta timp cît are posibilitatea să-i vorbească pe Corso, în orașul ei, și pe urmă s-o conducă acasă.

La rîndul ei, domnișoara a ținut să atragă atenția, că e sătulă pînă în gît de acest Corso provincial și că, în general, se consideră o nefericită.

Cînd, la cîteva zile după consumarea nefastei întîmplări, îl întîlni în oraș pe tînărul sergent Sládek, se întunecă la față, cu toate că omulețul acesta se topea de dragul ei; domnișoarei însă nu-i plăceau uniformele, iar jandarmul însemna pentru ea prea puțin.

Dar tînărul sergent nu observă sau mai bine zis nu voi să observe atitudinea domnișoarei. O întrebă cum s-a distrat

în capitală, ca pînă la urmă să-şi manifeste uimirea că nu e destul de atentă cu cine intră într-un local din Praga.

Domnişoara Dáša păli mai întîi, apoi se făcu roşie ca para focului şi în cele din urmă întrebă oftind:

— Cum, dumneata ştiai?

Tînărul jandarm arboră un aer de indiferenţă:

— Ei, ştiţi cum e, la noi... La noi, ca să zic aşa, se ştie tot.

— Şi ce ştiţi?

— Ei, nimic deosebit, doar atît că aţi fost anchetată de poliţie... Dar mă rog, asta se întîmplă... Cu mine, de pildă, n-ar putea să vi se întîmple aşa ceva, mă înţelegeţi?

Domnişoara înţelese, dar spre marea dezamăgire şi tristeţe a tînărului sergent, nu dădu deloc la iveală că, pe viitor, ar fi dispusă să iasă cu el la vreun local. Se mulţumi doar să se asigure de discreţia lui, şi atîta tot. În schimb acasă mintea i se limpezi şi hotărî să-i dezvăluie tăticului întreaga poveste, căci, vorba ceea, tăticul e funcţionar la notariat, şi într-un orăşel de provincie asta e mare lucru. Da, cel mai bine e să nu se bizuie pe discreţia acestui antipatic tînăr în uniformă, şi să rezolve treaba direct cu comandantul.

Aşa se face că venerabilul domn Pospíšil, funcţionar la notariat, îl vizită pe domnul locotenent Št'áhlava, comandantul jandarmeriei locale, şi îl informă despre o anumită neplăcere care, de bună seamă, a fost trecută într-un raport şi, desigur, ar fi dezagreabil dacă...

Comandantul îl ascultă uluit, de parcă ar fi venit de pe altă lume, căci habar n-avea de nimic. Apoi, îşi spuse în sinea lui, că probabil povestea îi scăpase din vedere, şi-l asigură pe venerabilul domn de la notariat că asemenea necazuri se pot întîmpla numai la poliţia din Praga, dar nu la ei, şi, firește, despre toate astea nu va afla absolut nimeni, iar cu tînărul sergent va sta de vorbă personal, aşa că totul va fi în cea mai perfectă ordine. Cînd rămase singur nu se putu stăpîni să nu zîmbească ironic: să nu-mi spună mie nimeni că toată povestea asta s-a consumat doar în local! A continuat probabil la hotel, deşi domnişoara noastră arată ca o sfîntă.... În ceea ce-l priveşte pe domnul de la casa de depuneri, nu pot decît să-l felicit, căci, între noi fie vorba, fetiţa asta are un trup de te dă gata numai cînd o vezi.

Dar oricît ar fi cotrobăit el prin toate rapoartele, nu era în stare să găsească nimic. În afară de asta i se părea din ce în ce mai ciudat ca o asemenea poveste să fie înaintată la județ; asta se putea întîmpla numai dacă cei doi au fost, într-adevăr, amestecați într-o afacere necurată. Și, întrucît în activitatea lui de jandarm păţise destule, şi era deprins să scormonească bine lucrurile, drăgălaşul comandant începu să-l suspecteze pe tînărul sergent Sládek. E un filfizon, şi probabil o fi vrut şi el să facă pe grozavul. Nicăieri, în nici un raport, nu e menționată această poveste, iar dumnealui o fi auzit ceva, cine ştie unde, şi a încercat să-şi dea importanță în fața domnişoarei.

Dar, atenție! Unde putea să audă?!? Şi cum de aude cancanurile un tînăr sergent înaintea comandantului, care află de ele cu atîta întîrziere?

Şi mintea de jandarm a domnului comandant începu să lucreze.

Tînărul sergent venea la servici fără să bănuiască măcar că ochii superiorului îl supravegheau acum mai mult decît altădată.

În sfîrşit, într-o bună zi fu convocat direct în biroul şefului.

— M-ați chemat, domnule locotenent? întrebă pe un ton foarte degajat.

— Închipuiți-vă, Domnia voastră, că am avut această îndrăzneală, îi răspunse locotenentul veninos, după care izbucni într-un răcnet infernal: Cum stă un inferior în fața comandantului său!?! Şi ce face inferiorul cînd e chemat de comandant?!?

Tînărul sergent, a cărui suferință supremă în viață era tristețea dragostei, simți deodată că pe lumea asta există şi alte lucruri, mult mai neplăcute. Se încordă ca o strună împingînd pieptul înainte, şi, cu palmele lipite de cusătura pantalonilor, aruncă din el:

— Să trăiți domnule comandant, sergentul Sládek se prezintă la ordinele dumneavoastră.

Apoi făcu o mişcare, ca şi cînd ar fi vrut să ia pe loc repaus, dar locotenentul răcni din nou, şi mai fioros:

— N-am ordonat repaus şi nici n-am de gînd să ordon. S-a înțeles sergent?!? Vei sta în poziție de drepți şi vei răspunde la întrebările mele scurt şi concis. Înțeles?

— Am onoarea să vă raportez că am înțeles! tună potrivit regulamentului nefericitul sergent, cu toate că nu înțelegea absolut nimic.

— Care vasăzică, săptămîna trecută, mai exact în ziua de vineri, doisprezece, luna curentă, dumneata te aflai în afara serviciului, da sau nu?

— Da.

— Și unde ai fost?

— Am fost... am fost la Praga.

— De ce?

— Din motive personale.

— Și în ziua amintită a fost la Praga și directorul casei de depuneri, Vondra. Da sau nu?

Sergentul ar fi vrut să spună ceva, deschise gura, dar rămase cu ea căscată, incapabil să scoată o vorbă.

— Am întrebat, și datoria dumitale e să răspunzi, s-a înțeles? tună și fulgeră comandantul, gustînd cu neascunsă bucurie efectele metodei sale asupra tînărului sergent: A fost domnul Vondra la Praga sau n-a fost?

— Nu știu, să trăiți, bolborosi sergentul, dar acum era cît se poate de limpede că mințea.

— În ziua amintită se afla la Praga și o cunoștință de-a dumitale, domnișoara Pospíšilová. Da sau nu?

— Nu... Nu știu, să trăiți.... Eu.... eu n-am fost cu ea...

Pe locotenent îl pufni rîsul:

— Cred și eu că n-a fost cu dumneata, de vreme ce a fost cu domnul Vondra. Iar dumneata, ca un nătărău gelos ce ești te-ai apucat să-i telefonezi mătușii. Ce i-ai spus, asta nu mai știu, poate îmi spui acum, un lucru însă știu precis, și anume, că mătușa a alarmat poliția și cei doi au fost făcuți de rușine. Dar, în altă ordine de idei: cei doi se aflau într-adevăr într-un local? Ori în altă parte? Să zicem, de pildă, într-o cameră de hotel.

Sergentul se aprinse la față:

— Așa ceva domnișoara Dáša n-ar... Hm... Vreau să spun că se aflau într-o vinărie.

— Vasăzică așa... Bine... Ținînd seama de faptul că în clipa asta ai mărturisit datorită metodei mele de anchetare, poți lua pe loc repaus, s-a înțeles? rosti comandatul, de data asta pe un ton mai blajin, și începu să umble agitat prin

biroul său. Bietul sergent rămase însă încremenit în poziție de drepți, și nu se încumetă să clintească nici măcar o geană.

— Te miri și dumneata cum am descoperit această poveste, nu-i așa? reluă locotenentul, bucurîndu-se de succesul lui. Simplu, prin deducție... Dumneata știi ce-i aia deducție? Nu știi.... Bineînțeles că n-ai de unde să știi. Află însă de la mine, și să ții minte, că jandarmul trebuie să fie deștept și ager, chiar dacă nu-i decît un simplu sergent. Noi jandarmii nu sîntem oameni de rînd, s-a înțeles Sládek? Noi sîntem niște oameni aparte! Acesta e de fapt motivul pentru care nu voi raporta mai departe, nu de alta, dar ai zbura cît ai zice pește, și asta n-ar fi din partea mea un gest colegial. Și apoi mă gîndesc că un bleg ca dumneata nu și-ar mai găsi un rost aici în oraș. Ai înțeles? De aceea ascultă bine și bagă la cap: de îndată ce mi se eliberează un loc undeva printre dealuri, te expediez acolo ca să poți reflecta în liniște asupra prostiei dumitale. Auzi, dumneata, un jandarm îndrăgostit! Asta nu se poate, băiete! Și încă așa prostește!

— Am vrut să.... știți, mie domnul ăsta nu-mi place, bîigui tînărul sergent, cu un aer nefericit.

— Dar poate că ei îi place, și aici e tot chichirezul. Ține minte Sládek, cînd femeia nu te vrea, nu te băga în sufletul ei cu sila. După un bărbat în uniformă, fetele trebuie să se dea în vînt și nu el să se dea în vînt după ele. Ai înțeles? Iar pe directorul casei de depuneri să-l lași în plata Domnului! Fata, oricum, nu te ia pe dumneata! Și-acum, stînga-mprejur și afară marș!

Sergentul bătu călcîiele și, executînd ordinul, ieși din birou mărșăluind ca în vis.

Rămas singur, locotenentul izbucni într-un hohot năvalnic de rîs. Nu, așa ceva nu mi s-a mai întîmplat în toată cariera mea. Băiatul ăsta a înnebunit de-a binelea! Trebuie neapărat să plece de aici, nu de alta, dar într-o bună zi ar fi în stare să mi-l înjunghie pe fercheșul Vondra cu sabia de servici....

Ca să nu mai vorbim de faptul că acest Vondra, indiferent cum ar fi, se pricepe al dracului să învîrtească lucrurile! Mă rog, ce-i drept, e un afemeiat și a avut pînă acum cîteva scandaluri cu soții respectivelor, dar, la urma urmei, comandantul nu poate să-i ia asta în nume de rău. Casa de depuneri a pus-o pe picioare, și nimeni nu poate contesta acest lucru,

ba, mai mult, după ce și-a luat postul în primire, orașul a început să se împartă în două tabere, una în favoarea domnului director Vondra și a casei de depuneri, și alta credincioasă vechii case de economii și consemnațiuni.

De ochii lumii nu se întîmpla nimic atunci cînd cei doi directori se întîlneau pe Corso, la plimbarea matinală de duminică se salutau respectuos scoțîndu-și frumos pălăria, dar în gînd se gratulau reciproc spunîndu-și unul altuia: bădăranule!

Curînd după sosirea sa în oraș, noul director al casei de depuneri, adică domnul Vondra, arătă cum vede el o întreprindere bancară modernă. Inseră în ziarul local un anunț publicitar pe o pagină întreagă, în care prezenta casa de depuneri drept cea mai veche instituție bancară din Cehia și în concluzie, îi asigura pe toți depunătorii de o garanție financiară absolută.

Pe directorul casei de economii n-a lipsit mult să-l lovească damblaua.

— Domnilor, asta se numește concurența neloială! s-a adresat el funcționarilor săi. Acum nu rămîne decît să dăm și noi un asemenea anunț. Și asta înseamnă bani aruncați de pomană!

A doua lovitură a fost atunci cînd domnul Vondra a făcut un raid pe la toate școlile și după ce și i-a îndatorat pe directori cu numeroase daruri, a inundat clasele cu rigle și orare purtînd inscripția: „Depuneți banii numai la casa de depuneri!"

Îndată după aceea, consiliul de administrație al casei de economii s-a întrunit pentru a analiza situația survenită, dar fără să ajungă la vreo concluzie. Da, directorul Vondra era ca știuca în apele stătătoare, acest lucru a trebuit să-l recunoască pînă și comandantul jandarmeriei locale. În cele din urmă, de această dezbinare s-au agățat partidele politice, și întrucît democrații naționali sprijineau casa de economii, socialiștii cehi se văzură nevoiți să sprijine casa de depuneri. În plus, casa de depuneri s-a bucurat și de sprijinul soților, căci domnul Vondra era un bărbat chipeș. Soților le-a rămas casa de economii.

Iar aceasta, bineînțeles, avea în mînă atu-ul principal: unica firmă serioasă din oraș Rouha et co., fabrică de furnir și placaje, își făcea tranzacțiile comerciale exclusiv prin

intermediul casei de economii. Cînd într-o zi funcționarul superior Vondra își făcu apariția la Centrala caselor de depuneri din Praga, directorul general îi spuse:

— Activitatea dumneavoastră e de natură să ne mulțumească, dar deocamdată de pe urma ei nu vedem nici un profit financiar pentru noi. Încercați să cîștigați de partea noastră firma Rouha et co.! Am aprecia în mod neobișnuit o asemenea reușită.

Dumnealor ar fi vrut pesemne ca Vondra să le aducă și luna de pe cer. Directorii ăștia generali sînt uneori mai capricioși decît femeile. Pe afurisitul de Rouha n-o să izbutească nimeni să-l atragă vreodată la casa noastră de depuneri. În definitiv, de ce-ar face acest pas? Ce-i poate oferi instituția noastră bancară? Credite mai avantajoase? Poate de mai lungă durată? Împrumuturi? Toate astea i le pune la dispoziție și casa de economii. Ăștia din Praga o fac întotdeauna pe deșteptii.

La Praga se ducea acum mai rar. Domnișoara Dáša îi arunca niște priviri înfocate, dar el se prefăcea că n-o vede. La drept vorbind nu-i decît o gisculiță romantică de provincie. Iar zestrea trebuie să fie mică. Ce-a putut să adune un simplu funcționar cum e tatăl ei!?! Nu, nu, dacă vrea omul să realizeze într-adevăr ceva, trebuie să se încurce măcar cu o moșiereasă. Numai că așa ceva pe aici nu se găsește. Conițele infidele sînt, ce-i drept, o distracție plăcută, dar asta nu ajunge ca să te asiguri în viață. Pentru viață omul trebuie să se maturizeze. Să facă o carieră. Iar această carieră el o poate realiza numai cîștigînd firma Rouha et co. de partea casei de depuneri.

Ceea ce, în ultimă instanță, e o timpenie desăvîrșită.

Între timp tînărul sergent își aștepta soarta promisă de comandantul său. Că avea să slujească undeva la țară, de asta puțin îi păsa. Îl durea însă de pe acum sufletul că n-avea s-o mai vadă pe domnișoara Dáša. Prin piața orașului nici nu mai putea să treacă fără să roșească; la tot pasul se găsea cîte o fată s-o pufnească rîsul drept în nasul lui; de bună seamă aflaseră toate că tînărul jandarm care și acum se aprinde la față ori de cîte ori îi iese în cale iubirea lui zadarnică. De Dáša era amorezat lulea, dar fără nici o speranță.

Într-o zi, fără să-și dea seama, se trezi din nou stînd în fața casei în care locuia Dášenka și de la fereastră auzi glasul

ei. Se oprise s-o asculte cum cînta. Poate nu cînta atît de frumos, dar era glasul ei și pentru el asta era mai mult decît de ajuns. Ar fi fost în stare să jure că în viața lui nu mai auzise o voce atît de minunată. Corul îngerilor era față de cîntarea domnișoarei Dáša, un simplu croncănit de ciori.

Și după ce se desfătă pe săturate, o zări deodată pe domnișoara Dáša venind de pe o stradă alăturată. Cum se face că glasul ei se aude de la fereastră?!?

Se uită la ea uluit și, salutînd milităreşte, spuse:

— Credeam că dumneavoastră cîntați, domnișoară Dáša.

— Păi, cine altcineva ar putea să cînte? rînji frumoasa fătarnică.

— Bine, dar cîntul se aude de sus, de la fereastră, în timp ce... În timp ce dumneata te afli aici.

— Mister, nu-i așa? În calitate de jandarm s-ar cuveni să faci cercetările de rigoare! rîse domnișoara și dădu să plece. Dar junele arboră o mină atît de prostească încît i se făcu milă de el și se opri din mers, oferindu-i astfel o bucurie neașteptată:

— Nu te-ai prins, nu-i așa? reluă domnișoara, cu o voce dulceagă, luîndu-l de data asta peste picior fără nici un fel de ipocrizie.

— E altcineva care cîntă... bîigui nesigur jandarmul.

— Și dumneata pretinzi că-mi cunoști vocea! făcu ea pe supărata. Așa cînt numai eu!

— Da, desigur, cîntați foarte frumos, dar...

— Pe scurt, ca să știi: ceea ce auzi dumneata acum e o placă de patefon. La Praga există acum niște instalații unde fiecare își poate înregistra vocea. Nu știam de povestea asta... (aici șovăi un pic, pe urmă însă continuă dinadins cu o vădită, cruzime)... dar mi-a vorbit despre asta domnul Vondra, directorul casei de depuneri. De altfel, acesta a fost și motivul pentru care m-am dus cu el atunci la Praga! Pe scurt: în studioul acela te duci și cînți, și după aceea ți se trimite discul acasă. Frumoasă jucărie, nu-i așa? Iar nemernicul meu de frățior se joacă acuma cu ea. Îl învăț eu minte!... Deci, precum vezi, e un lucru cît se poate de simplu, și eu care credeam că-l vei descoperi și singur. Dar, așa cum văd, dumneata n-ai să ajungi niciodată un mare detectiv.

Și știind perfect de bine că-i înfige un cuțit în inimă, domnișoara Dáša plecă aruncîndu-i un zîmbet răutăcios și

necruțător. Iar bietul sergent abia mai apucă să ducă mîna la chipiu, în semn de salut.

Apoi se auzi un zgomot de ușă trîntită, la fereastra deschisă cîntul încetă, iar jandarmul îndrăgostit se îndepărtă blestemîndu-și mintea nătîngă, căci fără îndoială, dacă ar fi dezlegat singur misterul, i-ar fi produs domnișoarei o impresie neobișnuită. Avea dreptate domnul comandant, sînt într-adevăr un mare nătărău și niciodată n-o să fie nimic de capul meu. Și niciodată, da, niciodată nu voi izbuti s-o cîștig pe această frumoasă și îngîmfată domnișoară. Și făcînd această constatare, inima i se umplu de tristețe și amărăciune.

Dar, din fericire, viața omului nu e alcătuită doar din suferință. Așa se face că la numai cîteva zile după aceea, domnișoara Dáša îi acordă sergentului îndrăgostit favoarea de a o conduce și de a-i ține racheta pînă la terenul de tenis. Iar asta spre a-i atrage atenția domnului director Vondra și a-l face să înțeleagă o dată pentru totdeauna că domnișoara nu mai are intenția să se îmbolnăvească de inimă din pricina lui. Dar iată că în ziua aceea directorul casei de depuneri nu venise la tenis, deoarece plecase la Praga, nicidecum pentru o aventură galantă, ci datorită unui strălucit succes comercial. Se ducea să-i înștiințeze pe superiorii săi că reușise să stabilească primele contacte cu falnica firmă Rouha et co., fabrică de furnir și placaj.

La centrală fu primit cu o bunăvoință neobișnuită. I se comunică oficial că în acest caz va putea fi luată serios în considerație ideea de a i se schimba titlul de funcționar conducător de unitate, prin numirea sa în funcția de director plin. Acest lucru va coincide firește și cu un salariu corespunzător. Întreaga centrală investește în el cele mai mari speranțe pentru viitor.

Domnul Vondra ascultă această vorbărie, cu aerul omului zelos. Cînd însă rămase o clipă singur, împinse într-o parte hîrtiile de pe masa de ședințe și își întinse comod picioarele. De promisiuni e sătul pînă peste cap. Știe el ce înseamnă: Se poate lua în considerație.... va coincide, firește... etc, etc. Pe toate astea fac ceva, scumpii mei domni. Eu voi fi acela care va impune condițiile!

— Pentru viitoarele tratative, am nevoie de încrederea dumneavoastră absolută — începu el, cînd președintele con-

siliului de administrație reveni în biroul său. De asemenea, socotesc absolut necesar ca tratativele să se desfășoare cu o discreție desăvîrșită. Șeful firmei Rouha et co. mi-a făgăduit că operațiunile financiare ale firmei vor trece treptat în competența instituției noastre, în schimb, această trecere va căpăta un caracter permanent. Firește, angajamentele sale față de Casa de economii sînt de asemenea natură, încît orice indiscreții cu privire la tratative i-ar putea pricinui dificultăți și nu din cele mai mici.

— Înțelegem acest lucru, și sîntem dispuși să acceptăm toate excepțiile necesare.

— Deocamdată aș ruga să fiu împuternicit prin delegație și să mi se dea indicații asupra avantajelor ce pot fi oferite domnului Rouha senior, cu care voi purta tratativele. Acestea, ținînd seama de caracterul confidențial al întregii chestiuni, vor avea loc în secret.

— Vă oferim un fond special de reprezentare pentru acest caz.

— Și pentru următoarele, ținu să precizeze domnul Vondra, înțelegînd că fierul trebuie bătut cît e cald. Drept care se grăbi să adauge: De hotărît, nu hotărăște numai seniorul firmei, mai sînt și alții.

Și bătu fierul cu atîta dibăcie, încît pînă la urmă părăsi centrala investit cu o împuternicire ce nu se acordă în mod normal conducătorilor de filiale. Contul firmei Rouha et co. avea să fie trecut într-un registru cu totul special, contabilul urmînd să execute numai lucrările contabile propriu-zise. Contul va fi administrat de șeful unității, cu alte cuvinte, de domnul Vondra, viitorul director.

După ce introduse hîrtia în servietă și își luă rămas bun, domnul Vondra începu să fluiere. Iar în seara aceea „doamnele" de la Cascade-Bar avură prilejul să dea o înaltă apreciere unui domn *fain*, care, disprețuind banul le invita cu generozitate:

— Să bem, domnișoarelor, pentru reprezentare! Și tot în acest scop îi oferi uneia dintre domnișoare cartea sa de vizită, invitînd-o stăruitor să-l viziteze. Va fi categoric o distracție mai plăcută decît încurcăturile cu coniețele de provincie, care veșnic îl amenință cu scandalul, neavînd altceva de făcut. În schimb, domnul director are acum de lucru, slavă Domnului, pînă peste cap!

Să cucerești firma Rouha et co. fabrică de furnir și placaje, nu-i un fleac! Pentru o treabă ca asta e nevoie de minte cu carul!

Petrecu o noapte veselă, de pomină, și cînd se întoarse acasă era cam tras la față. Nu e de mirare, asemenea tratative te epuizează. Îl chemă la el pe contabil, și după ce-l obligă prin legămînt să păstreze discreția absolută, îi arătă scrisoarea de la centrală. Contabilul, om lipsit de fantezie, se interesă cel mai mult de felul cum va fi controlat un asemenea cont.

— Eu însumi îl voi controla, se grăbi să-i răspundă domnul director, nu fără mîndrie.

Drept care, contabilul oftă ușurat:

— Ce mă miră însă pe mine, e că bătrînul Rouha s-a lăsat ademenit.

— Totul e cu putință pe lumea asta, dacă știi de unde să apuci firul. Acum se pune problema ca nimic să nu transpire în afară!

Firește, contabilul îi făgădui solemn acest lucru și în sinea lui se bucura de pe acum gîndindu-se la mutra pe care avea s-o facă colegul său de la casa de economii, care mereu îi dă peste nas pe motiv că veneticul Vondra i-a luat-o înainte. Acest Vondra e într-adevăr un tîlhar fără pereche, dar în comerț asta se cere. Eu, unul, n-aș fi în stare să fac așa ceva, își spuse bătrînul contabil, așezîndu-se înapoi la ghișeul lui.

Se scurseră două zile.

— Pe cine are șeful la el? întrebă bătrîna casieră, auzind o discuție în biroul domnului director: Și pe unde a intrat vizitatorul?

Bătrînul contabil trase mai întîi cu urechea, apoi, înțelegînd situația, îi răspunse:

— Scumpă domnișoară, persoana care se află acum la șef a intrat prin spatele casei, e vorba de o vizită foarte, foarte discretă.

— Bine, bine, dar e o voce de bărbat, spuse casiera stăruitor.

— Exact! E vorba de niște tratative secrete! Va să zică sîntem pe drumul cel bun!

Contabilul nu era leneș de felul lui: cu totul întîmplător se apropie de ușa din spatele căreia se auzea un dialog agitat. Să nu fi reușit oare tratativele?

Cînd, după un timp, convorbirea amuți, era limpede că vizitatorul plecase așa cum venise, pe scara din dos.

Nu dură mult și șeful își făcu apariția în biroul funcționarilor. Se aplecă spre urechea contabilului și-i spuse pe un ton confidențial:

— Sîntem pe drumul cel bun.

— Am auzit eu o convorbire și mi-am zis că.. Dar, știți, mi s-a părut că era cam supărat!

— Cum, s-a auzit pînă aici?? Nu se poate! Cum văd, va trebui să capitonez ușile, spuse Vondra cu îngrijorare în glas; dar numaidecît începu să rîdă: Tratativele au decurs foarte bine! Rouha, firește, e un om mai dificil, dar ne descurcăm noi. Pentru asta trebuie să dăm dovadă de o anumită generozitate. Are nevoie de credit, pricepi dumneata? Dar, mucles, nimănui nici pîs! S-a înțeles?!? După care, cu un aer complice, se retrase înapoi în biroul său.

Contabilul, bineînțeles, nu scoase nici un pîs, în schimb îl scoase cu vîrf și îndesat domnișoara casieră:

— Nu cumva a venit să-l ocărască vreunul din soții înșelați?

— La ce te gîndești dumneata, domnișoară! Nici vorbă de așa ceva. Dacă vrei să știi, șeful nostru e meșter mare.

Misteriosul vizitator mai veni de cîteva ori, discuțiile fură lungi și furtunoase. O dată șeful deschise ușa și contabilul avu ocazia să audă pe cineva iritîndu-se: „Ne-au promis creditul cu dobînda cea mai scăzută și noi am contat pe acest lucru. Dacă vrem să extindem comerțul e limpede că avem nevoie...".

Șeful închise repede ușa, aruncîndu-i contabilului o privire plină de semnificații...

A doua zi fu plătită în numerar o sumă mai importantă, în centul secret al firmei Rouha et co. fabrică de furnir și placaj.

Trebuie să spunem că a fost o perioadă plină de speranțe și emoții. Domnișoara Dáša îl șterse de tot din inima ei pe domnul Vondra, după ce aflase că distinsul director fusese vizitat de o doamnă frapantă din lumea mare. Dar asta nu înseamnă că în locul lui l-ar fi înscris în inima ei pe sergentul de jandarmi Sládek, și totuși, pentru el se născură noi și mari speranțe, încredințat fiind că domnul comandant uitase de greșeala lui și n-avea să-l trimită într-un

cătun pierdut printre dealuri, tocmai acum cînd are prilejul să se vadă aproape de două ori pe săptămînă cu domnișoara Dăša și să-i explice că, deși funcția sa de sergent în serviciul jandarmeriei nu reprezintă o carieră prea strălucită, nu e totuși de lepădat.

De altfel, tot cu speranțe se hrănea și centrala caselor de depuneri din Praga. Numai că o asemenea instituție nu mizează numai pe simple speranțe și de aceea îi trimise domnului Vondra un revizor special care să cerceteze la fața locului cum arată contul secret al firmei Rouha et co.

Domnul Vondra, cu titlul încă de funcționar conducător de unitate, îl primi pe revizor cu toată bunăvoința, dar cu gîndurile oarecum împrăștiate:

— Știți, deocamdată nu mă pot lăuda cu rezultate strălucite.

— Bine, dar pe cîte știu, a și fost acordat un împrumut important, replică revizorul, scoțînd din mapă comunicarea respectivă.

— Da, din partea noastră, ce-i drept, s-au făcut multe, dar aș vrea să înțelegeți că în ceea ce mă privește, aș dori să anunț centralei și ceva îmbucurător din partea cealaltă. Din păcate, deocamdată, încă nu mă pot lăuda cu așa ceva. Chiar dacă tratativele se desfășoară în condiții mai mult decît excelente. Și uitîndu-se la ceas, domnul Vondra se grăbi să adauge: chiar acum, mai bine-zis peste cîteva clipe, urmează să aibă loc o nouă discuție, în care îmi pun mari speranțe.

— Nu vreau să vă deranjez, dar...

— Nu mă deranjați deloc, dimpotrivă, la prînz, dacă nu vă supărați, sînteți invitatul meu. Mi-e teamă doar că va trebui să vă rog să treceți în birourile noastre și să mă așteptați acolo. Discuția nu va dura prea mult.

Revizorul dădu din cap aprobator, și trecînd în camera alăturată, se așeză pe un scaun lîngă bătrînul contabil. În biroul domnului Vondra era o liniște desăvîrșită. Directorul își mai făcu o dată apariția, ceru extrasul de casă cu plățile în numerar pe ziua precedentă și zîmbindu-i cu un aer de scuză revizorului, care între timp se apucase să citească ziarul, se retrase din nou în biroul său.

De alături se auzi deodată un zgomot de ușă trîntită, apoi de scaune trîrte, de parcă cineva s-ar fi așezat ane-

voie, și, în sfîrșit, un fel de murmur, dublat firește, de o convorbire la început înăbușită, apoi cu ecouri din ce în ce mai puternice.

Bătrînul contabil se uită la revizor și-i spuse:

— Nu vă speriați, așa-i la noi de la o vreme încoace; știți, domnul Rouha e o fire mai vijelioasă. Mi se pare că-l cam strînge cu ușa pe șeful nostru!

— Cum? Alături se află însuși domnul Rouha! se minună revizorul.

— Păi, cine altul... Auziți doar!

Intensitatea vocilor crescu pe neașteptate, de bună seamă domnii nu-și puneau pavăză la gură... Contabilul ridica mereu din sprîncene, manifestîndu-și în felul acesta uimirea față de ceea ce îi era dat să audă.

Apoi totul se sfîrși, se mai auzi o dată zgomotul de ușă trîntită și în clipa următoare, în biroul funcționarilor își făcu din nou apariția domnul Vondra, ușor răvășit; îi zîmbi prietenește revizorului și-i spuse:

— Gata, acum sînt din nou liber. Omul ăsta scoate și untul din mine... Dar, nici o grijă, pînă la urmă tot îl dobor. Voi încheia o afacere despre care se va vorbi multă vreme!

La masa de prînz cu domnul revizor îl trimise pe bătrînul contabil, întrucît el mai avea de rezolvat o problemă ce nu suporta nici o amînare. Și apoi, e mult mai bine ca revizorul să fie oaspetele contabilului. În pragul ușii îi mai șopti cu discreție bătrînului funcționar:

— Să fii cît mai larg, nici o economie!

Contabilul se conformă întocmai și cum afară vremea era destul de răcoroasă, cei doi căzură de acord că băutura cea mai potrivită e șliboviță, căci ea te ferește de răceală și are totodată și un efect curativ. Se distrau de minune, chiar dacă vorbeau nițel prea tare.

Tînărul sergent aflat întîmplător la o masă alăturată, avea acum prilejul să asculte și să înregistreze toate tranzacțiile pe care domnul Vondra urma să le încheie cu faimoasa firmă Rouha, și întrucît îl ura din tot sufletul pe distinsul director, trăgea bine cu urechea, să nu-i scape nimic. Și astfel află că domnul Vondra e un bărbat de mare anvergură, dar că joacă prea tare, sau cum se mai spune, joacă *va banque*.

— Ehei, prietene, pe mine poți să mă crezi, că eu am auzit certurile astea ale lor de trei ori și de fiecare dată bătrînul Rouha a strigat: „Ne-au promis un împrumut cu dobînda cea mai scăzută, și noi am contat pe acest lucru..." Asta înseamnă că șeful nostru a făgăduit un lucru pe care nu-l poate respecta, și pe chestia asta n-ar fi exclus să intre la apă și încă urît de tot.

— La apă ar putea să intre numai dacă ar vrea să tragă de pe urma acestei afaceri niște foloase pentru el. Și, mă rog, asta ar putea, pentru că, vorba ceea, cine-l controlează? Nimeni!

— Ce-i drept, e el cam flușturatec, dar de obicei ăștia sînt cei mai norocoși. De pildă, la femei! spuse contabilul, pe un ton categoric, și apucă din nou sticla de șliboviță.

Cei doi se îndrăgiră reciproc și, astfel, pînă la sfîrșitul mesei, sticla de șliboviță fu golită de-a binelea, iar bătrînul contabil îl conduse pe domnul revizor la gară.

— Nimeni nu-l controlează, mai apucă să spună revizorul, cu îngrijorare, după ce se urcă în vagon, cu sprijinul binevenit al conductorului.

După care adormi și nu se mai trezi decît la Praga. În drum de la gară spre oraș, domnul contabil avu timp să se mai dezmeticească nițel; în orice caz în asemenea măsură încît să observe că domnul director, neținînd seama de orele înaintate, continua să lucreze în biroul său de la casa de depuneri, ce era luminat ca ziua.

În ziua următoare — era o dimineață tulbure și nesuferită, de două ori nesuferită pentru un om pe care-l doare capul din pricina șliboviței — bătrîna casieră îl fulgeră pe contabil cu niște ochi răutăcioși, căci într-un orășel de provincie se află și se știe totul, chiar și cine cît a băut. După ce se mai scurseră un ceas-două, își ridică nasul din hîrtoagele ei, și cum, întîmplător, în clipa aceea nu era nimeni la ghișeu, spuse îngrijorată:

— Da ce-o fi cu șeful nostru? Nu cumva a avut și el ieri ceva de sărbătorit?!?

— Eu n-am sărbătorit nimic, eu am dus tratative oficiale, ripostă contabilul cu demnitate, și înghiți la iuțeală o tabletă.

La un ceas după aceea începu și el să se neliniștească. În primul rînd pentru faptul că în ziua precedentă fusese

transferată din nou în contul firmei Rouha et co., o sumă destul de importantă: una sută mii coroane cehoslovace.

Vasăzică, în timp ce noi stăteam în local și beam, șeful nostru se omora muncind, își spuse el cu tristețe. Ăsta e într-adevăr un bărbat de fier.

Domnișoara casieră era însă de părere că pînă și un bărbat de fier poate fi răpus de boală și de aceea porni spre locuința domnului director pentru a contribui eficient — în caz de nevoie — la grabnica sa însănătoșire. Gazda îi aduse însă la cunoștință că domnul director e vesel și sănătos, dar nu-i acasă, deoarece a plecat în concediu. Casiera își încruntă sprîncenele și fără să sufle o vorbă se întoarse în goană mare la birou, unde se apucă numaidecît să socotească numerarul din casă. După un timp se auzi strigătul ei deznădăjduit:

— Dumnezeule, Hristoase, din casă lipsesc treizeci de mii! Ce mă fac, simt că mor!

Drept care, contabilul mai înghiți o tabletă, ca apoi să mai împartă una frățește cu doamna casieră. În sfîrșit, ridică receptorul și chemă de urgență firma Rouha et co.:

— Nu vă supărați, e vorba doar de o mică informație: Ați primit ieri de la noi o sută de mii de coroane?

Domnul Rouha, fabricant de furnir și placaj, era un om simplu și sincer. Ascultîndu-l pe contabil îi răspunse:

— Dumneata pesemne că ai înnebunit. De unde pînă unde să-mi dea mie bani casa de depuneri?

— Nu vă supărați, dar și înainte de asta... Transferuri... Împrumuturi!

— Ascultă, mi se pare mie că acolo la casa de depuneri sărbătoriți ceva. Este?

Și domnul Rouha rise cu poftă, mult de tot, pînă cînd bătrînului contabil îi căzu receptorul din mîna asudată, iar casiera trebui să-l stropească bine cu apă de colonie ca să-l readucă în simțiri.

După care, oftînd și gemînd, bătrînul se repezi din nou la telefon și chemă de data asta postul de jandarmi.

La telefon se prezentă tînărul sergent. Cînd auzi despre ce-i vorba începu să rîdă.

— Ați spus ceva? întrebă vocea chinuită a bătrînului contabil.

— Nu, nu. O fi având ceva aparatul... Nu vă supărați că vă întreb domnule contabil, dar știți, ieri la restaurant v-am auzit cînd îi spuneați unui domn străin ceva despre niște vizite la domnul director... Cine au fost acești vizitatori?

— N-a fost decît unul, și anume, domnul Rouha senior, proprietarul firmei Rouha et co.

— Și dumneavoastră l-ați văzut?

— Nu, asta nu, căci dumnealui venea în secret.

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră l-ați auzit doar, de văzut însă n-ați văzut nimic, continuă să-și expună teoria sa tînărul sergent.

— Da... așa e... Dar poate că ar fi mai bine să veniți!

— Da, sigur, de venit venim. Pînă atunci însă, nu vă atingeți de nimic.

Îi raportă totul comandantului său, iar acesta, ținînd seama de gravitatea cazului, hotărî să se deplaseze personal la fața locului.

Pentru el era totuși de neînchipuit ca tocmai domnul Vondra să dispară fără urmă. La mijloc trebuie să fie cu totul altceva! De pildă, isprava unui soț gelos.

Auzindu-l, tînărul jandarm luă poziția de drepți și începu:

— Domnule comandant, sergentul Sládek se prezintă la ordinele dumneavoastră cu rugămintea de a fi luat la anchetarea acestui caz... Apoi se grăbi să adauge: Știți, am anumite bănuieli.

— Da, cunosc, dumitale îți stă în gît directorul Vondra. Dar să știi de la mine: subiectivitatea e cea mai negativă însușire a unui anchetator, ai înțeles?

— Cu respect vă raportez, că am înțeles. Dar aici e vorba de altceva. Sînt sigur că aș putea să contribui substanțial la lămurirea acestui caz.

Comandantul mormăi, obiectînd că n-are nevoie de nici o explicație din partea unui puști lipsit de experiență, și că, slavă Domnului, se descurcă el și singur; în cele din urmă, însă dădu plictisit din mînă și-i făcu semn zelosului sergent să-l urmeze.

La casa de depuneri, bătrînul contabil, care tremura ca varga, îi conduse imediat în biroul domnului Vondra.

— Poftiți, am pregătit toate dările de seamă referitoare la tranzacțiile comerciale cu firma Rouha et co. S-au plătit o sută optzeci și cinci de mii de coroane...

— Asta nu spune nimic, mormăi comandantul.

— Da, dar domnul Rouha pretinde că n-a primit niciodată nimic, şi nici n-a cerut vreodată ceva. se tîngui contabilul. Se pune deci întrebarea, cu cine a purtat tratativele domnul Vondra?

— Cu nimeni, domnule contabil, interveni deodată tînărul sergent, deschizînd unul din dulapuri. Se vedea limpede că nu era deloc surprins de faptul că descoperi în el un patefon de tipul cel mai modern.

După aceea se apucă să cotrobăiască prin masa de lucru a domnului director şi în sfîrşit în sertarul de jos găsi o placă pe care o aşeză pe discul patefonului. În timp ce învîrtea manivela, comandantul nu se mai putu stăpîni:

— Ce-i cu dumneata, Sládek. Te-ai prostit de-a binelea? Nu cumva ai de gînd să ne pui acum nişte şlagăre?!?

— Da de unde, domnule comandant! Altceva...

Lăsă acul pe placă şi în încăpere se auzi mai întîi un foşnet surd, după care se dezlănţui o discuţie agitată despre împrumuturi şi credite, despre posibilitatea de a începe tranzacţii comerciale cu casa de depuneri, despre procente şi dobînzi şi despre încredere... Una din voci îi aparţinea domnului Vondra, iar cealaltă...

— Cealaltă e tot vocea lui, numai că e schimbată, spuse comandantul fără să-şi ascundă mirarea.

— Dumnezeule, Hristoase, se lamentă bătrînul contabil, şi eu... eu care am crezut că... Dar ce... ce era să cred, de vreme ce el deschidea pentru o clipă uşa şi noi... noi auzeam pe cineva vorbind...

Cînd patefonul făcu să răsune cuvintele: „Ni s-a promis un împrumut cu dobînda cea mai scăzută şi noi am contat pe acest lucru", bătrînul contabil izbucni:

— Fraza asta, pe cinstea mea, am auzit-o de cîteva ori, dar nici o dată măcar nu mi-a trecut prin minte că...

— Cui i-ar fi trecut, mormăi comandantul şi, uitîndu-se cu severă admiraţie la tînărul său subaltern, adăugă: Dar dumitale cum ţi-a trecut aşa ceva prin minte, băiete?

Sergentul roşi de fericire:

— Ştiţi, cum să spun, de fapt domnişoara Dášl...

— Bineînţeles, altfel nici nu se putea!

— Păi da. Dumneaei şi-a înregistrat vocea pe disc. Nici nu ştiţi ce frumos ştie să cînte.

— De asta nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin. Dar ce legătură are povestea asta cu domnul Vondra şi cu şmecheria lui?

— Păi, să vedeţi, dumnealui i-a vorbit despre studioul acela din Praga, unde oricine se poate duce să-şi înregistreze vocea.

Comandantul îl bătu pe umeri şi-i spuse cu entuziasm:

— Bravo, Sládek! Ca să vezi, pînă la urmă şi un jandarm îndrăgostit poate fi bun la ceva. Şi acum, fuga marş la comandament şi anunţă toate oficiile, dar mai cu seamă punctele de frontieră, dacă nu cumva e prea tîrziu!

Niciodată nu mai lucrase sergentul Sládek atît de repede şi cu atîta conştiinciozitate.

Era profund încredinţat că prin agilitatea sa o va salva pentru totdeauna pe domnişoara Dáša din ghearele unui vampir şi ale unui răufăcător.

Şi aşa se face că a doua zi dimineaţa, domnul consilier de poliţie Vacátko intră în biroul detectivilor şi văzîndu-l pe Bouše, începu să zîmbească şi-i spuse:

— Ei, ia să aud şi eu, domnule Bouše, dacă ştii dumneata cum poate fi recunoscut, de pildă, un logodnic de profesie?

Detectivii rîdeau respectuos, în timp ce domnul Bouše îşi sufla nasul, trîmbiţînd ca o trompetă.

— Spune-mi dumneata îţi mai aminteşti de cazul acela nefericit, şi de numele împricinatului? întrebă consilierul.

— Aşa ceva nu se uită, domnule consilier: Jan Vondra, şeful casei de depuneri din Svitavy. Asta o să ţin minte pînă la moarte.

— Şi îţi aminteşti şi cum arăta?

— Din păcate, prea bine, domnule consilier, răspunse detectivul cu tristeţe în glas.

— Ei bine, în cazul ăsta pregăteşte-te să ieşi pe teren. Află că omul dumitale nu e logodnic de profesie ci delapidator, şi încă în stil mare. Cum n-a trecut frontiera, e de bănuit că se ascunde la Praga.

Domnul Bouše îl privi un timp pe consilier, vrînd parcă să se încredinţeze că nu binevoieşte să glumească, pe urmă însă se lumină la faţă şi spuse:

— Nu zău, vasăzică totuşi!...

— Da, domnule Bouše, dumneata ai miros, așa spunea și predecesorul meu, răposatul consilier de poliție Knotek. Deci, la treabă; ar fi grozav dacă am pune noi mîna pe el. Ce s-ar mai zbîrli comandamentul teritorial al jandarmeriei!...

Detectivul Bouše porni deci la vînătoare, și nu se arătă pus pe economii; povestea îl costă multe pahare de rom, de cele mai multe ori scumpe, căci trebui să umble prin localuri de lux. Nu de alta, dar un asemenea delapidator de provincie nu se ascunde la fetele din Coliba veninoasă, asta e la mintea cocoșului.

Curînd i se dădu de veste că o oarecare Lily găbjise un client gras, pe care însă îl strecurase la ea acasă, fiindcă dumnealui nu voia să se arate în public.

Așa se face că domnul Bouše se asigură mai întîi de cuvenita asistență polițienească, nu de alta, dar ca să nu-i scape mușteriul printre degete, apoi dădu buzna peste domnișoara Lily. După tratative scurte, dar categorice, în timpul cărora îi atrase atenția că riscă orice posibilitate de a mai rămîne la Praga, domnișoara cedă, și arătă discret spre o ușă ce dădea într-o odăiță alăturată.

Cu o poftă de nedeseris, domnul Bouše îl duse pe delincvent la Direcția a patra. După care, nu fără mîndrie, le spuse distinșilor săi colegi din biroul detectivilor:

— Odată ce înșfac eu pe cineva, e fără doar și poate vinovat, chiar dacă pe moment se întîmplă să fie nevinovat.

Și-i trase un strănut în lege, căci acesta era adevărul adevărat.

(4)

MOȘ GORIOT DIN ZĂBĂHLICE

e povestea unei dragoste părintești
ale cărei adîncuri incomensurabile
au darul să-l înduioșeze
pe un tînăr funcționar de poliție
în asemenea măsură, încît
din anchetator
se transformă
în răzbunător.

S-a întîmplat — de bună seamă așa a vrut destinul — ca la primul meu caz pe tărîmul criminalisticii să nu fac nici o ispravă, cu toate că nu așa s-ar fi cuvenit din partea unui tînăr funcționar de la direcția generală a poliției pragheze. În schimb, am făcut cîteva exerciții filozofice și în plus am învățat un lucru prețios, tot atît de prețios ca așa numita intuiție polițienească. Am învățat să văd în spatele unui caz mai mult decît un simplu caz, să văd în spatele oamenilor umbra lor, și să-l caut pe făptaș nu pentru a avea la îndemînă un individ pe care să-l pot înainta instanțelor judecătorești, ci pentru a îndeplini un act de justiție.

Justiția, precum se știe, e o doamnă nobilă și trufașă, și pe bună dreptate, ea este înfățișată cu ochii legați. Nicidecum oarbă, căci, vedeți, aici e tot chichirezul: distinsa stăpînă poartă, ce-i drept, fașa la ochi, dar numai atîta timp cît îi convine să nu vadă. Pe urmă însă, poate foarte bine să și-o scoată și... și atunci ce se întîmplă? Ce fel de sentințe va pronunța ea cînd va începe să vadă?...

Ei, da, numai că asta nu mai e criminalistică ci filozofie.

Așadar, într-o dimineață de aprilie, un grădinar care avea pămîntul pe malul pîrîului Botiș, a descoperit într-un desiș de salcii un om zăcînd cu capul în apă; speriat, grădinarul s-a apucat să tragă de el sperînd să-l mai salveze, dar pînă la urmă și-a dat seama că omul răposase, iar apa îi spăla o rană adîncă sub creștetul capului. În afară de

asta, mortul mai avea mîinile legate și un laț în jurul gîtului. Înspăimîntat de moarte, grădinarul a chemat oamenii din preajma locului, aceștia la rîndul lor au alarmat gardienii și așa cum se întîmplă în asemenea împrejurări, aparatul polițienesc s-a pus numaidecît în mișcare.

Domnul consilier m-a invitat în biroul lui și mi-a spus:

— Uite, tinere, îți încredințez primul caz. Nu cred că e mare lucru, dar oricum, înfige-te serios, și dă-i bătaie. Și... fiindcă ți-ai ales această meserie, eu, unul, îți urez mult noroc!

Și mi-a zîmbit cu multă amabilitate, aș zice aproape înduioșător, deoarece dumnealui știa foarte bine că a intra în criminalistică nu-i un fleac, căci criminalistica e o profesiune neobișnuită și oarecum sacră, ea constituind prima treaptă spre justiție, fără de care lumea ar ieși de pe făgașul ei milenar.

(Nu știu cum se face, — de vină o fi poate instruirea mea, — dar sînt o fire meditativă; veșnic reflectez și alcătuiesc în minte fraze nespus de frumoase — doar să le notez pe hîrtie. În schimb, domnii din echipa de criminalistică a consilierului, cu alte cuvinte detectivii de la care ar trebui să învăț, sînt niște uncheși obișnuiți; dar cinstit vorbind, n-aș vrea să intru pe mîna lor, căci cu greu le-aș scăpa printre degete. Ce-i drept, nu prea filozofează ei, în schimb de știut știu multe).

M-am dus deci la Záběhlice, localitatea în care se petrecuse cazul, și străbătînd malul rîului Botič, am rămas uluit; la noi, la Praga, Botič e un canal de scurgere urît mirositor, în timp ce aici el alimentează vaste întinderi cultivate cu legume și zarzavaturi, iar în apa lui învolburată se scaldă în voie cîrduri întregi de gîște cu bobocii lor. Acum în aprilie, dinspre rîu se răspîndea o ceață tulbure și apăsătoare, iar soarele numai cu mare trudă izbutea să răzbată prin perdeaua de nori.

Gardianul aflat la locul crimei a ținut în primul rînd să-mi comunice, cu vădită durere în glas, că dacă întreaga poveste s-ar fi întîmplat numai cu cîțiva metri mai încolo, ar fi intrat în competența circumscripției pragheze și el ar fi scăpat de belea — dar ce să-i faci, așa-i cînd are omul ghinion. Ciudat, pe el treaba asta avea darul să-l necăjească, în timp ce eu mă bucuram ca un copil, pentru sim-

plul motiv că mă aflam în faţa primului caz ce-mi fusese încredinţat spre anchetare. Nu era în el nimic misterios, dimpotrivă, părea a fi un caz cît se poate de banal, şi asta, ce-i drept, mă cam supăra un pic. Gardianul aflase între timp că răposatul se numeşte Rohlíček Alois (Jimblă Alois) şi lucra la o mică fabrică din apropiere. Făcea acolo de toate, de la munca de curier pînă la cea de încasator; aducea banii de la bancă pentru plata salariilor, răspundea de expediţia micilor colete recomandate. A fost un om tare cumsecade, spuneau oamenii, iar cel ce i-a făcut de petrecanie trebuie să fie un ticălos pentru care şi spînzurătoarea ar fi prea puţin.

— Era un omuleţ tăcut, douăzeci de ani a slujit la noi, dar niciodată nu l-am auzit să cîrtească sau să sufle un cuvînt de nemulţumire; avea, ce-i drept, o leafă mică, dar era mulţumit; niciodată n-a cerut mai mult, şi în felul lui, era un om fericit.

Aşa a binevoit să-mi vorbească însuşi proprietarul fabricii amintite, iar mie mi-a lăsat impresia că dumnealui consideră drept o culme a perfecţiunii umane lipsa de pretenţii în ceea ce priveşte majorarea salariului. De altfel aşa se şi explică de ce l-a ajutat cu eficienţă în perfecţionarea sa pe acest Jimblă, avînd grijă să nu-i adauge niciodată nici măcar un haler, la leafa lui amărîtă...

Dar, revenind la cazul nostru, e limpede că mobilul crimei a fost jaful, întrucît Jimblă tocmai aducea banii pentru salarii; fusese să-i ridice de la casa de depuneri din Michle, şi, ca întotdeauna, îi purtase într-o mică servietă de piele, prinsă cu un lănţişor de cureaua pantalonilor. Aceasta era o măsură obişnuită, dar lipsită de eficacitate. Căci atunci cînd cineva ucide un asemenea încasator, în scopul de a-l prăda, se pricepe foarte bine să-i reteze şi cureaua. De altfel, aşa s-a şi întîmplat în cazul de faţă, cureaua a dispărut cu servietă cu tot.

Mai întîi am început să cercetez de ce şi la ce oră trecuse Jimblă prin preajma pîrîului. La casa de depuneri fusese dimineaţa la opt. Nimic ciudat, aceasta fiind o oră obişnuită, iar pînă să ajungă înapoi acasă, a mai durat un ceas deoarece tramvaiul nu merge decît pînă în piaţa din Michle. Cea mai mare măsură de securitate consta, probabil, în faptul că Jimblă nu părea cîtuşi de puţin o persoană care umblă cu bani, ci mai curînd un unchiaş de la ţară care se

întoarce acasă de la cumpărături. Să nu uităm că pe vremea aceea aici, la marginea cartierului Michle, se mai întindeau încă o mulțime de ferme și că Záběhlice, deși ținea de Praga, era o comună eminamente rurală, unde dumineca praghezii se duceau să se distreze la petreceri cu dans; așa se explică de ce comuna era împînzită de atîtea cîrciumi.

Jimblă făcea mereu aceeași cale și pe aceeași potecă de pe malul Botiču-ului mergea mai departe, drumul pe aici fiind mai scurt și mai comod. Poteca era în văzul tuturor, căci grădinarii se aflau veșnic pe lîngă răsadnițele și răzoarele lor de zarzavaturi.

Numai că, de data asta, Jimblă s-a abătut totuși din drumul său obișnuit și această abatere i-a fost fatală. A intrat într-un desiș de sălcii...

Dar, ce să-i faci, a trebuit omul să intre. Pe scurt, i-a venit să se ușureze, și neavînd încotro, s-a retras ceva mai încolo. Lucrul acesta era cît se poate de limpede: la locul cu pricina se afla, împăturit cu grijă, un pardesiu jerpelit și o pălărie ponosită; în afară de asta, omul nostru mai avea și bretelele lăsate. Asta înseamnă că se pregătise temeinic în vederea acestei necesități fiziologice. Și, în clipa aceea, cineva l-a lovit drept în cap, apoi l-a strangulat, și după ce i-a tăiat cureaua de care era agățată servieta, l-a aruncat în apă. Apoi, firește, a dispărut fără urmă. Limpede ca bună ziua.

Nimeni dintre persoanele interogate nu zăriseră pe careva mergînd pe aici; cel puțin primele întrebări n-au scos la iveală nimic esențial. Nici un străin nu trecuse prin apropierea pîriului. Grădinarii ar fi băgat de seamă numaidecît; cîteva femei de prin preajma locului au trecut, ce-i drept, dar în cazul nostru ele nu pot fi luate în considerație.

Am făcut toate constatările de rigoare, străduindu-mă cu disperare să nu-mi scape nimic pe nicăieri, căci orice scăpare ar fi însemnat o gafă nemaipomenită, și, se înțelege, așa ceva nu puteam să-mi îngădui la primul meu caz. După ce m-am încredințat că înfăptuisem totul așa cum se cuvine, am dat dispoziție să se transporte cadavrul la institutul medico-legal, căci, de fapt abia autopsia avea să-mi spună exact cum anume fusese săvîrșită această crimă.

Pe urmă, am pornit spre casa lui Jimblă. Pe de-o parte, trebuia să comunic oficial cele întîmplate, asta desigur nu

va fi deloc plăcut, iar pe de altă parte voiam să-i cunosc puțin familia, cine știe, poate îmi furnizează un amănunt interesant care m-ar putea duce pe urmele ucigașului. Trebuie să vă mărturisesc că mă așteptam la mai multe văicăreli; cele două femei, adică văduva răposatului și fiica acestuia, în loc să bocească, stăteau mai curînd înmărmurite, iar bătrîna nu făcea decît să repete întruna:

— Sărmanul de el, a fost toată viața un amărît...

Fiica, o fetișcană de la țară rumenă în obraji și plină de viață, mă privea, în ciuda doliului, cu niște ochi atît de insistenți, încît mi-am zis în sinea mea: prețuiește în mine bărbatul, și dacă aș vrea numai un pic aș face-o să zîmbească.

Nimic deosebit nu mi-au spus aceste femei, doar atîta că Jimblă a fost un om cumsecade și amărît și că n-avea nimic pe lumea asta în afară de iepurii săi de casă. M-a surprins puțin faptul, așa cum a reieșit din discuție, că bătrînul nu dormea în odaia mare cu două paturi, ci într-un fel de firidă.

— Știți, era suferind și voia să aibă liniște, a ținut să precizeze văduva.

— Asta înseamnă că în odaie dormeai dumneata cu fiica dumitale, i-am răspuns eu, în dorința de a nu curma convorbirea.

— Mda. Dar, de fapt, nu-i chiar așa. Eu dormeam în bucătărie, far aici dormea fata mea.

Curînd am aflat că pentru asta mai exista și alt motiv în afara suferinței domnului Jimblă. Domnișoara Magda avea un ibovnic, pe nume Karel Vycpálek (Umflatu), de meserie căruțaș, care însă, spuneau ele, o să-și deschidă un birou de cărăușie, și, cînd va fi gata, se vor căsători. Deocamdată locuia la viitoarea lui nevastă, în această odaie cu două paturi. Povestea a început să mă pasioneze un pic și totuși mi-am dat toată silința să nu mă trădez. Nu de alta, dar mi se oferea primul om care putea să aibă nevoie de o sumă mai mare și care, probabil, știa foarte bine cînd anume se ducea bătrînul să scoată banii din bancă. Cum însă anchetatorului nu-i este permis să suspecteze pe nimeni fără probe concrete, m-am străduit să nu uit nici de alte persoane posibil interesate. Îndeosebi mi-a venit în

minte fabrica, unde de asemenea oricine putea să știe acest lucru, și, de aceea, m-am decis să mă reped pînă acolo ca să aflu cine anume lipsise de la lucru în dimineața respectivă. Pe urmă o să-i interoghez pe toți acei care au muncit prin grădini; pentru azi mi-am propus doar o cercetare cu caracter pur informativ. Mîine o să iau povestea în mînă mai temeinic și numai dracul ar trebui să-și vîre coada, ca să nu descopăr ceva concludent. Eram bine dispus și însuflețit de perspectivele îmbucurătoare. Cînd am plecat de la familia Jimblă, m-am adresat unei băbuțe care căsca gura prin fața casei; am întrebat-o dacă l-a cunoscut pe Jimblă și ce fel de om era. Întrebare, firește, inutilă, dar pe mine mă interesa cu totul altceva. Voiam să mai aflu cîte ceva despre familia răposatului. Și am aflat! Bătrînul Jimblă era în casa lui a cincea roată la car, cele două femei stăpîneau, iar el muncea. Veșnic erau nemulțumite și se plîngeau că le aduce prea puțin, iar nevastă-sa o dată n-a rostit o vorbă frumoasă despre el; ei bine, acum i-au pus cruce, și-o să se înfrupte din belșug! Cine-o să mai trudească pentru ele? Mă rog, tînăra se mărită, dar nici omul ei nu se prea omoară cu munca. Băbuța i-a denigrat pe toți așa cum scrie la carte, dar, din spusele ei, s-a desprins totuși pentru mine un lucru prețios: Din nou a apărut în joc acel pretendent care vrea să-și deschidă un birou de cărăușie!

Mîine, cînd o să știu mai multe despre felul în care a fost comisă crima, o să stau de vorbă cu el.

Dar tocmai aici m-am izbit de prima dificultate, și chiar destul de serioasă. Autopsia a scos la iveală că Jimblă nu murise în urma unei lovituri puternice în cap, așa cum mai toți am presupus de la bun început. Rana propriu-zisă nu era decît superficială, fiind vorba mai curînd de o zdrelire a pielii, țeasta nu era deloc plesnită, și, în concluzie, șocul n-a fost prea mare. Se pune chiar întrebarea dacă după o astfel de lovitură victima a putut măcar să-și piardă cunoștința. Medicul pretinde că mai degrabă nu. Moartea s-a produs prin strangulare și apoi prin înec — în plămînii defunctului au fost găsite bucăți de nămol. În afară de cele relatate, medicul legist ne-a mai recomandat, pe un ton stăruitor, să luăm legătură cu medicul local. Potrivit părerii sale, Jimblă era foarte bolnav; tumoarea la rinichi

descoperită în timpul autopsiei nu putea să rămînă neobservată.

— Şi, dacă îmi dai voie, îţi mai spun şi eu ceva, tinere, mi s-a adresat domnul consilier, după ce i-am prezentat procesul verbal întocmit de medicul legist: Omul ăsta avea mîinile legate la spate! Dumitale, asta nu ţi s-a părut ciudat?

— Nu... Asasinul a avut, se vede, destul timp ca să-şi facă victima perfect inofensivă. A lovit-o, a legat-o, a strangulat-o şi a înecat-o.

— Şi ai putea să-mi spui tinere, cînd anume i-a legat mîinile? Cît timp acest Jimblă era viu şi nevătămat cu greu ar fi putut s-o facă pentru că, de bine de rău, i s-ar fi împotrivit, nu crezi? Ar fi fost deajuns numai să strige şi oamenii ar fi alergat într-acolo din toate părţile.

— Mi-am zis că după ce l-a lovit în cap... Am crezut că rana a fost gravă, dacă nu mortală. Autopsia a arătat însă că n-a fost chiar aşa, dar pe cît se pare a fost totuşi destul de tare pentru ca bătrînul Jimblă să-şi piardă cunoştinţa. Şi... pe urmă... pe urmă ucigaşul l-a legat.

— Şi de ce mă rog să-l fi legat de vreme ce era în nesimţire? Putea foarte bine — şi pentru asta avea timp berechet — să-i pună laţul de gît şi să-l strîngă. Cu atît mai mult cu cît pe urmă l-a aruncat în apă. Iar în apă l-a aruncat cînd încă mai răsufla; aşa se explică de ce i s-a găsit mîl în plămîni.

Am tăcut. Mărturisesc sincer, că mă simţeam foarte stînjenit de felul în care domnul consilier de poliţie îmi demonstra, cît se poate de simplu, că sînt încă un boboc.

— Aveţi dreptate, am rostit în cele din urmă, abătut.

— Am pe dracu! mi-a răspuns consilierul zîmbind. Asta, tinere, abia de-acum încolo o să se vadă! În ceea ce mă priveşte, sînt convins că sînt foarte departe de adevăr. Adevărul adevărat tot dumneata ai să-l descoperi. Eu n-am vrut decît să-ţi arăt unde-i, după părerea mea, greşeala. Nu te lăsa, tinere, capul sus, bineînţeles că e mai uşor să vorbeşti despre un caz din afară, decît atunci cînd eşti băgat în el pînă peste cap şi alergi ca un cîine pe o singură urmă, în timp ce alte zece îţi scapă printre degete. Deci,

calm tinere, se pare că lucrurile sînt mai complicate decît ne-am închipuit noi, dar asta se întîmplă.

Am ieşit glonţ din biroul şefului, pe coridor însă m-am oprit brusc. Fireşte, consilierul are dreptate. Da, în definitiv, de ce avea victima mîinile legate? De ce, de vreme ce treaba asta, dacă stai să te gîndeşti bine, era absolut inutilă?...

Şi în general, povestea e extrem de complicată! Aproape de necrezut! Asasinul a epuizat toate procedeele posibile, nu lipsea decît să-l mai şi înjunghie cu cuţitul şi tacîmul ar fi fost complet! Domnul consilier are de o sută de ori dreptate, e limpede că ţiele sînt mai încurcate decît îmi închipuisem eu la început. Ei drăcie, pentru primul caz mi se pare, totuşi, mult prea mult.

M-am dus la pretendentul domnişoarei Magda, fiica lui Jimblă. Bărbat vînjos, Karel Umflatu era tipul clasic al fantelui de periferie; avea un moţ de păr lăsat pe frunte şi ondulat frumos după toate regulile modei. Cînd îl vezi nici nu te prinde mirarea că şi-a luat pentru el şi fată odaia cea mare, căci vorba ceea, el singur ocupă un pat întreg, şi mă îndoiesc că bietul Jimblă s-ar fi încumetat să facă vreo obiecţie.

Alibiul lui era, bineînţeles, perfect. În dimineaţa cu pricina, amîndoi, şi el şi Magda se sculaseră tîrziu, deoarece, cu o zi înainte dumnealui zăbovise cu prietenii la circiumă, şi cînd s-a întors acasă Magda a făcut niţel tărăboi; aşa se face că un timp s-au ciondănit şi cum împăcarea a durat cam mult, au adormit abia spre dimineaţă. Povestea toate astea foarte degajat şi cu un fel de bucurie ascunsă, considerînd, de bună seamă, că era cît se poate de firesc să nu facă nici un secret din iscusinţa sa în arta amorului. Pe bătrîn, adică pe Jimblă, îl îndrăgea, era un om foarte tăcut şi cumsecade, şi nu se amesteca în treburile lor. Personal, vrea să lucreze pe cont propriu, cărăuşia e o meserie bănoasă, dar pentru început e nevoie să bagi în ea cîteva sutare, dar nu-i nimic, le adună el. La început crezuse că o să aibă şi Magda ceva, însă, aşa cum se vede, situaţia ei nu e prea strălucită.

— Numai că dumneata o iubeşti, şi aşa cum singur ai spus, nu banul e totul în viaţă, am aruncat eu într-o doară.

S-a uitat la mine cu mirare:

— O iubesc?!?Nici nu știu, dar e o fată bine clădită, nu-i așa?

Am încuviințat fără rezerve și m-am grăbit să întreb:

— Bătrînul Jimblă ți-a promis vreo zestre?

— Da de unde. Nici n-am vorbit cu el despre asta. Mai curînd cu mama, căci, vorba ceea, ea comandă în casă. Au vrut să vîndă grădina din preajma casei, și mă rog, asta ar fi adus ceva...

— Pe scurt, dumneata aveai nevoie de bani.

— Păi, da. Dar cine n-are nevoie!?! Pînă și babacului, vreau să spun, bătrînului Jimblă îi trebuiau bani.

— Pentru ce?

— Ei, ca să-și poată plăti casa! Mai sînt încă datori pe ea.

În sfîrșit, un element nou pentru mine.

— Dumneata știai că Jimblă scotea bani din bancă și-i ducea la întreprindere?

— Cum să nu. Asta știa oricine.

— Și nu ți-a trecut niciodată prin minte că ar fi al dracului de simplu ca, de pildă... într-o bună zi, să zicem... Jimblă să nu ajungă cu banii la fabrică?

M-a privit cu destulă uimire:

— Cum adică? Nu, asta nu ține, l-ar fi umflat cît ai zice pește.

— Unde te aflai dumneata, cînd ai auzit de moartea domnului Jimblă?

— În bucătărie. Magda îmi dădea gustarea de dimineață. Cam tîrziu, ce-i drept, dar știți, noi...

— Știu, ajunge, i-am retezat-o scurt.

Omul ăsta nu-mi era simpatic și dacă aș mai fi stat puțin de vorbă cu el, probabil că aș fi răcnit cerîndu-i să mărturisească pe loc că el l-a omorît pe bătrînul Jimblă, și în felul acesta, aș fi pus bineînțeles capac la toate; căci în depoziția lui era totuși ceva că te obliga la prudență. Probabil firescul cu care povestea despre lucrurile care-l apăsau: că-i trebuie bani, că fata n-o să aibă mai nimic... etc., etc. Dacă l-ar fi ucis pe Jimblă, bănuiesc că ar fi sucit altfel răspunsurile.

M-am dus la doctorul din localitate. L-am informat de ce am fost trimis la el de medicul legist și bătrînul doctor a dat din cap înțelegător:

— Așadar, tumoare, ca să vezi, vasăzică, pînă la urmă tot au avut dreptate atunci, cei de la spital. Ciudat că și el spunea același lucru...

— Cine anume?

— Jimblă. Era un om tare cumsecade. N-a mai dat pe la mine de multă vreme, de altfel oamenii din partea locului nici nu vin la doctor dacă nu sînt obligați; aici nu-i ca la oraș... Începuse sărmanul să sufere, se plîngea de dureri și așa mai departe; am crezut mai întîi că e vorba de o inflamație a rinichilor, dar urina nu indica acest lucru; pe urmă văzînd că bolește întruna și arată din ce în ce mai prost, am început și eu să bănuiesc că ceea ce simțeam în timp ce-l palpam, era totuși o tumoare. Bineînțeles, în privința asta eu nu am prea multă experiență și de aceea l-am trimis la spital. A stat acolo vreo trei zile, și după ce i-au făcut și radiografia mi-au scris că pacientul trebuie operat fără întîrziere. Diagnosticul CA, cu alte cuvinte, cancer, cunoaștem, nu-i așa? Și-acum, imaginați-vă că acest om care habar n-avea de medicină a venit și mi-a spus: Domnule doctor, pe mine operația asta m-ar băga în mormînt. Tatăl meu a avut același lucru. La noi, asta e o boală în familie, i se spune rac...

Firește, l-am boscorodit, căci doctorul e dator să facă asta atunci cînd pacientul începe s-o ia razna. I-am spus să nu se ia după babele ce adună buruieni de leac, că, de bună seamă, are o piatră zdravănă la rinichi, pe care o să i-o scoată la operație; de altfel, apăsarea de care se tot plîngea, dovedește cu prisosință acest lucru. Vă dați seama, uneori medicul trebuie să știe să mintă, altfel nu se poate. La drept vorbind, nici în profesiunea dumneavoastră nu vă puteți duce întotdeauna cu adevărul la piață, nu-i așa? De crezut, bineînțeles tot nu m-a crezut, dar sărmanul era atît de intimidat, încît n-a mai spus nimic. La operație însă tot nu s-a dus. Așa stînd lucrurile, am început să-i dau tot felul de calmante. Dacă se iau în faza incipientă au efect și pacientul are un timp impresia că se simte mai bine, pe urmă însă durerile revin; la boala asta nu ajută nimic decît cuțitul și după aceea speranța că încă nu s-a produs metastaza... Cu alte cuvinte, cel ce l-a ucis n-a făcut decît să-i grăbească destinul. Cu o jumătate de an, sau numai cu trei luni, asta nu se poate ști niciodată...

Acum nu-mi rămînea decît să mă duc din nou la familia lui Jimblă. Se părea că mă învîrt mereu în jurul unuia și aceluiași cerc, dar n-aveam încotro, căci altfel era cu neputință să descopăr vreun fir. Mă interesa dacă cineva din casă știa că boala bătrînului era atît de gravă, și dacă nu a profitat cumva de această situație.

Înainte de a pătrunde în casă, am auzit din bucătărie o discuție agitată. Mama și fiica se ciorovăiau, tocmindu-se cum să-și împartă casa. Fiica, firește, încerca s-o oblige pe mamă să-și ia cămăruța în care dormise bătrînul, urmînd ca ea să ocupe, împreună cu iubitul ei, odaia mare și bucătăria.

— Asta-i bună! spunea mama, supărată. Deocamdată golanul tău nici n-are de gînd să te ia, și nu știu zău, dacă într-o bună zi căruța voastră nu se strică. Prea sînteți amîndoi cu capul în nori. Semănați unul cu altul ca două picături de apă, toată ziulica v-ați iubi, dar de muncit să muncească alții.

— Parcă dumneata nu te-ai iubit cînd ai fost tînără. Zău așa, vorbim ca să nu tăcem! Și cum vrei să mă ia cînd nici n-avem unde locui? Altă mamă ar fi fericită să scape de fată cu atîta ușurință.

S-a întrerupt această scenă de familie, de îndată ce am intrat în casă. Pe un pat stăteau întinse două rochii negre, de bună seamă aici se și pregătcau de înmormîntare. Spre marea mea surprindere amîndouă s-au arătat destul de mirate cînd le-am spus că bătrînul Jimblă a fost grav bolnav. Că era bolnăvicios, asta știau, dar, în special bătrîna, împărtășise credința că toată suferința bărbatului nu fusese decît un fel de amărăciune sufletească.

— Vasăzică a fost bolnav cu adevărat, repetă ea de cîteva ori, de parcă această noutate i-ar fi spus ceva foarte important. Ca să vezi, a fost bolnav!...

Am tăcut, așteptînd să mai adauge ceva, dar și ea a amuțit.

— Nu cunoașteți pe cineva, de aici din împrejurimi, care ar fi putut să-i dorească moartea? Cineva care ar fi fost în stare să-l jefuiască?

Bătrîna clătină din cap și răspunse pe un ton categoric:

— Prin partea locului, nimeni.

Apoi, pe neașteptate, s-a întors spre mine și m-a întrebat:

— Spuneți-mi, bărbatul meu n-are cumva dreptul la niște bani, de vreme ce nenorocirea asta i s-a întîmplat ca să zic așa, în timpul serviciului?

— Mă îndoiesc. Pe cîte știu, asigurat nu a fost. Are dreptul la cheltuieli de înmormîntare, iar dumneata la o pensie de urmaș.

Se vedea pe fața ei că nu prea era mulțumită, dar preferă să tacă. Fata se uită un timp la mine plină de curiozitate, apoi îmi spuse:

— Dumneavoastră, cum s-ar zice, îl căutați pe făptaș, nu-i așa?

— E de datoria mea să-l caut.

— Și credeți c-o să-l găsiți?... Și chiar dacă l-ați găsi, lui tot nu-i mai ajută la nimic.

— Pe lumea asta nu-i numai el. Mai este și ucigașul lui. Și — justiția!

Dădu ușor din cap, și renunță să mai pună întrebări. Mi-am luat rămas bun. Nu, oamenii ăștia nu-mi făceau o impresie bună. Dacă stau să mă gîndesc, de fapt n-au rostit nici o vorbă frumoasă despre bietul bătrîn. Pentru ei era mort pe cînd trăia, dar-mi-te acum. Tristă soartă.

Vă spun cinstit, nu-i nici o plăcere să anchetezi primul caz și să ai sentimentul că totul îți fuge din mînă. E ca și cînd ai aduna întruna apă în căușul palmei, dar apa se scurge printre degete și se risipește, iar tu rămîi, ce-i drept, cu palma udă, dar cu mîna deșartă.

Umblam tot timpul ca un năuc, beam cafea după cafea, iar noaptea mă trezeam din somn și căutam un fir de care să încep să trag.

Nu găseam în toată povestea nici o logică, nici un element care să justifice crima, cu excepția banilor, și, evident, aceștia au prezentat un interes. Al cui însă? Într-o noapte mi-am notat numele tuturor persoanelor ce puteau fi luate în considerație, în primul rînd pe fantele pretendent, apoi cele două urmașe, eventual pe cineva de la fabrică (aici însă am pus un semn de întrebare, deoarece n-aveam nici cea mai neînsemnată dovadă), ba, pînă la urmă, l-am trecut chiar și pe grădinarul care descoperise cadavrul... Și, în sfîrșit, asta a fost probabil consecința unei revelații divine, sau cam așa ceva, căci am notat în coada listei numele lui Jimblă.

Puteau oare să-l intereseze pe el acești bani?

Bineînțeles că puteau. Ca să nu mai vorbim de faptul că oricum se afla în pragul morții!

Mă uitam buimac la acest nume, de parcă l-aș fi văzut pentru întîia oară. Și cufundat în gînduri am scris cu majuscule: CRIMĂ FICTIVĂ. Și am încadrat aceste cuvinte într-un chenar.

Ce mai, una din două: ori povestea asta m-a înnebunit de-a binelea, ori am făcut o descoperire senzațională. A doua zi m-am dus cu noaptea în cap la institutul medico-legal.

Întîmplător, doctorul Vejvoda venise și el mai devreme și dumnealui e un om cu multă experiență. În plus, cadavrul lui Jimblă mai era încă acolo. Am măsurat cu grijă sfoara cu care fusese legat la mîini, precum și lațul din jurul gîtului. După aceea i-am împărtășit doctorului reflecțiile mele.

Doctorul s-a uitat încă o dată îndelung la fotografia defunctului. Nu s-a arătat deloc entuziasmat de teoria mea.

— Uite și dumneata, mîinile legate la spate... Nu cred că s-ar putea. Și-apoi, lațul din jurul gîtului... A fost strîns, poftim, pe fotografie se vede clar adîncitura strangulării. Dacă vrei, putem să mai vedem încă o dată cadavrul.

Am refuzat. Mărturisesc sincer că toată atmosfera ce domnește în institutul medico-legal, are darul să mă îngrozească un pic. Probabil că n-am izbutit încă să mă obișnuiesc. De altfel, despre încercatul detectiv Mrázek se spune, la noi la direcție, că nu s-a obișnuit nici pînă azi; cum vede un cadavru, îl ia cu amețeli și totul începe să se învîrtească în jurul lui. Așa că m-am mulțumit și eu cu fotografia, care, între noi fie vorba, era cît se poate de clară. Într-adevăr, lațul era strîns. Și totuși mi-a mai venit o idee:

— Dar, dacă lațul s-a strîns în apă?

Doctorul Vejvoda a ridicat din umeri, manifestîndu-și astfel îndoiala.

— Dacă vrei, dă sfoara la analiză, dar să știi că e o sfoară obișnuită și asta se strînge mai curînd de uscăciune decît de umezeală. Și-apoi, cadavrul nici n-a stat prea mult în apă. Maximum o jumătate de oră. Sigur, pentru sufocare e suficient dar nu și pentru modificarea substanțială a sforii. Părerea mea e că va trebui să-l cauți pe ucigaș. Sau cel puțin pe

cineva care i-a dat răposatului o mînă de ajutor. Căci, să fim înțeleși, dacă accept teoria dumitale, îmi trebuie un ajutor.

M-am întors acasă. Ideea cu crima fictivă îmi stăruia în minte, ca o obsesie. Hai să ne gîndim! Un om află că e grav bolnav și din familie știe că boala lui e incurabilă. Sub impresia acestei cumplite constatări, îi dă prin minte că ar putea să-și asigure urmașii... Dacă de ochii lumii cineva l-ar ataca și i-ar lua banii?... Eventual să-l strîngă nițel de gît. Sau să-l sugrume de-a binelea, căci vorba ceea, lui tot nu-i mai rămîne mult de trăit. Și, astfel, găsește pe cineva pentru această treabă.

Pe cine? Pe cineva din familie. Pe viitorul ginere... Deși cele două femei ar fi și ele capabile de o asemenea ispravă! Dar nu, să nu fim cruzi numai de dragul cruzimii. Cărțașul ajunge. Se înțeleg și treaba merge de minune. Pe urmă însă, ori nu le-a ieșit socoteala și bătrînul Jimblă s-a înecat, ori ajutorul n-a ținut seama de ea și și-a îndeplinit misiunea fără cusur. Cu alte cuvinte, acest bătrîn sărman și cumsecade s-a lăsat omorît...

Un moment! Ceva însă nu-i în regulă: pe acest ajutor nu l-a văzut nimeni. Aici e buba! În ciuda tuturor întrebărilor (puse de mine și de gardienii de la comisariat) n-a fost găsit nici un martor care să fi declarat că văzuse pe cineva trecînd prin preajma sălciilor cu pricina. Primul care a dat pe acolo a fost grădinarul care a descoperit cadavrul.

Și-apoi mai e ceva. Bătrînul Jimblă nu era obligat să complice lucrurile în asemenea hal. Putea pur și simplu să-și însușească banii, să scrie o scrisoare că i-a cheltuit și după aceea — hai să zicem — să se spînzure.

Nu, asta nu putea să facă, pentru că i-ar fi fost urmărită averea și cum era proprietar i s-ar fi scos casa la licitație, măcar pentru recuperarea parțială a banilor însușiți. Casa era înregistrată pe numele lui iar dacă în ultimul moment ar fi transferat-o pe numele fetei povestea ar fi dat de bănuit. Nu, nu. N-a procedat deloc prostește acest Jimblă.

Furt și asasinat fictiv — fără ajutor! Dar este oare cu putință ca un individ să-și lege singur mîinile la spate, să se stranguleze și în plus să se și înece? Stupid. Vorba ceea, e de ajuns numai să spui așa ceva ca să ți se pară totul o glumă caraghioasă.

În cele din urmă m-am decis să fac o experiență. O experiență științifică pe pielea mea. Aveam măsura exactă a sforii cu care bătrînul Jimblă fusese legat și strangulat. Să mă strangulez, n-aveam de gînd, am încercat însă să mă leg. Mai întîi mi-am făcut un laț în jurul gîtului, iar după aceea m-am străduit să-mi strecor mîinile prin lațul mai mic făcut în celălalt capăt al sforii ce atîrna de la ceafă în jos, de-a lungul șirii spinării.

Asta n-a fost o problemă. Pînă aici totul a mers strună. Dar cum trag de sfoară, ca să se strîngă lațul?

Era cît pe ce să mă las păgubaș, cînd deodată mi-a venit ideea să cad în genunchi: și ce să vezi — cu puțină silință, capătul sforii a ajuns sub vîrful pantofului, iar eu am putut să-l calc prin apăsare. Pe urmă, m-am ridicat brusc în picioare. E drept că am căzut grămadă, dar rezultatul a fost surprinzător. M-am trezit cu mîinile legate.

În clipa aceea a sunat cineva la ușă. Mi-am dat seama că trebuie să fie Helena, întrucît ne înțelesesem să vină la mine.

— Îndată! am strigat.

Mi-am smucit mîinile, dar degeaba, n-am fost în stare să le smulg din strînsoarea lațului.

— Vin numaidecît, am strigat din nou. Dar nici de data asta n-am fost în stare să-mi eliberez mîinile; în această situație am bolborosit din spatele ușii: Tu ești Helena? Nu pot deschide, sînt legat...

— Cum? a izbucnit ea uluită, de pe coridor.

— Singur m-am legat... Știu că e o prostie, dar asta e, am făcut-o...

În sfîrșit, am reușit să scot o mînă din lațul acela blestemat, și am deschis ușa. Helena a intrat ca o zeitate jignită, m-a măsurat cu o privire fulgerătoare, apoi a dat buzna în odaie ca o vijelie. E limpede că nu mă credea și voia neapărat să-și vadă rivala.

— Zău, Helenko, eu singur m-am legat, i-am spus cu o voce pocăită. Nu te supăra, dar știi, e ceva... ceva foarte important.

Și pe neașteptate mi s-a mai clarificat un lucru: în apă, Jimblă a căzut de-a-ndoaselea, de aici i s-a tras rana din creștetul capului — cine știe, poate că în ultima clipă i-a venit iar poftă să trăiască, dar era prea tîrziu, mîinile legate l-au

împiedicat să se smulgă din brațele morții pe care singur o chemase.

— Helenko, am la tine o rugăminte: acum o să încerc să mă strangulez, dar să ai grijă să slăbești iar lațul, ca să nu mai pățesc ca înainte, vrei?

Helena, ce-i drept, e înzestrată cu simțul umorului, dar în clipa aceea părea foarte îngrijorată. Eu însă trebuia să-mi duc experiența până la capăt, și mi-am dus-o. Cu mîinile legate la spate am izbutit să ajung până acolo, încît să apuc de capătul lațului care atîrna de la ceafă în jos, pe spinare.

Am tras de el. Sfoara mi s-a înfipt frumos în beregată și eu am început să mă învinețesc. Pe urmă m-am prăbușit de-a-ndoaselea pe dușumea și m-am lovit în lege; prea tare nu puteam să urlu căci gîtlejul mi-era sugrumat, și zadarnic mă zbăteam ca să-mi eliberez mîinile din strînsoarea aceea blestemată. Totul era perfect, și dacă Helena n-ar fi fost lîngă mine, nu știu zău dacă excesul de zel în soluționarea problemelor de serviciu, nu m-ar fi strangulat de-a binelea!

— Tu ai înnebunit! a țipat ea la mine, ajutîndu-mă să mă ridic. Apoi mi-a slăbit lațul din jurul gîtului și mi-a dezlegat mîinile. După ce am scuturat sforile de pe mine, m-am lămurit perfect cum stau lucrurile, în schimb Helena nu pricepea nimic.

A refuzat categoric să mai rămînă cu mine în casă, insistînd foarte mult să ieșim la plimbare. Nu mai era nimic de făcut, de altfel, o și înțelegeam puțin, căci, vorba ceea, e greu pentru o fată să se așeze pe aceeași canapea cu un om care cu o clipă înainte se legase singur la mîini și se strangulase. Succesul cercetării mele a fost atît de mare, încît m-a făcut să uit de dezamăgirea amoroasă, și apoi, cinstit vorbind, nu pierdusem încă speranța că, după o scurtă plimbare, aveam să urcăm din nou la mine, pentru un mic popas.

— Nici nu bănuiești ce descoperire extraordinară am făcut! i-am spus, cu înflăcărare.

A doua zi m-am sculat mai devreme ca de obicei și m-am dus repede la direcție, unde am bătut cu grijă la mașină, un amplu raport în care afirmam, cu toată certitudinea, că în cazul de față e vorba de o crimă fictivă și că în ciuda complexității ei, această „crimă" putea fi săvîrșită de un singur om, fără contribuție străină. Pe urmă am depus documentul pe

masa domnului consilier și am așteptat cu nerăbdare opinia lui.

Cînd șeful a intrat în biroul detectivilor, am început să tremur tot de emoție.

Mai întîi m-a privit pe mine, pe urmă pe ceilalți din jur, și, în sfîrșit, a spus pe un ton foarte grav și solemn:

— Uitați-vă, domnilor! Acest tînăr, în loc să caute ucigașul, a născocit că bietul om și-a făcut singur seama!

Detectivii au zîmbit, din obligație.

— Numai că vedeți, aici nu-i vorba de nici o glumă, domnilor; tînărul nostru are dreptate. Pare, într-adevăr, de necrezut, dar dacă analizezi lucrurile temeinic, așa cum le-a analizat el, și pînă la urmă te mai și legi...

— Și-te strangulezi, m-am grăbit eu să adaug, nu fără mîndrie în glas.

— Întocmai, a încuviințat consilierul, ca apoi să continue: Ei bine, în cazul ăsta teoria lui își poate avea valabilitatea ei. Dar e de datoria dumneavoastră, domnilor, să-i explicați acestui tînăr că în criminalistică nu e cu putință să lucrezi în felul ăsta, pentru că viața detectivilor ar fi foarte scurtă dacă ar trebui să probeze pe pielea lor toate procedeele asasinatului. Dar, mă rog, tinerețea e tinerețe! În rest, sînt mulțumit de dumneata, tinere!

Nici nu vă dați seama, oameni buni, ce înseamnă să auzi așa ceva din gura consilierului nostru! Asta e echivalent cu o distincție în toată legea! Vedeam cum se uitau la mine încercații detectivi și citeam în ochii lor admirație și invidie deopotrivă. Eram într-al nouălea cer.

În acest timp, domnul consilier umbla prin încăpere, dezvoltîndu-și, cu voce cumpănită, opiniile sale:

— Da, domnilor, de fapt, întreaga poveste nu face decît să confirme vechea mea teorie și anume, că făptașul care vrea să tragă pe sfoară poliția cu prea multă viclenie, pînă la urmă se trădează singur. Cunoaștem noi! Dumnealui își face prea multe socoteli, cînd, de fapt, crima nu e un lucru prea complicat. De pildă, o crimă, frumoasă, să zicem, din gelozie!... El se întoarce acasă, ea se află în pat cu altul, el pune mîna pe cuțit și o înjunghie. Superb, nu-i așa? Totul e cît se poate de clar. De îndată însă ce făptașul începe să se complice încîlcind lucrurile prea mult, atunci la mijloc e întotdeauna o

șmecherie. Domnul Jimblă a fost, fără îndoială, un amărît, dar din dragoste pentru familia lui a făcut prea multe speculații. Iar noi — mai bine zis acest tînăr — l-am dibuit! Așa și trebuie!

Consilierul s-a retras majestuos în biroul său, iar eu am răsuflat ușurat.

— Vasăzică primul caz l-am terminat, am spus ca omul căruia i s-a luat o piatră de pe inimă.

Detectivii s-au uitat la mine foarte mirați:

— Terminat?!? a ținut să-și exprime îndoiala domnul Bouše. N-aș crede!

— De ce nu? De vreme ce am dovedit cine-i ucigașul. Desigur, s-ar mai putea reflecta și asupra posibilității că domnul Jimblă a avut un ajutor, eventual să-l și găsim, dar, în clipa de față acest lucru nu e cu putință și nu e necesar.

— Asta, ca să zic așa, e *factotum*, a intervenit detectivul Mrázek. Respectivul ar putea fi, de pildă, iubitul fetei. Ei, și? De dovedit nu-i puteți dovedi nimic, și-apoi, nu asta-i principalul. Principalul sînt banii.

Am căscat ochii uimit:

— Ce bani?!?

— Cum, ce bani?!? Ăia pe care răposatul i-a avut asupra lui și pe care dumneata nu-i ai!

— Eu am avut misiunea să lămuresc cazul, nu să umblu după bani! i-am răspuns ofensat.

Detectivii au amuțit, iar eu m-am prefăcut că am de lucru pînă peste cap și am început să cotrobăiesc prin hîrtiile mele.

După aceea am părăsit biroul; m-am dus la cafenea, am cerut o turcească mare și în timp ce sorbeam din ea mă făceam că citesc ziarul; de fapt însă, mă gîndeam întruna la aluziile domnilor din echipa de criminalistică.

Bătrînul Mrázek, ca și cînd ar fi bănuit frămîntările mele, a venit după mine la cafenea, și-a comandat și el o turcească mare și a început să-mi spună:

— Dacă nu te-ai supăra, domnule doctor, eu aș încerca să te lămuresc despre ce-i vorba în cazul de față.

— Te rog să mă crezi, că și eu aș fi bucuros să aflu, i-am răspuns morocănos.

Detectivul mi-a zîmbit prietenește, apoi a reluat:

— S-ar putea ca dumitale să nu-ți placă ce am să-ți spun, dar asta-i situația. În cazul de față, găsirea banilor este sin-

gurul act de justiție ce poate fi înfăptuit. Pentru că, mă înțelegi, banii aceștia au fost de fapt mobilul crimei, nu-i așa? Dacă-i găsești, înseamnă că o altă persoană va fi lipsită de posibilitatea de a trage foloase de pe urma morții sărmanului Jimblă. Asta, ca să zic așa, e *factotum*.

În ciuda faptului că, acest veșnic *factotum* al bătrînului Mrázek îmi călca întotdeauna pe nervi, de data asta simțeam totuși că încercatul detectiv are dreptate.

— Deci, dumneata crezi...

— Da, eu cred că de vreme ce pe bietul Jimblă tot nu-l mai poți ajuta, ai putea să ajuți adevărata justiție.

— Cu alte cuvinte, dumneata crezi că în timp ce eu mă legam și mă gîtuiam la mine acasă, cineva stătea și număra în liniște banii pe care Jimblă i-ar fi pasat!

— Eu cred că pe acest amărît nu l-ai răzbunat cîtuși de puțin, dacă asta ai urmărit, mi-a replicat domnul Mrázek. Și deodată mi-am dat seama cît de profund e simțul pentru dreptate al acestui unchiaș, și am înțeles în ce vede el adevărata măreție a profesiunii noastre.

Am oftat din adînc și i-am spus:

— Află, domnule Mrázek, că eu de la bun început am fost sigur că, de pildă, cele două femei sînt niște javre fără pereche, că n-au în ele nici un pic de sentiment omenesc, și că numai din pricina lor a făcut bietul Jimblă ce-a făcut. Dar spune și dumneata, cum pot eu să acționez împotriva lor? Dacă bătrînul le-a pus banii pe masă și pe urmă s-a dus să se omoare, n-am cum să dovedesc acest lucru. Cel mult să aștept pînă cînd o să înceapă să-i cheltuiască.

Experimentatul detectiv a clătinat din cap:

— Aici greșești, domnule doctor. Muierile astea sînt mai viclene decît ne închipuim noi. De altfel, ce să mă apuc să-ți spun dumitale, eu, om bătrîn, cînd dumneata știi mai bine cît de ticăloase pot fi femeile, cînd sînt reușite... Dacă își cumpără ceva de pus pe ele, sau dacă bătrîna îi pregătește fetei nunta și-i mai dă pe deasupra și cîteva miare, cine poate dovedi că n-a avut niște bani puși deoparte?

— Cum s-ar spune, ne învîrtim într-un cerc vicios? i-am răspuns cu tristețe în glas.

— Da și nu. Dacă nu te-ai supăra, domnule doctor, mi-aș

permite să-ți dau un sfat. Și cu degetul mînjit cu scrum de pipă, detectivul începu să deseneze pe masă: Vasăzică, la ora opt acest Jimblă a ridicat banii de la casa de economii din Michle, iar la opt și cinci, să zicem, a ieșit cu ei în stradă, unde cineva l-a așteptat și el i-a dat frumușel bănuții... În cazul ăsta, cum s-ar zice, nu pot intra în considerație decît membrii familiei. Numai că, așa cum reiese din procesul verbal, nimeni din familia lui n-a fost văzut pe afară în dimineața aceea. Deci, asta cade. Dar mai există încă o posibilitate și anume aceea ca domnul Jimblă să fi depus banii la altă casă de economii. De pildă, la cea din Nusle. Acolo putea să ajungă la opt și un sfert...

— Un moment, am strigat deodată, copleșit de logica simplă a domnului Mrázek: Dar dacă a luat un taxi și a plecat undeva mai departe? Să zicem, de pildă, în Piața Václav, la casa centrală de consemnațiuni?

— Și asta e *factotum*, a admis detectivul, dar pe urmă ridicînd din umeri s-a grăbit să adauge: Eu însă mă îndoiesc că un moșulică, așa cum a fost acest Jimblă, ar lua un taxi. Nu, pe asta eu n-aș conta prea mult... Un lucru e sigur: la zece era pe lumea cealaltă. Deci, noi trebuie să ne interesăm ce a făcut între opt și un sfert și zece. Prea mult timp n-a avut, pe chestia asta poți să pui mîna în foc, domnule doctor.

— Pe scurt, casele de depuneri și băncile din împrejurimi! am spus cu emoție. Asta ar merge. Mă duc să dau o raită prin ele. Și mii de mulțumiri pentru acest sfat prețios!

I-am făcut semn chelnerului să treacă ambele cafele în contul meu, și am pornit la drum. Sfatul bun nu consta în ceea ce trebuia să fac, de asta mi-aș fi dat seama, probabil, și singur. Lucrul cel mai prețios din spusele domnului Mrázek era, pentru mine, acela de a-mi fi atras atenția asupra misiunii mele și anume: aceea de a fi răzbunător. Da, banii aceștia trebuie să-i găsesc cu orice preț. Cele două femei n-au voie să se bucure de ei prea multă vreme!

Dar iată că din investigațiile mele a reieșit că în ziua respectivă la nici o instituție bancară din Praga n-a fost depusă o sumă atît de mare. Douăzeci de mii e totuși o sumă de care orice casier își aduce aminte.

În cele din urmă m-am dus la poștă. Același lucru! Ei, fir-ar să fie! mi-am zis în sinea mea.

Îl ocoleam pe domnul Mrázek de teamă să nu mă întrebe cum stau, și mă prefăceam că-mi văd mai departe de cercetările mele. În realitate însă, eram în aer.

Helena era necăjită și-mi spunea întruna că i-a plăcut mai mult atunci cînd m-am legat cu sfoara, decît acum cînd colindam băncile și oficiile poștale. Ce să-i faci, așa-s femeile și de nepătruns e sufletul lor.

Îmi ieșeam din fire numai la gîndul că cineva trăgea foloase de pe urma acestor bani. Ce mai, sînt un imbecil incapabil, îmi spuneam în sinea mea.

După un timp, domnii din biroul detectivilor au înțeles ce se întîmplă și m-au liniștit:

— Am avut noi și cazuri cînd am fost nevoiți să căutăm banii și cîte un an! spuneau ei.

— Un an... Mulțumesc frumos. De ce nu mi-oi fi ales eu, mai bine, altă meserie?!?

Iată însă că a doua zi dimineața, în timp ce mă aflam la birou, am fost chemat la telefon de însuși patronul făbricuței în care lucrase răposatul Jimblă; pe numele acestuia sosise o scrisoare recomandată și patronul refuzase s-o primească, întrucît nu știe cum se procedează în asemenea cazuri. Așa stînd lucrurile, poștașul a dus scrisoarea înapoi la oficiu.

I-am mulțumit pentru informație. Vasăzică așa: o recomandată pe adresa dispărutului. Asta înseamnă că a fost trimisă de cineva care nu știe de moartea lui Jimblă. Dar de ce tocmai recomandată? De obicei asemenea oameni își trimit scrisori obișnuite... Și încă ceva: de ce i-a scris la fabrică și nu acasă?

Am chemat repede oficiul poștal, și am cerut să fie reținută scrisoarea pînă la venirea mea.

Văzînd cît sînt de chinuit și de agitat, domnul consilier mi-a pus la dispoziție mașina sa personală. Asta echivala cu o mare distincție!...

Recomandata fusese trimisă din Bratislava, iar numele expeditorului era: Maria Rejnošová... Cine este această Marie Rejnošová?

În virtutea puterii legale, am preluat plicul și l-am deschis, cu concursul binevoitor al domnului Mrázek care, folosindu-se

de un creion rotund a făcut treaba atît de bine, încît, în cel mai rău caz, putea fi lipit la loc.

Iată conținutul scrisorii:

Scumpul meu frate,

primește din partea mea multe urări de sănătate, și-ți păstrez cele mai frumoase amintiri. De ani de zile nu ne-am mai scris, și de aceea, am fost surprinsă cînd mi-a sosit pachetul de la tine. Zău dacă ai minte. Unde s-a mai pomenit să trimită cineva atîția bani prin colet poștal?!! Dacă se pierdeau, totul cădea asupra mea. Fii liniștit, îi pun bine, așa cum dorești, iar după moartea ta îi trimit soției tale. Te rog însă, să nu-mi vorbești de moarte și de boală, dacă ar fi cum spui tu, înseamnă că și eu ar fi trebuit să-l moștenesc pe tata, dar, slavă Domnului, sînt sănătoasă tun. Așadar, fii fără grijă, banii o să-i depun pe carnet căci mi-e teamă să țin în casă atîta bănet.

Cu bine și Dumnezeu să te ocrotească,
A ta soră, Maria Rejnošová.

Cînd am terminat de citit, mîinile mi-au căzut neputincioase de-a lungul trupului. Poftim, o soră... și eu habar n-am avut de existența ei! Ce să zic, frumoase investigații am mai făcut!... Iar această soră îi expediază alaltăieri o scrisoare recomandată fratelui, întrucît nu știe nimic de moartea lui. Presa de seară pragheză n-o citește la Bratislava și în felul ăsta i-a scăpat faptul că numele fratelui a apărut într-o zi în coloanele ziarelor, în legătură cu o moarte misterioasă...

La înmormîntare n-a fost invitată. De bună seamă văduva lui Jimblă nu se avea bine cu ea și de aceea nu i-a comunicat nimic. Uneori, o asemenea ură între cumnate ține pînă dincolo de mormînt.

— Ce zici de povestea asta, domnule Mrázek? am întrebat oftînd din greu. Mai mare rușinea! Noroc că domnul consilier nu știe nimic.

— Ei, nu te mai necăji, asta se întîmplă, mi-a răspuns detectivul, scuturîndu-și mîna, după care, continuînd să-și îndese liniștit tutunul în pipă, a adăugat: S-au întîmplat ele

lucruri și mai grave. Acum însă nu mai pierde vremea, cheamă la iuțeală criminalistica din Bratislava și dă-le dispoziție s-o umfle imediat pe cucoană, iar banii să-i confiște pe loc. Și... felicitările mele, pentru că abia acum ai făcut treaba frumos, pînă la capăt!

Înduioșat, i-am strîns mîna veșnic mînjită cu scrum de pipă.

La Bratislava a ieșit la iveală că doamna Rejnošová e o văduvă foarte așezată și cumsecade, care, aflînd de moartea fratelui ei, a izbucnit numaidecît în hohote de plîns. Fără să stea pe gînduri le-a înmînat domnilor de la poliție carnetul de economii, manifestîndu-și cu acest prilej nespusa părere de rău că n-a fost invitată la înmormîntarea fratelui. În cazul ăsta ar fi adus banii cu ea și domnii de la poliție nici n-ar mai fi trebuit să se deranjeze.

După ce i-am relatat domnului consilier întreaga poveste, am spus:

— Și totuși, eu încă mai stau și mă întreb de ce a ținut omul ăsta să încurce treburile în asemenea hal. Și-a complicat moartea pînă peste poate, ca să nu mai vorbim de felul cum a știut să acopere banii. Gîndiți-vă și dumneavoastră: într-un colet obișnuit, de parcă ar fi expediat un obiect fără valoare, dumnealui îi trimite douăzeci de mii de coroane unei surori cu care ani de zile nu mai avusese nici o legătură. Era totuși oarecum riscant, nu credeți? În definitiv, putea să trimită banii ăștia prin poștă, direct acasă, și, pe urmă, să zicem, să se spînzure...

Consilierul m-a întrerupt cu zîmbetul pe buze:

— În felul ăsta o făcea de oaie, tinere prieten! Hai să vedem: în primul rînd moartea lui! Eu rămîn și acum la părerea că el ar fi vrut mai curînd să înscenеze un atac banditesc decît să-și facă seama cu adevărat. Cinstit vorbind nimeni nu vrea să părăsească această lume, chiar dacă are tumoare la rinichi. Numai că, omul nostru a făcut prea multe speculații și asta l-a costat viața. Cu banii însă, a procedat de-a dreptul genial. Se pare că a fost un om foarte deștept acest Jimblă. Dacă ar fi trimis banii acasă, și, admițînd că pe urmă s-ar fi spînzurat, e la mintea cocoșului că femeilor nu le rămîneau acești bani. Dacă a vrut să-i păstreze pentru familia sa, n-a avut într-adevăr altă posibilitate decît să procedeze așa cum a procedat. Ține minte ce-ți spun, tinere,

Jimblă al nostru le-a iubit nespus de mult pe aceste două femei, dacă în pragul morții a mai fost în stare să gîndească așa cum a gîndit!

În ziua următoare am pus pe masă pachetul cu douăzeci de mii de coroane, și le-am invitat pe cele două femei la o mică discuție. Le-am poftit să ia loc în fața banilor și le-am povestit, cu lux de amănunte, tot ce făcuse bătrînul Jimblă.

— Pentru acești bani, soțul și părintele dumneavoastră și-a sacrificat viața. Firește, în mod absolut inutil, pentru că întreaga sumă aparține fabricii, care de altfel, va intra imediat în posesia ei. Cu asta, ancheta a fost încheiată și puteți pleca.

Mai întîi a început să plîngă fiica, apoi i s-a alăturat și mama. Au plîns îndelung și sfîșietor uitîndu-se, printre lacrimi, la banii de pe masă.

Și cu acest prilej eu mi-am amintit perfect de bine că atunci cînd le-am adus vestea morții lui Jimblă, nici una n-a vărsat o lacrimă.

(5)

CRIMA DINTR-UN HOTEL

n-are oare bineînțeles să
amenințe bunul mers al
întreprinderii, nici faima bună
a poliției pragheze, — ceea ce,
să recunoaștem, sînt
două puncte de vedere
al dracului de greu
de îmbinat.

Bărbatul care intrase la primele ore ale dimineții în biroul domnului consilier Vacátko, părea foarte tulburat. Pantalonii reiați ce-i cădeau peste ghetrele albe, dădeau de bănuit, iar sub redingotă purta o jachetă ireproșabilă. În mîna strîngea cu o ușoară nervozitate, niște mănuși din piele de căprioară — iar aceste detalii îi dădeau consilierului impresia că avea onoarea să primească un diplomat. Domnul cu pricina nu era însă un diplomat, avea o comportare mai aleasă chiar, căci distinsul domn era directorul hotelului Palace-Grand. Cînd, înainte de a lua loc, avu grijă să șteargă scaunul cu mănușile albe, arborînd un aer de nonșalanță, domnul consilier își înălță sprîncenele admirativ.

Vizitatorul începu să vorbească oarecum pe ocolite. Mai întîi ținu să precizeze că hotelul său e un hotel de rangul întîi, înscris în ghidurile internaționale și recomandat de acestea cu toată căldura, că nu se compară cu hotelul Majestic din Veneția nici cu Europa-Hotel din Paris, că numai Waldorf-Astoria din New-York ar putea fi, eventual, mai mare și mai distins, dar bineînțeles, Praga nu e New York...

— Desigur, încuviință consilierul pe un ton amical. Și ce anume vă aduce la mine, stimate domn?

Directorul oftă, apoi începu:

— Știți, o situație oarecum complicată, și, aș zice, delicată, domnule consilier. De aceea am venit la dumneavoastră personal; de altfel am și încuviințarea domnului prefect care

a fost avizat de o cunoștință de a mea, doctorul Patočka de la ministerul de interne.

— Mă rog, și cu ce vă putem fi de folos? Noi, precum știți, sîntem o secție de criminalistică; noi nu ne ocupăm de hoteluri ci mai curînd de crime, cu toate că nu ne-a fost refuzat un anumit ecou internațional.

Consilierul își dădea seama că devine ursuz. Era deprins să ia mai întîi o mică gustare și să-și citească ziarul înainte de a-și începe activitatea oficială și acum a intrat în ea, pe neașteptate, pînă peste cap. În afară de asta încă nu apucase să ude ficușii și-l chinuia gîndul că ar putea să uite de această treabă.

Distinsul director al hotelului Palace-Grand clătină din cap:

— Știți, sînt informat, de aceea mi-am și permis să vă deranjez personal, și am credința că intervenția dumneavoastră va fi clară și nu va dăuna faimei hotelului nostru.

După care îi zugrăvi domnului consilier în ce constă faima hotelului Palace-Grand, îl asigură că dispune de apartamente ce satisfac cerințele celui mai exigent vizitator, multe din ele au baie proprie și cele mai desăvîrșite instalații sanitare, de care numeroase hoteluri pariziene duc lipsă, de pildă, ca să nu mai vorbim de cele vieneze. În afară de aceasta, bucătăria hotelului e renumită în toată lumea, însuși prințul Leopold, fratele reginei-mame a Belgiei, preferă turnedoul hotelului Palace-Grand oricărui alt preparat culinar, ba mai mult, afirmă, ceea ce este o amabilitate neobișnuită din partea lui, că jigoul de berbec cu usturoi nu știu să-l prepare atît de bine nici măcar maeștrii bucătari ai vestitului hotel Gellert din Budapesta. Recent Palace-Grand și-a amenajat o instalație cu totul nouă pentru așa numitul Grill, marea modă a ultimilor doi ani, iar în privința flambatului, șeful bucătar este pur și simplu, de neîntrecut. Pînă și maharadjahul din Lahora, a binevoit să aplaude apariția chelnerului în salonul restaurantului cu înghețată în flăcări, stropită cu *curaçao*...

Dumnezeule din ceruri, își spunea uluit, consilierul, te pomenești că omul ăsta a venit să mă invite la o recepție! Dacă i-aș spune că în pachetul ăsta am o sută de grame de costiță, ar leșina. Și, mă rog, ce mai e și flambatul ăsta, pentru care a aplaudat însuși maharadjahul?....

— Un moment, domnule director! Hotelul dumneavoastră e, desigur, de faimă mondială, dar ce legătură am eu cu asta? Despre ce-i vorba?

— Într-o anumită măsură, am dorit să vă conving de acest lucru, domnule consilier, răspunse cu demnitate vizitatorul. În cazul regretabil, care, din păcate, s-a petrecut în hotelul nostru, asta are o semnificație deosebită. Îmi îngădui să vă solicit ca poliția să procedeze cu toate menajamentele și maximum de discreție. Știți, avem oaspeți de peste hotare!

— S-a produs un furt în hotelul dumneavoastră? întrebă domnul consilier la obiect — tacîmuri, vreun colier, o valiză?...

— Dacă ar fi numai asta, oftă directorul, după care făcu o pauză dramatică. La noi s-a comis o crimă.

Consilierul zîmbi cu inima ușurată:

— Ca să vedeți! Asta ați fi putut spune din pragul ușii și acum am fi fost pe urmele ucigașului. În altă ordine de idei: cînd s-a produs această crimă? N-ați venit cumva puțin prea tîrziu?

— Domnule consilier, așa cum ați binevoit să observați, mă aflam aici în așteptarea dumneavoastră. Am venit aici la prima oră.

— Bine, bine, la prima oră, dar eu sînt consilier de poliție și crima se anunță la comisariatul cel mai apropiat, care ia măsurile necesare... Abia după aceea venim noi. Așadar, cînd s-a întîmplat și cine a fost asasinat?

— E vorba de o doamnă tînără, de atîta enervare i-am uitat și numele... Iar cînd anume s-a întîmplat, asta nu știu. Dimineața, în zori, mi s-a adus cazul la cunoștință, acasă, și numaidecît m-am și grăbit...

— Ei drăcie, de ce v-au anunțat pe dumneavoastră și nu poliția? se supără consilierul Vacâtko.

— Sînt totuși directorul hotelului și fără mine nu-i voie să se facă nici o mișcare! Hotelul, mă rog frumos, își are legile lui.

— Și noi pe ale noastre. Iar primul lucru ce trebuie făcut este asigurarea urmelor! Cine a descoperit crima?

— Un oaspete, adică... soțul nefericitei doamne. A înștiințat portarul. Era, mă rog frumos, spre dimineață, cînd

s-a întors de la bar. Portarul și-a făcut datoria. A chemat medicul hotelului, iar acesta la rîndul său pe detectivul hotelului.

— Dumneavoastră aveți un detectiv particular?!! exclamă cu sinceră uimire consilierul.

— Da, e un domn mai în vîrstă, un funcționar de poliție ieșit la pensie, de o bună-cuviință și o discreție ireproșabilă. Strnad e numele lui...

Consilierul își spuse în sinea lui că ar fi bine să mai aibă și o echipă de criminalistică proprie, cu un Vacátko în frunte și pe urmă hotelului nu i-ar mai trebui absolut nimic.

Sună, și în clipa următoare își făcu apariția domnul Brůžek.

— Ia cu dumneata cîțiva oameni, un fotograf, și, bineînțeles pe cineva pentru amprente... Avem o crimă la Palace-Hotel, grăbește-te să ajungi acolo cît mai repede.

— Aș putea să vă fiu de folos cu mașina mea, spuse distrus directorul hotelului. Numai... vă rog mult de tot, discreție absolută în timpul anchetei, oaspeții hotelului nu trebuie să bănuiască nimic. Poate n-ar fi rău dacă domnii s-ar comporta ca niște vizitatori!...

Detectivul Brůžek îi aruncă o scurtă privire consilierului, apoi se adresă directorului:

— Fiți fără grijă domnule. Purtăm pălărie tare și toată lumea va crede că avem acolo o nuntă sau o înmormîntare.

La această glumă, domnul director arboră o mină neobișnuit de acră.

— Soțul defunctei, eventual ceilalți martori, se află, sper, în hotel, interveni consilierul Vacátko.

— Desigur, soțul... hm... e... ca să zic așa, într-o stare deosebită. Potrivit informațiilor de care dispun, a stat la bar foarte tîrziu. Avem, mă rog frumos, un bar de clasă mondială... Îi conduc cu plăcere pe domnii... detectivi.

— Domnii nu vor avea nimic împotrivă, îl asigură consilierul, făcîndu-i cu ochiul detectivului Brůžek.

— Spuneți-mi, soțul doamnei în cauză e străin? De unde? întrebă domnul Brůžek.

— Din fericire e ceh. Din Kladno.

— Și cum se face că a locuit într-un hotel atît de nobil, ca al dumneavoastră? se minună consilierul.

— Asta, mă rog frumos, se obișnuiește atunci cînd cineva dorește, ca să zic așa, să facă un chef de pomină, și să mai iasă din ale lui. Pentru acest scop la noi există toate condițiile. Confort, serviciul ireproșabil, barul excelent aprovizionat...

— Și jigoul cu usturoi mai bun decît la Gellert din Budapesta, știu! Acum însă n-ar strica să-i poftiți în mașină pe domnii noștri, ca să nu întîrziem cu cercetările. Noi o să ne mai vedem, așa că nu-i nevoie să ne luăm rămas bun.

Cu suspine și nenumărate plecăciuni, domnul director ajunse în dreptul ușii, iar consilierul Vacátko se întoarse spre ficușii săi. După aceea își întinse pe masă costița, mușatarul și chifla, și se apucă să mănînce încet și concentrat, cu gîndul la grill-ul și la turnedoul — specialitatea hotelului Palace-Grand. La un moment dat mormăi încet, pentru sine:

— O femeie tînără ucisă, pe care o descoperă soțul dimineața cînd se întoarce beat criță de la bar. Într-un hotel nobil cum e Palace-Grand ar fi putut să aibă și ceva mai acătării.

Urcînd în fruntea echipei de criminalistică treptele somptuoasei scări a hotelului, domnul Brůžek dădea din cap admirativ; totul era nemaipomenit de select — covoarele groase în care se stingea zgomotul pașilor, ușile de culoare închisă cu clanțele lustruite lună și palmieri în hîrdaie frumos vopsite. Abia mai tîrziu își dădu seama domnul Brůžek că palmierii aceștia erau de fapt artificiali, ceea ce avu darul să-i sporească și mai mult admirația. Coridorul era întunecat, chiar și acum în toiul zilei, și, firește, detectivului îi veni în minte că pe un asemenea coridor oricine ar putea trece nevăzut, neauzit. Treptele de marmură albă luceau de curățenie, în schimb — așa cum apucase să observe de jos nu se vedea în sus pe scară nimic, și astfel, dacă ar fi ajuns cineva pe trepte, cu greu ar fi putut portarul să-l urmărească. Erau, bineînțeles, meditații pur profesionale, dar altfel domnul Brůžek nu știa să gîndească.

În cele din urmă, directorul hotelului deschise o ușă.

Intrară într-un mic vestiar ce ducea în odaia cu pricina. Se afla acolo un domn înalt și posomorît — detectivul hotelului. Domnul Brůžek îl recunoscu numaidecît pe fostul funcționar de poliție Strnad, și-l salută prietenește ducînd dege-

tul la pălărie. Domnul Strnad îi răspunse cu o plecăciune servilă. Apoi, fără să scoată o vorbă, le făcu semn domnilor de la poliție să intre.

— Am fost chemat la orele șase și cincizeci, m-am prezentat la șapte și douăzeci, începu apoi detectivul hotelului. În cameră am intrat... să zicem, la șapte și douăzeci și cinci. Moarta zăcea — și zace și acum — alături, în baie. În cameră se afla soțul victimei, domnul Matouš; stătea acolo pe divan, complet zdruncinat.

— Și unde-i acum acest soț zdruncinat?

— În camera de vizavi, mă rog frumos, sub supraveghere medicală.

— Facem totul pentru a șterge, ca să zic așa, pe cît se poate, urmele acestui caz regretabil, rosti în șoaptă chinuitul director.

— Numai dacă n-ați șters ceea ce ne trebuie nouă. Amprentele! spuse detectivul Brůžek, roșind un pic la față. Își dădea seama că acum vorbește întocmai ca domnul consilier.

Moarta zăcea în baie înclinată peste cada goală. Purta o rochie de seară, iar părul-i blond, despletit, atîrna de asemenea în cadă. Domnul Brůžek se aplecă asupra ei. Era cît se poate de limpede: cineva a lovit-o pe la spate, iar ea a căzut cu partea de sus a corpului peste marginea căzii... Rana nu era adîncă, sîngele abia se vedea. A fost deci lovită cu un corp contondent. Detectivul se retrase din baie ca să-i facă loc fotografului care-și începu activitatea în lumina fulgerelor de magneziu.

— Ați avut impresia că cineva ar fi căutat pe aici ceva, că ar putea fi vorba de un furt? îl întrebă domnul Brůžek pe detectivul hotelului.

— Nu, mă rog frumos, de altfel, se afla aici soțul doamnei și nici el n-a avut această impresie.

În cameră își făcu apariția medicul, un domn scund și rotofei, cu o înfățișare ce trăda bunăstarea, ca să anunțe că domnul Matoušek se simte mai bine. A fost vorba de un șoc firesc, și apoi sînt și urmările consumului exagerat de băuturi alcoolice. I s-a făcut chiar acum o injecție și cîteva ore va dormi adînc. Oricum, tot n-ar fi fost în stare să depună mărturie.

— Așa de tare a pus la inimă moartea soției sale? întrebă domnul Brůžek, în mintea căruia multe lucruri nu erau încă lămurite.

— Numai într-o anumită măsură, replică medicul, cu demnitate. De aici a provenit șocul... Băutura însă îl doborîse dinainte. Și atît cît am putut constata, a băut nu glumă. Dacă povestea s-ar fi petrecut într-un local mai puțin select, starea aceasta ar putea fi denumită intoxicație alcoolică. Aici însă nu, firește.

Directorul hotelului, care sta într-un colț al odăii, primi satisfăcut această declarație clătinînd din cap, aprobator.

— Avem, mă rog frumos, cele mai bune alcooluri, marcate, ținu el să precizeze. La noi, intoxicația alcoolică nu poate fi luată în considerație.

Doctorul rînji doar, preferînd să tacă.

Domnul Brůžek oftă. Mai avea pe limbă gustul nesuferit al cafelei de dimineață și a vorbi acum despre alcooluri nobile i se părea cu totul nepotrivit.

— Domnule doctor, dumneavoastră ați cercetat cadavrul. Zăcea tot așa cum zace acum?

Medicul își aruncă privirea spre baie:

— Cam așa: Eu m-am aplecat doar asupra ei și văzînd că e moartă nu i-am făcut nimic și am dat dispoziție să fie chemată poliția.

— Portarul însă n-a chemat poliția, ci pe domnul Strnad, adăugă domnul Brůžek cu amărăciune.

Un bărbat cu o valijoară în mînă, — dactiloscopistul direcției a patra a poliției pregheze, își pregăti instrumentele. Începu cu baia.

În ușa odăii își făcu deodată apariția un chelner purtînd o tavă cu cîteva pahare.

Directorul spuse cu voce scăzută:

— Mi-am îngăduit să le ofer domnilor un mic aperitiv, pentru împrospătare. Martini sec, dacă vă este pe plac. Se potrivește de minune la această oră matinală.

Domnul Brůžek dădu din cap, în semn de aprobare. Ar fi preferat, ce-i drept, un rom, dar în această ambianță ar fi fost un sacrilegiu numai să te gîndești la rom, darmite să-l și bei. Trase pe gît, dintr-o dușcă, paharul cu Martini sec, de parcă ar fi fost un păhărel cu rom, iar ceilalți domni procedară întocmai.

Cînd directorul se retrase, bătrînul detectiv Strnad spuse pe un ton de scuză:

— Știți, domnule inspector, aici e hotel. Eu i-aș fi chemat numaidecît pe oamenii noștri, căci, vorba aceea, eu știu ce se cuvine în asemenea împrejurări. Dar directorul n-a vrut nici în ruptul capului, dumnealui a trebuit să alarmeze mai întîi un ștab de la minister și după aceea s-a dus personal la domnul consilier...

— Și unde, mă rog, s-a aranjat atît de bine soțul răposatei?

— Dumnealor au sărbătorit ceva, jos, la bar, ieri seara a fost acolo aiureală mare, în rest însă e un bar select, unde vin numai cucoane adevărate, femeile de stradă n-au acces. Domnul Matouš a stat acolo cu soția sa, toată noaptea. A mai fost cu ei încă o pereche, tot din Kladno, soții Janík, ăștia locuiesc la numărul unsprezece... Au venit toți patru într-o excursie la Praga, pentru trei zile. Să se distreze, mă înțelegeți. Acest Janík e angajatul Societății miniere și siderurgice, și știți, acolo se ciștigă gologani cu ghiotura. Iar Matouš e agent de asigurare, nici asta nu-i rău, așa că, s-au distrat pe cinste.

Detectivul Brůžek notă totul sîrguincios, apoi spuse clătinînd din cap:

— Da, domnule Strnad, se cunoaște imediat cine-i de-al nostru.

Pe chipul bătrînului Strnad se citea măgulirea.

Domnul Brůžek chemă direcția poliției și dădu raportul. Consilierul Vacátko aprobă toate măsurile luate de detectiv și-l înștiință că va sosi la fața locului pentru a-i interoga personal pe oamenii din Kladno.

Cadavrul victimei fu transportat la morgă pentru autopsia legală. Îl purtară pe coridor spre scara din dos și-l coborîră cu liftul de serviciu. Adio trepte de marmoră, adio covor moale, adio portari înșirați de-o parte și de alta a scării, adio palmieri. Unde sînt toate astea? Trista încărcătură fu urcată la iuțeală într-o camionetă neagră ce staționa în curtea interioară, apoi dispăru. Domnul director răsuflă vizibil ușurat.

În restaurant orchestra începu să cînte în surdină.

Domnul Strnad cugetă în sinea lui cît e de trecătoare această lume: vorba ceea, plătești o cameră într-un hotel de lux ca apoi să fii transportat ca un pachet de rufe murdare. Pe urmă își manifestă grija, întrebînd dacă nu cumva domnul

Brůžek are nevoie de ceva pentru împrospătarea forțelor, căci directorul dăduse dispoziție ca domnii de la poliție să nu ducă lipsă de nimic. Firește asta nu se referă la detectivul hotelului, dar dacă domnul Brůžek ar dori... Și bineînțeles domnul Brůžek dori, și anume: două cafele cu rom și fiindcă se aflau la hotelul Palace-Grand, li se aduse cafea vieneză și alături cîte un păhărel de rom Jamaica, astfel că detectivii hotărîră de comun acord, să nu-l toarne în cafea, ci să-l soarbă pe îndelete, cu religiozitatea cuvenită.

— Dumneata i-ai văzut pe soții Matouš, aici în hotel. Cum se purtau unul față de celălalt?

— Pe cîte știu eu, exemplar! Conița era o femeie tare veselă, tînără încă, și, de bună seamă, îi plăcea să bea.

— Ba bine că nu, pe măsuța de colo se mai află și acum două păhărele, spuse domnul Brůžek, și deodată se învioră. Cele două păhărele îi atraseră atenția și îi părea rău aproape că nu le observase mai demult.

Dactiloscopistul își termină misiunea în baie și acum intră în odaie.

Detectivul Brůžek luă un șervet și împachetă în el cele două păhărele. Dactiloscopistul încuviință în tăcere, va fi desigur mai bine să le lucreze la direcție. Apoi se apucă să presare praful său pe măsuța pe care se aflaseră păhărelele cu pricina.

— Care-i situația? îl întrebă domnul Brůžek.

— În baie am găsit amprente, nici vorbă, și aici... Dar, vorba ceea, ale cui sînt? Căci s-au foit pe aici destui oameni, directorul, personalul...

Detectivul oftă din adînc. Cazul nu părea deloc ușor. Dacă ar fi vorba de un furt, ai mai avea un fir de care să te agăți. Dar posibilitatea asta a fost respinsă nu numai de soțul victimei, ci și de domnul Strnad. Și atunci, ce alt motiv ar fi putut să aibă ucigașul?

— Dar despre societatea din bar ce știți?

Din păcate, în privința asta bătrînul Strnad nu putea fi de folos. Știa doar atît, că ieri seara barul a fost frecventat de o societate normală. Unele persoane ar putea fi verificate la recepție, în rest au fost acolo așa numiții *stamgast*, de pildă, domnul director Majzlik, firmă cunoscută, căruia îi place să bea. Dacă domnul Brůžek i-ar îngădui, el, Strnad, ar sta de vorbă discret cu personalul hotelului. Chelnerii știu, de bună

seamă, totul, iar lui îi vor spune mai multe decît celor de la poliție.

Detectivul Brůžek îi dădu încuviințarea și, între timp așteptă liniștit să-și termine dactiloscopistul treaba sa migăloasă. Deodată, în odaie își făcu apariția domnul consilier și în urma lui, ca o umbră, nelipsitul director al hotelului Palace-Grand, iar în urma directorului, o altă umbră, un chelner cu o tavă în mînă. Consilierul Vacátko dădu din mînă morocănos, după aceea însă își călcă pe inimă și luă totuși un păhărel, mai cu seamă că directorul îl ridicase pe celălalt.

— Pentru reușita hotelului nostru, mă rog frumos, spuse el cu tîlc.

Vermutul Martini era, ce-i drept, excelent, dar pe domnul consilier directorul începea să-l scoată din sărite.

— Pînă acum ne-am purtat, aș zice, cu prea multă discreție. Dacă-l găsim pe făptaș nu rămînem aici nici o clipă în plus... Dar atîta vreme cît nu-l găsim, mi-e teamă că va trebui să ne suportați...

— Bineînțeles, domnule consilier, sînt întru totul la dispoziția dumneavoastră, se pune doar chestiunea ca oaspeții... Uitați-vă, de pildă, pe acest coridor locuiește un prinț persan, și asta nu-i o bagatelă... Cu un etaj mai jos un lord englez, alături de el directorul unei bănci braziliene...

— Iar aici, cei patru din Kladno, dintre care unul a fost asasinat. Să fiu eu oare vinovat de această situație? mormăi consilierul iritat.

Directorul făcu o plecăciune și se retrase.

Consilierul Vacátko îl urmărea posomorît pe dactiloscopist.

— Dacă dumneata vrei să constați cine pe ce a pus mîna, mă rog, te privește, eu unul însă nu-mi fac prea mari iluzii din povestea asta.

— Încă o amprentă, domnule consilier, și gata; uitați-vă, aici se vede cu ochiul liber o palmă întreagă, poftim... Frumoasă treabă! ciripi dactiloscopistul scoțînd o amprentă mare de pe canatul ușii ce dădea în baie. Iar cele două păhărele s-ar putea și ele să scoată ceva la iveală, mai adăugă el în timp ce se pregătea să plece.

— Ce pahărele?

Domnul Brůžek îl puse în temă, explicîndu-i că pe măsuță se aflaseră două pahărele, din care, de bunăseamă băuse cineva. Le-am împachetat, și, desigur, laboratorul va fi bucuros să se ocupe de ele.

— Excelent, încuviință consilierul. Dar sticla?

— Ce fel de sticlă, domnule consilier?

— Cînd cineva bea, își toarnă să-și umple paharul, nu-i așa? Din sticlă...

— Bine, dar aici ne aflăm într-un hotel, așa că pahărelele le putea aduce chelnerul!

— Pe ce stăteau pahărelele? Pe o farfurie? Cu șervețele de hîrtie lîngă ele?

— Nu, asta nu. Stăteau așa, pe masă... Unul aici... celălalt dincoace.

— Cum văd, domnule Brůžek, dumneata nu ești destul de nobil și se cunoaște că nu frecventezi hotelurile scumpe. Ai văzut doar cum a fost adus acest Martini, nu? Nu mă îndoiesc că și pe dumneata te-au servit!

Detectivul mărturisi cu sfială.

— Așadar, farfurioara, pahărelul, șervețelul... Altfel nu se poate. Dacă cele două pahărele se aflau pe masă fără tot acest dichis, se cuvenea să fie lîngă ele și sticla pe care oaspeții au adus-o aici în cameră. De aceea mă întreb, unde e?

— Aici n-a fost nici o sticlă. Știu asta cu certitudine.

— Și ești sigur că n-a înlăturat-o nimeni?

— Domnul Strnad, mă rog frumos, om de-al nostru, acum pensionar și detectivul hotelului, garantează că aici nu s-a clintit nimic de la locul lui.

Consilierul începu să mărșăluiască nervos prin încăpere.

— Nu s-a clintit, nu s-a clintit. Mă rog, eu însă știu una și bună: că întotdeauna cele mai bune amprente rămîn pe sticlă. Pe asta omul trebuie s-o apuce bine în mînă. Paharul îl ții de picioruș, și pe picioruș e o nenorocire să cauți amprente, n-am dreptate? spuse întorcîndu-se spre dactiloscopistul care își strîngea la iuțeală instrumentele în trusă.

— Aveți dreptate, domnule consilier. Acum v-aș ruga să-mi permiteți, să iau amprentele persoanelor încriminate...

— Dar bineînțeles. Unde sînt, domnule Brůžek?

— Cealaltă pereche se află în camera sa, cu ăştia încă n-am stat de vorbă. Iar soţul, care a descoperit crima, doarme. E după injecţie.

— Şi după beţie, ştiu, asta am mai auzit. Ştii, domnule Brůžek, mie tare nu-mi place cînd o treabă se tărăgăneză prea mult. Şi timpul zboară. Fii te rog bun şi du-te de-i ia amprentele soţului cu pricina, chiar dacă doarme. La ceilalţi participanţi ai acestei expediţii mă duc eu personal. Iar dumneata mergi cu mine, i se adresă dactiloscopistului în timp ce păşea pragul.

Soţii Janík se arătară a fi nişte oameni cît se poate de simpatici, dar, bineînţeles înspăimîntaţi la culme. S-au întors de la bar dimineaţa tîrziu. S-au întins în pat, domnul Janík mărturisi că băutura i se urcase bine la cap; soţia sa, de asemenea nu era absolut sigură că-şi mai poate aminti toate aşa cum s-au petrecut, căci jos la bar a fost o societate foarte veselă şi exuberantă, mulţi străini, iar ei patru s-au lipit de grupul unui director, al cărui nume l-au uitat... Dana a plecat cea dintîi, ei s-au întors spre dimineaţă. Vašek, adică domnul Matouš, a mai rămas acolo şi după plecarea lor. Prea mult n-au dormit, căci a bătut cineva la uşă; era portarul care venise să le spună că domnul Matouš ar dori să stea de vorbă cu ei; ceva s-ar fi întîmplat în camera lui. Matouš abia se ţinea pe picioare şi, din spusele sale au înţeles că Dana e moartă. Mai întîi au crezut că a suferit un atac de cord sau altceva, căci Dana băuse peste măsură, pe urmă însă...

Doamna Janíková izbucni într-un hohot de plîns sfîşietor, iar domnul Janík nu era nici el departe de această manifestare. Erau prietenii cei mai apropiaţi şi habar n-au cine anume a putut săvîrşi această crimă. Amprentele? Dar bineînţeles, îşi dau seama că trebuie căutat peste tot, chiar dacă ei nu s-au dus prea des în camera Matoušilor. Înainte de a se duce la bar, deci ieri seara, au fost pe acolo, firește; doamna Janíková a intrat cu Dana în baie, femeile se piaptănă mereu... Pe urmă au coborît toţi patru la bar, unde a început seara aceea de pomină, nespus de distractivă şi totodată cumplit de tragică, aşa cum s-a dovedit ulterior.

— Cine putea să-i facă vreun rău Danei? se întreba singur domnul Janík răsucind din cap, de parcă nici nu-i venea a crede că povestea asta s-a întîmplat aievea.

— Cînd a plecat doamna Matoušová sus? întrebă consilierul Vacátko.

— Asta nu știu. La un moment dat, acolo jos, ne-am rupt unii de alții. Dana a petrecut cu alții, știți cum e la bar, acolo într-o clipită oamenii se cunosc între ei; la toate mesele am fost tratați, și mai cu seamă ea, căci era tînără și frumoasă.

— Cu cît era mai tînără decît dumneavoastră? întrebă consilierul.

— Cu vre-o șase ani... Dar, de ce?

— Așa, numai ca să am o imagine de cîte ori v-au invitat și pe dumneavoastră, zîmbi consilierul amuzat.

Doamna Janíková suspină:

— Da, și eu eram bine dispusă, poate chiar prea bine... Doamne, cine ar fi putut bănui un sfîrșit atît de tragic! Mie, pur și simplu, nu-mi vine a crede. Veți vedea că n-a fost vorba de o crimă. Danei i s-a întîmplat ceva... Un accident!...

— Era o femeie, cum să vă spun... Nu, într-adevăr nimeni nu-i putea face vre-un rău!... Ținu să precizeze domnul Janík, care, sub privirea soției sale, amuți.

Consilierul Vacátko surprinse această privire, și ridicîndu-se de pe scaun, spuse:

— Mda, cel puțin mi-am făcut și eu o mică imagine despre cele petrecute aici ieri seara, și pentru asta vă sînt recunoscător. Deocamdată vă rog să nu părăsiți camera. N-o să vă reții la Praga fără nici un rost, dar mai trebuie să stau de vorbă cu domnul Matouš, și poate și cu alte persoane. Categoric, e mai bine să așteptați o zi-două la hotel, decît la direcția poliției, nu-i așa?

— Noi vă înțelegem, răspunse domnul Janík respectuos, și sîntem întru totul la dispoziția dumneavoastră.

— Drăguți oameni, îi răspunse consilierul Vacátko detectivului Brůžek, după ce reveni în camera Matoušilor. Au răspuns cu precizie, întocmai așa cum s-au înțeles. Dumneata ce crezi că au făcut pînă în clipa în care m-am dus la ei? Au exersat ce să spună și cum să spună. Și, ce-i drept, au spus frumos, și cît mai puțin cu putință... Cum e cu domnul Matouš?

— Doarme, și nimic nu-i în stare să-l trezească. Amprentele, firește, i le-am luat.

Consilierul își mai roti o dată privirea prin încăpere:

— Bun, și-acum, dumneata apucă-te și interoghează personalul hotelului. Îți trimit cîțiva oameni și pe tînărul nostru funcționar Soukup. Să învețe și el.

Domnul Brůžek rămase singur. Și întrucît în fața lui se îngrămădeau o mulțime de treburi, comandă o cafea.

Din luxosul hotel Palace-Grand dispărură domnii cu valijoare și aparate de fotografiat și în locul lor se instalară niște domni discreți și jovialí, cu pălărie tare pe cap, care se interesau de toate. De lista oaspeților, de pașapoartele acestora, de doamnele și domnii care au fost ieri seara la bar, și așa mai departe. Ba, mai mult, pînă la urmă au cerut să fie chemat de acasă portarul de noapte pentru un îndelungat interogatoriu în legătură cu toate persoanele ce trecuseră prin preajma lui în timpul nopții. Portarul tăgădui că l-ar fi văzut pe domnul Matouš sau pe domnul Janík.

Domnul Bouše care stătea de vorbă cu el, zîmbi:

— Desigur, omului îi pot scăpa multe din vedere, nu-i așa?

— Mie nu-mi scapă nimic, se împotrivi morocănos portarul proaspăt scos din pat.

Tînărul funcționar de poliție Soukup îl trase pe domnul Bouše într-o parte:

— În felul ăsta n-o scoatem la capăt. Eu aș zice, ca dumneavoastră să vă întrețineți frumușel cu acest moșulică, și eu încerc să trec în spatele lui mergînd dinspre bar spre scară.

Rezultatul întrecu toate așteptările. Domnul Bouše se postă în așa fel, încît portarul să stea cu spatele spre scară, după care amîndoi se angajară într-o discuție aprinsă asupra scumpetei. În acest timp tînărul funcționar de poliție se strecură pe scară ca o pisică.

Trucul acesta fu repetat cu succes de trei ori. A treia oară, domnul Bouše zîmbi din nou și spuse:

— Vezi, dumneata habar n-ai cine se duce sus.

— Cum să n-am? ripostă bătrînul portar cu înverșunare. Dacă vă gîndiți la tînărul care aleargă mereu pe scară, apoi aflați că știu, dar n-o să mă apuc acum să-l iau la rost de vreme ce știu că-i de-ai dumneavoastră, nu-i așa? Iar dacă vă închipuiți că oamenii care pleacă de la bar trebuie să treacă neapărat pe la poartă, atunci să știți că iar vă înșelați.

Aici e un hotel select, domnii care locuiesc la noi pot urca de la bar direct în camere, fiindcă liftul merge pînă jos. Asta, știți, pentru *dizgrație*!

Domnul Bouše simți cum i se broboneşte fruntea de sudoare, iar tînărul funcționar Soukup înghiți în sec.

După care acest tînăr sîrguincios se așează într-un fotoliu în holul hotelului și desenă un grafic orar. Dificultatea consta în faptul că poliția nu știa nimic altceva decît ora aproximativă la care tînăra femeie a fost ucisă. Deocamdată însă nimeni nu știa cînd anume a urcat în camera ei, cu cine s-a întîlnit, sau cine s-a dus după ea.

Un lucru părea cît se poate de sigur: tînăra doamnă se pieptăna sau, mă rog, se aranja în camera de baie. Rujul de buze găsit acolo de Soukup în urmă cu cîteva clipe, demonstra acest lucru. Ucigașul a intrat în urma ei și a lovit-o. Pe urmă, putea ori să se întoarcă la bar, ori să se retragă în camera sa.

— Domnule doctor, se auzi deodată vocea detectivului Bouše (îl intitula uneori cu această distincție, cu toate că Soukup nu era deocamdată decît licențiat în științe juridice); uitați-vă aici, pe coridor. Aici, pe fereastra asta...

Fereastra dădea într-un luminator mare, iar prin acest luminator trecea o scară ce ducea spre acoperiș. Nu era cu neputință ca cineva să iasă pe acolo.

— Ei, acum venim de-acasă. La cinematograf asta se numește ieșire în caz de incendiu, nu-i așa?

În sfîrșit, sosi în fuga mare și Strnad, cu vestea că domnul Matouš s-a trezit din somnul său îndelungat. Îl găsiră așezat pe marginea patului, cu capul sprijinit în palme. Injecția își făcuse din plin efectul, iar acum pacientul încerca să-și adune gîndurile.

— Spuneți-mi, vă rog, ce e cu Dana? repetă el de cîteva ori.

— E moartă, domnule Matouš. De altfel dumneavoastră știți acest lucru.

— Credeam... Credeam că poate... Of, Dumnezeule, eu... eu tot timpul am sperat că nu-i decît un vis urît. Pînă și în somnul ăsta adînc am sperat... Dar... unde e Vašek, vreau să spun Janík?

— În camera lui. Acum însă, îngăduiți-ne să stăm mai întîi de vorbă cu dumneavoastră.

Matouș încuviință din cap și începu să se îmbrace. Era palid și supt la față, mîinile îi tremurau întruna, iar ochii lui rătăceau de colo pînă colo:

— Cum se face că mă aflu aici? Asta nu-i camera mea!

— Nu. În camera dumneavoastră se află deocamdată poliția.

— Îngrozitor!

— Cînd a părăsit barul soția dumneavoastră?

— Asta nu știu. Nici n-am știut măcar că a plecat. Eu, știți, m-am dus sus...

— Pentru ce?

— Cum să vă spun, mă săturasem... Sau știu eu, poate că plecaseră cu toții? Nu mai știu...

— În rest, n-ați ieșit din bar toată seara?

— Unde să fi ieșit, domnilor? Mă rog, s-ar putea să mă fi dus pînă la toaletă... firește...

— Soția dumneavoastră era plecată de mult, de v-ați dus s-o căutați? pomeni ca într-o doară detectivul Bouše.

Domnul Matouș răsuci din cap:

— Eu nu știu cînd a plecat, știu doar atît, că am găsit-o în baie. Crezînd că e ametită de băutură, am apucat-o de umeri și i-am spus: Hai, ridică-te, nu te prosti! Și pe urmă... mi-am dat seama deodată că...

Rostind aceste cuvinte se ghemui înfrigurat. Soukup îi întinse un pahar cu apă. Matouș bău cu sete, apoi, cu fața supță de durere, își duse mîna la burtă.

— Mă simt îngrozitor de rău!

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră nu vă amintiți nimic din cele petrecute în noaptea asta...

— Nu.

Detectivul Bouše oftă și pînă și tînărul funcționar de poliție nu mai știu ce întrebări i se mai puteau pune acestui om. Îi recomandară domnului Matouș să se odihnească și să nu părăsească încăperea. Pentru mai multă siguranță postară un agent în fața ușii.

Se înapoiară la direcția a patra, unde tînărul Soukup își expuse teoria sa, potrivit căreia, făptașul era poate un făptaș fără voie, cineva care a intrat în cameră întîmplător și... Domnul Bouše, dimpotrivă, era de părere că mobilul crimei a fost furtul, căci vorba ceea, cine să omoare o femeie tînără și arătoasă fără să dorească un profit de pe urma asta?

Faptul că nu lipsește nimic nu-i important după părerea lui, e simplu, făptașul a fost tulburat din acțiunea lui. Dacă soțul victimei n-ar fi fost beat criță, și-ar fi dat seama, fără îndoială, că în cameră mai fusese cineva.

Consilierul ascultă ambele teorii în tăcere, dar se vedea cît se poate de limpede, că în acest timp gîndea în legea lui. Cu fața la fel de împietrită, citi apoi procesul verbal cu privire la autopsie, după care îl mai chemă o dată pe doctor la telefon:

— Ascultă, îmi scrii aici că victima a fost lovită cu un corp contondent. Ar fi cazul ca voi ăștia de la medicina legală, să vă puneți o dată de acord, ce e un corp contondent. Și ciocanul e un corp contondent, așijderea și dosul securei. N-ai putea să-mi explici treaba asta mai precis?

Medicul legist mormăi ceva, spunînd că așa a fost stabilit o dată pentru totdeauna și că un corp contondent e corp contondent. Vină de bou însă n-a fost și nici un săculeț cu nisip, iar obiectul era dur, neted, fără muchie.

— Și ce-ai zice dacă ți-aș pune următoarea întrebare: n-a fost cumva lovită în cap cu o sticlă?

— Asta ar merge, declară doctorul. Ați găsit așa ceva?

— Pe dracu am găsit, prietene. De mult nu mi s-a mai întîmplat să nu găsim nimic, cu atîta perfecțiune, ca în acest caz.

Consilierul lăsă receptorul în furcă și începu să se plimbe prin biroul său, rumegînd în minte toate ipotezele prezentate de subalternii săi. Cînd se înapoie detectivul Brůžek arborînd și el o mină nefericită, consilierul Vacátko clătină din cap:

— Nici dumneata n-ai adus nimic, nu-i așa? Nimeni dintre oaspeții acestui bar nu știe nimic, toți au cîte un alibi și toți erau amețiți de băutură. Ceea ce înseamnă că de multe lucruri nici nu-s datori să-și aducă aminte. În felul ăsta pierdem timpul de pomană! Domnule Mrázek, dumneata îți iei ce-ți trebuie și pleci la Kladno. Cred că ai pînă acolo un autobuz, ajunge mai repede decît trenul. Te interesezi temeinic, ce fel de oameni sînt acești Janíci și Matouši!

— La ordin, domnule consilier. Și cam ce ar trebui să aflu?

— Totul. Gîndește-te și dumneata: două perechi fac o excursie la Praga, iar această excursie se încheie cu un chef de pomină, urmat de o crimă... Mie unul, nu-mi miroase a bine această gașcă și aș vrea să știu ce se ascunde în spatele ei. Au fost prietene între ele femeile sau bărbații?... Sau te pomenești că a fost un fel de încrucișare? Mă înțelegi ce vreau să spun...

Domnul Mrázek dădu din cap în semn de aprobare:

— Raportez că înțeleg. Ce mai, trebuie să aflu, asta e *factotum!*

— Atunci, dă-i bătaie, și cu cît te întorci mai repede, cu atît e mai bine! Poate că vii cu ceva interesant. Vei fi, probabil, singurul!

Brůžek simți ghimpele reproșului și se grăbi să spună:

— Știți, un director, pe nume Majslik pretinde că această doamnă Dana n-ar fi fost prea inaccesibilă, și că s-a distrat nu glumă. Cînd a văzut-o că se duce sus, i-a dat prin minte să meargă după ea, pe urmă însă, nu știe cum, a uitat de treaba asta, și, de altfel, nici nu se ținea prea bine pe picioare...

— Nimic de zis, frumoasă societate, bodogăni consilierul Vacátko, posomorît. Iar depozițiile, toate o apă și un pămînt. Aici, un chelner spune că domnii Janík și Matouš au băut normal. În schimb doamnele au fost amîndouă zburdalnice... Altă depoziție: domnul Matouš s-ar putea să fi fost în bar pînă la spargerea petrecerii, deci, în timp ce soția sa, după toate aparențele, nu se mai afla acolo. Cum s-ar zice, asta ar fi un alibi, nu-i așa? Iar celelalte depoziții se aseamănă între ele de parcă s-ar fi înțeles între ei: Nu știu... Nu-mi amintesc... Poate...

Consilierul strînse hîrtiile de pe masă:

— Mie îmi lipsește un singur lucru: sticla cu pricina. Dacă mobilul crimei n-a fost jaful, atunci ucigașul e cineva care a venit acolo pentru alt motiv. Și cînd a văzut sticla pe masă, a apucat-o și a lovit... Sticla asta ne-ar prinde tare bine.

— Pentru amprente? întrebă cu îndoială în glas detectivul Brůžek.

— Bineînțeles. Pentru că, află prietene, persoana care a ucis acolo, a ucis din instinct și nu i-a păsat dacă-și lasă sau nu amprentele. Putea, cel mult, să le șteargă ulterior. Dar și

asta ar fi o mărturie indirectă. În felul ăsta însă, putem discuta la nesfîrșit, de vreme ce n-avem sticla.

Detectivul Brůžek își manifestă sincer părerea de rău că nu izbutise să găsească sticla. De fapt, nu credea în ipoteza domnului consilier, dar ar fi fost tare bucuros să-i satisfacă dorința.

În încăpere își făcu apariția doctiloscopistul. Nu terminase încă toată lucrarea, dar, oricum, avea cîteva informații prețioase. În cameră și în baie, amprente erau din belșug, cele mai multe însă aparțineau pe de-o parte victimei, iar pe de alta domnului Matouš. Amprentele soților Janík nu apăreau nicăieri. Asta înseamnă că ele au fost șterse de atingerile ulterioare și că, soții Janík, conform declarației lor au intrat în camera Matoušilor numai pentru a-și lua prietenii la bar.

— Iar acolo, toate urmele dispar, adăugă ursuz consilierul Vacátko. Da, domnii mei, toate urmele au fost șterse de alcool. Dar cu paharele acelea, ce se aude?

— Sînteți rugat să poftiți pînă la laborator! răspunse dactiloscopistul.

Cele două pahare furnizară o surpriză cu totul neașteptată. Amprentele de pe ele nu erau clare, ceea ce, de altfel, domnul consilier presupusese de la bun început. În schimb, la lumina laboratorului, apăreau pe ele, cît se poate de clar, urme de ruj.

— Pe cît se pare, din paharele astea au băut niște cucoane, domnule consilier.

— Dumneata spui treaba asta așa, într-o doară, mormăi consilierul, dar nici nu știi ce important e acest lucru pentru noi! Își amintea foarte bine de insistența cu care doamna Janíková declarase în cursul dimineții, că nu fusese deloc în camera Matoušilor. Să aibă oare vre-un motiv să tăgăduiască? Sau, pur și simplu, n-a realizat că atunci cînd s-au dus să-i ia la bar, Matoušová i-a umplut un pahar... Lucrul acesta trebuie verificat. Două femei... Consilierul Vacátko își dădea seama că în sinea lui formula o bănuială foarte gravă, dar cele două amprente erau cumplit de clare.

— Una e mai închisă, iar alta mai deschisă, menționă domnul Brůžek, cu un aer de cunoscător. Dar, la ce bun, nu-i așa?....

— Un moment, un moment... Rujul victimei se află la noi... Trimiteți-l aici, să i se facă analiza. Iar celălalt... Mda.

Domnule Brůžek, dă fuga te rog pînă la hotel şi mai întreab-o o dată pe doamna Janíková, cînd a fost ultima oară în camera Matoušilor. În acelaşi timp află ce culoare de ruj foloseşte şi adă-ne o probă.

Consilierul, căruia nu-i ieşeau din cap cele două culori, nu mai avu răbdare să aştepte pînă cînd detectivul avea să se întoarcă, şi părăsi clădirea poliţiei. După colţ, pe calea Naţională era o parfumerie. Pe tejghea se afla o reclamă mare: o tînără fată cu buzele vopsite atît de roşu, încît stîrneau pur şi simplu groază.

— Spuneţi-mi domnişoară, tuburile astea le aveţi de mai multe culori?

— Desigur, dar calitatea e bineînţeles la fel de bună.

— Pe mine mă interesează culoarea. După ce criteriu o aleg femeile?

Vînzătoarea zîmbi cu semnificaţie.

— Normal, după culoarea părului. Brunetelor le stă bine nuanţa mai închisă, blondelor nuanţa mai deschisă.

Consilierul se uită la vînzătoare cu uimire şi cu un fel de entuziasm ascuns.

— Adevărat? A mea e brunetă... Şi în clipa aceea înmărmuri: Vreau să spun, soţia mea, mă înţelegeţi?...

Vînzătoarea dădu din cap cu o amabilitate profesională, dar în ochii ei se vedea limpede că nu-i dă crezare. Şi astfel, domnul consilier de poliţie, atins în punctul său cel mai sensibil, se retrase politicos, iar afară îşi spuse cu jumătate de glas, că e un măgar bătrîn, şi că unui poliţist cu experienţa lui nu-i stă bine să se zăpăcească acolo unde nu e cazul.

În birou îl aştepta altă informaţie preţioasă. Domnul Strnad îi aducea la cunoştinţă că unul din oaspeţi, de origină persană, părăsea hotelul... Locuise pe acelaşi coridor cu cetăţenii din Kladno. Rezervase camera pentru o săptămînă, şi acum, pe neaşteptate, se grăbeşte să plece la Viena.

— Ia te uită, ca să vezi: Spune-mi te rog, nu ştii dacă acest persan s-a distrat la bar cu femeia ucisă?

— Sigur că s-a distrat, şi încă bine de tot! Ştiţi, dumnealui e un tip chipeş, ochi negri, toată lumea îi spune excelenţă, şi asta le place femeilor.

— Foarte interesant, domnule Strnad. Pentru asta meriţi o laudă de gradul întîi, rise consilierul Vacátko în receptor, şi

acum, fi te rog așa de bun și dă-mi legătura cu directorul dumitale.

Directorul hotelului avea o voce tristă:

— Vasăzică ați și aflat... Da, e foarte neplăcut, domnule consilier!

— Aveți impresia că noi sîntem de vină?

— Mi-e teamă că da.

— Nu v-ați gîndit de ce anume îl deranjează atît de mult prezența poliției?

— Cea mai mare rușine e pentru un hotel atunci cînd se întîmplă o poveste atît de cumplită, cum s-a întîmplat aici.

— Bine, în cazul ăsta am să vă dau un sfat, domnule director. Dacă nu doriți o rușine și mai mare, atunci pe domnul acesta... cum îl cheamă?

— Mohamed Rasul Zade, domnule consilier.

— Frumos nume. Așadar, pe acest domn Zade îl invitați imediat în biroul dumneavoastră și-i oferiți un coniac de despărțire. Un pahar mare, bombat, și să aveți grijă ca să-l apuce cum trebuie. Știți, pe noi ne interesează foarte mult amprentele oaspeților care tocmai astăzi se grăbesc să plece.

— Dar bine, domnule consilier...

— Nu mă siliți să dau ordin ca acestui domn să i se ia amprentele pe cale oficială. Paharul să fie spălat ireproșabil, iar după aceea nimeni să nu se atingă de el. Pe cîte știu hotelul dumneavoastră are un detectiv particular. În treacăt spus, e un om neobișnuit de capabil! Deocamdată respectele mele.

După ce lăsă receptorul în furcă, domnul consilier stătu multă vreme și reflectă. Să apară oare o urmă cu totul nebănuită? Firește, totul e cu putință. Dar ca un prinț persan să vină să ucidă o femeie tocmai la Praga, asta mi se pare... Ei da, dar cine spune că acest domn Zade e un prinț autentic? Asta o spune directorul hotelului. Consulatul regatului Iranian ar trebui să fie informat de prezența vreunui prinț...

— Soukup, dă fuga pînă la Consulatul Iranului. Mohamed Rasul Zade... vreau să știu dacă e prinț, și dacă e, ce fel de prinț e, iar dacă nu... ce să-ți mai spun, știi dumneata ce trebuie. Și-mi dai de veste numaidecît.

Soukup țîșni din birou ca o săgeată, iar consilierul căzu din nou pradă unor gînduri nu prea vesele. Îl vor duce la țintă cele două pahare nefericite? Sau acest prinț persan? Nu-i

plăceau construcțiile prea complicate. Viața l-a învățat că de cele mai multe ori lucrurile sînt extrem de simple.

Curînd primi de altfel prima confirmare în acest sens. Misteriosul prinț nu era prinț, ci comerciant.

Pe urmă, în birou intră ca o vijelie domnul Brůžek. În carnetul de însemnări avea o linie groasă, pe care o desenase personal cu rujul de buze al doamnei Janíková. S-a uitat la el ca la un nebun. De asemenea e foarte nemulțumită că n-are voie să părăsească hotelul și nici să stea de vorbă cu domnul Matouš, prietenul lor. Vrea să știe neapărat ce are poliția împotriva ei!

— Ia te uită, energică femeie! I-ai spus ceva?

— Ferească sfîntul, domnule consilier. Nu mi-ați dat nici o poruncă în acest sens.

— Foarte bine. În rest, stăruie morțiș că n-a fost în camera Matoušilor, nu-i așa?

— Da, domnule consilier. Dar cînd am tras linia asta cu rujul ei, nu prea a fost încîntată. Culoarea asta, domnule consilier, o să vedeți, trebuie să corespundă.

— Trimite-o la laborator!

Detectivul se conformă numaidecît și se întoarse repede în biroul șefului.

— Ar mai fi ceva, domnule consilier... Știți, sticla aceea... am căutat-o cu foarte mare insistență.

— Dar n-ai găsit-o, nu-i așa? spuse consilierul cu o voce întunecată.

— Într-adevăr, n-am găsit-o. Dar dacă a existat vreuna, atunci făptașul...

— Sau făptașa! se grăbi să adauge pe un ton apăsat consilierul Vacátko.

Detectivul Brůžek tuși, să-și dreagă glasul:

— Bine, atunci cel de i-a făcut de petrecanie a azvîrlit-o după aceea pe fereastră. În curtea interioară e un depozit de lăzi, sticle și tot felul de alte obiecte de care hotelul nu mai are nevoie. Greutatea constă, mă rog frumos, în faptul că, potrivit informațiilor mele, tocmai azi dimineață dumnealor s-au apucat să expedieze de acolo toate sticlele. Firește erau acolo și cioburi; cioburi cică ar fi întotdeauna, iar pe astea le-au aruncat la grămadă. Cine știe pe unde or fi ajuns.

Consilierul clătină din cap:

— Dragostea lor pentru ordine o să ne coste scump, domnule Brůžek! O să avem de furcă, nu glumă!

Se lăsă înserarea. La centrala telefonică a direcției se anunță poșta din Kladno și peste puțin timp consilierul Vacátko auzi glasul respectuos al harnicului detectiv Mrázek:

— Raportez, domnule consilier, că am executat interogatoriul așa cum ați dorit dumneavoastră. Încă nu sînt gata, dar am descoperit de pe acum niște lucruri atît de importante, încît v-am chemat de urgență... În legătură cu Matoušii se vorbește pe față că prietenia lor cu soții Janik era atît de trainică pentru că domnul Janík întreține relații cu doamna Matousová. După unele informații, s-ar putea ca asta să nu fie decît simple clevetiri, dar după altele, nici domnul Matouš n-ar fi, sau cel puțin, n-a fost indiferent față de doamna Janíková... Cum s-ar zice, e întocmai așa cum ați presupus dumneavoastră.

Consilierul zîmbi satisfăcut:

— Păi de, cunosc eu orașele de provincie! Mai ai ceva, domnule Mrázek?

— Deocamdată asta ar fi totul, mîine vin cu procesele verbale. Oamenii de aici nu ascund nimic. Povestea e cunoscută... Iar asemenea excursii în afara orașului Kladno, cică ar fi făcut mai des.

— Interesant! Nu mai pierde multă vreme pe acolo; dacă ar fi să asculți și să notezi toate bîrfele, ai putea ajunge cronicar comunal. La revedere.

După ce lăsă receptorul în furcă, se uită îndelung la detectivul Brůžek:

— Mda, precum vezi, pasiența ne iese, de ți-e mai mare rușinea. Un dreptunghi conjugal de toată frumusețea. Am bănuit eu...

În clipa următoare sună laboratorul: culoarea rujului de pe un pahar era aceeași cu culoarea furnizată de domnul Brůžek. Cealaltă corespunde cu a rujului de buze găsit în camera de baie a femeii ucise.

— Și gata, acum venim de acasă, mormăi detectivul. Vasăzică o femeie... Cu toate că eu personal aș miza mai degrabă pe un bărbat.

— De ce nu, domnule Brůžek, pentru că posibilități sînt mai multe. Prima: doamna Matousová se afla în came-

ră, cealaltă doamnă vine la ea, stau puțin împreună, beau un păhărel, pe urmă Matoušová se duce în baie, iar cealaltă știe că nimeni n-a văzut-o intrînd și că întreaga poveste se poate încheia cu o singură lovitură. Apucă deci sticla și...

— Sau putea face asta chiar amantul. Cine știe, s-o fi săturat și el.

— Sau chiar soțul! Uneori și soțul se satură de soția lui! ținu să sublinieze consilierul, pe un ton instructiv.

— Vedeți, aici e buba: avem trei făptași prezumtivi, fiindcă avem trei motive de toată splendoarea.

Se auzi un ciocănit în ușă și în birou își făcu apariția decatiloscopistul. Consilierul Vacátko mai apucă să spună, posomorît:

— Numai, dacă nu cumva, îl avem și pe al patrulea!

Dactiloscopistul îi întinse domnului consilier de poliție o hîrtie, și în timpul acesta raportă:

— Amprenta de pe canatul ușii de la baie am identificat-o cît se poate de precis. Aparține persoanei ale cărei amprente digitale au fost găsite pe paharul de coniac, ce ne-a fost trimis de la hotel.

Detectivul Brůžek făcu ochii cît ceapa:

— Dumnezeule... Domnule consilier, persanul! Trenul de Viena!

— Calm, domnule Brůžek, calm. Trenul ăsta e păzit: În gară se află domnii Strnad și Soukup. Așteaptă telefonul nostru în biroul impegatului de mișcare. Dă-le dispoziție să-l înhațe pe acest domn.

Peste puțin timp pe peronul gării Wilson fu văzut un superb oriental însoțit de doi bărbați. Gesticula sălbatic, dădea peste cap ochii săi migdalați și înjura de mama focului în numeroase limbi, cel mai mult însă în persană. Domnul Strnad făcu rost de o trăsură, iar birjarul înjură și el tot drumul, dar în limba cehă, căci vorba ceea, să-i plimbi pe domnii de la poliție nu-i deloc rentabil: plătesc tariful minim și pe deasupra nu dau nici bacșiș.

Domnul Mohamed Rasul Zade vorbea într-adevăr multe limbi, dar pe toate stîlcit. Consilierul Vacátko alese franceza stricată și conduse interogatoriul fără interpret.

— Monsieur Zade, aveți dreptul să informați reprezentanța dumneavoastră diplomatică, deci Consulatul regatului iranian.

— *Non, merçi*, răspunse Zade mînios, încruntîndu-se la față.

— De ce plecați la Viena?

— *Je suis un voyageur, touriste...*

— Ba nu, dumneavoastră sînteți *voyageur de comerce.* Covoare, nu-i așa? De ce plecați la Viena tocmai azi?

Domnul Zade tăcu, arborînd un aer de distincție orientală.

— *Madame* Dana Matoušová... Cunoașteți? reluă consilierul.

Domnul Zade dădu din cap aprobator și declară că *madame* era *très joli, très amusant...* Sugeră chiar și cu mîinile ce anume voia să spună și, se vedea limpede că nu-i prețuia atît farmecele spirituale, pe cît îi prețuia sînii. În continuare, domnul Zade recunoscu că a văzut-o la bar și că a dansat cu ea.

— Pe urmă ați condus-o sus, în camera ei, nu-i așa?

— *Oh, non, si'l vous plait. Pourquoi?* Aveam camera mea.

— A fost la dumneavoastră?

— *Non...* Și monsieur Zade făcu o mină tristă: — *Malheuresement.*

— Ați văzut-o plecînd sus, nu-i așa? Și v-ați dus după ea! se răsti consilierul Vacátko, uitînd cu desăvîrșire de toate regulile gramaticale.

— *Oui, yes, jawohl*, confirmă poliglotul Zade. La scurt timp după ce a părăsit barul am urcat după ea, pentru că am avut impresia că n-ar fi avut nimic împotrivă.

— V-a dat a înțelege acest lucru jos, la bar?

— Avea aerul că ar fi bucuroasă să aibă *ma visite.*

— Cît timp a trecut între plecarea ei și plecarea dumneavoastră?

Domnul Zade își încreți fruntea, concentrat:

— *Dix minutes... Quinze...*

— Și cînd ați intrat în camera ei, ce s-a întîmplat?

Domnul Zade tăcu îndelung. Apoi, printre multe suspine și oftaturi spuse:

— *Monsieur le inspecteur*, eu am bătut la ușă și am intrat. În cameră, nimeni. În schimb ușa de la baie era întredeschisă. M-am apropiat... *Ah, quel malheur!* Doamna zăcea

cu jumătate de corp în cadă... Moartă... Am simțit că leșin și... și m-am apucat...

— V-ați apucat de ușă, îl completă consilierul.

— *Peut-être*. Pe urmă am fugit repede în camera mea.

— De ce n-ați chemat poliția?

Domnul Zade lăsă mîinile să-i cadă de-a lungul trupului și în același timp plecă și ochii.

— *Ma bévue*. Am comis o greșeală, știu... Dar, ca străin ... Mi-am zis că poliția îl va găsi pe asasin și fără mine. Și apoi, vă rog frumos, eram și puțin amețit de băutură.

Folosind foarte imprecis cele mai complicate forme subjonctivale, consilierul Vacátko se strădui să-i explice domnului Zade, că dacă ar fi telefonat poliției, acum n-ar fi supus unei bănuieli atît de cumplite.

— Pot să jur pe capul Profetului, spuse cu demnitate domnul Mohamed Rasul Zade.

— Îmi pare rău, la noi jurămîntul ăsta nu-i valabil, replică domnul consilier. Pînă se vor lămuri lucrurile, trebuie, din păcate, să vă reținem aici. N-ați vrea totuși să telefonați reprezentanței dumneavoastră diplomatice? Noi, oricum, am aflat că nu sînteți prinț.

— *Monsieur le inspecteur*, ripostă cu demnitate domnul Zade — eu sînt înrudit cu șahul Persiei ... Din nefericire cu cel care, nu de mult, a fost debarcat.

Consilierul își manifestă compasiunea sa, printr-o strîngere din umeri. Peste puțin timp, în urma domnului Zade se închise ușa puternică a celulei.

Consilierul Vacátko se plimba neliniștit prin biroul său. La drept vorbind, nu era prea convins că acest oaspete oriental ar fi ucis o femeie străină, de vreme ce e limpede că urmărea să obțină de la ea cu totul altceva, Spre marea sa mirare consilierul credea în depoziția lui. Căci ea venea să-i întregească perfect convingerile dobîndite în decursul cercetărilor. *Asasinul trebuie căutat în triunghiul rămas*, căci fiecare dintre membrii săi avea un motiv întemeiat pentru a săvîrși această faptă.

Trăiau într-un oraș mic de provincie, în care majoritatea populației e alcătuită din mineri și metalurgiști, deci din oameni de rînd, oraș în care agentul de asigurare și

funcționarul Societății miniere fac parte din elita societății. Plictiseala orașului de provincie a dat naștere dorinței de a trăi despărțiți soț de soție, și de aici, nu-i decît un salt pînă la crearea relațiilor amoroase extraconjugale, și pînă la organizarea unor chefuri de pomină la Praga. Mda. Ceva trebuie să se fi întîmplat în interiorul acestui dreptunghi. Dar ce anume? Și cum să afli acest lucru de vreme ce fiecare se poate acoperi cu scuza beției?

Luă iar în mînă hîrtiile cu depozițiile chelnerilor: domnii Matouš și Janík n-au băut peste măsură. Doamnele au băut mai mult... Mda. Dacă omul s-ar putea bizui pe aceste mărturii! Dar realitatea dovedește că atunci cînd o femeie dă peste cap un păhărel se face în jurul ei multă vîlvă, în timp ce bărbatul care abia se ține pe picioare e considerat un erou. Ca să nu mai vorbim de faptul că povestea nu se potrivește: domnul Matouš a fost găsit azi dimineață într-un asemenea hal de beție, încît a avut nevoie de asistență medicală!

Foarte ciudat! După cum la fel de ciudate sînt și cele două amprente de pe pahare.

În spatele ferestrei se lăsase întunericul și consilierul Vacátko își dădu seama că în noaptea asta nu mai ajunge acasă. Își proiectă încă o dată în minte toate posibilitățile apărute în timpul anchetei. Apoi, călcîndu-și pe inimă, făcu un lucru pe care nu-l făcea decît foarte rar, și numai în cazuri extreme.

Dădu dispoziție să fie aduși la direcția a patra, atît soții Janík, cît și proaspătul văduv Matouš. Fură transportați separat, iar la întrebările lor oamenii poliției refuzară să răspundă. După aceea îi instalară în încăperi diferite și-i lăsară să aștepte.

Între timp, consilierul Vacátko își pregătise cele două pahare, pentru a le scoate la iveală în momentul decisiv al interogatoriului. Nu se îndoia cîtuși de puțin de succesul său.

Noaptea era foarte înaintată; domnii detectivi moțăiau în biroul lor dar nimeni nu se încumeta să plece. Își cunoșteau bine șeful.

— Să știți, fraților, că bătrînul nostru se pregătește de saltul final, mormăi pe sub nas detectivul Brůžek.

— Da, da, se ține și acum ca un tigru, spuse cu admirație domnul Bouše.

În acest timp, consilierul Vacátko umbla de colo pînă colo în biroul său, într-adevăr ca un leu în cușcă. Și se indispuse cumplit cînd, pe neașteptate, îl tulbură un ciocănit în ușă.

— Ce e? strigă posac. Spre marea sa uimire, în prag își făcu apariția tînărul Soukup.

— Mi-a venit o idee, domnule consilier! Dacă mi-ați permite ...

— Lăudabil, dar ideea asta a dumitale nu suporta o amînare?

— Mă rog... Să știți însă că e în legătură cu cazul... Am stat și m-am tot gîndit la amprentele de pe pahare.

— Și ai ajuns la concluzia că făptașa e cealaltă femeie!

— Dimpotrivă, pe baza unei experiențe am ajuns la cu totul altă concluzie, și de aceea îndrăznesc să vă deranjez. Dacă cineva e în relații intime cu o doamnă și... își poate permite s-o sărute...

— Ascultă, ce povești îmi îndrugi dumneata aici? Dacă e bărbat în lege o sărută. Și ce-i cu asta?

— Desigur, aveți dreptate, dar dacă doamna cu pricina are buzele vopsite, atunci respectivul, vrînd nevrînd și le vopsește și el pe ale lui. Am făcut o experiență asemănătoare cu Helenka la cafenea, și ne-am prăpădit amîndoi de rîs cînd pe ceașca mea a rămas o amprentă roșie.

Consilierul își mijì ochii:

— Dumneata îți dai seama ce spui?!?

— Îmi dau, cum să nu.

— Află băiete, că s-ar putea să ai dreptate! exclamă consilierul Vacátko aproape strigînd.

Tînărul funcționar zîmbi cu modestie.

— Bineînțeles, reluă șeful. Și atunci mă întreb: de ce caut eu mereu femeia! Simplu, pentru că nu am o experiență de viață ca a dumitale! Apoi, străbătînd în grabă încăperea, consilierul se opri în fața lui Soukup: Bineînțeles, acum totul e cît se poate de clar. Mie, din mai multe motive, femeia aceea nu-mi ieșea la socoteală. Făptașul e un bărbat! Asta e! Dar cine? Avem doi, dacă-l excludem pe acest persan.

— Asta nu mai știu. Dar oricum, avem un suspect mai puțin.

Consilierul Vacátko încuviință solemn.

Interogatoriul de noapte fu din nou amînat. Consilierul îl organiză abia spre dimineață, conducîndu-l după toate regulile artei. Doamna Janíková era cît pe ce să leșine, și totuși stăruia morțiș că nu fusese în camera Matoušilor și că nu știe cînd a plecat Dana de la bar.

— Domnule Janík, dispunem de mărturii verificate, că erați socotit prietenul doamnei Dana, spuse deodată consilierul, continuînd însă s-o urmărească atent pe doamna Janíková. Aceasta își încleștă buzele și tăcu.

Domnul Janík păli:

— Știți... termenul acesta: prieten...

— Sper că știți la ce se referă de cele mai multe ori: legături intime.

— Am avut cu ea relații prietenești, dar...

— Înțeleg, vă vine greu să vorbiți despre asta, dar acum va trebui să lăsați la o parte falsa pudoare, ca și intenția de a tăgădui. Sînteți bănuit de crimă, domnule Janík!

Doamna Janíková sări de pe scaun ca friptă:

— Soțul meu se afla jos, vă pot confirma acest lucru.

— În cazul de față, mărturia dumneavoastră nu prea e justificativă, stimată doamnă, interveni consilierul. Ca să nu mai vorbim de faptul că și dumneavoastră sînteți bănuită.

Domna Janíková se făcu lividă la față și chipul i se alungi; deodată izbucni într-un hohot de plîns nestăvilit încît detectivul Brůžek se văzu silit să-i întindă un pahar cu apă. În timp ce bea mîinile îi tremurară și apa i se prelinse pe rochie.

— Aduceți-l pe domnul Matouš! porunci consilierul Vacátko.

Matouš, pe care-l introduse în birou detectivul Bouše, respira din greu. Ochii lui alunecau neliniștiți dintr-un loc într-altul. Se vedea limpede că încă nu depășise urmările cumplitei beții.

— Luați loc, domnule Matouš, și spuneți: ce știați despre legătura dintre domnul Janík și soția dumneavoastră? îl luă repede consilierul.

Matouš se așează pe scaun, fără însă să dea vreun răspuns. Întrebarea îndreptată în cu totul altă direcție decît se așteptase, îl făcu să înmărmurească.

— Ați înțeles întrebarea mea?

Matouš clătină din cap în semn aprobator, dar continuă să tacă.

— Dacă vă închipuiți cumva că prin această tăcere vă îmbunătățiți situația, atunci vă înșelați. Cu cîteva clipe în urmă, domnul Janík a recunoscut această legătură. Știați de ea? Da sau nu?

— Da... Dar eu...

— Da, știu, dumneavoastră în schimb erați apropiat de doamna Janíková.

— Asta e o chestiune care ne privește personal! strigă Matouš, biruindu-și încetul cu încetul înmărmurirea.

— Da, atîta vreme cît nu s-a ivit omorul. Acum chestiunea dumneavoastră a devenit obiectul unei anchete polițienești... Am în față mărturia scrisă a unuia dintre chelneri. V-ați sărutat în bar cu doamna Janíková. Da sau nu?

Matouš îi aruncă o privire fugară Janíkovei, apoi strînse din umeri:

— Nu știu. Eu...

— Bineînțeles, nu știți nimic fiindcă erați beat. Fapt care vă aduce mai curînd circumstanțe agravante. N-ați vrea, doamnă Janíková, să-i ajutați puțin memoria domnului Matouš?

Janíková mușcă dintr-un colț al batistei, apoi rosti cu voce șoptită:

— Să admitem că ne-am sărutat... Dar eu nu văd nimic rău în asta. Sîntem doar prieteni.

— Dar pe prietena Dana, n-a deranjat-o?

— Firește că nu, răspunse precipitat doamna Janíková, și în clipa aceea în ochi îi scăpărară scîntei.

— Întrebarea a fost adresată domnului Matouš! interveni prompt consilierul.

— Sigur că nu, în definitiv și ea... Matouš se uită la prietenul Janík, iar acesta lăsă ochii în jos.

— Eu nu cercetez relațiile dumneavoastră personale. Eu anchetez o crimă, se grăbi din nou să intervină consilierul Vacátko, întrucît cele auzite pînă atunci îi ajungeau cu

prisosință. Îi făcu un semn domnului Brůžek. Acesta îi scoase din încăpere pe soții Janík și îi dădu în primire gardianului aflat la ușă.

Consilierul rămase în biroul său împreună cu Matouš. Se uită la el îndelung; Matouš îi ocolea privirea, nu era deloc în apele lui, se vedea limpede că se temea de ceva.

— Da, domnule Matouš, eu anchetez o crimă, reluă consilierul, și n-am de gînd să vă ascund nimic. Dacă înaintez tribunalului toate depozițiile de care dispunem pînă acum, dumneavoastră veți fi acela care va avea cel mai mult de pătimit.

Matouš ridică disperat ochii:

— Dar eu... Eu n-am nici o vină!

— Asta credeți dumneavoastră... Și mai credeți că e foarte înțelept să nu vă aduceți aminte de nimic. În felul ăsta nu faceți altceva decît să vă puneți singur ștreangul de gît. Tot n-ați înțeles? Soții Janík au depus mărturie în așa fel, încît toată vina cade asupra dumneavoastră!

Matouš ridică nervos capul:

— Da? Bine. Atunci să mi-o spună în față.

— Fiți liniștit, o s-o spună, nu de alta, dar pentru a-și salva propria piele.

— Și spunînd asta, consilierul Vacátko își trase scaunul mai aproape de Matouš:

— Să vorbim deschis, domnule Matouš, da? Dosarul conține o serie de circumstanțe atît de suspecte, încît nici nu le puteți bănui. Pe baza celor ce știu pînă acum despre dumneavoastră, vă pot aresta. Și știți ce înseamnă asta într-un oraș de provincie?

Matouš nu scoase o vorbă, se uită doar neliniștit în jurul lui.

— Și totuși există o posibilitate de ieșire din această încurcătură! aruncă domnul consilier.

Lui Matouš îi scăpără ceva în ochi, începu să se foiască agitat pe scaun și se uită rugător la consilierul de poliție:

— Eu... eu... fac orice...

— Excelent! Înainte de toate trebuie să încetați a mai afirma că nu vă aduceți aminte de nimic. Dimpotrivă, va trebui să faceți eforturi extrem de susținute, pentru a vă aminti niște lucruri foarte importante. Fiți atent! În camera dumneavoastră am descoperit o amprentă care nu vă apar-

ţine nici dumneavoastră şi nici unuia din acei pe care îi cunoaştem.

Matouš îl cerceta concentrat pe consilierul Vacátko, de parcă ar fi stat în cumpănă, punîndu-şi întrebarea dacă îi este îngăduit să aibă încredere în acest om.

— N-aţi văzut pe nimeni în camera dumneavoastră? continuă, neobosit, consilierul. Chiar şi în starea aceea de ebrietate, mă înţelegeţi, nu-i aşa?

Matouš clipi doar din ochi.

— La dumneata a fost cineva. Cine?

— Persanul! izbucni deodată Matouš.

— S-a sprijinit de uşă, nu-i aşa? insistă consilierul.

— Da... De uşa băii!

Vacátko apăsă pe un buton şi, în clipa următoare, în biroul său apăru Mohamed Rasul Zade.

— El e?

— Da, el, răspunse Matouš ferm, şi cu o anumită uşurare.

În încăpere se aşternu o linişte înfiorătoare. Persanul neînţelegînd nimic, se uita descumpănit la cei doi bărbaţi din faţa sa. Consilierul de poliţie Vacátko se ridică brusc de pe scaun şi spuse pe un ton solemn:

— Václav Matouš, în numele legii te arestez pentru asasinarea propriei soţii, Dana Matoušová!

Matouš sări ca fript, se clătină pe picioare şi scoase un strigăt disperat. Apoi îşi acoperi faţa cu mîinile.

Detectivul Brůžek cu greu izbuti să-l înşface şi să-l aşeze înapoi pe scaun.

— Dumneata l-ai văzut, într-adevăr, pe acest om, dar abia după comiterea crimei! Dumneata ţi-ai ucis soţia din gelozie. Ştiai de legătura ei cu Janík şi ai văzut-o cochetînd cu bărbaţii la bar. În capul dumitale, toate astea s-au amestecat. Cînd a dispărut pe neaşteptate, ai bănuit-o şi te-ai dus sus după ea. Ajuns în cameră ai băut ultimile resturi de coniac, ca să prinzi curaj. Dacă v-aţi certat, sau nu, asta nu mai ştiu, dar cînd a intrat în baie să se aranjeze, dumneata ai apucat sticla şi ai lovit-o în cap, pe la spate. Ce ai făcut cu sticla?

— Am aruncat-o pe fereastră, răspunse umil Matouš, zăpăcit de-a binelea de propria sa trădare.

— După ce ai făcut asta, cineva a bătut la uşă. Te-ai speriat şi te-ai ascuns în spatele şifonierului. În cameră a pătruns acest bărbat. Da, venise la soţia dumitale şi, nevăzînd-o, a deschis uşa de la baie unde era lumină. S-a speriat îngrozitor de ceea ce i-a fost dat să vadă şi, într-adevăr, s-a sprijinit cu mîna de canatul uşii... Pe urmă a fugit... Dumneata ai şters de pe pahar amprentele digitale, dar ai lăsat pe el vopseaua de pe buze... După aceea te-ai dus înapoi la bar, unde nimeni nu observase plecarea dumitale. Iar acolo te-ai îmbătat criţă, pentru că din clipa aceea singura dumitale dorinţă era să uiţi cu desăvîrşire de tot ce s-a întîmplat. Aşa a fost?

Matouš încuviinţă din cap, fără să scoată o vorbă.

Consilierul făcu un semn spre uşă şi detectivul Brůžek chemă în birou doi gardieni care-l scoaseră pe Matouš afară. Persanul se uită în urma lui şi în ochii săi migdalaţi se citea compătimirea.

Consilierul Vacátko se întoarse spre el:

— *Merci beaucoup*, *monsieur* Zade, sînteţi liber. Trenul de Viena l-aţi pierdut, dar acum nu vă mai împiedică nimic să rămîneţi la Praga.

Domnul Zade scoase un uşor suspin, şi, făcînd o plecăciune, se retrase.

În biroul şefului intrară toţi acei care aşteptau în camera alăturată. Consilierul se apropie de fereastră:

— Ia te uită, se crapă de ziuă, domnilor! Dar pot să vă spun că fără experienţa de viaţă a acestui tînăr, nu ştiu zău dacă nu ne-am fi pierdut şi acum vremea cu această doamnă Janíková! N-avem ce-i face, domnilor, va trebui să ne ocupăm şi noi mai mult de viaţă!

Consilierul Vacátko surise binevoitor, în timp ce tînărul Soukup roşu ca racul de ruşine, privea în jos, stînjenit.

(6)

ÎN JOC E SOARTA DRAGONULUI

dar nu a unui dragon oarecare, ci a unui dragon tînăr şi chipeş, iar pe deasupra mai e în joc şi soarta plutonierului de jandarmi şi a fiicei sale, precum şi a tot ceea ce ţine de un mic oraş de provincie, adică:

viaţa tihnită
şi faima bună
care se duc
de rîpă.

De fapt a fost frumos în acele vremuri: jandarmii purtau cascbete îmbrăcate în pînză gri, iar domnul ministru al apărării naţionale declarase solemn că, potrivit unei glorioase tradiţii naţionale, avea să reînfiinţeze regimentul de dragoni cehi, iar aceştia urmau să poarte din nou pantaloni bufanţi de culoare roşie şi petliţe galbene, ceea ce oamenii primiră cu entuziasm. Zis şi făcut...

Aşa dar, cînd tînărul Moravek sosi în permisie, îmbrăcat în pomeniţii pantaloni bufanţi şi cu pinteni sunători la cizme, inimile fetelor poeniră aidoma castanelor coapte, căzînd grămadă chiar la picioarele lui, fapt primit de el cu o distinsă indiferenţă. Mai vîrstnicii din localitate, care îşi mai aduceau aminte de tătucul Radecky, regretau că nu mai poartă şi acum chipiul cu panaş, iar domnul plutonier major Zdychynec, şeful postului de jandarmi din oraşelul cu pricina, îl opri pe dragon, care îl salută fără cusur, şi se simţi în culmea fericirii că poate sta de vorbă de la egal la egal cu acest tînăr bărbat, fapt care trebuie spus, îl ungea la inimă deopotrivă şi pe junele Moravek.

Merseră apoi împreună pînă în piaţa oraşului, în care timp dragonul suna din pinteni, iar şeful de post îşi umfla pieptul şi umbla cu nasul pe sus, căci era de serviciu şi tocmai avea pe cap acea cască nouă, îmbrăcată în pînză gri, căreia deşi guralivul brigadier Šourek obişnuia să-i spună

„eratiță", domnului șef de post îi plăcea la nebunie, pentru că îi împrumuta o ținută cu adevărat militară. Cînd are omul burtă trebuie să aibă mai multă grijă de înfățișarea lui decît o scrumbie uscată ca acest Šourek.

— Ei, dragonule, cum merge cu instrucția? îl întrebă sfătos majorul pe junele Morávek.

— Cum să meargă, bine, domnule șef de post, îi răspunse bravul soldat.

— Acasă se bucură cu tine, nu-i așa?

— Mama îmi coace zilnic plăcinte, replică dragonul, și prin asta dădu de fapt a înțelege că bucuria părinților era fără margini.

În clipa aceea tocmai, prin preajma lor treceau două femei care se duceau după cumpărături. Cea mai în vîrstă era doamna Zdychynova, soția șefului de post, iar cea mai tînără, fiica lor Zdeňka. Majorul se opri curtenitor, îi aruncă un ochi sever fiicei și după ce așteptă să i se explice că trebuiau cumpărate tărîțe pentru găște, aprobă această acțiune clătinînd din cap.

— Dînsul, mămico, e tînărul Morávek. Dragon! spuse șeful de post, drept care doamna zîmbi, adăugînd că-i stă bine uniforma.

Tînărul Moravek își întinse umerii, iar pe domnișoara Zdeňka o pufni rîsul.

Dragonul se făcu roșu ca racul, obrajii lui arătau acum ca pantalonii săi bufanți, iar domnul șef de post Zdychynec își fulgeră moștenitoarea cu o privire nimicitoare.

Doamna arboră o mină mai diplomatică și se grăbi să spună cu o voce mieroasă:

— Eu îl cunosc pe domnul Morávek. Cînd era mai mic, venea în grădina noastră. Zdeněk vă numiți, nu-i așa?

— Chiar așa, doamnă.

— Pe atunci Zdenička noastră era încă în cărucior, reluă soția plutonierului major.

— Zdeněk și Zdeňka, ia te uită! interveni domnul șef de post, bătîndu-l jovial pe tînărul dragon, de parcă ar fi descoperit în asta un destin anume.

Domnișoara Zdeňka făcu un „Ph!" disprețuitor și își îndreptă privirea în altă parte.

Ba, mai mult, se îndepărtă cîțiva pași, gest pe care șeful postului de jandarmi îl privi încruntîndu-și sprîncenele. Fata

asta nu știe deloc să se poarte, mi se pare mie că nevastămea te răsfață prea mult. Nu-i nimic, fetițo, stăm noi de vorbă, disearăl

Dragonul aprobă însă comportarea domnișoarei. De la distanță se vedea mult mai bine conturul șoldurilor și al sînilor ei, iar junele Morávek, ale cărui mîini erau deprinse să bată crupele rotunde ale cailor țesălați, aprecie cum se cuvine priveliștea oferită de fiica jandarmului.

Apoi, doamna își luă rămas bun și, după ce se asigură că „tatì", adică domnul șef de post, avea să vină la cină la ora obișnuită, porni după fata ei, care, la salutul țeapăn al dragonului, răspunse cu o săgetare din ochi, neașteptată.

Dragonul Morávek lovit drept în inimă, scoase un oftat înăbușit.

Domnul șef oftă și el:

— O aiuritä... În rest însă, e ținută din scurt, ce-i drept, nu-i păcat!.

După care își continuară plimbarea prin piață, discutînd despre tactica de atac a dragonilor, iar domnul șef al postului de jandarmi își manifestă părerea de rău că în timpul războiului nu i-a fost dat să slujească la un asemenea regiment de elită. De altfel, acolo, pe frontul italian, atît dragonii, cît și hulanii maghiari au lîncezit în tranșee, căutîndu-și păduchii; cai n-aveau, aceștia sfîrșind de mult în chip de gulaș în cazanele bucătarilor.

Frumoase vremuri: puteai vorbi despre război ca despre ceva petrecut de demult și totodată să te fălești cu gloria aceea de tristă amintire.

În timp ce părăseau piața, depășind ultima casă cu arcade, dintr-o străduță îngustă le ieși în cale un domn mai scund, cu pălărie de paie pe cap, căruia domnul șef de post îi trase un salut energic.

Bărbatul cu pălăria de paie parcă s-ar fi speriat; își întoarse privirea și, scoțîndu-și pălăria, strănută în lege.

— Noroc să dea Dumnezeu, spuse șeful de post, și dragonului i se păru caraghios să rostești asemenea cuvinte cu mîna la chipiu.

După ce domnul cu pălăria de paie se îndepărtă, plutonierul de jandarmi spuse apăsat (cine știe, poate că a observat zîmbetul discret al dragonului):

— Un bărbat foarte interesant! Inspector de poliție din Praga! Se află aici în vacanță! Îi zice Bouše ... Și văzînd că spusele sale nu prea îl impresionează pe junele dragon, se grăbi să adauge cu aer conspirativ: — Detectiv!

Abia acum tînărului Morávek i se păru și mai ciudat ca un detectiv să arate astfel, să poarte pălărie de paie și pe deasupra să mai și strănute.

— Oamenii de pe aici nu-l cunosc, domnii ăștia de la poliție nu țin să li se facă popularitate, dar noi, jandarmii îl știm, căci, vorba ceea, e din branșa noastră.

Apoi șeful de post își luă rămas bun de la dragon, pentru că mai trebuia să meargă să bea o bere. Purta cascheta pe cap, ceea ce înseamnă că avea să tragă pe gît o singură halbă, în felul acesta avînd simțămîntul că se află în timpul serviciului. Interesant, cînd poartă chipiul dă gata trei halbe și pe chestia asta au loc acasă discuții fără rost. Și șeful de post nici nu era în stare să meargă cu gîndul pînă la capăt, spre a-și pune întrebarea cam ce i s-ar întîmpla dacă ar merge îmbrăcat în civil. Dragonul Morávek, nici vorbă, ar fi putut și el să intre în restaurant și, fără doar și poate, s-ar fi găsit careva să-i plătească bucuros o halbă de bere; bufanții roșii ireproșabili, și petlițele galbene fac întotdeauna minuni; dar dragonul avea în minte un plan strategic cu totul diferit, sprijinindu-se pe teoria fundamentală cu privire la tactica în asaltul escadronului de cavalerie, care, precum se știe, trebuie să se întoarcă din galop și să-și surprindă inamicul din flanc.

Întoarse deci spre piață în sus, ca și cînd n-ar fi avut pe acolo nici o treabă, apoi dînd pinteni calului său imaginar, se năpusti cu sabia scoasă din teacă, să ia piața cu asalt. Firește, asta spus doar figurativ; în realitate însă, merse agale, arborînd chiar un aer de om mirat în clipa în care le întîlni din nou pe cele două femei, și făcînd abstracție de uniforma lui se oferi să ducă tașca încărcată cu uruială de porumb. În cele din urmă se învoi s-o ducă împreună cu domnișoara Zdeňka, iar doamna Zdychynova mergea înainte și totul arăta ca după un autentic atac de cavalerie: inamicul intrat în derută pășea împins din spate de escadronul triumfător.

În cazul de față era limpede că în timp ce dragonul se gîndea cu trufie la strălucita sa victorie, același lucru îi trecea

prin minte și domnișoarei Zdeňka, ființă absolut străină de arta militară și, minunea minunilor, de aceeași idee era însuflețită și soția șefului de post, care, în plus, dacă memoria n-o înșela, știa că tînărul Morávek a fost, înainte de a pleca militar, un mic funcționar la fabrica de bere, iar după întoarcerea din armată de bunăseamă nimic nu-i va sta în cale spre a deveni, tot acolo, contabil și apoi contabil șef!...

Da, frumoase vremuri erau pe atunci...

La o săptămînă după aceea în orășel avu loc o serbare cu dans, bineînțeles în termeni mondeni i se spunea Serată Dansantă, și, firește, aici se aflau din nou dragonul Morávek și domnișoara Zdeňka, iar el purta niște cizme noi, împrumutate de la un camarad de oaste anume pentru acest scop. Îl stringeau, ce-i drept, dar dragonul e învățat să îndure suferința — ar trebui să vedeți cum arată coapsele dragonului seara, cînd se întoarce de la instrucție. De aceea, despre durerea lui nici nu pomeni și dansă tangoul cu o pasiune mult apreciată de domnișoara Zdeňka Zdychynová.

După care, orchestra intonă ultimul șlagăr:

Mi-a plecat iubitul militar
și dragon ajuns-a pe hotar...,

și cei doi s-au dus iar pe ring, fiindcă altfel nici nu se putea.

Doamna Zdychynová aflată în cercul „doamnelor de gardă" se făcu ce-i drept auzită că ostașul nu trebuie luat în serios, dar personal lua lucrurile foarte serios. Ba mai mult, începu să se întrebe dacă Zdychynec a fost în tinerețe la fel de chipoș ca Zděnek, ca să constate în cele din urmă că n-a fost și, în concluzie, să se considere păgubită.

Deci, să profite, cel puțin fiica ei, să nu fie și ea silită să stea vreodată într-o sală de dans în chip de garde-dame și să se înrunte la timpul pierdut fără speranță.

Da, frumoase vremuri au fost...

Pînă în acea dimineață de luni, cînd la postul de jandarmi dădu buzna ca o vijelie brigadierul Šourek, strigîndu-i iritat sergentului Macek:

— Bătrînul e aici ?!?

— Da, bătrînul e aici, se auzi vocea severă și glacială a domnului șef de post Zdychynec, care se afla în odaia alăturată, în spatele ușii deschise, de unde nu putea fi văzut.

Altă dată, de bunăseamă, brigadierul ar fi încremenit și ar fi încercat să bolborosească o scuză; acum însă perplexitatea lui era atît de desăvîrșită, încît nici nu se mai scuză:

— Mă bucur, rosti cu sufletul la gură și, luînd poziția de drepți, se grăbi să adauge: Raportez un omor cu jaf în strada Aleš numărul 93, la văduva Zuzanková.

Șeful uită să se mai înfurie și se uită la brigadier ca la o apariție de pe altă lume. Căci în acest orășel omorul cu jaf era ceva cu totul neobișnuit, și cu atît mai neobișnuit era ca o asemenea crimă să fie descoperită de un brigadier oarecare.

— Ascultă, Sourek, dumneata aiurezi! Strada Aleš... Dar bine, pe strada asta locuiesc eu, pentru numele lui Dumnezeu! Iar Zuzánková... pensionara de sus, ceia cu coacăză neagră în grădină. Abia ieri am întîlnit-o...

— Ieri a fost duminecă, îi replică brigadierul. Numai că, vedeți, azi e luni și dumneaei zace cu capul spart...

— Dumneata ai fost acolo?

— Fost, să trăiți.

— Și de unde știi că-i vorba de un omor?

— Păi, cum să vă spun, mă rog frumos, cînd are cineva capul spart și nu mai mișcă... Iar pe dușumea e o băltoacă de sînge... Ca să nu mai vorbim de faptul că în casă e prăpăd mare... E limpede că s-a căutat ceva.

Șeful de post simțea cum i se învîrtește capul. Frumoasă surpriză, nimic de zis! Acum la sfîrșitul verii... Și la început de săptămînă... Omor în ziua de luni... Dumnezeule Hristoase, asta nu trebuia să se întîmple! Și unde!? Pe strada în care locuiește plutonierul major, — șeful postului de jandarmi! Ce mai, asta e o rușine epocală, la nivel județean!

Județul... Păi da, ce-o să spună ăia despre mine! Dacă se comit omoruri pe strada lui, cine știe ce se mai întîmplă mai încolo! Și-o să-mi treacă asta la dosarul personal.

— Mda, spuse plutonierul major abătut, așezîndu-se pe scaun. — Va să zică așa... Asta ne lipsea. Și deodată sări în sus ca ars și strigă autoritar: — Ascultă Šourek, nu cumva mi-ai umblat prin odaia în care zace moarta și te-ai atins pe acolo de ceva? Dumneata știi ce-s alea urme? Amprente digitale și așa mai departe?

— Raportez, domnule șef, că prin odaie n-am umblat. În primul rînd dumneaei zace în bucătărie, și apoi, pe acolo umblă alți oameni, vecinii și... mă înțelegeți...De altfel, acești

vecini m-au chemat cînd treceam pe acolo cu bicicleta, în timp ce-mi făceam rondul de serviciu...

— Din ce în ce mai bine, îl întrerupse şeful de post, clătinînd din cap. Da, din ce în ce mai bine... Urmele s-au dus, şi acum apucă-te de caută făptaşul!

— Chemăm judeţul, nu-i aşa? Pentru amprente, interveni sergentul Macek.

Şeful răsuci din cap:

— Nu, deocamdată nu... Deocamdată să vedem noi cum stau lucrurile. Ieri am văzut-o pe doamna Zuzánková, asta înseamnă că au ucis-o peste noapte sau azi dimineaţă.

— Cum adică, au fost mai mulţi? întrebă cu mirare sergentul Macek.

— De unde să ştiu? îşi ieşi din fire majorul Zdychynec. Am spus şi eu aşa: au ucis-o, pentru că... pentru că nu vreau să afirm că a fost unul singur... E limpede, nu? Trebuie să gîndim şi noi niţel, măi băieţi!

Apoi, în timp ce mergea cît putea de repede — jandarmului nu-i este îngăduit să alerge decît dacă primeşte ordin în acest sens — îşi repetă în sinea sa tot ceea ce trebuie să facă un anchetator atunci cînd ajunge la locul crimei, şi în felul acesta îşi aduse aminte că la post nu are nici măcar un specialist în dactiloscopie, nici fotograf, iar dacă îl cheamă pe medicul din localitate spre a face autopsia cadavrului, n-o să afle de la el prea mare lucru. N-are încotro, e nevoit să înştiinţeze judeţul; doar dacă ar izbuti el însuşi să dibuiască la locul crimei împrejurările ce ar duce la descoperirea făptaşului, iar acesta la rîndul lui ar mărturisi pe loc, furnizîndu-i datele pentru întocmirea procesului verbal... Of, Doamne, ce prostii îmi pot trece mie prin minte! În toată practica mea de jandarm am avut de-a face taman cu trei omoruri — două în timpul unor serate dansante, iar unul, a da, fata aceea tînără ucisă de iubitul ei în pădure, dar în cazul acela n-a fost vorba decît de a-l găsi cît mai repede pe iubit, căci era limpede că nimeni altul nu-i putea face de petrecanie.

Da, dar doamna Zuzánková era pensionară, şi nu o pensionară săracă, şi e la mintea cocoşului că mobilul crimei au fost banii. Iar pe aşa unul e greu să-l găseşti.

Într-adevăr, la faţa locului era urgia lui Dumnezeu, iar domnul şef de post trebui mai întîi să zbiere cu o voce înfiorătoare spre a-i împrăştia pe curioşi, apoi să ordone să fie în-

cuiată casa şi să-l posteze jos pe brigadier, înainte de a ajunge sus şi de a constata că medicul se afla de mult la locul crimei. Şedea la masa din bucătărie — pe masa asta puteau să fie amprente! — şi, cu un calm desăvîrşit, scria actul de deces, aşa cum era de datoria lui, în timp ce moarta zăcea pe jos într-un lac de sînge.

Zărindu-l pe şeful postului de jandarmi, dădu din cap întristat:

— Frumoase lucruri ne-a fost dat să apucăm, ce ziceţi? O femeie atît de cumsecade, n-avea decît nişte reumatism şi o inimă mai slăbuţă, în rest sănătoasă tun... Şi dumnealui s-o achite cu toporul...

— De unde ştiţi? se minună şeful de post.

— Ei, prietene, priveşte şi dumneata la capul ei, asemenea ispravă se face numai cu toporul. Sau, mă rog, poate cu ciocanul, dar tot un drac e. Ţeasta spartă, emoragie cerebrală şi aşa mai departe; moartea s-a produs fulgerător. Femeia s-a dus să-i deschidă, şi el a intrat în casă în urma ei; dar în acelaşi timp e clar că era un cunoscut, căci ea era întoarsă cu fruntea spre el în clipa în care a lovit-o.

— De unde ştiţi toate astea? mormăi înmărmurit plutonierul major, căruia îi era foarte neplăcut ca înainte de a apuca să-şi arunce ochii în jur, cineva să-i şi povestească împrejurările în care s-a petrecut întreaga tărăşenie.

— Păi, uite şi dumneata, prietene, replică netulburat, medicul — loviturile merg spre frunte şi de aici spre creştetul capului — şi, firește, au venit din faţă. Cadavrul zace pe spate. În ceafă n-are nici o rană, m-am uitat.

— Era cazul să aşteptaţi... Da, să aşteptaţi pînă la sosirea comisiei! Aici trebuie că sînt amprente!

— Nu sînt, eu, cel puţin, cred că nu sînt, fiindcă atunci cînd cineva se duce să omoare, se gîndeşte dinainte la treaba asta; oamenii din zilele noastre sînt ticăloşi. Nemernicul şi-a pus cu siguranţă mănuşi, pe chestia asta puteţi pune mîna în foc!

— Bine, bine şi atunci... cum să-l găsim?

— Greu, răspunse doctorul cu aerul omului iniţiat. Eu unul citesc cu destulă plăcere romanele poliţiste, de aceea am şi procedat cu toată precauţia, dar înaintea mea s-au foit pe aici babele de prin vecini; cînd am venit, lumea era adunată aici ca la bîlci, bine aţi făcut că i-aţi gonit, Dum-

neavoastră sînteţi totuşi persoană oficială. Aşadar, care-i porunca? S-o ducă la morgă ca să-i fac autopsia?

— Un moment... un moment, spuse şeful de post, uitîndu-se temeinic prin bucătărie; cadavrul îl cercetă doar cu o privire fugară, căci îl luă cu leşin; nici nu e de mirare, doamna Zuzánková era o babetă destul de *apetitlich*, iar acum zace aici, nenorocita, cu capul într-o băltoacă de sînge; doctorul zice că loviturile vin din faţă, mă rog, o fi aşa, dar el n-are de gînd să cerceteze asta prea mult; şi-apoi, Dumnezeule Hristoase, e atît de cumplit să simţi miros de sînge omenesc...

Sergentul Macek fusese între timp în camera alăturată şi tocmai se întorsese:

— Brigadierul nostru a avut dreptate, domnule şef, cineva a cotrobăit pe acolo, rufăria e azvîrlită din şifonier.

— Rufăria? Ce-a căutat în rufărie?

— Carnete de economii sau bani. Femeile bătrîne obişnuesc să ascundă astea sub rufărie, răspunse sergentul Macek.

...Cum văd, toţi au de gînd să-mi dea astăzi lecţii, îşi spuse majorul Zdychynec în sinea lui cu amărăciune, dar cu voce tare întrebă:

— Cînd a fost ucisă?

— Asta aş putea să vă spun, cu aproximaţie, abia după autopsie, menţionă medicul, cu bunăvoinţă.

— A fost ucisă azi noapte sau azi dimineaţă, rosti şeful de post, cu satisfacţia că, poate şi el în fine să facă un pic pe grozavul în faţa acestui doctor nesuferit.

— Cum v-aţi dat seama de acest lucru?

— Asta se cunoaşte cu uşurinţă, numai că în romanele poliţiste nu găsiţi aşa ceva, rînji aproape vesel şeful de post, în ciuda faptului că aici nu era nimic de ris; apoi reluă: — Mda, şi acum să-i interogăm pe locatarii acestei case. Aici, pe cîte îmi amintesc stau două femei, o oarecare Toufarová, zilieră la fabrica de cherestea, iar cealaltă... ei, am uitat cum îi spune, dar e una aşa, mai mărunţică şi grasă. Macek, apucă-te de treabă! Află, cu precizie, ce ştiu, ce-au auzit, cînd au descoperit-o şi aşa mai departe. Şi să chemăm fulger judeţul, să trimită urgent o comisie. Eu unul cred în amprentele digitale.

Medicul, firesc, ţinu să-l contrazică în felul său:

— Adevărat, amprentele sînt un lucru minunat, la ce vă ajută însă dacă isprava asta a făcut-o unul care ucide pentru prima oară? Cel mult ca o dovadă, după ce-l veți prinde. Dar dacă îl prindeți nu mai aveți nevoie de o asemenea dovadă... Bine, atunci eu am plecat, de vreme ce socotiți că mai întîi trebuie să vină comisia.

Și, spunînd acestea, doctorul se ridică de pe scaun și își luă trusa.

— Ar mai fi însă ceva, țînu să mai adauge. Eu, ce-i drept, nu sînt decît un laic, dar așa cum văd eu lucrurile, și cum le cunosc din romanele polițiste, isprava asta a făcut-o mai curînd cineva dintre rudele victimei.

Șeful de post nu-i răspunse. Ba, mai mult, se întoarse cu spatele, spre a nu se observa ce anume gîndea el despre medic în clipa aceea. Cînd rămase singur, îl năpădi din nou acea apăsare ciudată pe care o simte omul nedeprins să stea în apropierea unui cadavru. Pe geamul ferestrei bîzîiau cîteva muște. Moarta zăcea pe podea, cu mîinile desfăcute, cu picioarele încălțate în niște papuci vechi, nearătoasă, puțin înfricoșătoare. Dacă șeful de post Zdychynec ar avea la îndemînă un cearșaf, ar acoperi-o. Da, dar ce-ar spune comisia...

Ieși pe coridor. În fața casei fremăta o mulțime de oameni, în timp ce coridorul era cufundat în liniște și semiîntuneric. Pe aici a urcat ucigașul... Asta înseamnă că a venit cînd ușa casei era încă deschisă, ori poate că se afla ascuns pe aici, pe undeva... Ori... Bineînțeles, putea foarte bine să vină prin curte! Iar în curte a ajuns din grădină. Grădina e străjuită de un gard pe care-l poate sări orice băiețandru.

Majorul cunoștea bine aceste căsuțe vechi cu un singur etaj, el însuși locuia într-o asemenea căsuță. Da, ar trebui încuiată ușa din spate, își spuse posomorît, dar nimeni n-o încuie. Nici la noi nu se face asta...

Peste puțin timp sergentul Macek veni cu primele informații. Potrivit așteptărilor, cele două femei nu știau nimic, n-au auzit nimic, dimineață nu i-au simțit lipsa doamnei Zuzánková, pe urmă însă una dintre vecine a plecat după cumpărături și, potrivit obiceiului, s-a dus mai întîi s-o întrebe pe doamna Zuzánková dacă n-are nevoie de lapte. Văzînd că la ciocănitul ei nimeni nu deschide, a apucat de clanță și ce să vadă... ușa locuinței descuiată și biata doamnă...

În timpul interogatoriului vecina a plîns și plînsul ei se mai auzea și acum pe coridor...

Șeful de post își sterse fruntea de sudoare. Totul e atît de banal! Și în același timp atît de misterios!

— Dar vecinii?

— Nici ei nu știu nimic, ăștia de alături, Novacii, au fost la cinematograf, ce mai, duminică seara nici dracu nu stă acasă! Iar ceilalți, Coufalii... Doamna a stat în pat pentru că avea junghiuri, iar soțul se afla la circiumă, așa că nimic a-a văzut și nimic n-a observat.

— Mda, era de așteptat. Nimeni nu știe nimic. Și mie îmi revine sarcina să-l prind pe ucigaș!

Majorul umbla de colo pînă colo prin grădinița dindărătul casei. Deodată se opri în loc și rînji: firește, mirosul meu nu mă înșeală! Poftim, aici florile sînt călcate în picioare; cineva s-a apropiat de gard, și pe aici a sărit gardul. Dacă cei de la județ aduc un cîine, animalul îmi va confirma, cu certitudine, această descoperire.

Numai că mie nu-mi trebuie nici un cîine, eu judec cu mintea mea, își spuse șeful de post cu trufie. Ce mai, asta e o urmă cît toate zilele! Pe aici a venit cineva. Sau, pe aici a plecat; în definitiv tot un drac... Se uită cu grijă pe jos, ca și cînd ar fi putut să descopere urma ucigașului. Bineînțeles nu găsi nimic, dar și așa era mulțumit.

Mda, dar se pune întrebarea: cine a dat buzna aici?

Și șeful de post oftă adînc. Ai dracului oameni, nici nu le dă prin gînd să se uite pe fereastră! Stau liniștiți în circiumă sau la cinematograf și aici se săvîrșește o crimă! Degeaba, de la vecini nu mai scoate el nimic. Ăia de acolo nu puteau să vadă nici ei nimic chiar dacă s-ar fi uitat, pentru că le stau în cale copacii ăștia înalți. Și astfel nu-i rămîn decît florile astea călcate în picioare, și asta-i cam puțin.

Doar dacă acolo... Da, acolo, mai departe, căsuța aceea aflată în linie oarecum oblică... da, sus are două ferestre, de unde s-ar putea vedea pînă aici. Dacă cineva s-ar fi uitat! Dar bag mîna în foc că nimeni nu s-a uitat.

Pentru mai multă siguranță intră totuși în această căsuță. Știa (șeful de post știe întotdeauna totul) că locuiește acolo o familie Kostka, oameni tare cuviincioși și cumsecade. Acasă o găsi numai pe doamna Kostkova, firește nespus de măgulită

că se bucura de vizita unui oaspete atît de important. O întrebă de cele două ferestre.

— Mda, asta-i mai prost, domnule șef, acolo stă bunicul; așa de unde, e aproape surd și nimic nu bagă de seamă.

Șeful de post își manifestă totuși dorința de a se uita puțin pe una din ferestrele amintite. Așa stînd lucrurile, stăpîna casei îl pofti sus și-l lăsă acolo singur cu bătrînul, care privea morocănos la uniforma jandarmerească.

Da, prin ferestrele acelea se vedea în grădina doamnei Zuzánková. De la ferestrele astea ar putea omul să vadă destule, firește, dacă s-ar uita.

— Spune-mi, moșule, nu te-ai uitat cumva ieri seara pe fereastră să vezi și matale ce se mai întîmplă pe afară?

Bătrînul stătu o clipă pe gînduri apoi răsuci din cap:

— De ce să mă fi uitat? Ce să văd? Ei, da, dacă mi-ar da odaia dinspre stradă, m-aș uita. Dar noră-mea nu vrea nici în ruptul capului să mi-o dea.

Șeful de post îi strigă în ureche:

— Eu, moșule, ziceam așa, dacă întîmplător n-ai văzut pe cineva sărind peste gard. Uite, acolo, la vecini.

Moșneagul dădu din mînă:

— Peste gard... Peste gard sar mereu. Hoții... În grădină.

— Și ieri seara n-a sărit nimeni?

Bătrînul clătină din cap în semn că da.

Tulburat, șeful de post îl trase spre fereastră:

— Domnule Kostka, ascultă-mă bine... M-auzi?

— Cum să nu vă aud, cînd răcniți ca în codru, îi replică moșneagul aproape cu mîndrie.

— Va să zică ieri seara cineva a sărit peste gardul de colo...

Bătrînul stătu în cumpănă. Avea nevoie de un scurt răgaz, ca să priceapă ce anume vrea jandarmul. Apoi dădu iar din cap, aprobator.

— Păi, am zis că da.

— Deci ai văzut pe cineva. Pe cine?

— Ei, asta nu mai știu... Era destul de întuneric și cum somnul nu se lipea de mine, mi-am tîrît picioarele pînă la fereastră... Ei, dacă mi-ar da odăița din partea cealaltă, alta ar fi situația, dar nu, asta nu se poate, căci dumneaei, tînăra, trebuie să vadă ea ce se întîmplă pe stradă, ca să caște toată ziulica ochii pe fereastră; asta-i meteahna ei. Mă mir de feciorul meu că...

— Stai, moșule, să le luăm pe toate la rînd. Va să zică, dumneata ai văzut ieri seara un om sărind peste gardul de colo, este?

— Păi am mai spus că da. O fi sărit și el după mere.

— Dar acum mere nu sînt, moșule!

— Ei, atunci o fi sărit pentru altceva, de unde să știu eu ce mai au pe acolo? Știți, eu stau cam prost cu picioarele și nu mă mai duc nicăieri...

Tulburat la culme, șeful de post înghiți în sec:

— Fii atent, domnule Kostka, de spusele dumitale atîrnă multe. Fumezi, moșule? O să-ți aduc un pachet de tutun... Vasăzică dumneata ai văzut un om sărind în grădină... Sau din grădină?

— Eu l-am văzut cînd a sărit să plece.

— Și acum te rog să fii foarte atent... Cum arăta?

— Cine?

— Cum cine? Omul acela.

— Asta nu mai știu. V-am spus doar că era întuneric. Și chiar de n-ar fi fost, tot nu l-aș fi recunoscut. Știți, eu nu mai cunosc oamenii de prin partea locului. Din pricina picioarelor nu mă mai duc nicăieri.

— Și totuși l-ai văzut. Era tînăr, gras?

— Nu, gras nu era, că dacă era n-ar fi putut să sară gardul, zîmbi moșneagul, cu viclenie.

— Va să zică a fost un tînăr... înalt, subțire... Și cum era îmbrăcat?

— Păi, cum să fie... Ca fiecare... Deodată însă în ochi îi scăpărară scîntei și moșul se bătu cu palma peste frunte: Stați că avea ceva pe el... Cum era să uit!... Asta mi s-a părut ciudat chiar și în bezna nopții. Omul acela avea pe el pantaloni de dragon... Bufanți... Pe vremea noastră se purtau și se-aude că acum au început iar... Mi-a spus, nu de mult, feciorul meu.

Șeful de post făcu ochii cît sarmaua și pentru o clipă bărbia i se lăsă în jos. Ce tot îndrugă moșneagul ăsta? Pantaloni de dragon...

— Ești sigur, moșule? Pantaloni roșii?

— Păi, am spus. Bufanții ăștia îi cunosc, căci, vorba ceea, am fost și eu militar și întotdeauna i-am pizmuit pe dragoni, noi ăia de slujeam în *lanver*...

Șeful de post îl întrerupse brusc:

— Stai, moșule, va să zică dumneata ai văzut azi noapte... Un moment, asta n-a fost noaptea. Asta a fost... Cînd să fi fost, nu știi?

— Pentru mine noaptea începe de la opt, știți, eu mă duc devreme la culcare. De data asta însă, n-am putut să dorm. Iar feciorul meu încă nu venise de la cîrciumă...

— Bine, să zicem, deci, că a fost ora zece!

— Asta se poate.

— Așadar, la ora zece dumneata ai văzut sărind peste gardul de colo un om care avea pe el pantaloni bufanți de culoare roșie. Cu alte cuvinte un dragon în uniformă!

— Dacă era în uniformă asta nu știu, dar bufanții îi avea pe el.

— Bufanți roșii.

— Păi, am spus. De dragon... Și avea și haină. Scurtă.

— Așa că, putea fi uniformă.

— De ce nu...

— De pantalonii aceia îți aduci bine aminte, nu-i așa? Ai putea să juri că i-ai văzut.

Moșul încuviințâ din cap.

— Și i-ai mai spus cuiva despre toate astea?

— Cui să-i spun? Aici nimeni nu stă de vorbă cu mine. Tinerii vin doar de-mi iau pensia și gata, șlus...

— Eu însă o să mai stau de vorbă cu dumneata! Mai vin eu pe aici... Cu pachetul de tutun, așa cum am făgăduit!

După care, șeful de post țîșni afară din odaie și își luă rămas bun în grabă de la tînăra doamnă Kostková.

— Nu-i așa că bătrînul s-a plîns de noi? Asta ne-o face mereu. Și eu care îi caut veșnic în coarne! începu să se tînguie cu voce tare stăpîna casei.

— Nu s-a plîns... În orice caz, nu prea mult. Dar ia spuneți-mi, doamnă Kostková, nu are cumva obiceiul să mai năsocească?... Ce părere aveți, i se poate da crezare?

— Dacă se plînge de mine să nu-l credeți. În rest însă, da. Știți, sărmanul se plictisește și îl aud noaptea cum umblă tîrîș și geme.

Șeful de post clătină din cap și ieși afară.

Eh, doamne, grea lovitură! Un bărbat în pantaloni bufanți... Un dragon! Ceva trebuie că a văzut moșneagul de vreme ce face această afirmație cu atîta certitudine. Bine, bine, dar dacă omul cu pricina a fost dragon, atunci nu putea

fi decît... Hergot, să te ții cînd o să-i spun asta nevestii! Ea se și bizuie pe el, ca pe un viitor ginere! Afurisite femei. Dar, la drept vorbind, pînă la urmă nici eu n-aș fi fost împotrivă, e un băiat cuviincios și de treabă. Iar acum, povestea asta!

Firește, Moravek nu-i însă singurul dragon pe această lume!

În fața casei în care fusese săvîrșită crima staționa o mașină. Echipa de cercetare de la județ.

O găsi în toiul unei activități febrile. Lumina de magneziu a fotografului fulgera de zor. Un alt membru al echipei presăra încet, cu pensula, praful alb pe clanțe și pe măsuța din odaia alăturată. Nu părea prea entuziasmat, căci amprente erau cu nemiluita.

Doctorul a avut dreptate, amprentele nu vor spune nimic, să-l ia dracul cu romanele lui polițiste cu tot, își spuse în gînd șeful de post, cu amărăciune. În sfîrșit, cei de la județ îngăduiră ca moarta să fie transportată la morgă și să i se facă autopsia.

Cînd, după amiază, șeful se înapoie la post, avu pe masă datele precise cu privire la cauzele decesului. Două lovituri cu un obiect ascuțit în frunte și în creștetul capului. Moartea s-a produs înainte de ora zece. În cazul ăsta, moșul l-a văzut într-adevăr pe făptaș!

Dragonul...

Deocamdată șeful de post Zdychynec nu spuse nimănui nimic. Îl trimise doar pe sergentul Macek să afle dacă soții Morávek, al căror băiat e acum în armată, nu sînt cumva înrudiți cu răposata doamna Zuzánková. Nu-i ieșea din minte observația doctorului, că isprava asta a făcut-o cineva din familie.

Sergentul se întoarse repede:

— E în regulă, sînt rude, un fel de verișoară sau o mătușă îndepărtată, sau cam așa ceva. Ce să fac, le-am încurcat.

Iar șeful de post se așează pe scaun fără să-l mai ocărască pe Macek pentru că a încurcat niște treburi atît de importante. Vasăzică, rude... Asta înseamnă că afurisitul de doctor a avut iar dreptate! Dar dacă a avut dreptate el și dreptate a avut și moșneagul, atunci...

Și șeful oftă din adînc.

— O să avem de furcă, nu-i așa? spuse cu naivitate sergentul Macek.

— Da, o să avem. De fapt avem de pe acum... Spune-mi mai avea și alte rubedenii?

— Aici la noi, o nepoată sau cam așa ceva. La asta se află acum brigadierul nostru.

Peste puțin timp nepoata amintită se înfățișă singură, cu ochii înlăcrămați. Înainte de toate întrebă cît anume furase ucigașul și cînd avea să se deschidă acțiunea de succesiune.

Șeful de post o goni. Se săturase de toate pînă în gît. Și se săturase de toate pentru că lucrurile se încurcau din ce în ce mai rău. De oricare capăt al firului ai fi apucat, mereu îi ieșea la socoteală tînărul Morávek. Dumnezeule Hristoase, un băiat atît de bun! Dacă era înrudit, cum și era, trebuia să știe de acasă că mătușa ori străbunica, — păcătosul ăsta de Macek, de ce n-o fi știind exact — da, că mătușa asta sau ce-o fi, are parale. Dar, bineînțeles, nu știa unde-i ține... și, de aceea, s-a apucat să-i caute... Să ceară imediat urmărirea ostașului Morávek, pentru a se constata dacă nu cumva risipește bani... Prostie — ăsta e acum cu ochii în patru. Amprentele digitale! Astea ar trebui însă să fie găsite pe coada toporului, dar toporul ia-l de unde nu-i. Oriunde, în altă parte, amprentele nu spun nimic. Simplu, a fost să-și viziteze o rudă.

Mda, dar asta cu atît mai rău pentru el! La militărie e deajuns să fi bănuit. Iar dacă se dovedește că el a fost făptașul... Brr, te apucă groaza numai cînd te gîndești, pentru asemenea ispravă te așteaptă ștreangul! Da, la tribunalul militar, fără doar și poate...

Șeful de post își notă toate posibilitățile, își desenă frumos o schiță a locului crimei — degeaba însă, toate astea nu-i ajutară la nimic. Deodată se sculă în picioare, trase o înjurătură zdravănă, apoi, spunîndu-și în gura mare că e un prost fără pereche, ridică receptorul. Chemă de urgență Comandamentul regimentului de dragoni și ceru o verificare oficială, pentru a se constata dacă soldatul Zdeněk Morávek s-a aflat duminecă la cazarmă.

Dacă s-a aflat, are un alibi în toată legea, iar eu am scăpat de-o grijă.

După care se duse acasă și, uitîndu-se la nevastă și la fiică, își spuse în sinea lui că băiatul ăsta, categoric, nu poate fi ucigaș.

— Spune-mi tăticule, l-ați prins pe criminal? întrebă soția pe un ton binevoitor.

— Ei, mămico, asta nu-i o treabă așa de simplă, îi răspunse șeful, cu tristețe în glas.

— Dar trebuie să fie îngrozitor, nu-i așa?

Îngrozitor este, ce-i drept, și fu și mai îngrozitor cînd, pe neașteptate, brigadierul veni cu sufletul la gură, ținînd în mînă raportul primit prin telefon de la Comandamentul regimentului de dragoni din Klatovy: Soldatul Zdeněk Morávek a avut duminecă zi liberă și s-a aflat în afara cazărmii. Potrivit celor raportate de sentinela din post, s-a înapoiat la timp, adică înainte de miezul nopții de duminecă spre luni. Semnat, plutonier reangajat...

Șeful de post își privi nevasta, apoi fata, după care își puse chipiul pe cap.

Grozăvie mare!

Cu atît mai mare cu cît povestea asta a trebuit s-o descopere tocmai el, plutonierul major de jandarmi Zdychynec, și în felul ăsta să-i strice fetei toate socotelile. Numai că slujba e slujbă, iar jandarmul n-are voie să se uite nici în dreapta, nici în stînga, jandarmul e dator să-și aresteze și propria soție, dacă se cere...

Dacă se cere... Dacă e adevărat... Poate că totuși greșesc eu undeva. Dar unde? Poate că greșeala mea cea mai mare este că nu i-am cerut procurorului militar încarcerarea soldatului Moravek. Probabil va trebui s-o fac și pe asta.

Îi veni în minte că ar fi bine să-i cheme la el pe Macek și Šourek, pentru a se sfătui cu ei. Dar ce sfat ar putea să-i dea doi jandarmi de rînd? Poate că ar fi cazul să se repeadă pînă la județ? Și ce-o să-i spună ăia de la județ? O să dea ei singuri ordin să fie arestat băiatul! Dacă merită această rușine, atunci îl execut eu. Dar dacă n-o merită?

Chinuit de îndoieli ajunse la post, dar nu intră. Îl fulgeră un gînd. Un gînd neobișnuit, dar în această situație altă cale nu era. Ocoli postul pe o stradă lăturalnică din spatele pieții și se duse glonț la inspectorul de poliție, aflat aici în vacanță. Ăsta e un detectiv adevărat. Dracul să-l ia pe doctor cu romanele lui polițiste.

Îl găsi pe inspector în fața casei. Ședea pe bancă împreună cu soția și gazdele lui, și se arătă dispus să facă o mică plimbare, de cîțiva pași.

— Avem o crimă în oraș, spuse șeful de post, cu prudență.

— Știu, am auzit. Neplăcută treabă, continuă domnul de la poliția pragheză stergîndu-și nasul, ca și cînd povestea l-ar fi înduioșat.

— Domnule inspector, aș avea la dumneavoastră o rugăminte...

— Bouše e numele meu, îl întrerupse cu modestie domnul de la poliție.

— Cum să vă spun, îmi dau seama că sînteți aici în vacanță...

— Nu mai sînt, am terminat. Mîine plecăm.

— Cu atît mai rău. Adică, vreau să spun... cu atît mai bine că astăzi mai sînteți aici. Știți, eu nu doresc să vă amestecați în afacerea asta...

— Nici n-aș putea, îi curmă vorba detectivul; în privința asta consilierul nostru e categoric, nu ne îngăduie să intervenim în treburile jandarmilor. Zona noastră e Praga. Odată, tot așa, în timpul vacanței m-am încurcat într-o poveste, și totul s-a întors împotriva mea.

— Sigur, sigur... Dar aici nu e cazul să vă încurcați. Eu v-aș ruga doar să mă ascultați. E vorba de un sfat. Și de un om tînăr a cărui soartă e în joc. Ce ziceți, bem o bere?

— Spre seară nu beau decît grog, spuse domnul Bouše.

— Cu atît mai bine, cu atît mai bine, atunci să mergem!

Apoi, într-un colț al circiumii, șeful de post Zdychynec îi împărtăși inspectorului tot ce știa în legătură cu acest caz înfiorător, și-i destăinui temerile sale cele mai adînci că va fi silit să-l aresteze pe pretendentul la mîna fiicei sale.

Domnul Bouše sorbea din grogul fierbinte și simțea cum vești cul său guturai cedează.

— Mda, asta e într-adevăr un lucru neplăcut. Dar, pe de altă parte, e mai bine decît să ai un ginere ucigaș, nu-i așa? spuse detectivul cu sinceritate.

— Păi da, așa este, dar vă mărturisesc cinstit, nu știu cum se face că mie tot nu-mi iese la socoteală. Eu unul, ași zice că el n-a putut face una ca asta.

— N-a putut numai în cazul în care n-a dat pe aici, cu alte cuvinte, numai dacă are un alibi.

— Ei, bine, tocmai asta nu are.

— Păi, vedeți! Oamenii s-au ticăloșit rău de tot, domnule plutonier major.

— Da, dar și moșul e bătrîn, putea foarte bine să se încurce.

— Putea, cum să nu, dar dacă declară asta sub jurămînt, ce vă faceți? În fața completului de judecată e valabilă și depoziția unui martor bătrîn. Și încă cum!

— Vasăzică, dumneavoastră credeți...

— Eu nu cred nimic, nu e cazul meu. Așa fi însă bucuros să vă dau o mînă de ajutor. Numai că nu știu cum.

— Cum văd, în povestea asta nu mai ajută nimic, rosti șeful de post cu o voce întunecată.

— Cît e ceasul? întrebă deodată detectivul Bouše.

— O fi vreo zece, v-am făcut să întîrziați.

— Cînd s-a produs crima?

— Cam pe la zece. Moșneagul pretinde că în jurul acestei ore a văzut un dragon sărind gardul...

— Așa a spus?

— Da... Adică nu. Precis a spus așa: că a văzut un flăcău în bufanți roșii din aceia cum poartă dragonii. N-a exclus că avea și tunică pe el, dar asta n-a mai afirmat cu toată certitudinea.

— Iar pe dumneavoastră vă supără cel mai mult faptul că a recunoscut bufanții de dragon.

— Firește.

— Cum arată acești bufanți de dragon?

— Păi, cum... Ca orice pantaloni bufanți, atita doar că sînt de culoare roșie.

— Ce fel de roșu? Se vede aici, în acest local, ceva asemănător?

Șeful de post răsuci din cap:

— Nu, aici nu. Ca să fiu mai precis, trebuie să vă spun, hm... că nevasta mea are... hm... o pereche de chiloți de această culoare.

— Ați putea să-mi aduceți acești chiloți? spuse, pe neașteptate, domnul Bouše.

Șeful de post se uită la el cu ochiii holbați de uimire. Detectivul însă arbora o mină gravă.

— La urma urmei... Dacă e nevoie, bîigui plutonierul major.

— Cred că e.

Șeful de post se ridică de la masă, și după ce dădu a înțelege cu un semn autoritar că avea să plătească a doua zi, cei doi

bărbați porniră încet prin piața liniștitului orășel, îndreptîndu-se spre casa domnului șef de post.

— Chiloții! Repede! strigă acesta, dînd buzna în bucătărie. Chiloții roșii, de culoarea pantalonilor de dragon!

Auzind ceva despre pantaloni de dragon, domnișoara Zdeňka țîșni din odaie ca o vijelie. Se uită buimacă la tatăl ei.

— Tati, ce-i cu tine?... Tu ai... piui speriată doamna Zdychynova.

— Da, am înnebunit. De ce nu? Nici n-ar fi de mirare. Iar peste cîteva clipe s-ar putea să înnebunești și tu!

— Doamne sfinte, pentru ce eu? se înspăimîntă stăpîna casei.

— Asta ai să afli. Adu chiloții!

Domnișoara Zdeňka se ținu de ușă să nu cadă. Era lividă la față, dar șeful de post nu observă acest lucru.

— Dar bine, tati, chiloții aceia îi am pe mine, spuse doamna, jenată.

— Atunci scoate-i, ce mai stai? Ei, drăcie, sîntem doar în familie, nu?!?

Doamna se conformă și, cu mîna tremurîndă, îi întinse soțului chiloții; acesta îi smulse cu violență și ieși repede afară.

Femeile se priviră una pe cealaltă și în ochii lor se citea numai uimirea. Dacă șeful de post s-ar fi înapoiat în clipa aceea, și-ar fi dat seama, fără greș, că amîndouă sînt înfricoșate.

— Poftim, ăștia sînt, spuse afară majorul Zdychynec.

— Bun, și-acum să mergem spre grădina aceea. Dumneavoastră o să agățați chiloții de gard, și lîngă ei, să zicem... de pildă, haina mea. E de culoare gri închis.

Deși nu pricepu deloc de ce trebuia să facă acest lucru, șeful de post nu se împotrivi. I se părea însă o prostie fără margini să atîrne chiloții propriei sale soții de gardul unei grădini străine.

Dimpotrivă, domnul Bouše privi scena cu aerul omului satisfăcut, care consideră asta un lucru cît se poate de firesc. După aceea agață lîngă chiloți haina sa cenușie.

— Și-acum să ne îndepărtăm pînă la distanța de unde mușneagul dumneavoastră l-a văzut pe necunoscutul cu pricina. Dar, de fapt, nici nu-i nevoie să ne ducem atît de departe, spuse domnul Bouše, cu toată convingerea.

Mergeau poticnindu-se pe pajiștea din spatele grădinilor și deodată detectivul trase un strănut zdravăn:

— Asta, pentru că mi-am scos haina, ținu el să precizeze; dar nu-i nimic... Apoi, deodată, se opri și spuse: Iar acum, domnule șef, întorceți-vă și spuneți-mi ce vedeți?

— Văd chiloții și haina.

Detectivul Bouše zîmbi mulțumit.

— Perfect, dar ce culori vedeți?

— Păi, chiloții sînt roșii... Adică nu, apar de culoare închisă, nicidecum roșie! rosti majorul cu o precizie oficială.

— Iar haina gri apare tot întunecată, completă detectivul. Și dacă ar fi acolo niște pantaloni verzi, tot întunecați ar arăta. Numai dacă ar fi albi sau galbeni ar părea mai luminoși. Și stați, nici nu sîntem încă la distanța la care se afla mușneagul dumneavoastră.

Șeful de post scoase un strigăt strident:

— Atunci, înseamnă că a mințit!

— N-a mințit, îl liniști domnul Bouše. Nici dumneavoastră n-ați mințit în urmă cu cîteva clipe, cînd ați spus că chiloții aceia sînt roșii. Dumneavoastră, ca să zic așa, știați ce culoare au. Dar pe întuneric culoarea apare altfel.

— Bine, bine, dar el cum a putut să vadă că pantalonii aceia erau roșii?

— A făcut această afirmație, pentru că și-a adus aminte că dragonii purtau pantaloni de culoare roșie. Văzînd un om în pantaloni bufanți și-a zis, în sinea lui, că trebuie să fie dragon.

Grădinile își împrăștiau miresmele, iar detectivul Bouše întinse mîna să-și ia haina și o îmbrăcă repede ca să-l lase strănutul.

— Maica ta Hristoase, domnule inspector, cum aș putea să vă mulțumesc!!! Grozavă idee ați avut! Și eu care eram gata să-l iau de martor pe mușneag și să cer arestarea băiatului!

— A ginerelui, nu-i așa? Mda, într-adevăr ar fi fost o eroare fatală. Pe mușneag însă, țineți-l mai departe ca martor.

— De ce, mă rog frumos, de vreme ce s-a înșelat?

— S-a înșelat, dar nu în toate, ci numai în privința culorii. E singurul om care a văzut ucigașul, iar pentru dumneavoastră are — cum spune consilierul nostru — prețul aurului! Acum știți că făptașul purta cizme de călărie și pantaloni

așa numiți bufanți, pe cît se pare de o culoare mai închisă... Spuneați că mosul nu era sigur ce fel de haină avea individul. Știți de ce? Fiindcă n-a fost nici tunică și nici o haină obișnuită. Ceva între... O croială, specială, ca să zică așa. O asemenea persoană poate fi băgată în seamă de oricine. Eu unul aș miza pe un jocheu sau pe cineva de la circ. Apropo, știați că în capitala județului a sosit un circ?

— Nu, mărturisi șeful de post, abătut; am atîtea pe cap, că nu știu ce să fac mai întîi. Dar acum ar fi cazul să mergem să mai bem un grog! A început să se răcorească, ce ziceți?

Se duseră și se simțiră nespus de bine. De data asta grogul căzu și pe gustul șefului. Sporovăiră multă vreme despre lucruri foarte interesante, iar în cele din urmă șeful postului de jandarmi spuse:

— Vă închipuiți, poate, că sînt un nătărău, dar ce să fac dacă toate s-au încîlcit într-o combinație atît de ciudată. Rudă era, alibi n-avea... și tocmai ieri s-a nimerit să nu fie la cazarmă!

— Asta se întîmplă, încercă să-l mîngîie detectivul, uitîndu-se cu uimire la tovarășul său de masă care, pe neașteptate, încremenise și privea năuc înaintea lui.

— S-a întîmplat ceva, domnule șef?

Șeful dădu din cap, absent:

— Da... Ei drăcia dracului. Fir-ar să fie de muieri afurisite! Păi, nici fata noastră n-a fost ieri acasă. Cică ar fi fost la mătușă-sa... și a pierdut autobuzul... Iar el s-a întors la cazarmă înainte de miezul nopții!...

— Ei, poftim, spuse domnul Bouše cu o voce blajină și se ridică de la masă ca să nu țină în loc cercetările.

Șeful de post ascunse chiloții soției sub tunică, și porni gîfîind spre casă.

Femeile erau treze și șeful ar fi fost în stare să jure că se înțelegeau asupra unui anumit lucru; cînd intră în odaie, amuțiră amîndouă ca prin farmec.

Aruncă pe masă chiloții și se uită cu asprime cînd la nevastă, cînd la fiica lui.

— Tati, începu doamna Zdychynová.

— Un moment! Unde a fost fi-ta ieri?

— Tati, știi, am vrut să-ți spun...

— Dar nu mi-ai spus! A fost cu dragonul. Şi şeful postu lui de jandarmi întoarse o privire severă spre fata lui, iar aceasta încuviinţă din cap fără să clipească.

— Pînă la miezul nopţii ?!?

— Nu, asta nu... Dar aproape.

— Vasăzică asta se petrece în spatele meu! Dar mie nu-mi scapă nimic, precum vedeţi pe toate le aflu!

— Tati, să-ţi explic... ciripi doamna Zdychynová.

— Nu-i nevoie să-mi explici nimic. Prostie muierească! Un asemenea alibi, şi voi nu suflaţi o vorbă! Eu stau aici şi mă omor şi năduşesc de groază că va trebui să cer arestarea lui şi voi... Da, da, pe dragonul tău! Bănuit de omor!

— Dumnezeule! izbucni domnişoara Zdenka, împreunîndu-şi mîinile.

— Gata, acum nu te mai lamenta! Acum cînd am dovedit că n-a fost el. Şi puteai să-mi dovedeşti asta tu singură, şi încă foarte uşor. Ştii tu ce ruşine ar fi fost dacă l-ar fi pus în fiare şi abia după aceea aş fi aflat că în noaptea aceea a fost cu tine?

— Tati, încercă din noua doamna Zdychynová...

— Vorba! Nimic de zis, frumos îmi păzeşti fata... Dar el o s-o ia!

— Sigur, şi încă foarte bucuros, se grăbi să-l asigure doamna, cu un aer triumfător.

— La culcare! îi ordonă şeful postului de jandarmi fiicei sale, iar aceasta zbură din bucătărie nespus de fericită că lucrurile s-au sfîrşit cu bine.

Doamna Zdychynová se apropie, drăgăstoasă, de soţul ei:

— La drept vorbind, şi noi ne-am luat, abia după aceea... ştii doar!

Şeful de post icni:

— Ştiu... Dar cu fata noastră putea să fie altfel, nu crezi?

— Ştiu şi eu, poate că e mai bine aşa, răspunse cu înţelepciune doamna, mîngîindu-şi bărbatul cu gingăşie. Apoi, privind chiloţii de pe masă, adăugă înmărmurită: Un singur lucru însă nu pot să înţeleg: cum de le-ai dibuit pe toate, prin chiloţii ăştia?

— Nici nu-i de înţeles, spuse şeful cu trufie.

În altă ordine de idei, împrejurările în care a fost asasinată doamna Zuzánková au fost clarificate la două zile după

aceea. Urma indicată de moșneag, s-a arătat a fi cea bună. Bărbatul în pantaloni bufanți și cu haina neobișnuită fusese văzut duminică seara în orășel și — așa cum prevăzuse inspectorul de poliție din Praga — a fost găsit la circul din capitala județului. Și, întrucît avusese dreptate și doctorul, era întradevăr o rudă apropiată a doamnei Zuzánková, propriul ei nepot, care și-a adus aminte de mătușă de vreme ce halta era atît de aproape. Și a ucis-o pentru banii ei, găsiți, firește, sub rufărie.

Zdeňka Zdychynová se mărită, de îndată ce dragonul ei lepădă uniforma, și asta se întîmplă foarte curînd.

Ce mai, frumoase vremuri au fost pe atunci.

(7)

SPUMICĂ ŞI UMBRELUŢA

romanţa de dragoste
dintre
un spărgător
şi o fată de
stradă
cîntată
la
armonică

în circiuma
lui Banzet
ca să fie de
învăţătură
pentru toţi
acei ce
se îndoiesc de
mărinimia omenească

Cînd în dimineaţa aceea detectivul Brůžek îi raportă domnului consilier, printre altele, faptul că închisoarea din Litomeřice îl pusese în libertate, cu o jumătate de an mai devreme, pentru comportare exemplară, pe spărgătorul Spumică, după ce zăcuse acolo trei ani, consilierul Vacátko zîmbi:

— Ia te uită, Spumică! Nu ştiu ce părere ai dumneata, domnule Brůžek, dar eu unul sînt convins că acest Spumică nu va ajunge niciodată un spărgător ca lumea. Gîndeşte-te numai la numele lui... Spumică! Ţine minte ce-ţi spun, omul ăsta se întoarce la o viaţă cinstită.

Firește, detectivul Brůžek încuviinţă, căci aşa se cuvine potrivit prevederilor pragmatice de serviciu, dar îşi îngădui să menţioneze că tocmai împrejurările în care fusese spartă ultima casă de bani — şi cele precedente — demonstrează faptul că Spumică rămîne în continuare un meşter mai iscusit decît ceilalţi practicanţi ai acestei profesiuni.

— Da, ştiu, căzu de acord consilierul Vacátko, dînd din mînă plictisit. Ştiu ce vrei să spui: gura de lup a lui Spumică e o adevărată minune, o inovaţie... Dar tocmai aici e tot chichirezul! Omul ăsta are mîini de aur şi însăşi viaţa îl va conduce pe un drum mai bun. Pe scurt, Spumică e un meseriaş care din păcate nu-şi face meseria lui. De fapt nici nu e de mirare în vremurile astea de mizerie. Şi spunînd acestea, consilierul Vacátko arătă cu un gest semnificativ spre ziarul de pe masă, care vorbea de problema şomajului.

Detectivul Brůžek se retrase, în timp ce domnul consilier continuă să murmure pentru sine:

— Spumică... Nu, categoric, numele ăsta nu i se potrivește unui spărgător ca lumea. Iosef Spumică, specialist în lucrări de lăcătușerie, da, asta ar fi o firmă potrivită pentru o mică prăvălioară!

Fără să țină seama de părerile domnului consilier, detectivul Brůžek îl trecu pe Spumică în evidența obișnuită, după care, se lăsă furat de gîndurile sale triste stîrnite de spargerea încă nelămurită a unei bănci din Praga, lovitură în timpul căreia făptașul îl împușcase pe casier și reflectă în sinea lui, că lumea se schimbă, și, așa cum se arată, moravurile gangsterești încep să pătrundă pînă și în capitală.

— Gura de lup a lui Spumică, mormăi pentru el, detectivul Brůžek — da, asta zic și eu că e o treabă pentru noi! Cînd oare o să vedem iar pe pereții unei case de bani tăieturile lui meșteșugite? Și cînd oare o să ne ducem să-l ridicăm pe Spumică, și el va înțelege și ne va urma fără multă vorbărie, pentru că spărgătorii sînt un soi aparte și știu ce se cade și ce se cuvine atunci cînd au dat de bucluc! Ei drăcie, lovitura asta parcă a fost anume dată ca omului cinstit să-i fie teamă să mai depună în bancă o sumă mai mare. Noroc că eu, ținînd seama de leafă, nu am asemenea griji!

Bărbatul, despre care tocmai venise vorba la Direcția a Patra a poliției pragheze, Josef Spumică, pășea în clipa aceea agale pe străzile Pragăi. Trenul de Litomerice îl aruncase disdedimineață în zarva și freamătul gării, de care, în pușcărie, omul se dezobișnuiește cu desăvîrșire. I se învîrtea capul și-l lua cu amețeală. Cunoștea această senzație pe jumătate plăcută, pe jumătate apăsătoare, cînd tragi în piept aer curat și nicăieri în jurul tău nu se văd gratiile închisorii. Și cînd vezi atîtea femei! Dumnezeule, că multe femei mai sînt pe lumea asta, de te ia cu groaza ori de cîte ori le zărești, și toate au niște forme, de-ți sucești gîtul după fiecare, căci toate ți se par cel puțin interesante dacă nu frumoase, iar tu te simți ca un unchiaș de la țară venit la un tîrg de mostre, și nu mai știi încotro să-ți întorci ochii.

Se opri șovăitor în dreptul unei gherete cu mîncare. Avea în buzunar cîteva coroane și ar fi putut să-și cumpere o pereche de crenvurști și bere, dar pînă la urmă se răzgîndi. Nu, nu-i încă flămînd așa cum se cuvine, iar berea o fi și ea o

bere oarecare, așa că, mai bine se lasă păgubaș. Discară, însă, în circiuma La Banzet din cartierul Nusle, va duce încetișor la gură o halbă cu guler mare și va sorbi din ea frumos, cu ochii închiși... Ei, da, asta va fi într-adevăr o dușcă, așa cum scrie la carte. N-avea de ce să se plîngă; Închisoarea din provincie s-a dovedit a fi mai recunoscătoare decît cea pragheză, acolo un meseriaș ca lumea e apreciat cum trebuie, și fiindcă, el, Spumică, i-a lucrat domnului director niște broaște artistice la niște scrinuri vechi, temnicerul i-a adus din cînd în cînd cîte o sticlă cu vestita bere de Litomeřice, adică o bere în fața căreia îți poți scoate pălăria; și totuși, să bei o halbă la Banzet din Nusle, e cu totul altceva. Ce mai, asta înseamnă întoarcerea acasă.

Acasă...

Aici Spumică se opri. Și din gînd și din mers. De parcă s-ar fi speriat de ceva. Nu era făcut de ieri de azi, și nici viața nu-i era străină. Doi ani și jumătate înseamnă mult și multe se schimbă într-un timp atît de îndelungat. Înainte de toate trebuie să se ducă la gazda lui, adică la *mutr*, și să fie pregătit pentru orice. Chiar și pentru vestea cea mai proastă. Și să ia totul de la început. Asta înseamnă să pună iar mîna pe sculele lui și să se gîndească bine cam pe unde ar fi o căsuță de bani potrivită, dar garantată, căci, hotărît, ar vrea să rămînă mai multă vreme la aer curat. Pe urmă să încerce s-o găsească pe Anča, căreia i se mai spune și Umbreluța. Afurisită, își spuse încet, afurisită javră, dar are niște obrăjori ca laptele și o mutră tare drăgălașă! Și-i place al dracului moda! Fără umbreluță nici nu se mișcă. O muiere ca asta nu stă singură, căci, vorba ceea, cine să-i cumpere ei pantofiorii, în care știe să umble atît de frumos?

Cu gîndul la Umbreluța îi năduși̇ră și palmele. Se văzu silit să-și încetinească mersul, ba, mai mult, în cele din urmă se și așeză pe o bancă într-un părculeț, căci se simțea obosit. Dar emoția, aerul curat, toată frumusețea și freamătul Pragăi, l-a făcut să nu simtă scurgerea timpului și, pînă să ajungă jos, la Nusle, în scumpul său *Jamrtal*, se făcu amiaza iar mațele începură să-i cînte de foame. Așa stînd lucrurile se opri să ia un gulaș La Regele Otakar, și încercă o mare bucurie cînd hangiul i se adresă în felul următor:

— De mult nu V-am mai văzut pe aici Înălțimea Voastră!

— N-am fost în Praga, îi răspunse Spumică fără să roşească, iar hangiul care-şi cunoştea bine muşteriii îi aduse o porţie serioasă şi spuse:

— Mi-am îngăduit să vă pun cîteva gălujte în plus, de bună seamă v-aţi făcut digestia, nu-i aşa?

Spumică încuviinţă din cap şi ceru doar o bere mică, nu de alta, dar nu voia să strice farmecul băuturii sărbătoreşti din această seară în circiumă „La Banzet".

În sfîrşit se duse la gazda lui.

Aceasta îşi împreunâ mîinile de parcă ar fi văzut un răposat.

— Ia te uită, ce surpriză, domnul Iosef! Mai degrabă m-aş fi aşteptat să vină moartea; se spunea pe aici că aveaţi mai mult, nu-i aşa? Multă apă a curs pe Vltava de cînd aţi plecat, uitaţi-vă la mine, domnule Iosef, un fir de păr negru nu mai am în cap; da, da, trece vremea, zboară, de ţi se strînge şi inima numai cînd te gîndeşti. Intraţi, cafeaua e pe plită, dacă nu cumva v-aţi obişnuit cu ceva mai bun, decît zeama noastră...

Spumică dădu din mînă de parcă ar fi alungat amintirea urîtă a poşircei negre din închisoare şi ar fi vrut să stăvilească puhoiul vorbăriei neîntrerupte a bătrînei, dar bineînţeles, totul fu în zadar.

A şi aflat că vecina de alături e în împărăţia cerului, că proprietarul tot nu vrea să zugrăvească scara şi coridorul, nici să repare robinetul de apă de pe coridor, bine că încasează chiria, care e din ce în ce mai mare, şi dacă treburile o să meargă mereu aşa, într-o bună zi o să fie rău de tot...

— Da cu mine... cu mine cum e? Aveţi o cameră pentru mine? întrebă Spumică, în timp ce gazda îi turna cafeaua şi, pentru o clipită amuţise, ca să nu umple ceaşca prea tare.

— Păi, se poate, cum să nu, pe aia din spatele bucătăriei, v-o eliberez numaidecît, căci, vorba ceea, eu pot rămîne şi în bucătărie. În odaia în care aţi stat, ştiţi... în aia am pe cineva la dormit.

— Şi Anca? strigă aproape Spumică, fiindcă, la drept vorbind, asta era prima întrebare care i se înghesuia pe limbă.

Gazda lăsă ceaşca pe masă şi, pe neaşteptate, limbuţia ei se stinse ca prin farmec.

— Adică... domnișoara... spuse în cele din urmă, șovăitor.

— Păi, despre dumneaei n-am mai auzit nimic, de multă vreme. A plecat încă de atunci, știți dumneavoastră... Păi, ce să fi făcut ea singură aici, mititica, nu-i așa? Ființă tinără, are și ea nevoie de o distracție, nu-i așa? La drept vorbind, asta nu i-o poate lua nimeni în nume de rău, nu-i așa?

Cafeaua își împrăștia mirosul, Spumică o sorbea încet, dar în gît nu-i simțea decît amărăciunea. Firește, de o distracție avea nevoie, sărăcuța, de altfel se gîndise și el la acest lucru. Dar asta nu însemna că acum i-ar face deosebită plăcere să audă toate astea. Căci omul trăiește totuși veșnic cu speranța în suflet! Și deodată simți cum în inimă i se deschide vechea rană, și dacă nu i-ar fi fost rușine, ar fi urlat de durere.

— Și a plecat singură?

— Singură, păi cum altfel, cu cine să fi plecat!?! Mă rog, e ea fată frumoasă, dar slabă ca un țîr, și de, e la mintea cocoșului că singură n-a putut căra toate lucrurile, și, se adunaseră aici destule lucrușoare, omul nici nu-și dă seama de asta cînd stă mai mult într-un loc. Așa că, a ajutat-o să se mute un tînăr, ce-i drept voinic, dar la figură nu prea arătos, de altfel, domnișoara l-a ținut cît mai departe de ea, doar atît cît îi poruncea, și asta, ca să zic așa, se pricepe, nu? Și rostind aceste cuvinte gazda zîmbi încurajator, așteptînd la rîndul ei zîmbetul de încuviințare din partea lui Spumică. Dar spărgătorul stătea pe scaun posomorît și ochii săi țintuiau cu disperare marginea mesei, de parcă s-ar fi temut să-și ridice privirea.

— Și cine era?

— De unde să știu, eu, ca să zic așa, nu prea mă pricep, vă dați seama, de unde să-l cunosc, dacă eu nu umblu printre oameni; dar le-am auzit pe femei spunînd la băcănie, că ar fi fost unul de-i zice Toufar, ce-i drept reputație prea bună nu avea el; după mine, domnișoarei îi era chiar frică de el, dar, nu-i așa, finuță cum era, o să fie acum mai curînd cu dumneavoastră, numai că pentru asta, odăița din spatele bucătăriei n-ar fi destul de încăpătoare, iar eu altceva nu am...

Spumică lăsă să-i cadă pumnul strîns cu atîta putere, încît sări și ceașca de pe masă.

Gazda se neliniști:

— Dar o să vedeți, domnule Iosef, că totul o să fie iarăși bine așa cum a fost, pentru asta însă trebuie timp! Cum să vă spun, femeia e, ca să zic așa, o marfă gingașă, dar, întocmai ca bănuțul fals, se întoarce mereu de unde a plecat. Eu cred că a vrăjit-o sau cam așa ceva, vă spun drept, pentru o mutră ca a lui aș fi stat pe gînduri și eu, babă bătrînă, iar domnișoara, de bună seamă, n-a găsit nici ea nimic frumos la găligănul acela. Dar știți cum e, singurătatea și teama sînt în stare să dea peste cap orice muiere!

— *Mutr*, unde-s sculele mele? întrebă Spumică, uitîndu-se la gazdă cu și mai multă nerăbdare decît atunci cînd o întrebase de Anča.

— Păi, asta chiar că nu mai știu. Dacă le-ați avut cumva în odaie, apoi să știți că le-a luat domnișoara cu ea. Unde le a dus, zău, nu știu, vă dați seama că eu n-aș avea ce face cu ele...

— Le-a luat? Cu acest Toufar?!? îngăimă Spumică, uimit și neîncrezător, de parcă n-ar fi fost în stare să înțeleagă profunzimea unei asemenea trădări.

— Păi, așa gîndesc, dar s-ar putea să mă înșel, de altfel sînt sigură că dumneavoastră o s-o găsiți pe domnișoara și ea o să vă spună totul... Și, spunînd acestea, bătrîna gazdă se aplecă peste masă și în ochii ei zbîrciți licări un zîmbet: — Da să fiți bun cu ea, domnule Iosef, că știți, după atîta vreme, muierea e ca bolnavă, mă înțelegeți, în astfel de împrejurări bătaia nu ajută, vedeți, răposatul meu făcea mereu greșeala asta, iar eu, pentru fiecare palmă — și, slavă domnului n-au fost puține — mă îndîrjeam și mă făceam a dracului, și pînă la urmă n-avea de la mine nici o bucurie, că eram încremenită și rece ca piatra.

Spumică mormăi ceva și se ridică de pe scaun. Gazda deschise ușa ce dădea în odăița din spatele bucătăriei; era o încăpere mică și întunecoasă, cu fereastra spre curte; domnea aici o duhoare de aer stătut, și, Dumnezeu știe de ce, lui Spumică îi amintea de celula închisorii. Înainte de toate se duse și deschise fereastra, apoi se întinse pe pat, căci era frînt de oboseală și ar fi vrut să doarmă. Ochii lui rătăciră un timp prin spațiul strîmt, pînă cînd îi dădu peste cap și poposiră pe geamul unei ferestre miraculoase — fără gratii! Iar această priveliște îl făcu să uite pentru cîteva clipe de toată suferința sa.

Seara se duse „La Banzet", dar prima duşcă nu fu atît de sărbătorească precum se aşteptase. Asta, pentru că sorbea cu ochii aţintiţi spre uşă, de parcă din clipă în clipă ar fi putut să apară în local Anci Umbreluţa, dar ea nu se arăta. Păi cum să se arate, de vreme ce secătura de Toufar o ţine, fără doar şi poate, undeva departe de ochii lumii. Muşteriii vorbeau zgomotos, dar el nu mai cunoştea aici pe nimeni, de bună seamă vechea gaşcă s-a mutat în altă parte. În cele din urmă intră totuşi un cunoscut. Spumică mai-mai să strige de bucurie cînd uşa localului se acoperi toată de trupul mătăhălos al unei namile de om, căruia printre spărgătorii caselor de bani i se spunea Lăpticu, şi despre care se spunea că e atît de puternic, încît e în stare să dea de-a dura şi să facă praf o casă de bani, dacă pereţii ei sînt prea tari şi se împotrivesc gurii de lup.

Un timp, Lăpticu nu-l recunoscu pe Spumică, pe urmă însă faţa i se lumină de bucurie, şi se aşeză la masa lui:

— Hergot, cum văd, te-ai cam gălbejit pe-acolo, trebuie să-i tragi un rom, asta o să te dreagă, spuse zgomotos şi numaidecît comandă două romuri mari.

— În rest, cum stai? Ai ceva lovele? întrebă apoi, după ce traseră cîte o duşcă.

— Slăbuţ. Ceva, am avut eu pe acasă, dar... ce mai, s-au dus...

Lăpticu îşi miji ochii:

— Aha, Anča Umbreluţa! Ţi i-a umflat, nu-i aşa?

— Asta n-am spus, dar, mă rog, i-a folosit... La urma urmei, ce aveam să fac eu cu ei în puşcărie?

— Şi acum? Ce-ai de gînd? De ce vrei să te apuci? Dar, mai întîi să-ţi spun, ca să ştii: Gaiţă are de clocit la Pankrac patru ani, da, băiete, închipuieşte-ţi. A aranjat o casă în Dejvice şi a doua zi l-au şi găbjit, a avut ghinion, abia apucase să doseasca ceva lovele şi le-au umflat de sub pat în timp ce trăgea la aghioase. Încăpăţînatu şi Rigilă lucrează pe picior liber; dacă au pus ochii pe ceva, asta nu ştiu, a început să se cam îngroaşe gluma de cînd cu lovitura aceea de la bancă; povestea asta a băgat spaima în toţi, băiete, acolo şi-a vîrît nasul cineva străin de noi, care s-a apucat să scuipe cu gloanţe; ce mai, a fost urgia lui Dumnezeu, iar gaborii fac spumă la gură de furie, ce mai, acum e de rău să

pici în focul lor, eu unul mă las păgubaș un timp, pînă se mai răcesc niței lucrurile.

După un ceas părăsiră localul, mai trebuiau să-și arunce ochii și prin altă parte, în apropiere se afla „Coliba cu venin", iar ceva mai jos circiumile „La fata bătrînă" și „La păianjen". Lăptic plăti consumația, chiar dacă buzunarul lui nu era doldora de bani. Dar să-ți omenești prietenul întors de la pîrnaie, asta printre spărgători e o lege lăsată de la Dumnezeu.

— Ascultă, ce-i cu Anči?

— Ce să fie... nimic, mormăi spărgătorul Lăptic.

— Se aude că un oarecare Toufar ar fi trecut-o pe numele lui, așa-i?

Pășeau tocmai în sus spre Apolinar; în jurul lor era pustiu, iar întunericul ispitește întotdeauna la comunicativitate confidențială.

— Te-ai duce după ea, ești stătut, nu-i așa?

— Nu, nu-i chiar așa. Știi doar că ea a fost cu mine, dacă-ți mai amintești. A stat la mine și, mă rog...

— Păi, în cazul ăsta fi bucuros că n-o mai ai. Umbreluța e o știoarfă, pricepi?

— Nu te prosti, Lăptic, la mine a fost o fată destul de așezată, icni Spumică, deznădăjduit.

— La tine se poate, dar la ticălosul ăsta de Toufar nu e. Pe cîte știu eu, umblă iar teleleu, s-ar putea s-o nimerim pe undeva, îi plac localurile, nu-i place să bată trotuarul.

Spumică își apucă prietenul de pulpana hainei:

— Cum adică? Asta înseamnă că nu-i cu el...

— Ba e, cum să nu fie! Numai că dumnealui e o asemenea lighioană, că o trimite el singur, pricepi? Toufar ăsta e o figură nenorocită, a încercat și el să dea gata o casă, dar a dat chiar și a trebuit s-o întindă; aiuritul s-a apucat atunci să tragă și a avut mare baftă că nu l-au agățat. Un om cumsecade nu vrea să se încurce cu ticălosul ăsta; Anča și el sînt ca tusea și junghiul, iar tu las-o în plata Domnului. La Eugen vin în fiecare seară niște fete pe cinste, îți pasez eu una, poți să-i rămîi și dator, fetele astea știu ce se cade și ce se cuvine, și cum azi e prima zi de cînd te-ai întors, de plată nici nu trebuie să-ți pese.

„Coliba cu venin" era înțesată de fum și de atîta gălăgie nu se mai auzea om cu om; curînd lui Spumică începu să

i se învîrtă capul, Lăptic dispărea în norii de fum, iar lîngă el ședea Mina, o femeie cu mîinile mari și pufoase, iar cînd o duse pe parchet se lăsă strînsă cu putere și își mîji ochii.

— Zău? De trei ani aproape n-ai mai avut o femeie? Sărăcuțul de tine, repetă ea de cîteva ori, și se vedea că ideia asta nu-i displăcea cîtuși de puțin. Se lipi de Spumică tot mai mult, pînă cînd sîngele învolburat făcu să se iroseaască din mintea lui chipul zveltei Umbreluța.

— Hai, vino, îi spuse după aceea, și ieșiră amîndoi afară.

Fu nevoit să se sprijine de peretele clădirii, în clipa în care adierea rece a nopții suflă peste el neobișnuit de tare, apoi femeia îl conduse ceva mai încolo, într-un loc unde se înălța un zid de cărămidă și unde începea povîrnișul ce duce în jos spre apa brațului Botič.

Amintirea Ančei se risipi; pînă și nopțile chinuitoare din pușcărie se mistuiră sub asaltul sîngelui înfierbîntat; totul în jur se învîrtea odată cu el, iar bezna izbea adînc în creierul lui, ca un clopot.

În noaptea aceea mai merse în două localuri, din ce în ce mai amețit de băutură, prietenii și-l trecură din mînă în mînă și nici fetele nu se lăsară mai prejos, încît, la un moment dat, nu mai știu nici el care fusese prima și care ultima; spărgătorii, deși nu prea erau în bani și nu puteau face un chef de pomină, avură totuși din belșug pentru o beție în lege, iar credinciosul Lăptic îl duse apoi în spinare pînă acasă și-l depuse în brațele gazdei.

Bătrîna nu l-a ocărît prea mult, avea și ea înțelegere, și își dădea seama că prima noapte nici nu se putea sfîrși altfel; vorba ceea, avea și ea experiența ei, căci omul cu care a trăit tot spărgător a fost, pînă s-a stins.

— Sculele *mutr*, sculele și să ne apucăm de treabă, repeta întruna Spumică, în timp ce bătrîna îl împingea în pat.

Se scurseseră de atunci cîteva zile, semănînd între ele ca două picături de apă: mereu aceeași bere la circiuma Banzet și același gulaș „La Regele Otakar", în „Coliba cu venin" se foiau aceleași fete și numai din cînd în cînd se mai ivea cîte o prospătură și asta trezea atenția. S-a întors din pușcărie și spărgătorul Landa, iar undeva prin preajma Jihlavei se spune că ar fi fost aranjată o casă, dar deocamdată n-au înhățat pe nimeni.

Umbreluța fusese zărită „La Păianjenul", remorcată de un moșulică din provincie, iar Lăptic se îngriji ca Spumică să nu rămînă fără pîine; pentru moment îi aranjă să distribuie cărbuni. Nu era, ce-i drept, o muncă ideală, dar în condițiile mizere de atunci, cădea ca o adevărată mană cerească.

Într-o dimineață, lucrătorii de la Societatea de navigație fluvială din Praga găsiră agățat de unul din pragurile Vltavei cadavrul unui necunoscut. După toate indiciile nu zăcuse în apă multă vreme, maximum trei zile, iar în urma cercetărilor polițienești se ajunse la constatarea că era vorba de un omor. Necunoscutul avea o rană adîncă și fusese înjunghiat cu cuțitul. Nu fu prea greu să i se afle identitatea. După tatuajul de pe piept și de pe ambele brațe, în persoana victimei fu descoperit infractorul Adolf Toufar, de cîteva ori condamnat, cu domiciliul în cartierul Smichov, și, potrivit informațiilor, fără ocupație. În ultimele zile poliția îl căutase, dar fără rezultat, în legătură cu recenta lovitură de la banca din strada Na pořici. Acum, în sfîrșit, pusese mîna pe el, din păcate însă, mut de-a binelea.

— Ca să vezi, spuse cu o voce cumpănită consilierul Vacátko, după ce i se aduse raportul pe masă — Dumneavoastră vă omoriți căutîndu-l și dumnealui zace frumos în Vltava. Dacă o să continuați în felul ăsta, o să punem mîna pe făptaș abia după ce o să-și dea duhul de bătrînețe. Da, domnilor... cam așa stau lucrurile... Mda... Dacă acest Toufar e amestecat în furtul de la bancă, atunci e limpede că de petrecanie i-a făcut unul din bandă. Și cum noi nu știm nimic despre el, ne putem felicita pentru felul în care ni se încîlcesc ițele, nu-i așa?

Domnul consilier era nemulțumit și în asemenea momente era morocănos și înțepat, iar lucrul cel mai bun era să te prefaci că ai de soluționat o chestiune ce nu suportă nici o amînare. Ceea ce domnii detectivi se și grăbiră să facă, lăsîndu-l pe mormăitorul consilier singur în biroul său. Detectivul Brůžek se salvă fugind pe teren, și astfel fu singurul care izbuti să-i aducă domnului consilier măcar un martor prețios: Pe Anča, supranumită și Umbreluța.

Anča nu știa nimic. De trăit, e drept, trăiește cu acest Toufar, și mărturisi acest lucru fără ocolișuri, dar Toufar nu se află acum în Praga, i-a spus domnului Brůžek, cînd acesta a tras-o din pat, fără prea multe menajamente.

— Şi unde e?

— Asta nu ştiu. nu-mi spune niciodată unde se duce, i-a retezat-o scurt Umbreluţa.

— Păcat. Va trebui să mă urmaţi.

Detectivul îl jucă pe neştiutorul, şi nu fără succes. Anča îl urmă la Direcţia a Patra, cu convingerea fermă că Toufar se află undeva bine adăpostit. Şi-o ungea la inimă să-i ducă pe copoi de nas.

Frumoasă fată, ce-i drept, îşi spuse în sinea sa consilierul Vacátko, cînd o zări în biroul lui pe Anča şi numaidecît deveni mai împăciuitor. Felul în care îşi petrecu picior peste picior şi îşi sprijini cu mîinile umbreluţa ei, dovedea că ar fi putut să joace pe loc rolul unei doamne din înalta societate. Mai cu seamă dacă omul n-ar şti prea multe despre ea! Numai că domnul consilier ştia despre Anča mai mult decît îşi închipuia ea însăşi.

O lăsă aşadar să bată cîmpii spunînd tot felul de basme, din care reieşea că Toufar trăieşte acum din munci ocazionale, că pe acasă se arată foarte rar, şi că de fapt ea nici nu mai trăieşte cu el...

— Şi dumneata tot din muncă ocazională trăieşti, nu-i aşa? se răsti deodată consilierul.

Faţa ei frumoasă, păli un pic:

— Păi eu... Eu am condicuţă, mă rog frumos. Şi în perfectă ordine.

— Dar mai de mult parcă te lăsaseşi de această meserie! A fost o vreme cînd ai dus o viaţă aşezată. Pe atunci stăteai... (şi consilierul răsfoi prin hîrţoage) da, cu un oarecare Spumică... Pe cît se pare, dumitale îţi place societatea aleasă...

— Spumică era un băiat bun, spuse deodată Anča, lăsînd ochii în jos.

— Se poate. Dar spărgător!

Anča admise acest lucru ridicînd din umeri, apoi se grăbi să adauge:

— Da, dar mai cu seamă era niţel cam fraier.

— De aceea l-ai părăsit şi te-ai agăţat de Toufar. Şi în acelaşi timp te-ai întors la vechea meserie. El te-a silit, nu-i aşa?

Anča rămase înmărmurită:

— Mă rog, desigur, n-a fost împotrivă.

— Şi dumneata îi dai bani, nu-i aşa? Iar el... Ce ştii despre participarea lui la furtul acela de la bancă?

— Nimic, pot să jur.

Consilierul o cercetă cîteva clipe cu atenţie. Experienţa îi spunea că a da crezare unor astfel de femei era curată naivitate. Mint, chiar şi atunci cînd nu e nevoie. Iar acum ea e nevoită să mintă.

Văzînd că nu scoate nimic de la ea, strînse din umeri şi-i întinse o fotografie mare cu cadavrul lui Toufar. Cine ştie, s-ar putea ca acum să vorbească.

— Îl cunoşti?

— Nu, răspunse femeia şi era gata-gata să aşeze fotografia înapoi pe masă. Deodată însă holbă ochii cît cepele, se făcu galbenă la faţă, şi mîinile ei se prinseră de scaun, într-o strînsoare convulsionată. Fotografia căzu pe jos.

— Dumnezeule... Ada... Ce i s-a întîmplat? De trei zile n-a mai dat pe acasă...

Se sufocă, domnul Brůžek trebui să aducă un pahar cu apă şi să-i dea să bea, ca să-şi recapete răsuflarea.

— Drăguţul matale e în lumea dreptilor. L-au aranjat, se pare, complicii lui. De aceea am vrea să ştim ce ştii despre ei!

Anci nu răspunse. Clătina mecanic din cap, de parcă ar fi respins o idee proprie. Apoi spuse cu voce stinsă, ca şi cînd nu i-ar fi venit nici ei a crede ce spune, dar cu o certitudine de-a dreptul bizară:

— L-a omorît Spumică.

Şi se prăbuşi în biroul consilierului ca un butuc, şi multă vreme alergară detectivii zăpăciţi în jurul ei, pînă cînd, în sfîrşit, o scoaseră pe coridor, unde o aşezară pe o bancă şi o readuseră în simţiri.

De altfel, pînă şi consilierul Vacátko rămase în biroul său foarte surprins de cele ce auzise.

Tocmai atunci sună telefonul şi în receptor se auzi glasul medicului legist:

— Înecatul Toufar a fost înjunghiat cu cuţitul în rinichi, pe la spate, dar, ciudat, de jos în sus, şi dintr-un unghi neobişnuit. Cînd a ajuns în apă era mort. Contuziile de pe corp au fost provocate, probabil, în cădere, iar trupul neînsufleţit a fost aruncat, după toate aparenţele, pe un mal abrupt

de unde a alunecat în apă. Şi încă ceva: Pe carpul drept o contuzie puternică, e foarte dificil să determinăm cauza ei.

Consilierul ascultă cu mare atenţie raportul medicului:

— Interesant, mormăi el. De bună seamă asocia spusele fetei cu cele afirmate acum de medic.

— Spumică... mormăi din nou, pentru sine. Mie n-o să-mi scoată nimeni asta din cap, Spumică nu e nume nici de spărgător, nici de ucigaş. E un nume paşnic, şi, nu ştiu de ce, omul ăsta nu prea îmi iese mie la socoteala în povestea asta...

Apoi veni detectivul Brůžek cu rezultatul percheziţiei domiciliare făcută la Toufar acasă. Nimic deosebit, în afară de nişte unelte de spărgător.

— Şi, mă rog, la ce te aşteptai dumneata, domnule Brůžek? Că ai să găseşti la el operele lui Jirásek? Ia să vedem. Păi, da, dumnealui a făcut pe cîrpaciul pînă şi în meseria de spărgător. Asta n-am ştiut despre el, nu-i aşa?

— În general ştim prea puţin despre acest individ, domnule consilier, mărturisi cu sinceritate detectivul Brůžek. — Ca să zic aşa, dumnealui n-apucase încă să se introducă aşa cum trebuie. Pedepsele le-a avut de cele mai multe ori pentru acte de violenţă, mă rog, a mai fost acolo şi o lovitură... dar asta-i tot... Cu fata ce facem, îi dăm drumul?

— Probabil că da, rosti scurt consilierul, apoi adăugă:

— La început n-a spus nimic din ceea ce ştie, iar pe urmă a spus ceva ce nu ştie, dar pe care l-a nimerit, ca să zic aşa, cu un al şaselea simţ.

Consilierul Vacátko scotocea prin unelte şi deodată îşi încruntă cu mirare sprîncenele:

— Ia te uită! O gură de lup! Şi încă ce gură de lup, domnule Brůžek!?!

Detectivul răspunse ca un elev ascultător:

— Asta... mă rog frumos, e gura de lup a lui Spumică... Să se fi băgat iar printre spărgători?

Consilierul răsuci din cap:

— Nu, nu, aici e altă poveste. Dacă fata asta a spus adevărul, atunci, într-adevăr, astea sînt sculele lui Spumică.

— Şi să-l fi ucis pe Toufar din gelozie? Asta nu i se potriveşte unui spărgător, domnule consilier, obiectă detectivul Brůžek.

— Păi, aşa şi e... Spumică... Fi bun, domnule Brůžek şi telefonează la comisariatul din Nusle să-l ridice. Dacă nu

pentru altceva, cel puțin pentru a ne spune cum au ajuns sculele lui la acest Toufar. Să se afle oare aciuită banda asta pe aici pe undeva? Dar nu, cu neputință, Spumică nu poate fi tîlhar! Pe chestia asta pun mîna în foc!

Spumică nu era acasă, după cum raportară peste puțin timp foarte descumpăniți cei de la comisariatul din Nusle, ca și cînd ei ar fi fost direct vinovați de acest lucru.

— Mă rog, dacă nu e, s-ar putea să vină, rîse consilierul în receptor. E cît se poate de simplu. Dacă vine, înseamnă că nu-i amestecat în povestea asta, iar dacă nu vine atunci e fără doar și poate amestecat, și atunci, va trebui să-l găsim mort-copt.

Își aprinse o țigară și se întinse în fotoliu ca să poată reflecta mai bine. Așa dar, ori e vorba de gelozie și Spumică, pur și simplu, s-a răzbunat pentru faptul că Toufar i-a împins fata înapoi la viața ei de odinioară, ori aceste unelte de spărgător înseamnă tocmai contrariul, și anume, că cei doi erau înțeleși, iar Spumică i-a predat lui Toufar odată cu Anči și meseria sa.

Iar ăsta a devenit pe urmă embrionul bandei pe care noi o căutăm acum!

Mda, toate astea nu sînt însă decît niște simple presupuneri, iar Spumică va trebui să ne lămurească. Cine știe, poate că iese la iveală alt motiv pentru care a ucis, sau poate se dovedește că nici n-a ucis. S-ar putea ca Umbreluța să creadă doar în povestea asta, căci pe femeie o unge întotdeauna la inimă cînd doi se iau la harță și se încaieră pentru ea. Și chiar de nu s-au bătut, ea și-a închipuit acest lucru. Și-apoi, mai e aici și raportul medicului legist. Ce-o fi vrînd oare să spună acest doctor, afirmînd că rana înainta din spate într-un unghi neobișnuit? Asta trebuie clarificat.

Afurisitul ăsta de Toufar, de cum a pus piciorul în Praga am avut necazuri cu el, și iată că le avem și acum după moartea lui. Dar în ciuda faptului că, ucigîndu-l, un necunoscut i-a adus poliției o grijă în plus, moartea sa înseamnă totuși pentru noi o anumită ușurare. Flăcăul ăsta devenise într-adevăr un gangster, iar pînă acum meseria asta nu s-a statornicit încă în zona orașului Praga.

La comisariatul din Nusle era agitație mare, dar Spumică nu era de găsit. Dacă polițiștii l-ar fi căutat mai puțin pe Spumică și ar fi fost mai atenți la ceea ce se petrece în

jurul lor, poate nu le-ar fi scăpat din vedere animația neobișnuit de febrilă ce se produsese în unele cîrciumi din Praga. „Garnizoana" pragheză comunica din gură în gură o veste mare, cu atît mai mare cu cît, de bună seamă, știa mult mai multe decît știa poliția.

Seara, „La păianjenul", ușa se deschise pe neașteptate și în local își făcu apariția un bărbat cu capul lăsat în jos, de parcă ar fi dorit ca nimeni să nu-l recunoască. Înaintă încet, cu pas obosit. Aruncă o privire fugară în sală, unde cele cîteva becuri colorate făureau o atmosferă aparte, și încercă să se așeze într-un colț mai retras.

A trebuit să vină aici, simțea nevoia să se vadă și să stea de vorbă cu prietenii săi. Cu acei care în urmă cu cîteva zile îl primiseră cu un entuziasm atît de sărbătoresc. Venise să le spună ce s-a întîmplat și de ce anume s-a întîmplat. Și poate, pentru că dorea să nu fie singur. Dar, în ciuda discreției sale, n-apucă să se așeze la masă, cînd muzica amuți. Perechile de pe micul parchet se opriră din dans și acum se uitau pline de curiozitate, să vadă ce se petrece. „La Păianjenul" muzica încetează să cînte numai atunci cînd în local dă buzna poliția, acesta fiind de altfel și semnalul de alarmă pentru cei ce practică jocurile de noroc în camera din spatele tejghelei.

Azi însă, nu venise poliția. Azi, la marginea parchetului sta Spumică și se uita țintă în jos.

Cînd în sală se așternu tăcerea își dădu seama că asta era din pricina lui. Privi în jur, neputincios. Sta acolo, ca un urs, în jurul căruia se strînge lațul vînătorilor.

Se întoarse și dădu să plece.

Deodată se auzi o voce puternică:

— Stai! Așteaptă!

Și prin mulțimea de dansatori își croi drum spărgătorul Lăptic:

— Noi știm ce-ai făcut. De tăcut o să tăcem, dar să nu te aștepți la vreun ajutor din partea cuiva.

Spumică își înălță privirea, cu aerul că ar vrea să spună ceva, dar nu spuse nimic.

Lăptic, cu mîinile în buzunar și țigara în colțul gurii, reluă:

— Știi bine că omorul nu-l îngăduim. Nici măcar atunci cînd e vorba de unul ca Ada Toufar... Dacă ai simțit nevoia

să dobori pe cineva, puteai s-o dobori pe tîrfa aia, nu crezi? Poate că era deajuns să-i muți niței fălcile...

Spumică răsuci doar din cap. Tăcerea din jurul lui era neobișnuită și înfiorătoare.

— Gaborii sînt acum pe urmele noastre, și asta o fi din pricina ta. Așa că, fă bine de te cară, și nu te mai arăta pe aici.

— Lăptic, eu... Spumică trase aer în piept ca să poată vorbi, dar ochii prietenului erau neclintiți și de o necruțătoare lipsă de compasiune.

Așa se face că Spumică se întoarse și porni spre ieșire. Nici n-apucă să închidă bine ușa în urma lui și saxofonistul suflă din nou în instrumentul său, iar pianistul începu să bată clapele. „La Păianjenul" se dansa mai departe.

Iar Spumică era singur, singur cu singurătatea lui.

Ar fi putut să se mai ducă și în altă parte, de pildă „la circiuma „Coliba cu venin" sau „La fata bătrînă", cine știe, poate da pe undeva de Anča. Dar, după cele întîmplate aici, nu mai avea curaj. Nimeni n-a vrut să-l asculte, nici măcar Lăptic... Nimănui n-a putut să-i spună adevărul. Iar Anča, cu siguranță că-l blestema pe undeva, pentru că i-a făcut de petrecanie iubitului ei.

Firește, ar putea foarte bine s-o ucidă. În buzunarul hainei îl apăsa greutatea unui pistol. Îi aparținuse lui Toufar și după aceea... i l-a luat. Și în timp ce-l ducea mort pe malul Vltavei, a simțit ceva apăsîndu-i stăruitor spinarea. Era o cutie cu cartușe, Toufar ținea să fie bine înarmat. Și pe astea le are acum asupra sa. Cu ele ar putea să împuște jumătate din Praga. Pe toți tovarășii săi de meserie, care i-au întors spatele și nu vor să-l asculte, ca să afle cum s-a întîmplat. Toți se tem acum, ca poliția să nu înceapă să se intereseze de gîndurile lor.

Cînd ajunse pe strada în care locuia, se opri și își roti privirea cu băgare de seamă. Nu zări nicăieri nimic suspect. Să fi aflat oare gaborii că eu sînt împricinatul? Ori asta știu numai prietenii mei? Pîndi multă vreme de după colț, pînă cînd se asigură că aerul e cu desăvîrșire curat și drumul liber. Apoi se apropie încet de ușa casei. Era încuiată — asta-i semn bun! O descuie în liniște și porni agale pe scară în sus. Introduse cheia în broască și începu s-o descuie încet.

— Maica ta, Hristoase, vine cineva!

Era strigătul gazdei. Din glasul ei răzbea spaima, și era mai puternică decît ar fi fost nevoie. Spumică a înțeles: în casă se află poliția și-l așteptă pe el. Sări repede de lîngă ușă. Jos nu mai putea să meargă, așa că o luă la fugă în sus, spre pod. Doi gardieni țîșniră pe coridor, și cîteva clipe nu fură în stare să se orienteze din cauza întunericului. După aceea, unul din ei strigă:

— Spumică, în numele legii, stai!

Ușa podului se deschise scîrțîitor.

— Stai! repetă vocea celuilalt gardian, și în clipa următoare mîna în care ținea revolverul de serviciu se ridică; dar Spumică fu mai iute. Probabil și pentru faptul că se gîndise la acest lucru mai înainte cu o clipă. Trase primul. Focul de armă, răsunînd pe coridorul pustiu, îl uimi pe spărgător.

Pe gardieni și mai mult. Se ghemuiră, iar unul din ei se întinse lipindu-se de scară.

Spumică dispăru în spatele ușii de fier a podului și se opinti în ea cu toată puterea.

Cînd gardienii se încumetară să se ridice, unul dintre ei își trase casca de pe cap:

— Ia te uită, ce bandit, mi-a ciuruit-o de-a binelea! Și cînd te gîndești că nu-i nici o lună de cînd ni le-au dat! Poftim, gaură de la un capăt la altul!

— Fi bucuros că nu ți-e capul ciuruit. Să mergem, singuri nu sîntem buni la nimic aici. Ne trebuiesc întăriri.

Gazdei îi tremurau genunchii. Îi auzi pe gardieni descuind poarta clădirii, apoi îndepărtîndu-se. După aceea abia, cuteză să iasă pe coridor și să strige în șoaptă:

— Domnule Iosef... M-auziți?

O auzi, dar nu-i venea a crede. Crăpă doar un pic ușa podului.

— Au plecat!...

— Da, dar o să vină înapoi, îi răspunse cu certitudine.

— Poate n-ar fi rău să vă strecurați afară și s-o întindeți, ce ziceți?

— Da de unde, *mutr*, unul a dat fuga la comisariat, iar celalt așteaptă în spatele ușii. Cunosc eu.

— Atunci veniți să beți un strop de cafea, îl pofti bătrîna, căci după ea, cafeaua era bună la toate necazurile.

Şi Spumică se duse. Cu pistolul în mînă intră în bucătărioară şi, văzîndu-l, gazda începu să se tînguie:

— Of, Doamne, ce nenorocire! Şi-acum ce vă faceţi?

Nu ştia. Sorbea din cafea pe îndelete şi simţea cum îl ia cu leşin; ce-o mai fi şi asta? O fi poate frica. Sau, poate uimirea.

Pe urmă, de jos se auziră iar nişte zgomote.

— Îţi mulţumesc, *mutr*, acu trebuie să plec.

Şi, întocmai ca o pisică, străbătu coridorul şi jumătate de etaj pînă sus în pod, ca şi cînd acolo ar fi fost, într-adevăr, locul lui.

În spatele uşii se afla o ladă grea. O împinse afară să-i ţină adăpost, şi, în felul ăsta, să aibă o privire asupra întregii scări. Nu se îndoia nici o clipă că poliţiştii n-aveau să-l ierte pentru împuşcătura dinainte: se vor întoarce şi vor începe să tragă în el. Foarte bine, în cazul ăsta o să trag şi eu!

Şi cum sta acolo în aşteptare, îi trecu prin minte: oare ce s-a întîmplat de mi s-a întors toată viaţa pe dos, aşa deodată? În puşcărie, la Litomĕřice, mi-am închipuit lucrurile cu totul altfel. Şi ieri, da, şi ieri se mai putea face încă altceva. Poate chiar şi în seara asta... Dar aşa mi-a fost mie sortit întotdeauna, tot răul a venit dintr-o dată peste capul meu. Ca şi atunci, cu prima casă! Băieţii mi-au spus să merg cu ei să-i ajut ca lăcătuş, şi pe mine m-a umflat rîsul văzînd cu cîtă neîndemînare ţin sculele în mînă... După aceea, a trebuit să fug cu ei peste zid şi de atunci nu m-am mai putut întoarce la meseria mea de lăcătuş.

Dar nici acum nu mă mai pot întoarce, de aici din locul ăsta de unde o să mă scoată pe năsălie, căci ultimul cartuş îl păstrez pentru mine.

Şi Spumică simţea cum din ochi i se scurgeau încet şi fără stavilă şiroaie de lacrimi; nu erau lacrimi de plîns, de plîns se dezvăţase el de mult, dar ceva se stingea în el ca o alinare: tristeţea, ori un fel de zăpadă pe cale de a se topi; cine ştie ce-o mai fi şi asta, cînd omului încep să-i curgă ochii, aşa din senin...

Se lumina de ziuă, casa era toată în picioare, uşile duduiau cu putere, oamenii habar n-aveau ce se întîmplă.

Gardienii din faţa clădirii le aţrăgeau însă atenţia tuturor să nu zăbovească pe coridor căci îi ameninţă o primejdie

de moarte. Pentru liniştita străduţă din Nusle, era cu totul neobişnuit. Cine nu trebuia, nu se ducea la lucru. Ba, mai mult, femeile nu se încumetau să meargă nici măcar după cumpărături. Cu excepţia gazdei lui Spumică, care se duse după cornuri şi lapte, căci vorba ceea, zeama de dimineaţă trebuie să fie, de-ar fi să se răstoarne pământul cu dosu-n-sus. Şi în afară de asta, doar n-o să se apuce domnul Iosef să tragă tocmai în ea! Afară, poliţiştii se împărţiră în două grupe. Unii aveau misiunea să cerceteze din stradă acoperişurile, în eventualitatea că tîlharul ar intenţiona s-o şteargă pe sus, iar ceilalţi, deşi nu cu dragă inimă, intrară în clădire. Întreaga operaţiune era condusă de însuşi domnul comisar-şef. Aşa dar, la comanda lui, nişte tătici în uniformă urcau acum scara, strîngînd în mînă revolverul de serviciu, cu care de mult se dezobişnuiseră să tragă.

Îi îndruma gardianul cu casca ciuruită; acum o ţinea în mînă de teamă, pe semne, ca Spumică să nu-i mai facă în ea şi alte găuri, cine ştie, pe primele două s-ar putea să i le treacă domnul comisar cu vederea.

— Nu vă apropiaţi, răsună deodată un glas ciudat, de sus din uşa podului.

Gardienii se opriră. Comisarul aflat în spatele lor se aplecă peste balustradă:

— Iosef Spumică, te somez în numele legii, să nu opui rezistenţă. Coboară. Eşti arestat.

Rosti aceste cuvinte apăsat şi cu demnitatea de rigoare, dar pe cît se pare faptul nu avu darul să-l impresioneze pe Spumică, aşa cum s-ar fi cuvenit. Tăcu, şi cînd poliţia întreprinse tentativa de a urca la etajul superior, apăsă pe trăgaci şi trase la întîmplare, undeva în zid. Dar fu deajuns. Pe coridor, focul răsună ca la manevre. Gardienii începură şi ei să tragă. Gloanţele şuierau şi împroşcau pereţii. Proprietarul clădirii, aflat în locuinţa sa de la etajul întîi, luă în sinea lui decizia de a-i rezilia imediat contractul gazdei lui Spumică şi altor doi chiriaşi, pentru că toţi sînt o adunătură. După aceea însă îi veni în minte că dacă în casa asta veche nu va locui această adunătură, va rămîne cu ea goală, şi începu să-şi frîngă mîinile de disperare.

Comisariatul informă despre situaţia precară organele superioare, şi astfel, peste o jumătate de oră vestea ajunse la Direcţia a Patra şi cei din Nusle obţinură imediat întăriri.

După aceea, totul în fața clădirii căpătă aspectul unei tabere militare; un nou detașament fu echipat cu puști și carabine. În stradă domnea o animație neobișnuită, din spatele cordonului de polițiști, gazetarii urmăreau cu atenție desfășurarea evenimentelor și țăcăneau cu aparatele lor de fotografiat, căci evenimentul constituia o mare senzație atît pentru Praga, cît și pentru împrejurimile ei. Și totuși, deocamdată era de fapt pretutindeni liniște, cele cîteva împușcături nici nu se auziră în stradă, rănit nu era nimeni, erou devenind, deci, numai gardianul cu casca găurită. Îl fotografiară cu cască și fără cască, iar unul dintre ziariști se apucă să scrie că „glonțul i-a pîrlit părul viteazului bărbat". Pentru un polițist cu capul pleșuv, asta suna aproape ca o distincție.

Cînd la Direcția a Patra sosi o nouă știre, din care reieșea că întăririle sînt insuficiente, întrucît Spumică e baricadat în pod, iar poziția lui poate fi cucerită numai printr-un atac concentrat, consilierul Vacátko porni din palme furios:

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce mai e și prostia asta. Parcă-i văd cerîndu-mi pînă la urmă și un detașament de grenadieri? Dumneata ai mai văzut vreodată așa ceva, domnule Bouše?

Domnul Bouše îl încredință că n-a mai văzut, și acesta era, de altfel, adevărul curat. Ținu însă, să menționeze cu acest prilej că, de bună seamă, gardienii de la comisariatul cartierului au apucat de capătul prost al funiei, și că ar fi fost poate mai bine dacă lui Spumică i-ar explica situația cineva dintre tovarășii săi de meserie. În felul ăsta, întreaga tărîșenie s-ar lămuri fără zarva asta inutilă.

— Exact, domnule Bouše! Fă rost de unul din gașca lor.

— M-aș repezi după Lăptic, ăștia doi merg mînă în mînă, răspunse detectivul, și numaidecît porni la drum.

Din păcate însă fără succes. Strălucita idee a domnului Bouše se izbi de setea de răzbunare a comisarului din Nusle. Lăptic se prezentă la fața locului, merse cuminte pe scară în sus, dar în spatele lui înaintau gardienii. Desigur, domnul comisar sconta pe faptul că, în timp ce acest civil îl va ține de vorbă pe Spumică, poliția va ocupa o poziție mai avantajoasă, urmînd apoi să-și croiască drum mai

departe cu focuri de revolver. Numai că n-au ținut seama nici de Lăptic, nici de Spumică.

Mai întîi se opri Lăptic:

— Uite ce, domnilor, dacă mai faceți un pas după mine, eu unul fac stînga-n-prejur.

— Nu te îngriji de noi și mergi mai departe! șuieră printre dinți comisarul.

Lăptic răsuci din cap și se încăpățînă să stea pe loc; și ar fi fost sincer bucuros să-i spună lui Spumică să înceteze cu prostiile, dar cu șmecheria asta polițienească nu voia să aibă de-a face.

Spumică, de sus, vedea foarte bine, și ținti cu cea mai mare prudență, ca să nu-l nimerească pe Lăptic, după care trase cîteva focuri unul după altul. Un gardian se apucă de umărul zgîriat de glonte, iar ceilalți o luară la fugă cu Lăptic cu tot.

Încercarea nu reuși.

Jos, în stradă, detectivul Bouše ridică doar din umeri, nepăsător:

— Domnule inspector, țineți minte ce vă spun, povestea asta nu se sfîrșește cu bine, îi șopti Lăptic confidențial.

— O să fie rău de tot, dacă nu se întîmplă vreo minune.

— Și dacă aș aduce-o aici pe Anča Umbreluța?

— Atunci nu coboară nici ea vie și nici unul din domnii care ar însoți-o, răspunse Lăptic, foarte cuviincios.

După alte două ore de împotrivire din partea înverșunatului Spumică, șeful comisar din Nusle luă decizia unei intervenții energice și categorice. Chemă pompierii și le încredință misiunea de a întinde scările și de a pătrunde odată cu poliția în pod, escaladînd acoperișul. În felul acesta, Spumică se va trezi între două focuri și nu va mai fi în stare să reziste.

Pompierii nu se arătară prea entuziasmați. Mai întîi comandantul lor discută multă vreme cu poliția, socotind că ar fi mai avantajos să pună la dispoziție numai scările, iar oamenii să-i păstreze după colț, căci, vorba ceea, sînt totuși instruiți pentru alte cazuri.

Aflînd despre toate astea, consilierul Vacátko ridică receptorul și-l înștiință pe prefectul poliției că se duce personal să vadă cum stau lucrurile, și-i ceru încetarea imediată a oricărei acțiuni.

— Doar nu putem, domnule prefect, să organizăm la Nusle manevre din pricina unui singur om.

— Nu știu ce intenționați să faceți, domnule consilier, dar vă atrag atenția că omul acesta este extrem de periculos! S-ar putea să-și fi pierdut mințile.

— Domnule prefect, cînd cineva poartă numele de Spumică, nu poate fi extrem de periculos. I-a sărit probabil o doagă. Mă duc eu să văd ce și cum.

Cînd ajunse la fața locului, fu nevoit să se legitimeze de două ori, căci gardienii se sălbăticiseră de-a binelea și pretutindeni și în toate vedeau un șiretlic.

Detectivul Bouše, aflat la datorie, îi ieși în întîmpinare și-i croi drum domnului consilier.

Comisarul care comanda întreaga acțiune, nu se arătă prea bucuros de sosirea consilierului.

— Socotesc că asta e, ca să zic așa, o chestiune care ne privește, și noi vom face față situației, spuse laconic.

— De acest lucru nu mă îndoiesc cîtuși de puțin, de altfel se și vede. Nu vă mai lipsește aici decît un regiment de pionieri ca să arunce în aer cele trei clădiri din jur, și pe urmă îl veți avea, cum se spune, ca în palmă.

— Nouă nu ne arde de rîs, domnule consilier, ripostă cu severitate și pe un ton instructiv, comisarul de cartier, — omul ăsta trage cu arma.

— Din păcate, replică domnul consilier.

— În afară de asta, există bănuiala întemeiată că e sprijinit de populație. Altfel, l-am închide acolo și într-o zi-două foamea și setea l-ar sili să se predea!

— Populația îi sprijină întotdeauna pe acei ce sînt în conflict cu poliția, și asta încă de pe vremea haiducilor lui Janošik, domnule comisar! Poate chiar mai de mult. Așa că, v-aș ruga să-i expediați de aici pe acești pompieri, cu scări cu tot. Iar oamenii dumneavoastră, care se înghesuie jos la intrare și pe coridor, să iasă și ei afară.

Comisarul strînse din umeri, și după ce dădu ordinele cuvenite, fără nici o tragere de inimă, spuse:

— Nu înțeleg prea bine, ce anume aveți de gînd să...

— Ce anume? Simplu. Mă duc la Spumică. El mă cunoaște foarte bine.

Detectivul Bouše trase un strănut zdravăn și se scuză:

— Așa e... Vreau să spun că pe domnul consilier îl cunoaște. Dar să știți, domnule consilier, că băiatul ăsta, pe cît se pare, și-a pierdut mințile! Ar trebui să fiți cu ochii în patru.

— Da, dacă nu și-ar fi pierdut mințile, nu l-ar fi înjunghiat pe Toufar și nu s-ar prosti acum aici, în pod; asta e limpede. Ce să-i faci, oamenii își mai pierd și mințile din cînd în cînd, și de cele mai multe ori din pricina unei dragoste nefericite, domnule Bouše, asta știm!

Și spunînd acestea, domnul consilier Vacátko, îmbrăcat în pardesiul său scurt și cu pălăria ușor împinsă pe ceafă, păși nestingherit pe spațiul liber din fața vechiului bloc de pe colț, și se îndreptă încet spre poarta casei cu pricina. Pe la ferestre oamenii își lipeau, înspăimîntați, fruntea și nasul de geamuri.

Consilierul înainta agale. Spumică, dacă ținea la acest lucru, avea destul timp să se uite prin lucarnă, ca să vadă cine venea să stea cu el la taclale.

Șeful direcției a patra intră în clădire. Coridoarele erau pustii, numai sus, ușa unui apartament era întredeschisă și de-acolo răzbea un miros de cafea. Femeia asta e singura cu mintea sănătoasă din tot imobilul, își spuse în sinea sa domnul consilier, urcînd scările pe îndelete.

Cînd ajunse la ultimul palier, de sus se auzi o voce:

— Stați, nu mergeți mai departe că trag.

Consilierul se opri:

— Lasă-te de prostii, Spumică, eu sînt consilierul de poliție Vacátko. Vin la dumneata, pentru că mie toată povestea asta nu-mi place, mă înțelegi.

— Trag, repetă vocea, cu părere de rău.

— Mă rog, în definitiv ai mai tras pe ziua de azi, și nu o dată. Dar să știi că cu n-am nici o armă asupra mea, și să tragi într-un om neînarmat, asta nu cred că-ți va aduce prea multă glorie, domnule Spumică.

— Știți, a mai fost pe aici și Lăptic, domnule consilier, se auzi din nou vocea din spatele lăzii; și în urma lui erau gaborii.

— Dar eu vin singur, vezi doar.

Spumică se ridică în picioare să vadă mai bine și, într-adevăr, coridorul era pustiu. Consilierul continuă să urce cu vizibilă încordare, pînă ajunse la gura podului.

— Ei, unde vrei să ne așezăm? Aici pe coridor? Sau în pod.

Glasul acesta îl zăpăci de-a binelea pe Spumică, nu știa ce să răspundă. Sta drept ca o luminare în spatele lăzii, cu pistolul în mînă, și se uita la domnul consilier ca la o arătare.

— Să mergem în pod, acolo e mai sigur, ce zici? propuse consilierul Vacátko și se duse înainte.

Jos se auzi scîrțiind poarta de la intrare. Spumică se puse numaidecît în gardă, dar nu-și făcu apariția decît gambeta detectivului Bouše, care tremura de frică pentru soarta șefului său.

Consilierul se aplecă peste balustradă:

— E în regulă, domnule Bouše, cînd o să am nevoie de dumneata, te chem eu. Înainte însă, să nu lași pe nimeni să intre, că de nu, să fiu al dracului, împrumut de la Spumică pocnitoarea asta și trag fără milă.

În pod era pe jumătate întuneric, gemulețul lucarnei nu mai fusese spălat de mulți ani. Consilierul se uită în jurul său, căutînd un loc unde să se așeze. Respectuos, Spumică șterse cu palma o grindă.

— Îți mulțumesc... Nu iei loc și dumneata? îl îndemnă consilierul. Vedea bine că omul acesta tot se mai codește și ține pistolul gata să tragă. Dacă acolo jos, în comisarul acela din Nusle ar da turbarea, eu aș fi primul care m-aș înfige s-o cumpăr. Și încă de la Spumică... Ei, drăcia dracului, doar eu am mizat mereu pe numele lui și continui să mizez și acum. Și pe ochii lui! Omul ăsta arată ca o fiară hăituită.

— Ascultă, Spumică, eu cred că pe undeva s-a comis o greșeală, nu-i așa? Și aș spune, mai curînd, din partea noastră.

Spumică tăcea.

— Acum eu nu vorbesc de dumneata, ci de acest Toufar. Aici am făcut noi greșeala. De mult trebuia noi să-l umflăm, dar veșnic ne lipsea cîte ceva. Dovezile, pricepi!

— Toufar a fost un ticălos! strigă Spumică.

— A fost! încuviință categoric consilierul. Apropo, știi că am stat de vorbă cu Anča? Am adus-o la noi la direcție. Asta după moartea lui Toufar. Dar ea nu știa nimic. A aflat abia de la noi.

— A plîns? mormăi Spumică, și buzele lui se strînseră parcă într-o încleștare chinuită.

— Nu prea... În schimb s-a speriat... Spune-mi, nu-i așa că nu ducea viață bună cu el?

— Asta așa e. El a trimis-o să facă iar trotuarul.

— Știu, Spumică, știu, de altfel i-am spus-o și eu! Noi știm totul despre ea. Dar, în altă ordine de idei, să știi de la mine că nu-i o fată rea; îți spun, și asta îți pot garanta, că n-a avut alt bărbat în afară de Toufar... Și mă rog, în afară de mușterii, dar pe ăștia nu-i putem pune la socoteală.

Spumică oftă din greu:

— Fata asta merită o soartă mai bună.

— Fiecare doarme așa cum își așterne. Vorba ceea, dacă n-ar fi vrut, nu s-ar fi dus să stea cu el în concubinaj, spuse cu asprime consilierul, așteptînd răspunsul lui Spumică.

Acesta se suci în loc, buzele începură să-i tremure și se încăpățînă să nu vorbească, pentru a nu-și trăda moliciunea.

— A doua greșeală a noastră a fost aceea de a te fi urmărit pe dumneata ca pe un ucigaș. Ascultă, Spumică, fiindcă tot sîntem aici între noi, spune adevărat, cum a fost de fapt? Mă rog, dumneata l-ai omorît, de asta sînt convins, și totuși ceva mi se pare ciudat...

— Toufar a fost o secătură, spuse Spumică, întunecîndu-se la față.

— Asta știu, dar dacă dumneata ai vrea să înjunghii toate secăturile, ți-ai da sufletul, băiete! O țigară?

Mai întîi Spumică răsuci din cap, pe urmă însă, se învoi.

Dar cînd domnul consilier îi întinse tabachera sări într-o parte cu mîna încordată.

— Ei, hai Spumică, nu te prosti! Eu nu mai sînt un flăcău ca să mă iau la bătaie cu dumneata pentru un pistol.

— Ca Ada Toufar, mîrîi Spumică.

Consilierul își ascuți atenția, dar preferă să tacă. Nu voia să-l tulbure.

— Știți, cu el m-am bătut eu pentru siringa, asta...

— Nu mai spune! Mi-am zis eu numaidecît că n-a fost vorba de o înțepătură obișnuită.

— Păi, eu m-am dus ieri seara să le spun camarazilor, dar ei... Nici unul n-a vrut să stea de vorbă cu mine, rosti Spumică pe un ton tînguitor.

— Asta nu trebuie să te mire. Un spărgător de case care se apucă să omoare e, ca să zic așa, exclus din gașcă. Asta spărgătorilor nu le place. Iar dumneata, Spumică, între noi fie vorba, nici măcar un spărgător ca lumea nu ești. Dumneata ai niște mîini de aur, cum se spune, și, după mine, ar trebui să-ți faci meseria dumitale... La drept vorbind, dumneata ai dat de beleaua asta numai pentru că nu ești un tîlhar adevărat. Dumneata nu ești Toufar!

— Asta, așa e! izbucni Spumică. Toufar a scos pistolul ca să mă amenințe, domnule consilier. Eu, cum să vă spun, m-am dus la el din pricina Ančei. La început am vrut să-l iau cu binișorul, dar cu el nu se putea sta de vorbă omenește. Mai întîi a făcut pe grozavul, fălindu-se mai cu seamă cu banca aceea.

— Ce bancă?

— Ei, zicea și el, că a aranjat o bancă, eu nu știu care, căci, știți, am stat multă vreme în pușcărie; și mai zicea că i-a făcut acolo de petrecanie unui funcționar, și tot așa îi mergea gura.

— Legio—banca, suspină consilierul Vacátko, vasăzică așa! Vezi, Spumică, greșeala noastră, ar fi trebuit să-l strîngem mai mult cu ușa. Dar ce să-i faci, dacă mereu se găsea cîte unul să-l acopere. Ultima oară, chiar și Anča dumitale.

— Și totuși o bătea! Chiar el mi-a spus.

— Și pentru asta l-ai înțepat, nu-i așa?

— Nu, vă rog, domnule consilier, nu pentru asta.

— Atunci pentru ce?

— Păi, dacă a scos la mine pocnitoarea asta. Credeți-mă, domnule consilier, ticălosul ăsta ar fi fost în stare să mă curețe.

— Te cred. Și de ce, mă rog, a scos la dumneata pistolul?

— Pentru că... pentru că i-am cerut înapoi lucrul cel mai de preț pe care-l aveam.

— Aha! Pe Anča Umbreluța, zîmbi cu compasiune consilierul Vacátko.

Spumică însă, răsuci din cap:

— Nu, domnule, vă rog să mă credeți. Știți, aveam la el sculele mele. I le dăduse secătura de Anča. Ea i-a dat totul... Pînă și sculele mele i le-a dat.

Consilierul își împinse și mai mult pălăria pe ceafă.

— Sculele... izbucni neîncrezător.

— Da. Și dacă n-a vrut să mi le dea cu binele, l-am luat și eu mai tare, iar el a scos seringa asta, numai că eu l-am plesnit peste labă, de i-a zburat jucăria pe jos...

— Aha, va să zică, de aici i se trage contuzia de pe mîna dreaptă, mormăi pe sub nas consilierul, mai mult pentru sine.

— Pe urmă m-am repezit la el cu șișul și am căzut amîndoi grămadă, și ne-am tăvălit multă vreme așa, căci mie mi-era teamă că dacă ajunge să pună mîna pe seringă, mă împroașcă fără milă și, în timp ce ne tăvăleam, îl simt deodată că rămîne țeapăn, și cînd mă uit, ce să văd, dumnealui s-a înțepat în șișul meu...

Consilierul Vacátko termină țigara, chibzuind în liniște, apoi strivi mucul pe piatra murdară a dușumelei.

— Spune-mi, te rog, de ce te-ai cărat cu el pînă la rîu?

— Știți, m-am speriat, n-am vrut să-l omor, chiar dacă... chiar dacă eu unul socotesc că asta ar fi fost cît se poate de drept, domnule consilier.

Consilierul oftă:

— Deh, cum să-ți spun eu dumitale... E greu... Știi, dreptatea nu și-o poate face omul singur. Cînd se întîmplă așa, deobicei asta nu se sfîrșește cu bine. Ca acum în cazul dumitale. Dreptatea e în căderea noastră s-o judecăm. Dacă dumneata ai fi venit azi noapte și ai fi spus ofițerului de serviciu ce s-a întîmplat, dimineața noi te-am fi interogat și în cele din urmă... Uite ce Spumică, eu am să ți-o spun pe șleau: acest Toufar nu merita o soartă mai bună, cu atît mai mult că, așa cum afirmi dumneata, furtul de la bancă a fost isprava lui.

Un timp tăcură amîndoi.

Din stradă se auzi un duduit de motor. Consilierul Vacátko ieși pe coridor și strigă:

— Bouše!

Jos se deschise poarta imobilului.

— Da, domnule consilier!

— Ce se întîmplă afară? Am spus doar să nu facă nimeni nici o mișcare.

— Pompierii, mă rog frumos, pleacă pompierii! Arde undeva la Vinohrady.

— Așa, atunci e în regulă.

Consilierul se înapoie în pod, dar de data asta nu se mai așeză.

— Ascultă, Spumică, aici sub noi, o chiriașă face cafea. Mi s-a uscat gîtlejul, ce crezi, ne-ar oferi și nouă o înghițitură?

— Asta e gazda mea, domnule consilier.

Și astfel, coborîră împreună cu o jumătate de etaj mai jos, iar bătrîna gazdă le făcu într-adevăr, o cafea cum scrie la carte.

— Mătușo, acum te-am ruga să te duci alături, că noi avem de discutat aici niște chestiuni secrete, îi spuse consilierul gazdei, pe un ton binevoitor dar categoric, drept care *mutr* se furișă din bucătărie ca un șoricel, și ca să fie mai sigură își făcu și semnul crucii.

— Ei, și acum să-mi spui frumos ce ai de gînd să faci, reluă consilierul.

Spumică își lăsase pistolul lîngă ceașca cu cafea și își încălzea mîinile deasupra ibricului.

— Eu, domnule consilier, am cu ce trage, și-o să mă apăr, răspunse Spumică, plin de demnitate.

— Hm... Mă rog, să zicem că vreo cîțiva gardieni ai să dobori. Dar nu uita că ăștia nu sînt numai polițiști, că în urma lor rămîn niște văduve și niște copii orfani... Ăștia n-o să te pomenească de bine. Acum însă, ar putea să-ți păstreze o amintire frumoasă!

Spumică zîmbi, doar, cu un aer neîncrezător.

— Uite ce este, dumneata ești pentru mine un martor prețios... Ce mai, de aur... Ca să zic așa, ești singurul om care l-a auzit pe Toufar recunoscîndu-se făptaș al furtului de la bancă. Și, crede-mă, Spumică, să te înfățișezi ca martor în fața completului de judecată, nu e un lucru de aruncat. Asta e o cinste.

Spumică făcu ochii cît sarmaua:

— Eu... Cum adică... eu!

— Asta e ca și făcut. Dacă rămîi aici și te războiești cu ei, pînă la urmă tot te înhață. Sau știu eu, poate că-ți faci singur seama. Dar asta-i tot. Toufar o să rămînă și după moarte curat ca o floare de crin, pentru că singurul om care a auzit mărturisirea lui ești dumneata, iar dumneata n-o să mai poți vorbi. Ai vrut dreptate... Dreptatea e în fața dumitale, de ce vrei s-o ocolești?

Spumică lăsă ceașca pe masă.

— Dar bine, domnule consilier, eu... eu totuși, l-am înjunghiat. Or să mă aresteze!

— Păi, bineînțeles. Dar între noi fie vorba, domnule Spumică, dumneata totuși nu l-ai asasinat, dumneata l-ai ucis din motive de autoapărare. El a scos la dumneata această pocnitoare, nu-i așa?

Și, căzut pe gînduri, consilierul Vacátko luă în mînă pistolul ce zăcea între ei, ca după cîteva clipe să-l pună înapoi pe masă. Spumică nu făcu nici cel mai mic gest de împotrivire.

— Și pe Anča i-o putem agăța de git, pentru că el a silit-o să se întoarcă iar la vechea ei meserie. Iar despre dumneata, știi ce gîndesc eu, consilierul Vacátko? Dacă nu, atunci să-ți spun: într-o bună zi o să te lași oricum păgubaș de meseria asta de spărgător și o să-ți deschizi un mic atelier: Iosef Spumică, specialist în lăcătușerie fină... Parcă și văd în fața mea această firmă!

Spumică tăcea. Deodată începu să zîmbească, și asta era un semn bun.

Consilierul se ridică de pe scaun, vîrî pistolul fără nici un fel de discuții în buzunarul său, după care ieși pe coridor și strigă:

— Bouše!

— La ordin, domnule consilier!

— Împrăștie te rog tot circul acela, doresc să fie strada pustie. Și comandă de la stația din piața Nusle o birjă. Domnul Spumică merge cu mine la noi, la direcție. Domnul Spumică e un martor foarte important!

Detectivul Bouše, înmărmurit de-a binelea, abia izbuti să-și revină și să facă iute stînga-mprejur. La scurt timp după aceea, de afară se auziră niște bărbați mărșăluind. Spumică se uită după ei, pe fereastră.

Și cînd detectivul Bouše raportă că trăsura așteaptă la scară, bătrîna gazdă, zisă și *mutr*, se repezi la domnul consilier, îl apucă de mînă și i-o sărută.

— Ei, da se poate, mătușo... Noi, Spumică și cu mine ar trebui să-ți sărutăm mîna pentru cafea!

După aceea, cei doi coborîră scara pe îndelete și ieșiră în stradă, lăsînd în urma lor, ca pe un vis urît, imobilul acela cu zidurile coșcovite, în care azi a murit, se pare, spărgătorul Spumică. Plecau împreună, Vacátko, vestitul consilier de poliție, și Iosef Spumică, lăcătuș iscusit.

Apoi, porniră să străbată orașul cu trăsura, domnul Bouše stătea pe capră lîngă birjar și discuta cu el despre frumusețile Pragăi în acest anotimp.

Și nimeni nu băgă de seamă că în colțul din capătul de sus al străzii Folimanka, stătea o fată și își ștergea ochii înlăcrimați.

Iar această fată avea agățată de mînă o umbreluță.

(8)

RĂPIREA

creează întotdeauna situații
precare
mai cu seamă acolo
unde nu-i sigură granița
dintre dragoste
și
răscumpărare.

Era, ca să zic așa, un fel de secret public faptul că domnului consilier nu-i plăceau alte cazuri decît omorurile. Cînd trebuia să ancheteze o dispariție misterioasă ori o catastrofă de proporții mai mari, căuta întotdeauna să se descotorosească de ele lăsînd cercetările în seama subalternilor săi. Pur și simplu îl plictiseau. Așa se face că la început nici nu i-am raportat despre dispariția domnișoarei Lily Košvancová. Iar întreaga poveste am preluat-o eu, — mai mult sau mai puțin voluntar — în ciuda faptului că, în afară de alergătură, nu promitea nimic deosebit. Cînd dispare o fată mai tinerică, de obicei nu-i nici o tragedie, tragedie fac din asta părinții, profund încredințați că odorașul lor este o floare a inocenței. Apoi iese la iveală că respectiva floare a petrecut toată noaptea cu un bărbat căsătorit, iar dimineața — care îndeobște e mai înțeleaptă decît seara — floricica s-a înspăimîntat de întoarcerea acasă, pentru că asta ar fi însemnat cîteva perechi de palme zdravene. Cînd însă se pierde și își face apariția abia după cîteva zile, tăticul și mămica se îneacă în lacrimile bucuriei și palmele nu se mai produc. În privința aceasta, poliția are o vastă experiență și de aceea cînd la comisariat sosește cu sufletul la gură vreun tătic înspăimîntat, inspectorul de serviciu se ocupă mai curînd de liniștirea lui, și abia după aceea, cu scrisu-i strîmb, se apucă să întocmească procesul-verbal.

Numai că așa cum mi-a fost dat să aflu mai tîrziu — la comisariatul din Vinohrady lucrurile s-au petrecut niței

mai altfel, căci acolo s-a prezentat însuși domnul Václav Košvanec, proprietarul unei mari fabrici de mezeluri, și în același timp a mai sunat la telefon și un deputat din partea partidului meseriașilor, pentru a face poliția să înțeleagă că de soarta domnului Košvanec se interesează opinia publică.

Ce să-i faci, în definitiv poliția este o instituție în slujba amintitei opinii, așa că, oamenii de la comisariat luară lucrurile în serios. În afară de asta, întristatul părinte nu venise singur, ci însoțit de servitoarea sa, o fată voinică și arătoasă, care adusese cu ea un coș neobișnuit de mare, încărcat cu mezeluri. Nu e deci de mirare că domnul fabricant fu trimis acasă, cu asigurarea că poliția avea să facă tot ce stă în puterile ei, ba chiar mai mult. Pentru moment însă, domnii de la comisariat făcură doar atît că trimiseră un gardian după bere și se apucară de prăznuit. Lăudară așa cum se cuvine gestul domnului Košvanec și se arătară hotărîți s-o descopere pe domnișoara Lily cu orice preț. Numai că mezelurile dispărură curînd, iar domnișoara ia-o de unde nu-i. Îmbietorul miros din birourile comisariatului se împrăștie încetul cu încetul și în locul lui rămase doar o realitate nesuferită: procesul verbal din care reieșea că, în ziua cutare și cutare, s-a prezentat domnul Václav Košvanec, proprietarul firmei cu același nume, fabrică de mezeluri, domiciliat în Praga 12, str. Pod Zvonarkou, declarînd că fiica sa Ludmila (în familie i se spune Lily) a părăsit casa părintească aflată în blocul nr. 764 din strada susamintită, și de atunci nu s-a mai înapoiat. Dispăruta e de statură mijlocie, părul de culoare deschisă, fața simetrică, vîrsta șaisprezece ani, lăsînd însă impresia unei persoane ceva mai în vîrstă, îmbrăcată într-un taior tricotat de culoare albastră, marcă străină, pălărioară modernă, de catifea, iar pantofii de culoare gri. De aceeași culoare sînt mănușile și poșeta, produse ale firmei Falada et comp. din strada Žitna...

Scurt și cuprinzător: domnii de la comisariat își dădură toată străduința, dar fata tot n-o găsiră. Așa se face că povestea ajunse la noi la Direcția a Patra, întrucît nu se excludea posibilitatea ca noi s-o identificăm în chip de cadavru. Am transmis în legătură cu acest caz înștiințarea

obișnuită către posturile de jandarmi, deoarece domnișoara s-ar fi putut afla undeva în afara raionului nostru praghez, după care am început să mă interesez și eu un pic, să văd cum stau lucrurile. Domnii de la comisariatul din Vinohrady continuau să regrete din toată inima că nu izbutiseră s-o dibuiască pe domnișoara cu pricina, nu de alta, dar mezelurile firmei Košvanec sînt într-adevăr excelente. Comisarul șef lăudă mai ales pateul de ficat, o adevărată delicatesă.

Primele informații le-am dobîndit de la gardieni, dar ele n-au avut darul să mă lămurească prea mult. Domnișoara ar fi ieșit chipurile din clădire — ceea ce nimeni n-a văzut — iar încotro s-a dus asta nimeni nu știa. De altfel, ca o domnișoară din înalta societate a luat de bună seamă un taxi și a plecat... Încotro? Le-am cerut detectivilor noștri să se intereseze la taximetriști, e destul să-i scuturi numai pe cei cu mașinile mai acătării, căci, vorba ceea, o fată de familie bună nu s-ar urca astăzi într-o rablă hodorogită. După cum era de așteptat, acțiunea se soldă fără nici un rezultat.

Sosind la lucru a doua zi dimineața, am simțit în biroul detectivilor un miros sublim. Domnii Bouše și Brůžek stăteau la masă și tăiau tacticos dintr-un salam de șuncă foarte proaspăt, avînd grijă ca arătoasele felii să fie cît mai groase, deoarece salamul era lung cît piciorul.

— Servește-te, domnule doctor, mă pofti cu amabilitate detectivul Bouše.

— Dumnezeule, am ienit eu — cazul Lily Košvancová, nu-i așa?

— Dumneata ai să ajungi un mare detectiv, mormăi pe sub mustață domnul Brůžek, și, deschizînd sertarul de jos al biroului american, scoase de acolo o sticlă de bere Staropramen-Smichov.

Pînă să apuc să-mi tai și eu o felie, zbîrnîi telefonul, și mi se transmise că sînt așteptat de șef.

În biroul domnului consilier mirosea a șuncă proaspătă. Am simțit acest lucru de la prima răsuflare.

— Am auzit că dumneata te ocupi de acest caz...

— Da, domnule consilier, Lily Košvancová e cazul meu. Deocamdată însă nici un rezultat.

Consilierul clătină din cap:

— Treburile astea de obicei se tărăgănează... Numai că mie mi-au venit pînă acum cu două intervenții...

— Inclusiv vizita domnului Košvanec, l-am întrerupt fără voia mea.

Domnul consilier se uită la mine cu asprime, apoi privirea lui se muie, și în cele din urmă zîmbi:

— Bravo tinere, ai perspicacitate și asta îmi place!

Se ridică de pe scaun și se duse să deschidă fereastra:

— Se simte aici miros de șuncă, nu-i așa? Da, știu... Dar ce puteam face, închipuiește-ți că ieri seara a venit la noi acasă o tînără zdravănă și arătoasă, care ne-a adus un pachet... Soția mea n-a știut ce să facă...

— Era servitoarea lor, l-am întrerupt pentru a doua oară. — A fost și la comisariatul din Vinohrady. Acolo a adus un coș întreg. Și pe cît se pare a trecut și prin biroul detectivilor.

— Nu, acolo am fost eu, mărturisi consilierul Vacátko. — Doar n-o să mîncăm acasă un cogeamite pachet cu mezeluri... Dar... în altă ordine de idei, ce-ai de gînd să faci cu cazul ăsta?

Am scos la iuțeală din mine tot ce am întreprins. Nu era nimic de natură să facă gaură în cer, dar cel puțin, cred eu, nu uitasem nimic. Consilierul mă aprobă clătinînd din cap.

În clipa aceea ciocăni la ușă detectivul Bouše și intră cu un exemplar din gazeta de seară. Se apropia ora amiezii, așa că era timpul pentru gazeta de seară. O întinse, fără să sufle o vorbă, pe masa de lucru a domnului consilier, arborînd o mină de om posomorît. Consilierul citi în fugă un articol subliniat cu creionul, apoi își încruntă sprîncenele:

— Asta e o prostie fără pereche, domnilor! Omul ăsta a înnebunit de-a binelea!

Omul pomenit de domnul consilier nu era nimeni altul decît fabricantul Košvanec care, prin intermediul presei, anunța că acordă o recompensă pentru orice informație în legătură cu fiica sa dispărută.

Iar ziarul se grăbise să scrie, cu multă îndeminare, un comentariu, insinuînd că poliția nu știe deocamdată nimic, fapt destul de ciudat, întrucît domnișoara lipsea de acasă

de mai multă vreme. Pe consilierul Vacátko îl scotea din sărite ori de cîte ori ziarele îl luáu în tărbacă, iar acum bătea nervos cu degetele în masă.

— Partea cea mai proastă e că, începînd de azi o să avem pe cap toate ziarele, pentru că nici o foaie n-o să lase să-i scape o asemenea senzaţie, spuse întristat detectivul Bouše.

— În schimb, firma Košvanec o să se bucure de o reclamă cum scrie la carte, m-am grăbit să adaug eu; şi încă pe gratis.

— Partea cea mai proastă în povestea asta, domnilor, va fi că din pricina recompensei oamenii o să înceapă să născocească tot felul de neghiobii! Deci, atenţie, nu daţi nimănui prea multă crezare şi verificaţi temeinic toate amănuntele... Şi, oftînd, consilierul continuă: Afurisită treabă! Şunca asta mi se amărăşte în gură, ţineţi minte ce vă spun, cu povestea asta o să avem de furcă, nu glumă, domnilor!

N-aveam încotro, trebuia să vizitez personal familia domnului fabricant Košvanec.

— Nu că mi-aş face prea multe griji, îmi spuse consilierul la despărţire — domnişoara nu cred că e răposată, dacă era, o dibuiam noi pînă acum. Sper că ai observat şi dumneata că un cadavru apare mai uşor decît o fiinţă vie. Mortul, ca să zic aşa, nu se poate ascunde, pe cînd omul viu e tare afurisit... Ei, şi-acum du-te, şi fi cu ochii în patru. Cine ştie, s-ar putea ca în povestea asta să joace un rol important aşa numitele chestiuni de familie, pricepi?

Înarmat cu sfaturi preţioase am pornit cu primul tramvai spre locuinţa Košvancilor. Apartamentul superb, demn de poziţia unui mare fabricant de mezeluri: cinci camere, una după alta; servitoarea m-a condus prin trei odăi pînă cînd am ajuns în salonul de primire.

Fata era drăguţă foc şi se sucea pe lîngă mine aşa fel, încît nu puteam să n-o cercetez aşa cum se cuvine. Interesul cu care o priveam nu-i scăpă din vedere, ba, aş zice că dimpotrivă.

Cînd în sfîrşit am intrat în camera mai sus pomenită, m-a poftit să iau loc, spunîndu-mi că o cheamă numaidecît pe coniţa care se află în dormitor.

— Ştiţi, doamna e veşnic suferindă de atunci de cînd ni s-a întîmplat nenorocirea aceea!

— Aș avea nevoie mai curînd de domnul Košvanec.

— Conașul e jos, în birou. Deocamdată însă să vă umplu un păhărel.

Rosti aceste cuvinte pe un ton familiar, și, fără să mai aștepte consimțămîntul meu, umplu două păhărele cu un lichior pe care, de bună seamă, îl considera a fi cel mai bun, pentru că bău și ea cu mine. Era o băutură dulce, dar ei îi plăcea. Zîmbi șăgalnic, iar paharul pe care-l golise îl vîrî foarte liniștită în buzunarul șorțului ei, de un alb imaculat. Mie îmi turnă din nou.

— Știți, conița face semn la fiecare sticlă, dar cînd avem musafiri, nu mai ține seama! spuse cu un aer inițiat și cît se poate de firesc.

Era limpede că își însușise o experiență considerabilă. Mi-a lăsat impresia unei fete înzestrate cu un mare spirit de observație și clarviziune. Dispăru în spatele unei uși, dar înainte de a o închide mai apucă să-mi tragă o ochiadă.

Nu se mai întoarse, și faptul avu darul să mă întristeze un pic. În schimb se înfățișă stăpîna casei, ținîndu-se cu mîinile de tîmple; era palidă și nu contenea să se lamenteze.

— Distinsă doamnă, vă rog să mă credeți că nu trebuie să aveți nici cel mai mic motiv de îngrijorare! Dacă ați ști cîte cazuri de genul acesta avem! Știți, eu sînt de la prefectura poliției.

Se părea că știrea o bucura. De altfel, și domnul fabricant își manifestă, de cum pătrunse în odaie, sincera sa bucurie:

— În sfîrșit, slavă domnului! Că, vorba ceea, cu ăștia de la comisariat n-o scoatem la capăt... Stau și mă întreb de ce mai plătim impozite de pomană!

— Dacă mi-ați permite, mi-aș îngădui să vă întreb cîte ceva, ca să aflu mai multe despre fiica dumneavoastră. Aș vrea să înțeleg motivul plecării sale. De pildă, n-a fost cumva la mijloc o dragoste nefericită?

Stăpîna casei izbucni intrigată:

— Lilinka noastră?!? Această copilă!?!

M-am apucat să răsfoiesc prin hîrtiile mele:

— Da, o copilă trecută de șaisprezece ani!

— Exact, pufni domnul Košvanec. Și eu spun la fel, ce copilă! La șaisprezece ani e o mînzoaică în lege!

Conița dădu ochii peste cap, dar domnul Košvanec nu acordă faptului nici o importanță.

— Așa dar, n-a avut nici un prieten, am intervenit eu. Dar dacă am lua lucrurile invers: nu i-ați oferit cumva vreun mire, din fața căruia a vrut să dispară?

— Da de unde, nici vorbă de așa ceva, pufni din nou domnul fabricant; dacă ar fi după mine i-aș goni pe toți cu parul!

— Poate a avut vreo dragoste ascunsă. N-are pe undeva vreun jurnal? De acolo s-ar putea afla multe!

— Pe cîte știu, Lilinka noastră n-a avut decît un caiet de însemnări. Dar acum, după ce a terminat pensionul, l-a aruncat. Nu, eu una sînt convinsă că pentru dragoste era încă prea naivă.

— Phî, izbucni soțul, disprețuitor. — Fata asta era leit taică-său, și în cazul ăsta... Și domnul Košvanec începu să necheze, neascunzînd deloc prin rîsul lui temperamentul și forța sa juvenilă. Abia acum am izbutit să-l observ mai bine și mi s-a părut că e substanțial mai tînăr decît soția lui, o femeie ușor trecută.

Conița se uită la el tăcută, cu o severă amărăciune. De bună seamă, prea vesel nu poate fi în preajma ei, îmi trecu prin minte.

— Eu nu întreb, ci, pur și simplu, vreau să înțeleg ce anume a îndemnat-o să plece, am încercat să risipesc penibila scenă conjugală.

Drept care, domnul Košvanec îmi răspunse oftînd:

— Cu alte cuvinte dumneavoastră socotiți că a plecat singură?

— Cum altfel? Era doar majoră!

— Dumneavoastră credeți că nu i s-a putut întîmpla nimic rău? continuă fabricantul.

— Dacă i s-ar fi întîmplat ceva, pînă acum ni s-ar fi dat de veste, am ținut să-i dau toate asigurările.

Conița îmi umplu din nou pahărelul cu lichior, dar domnul Košvanec care surprinse acest lucru mormăi nemulțumit.

— Ce torni poșirca asta îndulcită! Domnul comisar bea băuturi serioase, nu-i așa?

— Nu sînt decît un simplu practicant, vă rog frumos, m-am grăbit să-l rectific, ca să evit un răspuns direct.

Fabricantul Košvanec aduse două pahare, pe care le umplu cu un lichid străveziu. Cînd mă podidiră lacrimile, izbucni

în hohote de rîs, fără a mai ține seama de tristețea familiei sale.

— Ca briciul, nu-i așa? Rachiul ăsta mi-l face un cunoscut; e din zmeură.

— Mulțumesc, i-am răspuns înecîndu-mă, e într-adevăr minunat... Dar, ca să nu uit, niște fotografii, mai reușite, n-aveți?

— Un album întreg, spuse doamna, și ridicîndu-se din fotoliu se duse în camera alăturată de unde reveni cu o carte groasă în brațe.

Și astfel am avut prilejul s-o văd pe domnișoara Lily întinsă pe o blană cu fundulețul gol; în cele din urmă, după ce am răsfoit tot albumul, mi-a fost dat să găsesc o fotografie proaspătă, în costum de baie, fotografie ce demonstra cu prisosință că partea trupului mai sus amintită, cu ani în urmă de o proeminență atît de ostentativă, se păstrase întocmai. Nu se poate spune că domnișoara ar fi fost o frumusețe, dimpotrivă, dar, pe cît se pare, în parte îl moștenise pe taică-su.

Conița îmi oferi fotografia în care domnișoara Lily se sprijinea cuminte de masă și cu arătătorul întins își ridica fruntea dezgolită. Eu însă am ales-o pe aceea de la strand.

— Sînt dispus să fac orice pentru a o salva, spuse domnul Košvanec, suspinînd: Am anunțat și o recompensă.

— Cinstit vorbind, tocmai de asta ne e frică nouă. Oamenii o să vă asalteze cu tot felul de informații, și nici una nu va merita nici cît o ceapă degerată. De cînd lumea, cele mai bune informații le-a avut și le are totuși poliția.

— Credeți? Numai să nu vă înșelați... Au trecut patru zile de cînd fetița a dispărut, și poliția știe pe dracu! se minte domnul fabricant.

Ca să-l liniștesc un pic, i-am cerut o listă a tuturor persoanelor înrudite.

— Dacă vă închipuiți că ar putea fi la vreuna din ele, atunci nu mai e nevoie să vă zbateți de pomană, spuse mohorît domnul Košvanec. De asta am avut noi grijă... Secretara mea s-a gîndit numaidecît la treaba asta, și din prima zi le-a trimis tuturor telegrame. Dar fără rezultat.

Am băgat de seamă că în timp ce vorbea de secretară, în ochii lui se citea îndurerarea, în schimb doamna Košvancová arboră o mină posacă. Soții se fulgerară cu niște priviri la a căror atingere, fără îndoială, s-ar fi putut aprinde un chibrit.

Ciudat, îmi trecu mie prin minte, aici într-adevăr, ceva nu-i în ordine, dar ce anume, pentru numele lui Dumnezeu?

În clipele următoare însă, am pătruns ceva mai bine în tainele familiei. Pe neașteptate se auzi un zbîrnîit prelung de sonerie, apoi un duduit de ușă trîntită, și în sfîrșit niște pași grăbiți de femeie apropiindu-se de încăperea în care ne aflam.

În prag, fără să se anunțe, se înfățișă o femeie înaltă, cu părul roșu aprins, care ținea în mînă o scrisoare.

— Vă rog să mă scuzați, spuse ea, adresîndu-se doamnei Košvancová, — dar știți... asta... e, pur și simplu, îngrozitor!

Stăpîna casei se ridică de pe scaun dezgustată, în timp ce domnul fabricant se repezi cu ochii holbați spre doamna cu pricina și-i smulse scrisoarea din mînă:

— Ce e, ce s-a întîmplat?

Se vedea limpede că era foarte indispus de faptul că femeia dăduse buzna, prin surprindere, în apartamentul său.

Apoi citi scrisoarea și izbucni:

— Doamne, Dumnezeule, mămico...

Doamna Košvancová se uită și ea la scrisoarea aflată încă în mîna soțului ei, și, în clipa următoare, scoase un geamăt și se lăsă încet pe canapea. Fabricantul nu știa ce să facă mai întîi, să-și țină soția să nu se prăbușească sau să prindă scrisoarea care-i scăpase din mînă și cădea spre podea.

Din fericire în încăpere intră la repezeală servitoarea și începu să se ocupe de stăpîna ei, în timp ce domnul fabricant se dedică doamnei înalte și roșcate, căci și aceasta își frîngea mîinile de disperare, iar în felul ăsta eu am putut să mă consacru în liniște scrisorii cu pricina.

Pe o hîrtie de scris cît se poate de obișnuită, împăturită în patru păginuțe mici, era scris cu litere de tipar:

Fiica dumneavoastră Lily se află în mîinile noastre. Dacă doriți s-o mai vedeți vreodată, trebuie să plătiți un sfert de milion. Poliția nu trebuie să afle nimic.

— Vă rog, păstrați-vă calmul, am spus cu toată gravitatea. — Asta poate fi un truc, ca urmare a anunțului dum-

neavoastră din ziar. La noi nu se practică totuşi obiceiul de a se răpi persoane adulte, cum e domnişoara Lily!

— În plic mai era şi asta, interveni femeia înaltă cu păr roşcat, arătînd o mică agrafă de păr. Asta o purta totuşi domnişoara Lily.

Văzînd agrafa, pe doamna Košvancová o luă din nou cu leşin, iar vînjosul măcelar şi fabricant de mezeluri se văzu nevoit să-şi acopere ochii.

Am luat plicul din mîna roşcatei. Pe plic nici o adresă. M-am uitat la ea cu mirare.

— Da, scrisoarea era fără adresă. A fost introdusă acum, în timpul pauzei de prînz, în magazinul nostru de după colţ. Pe sub uşă, mă rog frumos.

Stăpîna casei îşi reveni în simţiri şi servitoarea o conduse în dormitor, în timp ce doamna cu părul roşcat îşi ţinea şeful de mînă şi-i spunea în şoaptă:

— Calm, fiţi calm, vă rog...

Iar domnul fabricant repeta întruna, ca muşcat de şarpe:

— Un sfert de milion... un sfert de milion...

Am luat scrisoarea şi agrafa cu mine.

— Într-o anumită măsură situaţia pentru noi s-a îmbunătăţit. Fiica dumneavoastră trăieşte, asta e cît se poate de clar, şi n-o ameninţă nici o primejdie, întrucît în schimbul ei se cer bani.

— Un sfert de milion, repetă ca un ecou distinsul fabricant.

— O să avem noi grijă ca banii ăştia să nu-i pierdeţi. Acum însă, vă rog să-mi permiteţi să-l înştiinţez pe domnul consilier.

— Bine, bine, dar în scrisoare scrie limpede că poliţia nu trebuie să afle nimic! se îngrozi domnul fabricant.

— Mă rog, de altfel dumneavoastră nu veţi anunţa nimic. Faptul că eu mă aflu aici e o simplă coincidenţă, despre care răpitorul habar nu are. Îl lăsaţi deci să creadă că poliţia, într-adevăr, nu ştie nimic. E clar că veţi mai primi din partea lui o altă informaţie asupra felului în care trebuie să procedaţi cu transmiterea banilor. Iar în legătură cu asta ne veţi anunţa cu toată discreţia. Atîta tot şi nimic mai mult.

Prin cele trei odăi mă conduse înapoi tot servitoarea aceea isteaţă şi foarte independentă, căreia tulburarea gene-

rală ce domnea în casă nu-i produsese, de bună seamă, nici o impresie.

— Cine-i doamna care a adus scrisoarea? am întrebat-o în vestiar.

— Doamna!?! pufni ea cu un aer disprețuitor. Asta-i Moráveová, secretara domnului Košvanec.

Acum cînd era limpede că domnișoara nu fugise de acasă, se părea că n-ar mai fi fost cazul să te ocupi de relațiile familiale. Pe mine însă mă zgîndărea ceva. I-am zîmbit grațios servitoarei, apoi am întrebat-o:

— Dacă aș avea nevoie să mai aflu cîte ceva, dumneata ai fi dispusă să te întîlnești cu mine?

Arboră un aer de o cochetărie neobișnuită:

— De ce nu? Numai că asta ar trebui să se întîmple seara, cînd stăpînii nu sînt acasă!

Pe legea mea, nu la asta m-am gîndit, și așa se face că am bolborosit încurcat:

— Pe mine ... mă... interesează niște... niște informații.

— Eu am timp abia după șapte, oftă fata.

— Bine, atunci diseară, după șapte, te aștept în colț.

— Și mergem la Eden să dansăm, da? izbucni ea cu însuflețire, iar mie nu-mi rămase decît să-mi dau încuviințarea.

Ce nu face omul, cînd e tînăr, pentru reușita cercetărilor polițienești?

În holul clădirii m-am ciocnit nas în nas cu un tînăr îmbrăcat destul de țipător: m-am uitat în urma lui să văd unde se duce, și l-am zărit sunînd la ușa locuinței domnului fabricant Košvanec. Servitoarea îi deschise, și mie mi se păru că-i aud glumind. Pesemne vreun nepot care își poate permite acest lucru cu servitoarea, mi-am spus în sinea mea.

Cînd i-am prezentat domnului consilier raportul detaliat asupra situației domnișoarei Lily, acesta izbucni, bătînd din palme zgomotos:

— Ia te uită, Praga noastră a devenit iar o mare metropolă! Omul ar fi spus că răpirile sînt o chestiune pur americană, și cînd colo, noi avem grijă să nu ducem lipsă de ele. Și știi cine-i vinovat de toate astea? Presa, bineînțeles! Știți doar cîtă vîlvă s-a făcut în jurul răpirii fiului lui Lindberg, iar mai tîrziu cu copilașul acela în Anglia... Mda, o treabă ca asta te ispitește s-o imiți!

— Numai că acolo au fost răpiți niște copii, pe cînd aici, acest copil... Binevoiți a vă uita, domnule consilier mi-am permis să-l întrerup, așezîndu-i pe masă fotografia domnișoarei Lily.

Consilierul Vacátko dădu din cap admirativ:

— Atunci, află de la mine, că în cazul ăsta nu e vorba de un singur răpitor, ci de o bandă întreagă, fiindcă o asemenea fată trebuie mai întîi să fie atrasă de cineva într-un anume loc, și abia de acolo transportată undeva... Și una ca asta, bănuiesc că știe să țipe!

Multă vreme am stat și ne-am sfătuit cum să procedăm, căci, într-adevăr, în privința răpirilor nu aveam prea multă experiență; ici, colo, cîte un bebeluș, dar de obicei ăsta e furat de o femeie aiurită, pe care o prinzi cu destulă ușurință. Cazul domnișoarei Lily indica însă ceva de proporții mai mari, de altfel și prețul înalt al răscumpărării venea să confirme acest lucru.

Dar, oricum o întorceam, nu ne ieșea la iveală decît unul și același fir de care ne puteam agăța: momentul predării banilor de către domnul fabricant, răpitorilor... Banda, dacă e vorba de o bandă, poate să născocească procedeul cel mai rafinat, dar de prins tot o prindem noi pe aici, pe undeva. Poate nu imediat, dar urma va fi totuși prețioasă. Numai că va trebui s-o urmărim în așa fel, încît fabricantul Košvanec să-și recapete și fiica și banii.

Pentru mai multă siguranță, domnul consilier decise ca poliția să întreprindă razii de mai mare amploare prin toate colțurile întunecoase, aflate din belșug în circumscripțiile tuturor comisariatelor din Praga. Înainte de toate trebuiau cercetate diferitele locuri virane îngrădite și hambarele părăsite, căci nu era exclus ca fata să fie ținută de răufăcător într-un asemenea loc. Mie mi s-a încredințat misiunea de a avea grijă ca domnul fabricant Košvanec să nu cadă, fără rost, victima unei spaime neîntemeiate, și să nu transmită banii ceruți fără știința noastră. În privința asta mi-am pus mari speranțe în favoarea de care mă bucuram din partea servitoarei. Era cît se poate de limpede că aveam să fiu încunoștințat de orice mișcare mai importantă din sînul familiei Košvanec.

I-am împărtășit, — nu fără trufie — domnului consilier, trucul născocit de mine și așteptam lauda cuvenită. Dar consilierul s-a uitat la mine, mai curînd cu uimire:

— O tînără servitoare, spuneai... Mă rog, fie, dar vezi, ai grijă băiete, să te porți, într-adevăr, strict oficial.

— Asta se înțelege de la sine, l-am asigurat eu, plin de zel.

Consilierul Vacătko dădu din mînă dezaprobator. Era, de bună seamă, un om cu multă experiență.

La întîlnire am ajuns la timp, iar fata nu s-a lăsat așteptată mai mult decît se cuvine potrivit bunei cuviințe. Era gătită atît de frumos, încît am rămas pur și simplu uluit; pe cinstea mea, ființa asta e o muierușcă după care aș întoarce probabil capul, chiar dacă n-aș avea de dus cu ea tratative oficiale.

Nu uitase de dorința ei de a dansa, și astfel am pornit împreună spre Eden.

Mă cam temeam să nu fiu recunoscut, căci localul ăsta era o bombă faimoasă, și nu o dată îi însoțisem acolo pe detectivii noștri care în această speluncă se simțeau ca la ei acasă...

Dar am avut noroc, ne-am așezat într-un loc mai retras, ceea ce mie îmi convenea de minune. De altfel și ei, dar așa cum a reieșit ulterior, din cu totul alte motive. Și-a lăsat, cu semnificație, mîna pe brațul meu, și și-a exprimat dorința să mă lipesc de ea.

Cînd muzica a început să cînte, a trebuit să ies pe ring; pe vremea aceea era foarte modern black-boton-ul, un fel de calcă-varză pe care ea îl dansa cu verva dansatoarelor de la țară, ce nu părăsesc hora pînă nu se isprăvește petrecerea. Iar eu, la rîndul meu, mă străduiam să fac față pe de o parte din vanitate bărbătească, iar pe de alta din interes de serviciu.

În sfîrșit, am reușit s-o conving să mergem și să ne așezăm puțin la masă; paharul cu vin avu darul să-i stăvilească niței elanul picioarelor, și astfel am putut să încep cu ea o convorbire.

Firește, tînărul acela cu ochi de viteluș, de bună seamă nepotul familiei, mă interesa în primul rînd.

— Da de unde nepot, zîmbi fata; e un fel de rudă îndepărtată, dacă o fi!

Și după ce rise cu poftă, sorbi iar din paharul cu vin:

— Am să vă spun ceva, dar nu cumva să ciripiți pe undeva.

Odată, am intrat, așa, pe nepusă masă în salon și ce credeți că mi-a fost dat să văd: conița noastră și acest Richard stăteau atît de aproape unul de altul... Știți, cam așa!

Și spunînd asta mă cuprinse în brațe, pentru a-mi prezenta lucrurile cît mai sugestiv. Am admis că e vorba de un seducător, întrucît auzisem din hol ce-și îngăduise față de ea.

Arboră o mină fericită:

— Și asta v-a deranjat?

— N-aș putea spune că mi-a făcut plăcere.

— Prostuțule, îmi spuse cu gingășie.

— Domnișoară, am încercat să-i curm entuziasmul ei eronat — domnișoară...

— Vă rog să nu-mi mai spuneți domnișoară, îmi porunci pe un ton autoritar. Mă numesc Polda. Vă place acest nume?

— Da, Poldinka, am piuit eu, îmi place.

— Iar eu, eu cum să vă spun?

— Să zicem, Karel, e bine?

Am ciocnit un pahar în cinstea prieteniei noastre, iar după aceea, Poldi mi-a servit pe tavă întreaga istorie a familiei Košvanec, care nu era deloc lipsită de interes. Domnul Košvanec s-a căsătorit cu proprietara unei fabrici de mezeluri, ceva mai în vîrstă și mult mai bogată ca el; are o secretară față de care conița nutrește o gelozie cruntă. S-ar putea ca din această cauză conița să fi început să-l primească în vizită pe tînărul cu pricina, pe care îl prezintă cu multă prudență, drept o rudă îndepărtată.

— Și domnul Košvanec nu-i gelos?

— Dumnealui și gelos! Asta-i fericit cînd o șterge de acasă.

— Dar tînărul Richard — ce mutră face?

— Păi, l-ați văzut, nu? Cine știe, și-o fi zis și el că stăpîna o să fie darnică, dar aș de unde, conița mea și darnică! E o zgripțuroaică fără pereche.

— Și de ce n-a încetat să mai vină?

Poldinka răsuci din cap și spuse:

— Asta nu mai știu...

— Nu cumva, pînă la urmă, i-a plăcut domnișoara Lily?

— Nu știu... Dar de ce mă întrebați?

Orchestra începu din nou să cînte și Poldinka nu mai avu astîmpăr:

— Nu mergem să dansăm?

— Mergem, da... Te pomenești că povestea asta o necăjea pe domnișoara Lily, nu crezi?

Poldinka lăsă buza în jos:

— Dacă vă închipuiți că dumneaei e o fecioară nevinovată, atunci vă înșelați!

La drept vorbind, de nevinovăție era departe pînă și Poldinka, pentru că veșnic dorea s-o strîng în brațe așa cum se cuvine, și asta atît în timpul, cît și în afara dansului, iar în cele din urmă își manifestă chiar marea ei nemulțumire pentru faptul că, la primul rendez-vous, am venit îmbrăcat în civil. Ar fi trebuit să vin în uniformă, căci ea a tînjit întotdeauna să aibă un domn în uniformă, iar cel mai mult îi place uniforma jandarmului călare. Cu durere în suflet, i-am mărturisit că în ceea ce mă privește va trebui să se mulțumească numai cu ținuta civilă. Se vedea limpede că asta o face să mă considere a fi un grad inferior, dar curînd îmi dădu la iveală că datorită marei dragoste ce o nutrește față de mine e dispusă să-mi facă rabat în privința uniformei și să mă accepte așa cum sînt.

Vă mărturisesc sincer, m-a luat cu călduri.

N-am avut încotro, a trebuit să dansez pînă la închiderea localului, apoi am condus-o pe Poldi acasă. De bună seamă ar fi fost bucuroasă să mă vadă nițel mai îndrăzneț. De cîteva ori a ținut să sublinieze că duminică după amiază e liberă. Am înștiințat-o pe loc că urmărim un ucigaș primejdios și că duminică sînt de serviciu.

Ucigașul amintit avu darul s-o impresioneze și astfel nu mai stărui să ne vedem. La despărțire însă, s-a lipit de mine cu atîta putere încît mi s-a accelerat răsuflarea; ființa asta avea, într-adevăr, un trup pe care multe femei i-l puteau invidia. Mă mîngîie pe obraji și, deodată — știa să fie de o luciditate fermecătoare — îmi spuse:

— Spune-mi, Karlik, cam cît capeți dacă pui mîna pe un asemenea ucigaș?

— Poldinka, fetiță, cum poți să te gîndești la bani, cînd e vorba de justiție? i-am răspuns îngrozit.

— Dar dacă, de pildă, ai descoperi-o pe Lily a noastră? Pentru ea ai căpăta niște bani, nu-i așa? Știi doar că bătrînul nostru a anunțat o recompensă!

— Recompensa asta se referă numai la persoanele din afara poliției... Noi slujim ordinea publică și în cadrul serviciului datoria noastră e să împiedicăm răspîndirea fărădelegilor. Pricepi?

— Nu pricep, spuse întristată. Eu cred că în privința asta ar trebui să-i întrebi pe șefii dumitale. Poate că ți-ar da totuși o recompensă: Eu nu-ți vreau decît binele! izbucni, înduioșată de propria ei bunătate.

— Eu prețuiesc acest lucru, am ținut s-o asigur — și cum tinerețea e totuși zănatecă, am strins-o la pieptul meu și am sărutat-o.

Așa se face că după aceea am obținut informații din ce în ce mai prețioase, despre cele petrecute în familia domnului fabricant Košvanec, și, în afară de asta, Poldinka îmi mai aducea la cunoștință ce se întîmplă cu inima ei care se atașase de mine mult mai mult decît s-ar fi cuvenit în cadrul îndatoririlor de serviciu.

Am aflat astfel că în casa lor multe persoane vin cu mîna întinsă, aducînd, chipurile, fiecare cîte o informație importantă. De la un timp domnul Košvanec a început să-i dea pe toți afară. În rest, stăpînul cică și-ar smulge din cînd în cînd părul din cap — din pricina sfertului de milion — iar din cînd în cînd își găsește alinarea în brațele secretarei cu părul roșcat.

Și cum ziarele își împînzeau în fiecare zi coloanele cu acest caz, l-am rugat pe domnul consilier să accepte o întîlnire cu fabricantul Košvanec.

Pentru ca lucrurile să se desfășoare cu cea mai mare discreție, am ales în acest scop cafeneaua Reunion; am pornit într-acolo cu domnul consilier, chipurile să facem o partidă de biliard. Pe drum i-am dezvoltat toate combinațiile ce roiau în mintea mea. În primul rînd am afirmat că necunoscutul răpitor — sau necunoscuții răpitori — ne urmăresc fără doar și poate, și că îndelungata lor tăcere ar putea s-o interpretăm drept o slăbiciune din partea lor. E clar că e vorba, desigur, de o bandă organizată și ăsta e primul ei caz. S-ar părea că oamenii aceștia sînt de undeva de prin împrejurimi și poate n-ar strica să supraveghem nițel locuința Košvanecilor.

— Dumneata ai o fantezie bogată și cum văd, citești foarte mult; asta nu e rău, dimpotrivă, spuse consilierul. Bineînțeles că am dat dispoziție comisariatului din Vinohrady să-i acorde

cea mai mare atenție domnului Košvanec. Dacă domnul fabricant n-ar fi puțin cam sărit, n-ar fi anunțat recompensa în ziare, și fata ar fi fost de mult în mîinile noastre... Acum însă, e limpede că răpitorii adulmecă o pradă serioasă... Iar dumneata, tinere, ar fi cazul să te ții mai mult de învățătură în vederea doctoratului, sînt sigur că asta te-ar face să-ți schimbi gîndurile pe alt făgaș!

Ah, dacă aș putea să-i spun șefului că în realitate gîndurile mele sînt de cu totul altă natură și că ele sînt influențate în mod neobișnuit de drăgălașa Poldinka! Muierușca asta ar trebui să intre în serviciile poliției! E o fată plină de energie!

Domnul Košvanec ne și aștepta în cafeneaua amintită. Era îngrijorat, nedormit, mereu în așteptarea unei vești îmbucurătoare.

— Tăcerea acestor oameni mă înfiorează! Mi-e teamă, domnilor, să nu i se întîmple fetei mele vreo nenorocire! rosti el în șoaptă.

— Experiența noastră ne confirmă, replică consilierul, cu un aer plin de demnitate — că atîta vreme cît răpitorul sau răpitorii așteaptă o recompensă bănească, victima lor rămîne nevătămată. Primejdia ar amenința, desigur, dacă părinții ar refuza să dea banii, ori dacă poliția ar săvîrși vreo eroare. Dar dumneavoastră banii îi dați, iar noi ne vom da toată silința să-i scoatem din vizuină pe acești ticăloși.

— Dar dacă le-aș da banii fără prezența dumneavoastră? propuse din nou îndureratul părinte.

— Asta ar însemna să-i aruncați pur și simplu în vînt, pentru că ei ar putea foarte bine să-i ia, fata să nu v-o dea, și în felul ăsta să vă șantajeze în continuare. Dumneavoastră, trebuie să ne spuneți cînd și unde urmează să transmiteți întreaga sumă, iar noi... Mă rog, noi o să facem ceva, de asta nu trebuie să vă fie teamă! Eu cred că practicantul nostru urmărește întreaga chestiune cu o grijă demnă de admirat... În altă ordine de idei, vrem să vă asigurăm că luăm toate măsurile pentru a descoperi întreaga bandă, înainte de a apuca să se manifeste. Se întreprind razii prin toată Praga, și desigur ele vor aduce rezultate neașteptate!

Deocamdată însă, n-au adus nici un rezultat, decît acela doar că au fost prinși cîțiva indivizi care nu ne interesează.

Dacă fata e ținută zălog, undeva în Praga, ceea ce este foarte probabil, atunci o asemenea razie poate mai curînd să complice lucrurile. Dar asta nu i-am spus nici fabricantului Košvanec și nici domnului consilier Vacátko. În ceea ce mă privește, eu unul n-aș întreprinde absolut nimic, și aș aștepta...

Deocamdată, fierește, în primul rînd pe Poldi. Mă frămîntă gîndul dacă n-ar fi cazul să împrumut o dată o uniformă, ca să-i fac o bucurie.

Azi am stat împreună în cafenea, am rugat-o stăruitor să nu dansăm, iar ea s-a hotărît să joace rolul fetiței ascultătoare și drăgăstoase. Și astfel am vorbit despre felul în care huzurește oamenii bogați, iar eu am aflat că domnul fabricant are o vilă la Senohraby, că și-a mai cumpărat o cabană de vînătoare la Lužnice, dar asta e mai curînd pentru secretara aia roșcată.

— Frumos dar, nimic de zis. De bună seamă, nu-i zgîrcit, am ținut să subliniez.

— Bogătașii sînt întotdeauna zgîrciți și lacomi, se grăbi să-mi replice Polda, cu posomorîtă certitudine. — Poate nici nu ți-ar veni a crede, dar bătrînul nostru nici zestre nu i-ar da fetei sale, dacă s-ar lua cu unul care n-ar fi pe placul lui. Și-acum o să iasă cu un sfert de milion, dar mie, drept să-ți spun, îmi pare bine. Că vorba ceea, bani are căcălău, știi?

Bănuiam acest lucru.

— De fapt, e o greșeală că voi ăștia de la poliție îi săriți în ajutor, pentru că el merită această pedeapsă. Roșcatei lui ar fi în stare să-i aducă și albastrul de pe cer, iar cu mine se tocmește pentru o coroană amărîtă.

La drept vorbind, Poldinka avea, desigur, multă dreptate; e într-adevăr o neghiobie străduința noastră de a salva un sfert de milion unui mezelar putred de bogat. Dacă-și iubește fiica, n-are decît să plătească!

Bineînțeles însă, că asemenea idei nu cadrează cu demnitatea unui funcționar de poliție.

— Să nu-ți închipui, spuse deodată Poldinka — nici eu nu sînt o sărăntoacă! Am și eu un carnet de economii!

I-am răspuns cu un zîmbet trist:

— Asta să n-o mai spui niciodată în fața unui bărbat; ai rămîne uluită dacă ți-aș povesti cîte cazuri urîte cu logodnici de profesie avem la dosar.

— Da, dar dumneata nu eşti logodnic de profesie, dumneata eşti de la poliţie.

Poldinka se lipi de mine cu duioşie, iar eu am roşit pînă peste urechi. Fetiţo, fetiţo, mi-am spus în sinea mea, logodnic de profesie, ce-i drept, nu sînt, dar nici mare scofală nu-i de mine de vreme ce — fie chiar şi din înaltă raţiune de stat — îţi sucesc capul de pomană!

— Ştii, carnetul acela ţi l-aş da oricum abia după nuntă. Şi crede-mă, ai să rămîi cu gura căscată cînd ai să vezi cît am acolo! mă asigură Poldinka, plină de trufie.

Dumnezeule, mi-am spus în gînd, în timp ce mă îndreptam spre casă; dacă nu se întîmplă un miracol şi cazul ăsta nu se mai sfîrşeşte, va trebui să mă însor sau să mă izbăvesc prin fugă. Nefericita asta interpretează absolut anapoda tot ce-i spun. Nu degeaba a ţinut ea să-mi aducă la cunoştinţă că are o mamă foarte severă, care nu îngăduie ca fata ei să umble în fiecare săptămînă cu alt crai, aşa cum fac celelalte fete. Mă puteam aştepta deci, din zi în zi, să fiu invitat în familie. Şi asta, ar fi însemnat sfîrşitul sfîrşitului!

Deocamdată însă, sfîrşitul nu se arăta. A doua zi dimineaţa fu găsită în aceeaşi prăvălie o scrisoare introdusă pe sub uşă, scrisă tot pe hîrtie dictando obişnuită, şi cu aceeaşi literă de tipar. Domnul Košvanec telefonă la direcţia noastră, cu rugămintea de a nu ne arăta nicăieri, căci gluma se îngroaşe. Un anonim scria că are cunoştinţă de legăturile domnului fabricant cu poliţia şi dă un ultim avertisment. Dacă doreşte să-şi revadă fiica vie, atunci să depună sfertul de milion într-o valijoară şi s-o aducă personal, la orele nouă seara, în strada numită Drumul vitelor din cartierul Michle. Persoana care se va apropia de el va prelua valijoara, înmînîndu-i în schimb domnului Košvanec, pentru verificare, mănuşile domnişoarei Lily. În aceeaşi seară, domnişoara se va înapoia acasă, firește, după ce va fi clar că domnul fabricant Košvanec n-a colaborat cu poliţia.

Cînd am venit la el, fabricantul de mezeluri Košvanec era vînăt de spaimă. M-am dus anume în biroul lui unde veneau tot felul de persoane străine, clienţi şi parteneri comerciali. Acum eram absolut sigur că făptaşul e cineva de prin preajma locului, căci altfel n-ar fi avut de unde să ştie de legăturile noastre cu domnul fabricant.

— Sfatul nostru este să duceți banii chiar azi, așa cum doresc acești indivizi. Locul indicat e, ce-i drept, destul de pustiu, dar să nu vă fie teamă, vom încerca să împresurăm întregul raion, iar persoanele suspecte vor fi urmărite. Pînă cînd fiica dumneavoastră nu va fi acasă, avem ordin din partea domnului consilier să nu intervenim.

În linii mari, fabricantul de mezeluri căzu de acord. În același timp însă, îl durea inima să dea atîta amar de bani. Avu însă o idee bună pe care firește am acceptat-o necondiționat:

Dumnealui avea să-și noteze seria bancnotelor, ca în felul acesta, banii puși în circulație să poată fi urmăriți cu mai mare ușurință.

La direcția a Patra era o stare de alarmă fără precedent, cel puțin așa pretindeau mai vîrstnicii acestui serviciu. De fapt pe noi nici nu ne mai interesa atît soarta domnului fabricant de mezeluri, cît ne interesa onoarea noastră profesională. Dacă răpirea aceasta reușește și noi nu punem mîna pe făptași, răpirile în Praga vor lua proporții. Și asta ar fi îngrozitor! În același timp trebuie să recunoaștem că făptașii au ales locul de întîlnire, într-adevăr, cu multă iscusință — e vorba de un povîrniș imens, năpădit de tufișuri și presărat de mici parcele îngrădite. Acel ce vine să preia banii poate să dispară ca o nălucă, poliția rămînînd în fața lui neputincioasă. Să împînzim terenul cu cît mai mulți oameni nu ne putem îngădui, ca să nu-i punem în gardă... În cele din urmă am luat decizia să întindem un cerc larg, iar la locul cu pricina să mă duc eu singur.

Domnul consilier sta aplecat asupra schiței amintitului teren, ca un general asupra hărții cîmpului de bătălie.

— Fiți atenți: individul ar putea să dispară cu ușurință prin locurile astea verzi!

— Da, acolo sînt numai tufișuri.

— Păi vezi! Dumneata însă, vei ocupa — firește cu toată discreția, dar din vreme — aceste vile. Și nimeni n-are voie să iasă din ele, ca nu cumva vreunul să-i avertizeze pe flăcăi. Nu poți ști cît de ramificată poate fi această bandă. Și ține minte ce-ți spun: e deajuns să avem semnalmentele aceluia ce va prelua banii. De prins îl putem prinde mai tîrziu. De pildă, după ce va preda banii altuia, fiindcă și pe asta trebuie

să contăm! sublinie consilierul, ridicînd degetul arătător, în semn de luare aminte.

Ca să mărturisesc sincer, simțeam o strîngere de inimă. Două lucruri aveau darul să mă încurce și să mă îngrijoreze: În primul rînd faptul că răpitorii știau, fără doar și poate, de legăturile noastre cu fabricantul Košvanec, iar în al doilea rînd, faptul că scrisorile erau introduse mereu în același loc, adică în prăvălia din vecinătatea locuinței fabricantului de mezeluri. Iar locul acesta era păzit cu strășnicie!

Odată cu lăsarea înserării, cred că mi s-a urcat temperatura. Toate cădeau parcă peste mine, iar în clipa în care, de la fereastra locuinței particulare din Michle ocupată de noi, ca să fim cît mai aproape de locul cu pricina, l-am zărit pe domnul Košvanec coborînd din mașina sa cu o mică valijoară în mînă și pășind pe strada aproape pustie, m-au trecut fiori de groază.

În clipa următoare însă era cît pe ce să zbor pe fereastră. Pe strada Michelska răsărise ca din pămînt un roi întreg de gardieni, desfășurîndu-se în lanț și înaintînd în direcția în care se îndrepta fabricantul de mezeluri.

De data asta nu m-am mai putut stăpîni și am pornit ca o vijelie, pe scări, în jos.

— Ce faceți aici? am răcnit furios, la primul gardian ce mi-a ieșit în cale.

— Ce să fac, slujesc, mormăi blajinul tătic, după ce-mi văzu legitimația.

Domnul comisar șef veni în grabă să-mi raporteze oficial că, pentru această seară au programat o razie conform ordinului primit de la prefectura poliției. Chiar eu semnasem acest ordin, numai că aici, la Michle, au cam întîrziat cu executarea lui.

— Dumnezeule Hristoase, asta nu trebuia să se întîmple, am spus pe un ton tînguitor și numaidecît am rupt-o la fugă înainte.

Temerile mele se adeveriră întocmai. Pînă și strada numită Drumul Vitelor era înțesată de gardieni în uniformă, iar uluitul fabricant de mezeluri se uita nătîng în jurul lui, ca să nu mai spun că mutra mea nu era cu nimic mai răsărită.

— Cum văd, domnule Košvanec, ne putem strînge catrafusele, am spus cu un aer posomorît.

— Povestea asta o să mi-o plătească poliția cu vîrf și îndesat! O să fac din asta un caz de pomină! șuieră printre dinți fabricantul de cîrnați. Prostia asta poate să coste viața copilului meu, domnule!

L-am însoțit pe furiosul domn înapoi la mașina lui, iar eu am șters-o repede la direcție. Ce mai, asemenea rușine epocală poliția poate înregistra o dată la o sută de ani. Și asta a trebuit să mi se întîmple tocmai mie...

La direcție mă aștepta o surpriză: În afara domnului consilier căruia i se telefonase și era la curent cu toată tărășenia, iar acum parcă dăduseră în el toți dracii, am mai găsit și un mesaj telefonic. O domnișoară anonimă îmi transmitea, să mă prezint diseară la Senohraby, în casa cu nr. 34, intrarea din spate.

Nici mai mult, nici mai puțin... Atîta tot. Dar de ce la Senohraby? Și ce fel de domnișoară? În cele din urmă m-am dumerit. Mesajul era din partea Poldinei! E limpede, la Senohraby, familia Košvanec are o vilă. Dumnezeule, te pomenești că teoria mea se dovedește a fi totuși valabilă și că fata se află ascunsă undeva? Poldinka asta e o fată minunată și în același timp foc de deșteaptă!

Am pornit val-vîrtej spre gară.

Cînd am ajuns la Senohraby era firește, întuneric și mi-a fost greu să găsesc casa cu numărul 34, căci pe nicăieri nu se vedea țipenie de om. Cînd în sfîrșit am descoperit-o, am străbătut mai întîi cu băgare de seamă grădina părăginită — semn că proprietarii nu se omoară să vină prea des pe aici. Apoi, am stat puțin în cumpănă, căci la un moment dat mi s-a părut că în casa întunecată ar fi fulgerat o lumină. Să mă aștepte, într-adevăr, cineva? Dar cine? Să nu fie oare pînă la urmă toată povestea o simplă păcăleală? Să urmărească oare și răpirea mea? La ce bun! În schimbul meu, domnul consilier nu va plăti nici un sfanț, căci în bugetul prefecturii poliției nu sînt prevăzute asemenea cazuri de răscumpărare. Pentru mine ar da poate ceva numai sufletul bun al Poldinei. M-am asigurat că am pistolul la îndemînă și am pornit, conform misteriosului mesaj, spre ușa din spatele casei. Nu se vedea pe acolo nici un buton de sonerie. Am apăsat clanța, de probă — și ușa s-a deschis! Am pătruns într-un întuneric mai negru ca bezna.

În clipa aceea, niște brațe străine puseră stăpînire pe mine, și pînă să apuc să pun mîna pe pistol, mi-am dat seama că era vorba de o strînsoare delicată și plină de duioșie, care mă lipea de niște sîni proeminenți de femeie.

— Karlicek... În sfîrșit, ești aici!

— În sfîrșit, am bolborosit eu în îmbrățișarea aceea neașteptată, apoi m-am grăbit să întreb: — Ce s-a întîmplat?

— Cum, ce s-a întîmplat!?! răspunse Poldinka supărată, probabil dezamăgită de tonul meu riguros și sobru. Azi sînt singură aici... Și mă bucur că ai fost atît de drăguț și ai venit! Chiar dacă ai întîrziat!

Mă conduse mai departe pe un coridor întunecat și abia după aceea aprinse o lumină. Ne aflam în bucătărie, iar geamul era camuflat cum scrie la carte. Da, într-adevăr, fata asta se gîndește la toate.

— Pentru ce m-ai chemat aici?

— Știi, uneori vin să mai deretic un pic, și mi-am zis că ar fi frumos să fim împreună...

— Aha! Numai că eu mă așteptam să găsesc aici vreo veste despre domnișoara voastră, i-am răspuns, oftind, cu un aer decepționat.

— Ia mai dă-o încolo de domnișoară! Că se întoarce ea! De asta n-am eu nici o grijă!

— Ești atît de sigură?

— Sînt. Bătrînul se duce azi cu gologanii. Pe urmă o să ai mai mult timp pentru mine și totul o să fie altfel.

Nu pricepeam de ce anume ar trebui să fie altfel, dar mă prefăceam că înțeleg.

Îmi mîngîie cu gingășie părul, apoi scoase din bufet o sticlă de vin.

Umplu, pe îndelete, două pahare. Aștepta să-l ridic pe al meu, dar eu eram cu gîndul în altă parte și aveam un aer foarte absent.

Așa stînd lucrurile, îmi apucă mîinile și mi le încolăci în jurul gîtului ei. După care mă îmbrățișă atît de vijelios și mă sărută atît de pătimaș încît, ce mai, ar trebui să fii de lemn ca să te lase rece un asemenea sărut, iar eu, credeți-mă, sînt departe de a fi o bucată de lemn. În minte însă îmi umbla un gînd care, categoric, avu darul să-mi strice plăcerea acestei seduceri atît de fățișe.

— Vasăzică azi... am repetat eu.

— Da, azi, repetă după mine Poldinka. Şi, deodată, adăugă zimbind: — Trebuie să fie tare frumos, să ai mulţi bani, nu-i aşa?

— Desigur, dar nu pricep...

— Ei, mă gîndeam la şeful nostru. Cară o valiză încărcată cu miare... Trebuie să fie tare frumos, nu-i aşa?

— Da, se poate, eu însă, din păcate, nu am prea multă experienţă în privinţa asta, i-am răspuns cu o voce mai tristă decît era nevoie. Voiam însă, în felul acesta, să-i dau a înţelege, într-o formă convenabilă, că nu reprezint pentru ea o partidă excelentă. Căci în clipa aceea îmi era cît se poate de limpede încotro se îndrepta, cu toate pînzele sus, corabia numită Poldinka.

Se pitulă lîngă mine cu gingăşie şi-mi spuse:

— Nu-i nimic, nu trebuie să te necăjeşti, o să am eu!

Rosti aceste cuvinte cu atîta căldură de parcă ar fi vrut să-mi sugereze că zestrea ei îmi stă toată la dispoziţie. Numai că eu mă aflam acum aici în interes de serviciu, şi întotdeauna am fost cu ea în interes de serviciu, iar de însurătoare nici prin gînd nu-mi trecea!... Degeaba, toate astea nu mi-au ajutat la nimic. Poldinka m-a strîns la pieptul ei, iar eu am fost nevoit să răspund acestei strînsori, căci un bărbat nu-şi poate îngădui să fie tont de-a binelea, chiar dacă se află în interes de serviciu.

Cînd s-a desprins din îmbrăţişarea mea — sau, mai bine zis, eu din a ei — am spus, numai aşa, ca să aduc vorba pe alt făgaş:

— Ascultă, dacă stau şi mă gîndesc bine, toată povestea asta nu-i de fapt decît o aiureală. Dumneata, Poldinka, m-ai răpit! Da, mai întîi m-ai momit într-un loc retras şi pe urmă... Da, am sfîrşit şi eu ca Lily a voastră. La dumneata!

Poldinei îi tremură mîna în care ţinea paharul şi vărsă un pic de vin pe faţa de masă...

— Atenţie, asta înseamnă botez.

— Ce-aţi spus? rosti Poldina cu vocea sugrumată de emoţie.

— Nimic, am glumit şi eu aşa... Ce botez! În general, eu sînt împotriva botezurilor. Şi împotriva nunţilor, m-am grăbit să adaug. Hai noroc, cred că îndată va trebui să plecăm ca să nu pierdem ultimul tren.

Pe scurt, ce să vă mai povestesc! Am încheiat romantica noastră întîlnire foarte lucid. În tren aproape că n-am schimbat o vorbă. Poldinka nu era în apele ei, de bună seamă biata fată se aşteptase la mai mult din partea mea. Căci vorba ceea, nu întotdeauna se întîlneşte cu ocazia de a avea toată vila la dispoziţia ei!

În gară ne-am despărţit, Poldinka se grăbea să ajungă la Vinohrady, iar eu la mine acasă.

A face afirmaţia că a doua zi dimineaţa la direcţie era urgia lui Dumnezeu, înseamnă a nu surprinde exact realitatea. De altfel, cum am intrat în cancelarie, generosul domn Bouše mi-a făcut cu ochiul, semnificativ, şi mi-a spus:

— Domnule doctor, dacă poţi, întinde-o unde ştii. Aici s-a dezlănţuit infernul.

Infernul se dezlănţuise în primul rînd prin faptul că domnul consilier Vacátko, trebuise să se prezinte, cu stomacul gol, în biroul prefectului. Fabricantul de mezeluri Košvanec se ţinuse de promisiunea sa şi făcuse din povestea asta un tărăboi nemaipomenit. Se părea că tot partidul meseriaşilor se considera dezonorat de comportamentul poliţiei pragheze. În plus, domnişoara Lily Košvancová fusese aruncată într-o primejdie de moarte. Prefectul poliţiei binevoise să-şi exprime personal opinia sa, potrivit căreia eram cu toţii nişte neghiobi. Domnul consilier era şi el, din cînd în cînd, de aceeaşi părere, dar nu-i plăcea deloc cînd asemenea afirmaţii despre echipa sa de criminalistică, le făcea altcineva decît el. Îi făgăduise deci prefectului că va lua toate măsurile necesare.

— Nici o măsură domnule consilier, ripostase prefectul. Vă retrageţi imediat din această poveste. E, într-adevăr, o ruşine fără precedent, dar n-avem încotro. Domnul Košvanec preferă să irosească un sfert de milion decît să-şi piardă fiica. Nu doreşte nici un fel de intervenţie din partea poliţiei. Şi nici eu nu mai doresc.

Cumplită lovitură şi, firească, ruşinoasă.

Nu e de mirare, deci, că oalele sparte le plăti în primul rînd comisarul-şef din Michle, care nu făcuse de fapt nimic altceva, decît că se conformase regulamentului. Ce-i drept, cu două zile mai tîrziu decît trebuia.

— Vasăzică s-a isprăvit, am spus cu un aer posomorît.

— Asta înseamnă clasarea dosarului şi depunerea lui ad acta.

— Aşa se pare, încuviinţă detectivul Bouše, ştergîndu-şi

zgomotos nasul. Şi totuşi, după părerea mea, pe fata asta n-o ameninţă nici o primejdie, de vreme ce dumneaei preţuieşte azi un sfert de milion! Pe asta or s-o ţină flăcăii ca în puf. Spune şi dumneata, domnule doctor, ai mai văzut vreodată o femeie pentru care să se azvîrle pe fereastră o asemenea sumă?

Am oftat din adînc. Dar de fapt ar fi trebuit să mă bucur. Pentru mine cazul acesta s-a încheiat, o să mi se dea probabil altul, la Vinohrady n-o să mă mai duc, iar pe Poldinka n-o s-o mai văd niciodată. În definitiv asta va fi pentru mine singura salvare, căci nu m-am îndoit nici o clipă că această fată, atît de autoritară, m-ar fi tras pînă la urmă în faţa altarului.

Şi totuşi, m-am dus din nou la Vinohrady şi încă în aceeaşi dimineaţă, deoarece am primit un telefon urgent de la comisariatul local.

În timpul nopţii, mai precis spre dimineaţă, sau şi mai precis în jurul orei trei şi jumătate, cînd începe să se lumineze, iar străzile Pragăi sînt cu desăvîrşire pustii, gardianul de servici Říha a surprins, în colţul străzii ce da spre Zvonařka, o siluetă de femeie apropiindu-se de prăvălia firmei Košvanec. Prăvălia avea obloanele trase, iar silueta de femeie apăruse de după colţ. Gardianul Říha, care ştia că acestui raion trebuie să i se acorde o atenţie sporită, s-a îndreptat într-acolo ca să vadă ce se întîmplă cu această femeie. În clipa aceea însă, persoana a întors capul şi, zărindu-l probabil pe gardianul de servici, s-a răsucit în loc şi la iuţeală a dispărut după colţ.

Gardianul a alergat după ea. Era sigur că avea s-o ajungă, căci de la colţ se deschidea o stradă largă. Spre uimirea lui însă, după colţ nu era nimeni. A străbătut în goană toată strada, iar pentru mai multă siguranţă a încercat toate clanţele de la porţile caselor, dar casele erau încuiate, aşa cum prevede regulamentul — iar femeia cu pricina ia-o de unde nu-i.

— Şi ce concluzie trageţi dumneavoastră din povestea asta? am întrebat eu.

— Deocamdată nici una, dar prefectura ne-a cerut mereu să dăm nişte rapoarte, mi-a răspuns cu demnitate plutonierul care îmi relatase întreaga poveste.

— Păcat că gardianul Říha s-a mișcat și n-a așteptat să vadă cam ce urmărea persoana aceea în dreptul prăvăliei domnului Košvanec... Spuneți-mi, nu v-a descris-o cumva. Nu era una înaltă cu păr roșcat?...

— Nu, după spusele gardianului era de statură mijlocie, de păr n-a pomenit nimic, dar aici scrie că respectiva nu purta pantofi ci papuci de casă. Păi cred și eu, dacă avea niște mergători din ăia moderni, n-ar fi putut s-o ia la sănătoasa, e limpede!

Am luat raportul, în ciuda faptului că nu mai aveam cu el nici în clin nici în mînecă, și m-am înapoiat la direcție. O să-l depun și pe ăsta la dosarul clasat, ca să vadă domnul consilier că am lucrat pînă în ultima clipă.

Dar în timp ce treceam pe drăgălașa noastră stradă Bartolomejska, am mai citit o dată raportul gardianului și deodată mi-a venit în minte că femeia aceea... Dumnezeule, cum de nu mi-a dat asta prin minte mai de mult? Mai bine zis, de la bun început! Prăvălia e după colț... Cine se află cel mai aproape de ea? Bineînțeles, Poldinka!

Un timp mă trecură toate fierbințelile, pe urmă însă mi-am zis că un funcționar de poliție e dator să renunțe la orice sentiment, chiar și la cel mai puternic, și să fugă din brațele femeii dornice de măritiș.

Putea fi ea? Firește că da, de altfel, așa se explică misterioasa ei dispariție din ochii gardianului: s-a strecurat ca o pisică în prima casă de după colț, a cărei poartă o lăsase descuiată...

Firește, numai dacă a fost ea. Deocamdată însă nu posed nici o dovadă în acest sens, doar atît că femeia surprinsă de gardian nu corespunde descrierii care i s-ar potrivi secretarei cu părul roșcat. Dar cum rămîne cu seara de ieri? La urma urmei pentru ce m-a invitat acolo? Ce-a vrut oare de la mine? Ce altceva decît o comportare bărbătească, așa cum scrie la carte. Ori era sigură că totul se sfîrșise cu bine? Da, și a mai vorbit de niște bani!

Doamne, că nătărău mai sînt! De ce nu mi-au dat toate astea prin minte mai de mult? E limpede că nu Poldi a răpit-o pe domnișoara Lily, dar nu încape nici o îndoială că știe ceva de soarta ei. Un singur lucru însă nu știa ieri seara, și anume, că domnul Košvanec a dus banii de pomană. Treaba asta a aflat-o abia în timpul nopții, după ce a sosit acasă.

Să dau ordin să fie ridicată și să aștept să mărturisească? Nu, Poldinka nu e slabă de înger. Aici trebuie procedat cu totul altfel.

M-am anunțat la domnul consilier. N-avea mult timp pentru mine, și-apoi, avea o față atît de morocănoasă, încît aproape mi-am pierdut curajul să-i mai vorbesc.

— Dispun de anumite indicii în legătură cu răpirea aceea, am început sfios.

— Răpire! tună și fulgeră consilierul Vacátko. Dacă mai pomenești o dată acest cuvînt, te transfer la alt servici. Nu vreau să mai aud nimic despre povestea asta. A fost o rușine epocală.

— Dar noi... noi n-avem nici o vină...

— Cu atît mai rău! Și tocmai dumneata ți-ai găsit să-mi vii acum cu nu știu ce indicii. Fii bun te rog și du-te de te plimbă.

— Știți, persoana aceea... vreau să spun fata cu care am luat legătură... am început să bîigui.

Consilierul se uită la mine cu un aer batjocoritor:

— Te referi la servitoarea Košvancilor, cu care îți petreci serile și nopțile?

— Cum, dumneavoastră știați? am întrebat uluit.

— Închipuiește-ți că da... Și-acum ce mai vrei?

— Să fac o ultimă încercare. Să plec într-un sătuleț, lîngă Jilovska. Pentru asta aș avea însă nevoie de o mașină.

Domnul consilier mă privi un timp încruntat, apoi dădu din mînă plictisit:

— Pentru noi, cazul e încheiat, în privința asta sper că te-ai lămurit și dumneata, nu? Dar, mă rog, ia mașina, cu condiția însă s-o aduci înapoi cît mai repede. Oricum e pierdere de vreme, fără nici un rost!

N-am îndrăznit să-l contrazic, de altfel n-aveam pentru asta nici un temei. Toate reflecțiile mele erau, cum se spune, aeriene, dar prea multe lucruri începeau deodată să se lege între ele, cumulîndu-se într-o bănuială ce se putea transforma în certitudine. Dacă fata asta e ascunsă undeva, atunci nu se poate decît în Doubi, satul natal al Poldinei.

Și în cazul ăsta n-ar mai fi vorba de o răpire... Și atunci, ce-ar putea fi?

Mașina echipei noastre de criminalistică nu e un automobil de curse, așa că în sătucul cu pricina am ajuns abia pe înse-

rate. Era o seară frumoasă, umbrele se alungeau, iar pe cerul ce sta să se întunece alunecau, luîndu-se la întrecere, cîteva zdrențe de nori.

— Mîine o să bată vîntul, ținu să sublinieze șoferul.

— De-ar fi numai vîntul, i-am răspuns întristat. Dacă drumul ăsta nu-mi reușește o să fie furtună.

Îi și vedeam pe domnii detectivi cu ochii lor batjocoritori, vorbind despre junele boboc, care a luat mașina echipei numai fiindcă i-a trecut prin cap o trăznaie, în timp ce ei, oameni cu state de serviciu, circulă numai cu tramvaiul, și, din principiu, nu se grăbesc decît în cazuri extreme.

— E vorba de un caz mai deosebit? întrebă șoferul.

— N-aș zice. În schimb e cazul cuiva. Mai precis, al meu.

La această replică șoferul preferă să se abțină de la alte întrebări.

De căsuța în care locuia mama Poldinei am întrebat o fetiță ce ne ieșise în cale. Nu voiam să alarmăm satul fără nici un rost, chiar dacă însăși apariția automobilului avusese darul să trezească atenția tuturor băieților. De aceea, am parcat mașina într-un loc mai ferit, iar eu m-am dus singur spre casa amintită.

Era o clădire mică, arătoasă, cu grădiniță de flori în fața ferestrelor, așa cum trebuie să fie. M-a bucurat mai cu seamă faptul că în spatele gardului nu alerga nici un ciine, căci, să fiu sincer, nu-mi plac dulăii de țară. Fără teamă am pătruns în tinda învăluită în semiîntuneric și am deschis ușa spre odaie în timp ce ciocăneam în ea.

Așa se face că cele două femei, aflate acolo, apucară să scoată doar un strigăt slab. Cea mai în vîrstă se învîrtea în jurul plitei și bolborosea întruna:

— Doamne, Dumnezeule Hristoase...

Cealaltă, tînără, dădea mereu ochii peste cap și nu era în stare să sufle o vorbă. De altfel, pe asta am recunoscut-o numaidecît: Lilinka Košvancová în toată splendoarea ei adolescentină.

— Bună seara, am început eu, iertați-mă că vă deranjez... am venit s-o văd pe această domnișoară.

— Cine dracu v-a adus aici, mormăi bătrîna cu mînie în glas. În ochi însă, i se citea nesiguranța și teama.

— Așa e, tușico, ai dreptate, pe noi întotdeauna ne aduce dracul, i-am răspuns zîmbind. Gata, domnișoara Košvancová,

pregătiți-vă de drum. Afară ne așteaptă o mașină, plecăm imediat.

— Unde? șopti fata, distrusă.

— La Praga. Mai întîi la poliție, și pe urmă acasă, la tăticu.

— Dumnezeule, Hristoase, începu să se văicărească bătrîna, și se lăsă încet pe lavița de lîngă sobă.

— De ce v-ați ascuns aici? mi-am îngăduit s-o întreb pe tînăra Košvancová.

Lilinka tăcea cu înverșunare.

— Nu vreți să vorbiți, foarte bine, nu-i nimic, o să vorbiți la interogatoriu.

— Domnișorică, pentru numele lui Dumnezeu, vă rog, spuneți cum a fost, ca să n-am eu, femeie bătrînă, necazuri cu judecata! se văicărea mătușa.

— Presupun că v-ați retras aici din motive amoroase, nu-i așa? i-am suflat ca la teatru.

Lilinka dădu din cap în semn de încuviințare.

— Și cine a scris scrisorile acelea în care i se cerea tăticului să plătească un sfert de milion? Dumneavoastră?

— Nu, el... șopti descumpănită Lilinka, și deodată începu să bocească.

— Și cît urma să primească Poldi pentru treaba asta? am continuat s-o chestionez, pentru că eram sigur că acum avea să-mi spună totul, în timp ce la Praga n-ar fi fost exclus să tăgăduiască.

— Zece mii.

M-a pufnit rîsul. Ca să vezi, puteam să am o mireasă destul de bogată — și asta în contul domnului fabricant de mezeluri Košvanec, pentru care zece miare nu înseamnă absolut nimic. O bagatelă. Îmi părea rău aproape că eram obligat să-i stric Poldinei cheagul ei de zestre.

— Matale ai știut de povestea asta? m-am răstit la biata bătrînă.

Aceasta răsuci din cap uluită:

— Eu, tinere domn, știu doar atît, că domnișoara se chinuie acasă, și de aceea fata mea a adus-o încoace, ca să aibă unde să stea cu omul ei. Ce să-i faci, așa-i dragostea; dar pînă la urmă o să se facă tăticu mai bun și-o să le dea încuviințarea părintească...

— Şi unde-i drăguţul?
— Dumnealui e la Praga, vine aici numai în vizită.
— Şi cum îl cheamă?
— Domnul Richard, şopti cu teamă bătrîna.

Am holbat ochii cît cepele şi dacă Lilinka ar fi fost niţel mai deşteaptă şi mai iute de picior, ar fi putut foarte bine s-o şteargă, fără nici un efort, căci eu înlemnisem de-a binelea.

— Domnul Richard Motl? am întrebat, ca să fiu mai sigur.

Bătrîna dădu din cap aprobator, iar Lilinka izbucni într-un hohot de plîns sfîşietor.

Vasăzică, băiatul acela cu ochi de viţeluş?!? Bine, bine, dar Poldi pretinde că dumnealui se ţine cu stăpîna! Să fi înţeles el oare mai tîrziu cu cine se potriveşte mai bine?

În cele din urmă Lilinka nu se mai împotrivi, îşi luă mantoul şi pălăria, şi, ca o doamnă din înalta societate, se instală comod în maşina criminaliştilor care, între timp, la un semn al meu, trăsese la scară. Se înţelege că la Praga am ajuns tîrziu. Domnul consilier nu mai era în biroul său, şi astfel pe domnişoara Košvancová am anchetat-o singur, iar domnii Mrázek şi Bouše au pornit numaidecît în căutarea junelui Motl.

Firește nu-l găsiră în locuinţa sa, ci ...la familia Košvanec. Tocmai punea la cale împreună cu domnul fabricant, bineînţeles la un pahar cu vin, cum anume să procedeze ca răpitorii să primească a doua zi banii fără asistenţa poliţiei. La sosirea detectivilor doamna Košvancová leşină; vasăzică, pentru ea a fost totuşi o dezamăgire. Se spune că nici domnul fabricant n-ar fi fost departe de un atac de apoplexie. Se prezentă odată cu întreaga escortă, ca să-şi ridice odorul. Iar după felul în care o îmbrăţişă, era limpede că de mult o iertase pentru toate necazurile pricinuite. În schimb, despre domnul Motl se exprimă cu o asprime necruţătoare. Era clar că a doua zi avea să pună în mişcare toate relaţiile sale şi va obţine pentru el, cel puţin spînzurătoarea. Căci, vorba ceea, multe poate ierta omul în viaţă, chiar şi infidelitatea soţiei, dar un sfert de milion e totuşi un sfert de milion!

În timpul anchetei, domnul Richard afirmă că n-a fost vorba de nici o răpire, că ideea cu banii îi aparţine în întregime Lilinkăi, deoarece, era convinsă că dacă anunţă acasă intenţia ei de a se căsători cu domnul Motl, nu va căpăta de

la tatăl ei nici un sfanț, și în acest caz mămica va fi categoric de partea tăticului.

El, personal, dorește s-o ia pe Lilinka de soție, dar se înțelege de la sine, le este greu să înceapă o căsnicie cu mîinile goale, mai cu seamă Lilinkăi care e învățată să ducă o viață comodă. În toată povestea a fost inițiată servitoarea Leopolda Suková, iar aceasta s-a oferit să-i ajute. Firește, nu de pomană.

În cele din urmă am întocmit procesul verbal, pe domnul Richard l-am arestat, iar noi ne-am dus la culcare, în primul rînd eu, căci mi se luase o povară grea de pe inimă.

Dimineața i-am expus domnului consilier cum s-au desfășurat evenimentele, iar șeful m-a bătut pe umăr, și mi-a spus admirativ:

— Bravo tinere, treaba asta ți-a reușit! Toată cinstea... Dar spune-mi, te rog, de fapt cum le-ai dibuit pe toate?

M-am făcut roșu ca para:

— Știți, într-o anumită măsură, ideea mi-a sugerat-o fata aceea... Fără măcar să-și dea seama.

— Aha! În cazul ăsta are și ea meritul ei în reușita dumitale!

— Da, desigur, are... Numai că ea speră din asta mai mult. Ea...

— Se ține scai de dumneata, nu-i așa? Nu cumva, pînă la urmă, te-ai încurcat cu ea?

Din deruta în care intrasem, mă salvă intrarea neașteptată a domnului fabricant de mezeluri Košvanec. Dădu buzna în biroul domnului consilier ca o apă revărsată:

— La dispoziția dumneavoastră domnilor... Domnule consilier, mă simt nespus de îndatorat... Firește, vin la dumneavoastră într-o chestiune foarte delicată!

Fabricantul de mezeluri își șterse fruntea de sudoare și căzu pe un scaun, care trosni sub greutatea lui.

— Dumneavoastră îl aveți aici pe acel Richard, nu-i așa?

— Da, îl avem, și-l reținem. Are destule pe conștiință, răspunse consilierul Vacátko.

— Domnule consilier, credeți-mă, băiatul ăsta nu poate să rămînă arestat. Categoric nu... Și, oftînd, fabricantul de mezeluri se grăbi să adauge: — Știți, va trebui să se căsătorească!

Consilierul Vacátko făcu ochii cît sarmaua, iar eu m-am sprijinit de dulap să nu cad.

Fabricantul de mezeluri începu să rîdă zgomotos:

— Ei, da, așa stau lucrurile! Ce să-i faci! Afurisita, îmi seamănă mie. Are sîngele meu... Da, da, domnișoara mea n-a stat pe tînjală, acolo, în satul acela, mă înțelegeți, nu-i așa?

— Bine, bine, dar domnul Richard Motl a săvîrșit o faptă penală, mormăi pe sub nas consilierul.

Domnul fabricant se ridică în picioare:

— Mă rog, înțeleg... O să-i angajez cel mai bun avocat. Eu însă, vă sînt și așa recunoscător și foarte îndatorat, și de aceea v-aș ruga să-l aveți în vedere și să-l tratați cu menajamente. Doar n-o să mă apuc acum să cer să fie arestat tatăl viitorului meu nepot!

Fabricantul de mezeluri rîse din nou, și mai zgomotos; se părea că întreaga poveste îl cam ungea la inimă. Deschise repede ușa și strigă spre coridor:

— Poldi!

În biroul consilierului își făcu apariția trufașa și grațioasa Poldinka, ducînd în brațe un coș voluminos, pe care îl așează pe jos în mijlocul încăperii. Cînd mă zări scoase un strigăt nedefinit, iar eu mă făcui roșu ca racul.

— Ce-i asta? strigă consilierul, arătînd spre coșul cu pricina.

— Nimic, o mică atenție. Am onoarea să vă salut! exclamă plin de exuberanță fabricantul de mezeluri și numaidecît dispăru pe coridor.

Poldi tocmai se pregătea să-l urmeze.

În clipa aceea însă, consilierul Vacátko ridică mîna și strigă autoritar:

— Halt, domnișoară! Noi trebuie să mai stăm un pic de vorbă!

Poldi încremeni.

— Dumneata știi, începu consilierul pe un ton aspru, că ești amestecată în povestea asta? Da, da, așa reiese din depoziția domnului Motl. Și încă urît de tot!

Poldi începu să se smiorcăie. Devenise deodată foarte modestă, sfioasă și mărunțică, de n-o mai recunoșteam; siguranța ei și încrederea de sine se risipiseră sub privirea cumplită a domnului consilier. Cu ochii înfricoșați căuta un sprijin din partea mea.

— Eu... izbuti să piuie.

— Dumneata ai ajutat la săvîrşirea unei fapte penale! Dumneata ai ştiut de povestea asta şi ai tăinuit totul în faţa organelor de poliţie... Dumnealui, funcţionarul nostru, a stat doar de vorbă cu dumneata. Şi nu numai o dată, nu-i aşa?

— Da, mă rog frumos, nu numai o dată! spuse Poldina pe un ton apăsat.

Simţeam cum îmi transpiră palmele.

— Dumnealui însă, a stat de vorbă cu dumneata în interes de serviciu, ca să fie clar! ţinu să sublinieze consilierul Vacátko.

Tăceam mîlc; dacă aş fi intrat în pămînt, ar fi fost pentru mine o uşurare fără margini.

— Mă rog, dacă totul a fost numai în interes de servici... ripostă Poldi, adunîndu-şi iar curajul ei proverbial.

— Dacă a fost sau nu, acum tot un drac e, spuse consilierul pe un ton posomorît. Dumneata însă ai săvîrşit o faptă pentru care aş putea pe loc să pun să te aresteze, ai înţeles, domnişoară?

Poldinka îşi pierdu din nou siguranţa de sine.

— Doar dacă... reluă consilierul, — doar dacă ai uita de toate convorbirile avute cu acest tînăr, şi nu numai convorbirile... Ca să fie clar, domnişoară, dumnealui, categoric, nu te poate lua de soţie. Iar dumneata poţi să pleci.

Poldina se ridică de pe scaun, ar fi vrut să spună ceva, dar pînă la urmă se răzgîndi şi preferă să tacă. Îl fulgeră din ochi pe domnul consilier şi părăsi biroul, iar pe mine nu mă învrednici nici măcar cu o privire.

După ce am rămas singuri, în biroul consilierului se aşternu o tăcere îndelungată.

— Precum vezi, tinere, ţi-am salvat libertatea. Îţi ofer asta în locul unor cuvinte de recunoştinţă!

Am făcut o plecăciune şi am ieşit la iuţeală din cancelaria şefului. În primele clipe nu ştiam dacă nu era cazul să regret, dar pînă la urmă am înţeles aşa cum se cuvine intervenţia părintească a domnului consilier. În definitiv, dacă-l pune în libertate pe acest Richard, de ce ar trebui să plătesc numai eu pentru această răpire?

Înaintam încet pe coridorul sumbru al direcţiei a Patra şi mă simţeam de parcă aş fi plutit pe deasupra norilor.

(9)

NUMĂRUL DE ORDINE AL MORȚII

figurează nu numai pe actele vechi
peste care s-a așternut
praful arhivei
ci îl poartă și acei
care se ocupă cu clasarea lor
și au grijă să le prevadă
cu numărul de ordine.

Instituția cu pricina se află instalată într-un fost palat din Malá Strana, afectat cîndva unei mănăstiri, care apoi, pe vremea lui Frantz Josef, cînd începuse să se simtă nevoia mai mult de funcționari decît de călugări, căpătă o nouă destinație. Clădirea dispunea de beciuri adînci cu ziduri groase de piatră, și domneau veșnic în ea răcoarea și semiîntunericul; de-a lungul secolelor totul se îmbibase aici de izul mucegaiului oficial, de mirosul prafului birocratic și de o sumbră măreție. Arhiva fu plasată ulterior jos, la parter, și toate ferestrele au fost prevăzute după aceea cu grilajuri groase, din fier forjat, ornamental. Aici atmosfera era mai rece, mai umedă și mai mohorîtă, deoarece coridoarele erau pustii. Se înșirau de-a lungul lor niște rafturi vechi încărcate de dosare, depuse acolo cu mare grijă și asigurate fiecare cu un număr de ordine. Ce nu încăpea aici se depunea în beciuri.

— La noi totul e ținut într-o strictă evidență, domnilor, obișnuia să spună bătrînul șef de oficiu, cu pielea feței la fel de mucegăită ca scoarțele dosarelor pe care le ocrotea: La noi, domnilor, se găsește absolut tot ce ne-a fost încredințat spre păstrare.

Nobilă afirmație și poate chiar veridică, deși, între noi fie spus, nu s-a întîmplat încă niciodată să caute cineva pe aici vreun act anume. Mai cu seamă acum, după război, cînd monarhia austro-ungară se prăbușise și cînd nimeni nu știa cum va arăta viitorul, pe care pictorii, ce-i drept, îl desenau înfă-

ţişîndu-l în chip de femeie purtînd un steag alb-roşu desfăşurat, dar care aici, pe aceste coridoare vechi, ticsite cu dosare fiscale şi cu declaraţii de impunere de mult perimate, încă n-apucase să pătrundă. Dimpotrivă, aici mai erau valabile încă vechile culori — negru şi galben — şi nu puţini erau funcţionarii ce se uitau cu desfătare la vechile peceţi prevăzute cu vulturul bicefal, care din ordinul noilor stăpîni va fi desigur înlăturat, dar care de pe actele aflate la dosar nu poate fi şters cu radiera.

De doi ani încoace noile acte şi dosare erau ştampilate cu însemnul leului, aceasta fiind însă unica schimbare pe care funcţionarii oficiului o operaseră.

Accesul în acest oficiu nu era pe poarta principală, — pe acolo se mergea la percepţie, — ci pe o portiţă din spatele grădinii. Firește, din această grădină nu rămăsese mai nimic: trei copaci strîmbi şi bolnavi, dar, în definitiv, funcţionarii n-au nevoie de grădină, căci ei au mesele, dosarele, ştampilele şi registrele lor. În spatele portiţei amintite trebuia să stea un uşier, dar acesta fiind singurul în tot serviciul era veşnic solicitat în altă parte; aşa se face că scaunul cu pricina nu era ocupat de nimeni, de altfel, nici nu se întîmpla să vină vreodată cineva pe acolo. Arhiva nu avea un caracter public, aparţinuse ministerului de finanţe şi nu de mult trecuse sub jurisdicţia administraţiei teritoriale, agăţîndu-i-se de gît sarcina de a strînge laolaltă şi de a ţine evidenţa actelor legate, cu multă vreme în urmă, de reforma agrară.

Şeful oficiului, cu faţa zbîrcită şi prăfuită de vreme, obişnuia să spună clătinînd din cap:

— Nu, nu, asta nu-mi place, asta, mă rog frumos, e treabă necalificată. Ce ne facem dacă se încurcă dosarele? Deşi sînt un om de o loialitate strictă, trebuie să mărturisesc că vechea Austrie era mult mai grijulie cu materialul arhivistic decît este noul nostru stat.

Cînd în această liniştе mucegăită dădu buzna poliţia, adică, trei gardieni rotofei de la comisariatul circumscripţiei din Malá Strana, parcă şi străvechiul praf de pe dosarele ce-şi dormeau somnul de veci începu să se răscolească de paşii lor.

Veniseră aci să ancheteze un caz foarte regretabil.

În dimineaţa respectivă, curierul Lebeda îl găsise mort în biroul său pe funcţionarul Karel Šmok. Simţise pe coridor

un miros puternic de gaz și mergînd pe urmele lui, înspăimîntatul curier ajunse în dreptul firidei cu boltă în care tocmai lucra funcționarul Șmok. Cînd deschise ușa, din firidă se rostogoli afară o duhoare de gaz, ca un nor aducător de moarte. Funcționarul stătea pe scaun, cu partea de sus a trupului sprijinită de biroul din lemn masiv, iar din cele două arzătoare ale lămpii de deasupra capului său țîșnea, sfîrîitor, gazul de iluminat.

Cu prezență de spirit, curierul sparse fereastra și închise robinetul de gaz.

Întrucît domnii funcționari veneau la serviciu cu o jumătate de oră mai tîrziu decît ușierul, primii sosiră în clipa în care pe poarta din spatele clădirii intrase o mașină tetragonală avînd pe ea însemnul crucii roșii. Prin preajma lor fu scos apoi un trup neînsuflețit înfășurat într-un cearceaf alb, iar șeful oficiului care, potrivit obiceiurilor pragmatice, venea la servici exact cu o oră în urma celorlalți funcționari, nu mai avu altceva de făcut, decît să-și frîngă mîinile de disperare:

— Domnilor, nenorocirea asta nu trebuia să ne lovească! Asta aruncă o umbră urîtă asupra întregului nostru oficiu și poate avea repercusiuni pînă sus!

După care se duse grăbit și învîrti, cu mîna tremurîndă, manivela telefonului de modă veche, cerîndu-i domnișoarei de la centrală să-i dea imediat legătura cu domnul consilier al administrației teritoriale.

Gardienii erau mai puțin tulburați și își făceau meseria, procedînd cu o nepăsare profesională.

Mai întîi verificară cum anume se aprinde lampa de gaz (cu toate că la comisariat aveau o lampă similară), apoi cercetară dacă într-adevăr se află pe undeva o cutie de chibrituri, ceea ce ar fi dovedit că funcționarul încercase să aprindă lampa, dar nu găsiră nimic. Lucrurile erau deci cît se poate de clare. Domnul Șmok a rămas aici peste orele de servici și a dat drumul la gaz cu intenția de a se sinucide.

— Domnilor, în calitatea mea de conducător al oficiului, eu aș exclude această posibilitate, opină șeful pe un ton foarte sever.

Gardienii zîmbiră doar, fără însă să-i răspundă, căci în treburile astea aveau ei experiența lor. Își dădeau seama că

nimeni nu dorește ca peste o instituție venerabilă să cadă umbra rușinii, cum e de pildă, întotdeauna, un caz de sinucidere, dar nu era nimic de făcut.

Unul dintre ei cercetă coridorul, apoi îl luă din scurt pe ușier întrebîndu-l de ce nu închide conducta de gaze înainte de a pleca acasă.

Ușierul răspunse aproape plîngînd că ar face acest lucru dacă domnii funcționari n-ar rămîne la birou peste orele de servici, ca de pildă domnul referent Șmok, despre care se știe că-i plăcea să întîrzie; ce mai, își iubea munca, se simțea bine aici în biroul lui unde avea liniște și prefera să-și petreacă serile cu dosarele sale decît cu gazda sa morocănoasă.

Căci Șmok era un holtei bătrîn.

Și-apoi, chiar dacă ușierul s-ar fi conformat instrucțiunilor în vigoare și ar fi oprit gazele, oricine dorea să rămînă în birou peste orele de serviciu știa foarte bine să învîrtească și singur cheia și să deschidă din nou conducta de gaze.

— E limpede, spuse în cele din urmă sergentul major Patočka, de parcă ar fi rostit o sentință. E limpede ca bună ziua și nu văd ce am mai avea noi de făcut aici. Ce mai, avem de-a face cu o sinucidere ca toate sinuciderile, poate nu din disperare, ci din neatenție, sau, cine știe, poate e vorba de un act săvîrșit într-un moment în care omul și-a pierdut mințile. Din cîte am aflat de la domnii funcționari, nefericitul nu a avut nici un motiv mai deosebit care să-l determine să părăsească viața înainte de a-i veni sorocul. Dimpotrivă, putea să aștepte liniștit pînă avea să iasă la pensie.

— Mai avea mult pînă atunci, ținu să-l corecteze șeful oficiului, cu o voce ce trăda întristarea; nu era atît de bătrîn, în schimb avea de pe acum o poziție frumoasă. A fi referent, așa cum binevoiți desigur a ști, nu e puțin, domnilor! Treapta aceasta, mă rog frumos, n-o atinge oricine în ierarhia oficiului nostru. Pentru așa ceva trebuie să așteptați, cu răbdare, ani în șir! Uneori chiar toată viața.

Polițiștii ridicară din umeri și după ce întocmiră procesul verbal îl puseră să semneze atît pe ușierul Lebeda cît și pe șeful oficiului, apoi își văzură de drumul lor.

— Domnilor, se adresă apoi șeful oficiului funcționarilor adunați laolaltă — s-ar cuveni să facem o colectă pentru a-i cumpăra o coroană defunctului nostru coleg, domnului re-

ferent Šmok. Și adresîndu-se celui mai tînăr dintre ei, unui oarecare Šmejkal, se grăbi să adauge: Domnule practicant, fiți bun și preluați dumneavoastră această misiune!

Incriminatul făcu o plecăciune respectuoasă, apoi luă o coală de hîrtie oficială și o linie cu cea mai mare grijă. Oficiul avea cu totul opt funcționari, plus ușierul, dar vorba ceea, ordinea e ordine, fără ordine nu se poate.

— Cred că vom da fiecare cîte zece coroane, mai spuse șeful, cu înțelepciune, bănuind că în problema asta s-ar putea ivi neînțelegeri de natură să ducă la o discordie nedorită într-un moment de solemnă întristare. Dacă cineva nu dispune momentan de această sumă, contribuția respectivă îi va fi împrumutată din fondul special și reținută apoi din salariu.

În ziua aceea, în ciuda faptului că acest lucru nu intra în obiceiul oficiului, toate ferestrele din spatele grilajelor erau deschise larg, căci pretutindeni se simțea miros de gaz. Și tot în ziua aceea nimănui nu-i ardea să muncească, iar șeful oficiului dovedi în această privință o înțelegere deplină. Dădu dispoziție ca programul oficial să se încheie odată cu pauza de prînz. Funcționarii se împrăștiară apoi pe la casele lor pentru a povesti plini de importanță atît în familie, cît și la circiumă, despre acest caz regretabil, și, cu acest prilej, să atragă atenția asupra seriozității cu care trebuie să se umble cu gazul de iluminat. Căci pe vremea aceea multe case erau încă luminate cu gaze, iar manșoanele albe ale arzătoarelor, plasate întotdeauna la o asemenea înălțime, încît nimeni să nu se ciocnească de ele, împodobeau pînă și elegantele saloane ale caselor vechi din cartierul Malá Strana.

Rămase în sarcina poliției să ia toate celelalte măsuri, printre altele s-o informeze și pe gazda răposatului despre moartea subchiriașului ei. Dacă există pe undeva vreun urmaș, să aibă ea grijă să-l înștiințeze neîntîrziat. Tot ei îi revenea datoria de a se îngriji de înmormîntare, urmînd de altfel, potrivit legii, să i se plătească suma cheltuită în acest scop. Se părea că această împrejurare avu darul să-i mai aline oarecum tristețea ce o copleșise.

Cînd a doua zi, la Rubrica neagră a ziarelor apăru știrea despre regretabila nenorocire, toți cetățenii cartierului Malá Strana se simțiră flatați de această atenție din partea

presei, iar pe fețele funcționarilor arhivei cu pricina se citea limpede că de fapt ei erau urmașii defunctului.

Încă nu avuse loc înmormîntarea (la care participară apoi, în afara unui public numeros, toți funcționarii oficiului) cînd domnul consilier de poliție Vacátko îl chemă în biroul său pe detectivul Brůžek.

— Spune-mi, te rog, domnule Brůžek, cum stai cu timpul, ești liber în momentul de față? Am aici o chestiune măruntă și cred că n-ar strica să vezi cam cum stau lucrurile.

Firește, detectivul răspunse că e liber, căci oricum, investigațiile în legătură cu spărgătorul Koranda se tot tărăgănează, așa că, dacă-i vorba de o chestiune grabnică...

— Grabnică nu, căci după moarte nu se mai dă zor, dar trebuie totuși să vedem și noi despre ce-i vorba. Ieri, la comisariatul din Malá Strana au avut un caz de sinucidere cu gaz de iluminat...

— Acolo au noroc de asemenea treburi. Azi am văzut un nou raport de felul ăsta. Și tot cu gaze de uz casnic. O femeie...

— De data asta însă, a fost vorba de un bărbat și povestea s-a întîmplat la birou.

— Probabil că n-avea gaze acasă, ținu să sublinieze, pe un ton instructiv, detectivul Brůžek.

Consilierul Vacátko îi aruncă detectivului o privire fulgerătoare, căci reflecțiile hazoase ale subalternului îl împiedicau să se concentreze.

— Da, numai că aici în fața mea se află rezultatul autopsiei. În aparatul digestiv și în sîngele mortului au fost descoperite urme serioase de hipnotice... Sau cum se spune în limba noastră cea de toate zilele: somnifere.

Domnul Brůžek își înălță sprîncenele și plin de curiozitate se aplecă peste masa de lucru, fără să-i pese că ochii lui erau asaltați de fumul gros ce se înălța din țigara de foi a consilierului.

— Dumneavoastră socotiți că aici n-a fost vorba de o simplă sinucidere, domnule consilier?

— Socotesc că e de datoria noastră să aflăm de ce ia cineva un somnifer atunci cînd intenționează să se sinucidă dînd drumul la gaze!

— Știți eu am avut pînă acum cîteva cazuri în care oamenii au luat prafuri de dormit ca să nu simtă mirosul de gaz, de teamă ca pînă la urmă să nu se ducă să-l închidă.

— Da, domnule Brůžek, numai că tot ce spui dumneata e tipic pentru femei, asta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, treaba asta se face de cele mai multe ori acasă, cînd respectivul, — sau respectiva — se lungește frumos pe canapea cu hotărîrea de a adormi pentru vecie, fiindcă nu bănuiește cîtă bătaie de cap avem noi după aceea cu o asemenea poveste, dar povestea asta s-a întîmplat într-un birou! Nu știu de ce, dar acest somnifer pe mine mă cam încurcă. Simplu, mi se pare, în cazul de față, destul de bizar. Dumneata, domnule Brůžek, ai spus mai înainte un lucru extrem de interesant, și anume, că omul acesta s-ar putea să nu fi avut gaze la el acasă... Pe scurt, înainte de toate, te repezi pînă la fosta lui locuință!

Detectivul făcu o plecăciune respectuoasă și părăsi biroul șefului său, arborînd un aer oarecum disprețuitor. Nu-i plăceau cazurile clare, cînd, numai pentru respectarea unor reguli de serviciu, trebuia anchetat un lucru care nu se anchetează niciodată.

Dar, întrucît afară vremea era frumoasă și vîntul de aprilie lipea fustele mai strîns de coapsele femeilor, încercatul detectiv își spuse în sinea lui că o mică plimbare pînă la Malá Strana nu are ce să-i strice.

Și, într-adevăr, nu-i strică, ba, mai mult, îi aduse o surpriză cu totul neașteptată.

În primul rînd că odaia răposatului care locuise la văduva Kociánová din strada Thunovská, era luminată și acum cu gaze, astfel că domnul referent Šmok ar fi putut foarte bine să se ducă să moară în tihnă, la el acasă. Gazda avea ochii înecați în lacrimi, dar din cînd în cînd se uita la domnul Brůžek cu o vigilență vădită. Cu domnii de la comisariat se obișnuise, dar domnul în civil avea darul să bage spaima în ea; nu putea să-și înfrîngă bănuiala că era un domn de la percepție. Abia după ce detectivul o liniști, înștiințînd-o că poate păstra toate lucrurile rămase de pe urma răposatului, deoarece nu exista nici un fel de rubedenii, stăpîna casei se simți cu inima ceva mai ușurată. Domnului Brůžek îi trecu prin minte că doamna gazdă și subchiriașul mai avuseseră, eventual, și altfel de relații, dar după o scurtă și atentă cercetare a persoanei din fața sa, renunță la acest gînd.

— Spuneți-mi, n-a avut domnul Šmok legături cu vreo domnișoară? Știți la ce mă gîndesc! spuse detectivul.

— Cînd s-a mutat la mine, să fie de atunci vreo şapte ani, dumnealui a spus că ar fi bine să aibă pe cineva care să-i coase un nasture şi să-i gătească... Pe urmă însă, i-am condus eu menajul, şi... şi de-atunci n-a mai vorbit despre asta. Dar să fi adus acasă pe cineva, asta mă rog frumos, nici nu poate intra în consideraţie, pentru că eu sînt o femeie aşezată. Iar domnul Šmok a fost şi el un om aşezat, nu fuma, nu bea, şi nu-l interesa decît biroul lui.

Detectivul clătină din cap, şi în sinea lui îşi spuse că o asemenea viaţă e cel mai bine s-o încheie prin sinucidere.

Tocmai se pregătea să se retragă respectuos, cu gîndul să se repeadă la oficiul cu pricina pentru a-şi face o imagine cam ce poate împlini viaţa unui om, cînd deodată se uită pe fereastră şi observă cît de ciudată era perspectiva ce se deschidea din odaia răposatului domn Šmok: fereastra dădea spre nişte acoperişuri, pe care, desigur, noaptea se plimbă pisicile, iar singurul punct ce putea fi socotit interesant, era fereastra cu pervazul încărcat de flori a unei case teşite, ce depăşea colţul dintr-o stradă învecinată.

— Cine locuieşte acolo?

— Acum nimeni, dar a stat acolo domnişoara Terezia Nolková, croitoreasă, care mergea de cosea la clienţi acasă. Închipuiţi-vă că şi dumneaei s-a otrăvit ieri şi tot cu gaze...

Detectivul Brůžek îşi încruntă sprîncenele şi, pentru mai multă siguranţă se aplecă pe fereastră afară. Vasăzică, a doua sinucidere cu gaz în Malá Strana şi în imediată apropiere! Aceşti doi, domnul Šmok şi amintita croitoreasă nu puteau să nu se cunoască, pentru că orice om se uită pe fereastră! Iar dacă seara, domnişoara Terezia nu lăsa ruloul, asta înseamnă că domnul Šmok o vedea şi cum se dezbracă.

Detectivul tuşi să-şi dreagă glasul, n-avea chef să dezvolte nişte idei prea frivole, în ciuda faptului că nu i se păreau a fi deloc nefireşti sau neîntemeiate. Dacă omul ăsta nu fuma şi nu bea, dacă nu se ţinea de femei, s-ar putea atunci să fi avut o asemenea bucurie tainică, şi cine ştie, poate că amintita croitoreasă îl şi cunoştea. Dumnezeule, de fapt, dacă stau şi mă gîndesc bine, lucrurile se cam leagă între ele, la urma urmei de ce s-ar fi otrăvit această femeie cu gaz, la două zile după ce referentul Šmok sfîrşise printr-o moarte asemănătoare? Vorba ceea, sînt şi prostii mai mari pentru

care oamenii își iau viața, așa că nu văd de ce în cazul de față nu s-ar fi putut consuma o romanță de dragoste deasupra acoperișurilor cu olane din cartierul Malá Strana?

Jos, în curte, scîrțîia o pompă de apă, și o voce de femeie cînta un cîntec trist, pe atunci la modă: Vara-i pe sfîrșite, cu bine, dragostea mea...

Cîntecul acesta se îmbina perfect cu reflecțiile domnului Brůžek. Își luă rămas bun de la stăpîna casei, și dădu o fugă pînă la comisariat, ca să afle ceva mai mult despre sinucigașa cu pricina.

Firește, la comisariat fu întîmpinat cu respectul ce li se cuvine oamenilor de la direcție, dar cînd detectivul ieși la iveală cu noua sa combinație, toți se uitară la el ca la un nebun. Despre croitoreasa Terezia Nolková nu știau decît ceea ce confirmase medicul de circumscripție, și anume, că doamna respectivă suferea de mulți ani de o melancolie gravă și în plus avea o tumoare malignă, se pare foarte dureroasă, ce avea să-i aducă oricum moartea; urma să fie supusă unei operații complicate și nesigure, astfel că, după părerea medicului, femeia n-a făcut decît să-și scurteze suferința unei boli incurabile.

— Această coincidență, nu poate fi o simplă întîmplare, domnilor! insistă detectivul Brůžek în credința sa, drept care îi părăsi și se înapoie la Direcția poliției.

Consilierul Vacátko luă raportul și după puțin timp îl rechemă în biroul său.

— Ascultă, domnule Brůžek, mi se pare mie că dumneata ai căzut pradă chemării primăverii! Eu te trimit să anchetezi cazul de sinucidere a unui om care a folosit somnifere, și dumneata îmi vii cu o poveste atît de înduioșătoare, încît în temeiul ei s-ar putea compune pe loc un cîntec de bîlci. Ce ți-a venit așa deodată?!? O croitoreasă bolnavă și un referent de la un birou oarecare? Mai bine îți alegeai eroul în persoana unui locotenent de hulani căci pentru aștia s-au otrăvit, de cînd lumea, croitoresele și servitoarele.

— Cum să vă spun, domnule consilier, mie legătura mi s-a părut a fi atît de firească... Ar trebui să vedeți și dumneavoastră cît de apropiate sînt ferestrele acelea: oamenii aștia s-au cunoscut, cu siguranță!

— Mă rog, eventual. Și ce-i cu asta? Adică dumneata îți închipui că ea nu l-a vrut și de aceea dumnealui s-a hotă-

rît să-şi pună capăt zilelor? Şi pentru ca mirosul acela urît să nu bată în fereastra ei, şi-a făcut seama la birou? Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Brůžek! Ce naiba, dumneata nu vezi că asta e o prostie!?!

— Dacă dumneavoastră binevoiţi a le pune aşa, una lîngă alta, atunci, mă rog frumos, e într-adevăr o prostie. Dar dacă în joc n-a fost o femeie, de ce să-şi fi curmat viaţa acest om singuratec, dînd drumul la gaze?

Consilierul Vacátko oftă din greu şi îşi aţinti privirea în peretele din faţa sa. Aşa făcea ori de cîte ori se cufunda în gînduri adînci. De cele mai multe ori îşi mai întindea şi picioarele şi îşi agăţa degetele în răscroiala vestei.

— Eu unul aş fi în stare să dau oricît, numai să pot afla dacă omul ăsta a dat singur drumul la gaze. Ştii ce, domnule Brůžek, să mergem împreună pînă la oficiul acela. Pentru că, vorba ceea, ce ne facem dacă omul ăsta dormea şi abia după aceea au început să iasă gazele?

Detectivul se înspăimîntă:

— Putem noi oare lega lucrurile în felul acesta?

— Probabil că da, de vreme ce nu găsim ceva mai bun! Mîine dimineaţă ne repezim pînă acolo.

În ziua următoare, pe coridoarele vechii instituţii, se auzi răsunînd zgomotul a două perechi de picioare, al căror ecou se răspîndea straniu în tăcerea aceea mormîntală. Colac peste pupăză, domnului Brůžek îi scîrţîiau pantofii. Cel mai ciudat însă, era faptul că funcţionarii care ieşeau din cînd în cînd pe coridor se mişcau într-o linişte aproape desăvîrşită. Fireşte, treaba asta avu darul să-l frămînte pe domnul Brůžek; la un moment dat se opri în loc şi, cu uimire, îl arătă cu degetul pe unul din ei, care, ca un şobolan de proporţii gigantice, se strecurase prin preajma lor:

— Oamenii ăştia poartă papuci! De aceea nu se aude cînd umblă!

— Interesantă observaţie, replică domnul consilier. Deocamdată însă nu se poate trage din ea decît o singură concluzie şi anume: că aici, chiar şi primăvara, e pretutindeni frig, ca într-o gheţărie, şi că la vîrsta de treizeci de ani, oamenii ăştia se pot asigura de un reumatism cum scrie la carte.

Şeful oficiului îi primi cu mirare şi cu vizibilă nelinişte. Titlul consilierului de poliţie îl făcu pur şi simplu să încremenească. Nu-şi amintea, ca în afara domnului consilier

teritorial, să mai fi trecut vreodată pragul biroului său o persoană atît de simandicoasă. Şi încă de la poliţie!

— Domnilor, începu el pe un ton ceremonios, poftindu-şi oaspeţii să ia loc lîngă soba de teracotă — sînt încredinţat că neuitatul nostru coleg, referentul Šmok, a fost victima unei întîmplări nefericite.

— Ştiţi acest lucru cu certitudine, sau îl spuneţi numai pentru că aşa aţi dori să fie? întrebă consilierul Vacătko, cu o voce dulceagă.

Şeful oficiului suspină:

— Aveţi dreptate, domnule consilier de poliţie, aşa este, de fapt eu aş dori să nu fie vorba de o sinucidere. Pentru că... pentru că pe urmă ar trebui să se pună întrebarea de ce un funcţionar atît de curat şi de neprihănit, a săvîrşit o asemenea faptă disperată?

— Vedeţi, tocmai pentru asta ne aflăm noi acum aici, domnule... domnule... Şi, deodată, consilierul Vacátko se trezi în situaţia de a nu fi în stare să-i găsească o titulatură potrivită.

— Diriginte, mă rog frumos, îl ajută cu promptitudine bătrînul funcţionar. Înainte vreme aveam titlul de *hilfsamdirektor*. Cred că aşa era mai bine, şi foarte potrivită era şi denumirea instituţiei noastre. Căci noi, ca să zic aşa, nu sîntem, totuşi, o arhivă în adevăratul sens al cuvîntului, ci o instituţie auxiliară. Firește, în noile împrejurări...

Dirigintele amuţi cîteva clipe apoi spuse:

— De altfel, eu o să ies curînd la pensie şi locul meu va fi ocupat de domnul Fresl care de mulţi ani are titlul de adjunct, ceea ce reprezintă ultima treaptă înaintea funcţiei mele. La noi lucrurile sînt astfel rînduite, încît oamenii avansează potrivit unei ordini strict pragmatice.

— În felul ăsta au cel puţin o anumită siguranţă, spuse consilierul, cufundat în gîndurile lui. De fapt, noi am venit aici ca să stăm de vorbă cu dumneavoastră şi cu ceilalţi domni funcţionari, despre această tristă împrejurare. Se afla acest domn Šmok în relaţii mai deosebite cu vreunul dintre funcţionari?

Domnul diriginte ridică din umeri:

— Noi ne vedem foarte mult aici, în instituţie, dar în afara serviciului, de la o vreme, ne întîlnim mai puţin. Fie-

care cu familia lui... Domnul referent însă, ce-i drept, n-avea familie, sărăcuțul.

— N-avea cumva legături cu treburile bănești? Cu alte cuvinte, nu se temea, ca să zic așa, de vreo nenorocire?...

— Da de unde, domnule consilier! Singurii bani ce se mînuiesc aici sînt salariile noastre. La noi, într-adevăr, nu mai există nimic ce l-ar putea ispiti pe om...

— Asta am observat, replică domnul consilier, cu sinceritate.

— Poate că n-ar fi nepotrivit să stați de vorbă cu domnul conțopist Holínek. S-ar putea ca el să știe ceva... Poate nu direct de la domnul Šmok, ci din... spusele stelelor. Nu știu dacă îmi este îngăduit să vorbesc despre asta, dar știți, domnul Holínek e astrolog.

Detectivul Brůžek își ascunse cu destulă iscusință un zîmbet neașteptat, și avu grijă să-și noteze numele „astrologului".

— Suferea de vreo boală referentul Šmok? Folosea anumite tablete pentru dormit?

— N-am cunoștință de acest lucru. Dar asta ar putea ști mai curînd ușierul Lebeda.

Domnul Brůžek își notă și acest nume.

— N-ați putea să ne dați o listă a tuturor funcționarilor? În felul ăsta treaba ar merge mai repede, spuse consilierul Vacátko, iar dirigintele se așeză la masa lui de lucru și, din memorie, trecu pe o foaie de hîrtie numele și funcțiile tuturor subalternilor săi. Erau cu totul opt.

— Va trebui să-i deranjăm puțin, sper că n-au lucrări urgente de rezolvat... rosti consilierul Vacátko, respectînd întrutotul regulile bunei cuviințe.

— La noi lucrările au un caracter permanent și de lungă durată, dar niciodată nu sînt urgente. De altfel asta nici nu se poate de vreme ce fiecare dosar trebuie să fie prevăzut cu numărul său de ordine, și să fie clasat acolo unde se cuvine. Iar în ceea ce-l privește pe domnul referent Šmok, vă pot spune că a fost un funcționar de-a dreptul exemplar! Da, domnilor, de-a dreptul exemplar! Suporta greu dezordinea ce domnește acum în instituția noastră, știți, noul material de arhivă e încă netriat, și în plus ni s-au mai dat pe cap și dosarele privitoare la reforma agrară, iar dacă vă gîndiți

numai cît de încărcată e agenda cu registrele de schimb, — tocmai în legătură cu noua lege — ca să nu mai vorbesc, mă rog frumos, de legea repartițiilor și a creditelor — vă puteți da lesne seama că un om cu nervii mai slabi n-a putut face față atîtor probleme... Simplu...

Detectivul Brůžek se cufundă în ascultarea tăcerii adînci ce domnea pretutindeni în jurul lui, și își aminti de zarva și de hărmălaia ce nu mai conteneau la Direcția a Patra. În felul acesta oamenii își pot face o imagine despre ceea ce înseamnă nervii!

— Dumneavoastră credeți că domnul referent Šmok s-a sinucis pentru că n-a fost în stare să țină actele sale într-o perfectă evidență? întrebă consilierul.

— În primul rînd, exclud ideea sinuciderii, și apoi... Eu cred că era pur și simplu tulburat și după ce a deschis gazul a uitat să-l aprindă...

Consilierul Vacátko oftă:

— Dificultatea teoriei dumneavoastră constă în afirmația că omul se duce să aprindă lumina atunci cînd nu vede. Iar dacă nu vede, cu greu poate să uite că e întuneric și să continue să lucreze. Asta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, acest domn Šmok a înghițit niște somnifere. Tare aș vrea să mă uit puțin în biroul lui. Mai lucra cineva cu el?

— Nu, mă rog frumos, la noi referentul are dreptul la camera sa de lucru.

Domnul diriginte păși grăbit înaintea oaspeților pentru a le deschide ușa biroului părăsit.

— I-am și spus domnului practicant Holínek, căruia i-a venit rîndul să ocupe locul de referent, că se poate muta acolo, dar deocamdată dumnealui a refuzat. E și de înțeles, după un timp atît de scurt...

În încăpere mai stăruia și acum mirosul de gaz.

Consilierul Vacátko cercetă în fugă lampa ce atîrna de o tije lungă deasupra mesei, învîrti de probă robinetul apoi îl strînse la loc. În acest timp, detectivul Brůžek își consacră toată atenția mesei de lucru.

Se afla pe ea un pahar nu prea curat; detectivul îl mirosi doar, și-l împinse într-o parte. Pe fundul paharului se sedimentase un strat alb.

Consilierul Vacátko observă acest lucru și clătină din cap, fără însă să scoată o vorbă. După care deschise sertarele biroului.

— Domnule diriginte, nu vrem să vă reținem din munca dumneavoastră, noi o să cercetăm singuri ce-i de cercetat aici, și tot aici o să stăm de vorbă cu fiecare funcționar în parte.

Dirigintele se retrase, dar fără plăcere.

Consilierul se uită posac la detectivul Brůžek, iar acesta, sub privirea posomorîtă a șefului, ridică ușor din umeri.

— Nici dumneata nu știi ce să mai crezi despre povestea asta, nu-i așa? spuse consilierul. Asta nu-i instituție, ci o oază a liniștii și a păcii. Aici omul nu trebuie să înghită prafuri de dormit, pentru că aici poate dormi în tihnă cînd vrea și cît poftește. De ce oare nu mi-am ales și eu o ocupație atît de frumoasă?

Detectivul continua să cerceteze cu grijă masa de lucru. În sertarele laterale găsi cîteva obiecte personale: un pieptene, o perie de haine, o panglică de legat mustața, un tub de pomadă, o sticlă goală de dracu știe ce, și o bucată de pîine tare ca piatra.

— Sticla asta spune ceva, rosti, ca un inițiat, detectivul Brůžek. Dar principalul lipsește: prafurile de dormit!

Consilierul Vacátko sta și clătina din cap, ca și cînd s-ar fi așteptat la așa ceva.

— Atunci, înapoi fuga-marș la gazda lui, domnule Brůžek, și în loc să cercetezi ferestrele din împrejurimi, binevoiește a o întreba de medicamente! Dar mai întîi, trimite-mi-l aici pe ușier.

Ușierul Lebeda nu știa prea multe despre domnul referent Šmok. Că ar fi fost un om nefericit? Nu, n-a avut această impresie și tăgădui că dumnealui l-ar fi trimis vreodată la farmacie după medicamente, sau că domnul referent s-ar fi plîns de vreo boală, nu, de nimic din toate astea nu-și amintea.

— Și atunci, cum se explică moartea lui neașteptată? se răsti la el consilierul Vacátko.

Domnul Lebeda strînse din umeri.

— Un asemenea caz vi se întîmplă pentru prima oară? întrebă consilierul.

— Da, pentru prima oară. De aici, de la noi, omul iese la pensie, nu se duce direct la cimitir. Mă rog, în timpul războiului era altceva. Atunci am avut aici două cazuri... Amîndoi au trebuit să se prezinte la încorporare şi nici unul nu s-a mai întors.

— Nu văd nimic ciudat în treaba asta, mormăi consilierul.

— Da, aveţi dreptate, numai că, vedeţi, amîndoi au fost luaţi în urma unui denunţ. Mai întîi domnul Macha şi după el domnul Kubr. Despre domnul Kubr se spunea că ar fi vorbit pe undeva împotriva împăratului. În rest, de aici, din instituţia noastră n-a mai plecat nimeni, căci, vorba ceea, război-nerăzboi, dosarele e musai să fie înregistrate şi clasate; asta-i la mintea cocoşului.

Consilierul Vacátko zîmbi amar:

— Spuneţi-mi, în ziua cînd s-a întîmplat povestea, dumneavoastră aţi plecat de aici ultimul?

— Asta, mă rog frumos, nu ştiu, eu plec cînd se încheie programul, adică la trei şi jumătate. Cine mai rămîne pe aici, asta nimeni nu controlează, căci fiecare dintre domnii funcţionari are o cheie de la poartă.

— Aşa că oricine se poate înapoia oricînd poftеşte!

— Asta, mă rog frumos, poate, dar spuneţi şi dumneavoastră, ce să facă aici, nu-i aşa?

— Firеşte, aceasta-i întrebarea! Vă mulţumesc, şi fiţi bun vă rog şi chemaţi-l pe domnul care urmează pe această listă.

Interogatoriul fu lung, dar neinteresant. La un loc, nimeni nu ştia nimic.

Domnul Fresl, viitorul succesor al dirigintelui, era un funcţionar bătrîn şi încrezut, care despre fostul său coleg, referentul Šmok, ştia doar atît că adeseori rămînea în birou peste orele de servici.

— Şi niciodată nu v-a spus de ce?

— Nu, fiindcă niciodată nu l-am întrebat. De bună seamă nu era gata cu lucrările.

Consilierul Vacátko se mulţumi cu atît şi ceru să fie chemat următorul. Domnul Výborný avea aceiaşi gradaţie în serviciu cu răposatul. Se ocupa cu vechile probleme fiscale, şi cu colegul Šmok mergea uneori împreună o bucată de drum, dar întrucît domnul Šmok locuia foarte aproape, n-apucaseră

niciodată să stea de vorbă ca lumea. Domnul Výborný era convins că domnul Šmok a căzut victima pasiunii sale de funcționar.

— Eu, mă rog frumos, indiferent cum ar fi vremea, ies zilnic la ora zece fix în fața clădirii și trag în piept un pic de aer curat. Mă opresc în dreptul porții dinspre grădină, fac două-trei ghemuiri și apoi mă întorc la lucru. După mine, exercițiul fizic e temelia sănătății și a bunei dispoziții.

— Și întrucît domnul Šmok nu făcea exerciții, socotiți că a găsit cu cale să se sinucidă dînd drumul la gaze?

— Eu nu cred că s-a sinucis, eu cred că a fost o întîmplare nefericită.

Domnul consilier dădu din cap și-l invită pe următorul. În încăpere își făcu apariția domnul Červenka: avea titlul de contopist. Făcu o plecăciune adîncă, și nu luă loc. De altfel nici nu știa nimic. Dar, cînd să iasă, se grăbi să spună:

— Nu vă supărați, mă rog frumos, ați stat de vorbă cu dirigintele nostru?

Consilierul Vacátko dădu din cap în semn că da.

— Și nu v-a spus cumva cine se mută în această cameră?

Consilierul zîmbi:

— Mi-a spus... Dar știți treaba asta nu m-a interesat, așa că, mă veți înțelege...

— Desigur. Pe mine însă mă interesează. Cred că dumnealui se gîndește la domnul Holínek. Și totuși eu sînt mai vechi în serviciu, cu o jumătate de an!

După ce ieși, consilierul Vacátko își spuse în sinea lui că și aici e la fel ca oriunde în altă parte, oamenii se pizmuiesc de mama focului, amărîndu-și viața tihnită și lipsită de griji.

Domnul Holínek îi lăsă consilierului cea mai bună impresie. Și asta pentru că nu-și ascundea cîtuși de puțin pasiunea sa de a citi în stele.

— În ultima vreme am fost în relații bune cu domnul Šmok. Dumnealui se interesa foarte mult de astrologie, iar eu nu i-am tăinuit faptul că se născuse într-o zodie nefavorabilă, adică a Vărsătorului și, știți, oamenii născuți în această zodie sînt mai deosebiți, uneori de o sensibilitate bolnăvicioasă... Și încă ceva, mă rog frumos, dacă-mi îngăduiți: chiar în zilele critice ale morții domnului Šmok, Marte se

afla într-o conjunctură nefavorabilă și ajunsese în imediata apropiere a Vărsătorului.

— Și asta ce înseamnă?

— Asta înseamnă o primejdie gravă pentru oamenii născuți în această zodie. Îi amenință tot felul de neajunsuri, boala, eventual moartea, dar asta, bineînțeles, nu se poate prevedea.

— N-ați observat, cumva, dacă domnul Šmok folosea anumite tablete?

Referentul Holinek tulburat din meditațiile sale, se uită la domnul consilier cu un aer absent:

— Mi-a spus că-l dor dinții și capul; i-am recomandat aspirina, asta ajută la stările nervoase.

— Și ce anume, putea să-l enerveze aici?

— Asta chiar că nu știu, zîmbi liniștitul astrolog. Eu unul aș zice că poziția nefavorabilă a planetei Marte.

Consilierul Vacátko clătină doar din cap, fără să-i mai răspundă.

Era cît se poate de limpede pentru el, că interogatoriul n-avea să ducă la nici un rezultat, dar pentru întregirea lui îi mai pofti și pe ceilalți domni funcționari — și așa cum se așteptase, nici aceștia nu-i spuseră nimic interesant. Doar cel mai tînăr din întregul oficiu, practicantul de birou începător, cum suna trufașa sa titulatură, a ținut să declare că dacă ar fi stat aplecat atîta timp asupra hîrțoagelor, așa cum a stat domnul Šmok, probabil că ar fi dat și el drumul la gaze, dacă nu cumva s-ar fi aruncat direct în Vltava, și a mai adăugat că el, personal, nu intenționează să rămînă aici, pentru că asta e o muncă în care omul nu poate s-o sfîrșească altfel decît în condiții tragice. Tînărul cu pricina dovedi că are în el o poftă de viață nestăvilită, destăinuindu-i domnului consilier intenția de a-și căuta un loc în altă parte, iar această căutare o va începe pe căi ocolite și cu abilitate, mai exact spus la partidul agrarian care știe să se bată pentru oamenii săi. Consilierul îi ură mult succes și, după ce junele se retrase, îi veni să scuipe în scîrbă; ținînd seama însă de faptul că se afla într-un birou străin, renunță la acest chef.

Întîmplător, tocmai se întorsese detectivul Brůžek, fără însă să aducă vreo dovadă mai consistentă. Gazda nu știa de vreo boală a fostului ei subchiriaș, prafuri, ce-i drept,

domnul referent lua numai atunci cînd avea arsuri la stomac. În ultima vreme, cică l-ar fi supărat durerile de dinți.

— Ce mai, sîntem în aer, bodogăni consilierul Vacátko.

— Simplu, dumnealui și-a cumpărat o porcărie din astea împotriva durerilor, a amestecat-o cu apă aici în paharul ăsta și-a băut-o. Pe urmă a dat drumul la gaze și s-a aplecat asupra hîrtoagelor sale, ca să fie absolut sigur (consilierul răsfoi prin hîrtiile de pe masă) că a pus bine numărul de ordine III 543876/ a i XIV, după care, pe de-o parte a adormit, iar pe de alta și-a dat duhul. Noi, de bună seamă, n-o să dibuim acum nimic, dar povestea asta nu-i în regulă. Voim îndeplini dorința fierbinte a șefului acestui oficiu și vom scrie în procesul verbal că nu pare a fi vorba de o sinucidere... Dar, între noi fie vorba, domnule Brůžek, chiar dacă în momentul de față nu dispun de nici o dovadă în acest sens, eu unul am neplăcuta impresie că aici s-a produs un... omor.

— Doamne, dumnezeule, ce tot spuneți, domnule consilier!

— Noi spunem că a luat prafurile și pe urmă a dat drumul la gaz. Dar ce te faci că prafurile astea i le-a dat cineva care a așteptat să adoarmă și pe urmă — pe urmă a dat drumul la gaz?

— O femeie la mijloc n-a fost, bani n-a avut, și atunci, de ce să-i fi făcut cineva de petrecanie? obiectă detectivul.

— Păi tocmai-asta nu știm! Și pentru că nu știm, va trebui să clasăm întregul dosar.

Consilierul se ridică de pe scaun, își puse pălăria și se uită cu tristețe la detectivul Brůžek, care nu se mai încumetă să-l contrazică. Își luară rămas bun de la domnul diriginte, și cînd ieșiră afară rămaseră amîndoi uimiți: aerul era călduț și mirosea a arbori înmuguriți. Iar acolo, înăuntru, era frig, ca într-o ghețărie.

Consilierul Vacátko tăcea, iar detectivul Brůžek își dădea întreaga silință să nu-l tulbure. Da, domnul consilier suferise o înfrîngere și acum arăta ca un tigru furios, căruia îi scăpase prada de sub nas. Detectivul Brůžek știa ce înseamnă acest lucru, căci avea destulă experiență ca să-și dea seama că omul nu izbutește întotdeauna să demonstreze tot ce ar vrea.

Insuccesul e greu de suportat, chiar dacă aerul e încărcat de miresmele primăverii, își spuse în sinea sa domnul Brůžek.

Bătrînul o să fie acum mînios, şi să te ţii ce tăraboi o să facă, pînă o uita de povestea asta!

Dar domnul Brůžek se înşela; consilierul, ce-i drept, era morocănos, dar nici pe departe nu se arăta atît de furios pe cît se temuse încercatul detectiv. Consilierul Vacátko se comporta într-adevăr ca un tigru: avea un aer indiferent şi — sta la pîndă.

După un timp domnul Brůžek află că dăduse dispoziţie să fie răscolită vechea şi foarte incompleta arhivă a poliţiei secrete începînd din timpul războiului şi pînă în zilele noastre, dar, întrucît pentru treaba asta îi folosise pe funcţionarii direcţiei şi nicidecum pe domnii din echipa de criminalistică, aceştia se arătară şi ei cît se poate de nepăsători. De bună seamă nu descoperise nimic, deoarece cazul se stinse încet şi în liniştea cea mai desăvîrşită, ceea ce pe domnul Brůžek îl lăsă foarte rece. Timpul se scurgea, primăvara pragheză îşi aprinse candelabrele florilor de castani, veni vara, îndrăgostiţii începură să se lipească şi mai strîns unul de altul, iar la Direcţia a Patra din Praga oamenii se pregăteau pentru necazurile obişnuite: tentative de viol, violuri autentice, destrăbălări şi alte acte asemănătoare care alcătuiesc umbrele urîte ale dragostei şi conţinutul fărădelegilor estivale. Multă apă a curs pe Vltava, mulţi spărgători au fost prinşi, mulţi dintre ei au reuşit, ca întotdeauna, să scape, statul a majorat sporul lunar de scumpete drept care partidele de coaliţie i-au cîştigat de partea lor pe micii funcţionari, pictorii încetaseră de mult să mai înfăţişeze tînăra republică în chip de femeie purtînd în braţe un stindard desfăşurat, iar gazetele socialiste pretindeau că primejdia forţelor extremiste a fost îndepărtată. Dar, pentru mai multă siguranţă, parlamentul votă legea pentru apărarea republicii.

După aceea, toată lumea plecă în concediu, cu excepţia borfaşilor care, dimpotrivă, desfăşurau o activitate susţinută, şi astfel domnul Bouše avea de lucru pînă peste cap.

În fine, veni toamna, oamenii priveau cu îngrijorare cerul pe care goneau zdrenţe întunecate de nori, şi spuneau:

— S-a mai dus o vară, fără s-o simţim!

Căci toamna toţi avem înclinaţii spre reflecţii filozofice...

În biroul detectivilor se auzi deodată un zuruit prelung şi stăruitor, iar domnii Bouše şi Brůžek, care erau de servici

dădură buzna împreună în biroul consilierului, căci sunetul acesta era, fără doar şi poate, un semnal de alarmă.

Consilierul Vacátko era gata îmbrăcat cu pardesiul său scurt şi tocmai îşi potrivea gambeta.

— Domnilor, toţi cei ce se ţin pe picioare să se pregătească de acţiune. Fotograful, dactiloscopistul, şi aşa mai departe. Afară aşteaptă două maşini. Ne ducem la Malá Strana. Da, domnule Brůžek, la Malá Strana, la faimosul oficiu unde noi doi am mai fost astă primăvară. De data asta, unul dintre funcţionari a fost ucis de o ţiglă căzută de pe acoperiş.

— Dumneavoastră, domnule consilier, binevoiţi să credeţi că... rosti vocea şoptită a detectivului Brůžek.

— Eu o să cred după ce o să văd ce şi cum, replică scurt consilierul şi se grăbi să iasă afară.

Două maşini înţesate de funcţionari de poliţie se strecurară apoi peste podul Carol, tulburînd liniştea patriarhală a străduţelor înguste din cartierul Malá Strana.

Cînd coborî din maşină, consilierul îşi dădu pe loc seama că din nou sosise cu o clipă mai tîrziu. Poliţia, ce-i drept, se afla la faţa locului, dar mortul ia-l de unde nu-i, şi treaba asta îl supără la culme.

— Domnule comisar, se răsti la reprezentantul în uniformă al circumscripţiei locale — de ce aţi mişcat mortul?

— Am onoarea să vă raportez, domnule consilier de poliţie, că am dat ordin să fie transportat la spital, dar acolo s-a constatat decesul.

— În loc să-l constataţi voi, aici! Unde zăcea mortul?... Unde? Pentru numele lui Dumnezeu, cînd o să învăţaţi odată să respectaţi regulile fundamentale ale unei anchete? Cînd? Aici nu-i vorba de un furt de chifle, iar eu îmi amintesc că am dat încă din primăvară comisariatului vostru anumite dispoziţii!

Copleşit de vocea aceasta tunătoare, comisarul se pierdu de-a binelea.

— Domnule consilier, nouă ni s-a telefonat exact la orele zece şi opt minute, aducîndu-ni-se la cunoştinţă că s-a întîmplat o nenorocire; eu personal am ordonat ca totul să rămînă aşa cum e, să nu se clintească absolut nimic, apoi am alarmat medicul şi la cîteva minute după aceea am ajuns aici, firește pe jos, pentru că ştiţi, noi, la comisariat... Pe scurt, cînd

am sosit aici era adunată o mulțime de oameni și ăștia de mult îl urniseră din loc pe nefericit, încercînd să-i dea pe coridor primele îngrijiri, știți, avea capul spart, dar nu prea tare, așa că unii au putut eventual să tragă nădejdea, că nu era vorba decît de o rănire ușoară, urmată de o stare de leșin...

— Și de fapt a fost vorba de moarte, pentru că în clădirea asta e vorba întotdeauna de moarte, domnule comisar!

Consilierul Vacátko își pironi picioarele în pămînt și strigă la oamenii săi:

— Gloata asta să fie imediat împrăștiată, aici nu sîntem la bîlci. Iar domnii de la ferestrele de sus, să dispară și ei! Locul ăsta rămîne pustiu! Funcționarii de la arhivă să se întoarcă la posturile lor și nici unul nu-și părăsește biroul. S-a înțeles? Domnule comisar, dumneata postează-ți oamenii pe coridor!

Proaspătul defunct era referentul Ferdinand Výborný. Consilierul își mai amintea că fusese colegul acelui Šmok, care pierise astă primăvară asfixiat cu gaz de iluminat.

Comisarul de circumscripție primise între timp raportul spitalului: moartea s-a produs în urma unei hemoragii cerebrale provocată de o fractură craniană.

— Unde a căzut?

Comisarul arătă servil o linie foarte neclară trasată pe caldarîmul umed din fața porții.

— Linia asta a desenat-o, probabil cu un ciob din olanul căzut, domnul adjunct Fresl, funcționar al acestei arhive. Dacă doriți, cu vi-l aduc aici, mă rog frumos, bîigui comisarul și se năpusti spre ușa clădirii. În poartă își făcu apariția dirigintele oficiului, era alb ca varul, și se ținea cu mîna de inimă. Clătină trist din cap la salutul domnului consilier, dar la ordinul gardianului se retrase, supus, înapoi în clădire.

Domnul Fresl se prezentă peste cîteva clipe și confirmă că în timp ce unii domni din instituție îl ridicau pe colegul ucis...

— Care domni! tună consilierul Vacátko.

— Păi, domnii Červenka și Holínek... Și, bineînțeles, omniprezentul domn Lebeda care, de fapt, îl descoperise pe acest nefericit... L-au ridicat și l-au dus înăuntru, dar eu mi-am adus aminte că am văzut undeva, nu mai știu unde, că în asemenea cazuri trebuie desenată poziția în care s-a aflat

mortul, iar eu am făcut treaba asta, firește, numai așa *grosomodo*. Cu mîna tremurîndă domnul Fresl arătă conturul unei linii slabe pe care detectivul Brůžek îl îngroșă acum cu cretă.

Consilierul Vacátko se apropie de domnul Fresl și-i spuse:

— Vă rămîn foarte îndatorat, domnule adjunct! Ceea ce ați făcut e extrem de important!

Domnul Fresl, care se așteptase probabil să fie pe loc arestat, dădu absent din cap, apoi se duse înapoi în biroul său, căci de emoție începuseră să-i tremure picioarele.

— Domnule Lebeda, unde ați găsit cadavrul?

Pînă să răspundă, curierul înghiți de cîteva ori în sec:

— Aici, mă rog frumos, unde se vede linia asta. Ieșisem tocmai afară, Dumnezeule, pentru ce am ieșit, a, da, mi se pare că mă duceam să cumpăr chifle pentru domnul diriginte — și, ce să văd, domnul Výborný zăcea în acest loc... Știți, avea obiceiul să vină în fiecare zi aici să-și facă exercițiile libere, cum le numea dumnealui.

Consilierul clătină scurt din cap. Își reconstitui în minte scena îndepărtatului interogatoriu, în timpul căruia acest domn Výborný se lăudase cu bunul său obicei de a trage în piept nițel aer proaspăt.

— Unde se afla olanul căzut de pe acoperiș?

— Pe aici pe undeva; vă spun drept, eu nu l-am prea văzut, am socotit că e mai bine să mă ocup de domnul referent; am crezut că i s-a făcut rău și m-am aplecat spre dumnealui; pe urmă, cînd m-am uitat mai bine, Dumnezeule, mi-am dat seama că-i curge sînge din cap și-am început să strig; atunci au venit repede colegii dumnealui.

— Care?

— Păi, domnul Holínek și... domnul Červenka. Dumnealor l-au dus înăuntru pe coridor, iar eu nu mai știu cine a văzut olanul acela și a adus înăuntru cioburile lui.

— Foarte inteligent, ținu să sublinieze consilierul Vacátko. Foarte inteligent a procedat! Spuneți-mi, olanul acela era tare spart?

— Eu, mă rog frumos, n-am de unde să știu, mărturisi sincer ușierul Lebeda.

Consilierul le dădu dispoziție oamenilor săi ca să adune cu cea mai mare grijă toate cioburile și să reconstituie olanul prin lipire. După aceea ceru să se facă rost la iuțeală

de un meşter ţiglar care să aibă cu el şi o funie pentru a se căţăra pe acoperiş.

Gardienii de la comisariat începură să alerge care încotro, şi în acest timp domnii de la criminalistică se străduiră să depisteze toate urmele ce mai puteau fi depistate, dar nu se arătară prea entuziasmaţi.

Consilierul Vacátko le făcu semn detectivilor Brůžek şi Bouše să se apropie de el:

— Cred că n-are nici un rost să ne mai omorîm cu povestea asta... Urme tot nu vom găsi.

— Oricum, nu ne-ar folosi la nimic. Căderea olanului de pe acoperiş e destul de concludentă, nu credeţi? opină domnul Bouše.

— Căderea de pe acoperiş! rînji consilierul. Asta abia o să vedem! Îţi aminteşti, domnule Brůžek, că astă primăvară am copiat aici o listă a tuturor funcţionarilor? Repede-te pînă la domnul diriginte şi roagă-l din partea mea să ţi-o dicteze din nou, căci dumnealui îi ştie pe dinafară. Şi aş mai dori ca în dreptul fiecărui nume să noteze cînd a intrat în serviciu respectivul funcţionar, cînd a fost avansat şi în ce funcţie...

În ciuda faptului că încă îşi mai ţinea mîna la inimă, dirigintele făgădui să întocmească lista numaidecît, menţionînd că va fi bucuros să i-o înmîneze personal domnului consilier.

Consilierul rămase afară. Măsura din ochi cu foarte mare atenţie înălţimea acoperişului şi înclinaţia lui, şi în anumite momente lăsa impresia că de atîta încordare se întunecă la faţă, ca apoi să-i fluture pe buze cîte un zîmbet prevestitor de rele.

După ce-şi terminară misiunea lor, tehnicienii plecară, iar consilierul Vacátko rămase singur cu cei doi ciraci ai săi. Domnii de la administraţia financiară eliberară şi ei, în sfîrşit, ferestrele de la etajele superioare.

Dirigintele apăru în pragul porţii cu o listă în mînă pe care, cu o privire ce trăda o adîncă tristeţe, i-o întinse domnului consilier.

— Nu vă simţiţi bine? îl întrebă consilierul cu compasiune.

— Ştiţi, inima... Pentru mine, povestea asta e puţin cam mult.

— Da, desigur, desigur, a doua întîmplare nefericită, încuviință consilierul. Apoi, cercetîndu-l mai bine pe domnul diriginte se grăbi să adauge: Într-adevăr sînteți tras la față. Duceți-vă să vă vadă un doctor. Noi nu mai avem nevoie de dumneavoastră. Dacă o fi ceva ne adresăm domnului Fresl, locțiitorul dumneavoastră.

Dirigintele oftă adînc și peste puțin timp putu fi văzut tîrîndu-se spre casă cu pas obosit.

Din dispoziția consilierului Vacátko, detectivii Brůžek și Bouše îi poftiră pe rînd pe toți funcționarii în biroul dirigintelui, și-i chestionară în legătură cu cele întîmplate azi în jurul orei zece.

În sfîrșit izbutiră să-i prezinte domnului consilier următoarea succesiune a evenimentelor:

Dimineața au sosit cu toții la ora obișnuită. Nimeni n-a observat nimic deosebit. Mai toți au venit cu servieta în care-și aduceau gustarea și ziarul de dimineață. În cursul dimineții s-au mișcat cu toții ca de obicei, ducînd actele și dosarele spre a le depune în dulapuri; domnii Pergl și Málek, ambii cu rangul de conțopist, au coborît cam în jurul orei nouă și jumătate în pivniță, mergînd pe o scară foarte îngustă și întunecată, căci acolo erau depuse dosarele administrației financiare. S-au înapoiat sus, tot împreună, înainte de ora zece. Pe coridor n-au observat nimic. Domnul Pergl a declarat, ulterior, că a avut impresia că pe coridor se afla totuși cineva în clipa în care el se pregătea să intre în biroul său; dacă nu cumva greșește, crede că l-ar fi zărit pe domnul referent Červenka. Subliniase acest titlu în așa fel, încît detectivul Brůžek a rămas înmărmurit.

— Domnul Červenka a fost numit referent nu de mult. După moartea domnului Šmok, a ținut să completeze, cu cea mai mare grijă, pedantul funcționar.

Detectivul Brůžek a clătinat din cap, propunîndu-și în sinea lui să atragă în mod deosebit atenția domnului consilier asupra acestui amănunt.

Celorlalți funcționari nu le-a păsat de nimic altceva, decît de munca lor. La ora zece domnul Výborný a părăsit camera sa de lucru și a ieșit afară, potrivit obiceiului său de toate zilele.

Lucrul acesta a fost confirmat de domnul Fresl, care l-a întîlnit pe coridor și i s-a adresat pe un ton vesel: La gimnas-

tică? Drept care domnul Výborný i-a răspuns jovial: La gimnastică, la gimnastică.

N-a fost o conversație prea spirituală, dar pentru poliție ea constituia un element destul de important. Ceasul din turnul bisericii bătea tocmai atunci ora zece.

Cam la un minut după aceea, domnul Výborný era în lumea dreptilor. Așadar, olanul a căzut de pe acoperiș la ora zece și un minut. În momentul acela toți funcționarii oficiului se aflau în interiorul clădirii.

După ce cercetă cu atenție întregul raport, consilierul Vacátko dădu din cap admirativ și spuse:

— Excelent. Numai că mie puțin îmi pasă cine se afla în clădire. Pe mine mă interesează cine anume se afla în afara biroului său la cîteva minute după ora zece!

Alte cercetări și alte întrebări avură darul să precizeze că toți s-au aflat la locul lor, fireşte acest lucru fiind valabil numai pentru acei funcționari care nu au o cameră de lucru proprie. Asemenea birouri n-au decît domnul diriginte, domnul adjunct Fresl, domnul Výborný (acesta categoric nu se afla la post) și noul referent, domnul Červenka. Incertitudinea plana în privința domnului Lebeda, care e veșnic în mișcare, deoarece dumnealui face totul și nimic în același timp.

— Nu știu de ce, am impresia că domnul Holínek era pe coridor, spuse tînărul practicant Šmejkal. Sau știu eu, poate mă înșel...

Domnul Holínek zîmbi și se grăbi să spună că tocmai se pregătea să se ducă la domnul Výborný cu niște acte, ceea ce, de bună seamă, i-a sugerat tînărului practicant impresia că lipsește din birou. Cînd de pe coridor a răsunat strigătul domnului Lebeda, el se afla categoric în biroul său, fapt confirmat, de altfel, de contopistul Málek.

În timp ce detectivul Brůžek se tocmea aproape zadarnic pe tema acestor fleacuri, gardienii de la comisariat veniră cu țiglarul atît de mult așteptat.

Consilierul Vacátko îi dădu poruncă să se cațere pe acoperiș. Cînd țiglarul ajunse acolo, consilierul îi strigă de jos:

— Ei, cum e acoperișul?

— Cum să fie, bun, răspunse țiglarul.

— Cum adică, bun?!? Undeva, în partea asta, trebuie să lipsească din el cel puțin un olan.

Țiglarul se legă cu funia și se lăsă încet pînă la marginea streașinei. Apoi se întoarse și le comunică strigînd:

— Aici, ce-i drept, lipsesc într-un loc cîteva olane, dar asta trebuie să fie o poveste veche, căci locul e negru ca tăciunele; olanele astea au căzut de mult. Proaspăt nu văd nimic...

Consilierul Vacátko se uită triumfător la oamenii săi care priveau cu îngrijorare în sus spre acoperiș.

— Ați auzit, domnilor? Dar, mă rog, s-ar putea totuși ca vreun olan să fi alunecat. Cine știe, poate că țiglarul se înșeală. Să mai facem deci încă o probă. Și spunînd aceasta își îndreptă capul în sus și strigă: Meștere, fi bun te rog și smulge dumneata un olan, care îți vine la îndemînă, și așează-l pe acoperiș. Pe urmă, cînd îți spun eu, îi dai drumul să meargă la vale. Iar voi, de aici, dați-vă la o parte. Uluitul țiglar desprinse un olan, îl așeză pe acoperiș așa cum dorea domnul consilier, apoi îi dădu drumul. Olanul începu să alunece încet pe acoperișul oblic, și în cele din urmă își luă zborul în jos. Ajuns pe pămînt se făcu zob.

Consilierul se întoarse spre oamenii săi:

— Ei, ce spuneți de treaba asta, domnilor?

Domnii nu spuneau nimic. Se uitau cînd în sus spre acoperiș, cînd în jos, spre locul unde zăceau cioburile olanului negru ca tăciunele.

— Vedeți unde a căzut olanul? La asta m-am gîndit din prima clipă a sosirii noastre aici. O țiglă nu poate să cadă de pe acoperiș perpendicular, deoarece, cîștigînd o anumită viteză în timpul alunecării ea trebuie să înscrie în cădere o linie oblică. Dacă olanul cu pricina era să-l nimerească în cap pe domnul Výborný, dumnealui ar fi trebuit să-și facă gimnastica tocmai în acest loc. Dar dumnealui a fost găsit întins în pragul porții.

Detectivul Brůžek își fixă șeful cu neascunsă admirație, iar domnul consilier observă acest lucru. Arboră totuși un aer de indiferență, în ciuda faptului că recunoașterea subalternului avea darul să-l bucure. Și-apoi, la drept vorbind, descoperirea sa era o treabă destul de meritorie.

— Și totuși, omul ăsta a fost lovit de un olan, domnule consilier, șopti cu sfială comisarul de circumscripție.

— Exact, domnule coleg. Numai că olanul ăsta n-a căzut de pe acoperiș!

— Și atunci, de unde?

— De nicăieri. Olanul ăsta s-a aflat în mîna cuiva.

Comisarul îi aruncă o privire buimacă domnului consilier și nu mai suflă o vorbă. De altfel și ceilalți din jur amuțiră, cuprinși parcă de o groază stranie. Totul era cît se poate de simplu și vizibil, de necontestat, deși foarte neobișnuit.

În cele din urmă comisarul spuse oftînd:

— Păi, în cazul ăsta ar fi trebuit luate amprentele de pe olanul acela.

Consilierul însă dădu din mînă plictisit:

— Degeaba, că tot n-ați fi găsit nimic. Ați auzit doar că pe cioburile acelea a pus mîna cine a vrut!

Între timp țiglarul coborîse de pe acoperiș și sta nehotărît, ceva mai încolo. Se uită puțin la olanul lipit pe care-l ținea detectivul Bouše și, în sfîrșit, se decise să-l atingă și el.

— Da, îi spuse detectivul — noi credeam că a căzut de aici de pe acoperiș și l-a ucis pe omul acela. Dar lucrurile s-au petrecut altfel.

— Ceva am auzit eu, mormăi țiglarul luînd olanul în mînă. — Numai că ăsta n-a căzut de aici, pe chestia asta nici nu era nevoie să mă mai cațăr pe acoperiș.

— Nu vă înțeleg, i se adresă consilierul cu ochii numai atenție.

— Vreau să spun că olanul ăsta nici măcar nu-i de aici. A fost ars după alt procedeu, știți, asta se cunoaște după porozitate. Ăsta e mai nou, pe cînd alea de pe acoperiș sînt încă dinainte de război, pe atunci țigla se ardea mai tare. Poftiți, uitați-vă și dumneavoastră.

Țiglarul rîcîi cu unghia olanul lipit, care-l omorîse pe referentul Výborný, apoi rîcîi un ciob din olanul pe care el însuși îl smulsese de pe acoperiș cu cîteva clipe în urmă.

Consilierul Vacátko urmări uluit manipulația lui și spuse înmărmurit:

— Ca să vezi, treaba asta n-o știam. Și, de bună seamă, nici făptașul... A socotit pesemne că-i deajuns să vină cu un olan mai vechi... Meștere, vă mulțumesc din toată inima, și să știți că mie îmi place tare mult să învăț lucruri interesante. O să trebuiască însă să mai dați o dată pe aici ca să prindeți la loc olanul, care, din ordinul meu, l-ați scos, pe cît se pare, fără nici un rost.

Țiglarul dădu din mînă binevoitor:

— Un singur olan nu face gaură într-un acoperiș ca ăsta; ar trebui stimate domn să vedeți cum arată celelalte acoperișuri de prin împrejurimi! Nici nu prididim cu reparatul lor. Ăsta mai poate aștepta!

Consilierul îi strînse mîna cordial și-i spuse zîmbind:

— Noi însă nu putem aștepta!

Apoi făcu un semn suitei sale și intrară cu toții în clădire.

— Așadar dovezile le avem. Ce ne mai lipsește deci? întrebă cuprins de o veselie neașteptată.

— Ca întotdeauna... făptașul, zîmbi respectuos detectivul Brůžek.

— Mda, aș putea spune că știu și despre el ceva... Numai că îmi mai lipsește un amănunt. Chemați-l aici pe domnul Fresl.

Cînd locțiitorul dirigintelui se prezentă în fața domnului consilier, acesta îi ceru să-i procure niște acte mai vechi, rezolvate aici încă în limba germană:

— Pe scurt, mă interesează alfabetul gotic, mă înțelegeți? Tare aș avea nevoie de el acum! Măcar cîte un act de fiecare funcționar!

— Asta nu-i chiar atît de greu, în timpul războiului notațiile pe acte se mai făceau, firește, în limba germană; totul e să le căutăm.

— Cu cît le veți găsi mai repede, cu atît mai bine. Știți, aș fi tare bucuros să termin odată cu toată povestea asta.

Domnul Fresl făcu o plecăciune și ieși, iar consilierul se cufundă din nou în lectura listei cu funcționarii acestui oficiu, întocmită de domnul diriginte.

Încăperea joasă se înțesă de fumul înțepător al țigării sale de foi, trăgea din ea cu putere, căci gîndea foarte concentrat. În clipa în care acoperi toată hîrtia cu săgețile și mîzgălelile lui, în birou își făcu apariția detectivul Brůžek și se postă în dreptul ușii.

— Vă sînt suficiente, domnule consilier, alibiurile constatate la fiecare funcționar în parte?

— Da și nu. După părerea mea, în cazul de față nu are nici un rost să ne mai necăjim din pricina unui alibi. Pe de-o parte îl au cu toții, iar pe de alta nu-l are nici unul, dar așa se întîmplă întotdeauna. Știi, domnule Brůžek, oamenii ăștia, în general, își amintesc de puține lucruri. Pe mine însă mă interesează un anume lucru. Graba cu care cineva a ur-

nit mortul din loc, ca să nu zacă acolo unde zăcuse inițial. Acest domn Fresl ne-a făcut un serviciu uriaș trasînd locul în care răposatul Výborný căzuse cu adevărat... Iar cu ciobul olanului, e altă poveste. Pe el a pus mîna cine vrei și cine nu vrei, și tocmai asta îl interesa în mod deosebit pe acest ucigaș cu o gîndire foarte logică. Nu bănuia însă că totul e în zadar. Și totuși există în povestea asta ceva ce nu poate fi urnit din loc, și unde nu ajută nici un fel de amprentă. Iar acest ceva, domnule Brůžek, sînt avansările în funcții.

Poate că ar fi vrut să-i mai explice detectivului și alte lucruri, dar tocmai în clipa aceea dădu buzna în încăpere zelosul domn Fresl, cu un vraf de hîrtii în brațe.

— Poftim, cam asta am izbutit să adun, nu știu dacă vă ajunge. Vă dați seama că nu v-am adus decît ceea ce a fost la îndemînă, căci treburile astea mai vechi, noi le depunem în beciuri și acolo e mai dificil să cauți ceva.

Consilierul aruncă peste hîrtii o privire fugară și spuse:

— Asta îmi ajunge. Totul e în perfectă ordine.

Apoi zîmbi mulțumit, și în timp ce răsfoi cu grijă actele îl bătu pe domnul adjunct Fresl pe umăr, în semn de încurajare:

— Aș spune chiar că totul e în cea mai perfectă ordine, și că de acum înainte veți putea dormi liniștit.

Domnul Fresl holbă ochii uluit:

— Eu?!? Dar bine eu... eu dorm liniștit!

— În locul dumneavoastră aș fi nițel cam neliniștit, rosti consilierul pe un ton misterios.

După care îl chemă pe detectivul Bouše și-i ceru să aducă servietele domnilor Červenka și Holínek.

Și întrucît adjunctul Fresl continua să-i cerceteze cu aceeași privire buimacă, domnul consilier se grăbi să adauge:

— Dacă studiem bine întreaga chestiune, e limpede că un lucru nu ne poate scăpa. Mai întîi Šmok, pe urmă Výborný — iar acum ați fi fost la rînd dumneavoastră. O coincidență oarecare s-ar fi născocit și pentru viitorul diriginte.

Domnul Fresl păli și se prinse cu mîinile de masă.

— Cum ați spus?

— Lucrurile încep să se contureze cît se poate de frumos, nu-i așa, domnule Brůžek!?!

— Cred că da, confirmă detectivul și se grăbi să întrebe: Dar cum ați putut ajunge la această descoperire, domnule consilier?

— Vrei să spui la trucul acela cu acoperișul? Foarte simplu! Pentru că întîmplarea mi s-a părut a fi totuși prea bizară. Știi, domnule Brůžek, un olan care cade în capul unicului om ieșit pentru un minut în fața ușii, mi se pare puțin cam mult, ca să nu zic prea de tot. Pentru asta, cineva a trebuit să ia în mînă și întîmplarea și întregul destin... Inclusiv olanul... De altfel, să știți că n-am descoperit nimic deosebit, domnii mei. Dacă în primăvară ar fi reflectat mai mult, probabil că domnul Výborný ar mai fi acum în viață... Dar cînd am început să înțeleg motivul acestor asasinate, eu însumi n-am fost în stare să cred că e cu putință așa ceva. Azi, însă, cred...

— Cum, dumneavoastră cunoașteți motivul?!? întrebă înmărmurit detectivul Brůžek.

— Bineînțeles. Motivul e pragmatismul în serviciu, care în această instituție are valoarea unei legi de fier. Închipuiți-vă că ați lucra aici și niciodată, prin nimic, n-ați putea avansa în carieră, decît prin scurgerea anilor și prin moartea acelora aflați înaintea dumneavoastră. Cumplit simțămînt, dar de înțeles. De aceea, domnule adjunct, v-am spus, cu cîteva clipe în urmă că puteți dormi liniștit, pentru că o să ajungeți să aveți parte sănătos de pensia dumneavoastră. În altă ordine de idei, vă mulțumesc pentru ajutorul ce ni l-ați dat și cred că n-o să vă mai deranjez.

Buimacul adjunct ieși din biroul dirigintelui, împleticindu-se.

În aceiași clipă detectivul Bouše se înapoie cu cele două serviete cerute de domnul consilier. Acesta le deschise pe rînd și le cercetă cu atenție. Din una scutură un pic de nisip.

— Vasăzică, în asta a fost — vreau să spun olanul acela pe care ucigașul l-a adus cu el azi dimineață. Cealaltă servietă o dai înapoi, iar pe asta o trimitem la laborator. Uitați-vă aici, înăuntru, se mai văd niște dîre, or fi probabil de la olanul cu pricina. Iar acum, domnule Bouše, lasă-mă te rog, să ghicesc. Servieta în care s-a aflat olanul aparține... domnului Holínek, este?

— Da, mă rog frumos, bîigui detectivul. Adică dumneavoastră socotiți că... el...

— Acum nu mai socotesc nimic, acum știu! Suspecți, ca să zic așa, erau doi, pentru că doi aveau de cîștigat din această serie a morții... Unul din ei însă, nici nu bănuia că intră în joc... Aduceți-l pe domnul Holínek!

Scundul astrolog pătrunse în birou însoțit de inspectorii Brůžek și Bouše, și în urma lor se strecură comisarul de circumscripție.

Astrologul se uita nesigur la consilierul Vacátko. La rîndul său consilierul îl cerceta cu o privire sfredelitoare pe omulețul acesta mărunțel și îndesat.

— Încă n-am apucat, domnule Holínek, să vă întreb ce părere aveți despre destinul domnului Výborný. În ce zodie s-a născut, de a sfîrșit-o atît de rău?

Astrologul nu răspunse. Privirea lui se odihnea pe servieta aflată pe masă.

— Deocamdată, servieta asta nu v-o putem restitui, ea constituind, așa cum se spune, corpul delict. Știți, restul de nisip și dîrele dinăuntru dovedesc că dumneavoastră nu v-ați adus azi dimineață numai ziarul și gustarea. Laboratorul o să ne confirme că ați adus în ea și un olan mai vechi.

Domnul Holínek căscă gura pe jumătate.

— N-ați vrea să ne spuneți de unde l-ați luat? De undeva de pe stradă, nu-i așa? Căci, vorba ceea, prin preajma locului acoperișurile sînt veșnic în reparație... Aceasta ar fi deci una din dovezi, domnule Holínek. Dar eu am mai multe. Ba, aș zice chiar, că am pentru dumneavoastră și o mică surpriză. Priviți acest document.

Și consilierul Vacátko întinse palidului contopist o hîrtie pe care o scoase din buzunar.

— Îl recunoașteți? Precum vedeți, poliția are și ea o arhivă destul de onorabilă, numai că durează cam mult pînă se găsește în ea ceva. E vorba aici de o scrisoare, în care o persoană anonimă îl denunță pe contopistul Mácha, acuzîndu-l de atitudine antiaustriacă... Aceasta a fost prima încercare, nu-i așa? Și v-a reușit... Deci, ați scris dumneavoastră acest denunț. Da sau nu?

Holínek căscă ochii nătîng la hîrtia din fața sa și încercă să răsucească din cap.

— Ba, da, ai scris-o domnule Holínek, pentru că, uite, am cerut să mi se prezinte și un text în limba germană scris de mîna dumitale, și un expert în grafologie va confirma că

totul e limpede de la prima vedere. Din practicant de birou, dumneata ai devenit atunci, în nouă sute cincisprezece, tînăr conţopist, pentru că Mácha a fost încorporat. A urmat apoi a doua scrisoare — pe asta însă n-am găsit-o — în care l-ai denunţat pe Kubr, şi dumneata iar ai avansat... După ce l-ai adormit şi l-ai asfixiat cu gaz pe referentul Šmok, spre uimirea dumitale n-ai fost numit referent, fiindcă ai uitat că eşti cu o jumătate de an mai tînăr în servici decît Červenka. Acesta i-a luat locul lui Šmok, iar dumneata ai rămas în continuare conţopist. De aceea a trebuit să moară referentul Výborný, ca să poţi şi dumneata să devii referent. Şi, potrivit jocului pe care de bună seamă l-ai născocit în temeiul studierii stelelor, după un timp ar fi trebuit să moară Fresl, pe urmă, bineînţeles Červenka, pentru că ăsta era mereu înaintea dumitale, dar deocamdată te acoperea. Cariera o aveai, în linii mari, asigurată, şi nu se mai punea decît chestiunea ticluirii în condiţii optime a unor întîmplări nefericite. Numai că, întîmplarea de azi nu ţi-a mai reuşit. Pe de-o parte fiindcă despre toate astea mai aflasem între timp cite ceva şi noi, iar pe de alta pentru că ai săvîrşit şi dumneata cîteva greşeli fatale. Aşadar, Josef Holínek, în numele legii te arestez pentru crimă de dublu asasinat...

În încăpere se aşternu deodată o tăcere mormîntală şi toţi rămaseră într-o încremenire mută. Numai Holínek se mişcă pe neaşteptate şi ca o săgeată se repezi spre uşă. Ţîşni pe coridor şi de acolo afară în curte. Aici se aflau, ce-i drept, cîţiva gardieni, dar aceştia erau atît de uluiţi, încît nu mai izbutiră să-l prindă pe fugar. Cînd se auzi fluierul ţignalului poliţienesc, Holínek era în stradă.

Comisarul de circumscripţie se făcu alb ca varul şi scoase repede revolverul, bineînţeles, fără nici un rost.

— Calm, domnule colega, calm, îl linişti consilierul Vacátko; nici o grijă, omul ăsta nu ne scapă. În afară de asta, prin gestul lui a făcut mărturisiri complete, adăugă apoi, aruncîndu-le o privire cumpănită oamenilor săi. Aceştia o zbughiră afară, iar consilierul, după ce-şi strînse lucrurile sale, luă servieta lui Holínek şi i-o întinse comisarului, spunîndu-i:

— Fiţi bun, şi trimiteţi-mi-o la Direcţia a Patra. Eu plec înainte. Iar dumneavoastră, fiţi fără grijă, băieţii mei o să pună mîna pe el şi-o să mi-l aducă.

Dar nu i-l aduseră, căci Holínek era mult mai sprinten decît părea şi îşi alerga marea sa cursă pe viaţă şi pe moarte. După ce străbătu ca o vijelie piaţa Malostranska şi pătrunse pe strada Mostecka, îşi dădu seama că alerga în zadar. Aşa stînd lucrurile, se aplecă peste balustrada de deasupra braţului Čertovka şi într-o clipită trupul lui se prăbuşi în apă, al cărei curent acum, pe vreme de toamnă, era sălbatic şi plin de vîrtejuri. Un timp fu văzut învîrtindu-se în puhoiul învolburat, apoi dispăru sub luciul apei. Gardienilor nu le mai rămase nimic de făcut, decît să privească spectacolul neputincioşi. Unul din ei avu totuşi prezenţă de spirit şi dădu fuga să împrumute o barcă de la domnul Rousek, care îşi avea debarcaderul în partea dreaptă a podului Karól. Domnul Rousek observase însă mai devreme ciudata cădere şi înainta acum cu barca sa de-a lungul Kampei că să prindă trupul acolo unde Čertovka se varsă ca o cascadă în Vltava. Avea stabilită o taxă fixă pentru orice salvare de la înec şi nu voia, cu nici un chip, să piardă cîştigul.

Gardienii dezlegară altă barcă şi porniră în ajutorul lui, dar domnul Rousek îi întîmpină foarte morocănos:

— Domnilor, nu vă băgaţi în treaba asta, nu de alta, dar n-aş vrea pînă la urmă să fiu nevoit să vă scot şi pe dumneavoastră; apa e adîncă, uitaţi-vă ce aproape sînt de stăvilar!

Apoi, ca un meşter iscusit ce era, începu să pescuiască adînc în apă cu o prăjină lungă, manevrînd barca încolo şi încoace, pînă cînd, într-adevăr, dădu de trupul înecatului; căci, vorba ceea, cunoştea locul la perfecţie. Cu un cîrlig mare îl scoase la suprafaţă şi, cu sprijinul gardienilor, îl trase în barcă. După care se înapoiară cu toţii la debarcader unde între timp sosise maşina salvării, şi astfel sanitarii putură să înceapă imediat să-i facă înecatului respiraţia artificială.

— Asta nu se întîmplă întotdeauna, ca totul să fie atît de bine pregătit, ţinu să precizeze, cu admiraţie, domnul Rousek, cînd fu limpede că înecatul îşi recăpătase răsuflarea. Omul ăsta s-a născut într-o zodie norocoasă.

— Zău? Aşa crezi? replică detectivul Brůžek, ridicînd din umeri. Dumneata, moşule, l-ai salvat de la înec ca să-l

trimiți la spînzurătoare. Dar, și-așa, îți mulțumesc din inimă, căci pentru poliția pragheză asta ar fi fost o rușine epocală.

Numai că domnul Holinek, dublu asasin și denunțător, se născuse totuși într-o zodie norocoasă. Făcu o violentă congestie cerebrală și muri curînd în spitalul închisorii. Asta se întîmpla în timp ce Jupiter era sub semnul Scorpionului iar Venus strălucea pe cer ca Luceafărul de seară...

(10)

AVOCATUL ŞI DUHURILE

n-au desigur nici o legătură între ele
şi totuşi, noi vom demonstra tocmai contrariul
prin aceea că vom consulta
misterele nedezvăluite
ale întregii lumi
îmbinate cu
prostia
omenească.

Cînd junele Dubský îşi dădu ultimul examen de doctorat şi deveni dublu doctor în drept — *jurist utriusque* — nu mică fu surprinderea lui, ca să nu mai vorbim de cea a comisiei care-l examinase. Se felicitară reciproc pentru neaşteptatul succes, iar în faţa tînărului bărbat se deschise o lume nouă cu toate bucuriile ei. Firește, partea cea mai dificilă în viaţă e de fapt să deslușești ce anume e bucurie, şi ce nu. Mai întîi i se păru că a dat, pur şi simplu, marea lovitură, cînd un unchi mai îndepărtat dintr-un oraş de provincie, unde se afla şi reşedinţa tribunalului judeţean, îl încunoştinţă că ar fi dispus să-i predea, cu titlul de reprezentant permanent, întregul său birou, pe care unchiul amintit îl mai ţinea de la o vreme numai aşa, de florile mărului; ajunsese la concluzia că viaţa e scurtă şi n-are nici un rost să-şi sporească bogăţia mai mult decît e în stare să consume un om la vîrsta sa. Acorda prioritate şederilor îndelungate în diferite staţiuni balneo-climaterice în compania unor doamne potrivite vîrstei lui, iar acum i se oferea excelenta ocazie de a rupe definitiv cu acest orăşel de provincie. Hotărî deci s-o folosească.

Pentru tînărul jurist, asta însemna să devină dintr-o dată un avocat stimat, şi cu mare influenţă.

După ce se instală în micul şi muribundul birou, făcu preţioasa constatare că, în acest climat, a te bucura de viaţă înseamnă a te plimba cu un aer distins pe corso şi a cerceta

cu atenție fetele din localitate. Examină deci, la nesfîrșit, înfățișarea și posibilitățile lor financiare, și își blestemă destinul care-l azvîrlise în această văgăună. Colac peste pupăză, mai constată că în multe probleme legate de profesiunea lui nu se pricepea cîtuși de puțin.

De pildă, nu bănuise că există un drept al apelor, iar aici, în acest birou, moștenise un caz de toată frumusețea, privind două mori ce se judecau preț de trei generații pentru apa la moară, și astfel, se văzu silit să se cufunde, ulterior, în studierea legii respective. Mai ieși de asemenea la iveală că era absolut profan în privința micilor ultragii, din care, de fapt, micul birou al unchiului scotea venituri onorabile.

Tînărul și ambițiosul avocat învață din nou paragrafele de lege, spre a putea duce la bun sfîrșit toate cazurile moștenite. Din fericire, domnișoara Superba — adică secretara, un fel de edec al străvechiului birou — îi atrase din timp atenția că treaba asta e un nonsens, sfătuindu-l să privească dreptul dintr-un unghi de vedere cu totul opus și anume: să tărăgăneze litigiul cît mai mult cu putință.

Tînărul doctor în drept cu două specialități ar fi preferat o superbă domnișoară în locul domnișoarei Superba, numai că, în ceea ce privește cunoașterea legilor, mai avea încă multe de învățat de la ea, și, în consecință, așa și procedă. Domnișoara secretară întreținea o corespondență amănunțită cu bătrînul patron, ținîndu-l la curent cu treburile biroului, iar în actele pe care le semna domnul doctor introducea întotdeauna niște bilețele cu comunicări particulare, din care, firește, nu lipseau niciodată observațiile profunde în legătură cu defectele noului șef.

În orășel mai erau trei avocați, ce aveau birouri mari cu secretari și practicanți și se numărau printre notabilitățile urbei. Tînărul doctor n-avea cum să se apropie, deocamdată, de aceste notabilități. Să pătrundă în rîndurile protipendadei n-ar fi putut decît prin căsătorie, prin carieră politică sau printr-o faimă avocățească. Aceasta din urmă, precum bine pricepu, îi va fi refuzată. Un litigiu pentru apă, durînd de trei generații, nu-i putea aduce faima nici măcar unui jurist practicant, iar o coastă ruptă în timpul unei petreceri cu dans sau o defăimare reciprocă între două precupețe, cu atît mai puțin.

Așadar, sub acest aspect, viața l-a cam trișat pe tînărul doctor în drept.

Se plimba deci pe corso, făcea plecăciuni tinerelor conițe, frecventa seratele dansante ale asociației studenților din localitate și își punea singur întrebarea: ținea el de acești tineri care, pe banii părinților, se străduiau din răsputeri să nu le pese de nimic din ceea ce dobîndiseră tații lor, sau ținea de-acum de acești venerabili domni, a căror cinstire era important s-o cîștigi?

Își dădea tot mai bine seama, chiar dacă acum avea infinit mai multe cunoștințe despre dreptul penal, că habar nu are cine sînt oamenii în mijlocul cărora trăia. Pledă într-un proces de calomnie, o poveste banală ce nu lăsa să se întrevadă nimic deosebit. O femeie dintr-o comună apropiată fusese poreclită vrăjitoare și făcuse plîngere împotriva calomniatorilor. Tînărul doctor în drept își dădu toată silința spre a se documenta în ce sens cuvîntul acesta ar putea să constituie o jignire, dar în instanță fu surprins de faptul că judecătorul se interesă mai curînd de activitatea pîritoarei, întrebînd dacă nu cumva aceasta ar putea să indice, într-adevăr, posibilitatea vrăjitoriei, și își manifestă dorința de a afla dacă partea pîrîtă n-ar putea să demonstreze că, într-adevăr, din momentul vizitei părții pîritoare, vacile ei au început să dea lapte mai puțin. Pledoaria pătimașă a tînărului avocat îl lăsă rece pe încercatul judecător. Femeile părăsiră tribunalul neîmpăcate, și o nouă judecată se întrezărea la orizont.

— Dacă au chef să se judece, n-au decît să se judece, spuse magistratul pe un ton vesel, după încheierea dezbaterilor.

— Ca opinie generală, firește, domnule consilier... În particular, mi-aș permite însă să subliniez că nu e totuși cu putință să produci dovada din care să reiasă că respectiva a vrăjit vacile cu adevărat... Asta, mă rog frumos, în măsura în care îmi aduc aminte, putea fi valabil pe vremea Mariei Tereza, adică în urmă cu două sute de ani!

Judecătorul răsfoia acum un alt dosar și numai pe apucate asculta pledoaria tînărului și zelosului apărător:

— Desigur ... Dar înainte, stimate coleg, norma juridică avea valabilitatea rotundă de o mie de ani, dacă nu chiar mai mult...

— Dar bine, domnule consilier, în cazul acesta ar însemna să mai fie și acum în vigoare *malleus malleficarum* — ciocanul vrăjitoarelor! ripostă avocatul.

— De ce, domnule doctor? Justiția a făcut totuși un mare pas înainte, iar noi, pe doamna denumită vrăjitoare, n-o vom mai condamna la moarte prin ardere pe rug. Dimpotrivă, azi dumneaei e partea acuzatoare... În asta trebuie văzut progresul juridic. Numai că în ținutul nostru se mai crede încă în descîntec, iar tribunalul nu dispune de nici o dovadă directă din care să reiasă că asta ar însemna o încălcare a dreptului.

Tînărul avocat ieși din sala de ședințe năuc de-a binelea și, cînd ajunse la birou, domnișoara Superba îi confirmă că prin împrejurimi există sate în care a fi vrăjitoare nu constituie o jignire, ci o profesiune.

Noaptea, doctorul în drept visă că salvase de pe rug o tînără și, firește, despuiată vrăjitoare, și după ce-și croise drum prin cordonul străjerilor, o luase apoi de soție. Se trezi din somn frînt de oboseală și deprimat.

Trebuie să dau o fugă pînă la Praga, știe el bine unchiul de ce pleacă la băi!

Cînd după două zile se înapoie amețit de o oboseală plăcută, află că prin împrejurimi fusese săvîrșit un omor, dar povestea nu-l interesa prea mult, căci crimele de omor le sînt suflate de obicei de avocații introduși, ce-și au birourile în piața orașului.

Spre marea sa uimire, curînd îi fu dat să afle că baroul avocaților îl desemnase în cazul respectiv, *ex offo*, pe unchiul tînărului avocat. Ținîndu-se seama de faptul că apărătorul numit este suferind, nu sînt obiecții ca apărarea inculpatului Václav Burda, învinuit de crimă, să fie preluată *ex offo* de locțiitorul său permanent, domnul doctor Dubský.

Tînărul avocat se trezi, deodată, în culmea fericirii. Era primul său caz de mare importanță, ce urma să fie judecat de curtea cu juri; ce mai, despre asta se va scrie în toate ziarele! El va ține o pledoarie înduioșătoare (ce fel și despre ce anume încă nu știa, pentru că, de fapt, nici nu știa ce anume se întîmplase), iar din sala de dezbateri vor fi scoase femei înlăcrimate, care apoi îl vor acoperi cu flori ...

— E *ex offo*, dacă ați observat, asta înseamnă din oficiu, adică fără onorariu, ținu să-i înăbușe entuziasmul domnișoara Superba. Și cînd te gîndești că acuzatul și-ar putea permite angajarea unui avocat, căci eu m-am și interesat de averea lui.

Dublul doctor în drept se întristă:

— Și atunci, de ce dracu nu și-a luat un avocat? Pe ce se bizuie?

— Pretinde că e nevinovat, și de aceea nu are de gînd să se apere.

— Nevinovat! Asta îmi mai lipsea! se tînguí tînărul avocat, lăsîndu-se încet în jilțul negru, ceruit, din care îl apăsau arcurile învechite. Era dezamăgit, și pe bună dreptate. Să aperi un nevinovat nu e nici o scofală, dar să scoți din bucluc pe cineva înecat în noroi pînă peste urechi, asta abia îi aduce avocatului o strălucită și binemeritată celebritate!

— Spune-mi te rog, domnișoară Superba, dacă individul e nevinovat, atunci cine-i ucigașul? întrebă cu naivitate.

— Cine știe. Dar la tribunal asta nici nu contează. Curtea cu juri e întotdeauna un bîlci. Deocamdată însă, fiți calm. Dosarul vă va fi înmînat la timp.

La timp ... Asemenea cuvinte nu pot fi suportate de un om care tînjește cu atîta ardoare să pună mîna pe primul său caz de mare anvergură! La timp înseamnă mîine, poimîine, peste o săptămînă ... El însă trebuie să fie familiarizat cu întregul caz acum. Imediat!

Și astfel ieși la iveală că tînărul doctor, care nu era un zelos cititor al codurilor, se desfăta cumplit citind romanele polițiste, și în primul rînd acele romane, în care tinerii avocați se amestecă în meseria poliției. Se decise deci să-l viziteze pe judecătorul de instrucție ce se ocupa cu anchetarea acestui caz. Își va justifica nerăbdarea prin interesul său legitim și prin dorința sa de începător, de a pătrunde în fondul problemei mai temeinic decît se obișnuiește.

Judecătorul de instrucție, un domn foarte jovial, manifestă înțelegere pentru această nerăbdare a tinereții. Actele de la dosar se aflau într-o ordine perfectă, și, de altfel, nu era nimic de ascuns. Cazul fusese anchetat, potrivit prevederilor legale, neobișnuit de repede; fiind un caz neobișnuit

de simplu, nu exista nici o opreliște care să împiedice curtea să se pronunțe cît mai curînd.

Chestiunea de fond era următoarea: în satul Holinov, ceea ce, așa cum se spune în jargonul regiunii, înseamnă că se afla situat între dealuri, a fost găsită o femeie înecată, pe nume Anna Přimdová, în vîrstă de patruzeci și doi de ani, văduvă, domiciliată în comuna amintită, la numărul 72. A fost găsită de cetățeanul Jan Chloupek, din aceeași localitate, ocupînd în lunile de vară și toamnă funcția de pîndar comunal și paznic de noapte. Locuitorii satului nu s-au împăcat niciodată cu faptul că pe cadastrul lor trece o linie de cale ferată, și cum de cîteva ori s-a întîmplat ca de la o scînteie să ia foc o parte din grîne, au hotărît să-l plătească din mijloace proprii pe acest consătean. Acesta, făcîndu-și rondul de dimineață, găsi în zori, lîngă stăvilarul iazului din pădure, la o adîncime de circa doi metri, un trup de femeie. Respectînd legea, el însuși l-a scos din apă, și în persoana înecată a recunoscut-o pe susamintita Anna Přimdová.

A chemat ajutoare și la fața locului s-a prezentat o echipă județeană a corpului de jandarmi, care după cercetările cuvenite a constatat că răposata avea urme de lovituri în cap. Faptul a fost confirmat și de autopsie, unde s-a constatat că susnumita a fost lovită în partea din spate a craniului cu un obiect contondent, provocîndu-i-se în felul acesta o fractură a bolții craniene. Și-a pierdut cunoștința și abia după aceea a fost aruncată în apă, deci în viață încă, așa cum de altfel a dovedit, în timpul autopsiei, analiza plămînilor și a căilor respiratorii. Moartea s-a produs prin înecare, și nu există nici un dubiu că a fost vorba de un omor.

Minuțiozitatea procesului verbal și stilul stîngaci în care se exprima echipa corpului de jandarmi, avură darul să-l cam irite pe tînărul avocat.

— Și cum e cu inculpatul meu, mă rog frumos? izbucni fără voia lui.

— Imediat ajungem și la el; hîrtiile astea sînt cît se poate de grăitoare, îi răspunse zîmbind bătrînul judecător. Poftim, binevoiți a le citi, domnule doctor. În urma discuțiilor avute în comună, numai cu oamenii din localitate, s-a constatat că răposata întreținea de mai multă vreme legături intime

cu cetățeanul Burda Václav, proprietarul gospodăriei de la nr. 123. Fuseseră văzuți împreună, nu o dată, în afara satului, pe cîmp și în pădure, uneori chiar și seara, iar soția lui confirmă că ea însăși auzise tot felul de vorbe, cum că soțul ei are legături cu Anna Přimdová. De altfel, inculpatul Burda nici nu tăgăduiește acest lucru, ci dimpotrivă mărturisește că e adevărat. Poftim, scrie și aici ... Complicația, care, firește, agravează neobișnuit situația inculpatului constă în faptul că moarta, adică asasinata, era gravidă, după toate aparențele în luna a patra. Nu vi se pare un motiv în plus de a se descotorosi de ea, domnule doctor?

Avocatul oftă adînc. Da, într-adevăr asta e o circumstanță agravantă, nemaipomenită. Cu toate acestea nu avea deloc intenția să se dea bătut cu atîta ușurință.

— Cîți locuitori are comuna? Să spunem trei sute, nu-i așa? E deci cît se poate de limpede că femeia asta n-a avut legături cu nimeni altul. Socotiți că pricina morții ei nu putea fi decît numai acest Burda?

Bătrînul judecător zîmbi binevoitor:

— Știți, domnule doctor, atunci cînd jandarmii descoperă o concidență atît de perfectă, nici prin gînd nu le trece să mai facă și alte cercetări. Asta, în primul rînd. Iar în al doilea rînd, nici eu n-aș mai întreprinde nimic, pentru că lucrurile sînt cît se poate de clare.

— Și acest Burda, nu are nici un alibi?

— Atît el, cît și soția lui pretind că a fost acasă, dar asta ar fi totul. Nimeni altul nu poate confirma acest lucru, iar el, firește, neagă că ar fi autorul faptei.

— Poftim!

— Numai că asta nu înseamnă nimic. Omul de rînd minte, uneori, cu încăpățînare, chiar și atunci cînd totul e mai limpede ca lumina soarelui. Eu, de pildă, am avut odată de judecat un caz de furt. Tîlharul fusese văzut la locul faptei, porcul furat a fost găsit apoi la el acasă — și, cu toate acestea, dumnealui nu înceta să afirme că nu știe cine i l-a vîrît în coteț. Așa că mi-am permis și eu atunci un asemenea lux cum e dactiloscopia. Amprentele de pe lacăt coincideau cu ale lui. Și ce credeți? Tîlharul nu numai că a continuat să stăruie în mincinna sa, dar a izbutit să întoarcă pînă și opinia publică împotriva tribunalului: cum

adică, ceva ce nici măcar nu se vede să-l bage pe om în pușcărie?!? Martorul, care la început declarase că-l văzuse pe făptaș la locul furtului, pînă la urmă și-a retras mărturia. Da, da, eu îi cunosc pe acești oameni și știu ce le poate pielea, căci, vorba ceea, eu însumi sînt dintr-un sat de pe dealuri. Asta-i o nație aparte...

— Nu vă supărați, domnule consilier, iertați-mă că vă întrerup: eu pot avea o inhibiție și ea poate rămîne gravidă cu mine, dar asta încă nu înseamnă neapărat că eu am ucis-o!

— Desigur, aveți dreptate, și totuși, de bună seamă, nu vă veți mira dacă veți fi trecut pe lista celor suspecți!

— Numai că, vedeți, clientul meu nu se află pe lista suspecților, ci e direct acuzat.

— Vinovăția lui reiese și din depoziția altui martor, și anume, a paznicului de noapte. Poftim, Jan Chloupek, cetățean al comunei Holínov, domiciliat la nr. 64, fără pămînt, în vîrstă de treizeci și cinci de ani, angajat comunal în calitate de pindar și paznic de noapte, declară că în ziua de 6 septembrie, la ceasurile tîrzii ale nopții, a zărit o siluetă de femeie îndreptîndu-se dinspre sat, spre izlaul din pădure. În persoana respectivă a recunoscut-o pe Anna Přimdová. Nu i s-a părut deloc ciudat că umblă noaptea prin sat, căci o mai văzuse așa de mai multe ori, și anume, în legătură cu Václav Burda. Peste puțin timp a văzut mergînd în aceeași direcție o siluetă de bărbat. Se mișca neobișnuit de ușor și de repede; mai întîi amintitul martor s-a speriat, crezînd că e Aghiuță, pe urmă însă, și-a dat seama că e Václav Burda.

Tînărul avocat își ridică privirea și întrebă cu mirare:

— Aghiuță? Asta e un nume?

— Bineînțeles.

— Și-atunci ce l-a făcut pe martor să creadă, așa, deodată, că e Burda? Se aseamănă cumva aceștia doi atît de mult?

Judecătorul de instrucție oftă:

— Cum văd, dumneavoastră nu prea înțelegeți bine lucrurile, domnule doctor! Aghiuță nu e un nume de om. Asta e, ca să zic așa, numele unei ființe. Uneori, cînd emite sunete, i se mai spune și duhul pădurii.

Dublul doctor în drept făcu ochii cît sarmaua:

— Asta vrea să însemne că martorul crede în stafii? E totuși, absurd, domnule consilier!

Judecătorul de instrucție își păstră calmul:

— Aici, la țară, oamenii cred în ele. Iar martorul e de la țară.

— Bine, bine, dar noi trebuie să respingem asemenea mărturii!

— Bineînțeles, de altfel, eu nu pretind că a fost Aghiuță. Și pînă și martorul a retractat în cele din urmă această afirmație, ajungînd la concluzia absolut reală că a fost vorba de Burda. Deci totul e în perfectă ordine, domnule doctor...

Promițătorul avocat suspină din adînc și își luă rămas bun de la judecătorul de instrucție. Pășind apoi încetișor spre casă, răsuci deodată din cap: de necrezut! În ce bucluc am intrat! Vorba ceea, dacă stau și mă gîndesc bine, acum eu ar trebui, probabil, să demonstrez și să dovedesc că femeia asasinată a fost o știmă, adică, una din ielele pădurii!

Comandantul echipei de cercetări, domnul locotenent de jandarmi Týml, îi înfățișă tînărului avocat nemaipomenita dibăcie cu care — după părerea dumisale — cazul a fost lucrat într-un timp record fără precedent, așa fel, încît făptașul să fie descoperit în aceeași zi.

— Descoperit? zîmbi neîncrezător tînărul jurist. Vreți poate să spuneți doar indicat?

— Mă rog, cum doriți, indicat, dar cu o precizie categorică.

— Domnule locotenent, n-ați găsit într-adevăr nimic altceva care să îndrepte eventual suspiciunile dumneavoastră în altă direcție? Vă rog să mă înțelegeți, situația nu e deloc ușoară, de vreme ce omul n-a mărturisit.

— De ce să mărturisească, dacă știe că nu dispunem de nici un martor ocular? O să nege, dar el e făptașul, pentru că nimeni altul din sat n-a avut vreun motiv s-o ucidă pe această femeie. Eu am cunoscut-o, era o femeie arătoasă, și, de bună seamă, singurătatea a împins-o spre legătura intimă cu Burda. O femeie nu poate să rămînă singură, cel puțin nu multă vreme. În rest, era o persoană foarte așezată și la locul ei, și nu exercita asupra lui Burda nici

un fel de presiune — noi, cel puțin, n-am constatat nimic în acest sens.

— Și atunci, de ce a ucis-o?

— Domnule doctor, zîmbi locotenentul, din aceleași motive pentru care nu și-a luat un apărător și pentru care i-ați fost desemnat dumneavoastră din oficiu. Mai bine se lasă spînzurat decît să dea o coroană, acesta-i principiul lui. Dar pentru copil ar fi trebuit să plătească pensie alimentară ...

— Îl cunoașteți bine pe acest paznic de noapte?

— Se înțelege că-l cunoaștem. Un om obișnuit. Are o cocioabă amărîtă, moștenită de la părinți, pămîntul l-a vîndut și trăiește, cum se spune, de pe o zi pe alta; în cîrciumă i-ar plăcea să stea dacă i-ar da mîna, de aceea e de găsit acolo numai atunci cînd îl cinstește cineva cu o bere ...

— Și dacă l-a cinstit cineva cu o bere ca să spună că l-a văzut pe gospodarul Burda ducîndu-se noaptea după nefericita aceea?

— Și cine, mă rog, să-i fi dat o bere pentru așa ceva? Și la ce bun? Vedeți, aici e tot chichirezul. Vă dați seama că și pe noi ne-a interesat dacă nu cumva acest domn Chloupek e în relații proaste cu Burda, dar n-am constatat nimic. Dimpotrivă, se știe despre el că se avea bine cu doamna Přimdová; bineînțeles era însă mult mai tînăr ca ea, așa că nu putea fi vorba de o legătură mai intimă. Se mai știe despre el că Přimdová îi cîrpea din cînd în cînd rufăria, mă rog, un fel de ajutor de bună vecinătate, între doi oameni săraci.

— Dar nevasta lui Burda nu era geloasă?

Locotenentul zîmbi cu un aer misterios:

— Adică, dumneavoastră vă închipuiți că ucigașa ar fi putut fi ea? ... Da de unde! Nu uitați că povestea s-a petrecut la țară, și acolo oamenii privesc toate astea ca pe un lucru cît se poate de firesc! De ce să-i fi luat bărbatului în nume de rău faptul că undeva, într-un hambar, s-a tăvălit în paie cu o consăteancă, mai cu seamă că asta era o taină a lor.

— Numai că vedeți, n-a fost o taină a lor. Lumea știa.

— Mai tîrziu s-a aflat. Pentru că povestea a durat cam mult. Dar vă spun drept, nici din discuția avută cu ea n-am avut impresia că ar fi văzut în asta vreo tragedie.

— Și n-a văzut-o nici în faptul că iubita lui rămăsese gravidă cu el?

Locotenentul de jandarmi dădu din umeri, fără să-i răspundă.

— Și încă ceva, domnule locotenent: în depoziția acestui Chloupek am sesizat niște lucruri de necrezut. Mai întîi el a crezut că silueta aceea în noapte era Aghiuță sau duhul pădurii... Dumneavoastră nu vi s-a părut ciudat?

— Bineînțeles că mi s-a părut. Asta e o nerozie, rosti locotenentul cu voce fermă. Aghiuță nu apare noaptea, ci la amiază.

Apărătorul specialist în chestiuni penale nu se mai duse în ziua aceea acasă, ci direct la o vinărie. Pur și simplu, nu fu în stare să facă altceva.

Iar de la vinărie se duse la tribunal spre a-și vizita clientul, aflat acolo, în arestul preventiv.

Nu mai fusese niciodată într-o închisoare. Mai întîi îl impresionară coridoarele neobișnuit de curate; avea imaginea unei asemenea închisori pe care și-o făcuse după ce vizitase cetatea Křivoklat, pe urmă însă îl cuprinse o tristețe apăsătoare. Într-un oraș de reședință raională, închisoarea nu dispunea de o încăpere specială, spre a i se oferi avocatului posibilitatea de a sta de vorbă în liniște cu clientul său; așa se face că fu condus direct în celulă. Pe drum, gardianul supraveghetor ținu să-i spună că acest Burda e un om tare ciudat, că n-a cerut să i se aducă un prînz extra, ceea ce îl frămînta pe temnicer, întrucît asta constituia unul din veniturile sale suplimentare. S-ar părea chiar că Burda e foarte mulțumit, ceea ce, după părerea temnicerului, nu e de mirare, căci într-adevăr, aici deținuții n-au de ce să se plîngă. Faimosul vagabond Filipek, zis și Vagus, care cunoaște închisorile de pe tot cuprinsul Cehiei, Moraviei și Sileziei, declară că aici e, într-adevăr, adăpostul cel mai bun.

Cînd auzi sunetul scîrțiitor al broaștei și ușa se deschise încet spre celula în care, ca o fiară capturată, ședea un bărbat înalt cu fața întunecată, tînărul avocat simți deodată că-l strînge gulerul de la cămașă.

— Burda, domnul care a venit să te vadă e apărătorul tău, se adresă temnicerul pe un ton solemn.

Gospodarul Burda mormăi ceva neînțeles.

— Domnule doctor, cînd doriți să plecați, ajunge să bateți cu pumnul în ușă; eu stau afară.

Broasca scrîșni din nou, iar de data asta scripitul cheii avu o rezonanță și mai nefirească, avînd darul să-l deprime foarte mult pe neexperimentatul avocat:

— Sînt doctorul Dubský, domnule Burda... și am misiunea de a vă apăra, spuse pe un ton ce încerca zadarnic să trădeze o anumită doză de jovialitate. Întrucît nu v-ați luat singur un avocat, v-am fost repartizat eu, din oficiu.

— Eu n-am făcut nimănui nici un rău, așa că, la ce bun să-mi iau un avocat? bodogăni bărbatul ce sta acum în picioare sub mica fereastră zăbrelită.

— Veți fi trimis în fața curții cu juri, domnule Burda, și asta nu-i o jucărie. Acolo, ce mai, fără apărător nu se poate. Dumneavoastră vă dați seama ce-i aceea curte cu juri?

Bărbatul nu răspunse. Peste un timp însă repetă:

— Eu n-am făcut nimănui nimic.

— Bine, să zicem că așa e... Dar aș vrea să vă atrag atenția că mie ar trebui să-mi acordați toată încrederea. Dacă aveți cumva vreo dorință personală, ceva de transmis familiei, și așa mai departe, eu vi le pot aranja pe toate.

— Mai întîi de toate să aibă grijă să culeagă cartofii. Pe urmă să scoată gunoiul din grajd și să-l ducă pe cîmp, cine știe, s-ar putea ca eu să nu ajung acasă la timp...

— Domnule Burda, interveni avocatul oftînd: eu n-am dreptul să vă ascund faptul că situația dumneavoastră nu-i deloc ușoară. Nu cred că anul ăsta mai apucați să scoateți gunoiul acela ...

— Cum așa? îl întrerupse gospodarul. Pe ogorul de sub Dealul Spînzurătorii gunoiul trebuie dus mai devreme, asta o știe oricine.

— S-ar putea. Dar tribunalului puțin îi pasă de povestea asta. Eu unul, voi fi bucuros să vă scot din belea asta așa fel... încît, mă rog, mă înțelegeți, nu-i așa, domnule Burda?

Rosti aceste cuvinte anume pe un ton apăsat, căci încerca să-l irite calmul nepăsător al gospodarului.

Burda căscă gura pe jumătate, mormăi ceva în legea lui, dar, în afară de faptul că se aplecă ușor înainte, pe fața lui nu se vedea cîtuși de puțin că vorbele avocatului ar fi avut darul să-l zdruncine cumva. Doar în ochi i se citea o licărire de teamă, acea teamă pe care o simte fiara cînd pică în capcană.

— Sînteți acuzat de crimă de omor. În cazul în care curtea cu juri se pronunță cu majoritate de voturi că sînteți vinovat, atunci să știți că e de rău, domnule Burda. Firește, eu o să vă apăr, chiar și din oficiu, cum o să știu mai bine, dar pentru asta trebuie să-mi spuneți tot ce s-a întîmplat. Așa, ca la spovedanie. Trebuie să cunosc absolut întregul adevăr, ca să pot să vorbesc cît mai bine, pricepeți?

Tînărul avocat era încă foarte naiv. Nu știa că un apărător vorbește mult mai bine atunci cînd nu cunoaște adevărul, fiindcă în felul acesta nimic nu-i leagă mîinile. Dacă ar fi aici bătrînul unchi, i-ar spune că procesul său cel mai important a fost acela în care a pledat în favoarea unui incendiator, apărîndu-l din eroare, ca pe un asasin. Cîțiva dintre membrii curții cu juri s-au văzut siliți atunci să-și șteargă ochii înlăcrimați, iar incendiatorul a fost pus în libertate.

— Va să zică, dumneavoastră pretindeți că n-ați ucis-o pe femeia aceea! spuse avocatul, pe un ton sever.

— Pe cinstea mea că nu... Dar dacă mi-ați îngădui, domnule doctor, v-aș pune și eu o întrebare: ce-i aia... cum ziceați dumneavoastră că trebuie să mă apărați...

— Din oficiu? Asta înseamnă, din însărcinarea tribunalului. Dintr-o îndatorire oficială. Pe scurt, fără bani... Pe gratis, acum ați priceput?

De data asta țăranul se sperie:

— Pe gratis? Cum adică, eu nu trebuie să vă plătesc nimic?!?

— Nu, puteți fi liniștit, absolut nimic.

— Și atunci de ce să vă omoriți gura de pomană la tribunal pentru nimic?

Tînărul apărător scoase un oftat adînc. Această idee profanatoare îi trecuse și lui prin minte, nu o dată, dar întotdeauna a izbutit s-o alunge cu bravură.

— Există oameni care n-au bani de avocat, şi totuşi ei trebuie să fie apăraţi. Justiţia impune acest lucru şi pentru asemenea cazuri apărătorii sînt numiţi din oficiu.

— Dar bine, eu nu sînt sărac, domnule doctor! Eu sînt nevinovat şi fiindcă sînt nevinovat nu vreau să-mi iau nici un apărător. Eu vreau să mă duc acasă, şi ei trebuie să-mi dea drumul! izbucni gospodarul.

— Numai că ei n-o să vă dea drumul, v-au agăţat un omor de gît şi pentru asta vă aşteaptă ori moartea, ori închisoarea pe viaţă, pricepeţi, domnule Burda? Iar dacă avem noroc şi totul se sfîrşeşte cu bine, atunci vă alegeţi în cel mai bun caz cu douăzeci de ani sau, ştiu eu, cît o ieşi la socoteală dacă se adună toate circumstanţele atenuante.

De data asta, ţăranul se aşeză. Sub trupul său robust, scăunelul şubred trosni.

— Dar eu n-am făcut nimic.

— Vă rog frumos, spuneţi-mi: pe cinstea şi pe conştiinţa dumneavoastră: aţi înecat-o, ori nu? Aţi împins-o şi ea a căzut în apă?...

— Şi de ce ... de ce s-o fi ... Doamne Dumnezeule, nici nu-mi vine să rostesc acest cuvînt. Anna era o femeie frumoasă, trupeşă şi sănătoasă, iar mie îmi plăcea să fiu cu ea.

— Aţi lăsat-o însărcinată?

Ţăranul se uită la avocat cu nedumerire:

— Asta nu ştiu, ştiu doar atît că a rămas gravidă cu mine. Chiar ea mi-a spus, aşa că e sigur...

— Dar asta e acelaşi lucru! Pe scurt, aştepta de la dumneavoastră un copil! Nu vă era teamă de asta?

— De ce să-mi fi fost teamă? La urma urmei, dacă era băiat, într-o bună zi îl luam la mine, căci, vorba ceea, eu am întotdeauna nevoie de cineva să-mi vadă de cai.

— Şi soţia ce-ar fi spus?

— Păi, n-avea ce să spună, că doar nu era copilul ei, răspunse ţăranul minunîndu-se. Ce avea să-i pese?...

Apărătorul fu oarecum zguduit de această logică simplă, nelipsită de interes dar, în acest moment, lipsită de orice sens. Omul acesta ori e un prostănac fără pereche, ori e, într-adevăr, atît de şiret, încît nu-i pot ţine piept. Numai că asta nu impresionează curtea.

— Așadar, n-ați ucis-o? Unde vă aflați în noaptea cu pricina?

— Asta m-au întrebat și jandarmii, tot timpul. Păi, unde să fi fost? Mai întîi la circiumă, pe urmă acasă.

— Și aveți martori care să dovedească acest lucru?

— Păi, cînd omul e acasă și slujnica doarme în căsuța bătrînească, atunci cu mine nu-i decît nevastă-mea.

— Iar dumneaei a depus mărturie în acest sens, știu. Numai că asta nu-i deajuns. Și apoi, mai e un martor care v-a văzut în noaptea aceea ducîndu-vă spre iaz.

— Păi da, și asta mi-au spus. Dar toți din sat știu că Chloupek umblă uneori beat criță Cine știe, s-ar putea să fi fost și atunci!

Avocatul își notă acest amănunt, spunîndu-și că aici ar putea pune, eventual, bețe în roate actului de acuzare. Martorul va fi obligat în fața tribunalului să demonstreze că într-adevăr, persoana văzută de el a fost Burda... și nu Aghiuță!

— Spuneți-mi, vă rog, domnule Burda, l-ați văzut vreodată pe Aghiuță?

— Nu, răspunse grav țăranul, frămîntîndu-și vizibil memoria. Dar tata mi-a povestit despre el.

— Domnul Chloupek era cît pe ce să-l vadă! ținu să sublinieze avocatul aproape vesel, și din nou își notă ceva în carnetul său: Răsturnarea veridicității depozițiilor acestui martor! De vreme ce crede în strigoi, e un debil mintal... Da, dar în cazul ăsta debil mintal e și locotenentul de jandarmi ca să nu mai vorbim de judecătorul de instrucție.

— Domnule Burda, dumneavoastră ați cunoscut-o bine pe răposata. Nu v-a spus niciodată că ar avea niște supărări, greutăți, necazuri sau suferințe? Că, de pildă, ar fi amenințat-o cineva?

Gospodarul răsuci din cap:

— Cine s-o fi amenințat, mă rog frumos? Anna era o femeie bună și cumsecade... păcat de ea...

Rostise aceste cuvinte cu atîta tristețe și cu atîta sinceritate, încît avocatul își dădu seama, deodată, că omul acesta regreta cu adevărat moartea ei. Mai știi, poate că, într-adevăr, nu i-a făcut el de petrecanie.

— A avut ea odată un necaz cu fii-sa Mařka, reluă gospodarul.

— Ce i-a făcut?

— Păi, ce să-i facă, nimic. De muncă nu-i ardea, de învățătură nici atît, în schimb de flăcăi se ținea ca o drăcoaică! În ultima vreme, de asta îmi aduc aminte, Anna se plîngea că fata asta o bagă în mormînt.

Apărătorul specialist în chestiuni penale își aminti deodată de maximele sentențioase ale tatălui său, cînd el, ca elev de gimnaziu, rămăsese corigent la matematică. Dădu din mînă plictisit: Părinții folosesc adeseori cuvinte tari...

— Asta-i slab, domnule Burda. Mie îmi trebuie ceva ce ar putea să-i înduioșeze pe jurați. Spuneți-mi, n-ați fost cumva, orfan? N-ați fost rănit în timpul războiului mondial?

Și astfel ieși la iveală că în timpul războiului țăranul fusese lăsat la vatră ca unicul fiu din gospodărie și că în viața lui nu există nimic, dar absolut nimic, ce ar putea să înduioșeze pe cineva.

— Mda, prea frumos nu stăm, dar vom căuta să facem tot ce ne stă în puteri, spuse avocatul încurajator și se ridică de pe scaun.

Țăranul oftă adînc:

— Da, știu, asta-i pedeapsa care mă pîndește.

— Cam grea pedeapsă, nu credeți? Și pentru ce, mă rog?

Țăranul strînse din umeri, apoi începu:

— Asta e o treabă ce nu ține de voința omului. Dar din noaptea aceea cînd am trecut prin Tună și am zărit acolo vițelul acela alb, mi-am zis eu că ceva nu-i a bine.

— Ce vițel? Cum adică, vițelul nu e alb? se minună apărătorul, în necunoștință de cauză.

— Vițelul e tărcat, domnule doctor, îi răspunse, pe un ton instructiv, gospodarul. Iar acolo la Tună, cum să vă spun eu dumneavoastră, acolo e un loc unde omul poate afla adevărul. Știți, pe acolo bîntuie duhurile apelor.

— Dumneavoastră le-ați văzut?

— Nu, eu nu... Eu n-am văzut acolo decît vițelul acela alb. Și asta a fost un semn din partea lor. Alerga pe drum în fața mea, nu se lăsa prins în ruptul capului și veșnic se uita după mine. Știți, vițelul are ochii triști...

Tînărul jurist înghiți în sec:

— Dar bine, domnule Burda, asta e...

— Vițelul alb înseamnă un necaz sau un semn. Cînd îi iese în cale, omul trebuie să fie cu ochii în patru... Numai că nimeni nu scapă de ce i-a fost sortit, și nici eu n-o să scap.

— De soarta asta puteți scăpa dacă dovediți că sînteți nevinovat.

— Păi, da. Dar cum? oftă gospodarul.

Iar avocatul, vrînd nevrînd, fu nevoit să se alăture oftatului său. Apoi ciocăni cu putere în ușă, și temniceru îi deschise ușa.

— Să stați de vorbă cu un ucigaș nu-i o jucărie, nu-i așa? îi spuse pe drum, văzînd că tînărul jurist nu prea era în apele lui.

— Ce vă spun eu acum, să nu mai spuneți nimănui, domnule gardian, rosti în șoaptă doctorul în drept. Dacă omul ăsta e ucigaș, atunci și noi doi sîntem ucigași!

Seara, la restaurant, domnul avocat Vinș îl felicită pe junele Dubsky pentru marele caz ce-i fusese încredințat. Lui Vinș îi venea ușor să vorbească, dumnealui era specialist în chestiuni patrimoniale și reprezenta cu succes institutele bancare și firmele mai mari din localitate.

— Veți deveni celebru, domnule colega, chiar dacă rezultatul nu va fi strălucit, de asta vă asigur, spuse Vinș cu o voce mieroasă, învîrtind paharul subțire cu degetele sale îngroșate de osînză. Parcă îl și aud pe procurorul Brabec, tunînd și fulgerînd că făptașul a ucis două vieți dintr-o dată și că o viață nenăscută prețuiește mai mult decît viața unei persoane adulte; pe urmă va mai ține o scurtă alocuțiune, încercînd să sugereze că n-ar fi exclus ca în trupul femeii să fi fost nimicit un viitor mare geniu... Pregătiți-vă pentru această eventualitate, căci, vorba ceea, eu îl cunosc, omul ăsta își dă drumul și se avîntă ca tăvălugul unui compresor, iar aici i se oferă o ocazie excelentă, în sala de dezbateri nu va rămîne nici un ochi uscat. Firește, în afară de al dumneavoastră, domnule colega!

Și spunînd acestea, avocatul Vinș surîse, malițios. Putea face altceva tînărul Dubský, decît să se întristeze? A doua zi dimineața primi o scrisoare de la bătrînul său unchi. Informat de domnișoara Superba despre dificultățile survenite, acesta îi scrise nepotului, după părerea sa, un discurs neobișnuit de impresionant și sugestiv.

Potrivit acestei cuvîntări, făptașul fusese încă din fragedă tinerețe o persoană firavă și bolnăvicioasă, un debil mintal care în adolescență le rupea mușteloi picioruşele și aripioarele iar păsărelelor le înțepa și le scotea ochii. Tatăl său a fost un alcoolic în ultima fază, care, la o beție, nu lipsise mult să-și omoare nevasta în bătaie. Asasinata, la rîndul ei, era o persoană cu o moralitate dubioasă, purtînd în pîntecele ei rodul păcatului pe care l-a pus pe seama unui gospodar înstărit, numai în scopul de a încerca să stoarcă de la el niște bani. Ceea ce a și izbutit, întrucît, așa cum s-a arătat mai sus, gospodarul este un debil mintal. Într-o noapte însă, cînd pretențiile ei au crescut în asemenea măsură, încît bietul om ar fi trebuit să-și scoată gospodăria la mezat, furiosul bărbat a împins-o cu brutalitate, iar ea a căzut și s-a lovit. După aceea, înspăimîntat și cu mintea rătăcită, gospodarul a tîrît-o și a aruncat-o în apă. Împricinatul regretă profund fapta lui necugetată și-i privește pe domnii jurați ca pe izbăvitorii lui, cu încredere și recunoștință.

Era, într-adevăr, un discurs neobișnuit de impresionant, dar lipsit de veridicitate și asta avu darul să-l irite pe tînărul și neexperimentatul bărbat.

— Domnule doctor, cuvîntarea asta e minunată, îl încuraja domnișoara Superba. Dacă unchiul dumneavoastră ar fi avut-o scrisă, o găseam eu; dumnealui a mai ținut-o o dată, să fie de atunci vreo douăzeci de ani; a fost un caz asemănător, numai că atunci o femeie își omorîse bărbatul fiindcă se ținea de beții.

— Și eu care credeam că era gravid, scrîșni printre dinți tînărul doctor în drept și sărind de pe scaun, izbucni: Vă rog să înțelegeți, domnișoară Superba, că eu așa ceva nu vqi spune, pentru că am în față primul meu caz important, și nu vreau să mint!

— În cazul acesta, eu una nu știu cum îl veți apăra pe acest om, ripostă domnișoara Superba pe un ton glacial. Am cercetat cu atenție dosarul; dumneavoastră în calitate de apărător n-aveți nici cea mai mică speranță.

— Chiar dacă omul e nevinovat?

Domnișoara zîmbi ironic:

— Asemenea fleacuri, de obicei nu interesează curtea cu juri. Unchiul dumneavoastră spunea întotdeauna: curtea e de genul feminin, și, de aceea, întotdeauna se temea de ea.

Domnișoarei îi fulgeră în ochi o amintire îndepărtată și, copleșită de duioșie, amuți.

Tînărul jurist aprinse lampa de pe birou și începu să-și pregătească pledoaria. Mergea greu, se bizuia, de bună seamă, că forma definitivă avea s-o redacteze abia după încheierea înfățișării (nu se îndoia că procurorul va comite și el o eroare ce ar putea fi folosită de apărare), iar acum nu făcea altceva decît să-și schițeze concepția fundamentală. Timpul se scurgea cu repeziciune, noaptea se înclina spre o dimineață tulbure, iar tînărul apărător simțea că baza, adică elementul esențial care să îndulșoeze curtea îi lipsea. Dar cu cît răsfoia mai mult actele din dosar, cu atît mai puternic devenea simțămîntul lui că e o neghiobie să aperi un om care n-a săvîrșit nimic, și că ar fi mult mai bine să deschizi cazul, apucînd de celălalt capăt al firului. Mai exista și o altă persoană, ce ar fi putut fi interesată de moartea nefericitei femei?

Ce tot spunea gospodarul Burda despre fiica ei?

Oare oamenii din sat nu știu ceva mai mult despre-întreaga poveste? Dar cum să-i descoși pe niște inși care cred în strigoi și duhuri rele și cărora moartea li se arată în chip de femeie cu coasa? Cînd se crăpă de ziuă, doctorul Dubský luă decizia de a se încumeta la o faptă neobișnuit de îndrăzneață. Dacă s-ar duce personal în sat, cu greu ar obține vreun efect. Sătenii știu acum cine e, și nu i-ar spune nimic. Aici trebuie întreprins altceva. O să coste, ce-i drept, niște bani, dar, mă rog, fie. În clipa aceea junele avocat era convins că dacă tot pledează onorific, își poate permite luxul unei alte investiții, cu pierdere categorică. Asta, pentru liniștea propriei sale conștiințe. Oficiul poștal abia se deschisese, cînd junele Dubský dădu buzna înăuntru ca o vijelie și ceru, cu nerăbdare, un formular de telegramă.

În aceeași seară, își făcu apariția în orășel un domn îmbrăcat într-un pardesiu simplu, de modă veche, și cu o gambetă neagră pe cap. Era inspectorul de poliție în retragere, domnul Mrázek, actualmente proprietarul unui birou de detectivi particulari. Venise fără miraculosul său cățel, care acum suferea de o astmă avansată. În schimb, domnul Mrázek era încă agil și cît se poate de sprinten. Profita din plin de răbdarea deprinsă în serviciul Direcției a Patra din Praga, pentru a urmări conițele infidele, și furniza referințe confidențiale, obținute din partea institutelor bancare. Uneori se

ocupa și cu depistarea unor moștenitori necunoscuți, ceea ce îl făcea să uite, în mod util și plăcut, că ieșise la pensie.

— Domnule inspector, i se adresă pe un ton solemn tînărul doctor detectivului, cînd intrară împreună în biroul său — timpul pe care-l avem la dispoziție e al dracului de scurt. Aș zice mai curînd că nici n-avem timp, pentru că mîine începe procesul și, potrivit celor știute de mine, nu va dura mult. Totul e limpede ca bună ziua. Citiți, vă rog, aceste acte și pe urmă vă spun ce aș dori să obțin de la dumneavoastră.

Domnul Mrázek menționă, respectuos, că niciodată nu e prea tîrziu, și, în timp ce se cufundă în studierea actului de acuzare, domnișoara Superba se duse după bere. După care, junele apărător se retrase în camera sa și, așezîndu-se într-un jilț, căzu pradă unei disperări fără margini. Da, întreaga poveste se va încheia cu o rușine epocală, țăranul va fi condamnat la moarte, iar el, Dubsky, nu va mai fi solicitat de nimeni ca apărător, pînă la moarte. Mai reflectă și asupra posibilității de a părăsi biroul bătrînului său unchi, bineînțeles dacă acesta nu-l va da el însuși afară cînd va afla că junele nepot, în îngîmfarea lui, a refuzat să țină pledoaria potrivit indicațiilor sale, și, ca un naiv a încercat să dovedească nevinovăția inculpatului, în loc să-i facă pe jurați să izbucnească în hohote de plîns.

După ce detectivul Mrázek îl înștiință că a citit dosarul, tînărul îl întrebă:

— Și ce părere aveți?

— Nici una, mă rog frumos. Așa cum se înfățișează lucrurile, pe flăcăul ăsta îl așteaptă ștreangul.

Tînărul dădu din cap, posomorît:

— Și, altceva nimic?

— Doar dacă... Mda... Cum să vă spun... Știți, fostul meu șef, domnul consilier de poliție Vacátko zicea întotdeauna să nu dăm crezare niciodată cercetărilor făcute de jandarmi. Dacă am porni de la această învățătură, am putea vedea lucrurile apucînd de celălalt capăt al firului.

— Păi, vedeți, pe mine tocmai acest capăt mă interesează, domnule inspector. Jandarmii au mers la sigur și, pe bună dreptate, s-au dus la omul cu care femeia avea legături intime și care a lăsat-o însărcinată. Dar asta înseamnă că făptașul trebuie să fie neapărat el?

— Aveți dreptate, domnule doctor, asta e, ca să zic așa, *factotum:* nu trebuia. Și atunci se pune întrebarea: cine ar fi putut să fie?

— Aici am nevoie de ajutorul dumneavoastră. Vedeți, dacă acolo, în satul acela, mă duc eu, oamenii se închid în casă cu zece zăvoare, pentru că ei n-au încredere în nimeni de la oraș, și cu atît mai puțin în oamenii de la poliție, de la tribunal și așa mai departe. Iar printre aceștia mă număr și eu, în privința asta nu-i nimic de făcut. De aceea, am nevoie ca în comuna aceea să meargă cineva străin de aceste meleaguri, și care știe să pună întrebări. Iar la treaba asta, dumneavoastră, slavă Domnului, vă pricepeți. Mie nu-mi place deloc numărul redus de martori pe care-l indică acuzatorul public. Dumnealui se știe stăpîn pe situație și e încredințat că merge la sigur! Apărarea nu se lasă nici ea mai prejos, numai că eu n-am pe nimeni care să fie dispus să-i dea o mînă de ajutor acestui Burda. Oamenii ăștia tac, de parcă le-ar fi pus cineva lacăt la gură. Soția lui, indicată ca martor de mine, ar putea, pînă la urmă, să renunțe să-l apere. Pe urmă o mai am pe slujnica lor, dar asta, ce să mai spun, e tare de cap și cine știe ce încurcături mai e în stare să-mi pricinuiască în fața crucifixului.

Detectivul Mrázek își îndesa, pe îndelete, pipa:

— Eu unul v-am înțeles, domnule doctor, dumneavoastră ați dori un fel de reanchetare a cazului, nu-i așa?

— Nu, cel mai bucuros aș fi să găsesc undeva o fisură, ca să demonstrez că actul de acuzare e fundamentat pe elemente eronate și înșelătoare. Aș avea nevoie să obțin măcar suspendarea temporară a dezbaterilor. Știu bine că asta nu voi reuși, dar orice veți aduce dumneavoastră de la fața locului, eu voi folosi în întregime!

Domnul Mrázek ceru să i se explice unde anume se află satul cu pricina și cu ce se poate ajunge acolo.

— Două stații cu trenul local și o bucată de drum prin pădure. Și încă ceva: Dumneavoastră credeți în duhuri?

— Pînă acum, ca să zic așa, n-am avut încă prilejul.

— Atunci, aflați că acum îl veți avea. Mîine dimineață eu mă așez în sala de ședințe a tribunalului și pînă seara aștept de la dumneavoastră o veste miraculoasă.

— Pînă seara nu știu dacă o să fie, dar nici o grijă, ceva tot vă aduc. Așa cum văd eu situația, povestea asta trebuie luată ușurel, cu binișorul.

A doua zi, la tribunalul județean începură dezbaterile procesului; deschiderea fu ca întotdeauna plicticoasă, deoarece se dădu citire unor lucruri neinteresante și de toți cunoscute; totuși, sala de ședințe era plină pînă la refuz, iar președintele completului de judecată se bucura nespus în sinea lui de frumoasa asistență. Acuzarea și apărarea păstrau o tăcere sardonică; în cazul tînărului avocat era mai curînd grija pricinuită de întrebarea: ce-o fi făcînd oare acest domn Mrázek, n-o fi stînd oare în cîrciumă, în loc să-și dea silința să adune cît mai multe știri?

Naivul, habar n-avea că la țară fără cîrciumă nu se poate face absolut nimic.

După o matură chibzuință, domnul Mrázek se decise să fie reprezentantul unei firme de prelucrare a lemnului, venit aici să procure materia primă. Va fi vorba de o furnitură de lungă durată, pe care, deocamdată, el are doar însărcinarea s-o contracteze. În afară de asta, se va mai interesa și de cumpărarea unui teren, deoarece întreprinderea lui ar dori să-și înjghebeze pe o colină ușor povîrnită o pepinieră silvică de arbori decorativi. S-ar putea ca asta să fie o nerozie, dar în felul acesta va avea prilejul să viziteze diferite gospodării.

În decursul dimineții își deschise la cîrciumă un birou ce funcționa destul de bine.

Oamenii începură să vină pe rînd, după ce neîncrederea inițială fu risipită și cînd tuturor le era limpede că noul venit nu era de la tribunal, iar despre cazul petrecut la ei în comună nu știa nimic și nici nu voia să știe.

În schimb se interesă foarte mult de ce refuză sătenii să exploateze lemnul în sectorul numit Tůně, și astfel află că acolo, în deosebi spre primăvară, locul e foarte mlăștinos, și de aceea, de cînd lumea bîntuie pe acolo duhurile apelor. Uneori, noaptea, sînt auzite cum se tînguie că au prea puțină apă, în schimb odată cu venirea primăverii acolo e veselie mare, iar strigoaicele coc pîine la lumina lunii. În sat trăiesc și acum oameni mai vîrstnici care au căpătat de la ele cîte un codru de pîine, dar pîinea asta era umedă și înverzită de mucegai.

Domnul Mrázek ascultă cu atenție și se minună; pe urmă, nu se lăsă mai prejos și spuse că și el în călătoriile lui avusese parte să vadă și să audă destule.

Drept răsplată, sătenii îi răspunseră că, mă rog, o fi ea lumea mare, dar și aici în comuna lor se petrec niște lucruri nemaipomenite! De pildă, numai azi are loc la oraș procesul unui gospodar din localitate, care și-a ucis iubita.

Detectivul admise că, într-adevăr, e o situație cumplită, dar că pe el l-ar interesa mai degrabă cum e cu lemnele...

După amiază, cîrciumarul în persoană îl conduse prin sat să vadă cam pe unde ar fi oamenii dispuși să vîndă o bucată de pămînt pentru pepiniera aceea de arbori ornamentali.

Funcționarul întreprinderii de prelucrare a lemnului nu se arătă deloc grăbit sau stăruitor, avea destulă vreme. Ici, colo dădea cîte un sfat bun, ca fiecare să cumpănească bine înainte de a lua o hotărîre. Dacă vinde un teren din preajma casei, acesta ar putea fi luat drept loc de clădit, și prețul ar fi cu mult mai mare. Și cum nimic nu sună mai încîntător în urechea țăranului decît vorba despre bani, mulți dintre săteni se dovediră a fi foarte dispuși să discute cu el la cîrciumă diseară, sau chiar și mîine.

Pînă seara, detectivul află mult mai multe despre relațiile din sat decît despre problema lemnului. De altfel, la treaba asta nici nu se pricepea, în ciuda faptului că vorbea întruna de niște metri cubi ca și cînd ăștia ar fi fost pîinea lui cea de toate zilele.

Și în timp ce domnul Mrázek mințea de toată frumusețea, tînărul aparător simțea cum lațul strîngului strînge tot mai mult gîtul clientului său, căci actul de acuzare fusese întocmit într-adevăr cu o desăvîrșită iscusință profesională, iar pe chipul juraților se vedea cum se așază încet-încet, expresia unei profunde indignări morale.

Răsuflă ușurat, cînd președintele curții puse capăt dezbaterilor de azi. Procesul era atît de clar, încît putea fi încheiat pînă seara, ceea ce însă, firește, nu era cu putință, ținîndu-se seama atît de asistență, cît și de seriozitatea tribunalului. Și astfel ședința fu întreruptă, domnii jurați părăsiră solemni clădirea palatului de justiție, iar pe la tîmplele lor se învolbura, pur și simplu, ideea că acum ei vor face, omenește, dreptatea cuvenită. Oamenii se retrăgeau cuviincioși din calea lor, făcîndu-le loc să treacă.

Tînărul avocat mai stătu de vorbă cu clientul său, înainte ca gardianul să-l ducă în clădirea alăturată a arestului preventiv.

— E înfiorător, domnule doctor, spuse obosit țăranul, căruia, abia acum, după cumplita ședință solemnă și după citirea pe îndelete a documentelor îi căzuse fisa că treburile stăteau mult mai prost decît fusese el dispus să creadă.

— Eu v-am spus, domnule Burda. Dar nu-i nimic, capul sus, vom face tot ce ne va sta în putință. Am angajat un om anume care s-ar putea să-mi aducă niște vești deosebite.

— Și-o să-l plătiți cu banii dumneavoastră?!?

— Altceva nu-mi rămîne...

— Și n-ați putea să mă apărați cu plată?

— Asta, desigur, aș putea, dar să nu vă închipuiți că pe urmă o să vă apăr mai bine. Precum vedeți, fac tot ce pot, fără a ține seama de bani.

— Știu, răspunse oftînd acuzatul, știu... Dar dacă mie mi s-ar întîmpla ceva, de ce să fiți dumneavoastră păgubit, nu-i așa? Eu aș zice să iau cheltuielile astea asupra mea.

Tînărul avocat își spuse în gîndul lui că acesta e primul său succes, și-i dădu clientului să-i semneze o nouă împuternicire. Era îmbucurător faptul că omul acesta sesizase eforturile lui, și, cine știe, s-ar putea să le sesizeze și curtea și jurații.

— Mîine va depune mărturie soția dumneavoastră, țineți să-i amintească apărătorul.

— Ce să depună mărturie, mai bine să scoată gunoiul și să-l întindă pe cîmp, replică gospodarul Burda cu sinceritate, înainte ca temnicerul să-l conducă în celula sa.

În acest timp, detectivul Mrázek își manifestă și el grijile sale față de marile probleme ale agriculturii, și vorbi cu atîta însuflețire despre viitoarea pepinieră de arbori ornamentali, încît, în sinea lui, se văzu nevoit să se autodojenească: ce mă fac, dacă vreunul din oamenii ăștia se pricepe mai bine ca mine? Iar faptul că fiecare din doi se putea pricepe mai bine ca el în treburile astea, era, din păcate, un adevăr.

Profită de bunele oficii ale circiumarului și se îndreptă spre casa despre care aflase, încă de la amiază, cui îi aparține.

— Eu unul, nici nu m-aș duce acolo, în casa aceea nu mai locuiește nimeni decît fiica femeii ucise, din pricina căreia se ține azi proces la oraș, îi atrase atenția circiumarul.

— Aha, și pentru asta o să fie spînzurat țăranul acela din comuna dumneavoastră! se prefăcu a-și aduce aminte detectivul Mrázek.

— Ce să-i faci, așa e cînd ajunge omul în fața tribunalului.

— Dacă n-ar fi vinovat, nu l-ar spînzura, reluă detectivul, cu înțelepciune.

— Deh, dacă s-a ținut cu ea, oftă cîrciumarul.

— Pentru asta nu se spînzură! Cu spînzurătoarea se alege pentru că a ucis-o!

— Numai dacă a ucis-o, spuse cu îndoială în glas cîrciumarul, și se opri în loc ca să poată chibzui mai bine: Eu unul știu atît, că în seara aceea a stat la mine în cîrciumă și după aceea s-a dus acasă, și nu spre iaz, căci dacă ar fi luat-o într-acolo, ar fi trebui să meargă în partea cealaltă a satului.

— Atunci s-ar cuveni să depuneți mărturie în fața tribunalului! izbucni, cu însuflețire, domnul Mrázek.

Omul se înspăimîntă:

— Eu?!? Nu, niciodată! Asta e o rușine! De la mine n-ar stoarce judecătorii nici o vorbuliță. Eu nu mi-aș aduce aminte de nimic.

La asta trebuia să mă fi gîndit de la bun început, oftă, în sinea lui, detectivul Mrázek, apoi spuse:

— Și totuși, eu aș fi bucuros să pot vedea casa aceea. Știți, firma noastră o să aibă nevoie și de o gospodărie unde să-și facă magaziile și un mic birou.

Cînd apucă de clanță, urechea detectivului surprinse înăuntru o grabă precipitată.

Și cînd pătrunse în odaia mare, dădu acolo de tînăra fată; era singură și se uita spre ușă cu o privire curioasă și speriată în același timp. Nu prea era frumoasă, în schimb părea prea dezvoltată, ținînd seama de faptul că abia anul ăsta și-a terminat școala. Avea o statură de femeiușcă tînără. Își încheie la iuțeală bluza, iar pe plită se afla un fier de călcat încins. Cîteva rochii atîrnau pe speteaza unui scaun.

Detectivul Mrázek hoinări cu ochii prin odaie, și ar fi fost în stare să jure că în spatele ușii întredeschise ce dădea în încăperea vecină stătea cineva, căci în crăpătura ușii se vedea o umbră.

— Singurică, domnișoară? întrebă zgomotos. Eu sînt reprezentantul unei firme forestiere și mă interesează niște

terenuri. Dar, cum văd, matale eşti încă prea tînără ca să poţi vorbi despre vînzare.

— Nu ştiu, răspunse fata, şi un zîmbet îi lumină chipul. Îmi calc rochiile.

— Păi da, o fată tînără şi frumoasă ţine să fie gătită frumos!

— Ştiţi, eu mîine mă duc la tribunal, spuse, nu fără mîndrie 'n glas.

— Aha, atunci chiar că nu vreau să mai deranjez... E trist să fii singură, nu-i aşa, domnişoară?

— E.

— Ia mai taci, bodogăni din pragul uşii cîrciumarul, cum te ştiu, curînd o să-ţi treacă.

Fata îşi ţuguie buzele, de parcă ar fi vrut să-i arate cîrciumarului limba, dar nu se încumetă s-o facă.

Domnul Mrázek zîmbi cu înţelegerea atotştiutorului:

— Păi, ce să-i faci, o fiinţă tînără nu rămîne multă vreme singură, nu-i aşa? Mda, să mergem mai departe. La revedere, domnişoară.

Cînd ajunseră afară, cîrciumarul ţinu să menţioneze:

— E o prostănacă. Femeile spuneau întotdeauna că a fost schimbată pe ascuns.

— De cine?!? întrebă detectivul uimit.

— De cine! De stafiile amiezii sau de aşa ceva.

— Cum adică, femeile mai cred aici în stafiile amiezii? spuse cu îndoială detectivul.

— Păi, cum să nu creadă? Dacă v-aţi duce la bătrîna Dejmka, v-aţi lămuri şi dumneavoastră cum devine cazul, îi răspunse, cu convingere, cîrciumarul.

— Da, numai că pe mine mă interesează mai degrabă problema lemnului, zîmbi detectivul. Apoi, în timp ce făceau calea întoarsă, întrebă într-o doară cine e bătrîna Dejmka şi unde locuieşte.

Seara trebui să rămînă în cîrciumă, unde toată lumea vorbea despre lemne şi despre omorul cu pricina, şi fiindcă domnul care venise să cumpere lemne avea acum atîţia cunoscuţi, nu se mai vorbea aşa cum se vorbeşte atunci cînd prin sat mişună jandarmii. De vinovăţia lui Burda mai toţi se îndoiau. Şi totuşi era limpede că aveau să-l lase, cu cugetul împăcat, să meargă la pieire, pentru că asta e... soarta lui.

Iar omul își poate cunoaște soarta în chip și fel, de pildă la duhurile apelor de lîngă Tûnê, care le știu pe toate, sau chiar și aici, pe Dealul Spînzurătorii unde, dacă stai și aștepți în miez de noapte, după ce scuipi de trei ori peste umărul stîng, îți apare în față duhul unuia dintre spînzurați.

Pentru detectivul Mrázek, care credea taman în ghicitul din cărți, povestea era nu numai surprinzătoare, dar și deprimantă. În deosebi îl apăsa faptul că acești unchești blajini și cumsecade, care știu să se distreze în circiumă atît de frumos, sînt, de felul lor, cumplit de nepăsători de soarta unui om.

Cînd mai tîrziu, pășea prin pădure, îndreptîndu-se spre haltă, își aruncă o scurtă privire către căsuța în care fusese după amiază și ar fi fost în stare să jure că a văzut acolo o siluetă furișîndu-se afară și în același timp ceva ca o fulgerare albă. Asta putea fi o femeie în cămașă, sau, ținînd seama de obiceiurile locale, o știmă sălbatică.

Detectivul se întoarse brusc și în clipa aceea bărbatul o rupse la fugă, făcîndu-se nevăzut în beznă. Iar bătrînului inspector în retragere nu-i rămase nimic mai bun de făcut decît să-și sporească și el pasul. Din pricina trenului, firește, nu de teama care, pe neașteptate, îl făcu să simtă fiori de gheață pe șira spinării.

A doua zi, dezbaterile procesului avură o desfășurare furtunoasă, așa cum scrie la carte, dar tînărul apărător nu se arăta deloc surprins de această întorsătură. Pe de o parte se așteptase la acest lucru, iar pe de alta, peste noapte, detectivul Mrázek îl informase despre cele aflate în sat. În sinea lui se bucura: ideea lui, de a cere sprijinul bătrînului inspector se dovedi a fi întemeiată. Cel puțin acum el știe mai mult decît bănuiește acuzarea. Iar lucrul cel mai de preț în toată povestea constă în faptul că poate (și asta și va face) să indice și alți martori; chiar dacă depozițiile lor nu vor fi prea convingătoare, îi va determina, cu ajutorul întrebărilor, să recunoască măcar că nu sînt încredințați de vinovăția gospodarului Burda. Interesant e că acuzarea o va aduce azi ca martoră pe fiica minoră a femeii asasinate! Domnul procuror, în calitatea sa de acuzator public, nu va lăsa, de bună seamă, să-i scape un strălucit atu: deplîngerea copilului cu școala abia terminată, și, îndată după aceea, deplîngerea copilului nenăscut... Aici nu va rămîne nimic mai bun de făcut decît să te alături văicărelilor domnului acuzator, ba chiar să le și

repeți — cu o mică abatere: plînsul acesta să cadă ca un blestem peste capul făptașului, dar în cazul de față nu poate fi vorba de capul inculpatului. Al cui cap putea fi, asta tînărul apărător nu mai știa, și, la urma urmei, faptul nici nu-l interesa.

Bineînțeles, sala de ședințe era o arenă și în ea se înfruntau doi tauri; și unul și celălalt nu se uitau decît înainte, și multe din lucrurile ce se petreceau în jurul lor îi lăsa nepăsători. Unul, de pildă, să ne fie cu iertăciune, era însuși domnul acuzator public, care se sprijinea în afirmațiile sale pe constatările postului de jandarmi și-l vedea în față pe asasinul a cărui trimitere la spînzurătoare o considera ca unica sa îndatorire legală, iar al doilea, la fel de orbit, era tînărul apărător, care nu vedea decît un singur nevinovat și socotea că datoria sa de onoare era să dovedească acest lucru, sau cel puțin să zdruncine certitudinea acuzării. În joc se aflau doisprezece bărbați mohoriți, care azi dimineață erau convinși de vinovăția lui Burda, în timp ce, mîine, iscusința apărătorului va fi aceea de a izbuti să-i clatine în convingerea lor.

Dimineața, detectivul Mrázek se înapoie în sat, ca să-și continue tratativele cu privire la achiziționarea lemnului, și firește, să mai afle și alte lucruri. Era limpede că dacă doctorul Dubský avea să anunțe completului de judecată intenția sa de a indica și alți martori, misiunea lui aici se va încheia, iar el nu se va mai putea arăta niciodată pe aceste meleaguri. N-avea deci la dispoziție decît foarte puțin timp. Dintre toți oamenii cel mai mult îl interesau acum doi: bărbatul care azi noapte s-a furișat din casa unde locuiește fiica minoră a răposatei, și apoi, femeia aceea despre care îi pomenise cîrciumarul: bătrîna Dejmka. Dacă ține loc de doctor în sat, asta știe probabil mai mult decît știu ceilalți.

Să mergi însă la o astfel de femeie, nu-i ușor, așa că detectivul Mrázek arboră mina cea mai inofensivă, acordată cu zîmbetul cel mai neprefăcut de care era în stare, după îndelungata sa experiență de polițist.

Doamna Dejmova, așa cum i se adresă el respectuos, îi fusese recomandată de mulți oameni din sat, ciripi domnul Mrázek cu o voce inocentă. Dumneaei este, așa cum se spune prin partea locului, mai presus de toți doctorii, și, tocmai în privința asta ar dori să-i ceară să-l ajute. Ca orice om mai în

vîrstă are din cînd în cînd crampe violente la stomac, care îl împiedică să-şi ducă activitatea în condiţii normale; doctorii îi dau pentru treaba asta tot felul de medicamente, dar nu sînt bune la nimic. Mama lui îi spunea întotdeauna că leacul cel mai bun pentru bolile omeneşti sînt numai buruienile. Dar de unde să iei buruieni la Praga, nu-i aşa?

Băbuţa nu era prea vorbăreaţă şi, după cum se vedea, nici nu ardea de dorinţa de a-şi lărgi cumva clientela.

— Şi dumneavoastră ce căutaţi în sat? V-am văzut ieri toată ziua foindu-vă de colo pînă colo!

Privirea cercetătoare a bătrînei se înfipse în ochii detectivului, şi domnul Mrázek simţi că vrăjitoarea asta îl citeşte pînă în străfundul capului.

Se uită în jurul lui, ca şi cînd ar fi vrut să se încredinţeze că în odaie se aflau într-adevăr numai ei doi, apoi spuse:

— Doamnă Dejmova, aş putea foarte bine să vă spun şi dumneavoastră că sînt aici din pricina lemnelor, dar nu, dumneavoastră n-am să vă spun asta, pentru că îmi dau seama că sînteţi o femeie deşteptă. Eu sînt, de fapt, de la poliţie şi mă aflu aici din pricina gospodarului Burda, căruia s-ar putea ca acum, acolo jos, la oraş, să i se şi atîrne, încet dar sigur, ştreangul de gît. Şi asta nu-i o joacă, nu-i aşa?!? De aceea, eu aş vrea să vă întreb şi pe dumneavoastră, tot ce ştiţi despre acest caz... Firește, buruienile acelea mi-ar face şi ele într-adevăr trebuinţă dar despre asta mai pe urmă, nu-i aşa, doamnă?

Băbuţa schiţă un zîmbet firav; vîrî mîna în cuptorul maşinii de gătit de unde scoase o cană superbă cu cafea, care răspîndi pe loc o aromă plăcută în odaia ei întunecoasă şi neprimitoare, apoi împinse detectivului o tavă cu plăcinte.

— Atunci beţi un pic de cafea şi luaţi şi ceva de muşcat. Bine aţi făcut că nu m-aţi mîntit, se grăbi să adauge, cu o nuanţă mai binevoitoare în glas.

— Ce mai, pe dumneavoastră nu m-am încumetat să vă mint, mărturisi domnul Mrázek, fără nici un efort chinuitor, şi sorbi cu poftă din cafea. După ce împinse cana într-o parte, întrebă: Dumneavoastră, doamnă Dejmova, credeţi că Burda e făptaşul?

— Eh, drăguţule, cine poate vedea ce-i în inima omului! oftă bătrînica. Dar eu una aş zice, mai curînd, că nu.

— I-o fi fost poate teamă că femeia avea să nască, nu credeți?

— Să știți că nu! Pentru că dacă ar fi fost așa, Anna, adică Přimdová, ar fi venit fuga la mine după buruieni; știți, uneori, la început ajută. Ea voia să facă un copil cu el, și pe cît se pare și Burda dorea, căci cu nevasta lui n-avea copii, și asta știți, are darul să-l necăjească întotdeauna pe bărbat.

— Dar bine, cei de la tribunal spun că ăsta e motivul principal pentru care Burda a vrut să se descotorosească de ea! izbucni detectivul Mrázek.

Bătrînica zîmbi:

— Ce știe tribunalul! Oamenii sînt prostănaci, nu?... Dar așa cum am mai spus, nimeni nu poate să citească în sufletul omului.

— Numai duhurile apelor de lîngă Tůně, ținu să sublinieze domnul Mrázek.

— Cine vrea să vadă duhuri, le vede, cum să nu; la Tůně, locul e pustiu și omului îi trec acolo prin minte tot felul de gînduri. Cine știe, s-ar putea ca în liniștea aceea din preajma duhurilor să descoperiți chiar și adevărul.

Și rostind aceste cuvinte băbuța zîmbi din nou, dînd astfel la iveală că nici ea nu le văzuse și nici chef să le vadă n-avea.

— Dar dacă Burda va fi condamnat la moarte, sau la închisoare pe viață, atunci ce ne facem?

— Pedeapsa e pedeapsă și omul e dator s-o primească așa cum i-o dă Dumnezeu. La drept vorbind, nu era nici el un sfînt, iar pentru lacrimile Anežkăi, adică ale soției sale, trebuie să îndure suferința. De cîte ori n-a fost ea pe la mine, se necăjea, sărăcuța, că bărbatul ei se ținea cu Anna. Iar eu îi dădeam de fiecare dată niței știr amestecat cu pojarniță, asta liniștește și ajută somnul.

— Bine, doamnă Dejmova, eu unul vă înțeleg, Burda n-are decît să-și ispășească pedeapsa. Numai că, vedeți, dacă făptașul n-a fost el, înseamnă că pe aici bîntuie în voie un ucigaș, fără să-i pese de nimeni și de nimic. Și după mine, asta n-ar trebui să se întîmple!

— Păi, da, asta n-ar trebui, încuviință bătrînica. Acu să vă spun și eu ceva, dar să rămînă între noi: știți, în ultima vreme, Anna a dat și ea pe la mine, dar nu pentru dînsa,

avea necazuri mari cu fata ei, între noi fie spus, o neisprăvită. Nu de mult mi-a cerut niște buruieni spunînd că-i trebuie pentru fetișcana ei care ar fi rămas gravidă! Închipuiți-vă, o amărîtă ca asta! Dar buruienile nu i-au ajutat.

Domnul Mrázek clipi uluit:

— Nu i-au ajutat... Asta înseamnă că... Dar bine, fetița asta e încă un copil!

— Dar afurisită și rea de muscă!

— Și cu cine i s-a întîmplat, mă rog frumos?

Bătrîna strînse din umeri neputincioasă:

— Ei, vedeți, asta Anna nu mi-a mai spus, dar de știut știa.

Creierul detectivului Mrázek era exersat să facă imediat asociație între lucruri ce aparent nu trebuiau să aibă neapărat vreo legătură între ele, iar prima idee care-i fulgeră prin minte fu: știa cu cine și, pentru a nu divulga secretul, a trebuit să moară!

Într-adevăr pentru asta? La urma urmei o asemenea treabă, aici la țară, nu e luată ca o tragedie: fiica unei văduve, ea însăși cu o faimă nu din cele mai bune, dă de belea; nici o pagubă. În definitiv nu-i vorba de fata unui gospodar, cu pretenția de a se căsători cu un bărbat înstărit!

Numai că această fată abia a trecut de paisprezece ani. Individul cu pricina e pasibil de mulți ani de pușcărie, chiar dacă dovedește că fata a venit la el de bună voie. Teama... Da, firește, teama de rușine la țară e mai tare ca orice.

Știau deci amîndouă: fiica și mama. Acum nu mai știe decît fiica.

Va tăcea?

Sau va fi silită să tacă?

Pe chipul încercatului detectiv se citea îngrijorarea.

Băbuța îi îndesă într-o pungă mică niște buruieni. Miroseau bine și de uscate ce erau se fărîmițau între degete.

*

În acest timp, în sala de ședințe a tribunalului era agitație mare. Corespondenții de presă se declarau mulțumiți căci duelul dintre acuzare și apărare luase o turnură interesantă. La început se părea că acuzatorul public pusese definitiv stăpînire pe sala de ședințe, iar apărătorul *ex offo* nu promitea prea mult. Pe urmă însă, situația se schimbă un pic.

În timpul depoziției martorului Chloupek, paznicul de noapte al comunei Holinov, se produse prima întorsătură, deoarece, cu întrebările sale, tînărul apărător îl încolți pe martor, așa fel, încît acesta se încurcă de-a binelea. Avocatul voia să-i smulgă mărturisirea că nu știa dacă silueta pe care o văzuse îndreptîndu-se spre iaz era într-adevăr a gospodarului Burda.

— Protestez împotriva încercării domnului apărător de a-l zăpăci pe martor cu întrebări auxiliare. Depoziția martorului a fost legal consemnată în procesul verbal încă în timpul cercetărilor, iar martorul nu este obligat să schimbe nimic, obiectă acuzatorul public.

— Domnule procuror, dumneavoastră știți la fel de bine că declarația martorului din procesul verbal poate fi, ba mai mult, trebuie întregită cu cele adăugate de el în timpul dezbaterilor, altminteri, noi n-am avea ce căuta aici, iar inculpatul — în cazul nostru nevinovat — ar fi putut să fie pedepsit la fața locului, așa cum era cu putință în vremurile de mult îndepărtate! îl înfruntă pe acuzator zelosul avocat, dînd fiecărui cuvînt importanța cuvenită.

Președintele completului de judecată îi chemă la ordine pe amîndoi cerîndu-le stăruitor să revină la obiect, deși era încredințat că nici unul nu se va conforma, și, de fapt, el înțelegea acest lucru. În sală se dezlănțuise un spectacol judiciar, care își are legile sale, iar președintelui curții îi plăcea la nebunie acest gen de teatru. Nu-i scăpă nici faptul că în sală se afla și un spectator relativ nepăsător, ce nu pricepea nimic din acest spectacol, asurzit parcă de tot ce se petrece în jurul lui: iar acesta era însuși acuzatul. Povestea în sine îl necăjea pe președinte. După părerea lui, înainte de moarte, încriminatul ar trebui să participe febril la desfășurarea dezbaterilor.

Apărătorul îi plăcea, mai cu seamă prin strădania sa disperată de a zdruncina temeliile unui act de acuzare desăvîrșit, căruia nu i se putea obiecta absolut nimic, și pe baza căruia inculpatul putea fi executat pe loc, fără nici un comentariu. Îi plăcea felul în care tînărul avocat asalta zidul de granit al expunerii de motive, al dovezilor, al depozițiilor și al proceselor verbale.

— Așadar, domnul martor e sigur că în noaptea respectivă l-a văzut pe gospodarul Burda. Îmi permit să-l întreb pe

domnul martor: cum era vremea de a putut să vadă atît de bine pe întuneric? Sau, dumnealui, în calitate de paznic de noapte, dispune de o vedere deosebit de ştefuită?

(Rumoare şi risete în sală.)

Martorul răspunse, bîlbîindu-se, că a văzut bine.

— De bună seamă, pe cer strălucea luna, nu-i aşa? insistă avocatul.

— Da, încuviinţă martorul, şi ochii îi fugiră într-o parte. Ar fi vrut să se aşeze, dar agilul avocat se repezi la preşedintele curţii şi-i întinse pe masă o hîrtie.

— Supun onoratei curţi dovada că martorul ori se înşală, ori ascunde adevărul.

Acuzatorul public protestă cu voce ridicată împotriva învinovăţirii martorului. Preşedintele, pe de o parte îi atrase atenţia apărătorului, mustrîndu-l, iar pe de alta acceptă să primească din mîna lui hîrtia cu pricina.

— Supun onoratei curţi raportul institutului meteorologic, din care reiese că în noaptea de şase spre şapte septembrie era lună nouă, şi deci vizibilitatea redusă.

Pentru o clipă, acuzatorului public îi pieri graiul. Îşi dădea seama că tînărul avocat surprinsese perfect în ce constă slăbiciunea actului de acuzare şi, în consecinţă, era firesc să-şi îndrepte atacul în această direcţie. În locul lui, nici domnul procuror n-ar fi procedat altfel. Acum însă, bineînţeles, protestă.

Preşedintele curţii, căruia îi plăcea nespus această dispută dramatică, acceptă dovada apărării. Era limpede că povestea avu darul să-i şocheze un pic pe domnii juraţi şi acum păreau oarecum descumpăniţi de noua întorsătură a lucrurilor.

— Îl întreb încă o dată pe domnul martor, dacă, într-adevăr, l-a văzut bine pe gospodarul Burda, de vreme ce noaptea era întunecoasă!

Martorul Chloupek, paznic de noapte ocazional, un bărbat de vîrstă mijlocie şi cu ochii alunecoşi, se uită neputincios la protectorul său, domnul acuzator public, dar acestuia, bineînţeles, nu-i era îngăduit să-i sufle nimic. Îi aruncă totuşi martorului o privire încurajatoare.

Martorul tăcea.

— Domnule martor, aţi fost solicitat de domnul apărător să daţi un răspuns. Răspundeţi, vă rog, interveni cu asprime

președintele completului de judecată, făcînd astfel să culmineze zăpăceala martorului.

— Eu... eu am văzut... adică am crezut că văd... șopti Chloupek, buimac, și lăsă ochii în jos.

Sala fremătă de rîsete și rumoare.

— Constat că depoziția martorului cum că l-ar fi văzut pe inculpat îndreptîndu-se spre iazul din marginea pădurii, este absolut nedemnă de crezare. Îmi rezerv dreptul de a proceda, potrivit legii, împotriva acestei forme de a depune mărturie, spuse avocatul, după care se așeză la locul său.

Juraților manifestau o vizibilă neliniște, unii își făceau chiar notații, de unde acuzatorul public trase concluzia că se afla în pragul înfrîngerii.

— Anunț onorata curte, reluă neînduplecatul apărător, că, în schimb, voi înfățișa în instanță un martor care în noaptea cu pricina l-a văzut pe acuzat mergînd în cu totul altă direcție, și anume de la circiumă spre casă.

Aceasta fu însă ultima sa lovitură dată acuzării.

Pe urmă luă din nou cuvîntul acuzatorul public, izbutind și el, la rîndul său, cîteva intervenții spectaculoase. În anumite momente, însuși președintele curții era ispitit să aplaude frumusețea efectelor obținute de procuror. Îndeosebi, în clipa în care de bară se apropie soția acuzatului, martora ce promitea atît de mult apărării.

Nu voia să-i îngreuneze situația bărbatului, dar după cîteva întrebări iscusite ale domnului procuror, femeia se dădu de gol spunînd că răposata a fost o ticăloasă care i-a stricat căsnicia, admițînd, în cele din urmă, că nu era exclus ca soțul ei să fi dorit să se descotorosească de o asemenea persoană.

Gospodarul se uită cu reproș la nevastă-sa, iar tînărul apărător avu serios de furcă, pînă să șteargă, măcar un pic, o impresie deloc binevenită.

Firește, atu-ul principal era ținut încă în taină de acuzatorul public: mărturia Mariei, fiica asasinatei! Toți acei ce știau de această poveste, presupuneau că totul se va desfășura potrivit vechii și afirmatei rețete: copila, abia intrată în faza adolescenței, avea să înduioșeze pînă la lacrimi întreaga asistență și curtea cu juri.

Dar iată că se petrecu altceva. Toată lumea se uita puțin uimită la fetița aceea speriată, care se postase în fața judecă-

torului. Se așteptau să vadă un copil, și cînd colo li se înfățișă o fată care abia izbutise să-și încheie straiele ei țărănești peste pieptii robuști și șoldurile umflate.

Asta se întîmpla tocmai în clipa în care în sala de ședință a tribunalului dădu buzna cu o nouă știre detectivul Mrázek. Acum însă, era de neconceput să-i transmită știrea domnului doctor, căci sala toată se afla într-o încremenire desăvîrșită. Acuzatorul public o întrebă pe tînăra martoră ce fel de om e gospodarul Burda, iar fata răspunse monosilabic și cu un aer ușor năting. În sinea lui, tînărul apărător începu să triumfe. Nu, pușloaica asta n-o să trezească mult așteptata compasiune, pentru așa ceva, formele ei sînt mult prea robuste.

Subapreciase actul de acuzare, știind că procurorul avea în rezervă un element cu totul neașteptat.

— Spune, cum ai aflat de moartea mamei dumitale?!!

— Dimineața. Oamenii au venit și au strigat, iar eu, eu m-am trezit.

— Ți-a dat prin minte că acuzatul Burda putea s-o ucidă pe mama dumitale?

Avocatul se pregătea tocmai să sară de pe locul lui, spre a se împotrivi acestei întrebări inadmisibile, dar președintele curții îl potoli cu un simplu gest al mîinii.

Fata, sprijinită de bara de lemn de la pupitrul martorilor, spuse:

— Eu știu doar atît, că în noaptea aceea am avut un vis tare ciudat. În noaptea aceea cînd i s-a întîmplat mămichii nenorocirea, am visat-o că a intrat deodată în odaie udă leoarcă, apa curgea șiroaie de pe ea, în cap era lovită cu un pietroi, iar ea se uita la mine și eu la ea. Pe urmă, mi-a spus: Vezi, asta mi-a făcut-o gospodarul Burda.

În sala de dezbateri domnea o liniște înfiorătoare. Avocatul voi din nou să sară de pe locul lui, dar deodată simți că nu mai e în stare. Se uita uluit la fata aceea neghioabă și mult prea dezvoltată pentru vîrsta ei, și simțea și el ceea ce în clipa aceea simțea întreaga asistență: o groază cumplit de ciudată, ceva de necrezut, ce nu venea de pe lumea aceasta.

Procurorul se apropie de pupitrul martorilor, și o conduse pe fată la locul ei. Avea, ce-i drept, simțul efectelor spectaculoase. Pe banca martorilor îi făcu loc paznicul de noapte Chloupek.

Abia acum își reveni în fire tînărul apărător:

— Domnule președinte, eu... protestez! Asta este o încercare inadmisibilă de a influența onorata curte!

— Curtea va alege singură, din toate mărturiile, ceea ce va socoti că merită a fi luat în considerație, răspunse președintele, oarecum zăpăcit.

În sală se produse deodată rumoare, oamenii începuseră probabil să se contrazică și să se certe între ei, iar președintele fu nevoit să agite clopoțelul, pentru a se face liniște. Jurații se uitau înmărmuriți la fata cu pricina.

— Curtea nu poate totuși îngădui născocirile unei martore minore! strigă apărătorul. Apărarea oferă dovada, științific verificată, că visurile nu au nici pe departe vreun ecou al realității. Copila a fost influențată de cele auzite, adăugind apoi acest vis, de bună seamă, scornit!

În clipa aceea însă, se întîmplă un lucru la care nu se așteptase nici măcar președintele completului de judecată. De pe banca martorilor se ridică în picioare paznicul Jan Chloupek, și privind undeva, într-o parte, rosti cu voce puternică:

— Eu vreau să vorbesc, mă rog frumos!

Președintele curții îi făcu semn să se apropie. În sală, murmurul asistenței avea tonalitatea clopoțelului agitat, care cere liniște.

— Vreți să completați cumva depoziția dumneavoastră, domnule martor? întrebă președintele curții.

— Nu. Eu vreau să spun doar atît, că Maria aici de față, nu minte. Dimineața, cînd împreună cu ceilalți oameni am ajuns cu moarta acasă la ei, Maria s-a trezit din somn, a dat buzna afară și în hohote de plîns mi-a spus: „Știi, eu tocmai visam că mama mea a venit acasă udă leoarcă și mi-a zis că asta i-a făcut-o gospodarul Burda".

Dacă după vorbele fetei în sala de ședințe domnise acea ciudată uimire, acum asistența, confuză, izbucni într-o cascadă de vociferări, pe care, deodată, nimeni nu mai încerca să le reprime; se părea că pînă și jurații se certau între ei, iar vocea apărătorului se stingea în vacarmul de nedescris.

Paznicul de noapte se uită cu ochii săi alunecoși prin toată sala, apoi se așeză din nou. Acuzatorul public tăcea, și tăcerea lui era plină de semnificație.

Președintele curții anunță întreruperea dezbaterilor. Corespondenții de presă și reporterii cronicilor judiciare luară cu asalt poșta și telegraful. Cea mai mare senzație a procesului s-a născut!

Visul sîngeros al unei fetițe minore... O copilă dă în vileag un ucigaș... Mama răposată i-a revelat copilului adevărul...

Profitînd de haosul ce se stîrnise, detectivul Mrázek se strecură prin mulțime pînă la banca apărătorului:

— Am fost aici, domnule doctor, și am auzit totul.

— E îngrozitor, suspină juncle avocat, deznădăjduit că acum scăpase situația din mînă cu desăvîrșire.

— Dimpotrivă, domnule doctor, ei, așa cum obișnuia să spună consilierul nostru, pasienta ne iese de minune. Duceți-vă imediat la președintele curții și cereți să i se facă fetei un examen medical. Domnișoara e însărcinată.

— Dumneavoastră ați înnebunit!

— Da de unde, dacă vreți putem aduce și o martoră. Dar doctorul o să-și dea seama și fără ea.

— Dumneavoastră credeți că sarcina are vreo influență asupra judecății ei? Dar, stai, pentru numele lui Dumnezeu, de fapt fetița asta e ocrotită de lege.

— Păi, vedeți! Aici e tot chichirezul! Ăsta era necazul pe care-l avea cu ea în ultima vreme maică-sa, pricepeți?

— Și cine... Cine i-a făcut?...

— Cu asta, deocamdată, nu vă pot servi, dar nici o grijă, spune ea și singură dacă e luată tare, pe chestia asta, pun mîna în foc. Ăla de i-a făcut bucata e unul și același cu ucigașul care a avut motiv să se descotorosească de mamă, deoarece mama cunoștea figura. Iar acum, dacă stau și mă gîndesc bine, îmi dau seama că și fata ar putea fi luată în considerație.

Apărătorul îl apucă pe detectiv de mînecă într-o strînsoare convulsionată și în clipa următoare începu să-l tragă spre masa președintelui.

Dar domnul Mrázek se smulse din strînsoarea lui și se pierdu în mulțime. Prefera s-o urmărească pe tînăra martoră, să vadă cu cine stă de vorbă, și ca nu cumva cineva să o sfătuiască să dispară. Ce să-i faci, obiceiul ăsta îi intrase în sînge.

După ce-l ascultă pe junele apărător, președintele curții păli de-a binelea:

— Dumneavoastră știți ce înseamnă asta, domnule doctor?

— Aș zice că da. Stingerea procesului, întoarcerea dosarului către judecătorul de instrucție, și un nou proces.

— Dar bine, asta va fi o rușine epocală! se tîngui blajinul președinte.

— Oricum mai mică decît în cazul în care curtea cu juri l-ar declara vinovat pe nevinovatul Burda!

— Da, da... Așa e... Dar tot ce spuneți e verificat?

— Am și un martor, pe domnul Mrázek. Și dacă doriți mai pot indica și alții... De altfel, să știți, e în puterea dumneavoastră să satisfaceți cererea apărării, de a supune o martoră minoră unui examen medical, spre a se constata dacă e normală din punct de vedere nervos. Iar cu acest prilej se poate vedea foarte ușor dacă e însărcinată sau nu.

Președintele convocă curtea pentru deliberare.

După un timp redeschise dezbaterile anunțînd că se acceptă cererea apărării, ca martora Maria Přímdová, în vîrstă de paisprezece ani și trei luni, să fie supusă unui examen medical.

Acuzarea, firește, protestă, dar protestul ei fu respins.

Ținîndu-se seama de circumstanțe, președintele declară că în continuare dezbaterile se vor desfășura fără public. Cu mult tărăboi, sala de ședințe fu evacuată, iar mulțimea, absolut nedumerită, rămase afară pe coridoare, în timp ce gazetarii își revendicară dreptul de a intra în sală, și-l obținură.

Martorul Chloupek o ținea de mînă pe speriata Maria și nu voia s-o lase să plece cu gardianul care trebuia s-o ducă la examenul medical.

— Ea n-are nici o vină, și n-o doare nimic, de ce să meargă la doctor?!! strigă în gura mare.

— Asta-i porunca tribunalului! ripostă gardianul, întunecîndu-se la față — nu împiedicați aplicarea legii.

— Ce vă face să credeți, domnule martor, că această copilă e absolut sănătoasă? îl întrebă apărătorul pe martorul iritat.

— Eu știu că e sănătoasă... Și nu înțeleg ce-ți pasă dumitale de treaba asta!

După care Chloupek se răsuci în loc și părăsi sala de ședințe.

— Domnule martor, mai am nevoie de dumneata, strigă în urma lui apărătorul — dezbaterile procesului n-au fost întrerupte!

În pragul ușii detectivul Mrázek îi tăie calea martorului și-l aduse înapoi.

— Noi doi ne-am mai văzut, nu-i așa? i se adresă pe un ton dulceag. Azi noapte cînd ai plecat de la Maria Přimdová. De ce ai fugit de mine?

— Ce vrei de capul meu, omul lui Dumnezeu? izbucni Chloupek. Eu nu te cunosc! Cine ești dumneata?

Detectivul strînse doar din umeri și, disciplinat, se retrase din sala de ședințe, căci în clipa aceasta nici el n-avea acces la dezbateri.

Dezbaterile fără public avură o durată relativ scurtă. Din depoziția medicului reieși că n-a fost nevoie de nici un examen medical, fata a început să bocească de îndată ce i-a spus să se dezbrace. A mărturisit că e gravidă, și fără să se codească prea mult a declarat cine e tatăl copilului.

După aceea, președintele curții ceru arestarea în sala de ședințe a martorului de pînă atunci, Jan Chloupek, în vîrstă de treizeci și cinci de ani, paznic de noapte al comunei Holínov, cu domiciliul în aceeași comună, pentru crima de viol, și ordonă reținerea lui în penitenciar pentru a se exclude în felul acesta o altă influențare a martorei minore Maria Přimdová.

După care dezbaterile fură declarate din nou publice, iar președintele curții anunță că procesul intentat împotriva gospodarului Václav Burda se suspendă, deoarece tribunalului i-au fost prezentate noi elemente, pînă acum necunoscute.

Cercetarea cazului, pe baza acestor elemente, va fi încredințată organelor de resort.

Gazetarii asaltară din nou poșta și telegraful, pentru a furniza ziarelor respective o altă știre și mai senzațională.

În jurul tînărului apărător tăcăneau aparatele de fotografiat și țîșneau fulgere de magneziu.

Acuzatorul public veni să-i strîngă mîna și să-l felicite.

— Domnule colega, ați făcut justiției un serviciu de neprețuit, și, pe bună dreptate, vi se cuvine toată admirația.

Se înțelege că procuratura se va declara de acord cu punerea în libertate a gospodarului Václav Burda. Noile cercetări se vor face, firește, pe baza altor criterii. Nu bănuiam că depoziția acestei fetișcane va aduce o asemenea întorsătură!

Rosti aceste cuvinte, în ciuda jovialității profesionale, cu o accentuată tristețe în glas.

— Depoziția acestei fetișcane, domnule doctor, îi spuse apoi detectivul Mrázek tînărului apărător, în timp ce luau împreună cina, fără să facă economie de vin — o să vă mai ajute într-o anumită privință. Eu am auzit-o, și nădăjduiesc că tot ce a declarat a fost trecut în procesul verbal. Ei bine, fetișcana asta a spus că mama ei era lovită în cap cu un pietroi ...Că rana aceea i-a fost pricinuită de o piatră nu știa însă decît o singură persoană — și anume, paznicul Chloupek!

— Domnule Mrázek de ce n-am cu capul dumitale? spuse cu admirație tînărul avocat.

— Aș de unde, nici un cap, domnule doctor, asta nu-i decît deprinderea de ani și ani.

După cină merseră împreună la gară și în timp ce așteptau sosirea trenului, detectivul își ațintì privirea spre orizont, unde se ridica silueta unei coline albastre și țuguiate.

— Ăsta-i Dealul Spînzurătorii, care se înalță chiar deasupra Holinovului, ținu el să precizeze. Uitați-vă numai ce dîre se învîrt în jurul lui! Pesemne că o să ningă.

— Ce să ningă, domnule Mrázek, astea nu-s dîre, sînt sufletele spînzuraților. Acolo se adună ele peste noapte venind în zbor, îl instrui tînărul apărător, inițiat în chestiunile penale.

Detectivul Mrázek se arătă cît se poate de bucuros cînd din depărtare se auzi șuieratul trenului...

(11)

DESPRE INIMA BUNĂ A DOMNULUI CONSILIER

multe s-au
vorbit, dar cine
dintre oameni știe
ce e bun
și ce e rău,
fie el chiar
și un om
atît de încercat
cum e
domnul consilier
de poliție
Vacátko.

— Domnilor, țineți-mă să nu cad, bătrînul nostru începe, într-adevăr, să îmbătrînească! spuse domnul Bouše, întrînd cu ochii holbați de uimire în biroul detectivilor. S-a apucat de fapte bune!

— De asta nimeni nu scapă, pe marii păcătoși îi apucă mai devreme, iar pe oamenii cumsecade mai tîrziu, replică detectivul Brůžek, cu înțelepciune.

Ceilalți colegi lăsară fie lucrul, fie jocul de cărți, ca să asculte noutatea cu care venise informatul detectiv Bouše.

Lucrurile se petrecuseră astfel: secția ce se ocupă cu raziile și căreia îndeobște i se dă pompoasa denumire de echipă de patrulare, întreprinsese cu o seară înainte o acțiune nocturnă, așa cum scrie la carte. De aceea coridoarele Direcției a Patra pragheze erau acum înțesate de oameni, căci nu era atît de simplu să-i interoghezi pe toți și, eventual, pînă la noi măsuri, pe unii să-i și trimiți direct la beci. Echipa de criminalistică din subordinea domnului consilier Vacátko nu participase direct la această acțiune, dar rezultatele ei puteau fi și pentru ea interesante. Era vorba în cea mai mare parte de tot soiul de paraziți și de revînzători de obiecte furate, iar acestea te pot duce uneori pe urmele anumitor cazuri încă neîncheiate, care, spre nemulțumirea domnilor de la a Patra, nu erau puține la număr.

Domnul consilier Vacátko tocmai părăsea clădirea, străbătînd coridorul supra aglomerat, cînd deodată auzi de jos un plînset de femeie, însoțit de bodogănelile gardianului Mateš, aflat de serviciu la poartă. Plînsul de femeie era subțire

și îndîrjit. Se știa că domnul consilier nu suportă lacrimile de femeie, căci în ciuda meseriei sale dure pe care soarta i-o hărăzise, avea o inimă gingașă.

Mai întîi crezuse că e vorba de una din acelea aduse pentru a fi interogate, dar gardianul de serviciu Mateș îl lămuri că, dimpotrivă, muierea asta se înghesuie de afară, încercînd cu orice preț să pătrundă în clădire. de parcă ar ține cu tot dinadinsul să fie și ea reținută la Direcție.

Femeia asta, la drept vorbind, nici nu arăta a femeie, era o ființă uscățivă, din ai cărui ochi de copil țîșneau șiroaie de lacrimi, întinse pe obraji de niște mîini nu prea curate.

L-o fi avînd aici pe taică-su, își spuse cu înțelepciune consilierul, dar iată că n-avea dreptate. Fetița asta venise aici pentru... iubitul ei. Și, tot văitîndu-se și tînguindu-se, asediase poarta de dimineață, iar acum se zbătea să-și croiască drum pe coridor, și nu lipsise mult ca polițiștii s-o înșface și s-o azvîrle după gratii, căci pe coridoarele Direcției a Patra e știut că trebuie să domnească ordinea.

— Și zici că ai aici iubitul? se minună consilierul Vacátko și, intrigat, își încruntă sprîncenele. Cam devreme, nu crezi? De fapt, cîți ani ai cu totul?

— Am împlinit șaisprezece, răspunse fata cu înversunare, și încetă pentru o clipă să bocească. Domnul acesta mai în vîrstă, cu pălărie tare de culoare maro, avu darul să-i trezească încrederea, iar după tonul respectuos cu care-i vorbea polițaiul ce o împiedicase să pătrundă sus, își dădu seama că trebuie să fie vreun grangur mare. Fetița plîngăreață, abia ieșită de pe băncile școlii, nu era atît de proastă pe cît părea; viața de la periferia orașului o maturizase mult mai devreme decît s-ar fi cuvenit pentru vîrsta ei.

Consilierul nu spuse nimic, o cercetă doar mai cu atenție. Și astfel, nu-i scăpă din ochi faptul că acestui aparent copil, atunci cînd își duce mîinile la față, i se vede un pîntece destul de bine rotunjit, și, deci, inocența îi fusese de mult suflată de cineva, probabil de acela pentru care făcea acum aici atîta tărăboi. Și, la drept vorbind, e un lucru foarte lesne de înțeles, iar domnului consilier nu-i displăcea cîtuși de puțin. În lumea în care se învîrtea, dovezile unei fidelități atît de îndîrjite, nu se ivesc prea des.

— Și cum îl cheamă pe ferchețul tău? întrebă, încrețindu-și fruntea ca să pară mai drastic.

— Grizzly, răspunse fata.

— Frumos nume, chiar foarte frumos. Iar ție cum ți se spune? Squaw?

— Mie mi se spune micuța Maña.

— Și ăsta-i un nume cît se poate de potrivit. Dar, cum văd, chiar atît de micuță nu ești ca să nu aștepți curînd o mică surpriză! mormăi consilierul pe un ton părintesc.

— Păi vedeți, tocmai aici e tot șpilul! strigă fata aproape înveselită. Știți, el mă ia de nevastă, așa a făgăduit, și dacă doamne ferește, ăștia îl bagă la pîrnaie, mi-e teamă că ar putea să se răzgîndească! Știți, cu bărbații nimic nu e sigur, niciodată...

Consilierului îi alunecă privirea asupra gardianului Mateš, de parcă ar fi căutat în ochii lui răspunsul la această simplă înțelepciune populară. Gardianul însă ridică din umeri, neputincios.

— Știi ce? Așteaptă aici jos, dar fără gălăgie și fără bocete, iar eu mă duc să mă interesez de ursul tău. Cum îl cheamă de-a adevăratelea?

— Vašek, rosti fata, cu multă gîngășie în glas — adică, Václav Houska.

— Václav Houska zis și Grizzly, mormăi pe sub mustață consilierul Vacátko în timp ce pășea înapoi spre biroul său. De fapt, toată povestea e o prostie. Dacă ar fi alte vremuri, cine știe, poate că acest Grizzly nici n-ar zace acum aici. Dar astăzi băieții, în afara hoinăritului cu cortul în spinare, nu prea au alte posibilități, căci neavînd de lucru taie frunze la cîini, și astfel se apucă ușor de treburi necinstite. Altceva ar fi dacă li s-ar putea da în mînă o lopată, atunci le-ar trece de la sine gîndul de a se apuca de cine știe ce bazaconii.

De altfel, secția respectivă nu stăruie cîtuși de puțin ca acest Grizzly să rămînă aici, neavînd nimic concret împotriva lui; fusese găbjit cu o zi înainte, în timpul unei razii în pasajul Coroana. Dacă domnul consilier dorește...

— Eu nu doresc nimic, dar jos bocește din pricina lui o puștoaică, și, așa cum am observat, a rămas borțoasă și teama ei pentru soarta flăcăului are acum o dublă justificare. Trimiteți-l la mine, stau eu de vorbă cu el!

Curînd în biroul său fu adus un tînăr înalt și subțire, căruia sub nas îi mijea ceva ce ar fi vrut să fie mustăcioară;

avea mișcările mlădioase ale chelnerului de profesie, și un chip de mare pișicher. Nu Grizzly, ci grazl*) ar trebui să i se spună, gîndi consilierul, întunecîndu-se la față.

— Vasăzică, dumneata ești frumosul pentru care jos, la poartă, plînge o femeie! i se adresă de bun venit.

Tînărul arboră o mină nesigură.

— Ascultă tinere, pentru această fată îți dau drumul, numai pentru ea, ai priceput? Și asta numai fiindcă am văzut că va trebui să vă căsătoriți! Vei ține seama de asta?

Tînărul scrîșni încet printre dinți, și dădu din cap aprobator.

— Bine, și ai putea de-acum încolo să te apuci de altceva decît de mărfuri furate, ce zici?

— Păi, eu unul aș fi bucuros, zîmbi respectuos fostul chelner. Dacă ar fi ceva...

— Știu, mizeria e mare. Și totuși, în ciuda acestei mizerii, mai mulți sînt oamenii care își cîștigă existența în mod cinstit, decît acei ce trăiesc așa cum trăiești dumneata. Caută de te înfige printre ăștia mai numeroși, nu de alta, dar acum porți răspunderea pentru doi oameni. N-o să încep acum să-ți umblu pe la conștiință, și să te întreb dacă nu cumva i-ai făcut bucata fetei înainte de a fi împlinit șaisprezece ani. Nu. Aranjează povestea la biserică, și vezi, ai grijă, să nu mai fie nevoie să dai niciodată ochii cu mine!

Tînărul se înclină respectuos, și se strecură neauzit din biroul consilierului. Acesta îl privi tăcut pe detectivul Bouše care cu cîteva clipe în urmă îi adusese niște hîrtii, și, ca și cînd i-ar fi fost rușine de slăbiciunea sa, mormăi:

— Da, de fapt poliția n-ar trebui să facă nimic altceva, decît asemenea treburi. Să le vorbească oamenilor aceștia să înțelcagă și.... noroc bun...

— Păi, dc, așa ar trebui, dar dumneavoastră știți cum sînt oamenii. În altă ordine de idei, chiar acum am primit de la un om de-al nostru știrea confidențială că în gara Denisov a coborît din tren spărgătorul Kohout.

— Gata, ce mai stați, pe urmele lui, domnule Bouše, pe urmele lui!

Detectivul Bouše încuviință din cap, și într-o clipită se făcu nevăzut.

---

*) Fușlama lb. cehă — în argoul praghez.

Așa că, de fapt, lumea și-a regăsit echilibrul. O faptă nobilă, urmată numaidecît de o arestare, altfel, pesemne, nici nu se poate.

De altfel, în fapta domnului consilier Vacátko, nu era numai noblețea obișnuită, cel puțin aceasta a fost interpretarea secției de resort. Așa se și explică de ce a dat dispoziție comisariatului circumscripției în care își avea domiciliul Václav Houska, să se intereseze din cînd în cînd de soarta lui, și eventual să-i reamintească de binefacerea ce i-a fost acordată, pentru a-l sili în felul acesta să cînte cîte ceva din ceea ce știe. Căci, vorba ceea, pînă și poliția caritabilă continuă să rămînă totuși poliție. Gardianului Mikulaš de la comisariatul din Břevnov i se încredință această misiune, și el porni la treabă numaidecît.

Cei doi erau acum proaspăt căsătoriți, ocupau o odăiță amărîtă, într-o cocioabă mică și igrasioasă, la marginea orașului, și întrucît Grizzly trebuia să plece simbăta și dumineca în excursie cu gașca lui, își lăsa acasă, fără mustrări de cuget, nevasta, de al cărui pîntece, ca un filfizon corect ce se respecta, îi era rușine. Așa stînd lucrurile, gardianul Mikulaš încercă s-o cîștige de partea sa măcar pe această fetișcană veșnic speriată.

Micuța Maňa acum Marie Housková, gîndea însă în legea ei, și cînd, luni dimineața, omul ei se întorcea acasă, mirosind a fum de lemne încinse, și-i punea pe masă două monede de cinci coroane, despre a căror proveniență nu-i sufla un cuvînt, ea îi povestea supusă, tot ce știa.

Grizzly, băiat corect, îi spunea de fiecare dată nevestei sale, clar și răspicat:

— Dacă, ferească sfîntul, îi cînți ceva, îți mut fălcile și-ți fac din gură armonică, asta să știi minte!

— Păi, cum dracu, doar nu-s făcută de ieri de azi, îi replica soția, agățîndu-i-se de gît.

Cît privește poliția era de aceeași părere cu el, dar în sinea ei, admitea o singură excepție. Consilierul acela al poliției, ăla de i-a dat drumul omului ei, e totuși altfel decît ceilalți copoi. Ba, mai mult, dorea chiar să-l reîntîlnească și să-i arate că acum e căsătorită, că totul s-e petrecut întocmai așa cum prevăzuse el. Vašek, ce-i drept, e tot același Grizzly, dar în același timp e bărbatul ei, și toți curcanii pot să se ducă să

se spînzure, pentru că, pe de o parte ea nu toarnă nimic, iar pe de altă parte Grizzly e cu ochii în patru.

Numai undeva, într-un colț însingurat al inimii, socotea că, de fapt, trebuie să stea veșnic de veghe, să aibă grijă ca Vašek al ei să nu depășească acea linie subțire pe care veșnic umblă el și prietenii lui, și să-l facă să se gîndească mai mult la ea, pentru ca nici Facir, nici Kojot să nu izbutească să-l tragă pînă acolo unde pentru ea ar fi pierdut. Se simțea mult mai coaptă la minte decît bărbatul ei, dar nu-și dădea seama că asta se datora celeilalte vieți care creștea în pîntecul ei.

Multă vreme trăi cu aceste griji și frămîntări, și cînd, în sfîrșit, veni și al treilea, se apucă într-o zi să împodobească frumos vechiul cărucior de copil, apoi fără să-i pese că aruncă un bănuț mai mult, se urcă în tramvai și porni cu el în jos spre Praga.

Umblă multă vreme prin fața Direcției a Patra din strada Bartolomejska, dar nu reuși să-l întîlnească pe consilierul acela de poliție, ca să-i aducă la cunoștință că are cea mai frumoasă fetiță din lume, căreia îi spune Mařenka.

Se înțelege că după un timp, polițaiul de la comisariat se înfățișă din nou: chipurile jandarmii ar fi golit, lîngă Unhošt, o cabană plină cu lucruri de furat, și de aceea a venit să întrebe dacă Grizzly nu știe ceva de povestea asta. Maňa rînji doar: da de unde, bărbatul ei se ține acum de o muncă serioasă, și nici nu vrea să audă de alte alișverișuri.

Firește, nu acesta era adevărul, iar Maňa se necăjea destul pe chestia asta. Își dorea să stea serile acasă cu bărbatul ei, să se joace amîndoi cu fetița, să aibă grijă de el cînd se întoarce de la lucru... Dar el de lucru nu avea, și, de altfel, nici nu căuta.

Uneori veneau la ei băieții din gașca lui și atunci Maňa se întuneca la față și dădea de pămînt cu tot ce-i cădea la îndemînă. Iar ei rideau, cel mai mult se amuza Kojot, de altfel ăsta o și călca pe nervi cel mai tare. Avea planuri îndrăznețe, și pretindea că ar fi cazul să întreprindă cu toții ceva măreț. Să cîștige un pol pentru niște mărfuri strecurate la negru, undeva într-un pasaj, era prea puțin pentru el.

— Lasă-l pe Grizzly în plata Domnului! E tată de copil!

— Și ce, i-l ia cineva? rînjea Kojot, pe numele său adevărat Josef Jinaček. Eu zic doar atît, că dacă am pune laba

undeva pe un autocamion și l-am desface aici, la marginea Pragăi, piesă cu piesă, pe loc ne-am învîrti de un miar. Ai văzut tu vreodată un miar?

— Fac ceva pe el, de vreme ce trebuie să stau cu frica în sîn în fața oricărui curcan! răcnea Maňa.

— E proastă ca noaptea, nu-ți pierde timpul cu ea, striga întotdeauna bărbatul.

După ce plecau, Maňa se zvîrcolea în pat îngrijorată. Știa că Vašek e supărat pe ea și că avea să se reîntoarcă abia în zori ca să-i dovedească cine-i stăpînul casei.

În asemenea nopți pustii, simțea de două ori frica de viață; de acea viață care la început se arătase atît de frumoasă, încît cu bocetele ei își scosese bărbatul de la Direcția poliției și care acum s-a schimbat atît de cumplit.

Într-o zi, pe cînd se ducea ca deobicei în fiecare dimineață la slujbă, domnul consilier Vacátko zări deasupra cartierului Bubeneč un nor negru de fum ce se rostogolea împins de vînt, spre miazăzi. La poliție se și primise un raport în privința asta, ba mai mult, între timp plecase la fața locului și specialistul ei în problemele incendiilor; arsese un mare atelier de reparat automobile cu toate șoproanele și micile hangare din jur, cu mașini și cauciucuri cu tot. Rotocoalele înecăcioase de fum negru se mai înălțau și acum spre cer, în ciuda faptului că peste noapte fuseseră acolo pompierii. Aceștia însă se văzuseră siliți să se mulțumească doar cu salvarea clădirilor înconjurătoare, atelierul trebuind să ardă pînă în temelii căci acolo unde benzina se află din belșug, trîmbele de apă sînt inutile.

Fusese un incendiu mare și, firește, putea fi pus deopotrivă pe seama unei întîmplări nefericite ca și pe seama unei mîini criminale; ar putea fi luată în considerație și șarlatania cu asigurările, și o asemenea chestiune impune o minuțioasă anchetă din partea poliției.

Domnul consilier își dezvoltă cu acest prilej teoria sa preferată, arătînd că, personal, îi prețuiește foarte mult în astfel de cazuri pe specialiștii în problemele incendiilor, de altfel avea unul și în secția sa, un oarecare domn Nečas.

— Îți spun drept, domnule Brůžek, mie tot nu-mi intră în cap, cum de se pricepe omul ăsta atît de bine în treburile astea; pe locul rămas de pe urma incendiului, unde nu se mai

vede absolut nimic, omul ăsta e în stare să descopere punctul în care a izbucnit incendiul, și încă multe alte lucruri foarte interesante. Și cunoaște atîtea, încît, uneori, stau și mă întreb dacă nu cumva le născocește.

Consilierul își aprinse pe îndelete țigara de foi.

— Sînt încredințat că și de data asta, de altfel,ca întotdeauna, va descoperi că a fost vorba de o defecțiune în rețeaua electrică. De cîte ori nu mă întreb care o fi fost cauza incendiilor pe vremea cînd electricitatea încă nu exista...

— Luminarea sau lampa cu petrol, spuse oftînd, detectivul Brůžek.

Rîseră amîndoi cu poftă, încredințați fiind că povestea asta nu-i privește cîtuși de puțin. Numai că și unul și celalt se înșelau amarnic. Nici n-apucaseră să încheie această convorbire amuzantă cînd deodată sună telefonul.

— Ei, cum e, ați și aflat unde a izbucnit? rîse consilierul Vacátko în receptor.

— Raportez că am aflat, adică, mai bine zis, cred că am aflat, dar acum, dacă binevoiți a-mi îngădui, domnule consilier, nu e vorba de asta, se auzi de la celălalt capăt al firului. Aici nu s-a produs numai un incendiu, mă rog frumos, ci în același timp și un furt, și se pare că un furt destul de mare. Îl avem aici pe proprietarul atelierului, și acesta pretinde că a observat lipsa multor lucruri.

Mă rog, dumnealui poate să observe ce poftește, dar mai întîi va trebui să ne facă dovada că, într-adevăr, a avut acolo tot ce declară că lipsește. Eu unul, îmi pot imagina, că prea multe n-au rămas...

— Aici, mă rog frumos, aveți dreptate, nu se văd decît maldăre de tablă arsă, resturi de automobile, se aflau aici în număr de optsprezece și toate aveau benzină în rezervor. Dar, mă rog frumos, aici nu-i vorba numai de furt, ci și de un omor...

În clipa aceea, consilierul Vacátko lăsă țigara de foi în scrumieră, și avu senzația că-l strînge gulerul de la cămașă:

— Nu vi se pare că-s cam prea multe deodată? Ei drăcie...

— Eu, unul, aș zice că da, domnule consilier. De aceea, îmi permit să vă cer să trimiteți aici o echipă de criminalistică. Dactiloscopistul poate să rămînă acasă căci tot n-ar avea ce face. aici totul e atît de ars și de afumat, de te ia groaza numai cînd privești.

— Ascultă, și cum spuneai că e cu omorul acela? Nu cumva e o greșeală?

— Din păcate e sută la sută, am găsit aici niște rămășițe omenești arse. E paznicul de noapte, proprietarul atelierului l-a recunoscut numaidecît.

— Domnule Brůžek, spuse posomorît consilierul Vacátko, după ce așeză receptorul în furcă, precum vezi noi nu scăpăm de nici o belea. Adună oamenii și, gata, plecăm sus, la Břevnov.

Terenul îngrădit unde se afla atelierul cu pricina și care începuse să ardă în timpul nopții, era situat în apropierea gării, în jurul lui se mai întindeau și alte îngrădituri asemănătoare; din fericire însă, focul nu s-a extins pînă în curtea în care era instalat un depozit de lemne.

Din atelier nu rămăsese într-adevăr nimic, decît niște grinzi arse și cei patru piloni de beton ce susțineau acoperișul de sticlă care, firește, din cauza dogoarei se prăbușise. Toate zăceau acum claie peste grămadă.

Locul unde fuseseră găsite, printre sfărîmăturile încinse, resturile trupului omenesc, era bine conturat.

— Mai avem ceva, domnule consilier, tot niște resturi de vietate arsă, eu aș zice că a fost un cîine; proprietarul atelierului afirmă că paznicul de noapte avea obiceiul să-și aducă la servici o potaie din asta.

Fotografii se agitau de zor, domnul consilier sărea încruntat peste rămășițele înnegrite de fum, se convinse la iuțeală că resturile cadavrului omenesc erau într-adevăr de bărbat, ba, mai mult, se vedea limpede că țeasta victimei fusese spartă cu un obiect tare.

— Unde ați avut biroul și ce-ați avut în el? mormăi, adresîndu-se proprietarului, care se ținea cu mîinile de tîmple și se văicărea nevoie mare.

— Acolo, mă rog frumos... răspunse el cu voce tînguitoare... Se aflau în el mașinile de scris, o mașină de socotit, și nu de mult îmi cumpărasem și o mașină nouă de calculat...

— Ia te uită! Cum văd erați bine amenajat!

— Da, mă rog frumos, avem planuri mari. În afară de cele ce v-am spus, se mai afla acolo și o casă de fier portabilă, nu știu precis cîți bani erau în ea, cred că vreo cinci sute... se înțelege că totul era trecut în registre, dar registrele, cum văd, au ars și ele...

Consilierul se uită la proprietar cu o privire cercetătoare.

— Şi de unde ştiţi că banii au fost furaţi?

— Casa portabilă, precum vedeţi, e deschisă...

Şi proprietarul atelierului de reparat automobile se repezi să pună mîna pe o cutie afumată.

— Nu vă atingeţi de nimic, bodogăni consilierul, nimeni nu se atinge de nimic pînă cînd oamenii noştri nu fotografiază totul! Deocamdată, faceţi o listă cu toate obiectele ce s-au aflat în birou, şi, eventual, cu cele furate. Domnule Bouše, cadavrul poate fi transportat la morgă pentru autopsie; dar şi celelalte resturi de vietate...

Detectivul Bouše îşi îngădui să menţioneze că treaba asta e de fapt inutilă, căci el şi-a dat seama de la prima vedere că e vorba de un căţeluş, de unul mai mărunţel:

— Dacă-ar fi în servici bătrînul Mrázek, ne-ar spune pe loc şi ce rasă a fost.

— Da, ştiu, Mrázek era un om milos şi delicat, puţin îi păsa cînd se făcea disecţia unui om, dar de căţei i se rupea întotdeauna inima. Numai că eu am nevoie să aflu dacă nu cumva cîinele acesta a fost omorît de cineva, căci altfel, bănuiesc că ar fi făcut aici un tărăboi de s-ar fi trezit tot oraşul... Domnilor, între noi fie spus, mie nu-mi place deloc povestea asta, aici va fi foarte greu să prindem un fir de care să ne agăţăm. Dacă făptaşii n-au săvîrşit vreo prostie, atunci o să fie al dracului de greu să-i căutăm. Focul ăsta ne-a amestecat cărţile la perfecţie, şi tare mi-e teamă că din povestea asta, în locul unui joc de mariaj cum scrie la carte, o să ne alegem doar cu o trimitere „acasă" la portar, cum se spune în fotbal. În afară de asta, trebuie să verificăm tot ce declară proprietarul; scriptele i-au ars toate, aşa că, dumnealui poate să ne spună ce-i convine. Domnule Bružek, în primul rînd faceţi o listă a salariaţilor acestui atelier şi toţi să fie chemaţi la interogatoriu, după aceea întreaga atenţie se îndreaptă spre verificarea situaţiei alcătuită de proprietar. Domnule Bouše, dumneata încerci să vezi dacă nu cumva făptaşii au fost de prin partea locului, pe scurt, dacă nu-i vreunul care ştia cum merg treburile pe aici. Nu ştiu de ce, dar pe mine mă persecută întruna gîndul că, în cea mai mare parte, birourile atelierelor de reparat maşini nu sînt prea bine amenajate, aici a fost, pesemne, o excepţie. Iar strada, domnule Nečas, rămîne închisă în ambele capete, nici umbră de om nu vreau

să văd pe aici, pînă cînd nu trecem totul în revistă. Clar?

Consilierul Vacátko sărea scîrbit peste resturile arse, şi, într-adevăr, nu ştia de care capăt va începe să desfăşoare firul ăsta încîlcit.

Peste puţin timp, domnul Nečas alergă spre el cu sufletul la gură; era negru ca dracu şi ducea în mînă două canistre de benzină.

— Poftiţi, acum totul e cît se poate de limpede! Aceste canistre fuseseră deşertate înainte de izbucnirea incendiului, altminteri ar fi arătat desigur altfel, căci ar fi explodat. Aşadar, au fost deschise şi benzina din ele vărsată. Unde? Pe duşumeaua biroului. Şi, firește, peste paznicul ucis. O canistră zăcea în atelier, iar cealaltă destul de departe... De ce? Asta deocamdată nu mi-e clar... În orice caz, un lucru e categoric: focul a fost pus ca să ştergă urmele...

Consilierul nu spuse nimic. De altfel nici specialistul nu-i spusese nimic nou.

— O să procedăm şi aici după vechea noastră practică, domnilor, se adresă apoi oamenilor săi, nu de alta, dar altă cale nici n-avem. Va trebui să ne agăţăm de obiectele furate şi să aşteptăm pînă o să apară pe undeva.

— E, ce-i drept, un proces cam îndelungat, dar, într-adevăr, altfel nu se poate, oftă detectivul Brůžek. Şi pe el îl derutau proporţiile gigantice ale incendiului, şi locul acesta ciudat unde se găseau atît de puţine urme.

— Mi-aş îngădui să menţionez, interveni detectivul Bouše, că făptaşii au fost oameni cu experienţă! Au încercat să ardă cadavrul...

— Ba eu aş zice că dimpotrivă, au fost nişte începători, îl întrerupse, mormăind, consilierul Vacátko. Habar n-aveau că trupul unui om nu-l cureţi de pe lumea asta cu benzină. Ca să nu mai vorbim de faptul că benzina li se împuţinase după ce au stropit atelierul, iar pentru cadavru nu le-a mai rămas prea mult. Singurul lucru pe care au izbutit să-l şteargă aici cu acest foc, sînt amprentele.

Audierea salariaţilor nu aduse, din păcate, nimic nou. Toţi fuseseră acasă, toţi erau oameni cît se poate de aşezaţi, alibiul lor nici nu mai trebuia să fie verificat.

Lista obiectelor dispărute, alcătuită de proprietarul atelierului, se dovedi a fi destul de temeinică, cel puţin aşa pre-

tindea o femeie mai în vîrstă, dactilografă și contabilă în aceeași persoană. Alături de birou, într-o încăpere puțin spațioasă, fuseseră depozitate niște piese noi, produse ale firmei Bosch, în cea mai mare parte dinamuri și carburatoare. Acestea reprezentau o achiziție avantajoasă, deoarece se potriveau la toate mărcile de automobile. Lăzile dispăruseră amîndouă și nicăieri printre resturile arse și afumate nu rămăsese nici o urmă din ele.

Citind depoziția martorei, consilierul Vacátko șterse cu mîhnire din reflecțiile sale posibilitatea unei escrocherii de asigurare, și, mohorît la față, bătea cu degetele darabana în masă.

Ceva mai complicată era povestea cu mașinile aflate aici în reparație. Lista lor și toate documentele aferente arseseră binecuvîntelese, odată cu biroul; de unii proprietari, contabila împreună cu șeful izbutiră să-și aducă aminte, de alții nu.

Domnul consilier îl chemă la el pe tînărul Soukup și-i spuse:

— Dă, te rog, un anunț la ziare, să se prezinte de urgență toți acei care au avut mașinile în atelierul cu pricina. Vorba ceea, tot mă bîrîie mereu la cap gazetarii că nu vreau să le furnizez destule informații, acum, pentru variație, le ofer ocazia să mă laude.

Gazetele acționară, într-adevăr, cu mare operativitate și pînă a doua zi dimineața fură adunate la un loc toate adresele celor optsprezece proprietari nefericiți. Dar cercetările nu făcură nici măcar un pas înainte.

Prea multă lumină pentru clarificarea cazului nu aduse nici agitata mărturie a unei oarecare doamne Mlejnková, care, chipurile, ar fi văzut totul.

Din principiu, consilierul n-avea încredere în martori, și în primul rînd, în martorele care se prezintă de bună voie abia după apariția primei ediții a ziarelor, de unde află și ce n-au putut să vadă:

— Ei, ia s-auzim, ce-ați văzut? o întrebă distant, domnul consilier.

— Totul, mă rog frumos, răspunse doamna. Eu locuiesc pe strada Pod Bruskou, la etajul patru, pentru mine e mult prea sus, dar credeți că proprietarul pune vreodată să se

repare liftul? Niciodată. Proprietarul nostru, mă rog frumos, numai chiria ştie s-o încaseze, da, la asta se pricepe de minune. În rest, ce să mai vorbim, mai mare ruşinea!

— Ce-aţi văzut din incendiul acela? reluă consilierul, cu vocea scăzută, în timp ce prezentul detectiv Bouše bănuia că în clipa următoare, cu un semn autoritar, şeful avea s-o dea afară pe această doamnă. Şi ce aţi căutat afară azi noapte?

— Cum adică, afară, mă rog frumos? Ce să fac eu afară noaptea? Eu sînt o femeie aşezată şi noaptea dorm!

— Bine doamnă, dar atunci cînd dormiţi nu vedeţi nimic! îi atrase atenţia consilierul.

Doamna păru a fi foarte surprinsă de această observaţie cît se poate de logică:

— Cum adică, mă rog frumos, să nu văd, de vreme ce mă uit pe fereastră? Ştiţi, asta din cauza liftului...

Consilierul îi aruncă detectivului Bouše o privire întunecată, dar nu scoase o vorbă. Lăsa impresia că numără pînă la douăzeci, ca apoi să explodeze.

Detectivul se şi pregăti să deschidă uşa, pentru ca martora să poată ieşi cît mai repede afară.

Iată însă că martora nici nu simţi starea de înaltă tensiune ce domnea în biroul consilierului, şi fără să se sinchisească reluă:

— Aşa e cum vă spun, din cauza liftului. Ori de cîte ori mă întorc seara acasă, inima mea începe să se cam agite, şi pe urmă, noaptea nu pot să dorm. Ieri seara am fost la biserică... Aşa se face că am văzut totul, pentru că n-am dormit şi pentru că locuiesc...

— La etajul patru, fără lift, o întrerupse suspinînd, consilierul Vacátko.

— Da, şi fiindcă de la mine se vede chiar spre gară, acolo unde sînt tot felul de cocioabe şi depozite vechi. Nu e o privelişte prea frumoasă... Iar noaptea trecută am văzut o beznă întunecată, şi, pe neaşteptate, am auzit un fuuu! şi asta a fost.

Martora răsuflă uşurată.

— Ce a făcut fuuu şi ce s-a întîmplat? întrebă consilierul cu ochii holbaţi.

— Păi, focul, focul acela! Deodată a ţîşnit acolo, din beznă! Şi ce mare! Şi deodată totul s-a înmănunchiat într-o singură flacără.

Consilierul se uită uluit la detectivul Bouše. Ei drăcie, pînă la urmă te pomenești că femeia asta a văzut, într-adevăr, chiar începutul întregului dezastru.

— Și pe urmă?

— Pe urmă a ars, a ars întruna, dar primul foc a fost ca un fulger. Da, și am mai văzut un om cum fugea din curtea aceea. Ăsta, mă rog frumos, era paznicul, gazetele scriu că ar fi ars, dar...

Detectivul Bouše nu se mai putu stăpîni să nu se amestece în discuție:

— Sînteți sigură că l-ați recunoscut? Îl cunoșteați dinainte?

— Da de unde, ce treabă să am eu cu un paznic oarecare? Dar cine să fi fost acolo în toiul nopții? Prea departe însă n-a alergat, căci focul s-a încins dintr-o dată din toate părțile, așa că a sărit într-o mașină și a plecat. Da cu ce viteză!

Consilierul Vacátko își dădu seama că doamna vorbește cam încîlcit, dar, de fapt încă n-a cunoscut o femeie care, ca martoră, să vorbească la obiect; așa i-o fi dat, pesemne, acestei semințiii...

— Știți ce, coniță, în primul rînd să nu mai vorbim de paznic, pentru că ăsta a ars cu adevărat. Omul pe care l-ați văzut era... făptașul. Incendiatorul, pricepeți!?!

Martora își împreună palmele zgomotos:

— Pentru numele lui Dumnezeu! Cum adică, focul a fost pus de cineva? Vedeți, asta nici nu mi-a trecut prin minte. Doamne ce oameni trăiesc în zilele noastre, adică da, oamenii sînt ticăloși, pot să vă spun că, de pildă, proprietarul nostru...

— Proprietarul dumneavoastră cu siguranță n-a dat foc atelierului, bodogăni cu voce întunecată consilierul. Pe ăsta lăsați-l în plata Domnului, cine știe, poate că într-o bună zi tot o să vă repare liftul. Acum însă, vă rog frumos să vă aduceți bine aminte! Ducea omul acela ceva spre mașină? O raniță sau o valiză... sau, mă rog, ceva... De vreme ce flăcările îl luminau, ați fi putut observa ceva la el, nu?

— Ce să fi dus, mă rog frumos? Cînd el gonea ca un iepure și bine făcea, căci totul ardea dintr-o bucată... Sau, poate, trebuia să rămînă acolo?

Consilierul strînse din umeri:

— Asta nu știu. Important e că a fugit. Și acum, vă rog, lucrul principal! Cum era? Înalt? Scund? Avea pălărie? Șapcă? Palton?

— Ei, asta n-am observat, eu m-am uitat la foc, am auzit cum a făcut fuuu și deodată totul a fost în flăcări. Dar ăla v-a scăpat!...

— Spuneați că a sărit într-o mașină... Unde se afla mașina?

— Păi, cum unde? Acolo unde ardea. A ieșit pe poartă afară și a izbit în ea cu putere fiindcă era tare grăbit, în asemenea momente omul nu poate fi atent, nu-i așa?!!

— Și în ce direcție a pornit?

— Păi, cum să vă spun, a luat-o prin spatele gării în sus, pe-acolo pe unde acum se clădește mult.

— Cum s-ar zice, a plecat afară din Praga.

Martora dădu din cap aprobator și în acest timp se vedea că un lucru o frămîntă cu îndîrjire:

— Da, iar mașina aceea era roșie!

După care amuți și domnul consilier înțelese că deocamdată n-avea să mai afle de la ea nimic. Îi ceru detectivului Bouše s-o conducă afară.

Pe urmă începu să umble agitat prin biroul său și în minte îi roiau tot felul de gînduri. De fapt, femeia asta e un martor nespus de prețios. Ca să vezi, cum te poți înșela uneori în privința oamenilor! Vasăzică, în primul rînd, din declarațiile ei trebuie desprins faptul că făptașul a fost unul singur, iar incendiul a izbucnit dintr-o dată. Probabil că focul a început să ardă mai repede decît se așteptase. Desigur, noaptea a fost relativ caldă, deci benzina s-a evaporat repede și dacă făptașul a stropit o suprafață mare, probabil că incendiul a izbucnit așa cum spune martora: fuuu! Iar el a alergat spre mașina înstrăinată din curtea atelierului.

— Domnule consilier, dacă-mi dați voie, mi-aș permite să vă atrag atenția că mie un lucru nu mi-a fost clar. Cum a putut să vadă dumneaei un om fugind așa, fără nimic? Atunci unde sînt toate obiectele ce lipsesc?

Consilierul strînse din umeri. Cerceta cu grijă să vadă dacă ficusul său are destulă umezeală, dar, cinstit vorbind,

gîndul lui nu era acum la flori. Reflecta asupra celor întîmplate la Břevnov.

— Păi, asta e cît se poate de clar, domnule Bouše! Obiectele acelea erau în mașină! Le cărase acolo dinainte. În timpul ăsta femeia noastră n-a avut cum să-l vadă, și apoi, cine știe, poate nici nu s-a uitat într-acolo, dumneaei și-a aruncat privirea într-acolo abia atunci cînd — așa cum spune ea — a auzit fuuu! Și acum, atenție, domnule Bouše: omul cu pricina știa să conducă, și se pricepea un pic la mașini, fiindcă nu întîmplător și-a ales dintre toate mașinile aflate acolo pe aceea în stare de funcțiune... Asta notează-ți imediat și dă-i de veste domnului Brůžek; povestea asta ar restrînge cercul făptașilor posibili. Eu, unul, caut mereu în mintea mea un fost monter-auto, sau cam așa ceva... Mda, pe urmă mai știm că pentru treaba asta a avut destul timp ca să ajungă la mașină. Probabil că nici nu s-ar fi grăbit prea mult s-o șteargă de acolo, dacă în spatele lui n-ar fi izbucnit flăcările. Da, și a mai trebuit să deschidă și poarta. Asta înseamnă că a avut la îndemînă toate cheile.

— Și de ce a ucis?

— Pentru că paznicul l-a luat prin surprindere... De bună seamă n-a contat pe apariția lui. După aceea a dat foc, fiindcă a intrat în panică. Asta, se întîmplă, deobicei, după un omor neașteptat.

— Deci, ca să zic așa, acum știm o groază de lucruri despre acest caz, bolborosi detectivul Bouše, căzut pe gînduri.

— Da, o groază, dar la un loc, ca să zic așa, știm pe dracu. Pentru că isprava asta putea fi săvîrșită de mii de oameni luați individual! Iar noi trebuie să-i găsim pe făptași cu orice preț căci, ține minte ce-ți spun, domnule Bouše, despre acest incendiu se va vorbi pînă și în parlament!

Zurui telefonul. Consilierul Vacatko arboră o mină surîzătoare:

— Desigur... Nu, vă rog, încă nu... Vă puteți bizui, domnule prefect, bineînțeles, știm ce se așteaptă de la noi, am onoarea.

Detectivul Bouše dădu ochii peste cap; pricepuse că la celălalt capăt al firului se aflase însuși prefectul poliției. Asta suferă pesemne de ideea fixă că la Direcția a Patra toți ticăloșii stau agățați în cui, și-i destul să întinzi mîna cu băgare de seamă, ca să-l dai jos pe respectiv și să-l trimiți în fața

tribunalului. Nimic de zis, e bine și frumos să fii prefectul poliției, mai rău însă e să fii inspector de poliție! Iar cel mai rău e să fii doar un simplu agent secret, pentru că acesta e dator să zboare peste tot, să alerge după adrese, să bîjbîie în gol, să întrebe de o sută de ori fără nici un rost pentru ca o dată să găsească un grăunte din care el nu se alege cu nimic, în schimb se alege cu ceva superiorul său.

Temerile consilierului că în cazul de față cercetările aveau să dureze multă vreme erau îndreptățite; avantajul consta în faptul că mașinile de scris sau de adunat nu se pot vinde cu prea mare discreție, și cu atît mai puțin piesele de schimb! Detectivii praghezi au și dat buzna prin toate atelierele de reparat mașini, spre a le atrage atenția proprietarilor, că Direcția a Patra trebuie să obțină imediat informații despre orice persoană care ar veni să ofere spre vînzare asemenea obiecte.

De aceea, apariția furtunoasă a domnului Brůžek, care raportă cu sufletul la gură, un lucru aproape de necrezut, avu ecoul unei povestiri fantastice: fusese descoperit un autoturism dispărut din curtea atelierului mistuit de flăcări.

Proprietarul întreprinderii l-a recunoscut: era o Škodă de tip mai vechi; cu excepția unei uși care nu se închidea destul de bine, n-avea nici un cusur. Dificultatea consta însă în faptul că ușa cu pricina lipsește cu desăvîrșire. Această mașină se afla împreună cu celelalte în curtea atelierului; cum a ieșit de acolo, asta proprietarul nu mai știe...

— Dar eu știu, domnule Brůžek! interveni consilierul și ochii lui începură să scapere scîntei — cu mașina asta a fugit făptașul. Iar mașina e de culoare roșie!

— Îmi pare rău că trebuie să vă contrazic, domnule consilier, mașina e albă, albicioasă, și dacă a fugit cineva cu ea, atunci n-a ajuns prea departe, deoarece mașina staționează pe o străduță alăturată.

Consilierul se întunecă la față, dezamăgit.

— Unde spuneai că e mașina?

— Aici, *mă rog frumos*, răspunse prompt detectivul, și-i întinse domnului consilier o fotografie. Am postat lîngă ea un om de-al nostru, ca să nu umble nimeni prin ea.

— Dacă n-a făcut-o pînă acum, căci noi nu știm de cît timp staționează acolo, mormăi consilierul.

Într-adevăr, chiar și din fotografie se vedea limpede că mașina e de culoare deschisă. Atunci de ce a vorbit femeia aceea cu atîta certitudine de o mașină roșie? Consilierul rînji: cum altfel decît roșie poate arăta o mașină de culoare deschisă, în bătaia flăcărilor!?!

— Unde-i proprietarul mașinii?

— În biroul de vizavi, dacă ați dori să stați de vorbă cu el... murmură servil detectivul.

— Nu vreau, îl întrerupse consilierul răsucind din cap. Urcați-l însă în mașină și mergem cu toții să vedem autoturismul acela... Și, pentru mai multă siguranță, ia cu dumneata și un dactiloscopist!...

Discuția cu domnul contabil Kodada fu neobișnuit de interesantă. Deși consilierul nu află nimic din ceea ce l-ar fi putut interesa, avu totuși prilejul să vadă cum arată un om strîngător ce adună din greu bani de mașină și, fiindcă e contabil, în creierul lui totul se proiectează deodată în cifre și sume pe care doar le socotește și le trece cu operativitate din coloana Debit, în coloana Credit. Domnul Kodada știa totul despre mașina lui, iar ceea ce nu putea ține minte avea notat într-un carnet: cîți kilometri parcursese mașina pînă în clipa cumpărării, cît parcurge în fiecare duminecă, cît face asta pe lună și cît costă toate astea ținînd seama de prețul actual al benzinei. Consilierul își spuse în sinea sa că, de fapt, a avea mașină, e o adevărată caznă. Și, colac peste pupăză, mai și dispare în chip misterios din curtea atelierului, în care staționase!

Cînd ajunseră în dreptul autoturismului cu pricina, gardianul salută milităreşte și raportă că totul e în perfectă ordine. Domnul Kodada se repezi spre mașina lui cu un strigăt de durere și bucurie în același timp, de parcă și-ar fi regăsit iubita pierdută.

Detectivul Bouše îl reținu însă, cu menajamente, dar categoric.

— Deocamdată nu vă atingeți de nimic. E mașina dumneavoastră?

— E și nu e, suspină distrus proprietarul. Mașina mea avea, ce-i drept, o ușă defectă, clanța nu se închidea perfect, ziceau ei că din cauza caroseriei lăsate; dar aici, mă rog frumos, ușa cu pricina lipsește!

Consilierul Vacátko își aduse din nou aminte de depoziția martorei Mlejnková. La ieșire, neatentul și înspăimântatul șofer s-a izbit de un stîlp al porții. Desigur, putea foarte ușor să se izbească, de vreme ce ușa s-a deschis din mers. Să se fi rupt oare în acest timp? Trimise imediat gardianul la locul incendiului spre a le transmite detectivilor să cerceteze dacă prin preajma ieșirii din curtea atelierului nu zace cumva vreun rest de ușă arsă.

Apoi se uită în mașină. Prea curată nu era, se putea ușor presupune că se transportase ceva cu ea.

— Domnule contabil, aici sub perna din față văd o lanternă de mînă. E a dumneavoastră?

Detectivul Brůžek scoase la iuțeală o batistă curată și trase lanterna afară.

Domnul Kodada răsuci categoric din cap:

— Nu! Nu o cunosc!

Detectivul depuse lanterna în mașina poliției și-i făcu semn dactiloscopistului să se apuce de treabă.

Contabilul Kodada începu să răsfoiască în carnetul său:

— Cînd am dat mașina la reparat, asta, potrivit însemnărilor mele s-a întîmplat în ziua de luni, la orele șaisprezece și treizeci, mi s-a spus — poftim, aici e notat — că ușa trebuie neapărat îndreptată, și are nevoie de o broască nouă. În momentul predării către atelier, mașina parcursese 86.535 kilometri.

— Pentru ce ați înregistrat, toate astea, dacă nu vă supărați? întrebă, uluit, consilierul Vacátko.

— Pentru bună regulă, mă rog frumos. Știți, băieții ăștia de la ateliere au prostul obicei de a se plimba prin Praga cu mașinile lăsate în reparație. Chipurile de probă, cunoaștem noi. Mașina mea n-avea nici un defect la motor, deci nu era cazul să i se facă nici o probă, de aceea mi-am notat situația kilometrajului.

Consilierul Vacátko zîmbi, în schimb contabilul Kodada strigă cu o voce stridentă:

— Poftim! Ați văzut? Kilometrajul arată acum 86.553. În ciuda interdicției mele s-a parcurs cu mașina mea optsprezece kilometri! Mă întreb, unde și cum!?!

— Asta mă întreb și eu, interveni consilierul Vacátko, uitîndu-se la kilometraj. Sînteți absolut sigur că ați notat cifrele exact?

— Bineînțeles. Cifrele, ca să zic așa, sînt elementul meu! replică domnul contabil, cu demnitate.

Consilierul îi făcu un semn detectivului Brůžek:

— Acum e cît se poate de limpede! Cu această mașină a șters-o făptașul și a mers cu ea optsprezece kilometri. Privește și dumneata în ce poziție stă mașina: cu botul în direcția orașului. După mărturia bătrînei însă, făptașul a plecat din oraș cu direcția Břevnov. Asta înseamnă, că după un timp a revenit în acest loc. Optsprezece kilometri, domnule Brůžek, adică nouă încolo și nouă înapoi! Trebuie să facem cercetări pe o distanță de nouă kilometri de aici, în direcția Břevnov.

Contabilul Kodada se uita la mașina lui cu adîncă întristare, chiar dacă mintea sa ageră lucra ca o mașină de calculat, și în ea săreau acum cifrele însumînd despăgubirile care urmau a fi plătite de asigurare, lucru, în ultima instanță, destul de avantajos. În primul rînd o vopsea nouă, pe gratis! Coloana Debit se împlinea favorabil.

Dactiloscopistul detecta amprentele de pe volan și de pe schimbătorul de viteză.

Proprietarul atelierului confirmă că mașina avusese ușa respectivă, care însă nu se închidea perfect, și respinse categoric ideea că vreo persoană din atelier ar fi folosit mașina.

— În definitiv, domnul Kodada și-a notat pînă și nivelul benzinei, luat cu măsurătoarea manuală.

Contabilul dădu din cap aprobator:

— Da, în rezervor erau șase litri și jumătate. Deci, acum ar trebui să fie în jur de patru.

Spre uimirea tuturor în rezervor erau însă... zece litri!

Beneficiu șase litri! înregistră la iuțeală creierul ager, de contabil, al domnului Kodada.

Surprins, consilierul Vacátko tăcu un timp, apoi, deodată, se lumină la față:

— Ei, și-acum le-avèm pe toate adunate la un loc, cum nici nu se putea mai frumos. Mai întîi, făptașul și-a umplut rezervorul cu benzină din canistră, pentru a fi sigur că ajunge la destinație. Pe urmă, cu restul a stropit dușumeaua biroului și cadavrul paznicului.

Totul era într-adevăr cît se poate de limpede, în afară de faptul că nici în atelier, nici în apropierea imediată nu

izbutiră să dea de ușa cu pricina. Pe locul incendiului umblau domnii de la asigurare și pe chipul lor se citea îngrijorarea. Societatea avea să se spetească plătind, căci poliţa de asigurare a atelierului se ridica la o sumă foarte importantă.

Faţa întristatului proprietar al atelierului începu să se lumineze. În schimb a domnului consilier Vacátko se întunecă.

Sosi și rezultatul autopsiei, de unde reieșea că paznicul fusese ucis cu un obiect contondent. Fusese lovit în față, deci la prima înfruntare. Celelalte lovituri mergeau spre partea din spate a craniului, ceea ce înseamnă că făptașul i le-a aplicat după ce zăcea la pământ. Și-a ucis victima desăvîrșind actul necesar al disperării.

Și cîinele avea șira spinării ruptă, asta înseamnă că micul animal îl atacase vitejește pe criminal, și, de bună seamă, lătrase. În felul acesta făptașul a fost cuprins de o spaimă fără margini...

Așa se explică și fuga lui. Căci toată povestea îl zăpăcise în asemenea hal, încît, se pare, a stropit și drumul din spatele său, iar cînd benzina s-a aprins pe neașteptate, s-a trezit și el în primejdia de a lua foc. Și întrucît era începător, a căzut pradă unei panici cumplite chiar și în ciuda fugii sale, în general, izbutită. A mers nouă kilometri, pe urmă a întors și a venit înapoi...

— Dumneavoastră socotiți că făptașul a venit să vadă ce se întîmplă cu focul? întrebă detectivul Bouše.

— Într-un fel da; ceea ce pledează în favoarea teoriei mele că dumnealui nu e un tîlhar cu prea multă experienţă, și apoi, ce să fi făcut cu această mașină? În locul în care ar fi lăsat-o, poliția ar fi început cercetările. Și-atunci, foarte simplu, a adus-o aici. Da, domnilor, dacă acest contabil nu și-ar fi notat situația kilometrajului acum eram în aer, și nu ne alegeam cu nimic din toată povestea. Mie mi-au plăcut întotdeauna oamenii atenți și grijulii! Iar de data asta, domnilor, va trebui și noi să lucrăm cu multă grijă și atenție.

Consilierul întinse pe biroul său un plan mare al orașului Praga, îl fixă în cele patru colțuri cu niște scrumiere, apoi se apucă să deseneze pe el o linie groasă, cu un creion colorat.

— Vasăzică ăsta e locul incendiului. Pe aici a ieșit cu mașina făptașul. Ca să ajungă în strada Sadova, a trebuit

să ocolească, pe afară, tot locul ăsta. Şi rostind aceste cuvinte îi întinse creionul practicantului: Iar acum, tinere, preia dumneata planul şi caută — dar mereu după mersul străzilor — pînă unde te duce o sfoară care, redusă la scara acestei hărţi, reprezintă nouă kilometri. Cînd vei fixa toate aceste puncte, conturează pe hartă suprafaţa ce poate fi luată în consideraţie pentru cercetările noastre! Direcţia o cunoaştem, e Břevnov, tot de acolo a şi revenit maşina. Făptaşul trebuie să se fi grăbit destul de tare căci, gîndiţi-vă, nu-i atît de simplu să umbli prin Praga cu o maşină fără uşă...

— Domnule consilier, piui tînărul practicant însărcinat cu această misiune, dumneavoastră vorbiţi mereu despre un făptaş. Nu am putea presupune că au fost doi sau, chiar trei?

— Nu, prietene, n-au fost. Pe de-o parte martora n-a văzut decît unul, şi-apoi, dacă a transportat prada cu maşina, şi asta cu siguranţă a făcut, iar pe urmă te uiţi şi cîte obiecte a furat, îţi dai lesne seama că în maşină nu mai era loc şi pentru alte persoane. Deci a fost singur.

Laboratorul transmise ştirea că pe lanternă se văd limpede două rînduri de amprente, unele le-au şi detectat, sînt ale paznicului ucis, căruia, de altfel, îi şi aparţinuse lanterna amintită. Celelalte amprente sînt deci ale făptaşului şi coincid cu cele descoperite pe volan şi în diferite alte locuri ale automobilului. Probabil a smuls lanterna din mîna paznicului, iar după aceea a uitat-o în maşină.

— Aşadar amprentele le avem, spuse consilierul satisfăcut. De fapt, treaba merge destul de repede. Nu ne mai rămîne decît să căutăm, şi să găsim, mîinile respective.

Pe harta Pragăi era acum desenată o linie groasă, de culoare albastră, zona ce trebuia cercetată cel mai mult. Domnul Brůžek nu-şi putea stăpîni entuziasmul şi făcu, respectuos, următoarea observaţie:

— Frumoasă treabă, domnule consilier... Şi cînd vă gîndiţi că azi dimineaţă nu se întrezărea aproape nici o speranţă.

*

În dimineața aceea Grizzly dormea dus și nu se mai trezea. Maña îi asculta răsuflarea horcăitoare, cu o teamă ascunsă. Că noaptea nu mai dădea aproape deloc pe acasă, cu asta se obișnuise. Era însă furioasă atunci cînd în afară de fum mai mirosea și a parfum de femeie!

În ultima vreme se certaseră destul de des, pentru că avea pentru el o teamă instinctuală. Poate că are dreptate copoiul cînd spune că Grizzly ar trăi mai bine ca turnător. Și-așa trebuie să intre cu mîna în buzunar pînă la cot ca să scotocească un bănuț.

Fetița molfăia mulțumită. Se uită la ea și o podidi plînsul, de mila copilului, de mila ei, pentru toată viața asta amărîtă cu care de mult nu mai e în stare să se descurce.

Dacă ar vedea omul acela cumsecade de la Direcția poliției, spre ce fericire a ajutat-o să ajungă! Dacă omul ar fi în stare să vadă din timp ce e și ce nu e fericirea lui!

Cînd, în sfîrșit, bărbatul se scuturâ și se trezi din somn, Maña se răsti la el:

— Unde ai fost azi noapte?

Se uită la ea buimac și nu-i spuse nimic.

— Dă-mi cafeaua, îi porunci, după ce se așeză la masă.

Se aplecă spre el și-l mirosi. Spre marea ei mirare, de data asta nu simți nici mirosul de fum, nici parfumul acela nesuferit care o scotea din sărite și-o ducea la disperare. Răsuflă un pic ușurată.

— Nu vrei să-mi spui unde ai fost? repetă ea întrebarea.

În loc de răspuns, bărbatul se scotoci un timp prin buzunare; crezu că își caută pachetul cu țigări, dar peste cîteva clipe Grizzly scoase o hîrtie de o sută mototolită, și după aceea încă una.

— Atîta bănet! izbucni femeia admirativ. Ce ați făcut?

— Am trudit, toanto!

Își bău cafeaua, apoi se tolăni din nou pe canapea. Ar fi vrut să-i spună să nu se supere, cine știe, poate că l-a nedreptățit, dar el nici n-o băga în seamă. Fuma și nu scotea o vorbă. Maña ieși cu copilul afară; se duse la băcănie să facă niște cumpărături, căci atîția bani de mult nu mai avuseseră în casă. În timp ce se întorcea spre casă, îl zări în capătul drumului dintre ogoare, îndepărtîndu-se cu un pachet sub braț.

Nu se astîmpără, îi veni femeii în minte. Nu se astîmpără, cu aliș-verișurile astea! Mă rog, dacă din treaba asta s-ar putea duce o viață tihnită, fără frica în sîn, n-ar fi rău, dar toate astea nu-s decît afaceri negre, într-o bună zi poate pica iar pe mîna poliției și pe urmă cine-l mai scoate de acolo? Eu una nu, căci eu nici n-aș mai fi în stare să bocesc din pricina lui.

O hîrtie de o sută o ascunse în lada în care ținea vasele de bucătărie, căci dulap n-aveau. Cu asta o să-și cumpere o rochie ieftină, iar pentru fetiță o mică zestre. Toți copiii au trusouri tricotate, de ce a noastră ar trebui de mică să umble în zdrențe. Destul că sîntem noi niște zdrențăroși.

Doamne Dumnezeule își spunea în sinea ei, cum s-au schimbat toate! Nu e mult de cînd stăteau serile cu gașca în jurul focului, pe urmă ea se lipea de Grizzly și dormeau împreună în cort, uneori chiar sub cerul înstelat și puțin le păsa de ce se întîmplă în lume.

Dar cînd bărbatul îți trîntește un plod, s-a isprăvit. Și cu bucuria și cu tinerețea...

Pe urmă îi dădu prin minte că pachetul pe care Grizzly îl căra de-acasă, trebuia să fi fost ascuns pe undeva. O așează pe fetiță în odaie și se cățără în pod. Nici nu fu nevoie să caute prea mult: un alt pachet era pitit într-un colț sub un căprior. Era greu și se aflau în el niște lucruri la care ea nu se pricepea. Bineînțeles — se încruntă toată — mărfuri furate. Nu se astîmpără...

Scoase la iuțeală unul din obiecte și-l cercetă îndelung. În cele din urmă se hotărî. Îl vîri în cărucior și ieși cu fetița la plimbare, îndreptîndu-se în jos, spre oraș, unde știa că se află un atelier mecanic.

— Nu vă supărați, am găsit asta colea într-un șanț, nu vreți să-mi spuneți ce e? se adresă ea unui mecanic mînjit de ulei, care tocmai se distra în curte cu o motocicletă.

— Ce să fie, un dinam de mașină. Și zici că l-ai găsit? se miră mecanicul.

Încuviință din cap fără să sufle o vorbă.

Tînărul cîntări obiectul în mînă, apoi întrebă:

— Și ce-ai de gînd să faci cu el?

— Nu știu. Doar n-o să mă apuc să-l car la comisariat!

— Asta ar fi bună! Știi ce, pentru un pol îl păstrez eu, ce zici?

— Mă rog... răspunse stringînd din umeri.

Îi dădu o hîrtie de douăzeci de coroane și aștepta s-o vadă îndepărtîndu-se. După aceea fluieră admirativ, căci făcuse o afacere strașnică. Fata asta e o gîscă, dar are baftă, și la trup se prezintă destul de bine. Iar el o să se aleagă din afacerea asta cu o hîrtie de cincizeci, dacă nu chiar mai mult!

Maña mergea spre casă, de parcă ar fi mînat-o ceva din urmă. Pe strada lor treceau doi gardieni în uniformă. Se sperie un pic, deobicei ăștia nu se abat pe aici, căci, într-adevăr, aici nu mai e nimic, în afară de cîmpul pustiu. Întoarse căruciorul, n-avea chef să se ducă acasă, apariția neașteptată a gardienilor avu darul să bage spaima în ea. Cine știe, te pomenești că s-au și apucat să caute ceva, poate chiar ceva din cele ce avem noi în pod. Știa bine că flăcăul de la atelierul mecanic o păcălise, o asemenea piesă trebuie să coste mult mai mult, altfel nu s-ar fi grăbit el atît de tare s-o cumpere.

Și, totuși, hîrtia de douăzeci de coroane îi stîrnea în inimă o bucurie răutăcioasă. Erau banii ei! A tras și ea foloase de pe urma negoțului negru al bărbatului ei.

Oricum nu-i dă niciodată toți banii, așa cum face un soț ca lumea. Mai întîi se bucură el singur, de bună seamă, cu niște tîrfe... Se opri la o cofetărie. Cumpără pișcoturi, iar pentru ea un cornet de înghețată. Lingea înghețata cu un aer fericit și i se părea că e iar fetița aceea mică de odinioară, care fura de la mama cincizeci de bănuți și se grăbea să-i cheltuiască pe acadele.

Pe stradă înainta încet un automobil încărcat cu polițiști.

O rupse la fugă, cu gîndul că nu strînsese bine pachetul și dacă ar da buzna la ei în pod, l-ar găsi numaidecît!

Spre uimirea ei Grizzly era acasă.

Se uită la ea pieziș:

— Nu faci ceva de haleală? Mi-e o foame de lup!

Încuviință din cap, îi dăduse destule parale și vorba ceea, e dreptul lui să se hrănească.

Și totuși, nu se putu stăpîni să nu-l întrebe:

— Ascultă, cît costă unul din ăla... cum îi spun... ei, un dinam de mașină?

Îl surprinse holbînd ochii, de parcă s-ar fi speriat:

— Ce tot trăncănești? Vezi-ți de treaba ta...

— Te întreb și eu așa, cît ți se dă pe unul, fiindcă ai în pod un pachet întreg! ripostă iritată.

Grizzly sări în sus ca ars, scăunelul căzu zgomotos pe podea, copilul se sperie și începu să scîncească.

— Să știi că-ți ard un picior în fund dacă-ți vîri nasul în treburile mele; pe cinstea mea, te ating, de nu te vezi! se răsti la ea mînios.

Îl privea și nu-i venea a crede. Doamne Dumnezeule, vasăzică ăsta-i el, tînărul care cînta în jurul focului cîntece duioase despre un prieten ce-i plecase departe... Ăsta-i omul din pricina căruia a bocit ca să-l scoată de la poliție.

Apoi, deodată, se suci într-o parte și izbucni în hohote de plîns. Plîngeau amîndouă: și cea mică și cea mare.

— Ei, drăcia dracului, se înfurie Grizzly apropiindu-se de nevasta lui. O întoarse cu fața spre el și-i cîrpi o pereche de palme. Femeia scoase un chiot, încercă să i se împotrivească îmbrîncindu-l, dar bărbatul se năpusti din nou asupra ei și se apucă s-o bată fără să scoată o vorbă. Acum nu i se mai împotrivi, se tîngui doar și căzu grămadă pe podea.

O lăsă plîngînd și fugi de acasă.

*

În seara aceleiași zile sosi la Direcția a Patra o știre senzațională: Poliția din Břevnov descoperise, în spatele ultimelor cocioabe, acolo unde șoseaua se transforma într-un drum de cîmp, o ușă de automobil.

Mașinile poliției se deplasară numaidecît la fața locului, dar, de fapt, treaba propriu-zisă începu abia a doua zi dimineața. Potrivit urmelor, depistate cu ușurință, venise pînă aici un autoturism, care pe neașteptate s-a abătut din șosea îndreptîndu-se spre terasamentul din marginea drumului; șoferul, ori a încercat să-l treacă, ori, din lipsă de îndemînare, a întors mașina chiar aici, iar în timpul virajului ușa s-a deschis și, izbindu-se de terasamentul înalt, s-a rupt și s-a desprins. După urme era limpede că fusese mașina domnului Kodada.

Domnul consilier Vacátko înfipse creionul în planul orașului Praga, exact în locul în care fusese descoperită ușa cu pricina.

— Vasăzică, aici a întors. Asta înseamnă că pe aici pe undeva și-a depus prada. Chemați poliția locală: vreau o listă a tuturor indivizilor ce ar putea fi suspectați, cît de cît. Dacă sînt pe acolo hambare părăsite, curți sau orice fel de unghere obscure, totul trebuie cercetat cu minuțiozitate.

Împrejurimile locului unde se făcuse descoperirea, mișunau de polițiști. Unii în uniformă, alții purtau și pălărie tare pe cap și toți umblau din casă în casă.

În acest timp detectivul Brůžek studia cartoteca pusă la dispoziție de comisariatul din Břevnov. Era o muncă migăloasă și îndelungată. Deodată detectivul tresări.

— Ei drăcie, ăsta-i omul pe care consilierul nostru îl caută întruna. Poftim, un fost monter-auto... O vreme angajat chiar într-un atelier de reparații din Letna... Să fie oare cu putință, oameni buni?... Josef Jinaček...

Gardianul Mikulaš încuviință din cap:

— Îl știu, face parte dintr-o bandă mai mare. Cu nevasta unuia din ei am încercat să mă înțeleg, întrebînd-o dacă n-ar fi dispusă, din cînd în cînd, să-mi dea cîte o informație, mă înțelegeți ce vreau să spun, nu-i așa? Dar, aș de unde, ăștia merg mînă în mînă. Ne repezim numaidecît pînă la acest Jinaček, căruia în gașcă i se spune Kojot.

Detectivul Brůžek se cufundă din nou în cercetarea hîrțoagelor polițienești. La un ceas după aceea gardianul veni înapoi și raportă cu sufletul la gură:

— Domn inspector, la acest Kojot oamenii noștri au găsit două mașini de scris! Ticălosul zice însă că nu le-a luat el și se jură pe ce are mai sfînt...

— Ia te uită! Atunci, poate că-și aduce aminte cine i le-a adus, nu?

— Păi, de adus și-a adus el aminte, căci vorba ceea, colegul meu a avut grijă să-l stringă nițel cu ușa. Cică unul căruia în gașcă îi spun Grizzly. Pe numele adevărat Václav Houska. Oamenii noștri s-au dus numaidecît acolo, dar n-au dat de nimeni acasă... Vecinii spun că pe el nu l-au văzut deloc, iar pe ea au văzut-o plecînd cu căruciorul spre oraș. De altfel, se spune că întreaga bandă se adună, deobicei, în pasajul Coroana.

Detectivul Brůžek ridică receptorul. Oamenii Direcției a Patra ieșiră imediat în stradă, cu descrierea persoanei căutate în buzunar.

Consilierul Vacátko se decise să se repeadă și el pînă acolo. Măcar pentru control. Ar fi fost stupid, ca tocmai acum să le scape undeva vreun amănunt și toată munca să se ducă de rîpă. Și, vorba ceea, asemenea lucruri se întîmplă uneori!

Cînd coborî în stradă, zări în fața clădirii o tînără, nu prea bine îmbrăcată, împingînd un cărucior de copil. Se uita la el cu o privire fixă.

Mai întîi trase cu ochiul după ea, așa în treacăt, pe urmă însă îi surprinse chipul înspăimîntat și se opri. E o figură cunoscută! Dar de unde, asta nu mai știa.

— Eu, ciripi ființa aceea amărîtă, mi-am zis înainte de toate, să vin să vă arăt fetița...

Consilierul Vacátko împietri.

— Dar acum... Acum eu... reluă tînăra izbucnind în hohote de plîns și, după lacrimile ei, consilierul o recunoscu.

— Ia te uită, plîngăreața Maňa, dacă nu mă înșel!

După care realiză ciudata legătură, și rămase înmărmurit. Zîmbetul de pe fața ei se risipi. Ochii înlăcrimați continuau să-l fixeze cu insistență.

— Hai, vino înăuntru, dumneata, probabil, vrei ceva de la mine, nu-i așa?

Porni în urma lui, împingînd cărucíorul; intră pe coridor, dar aici se opri tresărind. Nu știa unde să lase cărucíorul.

— Eu... Eu v-am adus ceva, rosti deodată cu o voce stranie, trădînd o hotărîre grea și disperată.

Scoase de sub plapuma din cărucior o cămașă bărbătească, înfășurată sul.

Se clătină un pic, de parcă ar fi luat-o cu leșin, apoi reluă:

— Asta-i cămașa lui. Am găsit-o acasă la noi. E plină de sînge...

Consilierul Vacátko sta încremenit ca o stană de piatră.

— Ia te uită, murmură, în cele din urmă cu glasul stins. Dumneata ai venit, de fapt, pentru cugetul dumitale, nu-i așa?

Își șterse lacrimile de pe obraz și începu din nou să plîngă cu sughițuri.

•

— Eu... eu n-am vrut... n-am vrut să-l ... denunț, dar...

— Nu l-ai denunțat dumneata, de asta să nu-ți fie teamă! Noi știm totul despre el, iar acum nu ne mai rămîne decît să-l ridicăm.

— Eu... eu nu mai pot să trăiesc cu el, spuse femeia pe un ton tînguitor. Și dumneavoastră ați fost atunci atît de bun și i-ați dat drumul pentru mine!

— Bun? îi veni în minte consilierului Vacátko. Cine știe? Poate că toată greșeala constă tocmai în faptul că atunci am fost — bun.

Și deodată nu mai știa ce să-i spună. Doar atît, că omul ăsta n-o merită.

— Du-te acasă, fetițo! Peste cîteva zile, trec eu pe la dumneata... Hai, du-te acasă, dumneata trebuie să ai grijă de aia mică. Ce vină are ea că lumea în care s-a născut e așa cum e!

Ieși fără să mai sufle o vorbă, împingînd căruciorul înaintea ei.

A trecut parcă un an de cînd, tot din acest loc, am trimis-o acasă; pe atunci era încă un copil, își spuse consilierul în sinea lui. Iar acum e, deodată, o femeie amărîtă.

Mda, numai că pentru această crimă, bărbatul ei nu va fi judecat de curtea cu juri...

Pe poarta cealaltă pătrunse în curtea clădirii duba verde, în care se afla, cu mîinile încătușate, Václav Houska, zis și Grizzly, ucigaș, tîlhar, incendiator și pe deasupra, soț și tată denaturat.

(12)

ÎN CASA ACEEA VECHE DIN MALÁ STRANA

timpul se scurge frumos și liniștit,
pînă cînd
într-o bună zi
falsitatea răscolește idilica tăcere,
iar un detectiv particular
are de lucru
pînă peste
cap.

Era într-adevăr o stradelă idilică: un șir de case se oglindea în brațul Čertovka, ale cărui ape repezi mîngîie țărmul insulei Kampa, iar din partea opusă se putea ajunge fie la Catedrala fecioarei Maria de sub Lanțuri, fie prin celălalt capăt, spre Biserica Sfîntul Neculai. De asemenea, mai aveai prilejul să faci un popas deasupra roții în permanentă mișcare a Morii lui Sova, ori să privești, de pe malul rîului, la îndrăznețele arcade ale podului Karol. Casele aici erau străvechi, de pe coridoarele lor răzbea o răcoare jilavă, iar de sus de pe cornișele ornamentale se auzea, neîncetat, uguitul porumbeilor.

Trăiau pe această stradelă, orășeni onorabili și mici meseriași, își aveau aici prăvălioarele cîțiva ciubotari și negustori cu articole coloniale, iar peste drum de moară se afla făinăria domnului Hádek, unde toate servitoarele din Malá Strana veneau să cumpere pentru stăpînii lor crupe de orz și arpacaș mărunt.

Cînd în această făinărie intra, îmbrăcată în taiorul ei albastru cu jacheta lungă, tivită cu paspoal de culoare deschisă, tînăra coniță care locuiește în casa tîmplarului Šnabl, domnul Hádek îi ciripea, bun venitul, cu o gingășie neobișnuită, iar obrajii lui pudrați cu un strat de făină subțire prindeau să se îmbujoreze. Ba, mai mult, pînă și nevasta negustorului ale cărei mîini robuste și rotunde dovedeau

o hrană bună din făină extra, nu-l dojenea pe domnul Hádek, făcîndu-l ca de obicei ţap libidinos, ci spunea:

— Da, asta într-adevăr, e o coniţă tare delicată. Ca să nu mai vorbim de soţul ei! Se zice că ar fi baron, dar ce, parcă oamenii fini mai au azi căutare?

Domnul Hádek regreta amarnic cînd doamna părăsea prăvălia şi se pierdea după colţul străzii privindu-l astfel de bucuria de a putea urmări mai multă vreme mersul ei unduit.

Firește, soţia făinarului ştia că noii chiriaşi sînt soţii Meerkatz, că el e vizibil mai în vîrstă decît coniţa lui, dar e un bărbat bine, cu o barbă superbă, aşa cum purta odinioară arhiducele Albrecht, iar ea e o femeie gingaşă şi veşnic surîzătoare; că ocupă apartamentul de la etajul întîi cu vederea spre Čertovka, sau, cum i se mai spune, Veneţia Praghezã, că adeseori se aude la ei cîntînd un gramofon, cu pîlnia scoasă în afară pe pervazul ferestrei, căci coniţa e îndrăgostită de muzică şi o împărtăşeşte bucuroasă şi acelora ce poposesc pe malul insulei Kampa, şi astfel murmurul Vltavei se îmbină cu minunatele acorduri ale celebrului vals *An der schönen blauen Donau*. Nu locuiesc aici de multă vreme, au venit din Austria, sau de pe acolo de pe undeva; domnul baron, care nu permite să i se spună domnule baron şi pur şi simplu domnule Meerkatz, a descoperit acest colţişor idilic, pentru a se bucura aici în tihnă de marea sa dragoste tîrzie. Iar coniţa merită această frumoasă perspectivă, ca şi pe distinsul ei soţ chiar dacă e ceva mai în vîrstă, căci el se poartă atît de elegant şi poate fi văzut spre seară în localul „La trei struţi", firește însă, numai cu o cană mică în mînă, pentru că dumnealui stă alături de frumoasa-i soţie, nu ca alţi bărbaţi (printre ei, din păcate, se numără şi domnul Hádek, făinarul) care-şi petrec serile în cîrciumă, lăsîndu-şi nevestele acasă spre a face curăţenie, ceea ce, aici, la Malá Strana, e o treabă tare nesuferită, deoarece dalele de piatră de pe coridoare sînt reci ca gheaţa şi trebuiesc frecate în fiecare săptămînă, dacă nu vrea omul să se facă de rîs în faţa vecinilor.

Doamna Meerkatz, se înţelege, nu spală duşumeaua, dumnealor trăiesc dintr-un mic capital, iar faptul, în sine avea darul s-o fascineze nu numai pe doamna Hádkova, ci

și pe toți locatarii onorabili ai stradelei; să trăiești din rentă înseamnă să atingi culmea cea mai înaltă a bunăstării omenești! Ce frumoasă e viața cînd te poți plimba, fără griji, pe străduțele înguste, în orele înserării, cînd dogoarea verii se retrage de pe străzi și arborii freamătă de bucuria adierii vesperale, cînd dinspre Vltava se lasă încet asfințitul, și numai strigătele înăbușite, și totuși, parcă violente, ale îndrăgostiților, tulbură sublima tăcere!

Domnul Meerkatz și soția sa se plimbau pe străduțele străvechi, ea prinsă de brațul lui curtenitor, iar vecinii le dădeau binețe de departe, căci pe omul mărunt nimic nu-l fericește mai mult decît să întîlnească în calea sa o persoană nobilă, pe care pînă și drasticul plutonier al comisariatului de poliție din cartier îl salută, respectuos, ducînd mîna la chipiu.

A fost vorba mai înainte de porumbeii gunguitori de pe cornișele bătrînelor case, pentru că aici, pe malul Vltavei trăiau cîțiva columbofili vestiți, iar încălțații și gușații lor împodobeau acoperișurile de olane și își puneau pecetea pe sfintele statui ce se înșiră de-a lungul podului Karol. Cînd soții Meerkatz mergeau împreună, graiul lor suna aidoma gungurituluí și murmurului amintit, vocea baronului era gravă, cuvintele sale răzbind neclare prin desișul bărbii înflorite, în schimb conița rîdea ca o turturică; înfățișarea lor era demnă de invidiat, iar toți din jur știau că el îi spune frumoasei sale „rîndunica mea", iar ea, la rîndul ei îi spunea „fluierarul meu".

Proprietarul casei, tîmplarul Snabl, povestea că atunci cînd din apartamentul proaspeților săi chiriași se aude o convorbire mai agitată, ce nu aduce deloc cu gungurituí porumbeilor, aceasta se desfășoară într-o limbă străină, domnul Snabl nefiind sigur dacă în germană sau maghiară. Domnul Dejl, meșter iscusit în fabricarea trăsurilor, ale cărui relații cu persoanele distinse țineau, ce-i drept, de domeniul trecutului (dar amintirile lui erau încă vii), pretindea că numai contele Nostic fusese atît de nobil încît își ocăra cîinii în engleză, spre a nu jigni auzul celor ce trăgeau cu urechea în jurul lui.

Soții Meerkatz păreau a fi ceva asemănător. Cel puțin pînă în clipa în care s-au întîlnit cu detectivul Mrázek,

acum proprietarul unui birou particular instalat în căsuța sa din cartierul Pankrac. Era un lucru oarecum ieșit din comun. Aceste instituții își aveau de obicei sediul în centrul Pragăi, dar existau și persoane care preferau serviciile cele mai discrete, ca să nu mai vorbim de faptul că pentru ele era chiar o adevărată plăcere să facă o plimbare pînă la Pankrac.

Întrucît le făcea singur pe toate, fiind mai toată ziua pe drumuri, era aproape zadarnic să sune cineva la ușa lui. Cînd însă se afla acasă, portița scîrțiitoare îi dădea de veste că vine cineva, și fiindcă acest cineva nu putea fi decît un client, domnul Mrázek aranjase treburile în așa fel încît, înainte ca respectivul să apuce să sune, ușa să se deschidă singură în fața lui și o voce binevoitoare, de undeva din interior, îl întîmpina cu următoarele cuvinte: „Poftiți, vă rog..."

Așta îl impresiona, neîndoielnic pe orice vizitator. Ba, mai mult, unii se speriau, dar intrau cu atît mai emoționați în casă, pentru că, așa cum spunea domnul consilier Vacátko, două însușiri ale omului sînt permanente și anume: prostia și curiozitatea.

Domnul mai în vîrstă cu barba tunsă scurt și bine înfloriță, își înălță admirativ sprîncenele cînd în fața lui ușa se deschise singură și o voce plăcută îl invită să intre.

— Remarcabilă instalație, domnule, îi spuse detectivului Mrázek din pragul odăii, arătînd în spatele său spre colțul coridorului unde, pe un scripete, aluneca greutatea de un kilogram, care deschidea și închidea ușa.

Detectivul zîmbi și-i răspunse cu toată modestia:

— Știți, și cu mijloace simple se pot obține rezultate bune. Acesta-i principiul meu, mă rog frumos!

Vizitatorul pătrunse în biroul mai curînd sărăcăcios decît luxos, ce servea totodată și de cameră de zi, deoarece se afla acolo un bufet în care detectivul Mrázek ținea deobicei o sticlă cu lichior pentru stomac, uneori și cîte o sticlă cu vin de măceșe. Hîrtiile și dosarele nu prea erau pe placul detectivului, se mulțumea să-și noteze totul în carnetul gros cu care se deprinsese în timpul îndelungatului său serviciu la Direcția poliției.

— Cu ce v-aș putea fi de folos? Fac toată munca singur, ceea ce prezintă desigur, anumite avantaje. Firește, nu mă

pot angaja în prea multe cazuri, ținu să precizeze în introducere detectivul, după ce se așezară amîndoi la masa rotundă.

— Am auzit de acest lucru, și tocmai de aceea am venit la dumneavoastră. Am nevoie de un serviciu foarte discret.

— Urmărirea unei persoane, dacă nu mă înșel, nu-i așa? Este vorba de bună seamă, de o persoană mai tînără de sex feminin, dacă-mi pot îngădui să fac o apreciere sumară, zîmbi detectivul și aștepta răspunsul.

Cu o mișcare elegantă, vizitatorul se așeză picior peste picior și ghetrele de culoare deschisă pe pantofii săi negri, îl impresionară neobișnuit de tare pe încercatul detectiv.

— Cum văd, aveți experiență.

— În profesia mea, da, sublinie cu promptitudine domnul Mrázek.

— Și în viață? surise frivol vizitatorul.

— Pentru asta, nu prea am avut timp, mărturisi detectivul, cu o anumită tristețe în glas.

— Nici eu, rosti încet vizitatorul. Abia acum... Da, abia acum mi-am putut da seama că e un lucru foarte plăcut să știi să trăiești, numai că povestea asta își are și părțile ei întunecate. De aceea mă aflu aici.

Pe detectiv îl bucură reținerea înțeleaptă a viitorului client. Nu-i plăceau gelosii care scrîșnesc din dinți.

Vizitatorul așeză pe masă, în fața domnului Mrázek, cartea sa de vizită.

— Adresele din Viena nu le luați în seamă, pe verso e adresa mea din Praga, unde m-am mutat de curînd.

A. von Meerkatz, scria pe cartea de vizită.

— Nici acest nobil „von" să nu-l luați în seamă... Nu-l folosesc în republica dumneavoastră, spuse cu modestie vizitatorul, scoțînd încet din buzunar o tabacheră de aur pentru trabuce.

În sinea lui, detectivul se gîndea cît să ceară pentru urmărirea soției acestui domn, care venise să-și plătească viitoarea sa dezamăgire. Căci numai în foarte puține cazuri iese la iveală că o nevastă mai tînără e în același timp și fidelă. Uneori i se poate spune clientului acest lucru, dacă respectiva plătește mai mult decît respectivul, dar asta un birou ce se respectă nu face, iar domnul Mrázek era proprietarul

și unicul salariat al celui mai respectabil birou din lume. N-avem încotro, acest venerabil domn, cu nume străin și cu o barbă distinsă, va trebui să fie răpit pentru banii săi.

— Vă ascult, sparse tăcerea detectivul, în timp ce domnul Meerkatz trăgea de zor din trabuc ca să se aprindă așa cum trebuie.

În prezența unui fum atît de nobil, detectivul Mrázek nici nu se încumetă să-și îndese luleaua sa cu autenticul tabac de pipă american, produs al faimoasei fabrici de tutun și țigări din Pisek. Nu de alta, dar vizitatorul pufăia dintr-o havană veritabilă!

— Problema constă în aceea că soția mea... Aveți nevoie și de numele ei, nu-i așa? Nelly... Acasă eu îi spun... altfel, dar asta nu-i important, nu-i așa?

— Deloc, încuviință detectivul. Dacă înțeleg bine, vă interesează însă, dacă nu-i spune la fel și altcineva. Ori poate aveți în vedere o anumită persoană de sex masculin, și doriți doar să aflați amănunte mai precise în legătură cu ea?

— Nu, nu e vorba de nici o persoană, și n-ar fi exclus ca Nelly să-mi fie infidelă, mă înțelegeți?

Detectivul își ascunse cu discreție neîncrederea din zîmbetul său compătimitor, și dădu din cap în semn de aprobare:

— Desigur. Dar dacă n-aveți nici un indiciu, cum v-a venit ideea că ar fi necesar ca soția dumneavoastră să fie urmărită?

— Stimate domn, omul trebuie să aibă grijă să nu-i ardă casa înainte de a o bate trăsnetul. Asta-i principiul meu de-o viață!

— Foarte bun principiu. Și din ce direcție binevoiți a crede că ar putea să vină furtuna?

— Cine știe? răspunse clientul zîmbind, în mod special aș fi însă prudent cu străinii... Viena, Ungaria, eventual Polonia... Știți, soția mea e originară de acolo...

— Mi-e teamă, interveni cu precauție detectivul Mrázek, că treaba asta n-o să fie chiar atît de simplă. Și mai cu seamă o să dureze mult, fiind vorba de o așa numită cercetare sistematică, al cărei rezultat nu poate fi garantat. E mult mai ușor atunci cînd soțul dorește, de pildă, să știe

unde se duce soția lui în fiecare joi, dacă se duce la croitoreasă, așa cum pretinde dumneaei, ori la amant, așa cum bănuiește dumnealui... În asemenea cazuri ajunge o scurtă urmărire, iar pentru divorț nici nu trebuie mai mult.

Căzut pe gînduri, clientul scutură în scrumieră distinsul scrum de pe distinsul său trabuc:

— Pe mine mă preocupă altceva. Eu am nevoie să știu cine anume se interesează de soția mea. Ba, mai mult, am toate motivele să cred că interesul acesta nici nu trebuie să se datoreze farmecului ei. Soției mele îi place nespus să poarte bijuterii și slavă Domnului, nu duce lipsă de așa ceva. Mulți bărbați urmăresc și asemenea scopuri.

— Așadar, bănuiala că soția dumneavoastră ar putea ea însăși, să caute relații cu un alt bărbat, nu poate fi luată în considerație?

— Ce nu poate fi luat în considerație la femei! răspunse oftind, vizitatorul. Bineînțeles, și asta e cu putință. Într-o zi am auzit-o cînd se întorcea acasă, știți, eu îi recunosc pasul de la distanță, are un mers încîntător iar păcănitul tocurilor de femeie se răspîndește cu claritate pe străduța noastră liniștită, și ce credeți, deodată, îmi dau seama că nu vine singură, că lîngă ea se mai aud și alți pași, de bărbat!

— Și cînd v-ați uitat pe fereastră pe cine ați văzut?

— Cînd mă uit pe fereastră, nu văd decît apa riului, pentru că ferestrele apartamentului nostru nu dau în stradă, ci spre Certovka. E cazul totuși să vă spun că soția mea nu are prea multe ocazii să fie singură. Știți, eu nu am nici o ocupație, așa că mă pot dedica ei întrutotul...

Domnul Mrázek reflecta. Pe de o parte la cele ce-i spunea vizitatorul, iar pe de alta la ceea ce nu-i spunea. Și asta i se părea a fi chiar mai interesant: Un bărbat pe cale să îmbătrînească începe să se teamă. Își ascunde gelozia cu vorbe meșteșugite despre niște bijuterii și își păzește nevasta cît poate. Iar pentru momentele în care nu se poate ține de fusta ei, își angajează un detectiv. Și cu acest prilej domnul Mrázek se gîndi din nou, cu toată seriozitatea, la onorariul, pe care, de altfel, în clipa următoare îl și solicită. Suma cerută nu-l surprinse cîtuși de puțin pe distinsul client, era, într-adevăr, un gentleman desăvîrșit. Scoase portofelul și puse banii pe masă:

— Dacă înțeleg bine, plata se va face săptămînal, firește în afara cheltuielilor suplimentare.

Detectivul arboră o mină de om satisfăcut. Simțea acum o și mai mare poftă de lucru.

— În schimb, dumneavoastră îmi veți anunța, tot săptămînal, numele fiecărui bărbat cu care Nelly se întîlnește.

— Vreți să spuneți, cumva, că numele vă interesează mai mult decît... celelalte chestiuni? întrebă rizînd domnul Mrázek.

— Întocmai! aprobă clientul. Apropo, asta-i fotografia ei. În fiecare după amiază, la orele cinci, ieșim împreună să ne plimbăm; o puteți cerceta temeinic.

A. von Meerkatz se ridică, strivi restul de trabuc în scrumieră și își luă rămas bun. Domnul Mrázek se uită apoi îndelung în urma lui, și scărpinîndu-l pe Koki după urechi îi spuse încet că bărbatul în vîrstă e întotdeauna un amărît, indiferent dacă e singur, așa cum sînt de pildă, ei doi, sau dacă are o soție tînără, ca acest domn care tocmai părăsea casa lor. Numai că acesta care tocmai pleca stă cu atît mai prost, cu cît povestea îl costă și bani. Pe urmă, cercetă cu atenție fotografia coniței și își spuse în sinea lui că în cazul de față oricine ar sacrifica banii cu plăcere, căci femeia asta are niște ochi, mai mare bucuria să-i privești, iar de sîni, să nu mai vorbim! Va fi, într-adevăr, o adevărată desfătare să se ocupe de o făptură atît de frumoasă, chiar dacă experiența îl învățase că femeia cu cît e mai frumoasă, cu atît e mai greu de păzit, pentru că, afurisita, are urîtul obicei de a trage cu ochiul în jurul ei, și nu-i mare greutate pentru ea să descopere umbra care umblă în urma ei.

— Da, o să avem de furcă, prietene, dar pe chestia asta o să avem iar o cină mai consistentă, de pildă, de două ori pe săptămînă ficat pentru amîndoi, și asta — vei recunoaște — nu-i de aruncat!

După aceea lucrurile se desfășurară potrivit cursului obișnuit. Detectivul Mrázek o cercetă bine pe conița de care urma să aibă grijă, iar în circiuma numită „La casa înaltă" se împrieteni cu patronul, astfel că frecventele sale vizite în local și îndelungatele șederi la masa de lîngă fereastră, erau puse de cîrciumar pe seama excelentei calități a berei de Branik, fără a înceta însă să-și mormăie nemulțumirea că

elita de peste drum (și spunînd asta se gîndea exact la domnul Meerkatz) se duce după bere „La trei struți", unde se vinde poșirca aceea de Smichov. Ca răsplată, domnul Mrázek ținu să-l asigure că el nu bea bere de Smichov, și dacă adierea soartei l-a adus încoace — locuiește la o fiică a sa la Hradčany — a hotărît să aleagă acest local, cu credința deplină că aici va fi bine servit. Și firește, curînd află, atît de la cîrciumar, cît și de la obișnuiții localului, tot ce-i putea fi de folos.

Spre marea sa mirare, conița nu-i dădea prea mult de lucru, iar detectivul începu să-l suspecteze din ce în ce mai mult pe fercheșul soț — ce-i drept mai în vîrstă — că de atîta dragoste se zăpăcise de cap, căci, într-adevăr, ea nu-i oferea nici cel mai mic prilej de gelozie.

Domnul Mrázek știa că tot șirul de case, unde se afla locuința soților Meerkatz, are două intrări. Ușile din spate dau în partea îndreptată spre apă. Se interesă temeinic de ele, căci își dădea perfect de bine seama că ar fi o naivitate să păzești intrarea din stradă a casei și să nu știi cine-ți vine dinspre rîu.

Se liniști, constatînd că atelierul domnului Snabl, instalat la parterul clădirii, folosește coridorul pentru depozitarea scîndurii, și astfel ușa e greu accesibilă, ca să nu mai vorbim de faptul că, în afară de asta, mai e prevăzută și cu un zăvor în toată legea. Așadar, domnul Meerkatz n-are decît să se îngrijească singur ca zăvorul să fie închis.

În linii mari, supravegherea tinerei conițe nu era deloc dificilă, berea „La casa înaltă" nu era proastă, doamna ieșea singură foarte rar, cînd și cînd, să cumpere cîte ceva, iar uneori se mai ducea și la cafeneaua Belvedere de pe chei, de parcă nu s-ar fi putut despărți de priveliștea Vltavei nici atunci cînd își bea cafeaua vieneză, răsfoind revistele de modă.

Se înțelege că, uneori, conița e acostată de cîte un bărbat, de altfel ar fi fost și cu neputință ca o asemenea frumusețe să freamăte pe stradă neobservată, dar de asta conița nici nu se sinchisea și nu oferea niciodată vreun prilej de suspiciune.

Rezultatele erau slabe și detectivul Mrázek, pentru a-și dovedi destoinicia, se apucă să facă uz de inventivitatea sa neobișnuit de complicată: Începu să poarte cu el o servietă

de culoare închisă, pe care o pregătise dinainte cu ingeniozitate: tăiase în ea o deschizătură pentru obiectivul unui aparat de modă veche, și atunci cînd o așeza cu iscusință și dispunea și de suficientă lumină, putea obține, cu o discreție relativă, fotografia persoanei urmărite.

Astfel izbuti să fotografieze un bărbat ce se așezase la masa conității și nu se lăsa expediat; ulterior, în persoana acestuia detectivul îl descoperi pe un anume Holan, funcționar la o firmă de expediții, despre care se știa că-și petrece timpul liber dedicîndu-se cucoanelor. După aceea mai fotografie un tînăr, care se dovedi a fi un student la medicină. Pe imagine, ce-i drept, n-avea cap, dar și așa se văzuse limpede că era un bobocel aiurit, ce nu merita a fi luat în considerație.

Domnul Meerkatz aprobă fotografiile, clătinînd din cap, și-i ceru detectivului să continue pe această linie.

— E o ființă nobilă acest domn, și cît e de modest, îi spuse detectivul Mrázek cățelului său, Koki, după plecarea clientului. Dar, să rămînă între noi, la nimic nu-i ajută toate astea, pentru că, spune și tu, cine poate garanta că în timp ce acest domn cumsecade se află la mine, conița nu-și vede de-ale ei?

În privința fidelității femeilor detectivul avea părerile lui.

De cîteva zile urmărea cu atenție un tînăr cu fața chinuită, care ședea — întocmai ca și domnul Mrázek — în circiuma numită „La casa înaltă", și întocmai ca și domnul Mrázek, se așeza în așa fel ca să poată privi afară pe fereastră.

Mai întîi, bătrînul și încercatul detectiv se gîndi că acesta ar putea să fie pericolul adulmecat de precautul soț, pe urmă însă, fu martorul unei scene în care neciopîitul și tăcutul oaspete se ridică pe neașteptate de pe scaun și, azvîrlind pe masă banii pentru consumație, se năpusti afară ca o vijelie.

Tocmai în clipa aceea, domnul Meerkatz, numit pretutindeni prin partea locului domnul baron, dispăru încet după colț. Detectivul nu stătu pe tînjeală, îi atrase atenția patronului că se întoarce și fără să mai piardă vremea porni pe urmele celor doi, astfel că acum pășeau pe stradă trei, dar dintre toți numai domnul Mrázek începea să bănuiască, despre ce-i vorba în cazul de față. Trecură toți trei podul cu discre-

ție și, străbătînd cheiul într-o desăvîrșită armonie, ajunseră curînd în Piața Sfîntului Václav. Aici, domnul Meerkatz intră în magazinul de bijuterii al firmei Fuchs, și, în timp ce chinuitul tînăr rămase lipit de ușă, detectivul Mrázek intră și el în prăvălie arborînd un aer liniștit. În definitiv nu risca nimic, dacă-l întîlnește pe clientul său îi spune, firește, ce a observat, și apoi, clientul e client și față de el nu trebuie să aibă nici un fel de secrete.

Spre marea sa surprindere, domnul Meerkatz nu se afla însă în prăvălie, ceea ce nu putea să însemne decît un singur lucru și anume: că se afla în biroul din spate al magazinului. Întrebă de prețul unui ceasornic și părăsi iute prăvălia, pentru că acum întreaga poveste îl interesa și mai mult.

Își aduse aminte ce-i spusese domnul Meerkatz: coniția Nelly are atîtea giuvaeruri, încît și acestea constituie un motiv de a se îngrijora de soarta ei. Să se fi dus să-i mai cumpere unele?

Pentru mai multă siguranță se retrase ceva mai încolo și așteptă îndărătul chioșcului, din care un cîrnățar rotofei își oferea marfa sa aromată, și în timp ce juncle păzea cu îndărătnicie magazinul, domnul Mrázek își savura în liniște cîrnatul și lingînd cu poftă zeama ce i se prelingea pe degete se gîndea dezinteresat la simpaticul său cățeluș, Koki.

Cînd în sfîrșit, ieși din magazin, întunecat la față și împovărat de griji, domnul Meerkatz luă o trăsură și dispăru în goana mare.

Detectivul se uită cu veninoasă răutate la juncle disperat care nu mai știa ce să facă: cîteva clipe încercă să alerge după trăsură, dar, pînă la urmă, firește, renunță. Domnul Mrázek retras la punctul său de observație, păși acum agale și cu demnitate, dar tot mai apucă să-l surprindă pe neexperimentatul urmăritor trecînd colțul și intrînd într-o clădire de pe Calea Națională, unde își avea sediul faimosul birou de investigații al binecunoscutului detectiv particular Karel Cholinsky, care publica o dată pe săptămînă la mica publicitate a ziarului *Národní Politika*, veșnica și invariabila sa reclamă cu ochiul pătrunzător împroșcînd în jurul lui razele vigilenței.

Ei bine, angajatul acestui birou era mai curînd orb de amîndoi ochii, în schimb domnul Mrázek, care acum știa

absolut totul, se întoarse în circiuma lui unde continuă să cerceteze gustul berei de Braniţk.

Un lucru era limpede şi oarecum surprinzător: domnul a pus să fie urmărită frumoasa sa soţie şi, drept răsplată, altcineva îl urmăreşte pe el. Poate oare un om cu cugetul curat să afirme că aici nu-i vorba de ceva mai mult decît de o simplă gelozie conjugală?

Spre seară, cînd în casa domnului Mrázek îşi făcu apariţia distinsul domn Meerkatz, bătrînul şi încercatul detectiv renunţă la hotărîrea sa iniţială de a-i da referinţe despre urmărirea de azi. De altfel nici nu fu timp de aşa ceva. Domnul Meerkatz, uşor iritat, îl înştiinţă pe detectiv că din păcate se vede silit să lipsească de acasă cîteva zile şi-i ceru, stăruitor, să fie în acest timp deosebit de vigilent.

— Voi face, desigur, totul ca să fiu cît mai repede înapoi, ţinu să-l asigure.

— Dar soţia dumneavoastră ştie că plecaţi?

— O să-i spun abia în seara asta, dimineaţa o să mă conducă, negreşit, la gară.

Detectivul îşi spuse în sinea lui: ba bine că nu, mititica o să vrea să se asigure că ai plecat!

— Firește, n-o să-i spun cînd mă întorc, îl asigură din nou pe domnul Mrázek, baronul von Meerkatz, cu un zîmbet viclean.

— Foarte bine, încuviinţă detectivul înţeleapta decizie. Îmi este îngăduit să vă întreb unde plecaţi? Desigur, nu-i obligatoriu să-mi spuneţi, dar...

— Faţă de dumneavoastră n-am secrete, îl întrerupse baronul; mă reped pînă la Dresda.

— Asta se poate rezolva în două zile, spuse detectivul, răsuflînd uşurat.

A doua zi dimineaţa, prin faţa acceleratului de Berlin se plimba o pereche distinsă, un bărbat cu o barbă şic şi tînăra-i soţie, al cărui chip nu ascundea faptul că despărţirea nu-i făcea plăcere cîtuşi de puţin. Domnul îi zîmbea tot timpul încurajator şi cînd sirena locomotivei şuieră, anunţînd plecarea trenului, îi sărută mîna atît de stăruitor, încît trebui să sară pe scara vagonului după ce trenul se pusese în mişcare. Doamna flutură din batistă în urma lui, în timp ce

detectivul Mrázek, mulțumit de ceea ce văzuse, se retrase și așteptă în fața gării. Conița luă o trăsură, iar domnul Mrázek, din altă trăsură o urmări, prudent, de la distanță.

După aceea se așeză la masă în circiuma lui și comandă mezelicul dinainte de amiază, căci azi avea înaintea sa o zi lungă. Deloc nu-l surprinse faptul că-l găsi în local pe junele acela chinuit. Îi zîmbi chiar, și după ce-și termină de mîncat papricașul, se așeză la masa lui.

— Permiteți, pentru o clipă, domnule coleg?

Junele îl privi cu un aer nedumerit.

— Păi, reluă degajat detectivul — dumneata ești omul lui Cholinsky, iar eu sînt fostul inspector de poliție Mrázek. Dumneata îl păzești pe domnul Meerkatz, iar eu, pentru variație, o păzesc pe conița lui, așa că nu văd de ce nu ne-am face viața mai ușoară, ce zici?

Tînărul răpus de-a binelea de francheța încercatului detectiv, șopti cu sfială:

— Tîmpită treabă, nu-i așa?

— Dacă nu mă înșel, dumneata nu ești de multă vreme în branșa asta.

— Nu. N-a fost altceva și m-am apucat și cu de ce am găsit. Nu știam că povestea asta e atît de plicticoasă.

— Ce-i drept, mare distracție nu e. Mult mai amuzant e să vezi un film polițist la cinematograf. Apropo, pentru cine îl păzești dumneata pe acest Meerkatz; firește, numai dacă nu cumva e secret! Bei un sfert de vin?

Junele acceptă oferta, cu căldură:

— Ce secret! Ea l-a pus sub urmărire.

— Ca să vezi, tinere domn, bărbatul e dornic chiar dacă duce în spinare o grămadă de ani. Mă rog, se înțelege de la sine că pentru asta trebuie să aibă și bănișorii domnului Meerkatz!

Junele suspină, cu nostalgie:

— Cred că aveți dreptate. Dar credeți că dumnealui, are într-adevăr, atîta bănet? Știți, ea l-a pus sub urmărire, chipurile pentru că ar cheltui prea mult. Cică ar vinde mereu niște giuvaeruri, și de aceea ar vrea să știe cu cine își face el afacerile, și așa mai departe... De femei, în cazul lui, nici nu ne interesăm...

— Asta e demn de reținut... Pe cîte știu, ieri ați fost amîndoi la firma Fuchs, este?

— Cum, dumneavoastră știți acest lucru?!?Am aflat la noi la birou că dumneaei a primit această știre cu mare nemulțumire. Spunea șeful că a tunat și a fulgerat, atît era de furioasă.

— În felul ăsta, tinere domn, poți vedea, cel puțin, că și o soțioară iubită e în stare să facă tărăboi din pricina banilor. Îți dau un sfat: nu te însura!

— Deocamdată nici n-am ce-mi trebuie pentru așa ceva, rînji uricios neobrăzatul june.

Domnul Mrázek lăsă cîteva clipe timpul să se scurgă în liniște, apoi întrebă cu mirare:

— Dar cum se face că ești azi aici? De ce nu ți-ai luat liber? Vorba ceea, domnul Meerkatz tot e plecat...

Tînărul interveni speriat:

— Dumnezeule, unde?

— Departe. A plecat la Dresda azi dimineață.

Junele îl privi pe detectiv cu nețărmurită admirație:

— Știți sigur?

— Absolut, și-ți ofer asta în dar, ca pe o informație confidențială, ca să vezi și dumneata că nu sînt un zgîrcit.

— Sînteți un înger, domnule... Apropo, cît o să stea și ce-o să facă acolo?

— Drăguțule, misiunea mea e s-o păzesc pe coniță, nu pe dumnealui. Zicea că pleacă într-o călătorie de afaceri. Iar ea l-a condus azi dimineață la gară.

— Sînteți tare bun că mi-ați spus toate astea. Vă dați seama ce nenorocire ar fi fost dacă dispărea fără să știu. Cum văd, aici ar trebui să vină omul să stea de pază cum se crapă de ziuă.

— Știi ce? îi zîmbi detectivul încurajator: Ce-ar fi să facem și noi o mică afacere? Îți plătesc pentru ziua de azi și de mîine, cu alte cuvinte, cît lipsește domnul Meerkatz dumneata vei lucra pentru mine, ce zici?

Junele îl privi cu un aer de încertitudine.

— Nu-ți cer nimic deosebit. Mă înțelegi, dacă el e plecat, iar eu trebuie să aflu tot ce se întîmplă, am nevoie de un ajutor. Asta-i tot. Dumneata ar urma să stai aici și să-mi dai de veste dacă în clădire a intrat vreun tînăr ce ar putea fi luat în considerație, pricepi ce vreau să spun, nu-i așa? Eu o să mă postez colea, în stradă, nu de alta, dar casa are două intrări.

— Știu, coniția ne-a spus că uneori dumnealui obișnuiește să iasă cu barca... Dar șeful nostru n-a vrut să-i pună la dispoziție doi oameni, pesemne l-ar fi costat prea scump.

Încercatul detectiv își înghiți în sec uimirea, aflînd că distinsul domn Meerkatz părăsește uneori clădirea pe ușa din spate, ca să plece cu barca. Încotro plutește oare acest soț temător și grijuliu? Și cum se face că nu-și suspectează propria soție, că într-o bună zi ar putea s-o șteargă tot pe aici?

Căzu la înțelegere cu junele chinuit, îi strecură în palmă o hîrtie de cincizeci de coroane, sumă regească în acele vremuri (o trecu firește, numaidecît, la contul-cheltuieli speciale pentru domnul Meerkatz), apoi ieși în stradă. Cînd se opri deasupra Čertovkăi, cercetînd aripa din spate a casei, își dădu seama de ce domnul Meerkatz nu avea nici un motiv să se teamă că frumoasa lui soție ar putea să folosească această cale fluvială. Brațul Vltavei curgea aici cu repeziciune, și să vîslești prin curentul lui, pentru asta era nevoie de brațe vînjoase.

De altfel, detectivul Mrázek încercă asta pe pielea lui; închirie de la domnul Rousek o luntre, și pînă la urmă avu chiar norocul s-o vadă pe coniția la fereastră, asculta muzică la gramofon, și, de bună seamă, se plictisea de moarte.

Domnul Mrázek se luptă un timp cu valurile, apoi se lăsă iar dus de torent și reflectă. Altceva nu mai putea face acum pentru siguranța și fericirea baronului von Meerkatz.

Rățuștele sălbatice nu conteneau să se legene pe pragul rîului, iar detectivul se înapoie din scurta sa plimbare, proaspăt și mulțumit.

— În casă n-a intrat nimeni, îi raportă cu zel tînărul salariat al biroului Cholinsky.

— Excelent. Acum ia-ți cu adevărat repaus, căci dacă e să se întîmple ceva, asta va fi abia mîine, acum e încă prea devreme.

— De unde puteți ști? întrebă tînărul, cu uimire.

— De știut, firește, nu pot să știu, dar e de presupus. Află însă, că omul comite multe greșeli pînă descoperă ceva. Și, între noi fie vorba, mie ceva nu-mi iese la socoteală în toată povestea asta, și nu știu ce. Numai că sarcina mea e s-o păzesc pe coniță, iar a dumitale pe baron, și cu asta noi ne achităm de datorie. Așadar, pe mîine dimineață, tinere.

Cum văd, încep să devin patron, reflectă, nu fără trufie, detectivul Mrázek, după ce rămase singur în tăcutul local, unde numai muștele mai tulburau liniștea, bizuind în jurul unei hîrtii de prins muște, învechite. În definitiv, de ce nu, dacă afacerile ar mișca puțin, aș fi în stare să hrănesc un ajutor. Dar, vorba ceea, bucurie prea mare, probabil, n-aș avea, asta e o treabă pe care omul trebuie s-o facă singur, să umble mereu după ceva, ca să nu simtă cum trece timpul.

Nu, mie n-o să-mi scoată nimeni din cap ideea că domnul Meerkatz îmi spune tot adevărul, după cum, probabil, nici ea la rîndul ei, nu i-l spune lui Cholinsky.

Circiumarul se așeză la masa oaspetului îndrăgit și începu vorba, spunîndu-i că anul acesta stăm prost cu pescuitul. Detectivul încuviință, și în sinea sa îl completă, zicîndu-și că nu numai cu pescuitul. În ceea ce-l privește, stă prost cu agerimea lui de detectiv. Ei, dacă ar mai lucra la poliție și ar putea să se repeadă frumușel pînă la firma Fuchs, alta ar fi fost povestea. Pe loc ar fi devenit mai deștept. Pentru că acolo i-ar spune, ceea ce unui detectiv particular nu sînt datori să-i spună, și anume, ce fel de bijuterii le-a oferit spre vînzare domnul Meerkatz, și numaidecît lucrurile s-ar clarifica. Din păcate însă, detectivul particular nu-i decît un biet țăran angajat într-o fabrică, iar în Praga omul are greutate numai dacă face parte din echipa de criminalistică a domnului consilier Vacátko.

- Pensionarul Mrázek, ce poate el să facă?

În ziua aceea, într-adevăr, nu izbuti nimic și, de altfel, nici nu contase pe acest lucru. Conița a stat acasă, nici măcar la cafeneaua ei preferată nu s-a dus.

Detectivul rezistă cu cinste petrecîndu-și toată ziua în circiumă, apoi, pentru mai multă siguranță, își mai aruncă o dată privirea peste Čertovka. La fereastra întredeschisă stătea conița Nelly și se plictisea nevoie mare.

În ziua următoare o cuprinse însă o sete de activitate neobișnuită. Chiar de dimineață părăsi clădirea și porni în grabă spre oficiul poștal din Malá Strana.

Domnul Mrázek profită de înghesuială și se postă la coadă în așa fel, încît să fie cît mai aproape de ea. Conița spuse la ghișeu un număr de telefon cerînd să i se facă legătura. După care se duse într-o cabină.

Detectivul reținu acest număr și-l repetă în minte până când reuși să facă rost de un creion ca să-l noteze pe manșetă.

După ce termină convorbirea, doamna mai făcu niște cumpărături în magazinul de delicatese din Piața Malá Strana și de acolo se duse direct acasă. Dispăru în gang cu privirea ațintită în pământ, ca o femeie onestă și plină de virtuți, de parcă voaleta ușoară, prinsă cu ace de pălărie, ar fi silit-o la gînduri sfinte și reținere.

Domnul Mrázek se întoarse sprinten la poștă și-i ceru domnișoarei de la ghișeu să-i facă legătura cu același număr solicitat de conița acum câteva clipe.

Spre marea sa uimire, în receptor se auzi: „Hotel Šroubek", recepția. Cu cine doriți, vă rog?

Detectivul lăsă receptorul în furcă. Acum, cel puțin, un lucru era limpede: în acest hotel se află o persoană care în urmă cu câteva minute aflase personal din gura coniței Nelly că e singură acasă și drumul e netezit...

Vasăzică, e vorba, totuși, numai de o chestiune amoroasă?

Se înapoie agale spre punctul său de observație. În cîrciumă sosise între timp tînărul cu fața chinuită, ședea la o masă și, zărindu-l, îi raportă binevoitor, clipind cu un aer complice:

— Deocamdată nu se întîmplă nimic deosebit.

— O să se întîmple, tinere, pe chestia asta poți să pui mîna în foc, îi răspunse domnul Mrázek, posomorît. Eu mă duc pe pod și, din cînd în cînd, o să mai dau pe aici. Dacă dumneaei iese cumva singură din casă, ai grijă să vezi cam încotro se îndreaptă!

Deasupra Čertovkăi domnea liniștea, pe insula Kampa copiii zburdau gălăgioși, în schimb pe pervazul ferestrei unde locuia doamna Meerkatz, azi nu se mai vedea pîlnia gramofonului. Fereastra era închisă, cine știe, poate din pricina căldurii, iar în spatele geamului se pîrlea o vază cu flori.

Conița însă nu era de văzut. Să facă oare curățenie? Să aștepte oare vizita cuiva?

Hotel Šroubek... Mda. Una din două: ori se repede ea pînă acolo și în cazul acesta detectivul trebuie să se agațe de urmele ei, ori vine aici necunoscutul de la hotel...

În cazul ăsta pînă și tînărul acela neisprăvit, trebuie să-l vadă din cîrcimă.

— Nu-i rămîne deci, decît să aştepte cu răbdare. Întocmai ca pescarii aceia de jos, de pe malul Vltavei.

Porumbeii se roteau jos de tot deasupra acoperişurilor cu olane, iar din turnul Bisericii Sfîntul Neculai, bătăile orologiului măsurau timpul. Soarele tresărea în apa rîului, şi, de undeva de departe, parcă dinspre Žofin, răzbeau din cînd în cînd acordurile unei muzici, aduse pînă aici de adierea vîntului.

Trebuie să mă duc să văd ce face ajutorul meu, te pomeneşti că berea de Branik îl leagănă de-a binelea, îndemnîndu-l la somn. În felul ăsta supravegherea lui mi-ar folosi, cum îi folosesc mortului ventuzele. Domnul Mrázek nu era învăţat să se bizuie pe forţe străine.

Deodată, pe braţul Čertovka pătrunse o barcă împinsă de nişte bătăi de vîsle puternice. Pentru bărbatul aflat în ea nu era uşor să înainteze împotriva curentului năprasnic, dar se străduia cu multă înverşunare. Pescar, fireşte, nu era, căci aici, slabă i-ar fi speranţa să prindă ceva.

Detectivul se sprijini de balustradă şi-l urmări cu toată silinţa. Individul se îndrepta spre casa în care locuiau soţii Meerkatz. Ba, mai mult, se părea că din clipă în clipă avea să ajungă aproape de locul în care, din zid, răsărea în afară un cerc de fier. Acolo îşi priponea barca domnul Snabl, ori de cîte ori aducea scînduri de pe malul opus.

Omul nostru nu prea izbutea, curentul era puternic, şi de fiecare dată cînd se apropia de ţintă, era nevoit să se ridice din nou şi să tragă vîrtos spre a ajunge la zid, dar atunci curentul îl împingea iar într-o parte.

Domnul Mrázek îşi părăsi pe neaşteptate postul de observaţie din faţa balustradei şi făcu iute un salt înapoi. Performanţă destul de frumoasă pentru vîrsta lui. De la fereastra locaţului, tînărul îi flutură din mînă, plin de amabilitate şi-i sugeră, prin semne, că nu se întîmpla nimic.

Ba se întîmplă, prietene, şi încă ceva nespus de interesant!

Pătrunse repede în gang. Trecu de uşa atelierului şi în clipa aceea îl pufni rîsul. Scîndura, ce-i drept, zăcea aici ca deobicei, dar zăvorul portiţei ce dădea spre rîu, era tras într-o parte.

Nu m-am înşelat oare? Într-adevăr barca aceea se îndrepta încoace? Uneori cîte o imagine îl zăpăceşte pe om în ase-

menea hal, încît mintea i-o ia razna, își spuse în sinea lui detectivul, și, pentru a fi mai sigur, deschise încet portița cu pricina. Luciul apei se zbătea violent. Barca tocmai sosise la destinație, bărbatul aflat în ea se agăță fericit de cercul de fier și legă de el lanțul subțire.

După aceea coborî pe lespedea de piatră a scării.

Abia acum îl privi pe domnul Mrázek, care se uita țintă la el cu neascunsă uimire. Se părea că omulețul acesta îmbrăcat într-o haină cu pulpane lungi nu-l incomoda cîtuși de puțin pe străin; era pesemne mîndru de faptul că izbutise să acosteze. Îi zîmbi prietenește detectivului și acesta se retrase pe coridor. Și cum nu-i dădu prin minte nimic mai ingenios, intră în atelierul de tîmplărie al domnului Snabl.

— Ce doriți? i se adresă unul dintre lucrători, căci în atelier n-avea nimeni acces; patronul primea comenzile în locuința sa.

— Nimic, nimic, rosti în șoaptă domnul Mrázek, cred că m-am încurcat...

O zbughi iute afară, și în urma lui auzi o explozie de rîs. Cineva din atelier spuse:

— Ați văzut, ăsta s-a ciupit de dimineață.

Într-adevăr, detectivul simțea cum i se învîrtește capul, de parcă ar fi băut în lege. Ajuns în stradă se văzu nevoit să se sprijine de stîlpul felinarului. Căci, vorba ceea, ce e mult, e mult! Omul din barcă... Nu, nu, asta nu e cu putință; Dumnezeule, o asemenea coincidență, sau cum i se mai spune, nici nu poate fi!

Omul din barcă... Domnul Mrázek era acum absolut sigur — e omul din barcă... Mark Lebovič din Krakovia! Uneori se mai prezintă și sub numele de Lébl, și, e veșnic căutat de toate direcțiile poliției criminalistice din întreaga Europă. Peste tot însă i se spune Craiul, pentru faptul că și-a implantat într-un dinte din față un briliant, care sclipește superb ori de cîte ori Craiul îi aruncă vreunei femei o privire așa cum scrie la carte.

Iar domnul Mrázek apucase să surprindă în zîmbetul lui neașteptat pînă și sclipirea acelui briliant!

Craiul din Krakovia... Ce caută el aici? Pentru numele lui Dumnezeu!...

Ascultă, Mrázek, își spuse cu jumătate de gură; pe cît ești de bătrîn, pe atît ești de prost! Ce altceva ar putea să

facă aici acest Mark Lebovič, decît vreo strengărie. Se pare că situația se lămurește dintr-o dată, și încă peste așteptări. Îi făcu un semn prietenesc angajatului său temporar ce sta la fereastra localului, și fără să mai stea pe gînduri porni direct spre Piața Václav, unde se afla Hotelul Šroubek.

Nu, nu i se pare deloc ciudată prezența Craiului la Praga. În definitiv nu i-a spus domnul Meerkatz că soția lui e originară din Polonia, și, deci, de acolo ar putea să amenințe vreo primejdie? Ori de la Viena, ori din Ungaria... Bineînțeles, în aceste locuri Mark Lebovič e ca la el acasă.

Iar eu sînt un măgar bătrîn, pentru că din gară nu trebuia s-o mai scap din ochi; dacă procedam așa, azi eram cu o zi mai deștept. Ce mai, în gară există un oficiu poștal, de acolo dumneaei i-a expediat Craiului o telegramă, și așa se face că șmecherul s-a și înfățișat. De aceea a telefonat ea azi la hotel; eu sînt vinovat de toate, chiar dacă, probabil, n-aș fi putut împiedica nimic, pentru că, între noi fie vorba, și ea-și Craiul așteptau de mult acest moment favorabil. Ca să vezi, conița arăta ca Sfînta fecioară de pe Podul Karol și, cînd colo, dumneaei e înhăitată cu un asemenea tîlhar! Iar Craiul cunoaște bine locurile pe aici, de vreme ce a știut să ajungă la ea cu barca; asta cu greu i-ar fi putut explica dumneaei la telefon. Mark Lebovič e în stare să prevadă multe lucruri și cu și mai multă isteține se pricepe să le aranjeze pe toate dinainte.

La recepția hotelului, domnul Mrázek mai avea încă destule cunoștințe de pe vremuri, ca să obțină informația necesară. Da, din Krakovia se află aici domnul M. Lébl, comerciant, dispune de un pașaport polonez, totul e în perfectă ordine, a sosit azi dimineață, cineva l-a căutat la telefon, după aceea s-a odihnit, nu există împotriva lui nici cea mai mică plîngere, e un client exemplar...

Parcă l-ar fi auzit pe fostul său șef, consilierul Vacátko, care întotdeauna obișnuia să spună în asemenea împrejurări: „Cum e vreunul din acești șmecheri în perfectă ordine, atenția mărită, domnii mei!"

Iar aici prea e totul în perfectă ordine!

Nu rămîne decît să-i prezint mîine domnului Meerkatz — sau cînd s-o întoarce — un raport care, bănuiesc, n-o să-i facă prea mare plăcere. Asta este. Detectivul particular nu-i un înger păzitor, ca să-i ocrotească pe oameni de necazuri.

De altfel, domnul Meerkatz e și el un om aparte. A închiriat la Praga o locuință într-o casă cu două ieșiri, de bună seamă pentru el, și, poftim, pe chestia asta a mai profitat și altul. În căsnicie, probabil, așa se întîmplă întotdeauna... Dacă ar vrea să divorțeze, povestea asta i-ar ajunge din belșug. Dar nu știu de ce, omului îi vine să se îndoiască din ce în ce mai mult că asta l-ar interesa pe domnul Meerkatz. Da, e, într-adevăr, o persoană misterioasă. N-ar strica deloc să știu despre el ceva mai mult.

Și cu aceste gînduri, domnul Mrázek o coti pe strada Bartolomejska, îndreptîndu-se spre Direcția a Patra. Înainte de toate o să le spună colegilor de sosirea Craiului la Praga. Îi vor fi desigur foarte recunoscători pentru această știre. Iar cu acest prilej va trage și el puțin cu coada ochiului prin cartotecă. Te pomenești că numele de Meerkatz nu-i chiar atît de anonim.

Jos era de serviciu un tînăr gardian, necunoscut. Se uită la bătrînul detectiv cu o privire aspră și bănuitoare.

— La domnul consilier? Asta nu se poate, dumnealui nu-i aici, bombăni morocănos, cînd detectivul îl informă unde vrea să meargă.

— Mă rog, atunci o fi pe-acolo careva, din echipa de criminalistică, nu? Domnul Brůžek, sau domnul Bouše...

— Nu-i nimeni, ripostă gardianul, întunecîndu-se la față. Dacă aveți ceva de declarat, lăsați aici la mine.

— Înțelege, omule, eu am lucrat cîndva aici, acum am un birou particular și am nevoie să cercetez ceva în arhivă.

— Persoanele particulare n-au ce căuta în arhivă, pentru asta avem azi un regulament și dispoziții speciale, îi respinse și această cerere aprigul gardian.

— Dar eu nu sînt persoană particulară, repetă cu încăpățînare domnul Mrázek.

Și deodată începu să-i pară rău de faptul că stă la tocmeală cu acest nătărău, care îl împiedică să se ducă acolo unde ani în șir a stat de și-a ros coatele pe masă. Și, deodată, inima lui se înăspri:

— Bine, atunci spînzură-te cu arhiva dumitale cu tot, nenișorule!

— Hei, hei, zbieră ofițerul de serviciu în uniformă, vorbele astea ar putea să vă coste cam scump, domnule!

— Pe mine, nerodule? Știi tu cine sînt eu? Eu sînt inspector de poliție ieșit la pensie! strigă mînios detectivul Mrázek.

— Păi tocmai de aia, că sînteți la pensie... Da, da! Mai bine duceți-vă în parc și nu vă mai înghesuiți acolo unde n-aveți acces!

Supărat la culme, domnul Mrázek se duse acasă. Koki îl întîmpină cu mare bucurie, nu era obișnuit ca stăpînul să se înapoieze atît de devreme. Detectivul se așeză pe treptele de la intrare și, scărpinînd cățelul după urechi, își spuse în sinea lui că de fapt a îmbătrînit cu adevărat și de vreme ce nici la Direcție nu mai e lăsat să intre, lumea și-a pierdut orice sens pentru el.

— Nu mă vor, Koki, nu mă vor... Nu-i nimic, fac ceva pe toate și să fiu lăsat în plata Domnului. La urma urmei, ce-mi pasă mie că vestitul Crai se află la Praga... Și ce să-mi pese cine e acest domn Meerkatz sau poama lui de nevastă? Mi-a plătit s-o păzesc, și asta fac. Cînd se întoarce îi prezint raportul: la orele cincisprezece patruzeci, prin portița din spate, adică dinspre rîu, a pătruns în clădire un individ în persoana căruia l-am descoperit pe Mark Lébl, mai precis Lebovič, din Krakovia, cunoscut pretutindeni ca fost spărgător de case metalice de bani și revînzător de obiecte furate, urmărit de toate polițiile din lume, și bineînțeles și de a noastră. Și-a petrecut toată ziua în tovărășia coniței...

Bătrînul detectiv era un om atît de grijuliu, încît, la acest gînd, tresări: va trebui să mă mai duc chiar azi pe acolo, cine știe, te pomenești că pînă diseară bărcuța dispare. A petrecut în locuința coniței cîteva ceasuri, așa o să scriu.

— Știi, Koki, omul e ca o mîrțoagă: se deprinde să tragă chiar și atunci cînd căruțașul nu-l mai vrea... Mă rog, nu mă lasă să intru la arhivă, nici eu nu le spun nimic despre Crai. N-au decît să umble mîine cu limba scoasă după el, dacă o face pe-aici vreo trăsnaie. Eu sînt pensionar, datoria mea e să stau pe o bancă în parc, nu să-i caut pe răufăcători. Hai, Koki, ne repezim pînă la mezelărie să-ți cumpăr niște grăsime de la șuncă, mie, băiete, nu-mi arde deloc să mănînc. Eu sînt tare trist, pricepi Koki?

Barca mai era priponită și seara de zidul din spatele clădirii, în timp ce ajutorul domnului Mrázek nu se mai afla în cîrciumă la postul lui de observație; dealtfel, programul său de lucru se încheiase.

Așa cum se prezintă situația, cei doi vor rămîne împreună toată noaptea, chiar dacă încercatul detectiv nu-și putea imagina că faimosul Crai a venit tocmai de la Krakovia numai pentru a se lăfăi cu o femeie în brațe.

Avu un somn foarte agitat, se trezi gîfîind; se simțea, un pic, aidoma cînelui ciobănesc care știe de prezența lupului în țarc, dar n-are voie să latre.

Dimineața se duse din nou la lucru, fără nici un chef însă, și fără interes. De altfel, azi se întoarce domnul baron, și toată povestea va lua sfîrșit. Barca firește, nu mai era la locul ei.

În schimb, în fața casei se bulucea atîta lume încît domnul Mrázek simți deodată cum începe să fiarbă sîngele în el.

— Ce s-a întîmplat aici? îl întrebă pe cîrciumar, care se înghesuia și el în mulțime.

— Închipuiți-vă, chiriașii cei noi au fost jefuiți! Dar așa, cum scrie la carte, poliția a venit aici cu noaptea în cap!

Domnul Mrázek își croi drum și se strecură înăuntru. În gangul clădirii sta postat un gardian de la comisariatul din Malá Strana, cu misiunea de a-i goni pe curioși. Din fericire îl cunoștea pe detectiv și-l lăsă să urce pînă sus, în locuința soților Meerkatz, unde comisarul Nágl tuna și fulgera:

— Mă rog, de pierdut putea să se piardă orice, dar locatarii apartamentului nu puteau să se piardă! Unde dracu sînt?!?

— Dacă mi-ați îngădui, v-aș spune eu ceva în legătură cu povestea asta, și pe loc îi explică, foarte pe scurt, ce treburi făcea aici pentru domnul Meerkatz.

— Să fie clar, domnule Mrázek, îi replică posacul comisar, furtul a fost săvîrșit, și încă un furt în lege, priviți și dumneavoastră în ce hal arată această casă, totul e întors cu dosul în sus. Dar nici stăpînul... și nici soția lui nu sînt acasă, iar proprietarul pretinde că nu știe să fi plecat vreunul din ei.

— Domnul e plecat, spuse detectivul, cu aerul omului inițiat, conița însă, se afla ieri acasă. Dumneaei a avut ieri, în vizită, un bărbat.

— Ia te uită! Ia te uită! Și credeți că ar putea fi vreo legătură cu...

— Categoric, domnule comisar. Căci n-a fost vorba de o vizită oarecare, aici s-a aflat însuși Craiul, dacă numele acesta vă spune ceva.

Nu, la Malá Strana nimeni nu știa nimic de existența acestui domn.

— Bine, bine, dar unde-i acum această femeie? întrebă cu amărăciune comisarul. Ce dracu, doar n-a furat-o și pe ea?...

Detectivul Mrázek strînse din umeri, apoi ceru permisiunea de a cerceta mai amănunțit întreaga locuință. Cu acest prilej află că gardienii fuseseră alarmați în zori de domnul Snabl, proprietarul clădirii. Auzise peste noapte, cînd casa e de obicei înfundată într-o liniște desăvîrșită, un zgomot ciudat, ca și cînd cineva, din apartamentul vecin, ar fi tîrît o mobilă. Cum chiriașii Meerkatz erau niște oameni tăcuți, ca șoarecii, s-a speriat crezînd că i s-a făcut rău domnului baron. A ieșit deci pe coridor, dar n-a observat nimic suspect; dacă ar fi ieșit cineva din clădire s-ar fi auzit scîrțîind broasca învechită.

Pe urmă însă, a auzit din nou aceleași zgomote și cum se crăpa de ziuă, a coborît iar din pat și a ieșit afară. Pe coridor zăceau niște obiecte de îmbrăcăminte, împrăștiate desigur, de o persoană foarte grăbită. Pe scurt, în clipa aceea proprietarul și-a dat seama, cît se poate de limpede, că aici se întîmplă un lucru necurat. A dat repede fuga în stradă, să cheme poliția.

Poliția s-a prezentat la fața locului, cu toată operativitatea, abia după ce s-a luminat, și a pătruns cu forța în locuința soților Meerkatz, pe care a găsit-o într-o stare dezolantă...

Domnul Mrázek deschise un șifonier. Era înțesat de haine bărbătești.

— De aici nu s-a furat nimic, remarcă el.

— Uitați-vă însă alături, rînji unul dintre gardieni.

Detectivul deschise al doilea șifonier. Într-adevăr, aici nu era agățată decît o singură rochie de damă.

— Pentru mine totul e clar, domnilor, zîmbi domnul Mrázek. Doar n-o să-mi spuneți că hoțul a venit aici să fure rochii de damă! După părerea mea, conița și le-a luat singură.

— Cum adică, dumneavoastră credeți că a plecat?

— Mai precis, a fugit.

— Bine, dar prin locuința asta a cotrobăit cineva. Asta e categoric. S-ar putea ca dumneaei să fi fugit dinainte, și să fi lăsat ușa întredeschisă, ca o persoană străină să poată pătrunde în apartament! își expuse comisarul reflecțiile sale.

— Proprietarul pretinde că poarta clădirii era încuiată în cea mai perfectă ordine, ținu să sublinieze unul dintre gardieni.

— Dar portița ce dă spre Čertovka tot în perfectă ordine era? întrebă detectivul.

Într-adevăr, zăvorul portiței era și acum dat înapoi.

— Cum adică, dumneavoastră socotiți că...

— Da, omul acela a sosit ieri cu barca aici. Nu văd, deci, de ce n-ar fi plecat pe aceeași cale, și asta, cu atît mai mult, cu cît bărcuța se mai afla aici și ieri seara. Am văzut-o cu ochii mei. Eu unul, aș zice, că aici nimeni n-a furat nimic, ci mai curînd a căutat ceva. Mai cu seamă în pat, în bibliotecă, dar și prin toate sertarele. Și știu eu, poate și pe sub mobilă.

— Se pare că aveți dreptate; pentru mai multă siguranță eu o să chem criminalistica, n-au decît să se distreze dumnealor cu povestea asta, spuse comisarul și părăsi apartamentul.

— Eu, dacă-mi permiteți, i-aș aștepta aici pe domnii de la Direcția a Patra, se oferi detectivul Mrázek.

— Se înțelege, încuviință comisarul; și-așa știți mai multe despre această domniță decît oricine dintre noi. Jos o să rămînă un om de-al nostru.

Detectivul mai stătu un timp, să se împrăștie mulțimea, apoi se decise să se repeadă la cîrciuma de peste drum să bea o bere, dar n-apucă să ajungă pînă acolo.

Din celălalt capăt al străzii își făcu apariția o trăsură și domnul Meerkatz sări neîndătător în fața casei. Birjarul coborî iute de pe capră și-i întinse o valiză mică, după care își scoase cilindrul de fetru, făcîndu-i o plecăciune adîncă.

Detectivul Mrázek îi ieși în întîmpinare.

— S-a întîmplat ceva? întrebă tulburat baronul Meerkatz, căruia nu-i scăpă din vedere nici privirea gravă a detectivului și nici fețele speriate ale oamenilor de la ferestre.

— S-a întîmplat, vă rog să mergem sus. Locuința dumneavoastră e deschisă, poliția tocmai a plecat și abia acum urmează să vină echipa de criminalistică.

— Criminalistică, murmură domnul Meerkatz, și se făcu alb ca varul. Se opri pe scară și-și duse mîna la inimă: Cum să înțeleg acest lucru?

— Doamna Nelly a dispărut peste noapte și casa e întoarsă cu dosul în sus. În lipsa dumneavoastră a sosit aici domnul Lébl, pe numele său adevărat Mark Lebovič din Krakovia, și a stat cu conița toată după amiaza de ieri. Presupun că au plecat împreună.

Baronul Meerkatz gemu:

— Ah, bestia! Bestia asta blestemată...

Dacă ne gîndim că numai alaltăieri își luase rămas bun de la ea cu atîta duioșie în fața trenului, spunîndu-i turturica mea, această schimbare era, fără doar și poate, foarte substanțială.

— Bănuiam eu, că într-o bună zi o să-mi facă asta... Ah, Doamne Dumnezeule!

Domnul Meerkatz străbătu la iuțeală vestiarul și, spre surprinderea detectivului, mai întîi se năpusti în bucătărie. Dintr-o privire măsură întreaga încăpere, apoi se repezi la bufet și-l cercetă temeinic.

— Mai rău e prin camere, domnule, spuse cu voce scăzută detectivul Mrázek.

— Mai rău, spuneți?... Pe mine nu mă mai interesează nimic de vreme... de vreme ce ea a plecat, suspină baronul Meerkatz. Prost ați păzit-o, domnule Mrázek! Prost!

Detectivul zîmbi, blajin:

— Dar bine, dumneavoastră nici nu m-ați pus s-o păzesc pe coniță. Dumneavoastră mi-ați cerut să-i păzesc mai curînd pe acei ce au făcut aici acest prăpăd. Iar dacă doamna era înhăitată cu ei, asta înseamnă că amîndoi eram slabi în fața lor.

Baronul oftă:

— Da, s-ar putea să aveți dreptate... Spuneați că vine criminalistica... Mă rog, să vină... Din păcate, pe Nelly n-o să mi-o aducă înapoi niciodată...

— Mi-ați vorbit o dată de giuvaerurile soției dumneavoastră. Presupun că au dispărut.

— Se înțelege, de vreme ce dumneaei a plecat... L-a luat cu dînsa, ticăloasa! Mizerabilo!

— Iar dumneavoastră, vă rog să mă iertați, lucrați cu giuvaeruri, nu-i așa?

Domnul Meerkatz își încruntă sprîncenele, de parcă s-ar fi mirat la auzul acestei întrebări.

— De ce credeți? Ceva, firește, am avut, pentru ea, acum însă s-a dus... Sînt un om distrus, domnule! Nici nu știu ce-o să mă fac!...

Și rostind aceste cuvinte baronul își aruncă o privire fugară prin odăi, apoi se duse înapoi în bucătărie. Poate și pentru faptul că, aici era, de fapt, cea mai mare ordine din întreaga locuință.

După un timp spuse oftînd:

— Cred că... misiunea dumneavoastră s-a încheiat. Iar eu vă mai sînt dator...

Părea ciudat că tocmai în asemenea momente era capabil să vorbească astfel. Ba, mai mult, trase din buzunar portofelul și, scoțînd din el trei hîrtii de o sută, întrebă:

— Ajunge?

— Se înțelege, dar... știți... eu trebuie să aștept aici pînă vine echipa de criminalistică... Mi-au cerut asta cei de la comisariatul local.

— Foarte bine! V-aș ruga însă, să-mi faceți încă un serviciu, probabil ultimul. Eu, precum vedeți, nu mai sînt în stare de nimic... Dați o fugă pînă la marginea podului, acolo se găsesc întotdeauna trăsuri. Să vină una, imediat!

— Cum, dumneavoastră plecați din nou?

Baronul dădu din cap aprobator:

— Da, la poliție!

Detectivul o zbughi iute pe ușă afară. Pe drum își spuse că n-ar dori să aibă parte de o asemenea surpriză, ca acest om amărît. Într-adevăr, povestea asta l-a doborît, arăta, pe neașteptate, ca un moșneag! Și pînă nu demult era atît de fercheș!

Cînd se înapoie, și încă într-o mașină, domnul Meerkatz îl aștepta în fața casei. Ținea în mînă o servietă mai măricică. Se instală pe perna din spate și, după ce automobilul porni, baronul se răsuci într-o parte, iar domnului Mrázek i se păru că își ștergea ochii cu mănușa.

Din circiuma de peste drum, patronul localului se uita nerăbdător la detectiv. Acesta n-avea însă acum nici un chef să dea explicații și preferă să renunțe la obișnuita halbă de bere. În sfîrșit, pe stradă apăru un automobil de culoare închisă, atît de familiar domnului Mrázek — era vechiul *mordvagen* al Direcției a Patra pragheze, din care peste puține clipe coborî detectivul Brůžek, însoțit de tînărul Soukup.

— Ce învîrteşti aici? îl întrebă, uimit, fostul coleg.

— Biroul de detectivi particulari trebuie să fie prezent pretutindeni, îi răspunse domnul Mrázek. Ieri m-am abătut pe la voi, cu gîndul să vă aduc la cunoștință că-la Praga și-a făcut apariția Craiul din Krakovia. Ce vedeți aici, e isprava lui.

Detectivul Brůžek șuieră printre dinți:

— Ei drăcie... și de ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu ne-ai anunțat?

— Pentru că nu m-au lăsat să urc. Firește, am vrut să aflu, în particular, și cîte ceva despre domnul Meerkatz; dumnealui e stăpînul acestui apartament. Și, cine știe, poate că în felul ăsta v-aș fi scutit de o muncă în plus, dar nici asta nu mi s-a îngăduit.

Intrară în locuință și cînd deschiseră ușa spre bucătărie, detectivul Mrázek constată cu surprindere că bufetul era dat într-o parte și una din scîndurile dușumelei ridicată în picioare.

Își aduse aminte de privirea domnului Meerkatz, în clipa în care pătrunseseră împreună aici, și de faptul că-l trimisese după taxi, ca să rămînă singur.

— Poftim, acum puteți să începeți cercetările, domnilor, se adresă ceremonios, foștilor săi colegi. Eu aș putea să vă spun multe, căci, vorba ceea, am dibuit cîte ceva în povestea asta. Chiar dacă sînt pensionar, și nu mai sînt bun de nimic.

Detectivul Brůžek se așeză la masa pe care zăceau, răvășite, tot felul de hîrtii; le împinse într-o parte, și după ce își aprinse tacticos țigara spuse:

— Gata, Václave, acum nu te mai supăra și spune mai bine ce s-a întîmplat aici. Așa cum văd eu, iețele sînt bine încîlcite, nu-i așa?

Domnul Mrázek începu să depene firul tristei povești despre viața mohorită a bogatului domn Meerkatz, alături de frumoasa dar falsa lui soție, care, în această noapte, a șters-o cu Craiul, luînd cu ea toate bijuteriile...

Prin fereastra deschisă răzbea vuietul Čertovkăi, iar razele soarelui se răsfrîngeau în geamurile caselor de peste drum; acest mic colțișor al Veneției pragheze era atît de idilic, încît tuturor le era cît se poate de limpede de ce își adusese aici vienezul Meerkatz naiva sa dragoste tîrzie.

— Dar unde o fi omul ăsta? întrebă deodată tînărul funcționar de poliție, Soukup.

— A întins-o, bineînțeles. Pentru că, principalul, dumneaei n-a izbutit să i-l sufle, răspunse cumpănit, încercatul detectiv. Ce-i drept, inima i-a dăruit-o toată, dar nu și toată averea. Pînă la urmă s-a dovedit a fi totuși un bărbat înțelept.

Domnul Brůžek zîmbi, iar junele Soukup se apucă să scrie procesul verbal. Bătrînul Mrázek trecu în dormitor, încordă arcul gramofonului, și peste puțin timp deasupra Vltavei răsună din nou încîntătoarea melodie inspirată de apele albastre ale Dunării. Ca și cînd Nelly nu s-ar fi aflat de mult peste granițăă.

*

În căsuța detectivului Mrázek era liniște; bătrînul stătea singur în biroul său și citea niște ziare vechi, în timp ce cățelușul Koki se tolănea fericit pe covorul mîncat de vreme.

Domnul Mrázek asculta hîrîitul vechiului său ceas cu pendulă și își spunea în sinea sa cît de zadarnică e trecerea timpului pentru omul scos la pensie. Nu se mai ocupa acum de nici un caz: din clipa în care părăsise locuința baronului, și domnul Brůžek pusese pe ușa soților Meerkatz pecetea oficială, bătrînul detectiv se dedica, în exclusivitate, odihnei.

Deodată se auzi portița scîrțîind.

Domnul Mrázek își ridică privirea vigilent, la fel și Koki, care în plus își ascuți și urechile, semn neînșelător că aude ceva. Cineva se apropia de casă.

Detectivul apăsă pe buton și ușa se deschise singură.

— Poftiți vă rog!

Vizitatorul tresări, apoi i se auzi glasul:

— Ei, drăcie, asta zic și eu efecte, domnule Mrázek!

Gazda se ridică de pe scaun și inima i-o luă razna de bucurie.

— Domnul consilier! Ce oaspete avem noi azi!

Într-adevăr, consilierul Vacátko binevoise să viziteze personal biroul particular de investigații al fostului său inspector, și asta, ce-i drept, era o mare cinste pentru bătrînul detectiv.

De atîta emoție domnul Mrázek nu știa ce să facă mai întîi. Îl pofti pe fostul șef să ia loc, scoase repede din bufet cunoscutul lichior pentru stomac și se oferi să-i facă și o cafea.

— Stai, te rog, liniștit, nu pot să zăbovesc prea mult, mormăi consilierul, acceptînd totuși să-i umple un păhărel, nu de alta, dar de sănătatea sa omul e dator să aibă grijă oricînd.

— Domnule Mrázek, am venit la dumneata să te rog să nu mai fii supărat pe noi pentru faptul că n-au vrut să te lase să urci la Direcție. Știi, acum la noi e ceva mai multă strictețe, și-apoi, dacă ți-aș spune nici nu ți-ar veni a crede cîte birouri particulare au răsărit ca din pămînt și și-au vîrît mereu nasul în treburile noastre; așa se face că eu, personal, am hotărît să fie dați afară toți reprezentanții lor... Și mă rog, în felul ăsta ai fost și dumneata împiedicat să intri, dar, crede-mă, îmi pare rău!

— Nu face nimic, domnule consilier, îngăimă detectivul, nu face nimic. La urma urmei, eu nu sînt acum decît un pensionar.

— Mă rog, pensionar, pensionar, dar nu un pensionar oarecare, ci unul isteț! De fapt, eu am venit să-ți dau un raport în legătură cu ultimul dumitale caz... Dumneata, domnule Mrázek, nici nu știi că ai avut în mînă, pe cît se pare, cel mai mare caz din ultimii douăzeci și cinci de ani!

Consilierul rostise aceste cuvinte pe un ton atît de solemn, încît pînă și Koki, uimit, se sculă în picioare, începînd să se mai tolănească, necuviincios, pe covor.

— Da, domnule Mrázek, ăsta-i adevărul! Ei, ce zici, mai bem un păhărel?

Bătrînul detectiv radia de bucurie în timp ce umplea pahărelele.

— Să fie oare cu putință, domnule consilier? Parcă nici nu-mi vine a crede. De fapt, ce ai descoperit?

— Acest domn Meerkatz al dumitale a dispărut, dar asta probabil că o știi, nu?

— Am presupus acest lucru, de îndată ce mi-a spus că se duce la poliție. Pentru ce să se fi dus el acolo, de vreme ce știa că echipa de criminalistică urma să sosească la fața locului, nu-i așa?

— Întocmai. Așa că, în primul rînd am descoperit că un fost inspector de poliție l-a lăsat să plece deși putea foarte bine să-l împiedice... Dar... de ce a făcut acest lucru inspectorul nostru?

— Păi, cum altfel, domnule consilier!?! Cînd avea pașaport austriac! Dumnealui nu era cetățean cehoslovac.

Consilierul Vacátko își aprinse pe îndelete țigara de foi:

— Da, știu. Pe scurt, în parte nu s-a putut, iar în parte n-ai vrut. La urma urmei era clientul dumitale, și dumneata aveai de fapt datoria să-l ocrotești. Numai că dumnealui, scumpe inspectore Mrázek, nu era nici un Meerkatz ci, după toate probabilitățile, un anume Arpád Merkacs, pe care de trei ani îl tot caută poliția lui Horty. De aceea a părăsit el cîndva Viena și s-a mutat la Praga.

— Vasăzică, nu de dragul coniței! spuse dezamăgit, detectivul Mrázek.

— Nu. Și în afară de asta, dumneaei nici nu era conița lui, pentru că domnul Meerkatz, alias Merkacs, era văduv. Trăiau, pur și simplu, în concubinaj. Și ca să știi, dumneaei era Nelly Krolikowa din Krakovia.

— Iubita Craiului Lébovič! izbucni detectivul.

— Nu, domnule Mrázek, Craiul nu era atît de prost încît să vină la Praga pentru o femeie, și pe deasupra s-o mai și tragă după el în Polonia. Nu. Conița aceasta s-a agățat de domnul Meerkatz la ordinul bandei în care e amestecat și Craiul Lébovič. E o poveste destul de complicată.

Domnul Mrázek își îndesă și el pipa și, în contopirea norilor de fum, consilierul Vacátko îi înfățișă uluitului inspector, istoria unui trecut impresionant.

— După război, așa cum, probabil știi, s-a pierdut tezaurul coroanei ungare. Mai întîi l-au cărat undeva în afara

Budapestei ca să nu cadă în mîinile lui Bela Khun, pe urmă s-a spus că în treaba asta și-ar fi vîrît coada Împăratul Carol și mai ales Zita, dar cine poate ști ce e și ce nu e adevărat în povestea asta; un lucru e însă sigur, și anume, că trenul în care se aflau comorile acelea a fost oprit în cîteva locuri, iar tezaurul pe cît se pare a fost trecut de două ori în alt tren, ca în cele din urmă să dispară cu desăvîrșire. Iar printre oamenii care s-au învîrtit în jurul acestei afaceri se număra și fostul locotenent major de honvezi, Merkacs, exelus din armată pentru datorii înainte de război, și care în timpul războiului s-a strecurat din nou în rîndurile ei; pe scurt, nu era un amărît acest soț ideal, care ieșea la *spațir* pe insula Kampa, cu frumoasa sa Nelly. Barba lui mă face să cred și mai mult în bănuiala mea. Cînd lasă să-i crească o barbă atît de lungă cineva care are în preajma sa o femeie tînără și frumoasă, înseamnă că pentru asta trebuie să aibă un motiv al dracului de important. Căci, fără barbă, dumnealui ar fi arătat lîngă ea mult mai tînăr...

Bătrînul detectiv îl ascultă pe consilier fără să clintească. În cele din urmă spuse oftînd:

— Aveți dreptate, domnule consilier, mie de la bun început mi s-a părut ceva ciudat în povestea asta... Dumnealui mi-a vorbit de niște bijuterii, și se temea cumplit că frumoasa lui îi trage clapa cu altul; cu toate acestea, nu era vorba de gelozie, ci de bani, domnule consilier.

— Mai precis, de giuvaeruri, ținu să sublinieze consilierul. Dumneata știi de ce a plecat la Dresda? Pentru că a încercat să vîndă la Praga un safir de o asemenea mărime, încît firma Fuchs s-a speriat; noi am fost informați de acest lucru, din păcate însă puțin prea tîrziu. La Dresda l-a dat să-l taie unui mare specialist, ca totuși să nu-și piardă prea mult din valoare. Pe scurt, domnule Mrázek, dumneata ai avut în mînă, ca să zic așa, cea mai mare comoară ce s-a furat vreodată în fostul imperiu Austro-Ungar.

Bătrînului detectiv i se acoperiră obrajii de roșeață, spusele consilierului însemnau pentru el o distincție la care nu se așteptase. Pentru un inspector ieșit la pensie asta e mai mult decît un succes. E de-a dreptul un triumf!

— Dar știți, domnule consilier, că din tezaurul acela nu mai rămăsese chiar atît de mult? Eu l-am văzut... Mai

precis, am văzut servieta cu care a plecat domnul Meerkatz. Se vede treaba că investise mult pînă atunci în jigodia aceea. Şi ce e mai interesant, e că nici Craiul n-a fost în stare să descopere locul unde Meerkatz îşi ascunsese comoara lui! Locul acesta a fost, pe cît se pare, sub bufetul din bucătărie! Iar cei doi au răscolit apartamentul căutînd, probabil, cheia de la seiful din bancă!

Şi rostind aceste cuvinte, domnul Mrázek izbucni într-un hohot de ris năvalnic.

Consilierul Vacátko pufăi din ţigară şi suflă fumul cumpănit:

— Între noi fie vorba, comorile astea au adus întotdeauna numai ghinion şi vărsare de sînge. Aurul, domnule Mrázek, aduce nenorocire. Flăcăul ăsta n-o să aibă o viaţă uşoară, mai cu seamă acum, cînd, totuşi, a picat în capcană.

— Adică, dumneavoastră socotiţi că poliţia din Viena o să-l înhaţe? Ce şi-ar mai linge degetele pe chestia asta consilierul Wahl, căruia i se mai spune Bluth-Wahl!

Consilierul Vacátko ridică pur şi simplu din umeri:

— Nu ştiu, nu ştiu... Eu, unul, aş spune că mai curînd o să-l umfle banda asta care se află acum pe urmele lui. Iar faptul că Lébovič-Craiul nu l-a înţepat chiar aici la Praga, se datorează, după părerea mea, prezenţei dumitale. Căci dacă dumneata l-ai recunoscut pe Crai, pun rămăşag că şi el l-a recunoscut pe inspectorul Mrázek. Omul ăsta a avut întotdeauna o memorie fenomenală. Şi mi-aş mai îngădui să spun că cei doi au şters-o peste noapte, tot din pricina dumitale. Pe scurt, eu am venit să te felicit, domnule Mrázek!

Consilierul se ridică în picioare, îi strînse mîna fostului său inspector, iar acesta se simţi de parcă s-ar fi înălţat în ceruri.

Multă vreme după aceea, ori de cîte ori trecea prin Praga veche, se oprea deasupra Čertovkăi, şi, privind în apa ei, se gîndea la domnul acela bătrîn şi elegant despre care n-a mai auzit niciodată nimic, nici el, nici altcineva de la poliţie. De altfel, de atunci nici despre tezaurul coroanei ungare n-a mai auzit nimeni nimic.

Comorile şi oamenii dispar. Numai apele rîului îşi văd mai departe de cursul lor.

CUPRINS

1. O ÎNTÎMPLARE DIN TIMPUL VACANȚEI..... 5
2. BĂILE DE SOARE 24
3. JANDARMUL ÎNDRĂGOSTIT 53
4. MOȘ GORIOT DIN ZÁBEHLICE 77
5. CRIMA DINTR-UN HOTEL 101
6. ÎN JOC E SOARTA DRAGONULUI..... 134
7. SPUMICĂ ȘI UMBRELUȚA 158
8. RĂPIREA 188
9. NUMĂRUL DE ORDINE AL MORȚII..... 222
10. AVOCATUL ȘI DUHURILE 256
11. DESPRE INIMA BUNĂ A DOMNULUI CONSILIER.. 296
12. ÎN CASA ACEEA VECHE DIN MALÁ STRANA..... 325

Lector : OLGA JORA
Tehnoredactor : ELENA BABY

Tiraj 50 130 ex. broșate. Bun de tipar 29.12.1976.
Coli tipar 22,5.

Comanda nr. 60 567
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

În aceeași colecție:

Au apărut:

Ignacio Cardenas Acuna	ENIGMA UNEI DUMINICI
Peter Cheyney	ULTIMUL PAHAR
Eduard Fiker	ITINERARUL SICRIULUI DE ZINC
Paul Henricks	MUȘUROIUL DE FURNICI
Iulian Semionov	STRADA OGARIOV NR. 6
V. Tevekelian	AGENȚIA DE PUBLICITATE A DOMNULUI KOČEK
A. și G. Weiner	ÎN VIZITĂ LA MINOTAUR

Vor apărea:

Arkadi Adamov	COMPLICAȚII LA PĂTRAT
Raymond Chandler	RĂMAS BUN PENTRU VECIE
Agatha Christie	MISTERUL DE LA SITTAFORD

editura univers

Lei 12,50